
НАЦІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ НАУК
УКРАЇНИ

ІНСТИТУТ МОВОЗНАВСТВА
ім. О. О. ПОТЕБНІ

У світі власних імен людей

Найпоширеніші імена,
їх походження та варіанти

Українсько-російський
та російсько-український
словник

Правописний довідник

Додатки

Л. Г. Скрипник, Н. П. Дзятківська

ВЛАСНІ ІМЕНА СЛОВНИК-ДОВІДНИК ЛЮДЕЙ

3-тє ВИДАННЯ, ВИПРАВЛЕНЕ

За редакцією В. М. Русанівського

Київ
Наукова думка
2005

Третє видання Словника-довідника своєю побудовою, змістом і обсягом суттєво не відрізняється від видання 1996 р. У ньому подаються офіційні імена, уживані в Україні, та їх варіанти, включено відомості про їх походження, правила правопису українських і російських прізвищ. Імена ілюструються уривками з поетичних творів, народних пісень тощо.

Видання сувенірне.

Для філологів, працівників преси, загсів, паспортних столів, для всіх, хто цікавиться походженням власних імен. Словник стане у пригоді молодим батькам.

Рецензенти

І. М. ЖЕЛІЗНЯК, О. Д. ПОНОМАРІВ, О. Б. ТКАЧЕНКО

Редакція філології, художньої літератури та словників

Редактор *Л. В. Туник*

С 4602030000 - 059
2005

ISBN 966-00-0550-4

© Л. Г. Скрипник, Н. П. Дзятківська, 2005

*У світі
власних імен
людей*

... взагалі без імення ніхто між людей
не буває —
Хто б не родився на світ — родовита
людина чи проста,
Кожного з них, породивши, іменням
батьки наділяють.

Гомер, Одиссея

Вступ

Як виникли наші імена? Які джерела живили і живлять їх склад? Які процеси у найменуванні новонароджених спостерігаємо нині? Де фіксуються імена? Що нового в дослідженні імен? Відповіді на ці та інші питання читач знайде у пропонованому Словнику-довіднику.

Система імен, що побутує в українського, російського і білоруського народів, формувалася протягом багатьох століть. Основу її складають імена християнського календаря. Звичайно, були в людей імена і до прийняття християнства. Їх підказували здебільшого різні обставини родинного життя. Наприклад, довгоочікуваного сина називали *Ждан*, небажаного — *Неждан*, *Нечай*, перший син діставав ім'я *Одинець*, третій у сім'ї — *Третяк* і т. п. В іменах відображалися певні риси людей (*Буян*), пора року, коли дитина з'явилася на світ (*Зима*), віра в магічну силу імені, спільного із назвою рослини, тварини тощо (*Береза*, *Лев*, *Орел*, *Сокол*) та ін. Імена з негативним емоційним забарвленням давалися як застережний захід: за уявленням наших пращурів, погані імена (*Горе*, *Захворай*) оберігали дітей від дії злих сил. У дохристиянський період поряд з одноосновними іменами функціонували і двоосновні з компонентами *-слав*, *-мир*, *-волод*, *-гост*, *-бор*: *Милослав*, *Радослав*, *Володимир*, *Всеволод*, *Ратибор* та ін.

У складі сучасних імен дослідники виділяють кілька шарів:

1 Візантійські християнські імена, або імена християнського календаря, запозичені разом із введенням християнства на Русі у X ст. Ці канонізовані (узаконені) церквою і зафіксовані у спеціальних книгах (святцях) імена давалися під час хрещення. Візантійські імена, крім давньогрецьких, охоплювали давньоримські і давньоєврейські, а також незначну частину імен тих народів, з якими греки візантійської епохи підтримували торговельні і культурні зв'язки. До візантійських імен належать, наприклад, популярні в Україні імена *Іван*, *Олексій*, *Михайло*, *Григорій*, *Петро*, *Федір*, *Ганна*, *Олена*, *Катерина*. На українському мовному ґрунті вони

набули специфічного звукового оформлення, обросли різноманітними варіантами і вже давно не сприймаються як запозичені.

Канонізовані церквою імена на території сучасної України приживалися поступово. “Незважаючи на поширеність церковних імен у XIV — XV ст., — пише дослідниця словотвору актової мови Л. Л. Гумецька, — слов’янські особові назви не виходять з ужитку. Іноді одна й та сама особа є носієм церковного і слов’янського імені: *на имя максима инако влада драго-синовича*”¹. Паралельне вживання таких імен засвідчують історики мови і в XVIII ст.²

2. Давньоруські — *Володимир, Всеволод, Ростислав, Людмила* та ін., у тому числі кальки з грецької мови типу *Богдан, Віра, Надія, Любов*, і окремі імена скандинавського походження, що побутували в Давній Русі, — *Ігор, Олег, Ольга*.

3. Імена, запозичені із західнослов’янських і південнослов’янських мов: *Ванда, Ружена, Власта, Квітослава* та ін.

4. Нові імена, які почали з’являтися після революції 1917 року, коли церква була відокремлена від держави і батьки здобули право давати дітям імена, що виходили за межі канонічних. Помітну групу складали імена, що відображали революційну ідеологію, нові явища суспільного життя, реалії тогочасної дійсності: *Воля, Свобода, Слава, Октябрина, Кім, Тракторина* та ін. Імена-неологізми поповнювалися за рахунок назв квітів: *Лілія, Піонія* тощо. Іменами ставали слова типу *Геній, Ідеал, Ідея, Новела, Іскра* та под. Як показує мовна практика, перевірку часом витримали далеко не всі імена-неологізми 20-х років.

5. Імена, запозичені із західноєвропейських мов, типу *Альберт, Арнольд, Артур, Вільгельм, Франц, Жанна, Елеонора* та под. Їх поширенню сприяли популярні твори зарубіжної художньої літератури, преса, радіо, кіно. Так, на честь героїнь трагедій Вільяма Шекспіра дівчаток називали *Дездемоною, Джульєттою, Офелією*, на честь героїні опери Джузеппе Верді “Травіата” — *Віолеттою* та ін. Надмірне захоплення іншомовними іменами, характерне для 20 — 30-х років, уже в 40-х роках різко спадає.

6. Індивідуальні імена-новотвори, які виникають у колі тієї чи іншої родини. До таких, наприклад, можна віднести ім’я *Вальжанна*, згадане у творі І. Григурка “Ватерлінія”:

¹ Гумецька Л. Л. Нарис словотворчої системи української актової мови XIV — XV ст. — К., 1958. — С. 28.

² Худащ М. Л. З історії української антропонімії. — К., 1977. — 236 с. Див. також рецензію М. А. Жовтобрюха на цю працю // Мовознавство. — 1978. — № 3. — С. 77 — 81.

— А *Вальжанна* — це хто з таким чудним ім'ям? — Донька. Ім'я... — подвійне. Жінка хотіла Жанною назвати, а я Валентиною. Вирішили піти на компроміс.

У наші дні переважна більшість імен, якими називають новонароджених, належить до системи традиційних імен, успадкованої від попередніх поколінь, але естетично відшліфованої.

Спільна для всієї України система імен має на окремих територіях свої особливості. В силу ряду історичних, політичних та географічних факторів деяка специфіка імен помітна на західноукраїнських землях. До складу імен, які функціонують серед корінного українського населення, особливо на межі з іншими етнічними регіонами Закарпаття, увійшли угорські запозичення (*Йовишка, Пішта, Фері, Імрі, Тібор, Гіза, Жужа*), чеські (*Божена, Власта*), польські (*Юзик, Броня, Кася*), румунські (*Даць, Флорій, Думіка, Никора, Ляна, Нуця*), німецькі (*Вілі, Руді, Герміна, Герта, Йоганка*) та ін.³ На Буковині виділяється група імен, не властивих іншим територіям України: *Теодій, Дністряни, Донецький, Філомена, Арманія, Фонема* та ін. У середовищі українців зустрічаються молдавські імена: *Віорика, Лівія, Родіка, Філінія, Манолія* і под.⁴ У пропонованому Словнику-довіднику вони не фіксуються.

У вживанні загальнонаціональних імен на території різних діалектів відображаються відповідні місцеві фонетичні та морфологічні риси. Наприклад, у деяких говірках південно-західної групи ім'я *Дмитро* звучить як *Гмитро*, *Марися* як *Маришя*; *Глько, Омелько, Антін* — як *Гилько, Гомелько, Гантін*. Орудний відмінок чоловічих імен типу *Микита, Кузьма, Микула* має в середньокарпатських говорах закінчення -ом (*Микитом, Кузьмом, Микулом*) замість -ою (*Микитою, Кузьмою, Микулою*); у східнокарпатських і покутсько-буковинських говорах зустрічаються усічені форми кличного відмінка *Марі, Гафі, Мико* (замість *Маріє, Гафіє, Миколо*) та ін. Існують також деякі діалектні відмінності і в творенні варіантів імен (див. далі).

Зростання культурного рівня народу, посилення зв'язків міста й села сприяють нівеляції діалектних особливостей у сфері найменування, унормуванню загальнонаціонального репертуару імен.

Імена в залежності від ситуації мовлення можуть виступати у найрізноманітніших видозмінах. Поряд з офіційними повними документальними іменами існують розмовно-побуто-

³ Див. ширше: *Чучка П. П.* Антропонімія Закарпаття. — Ужгород, 1970. — 103 с.

⁴ *Кракалия Л. В.* Антропонимия Советской Буковины: Автореф. дис. ... канд. филол. наук. — Черновцы, 1974. — 36 с.

ві (скорочені, чи усічені, здрібніло-пестливі та згрубіло-зневажливі) їх варіанти.

Явище варіантності властиве і документальним іменам. Загальнонаціональні варіанти документальних імен виникли у процесі освоєння давніх запозичень і відображають взаємодію літературно-книжної та усно-розмовної традицій у розвитку української мови. З основних фонетико-морфологічних явищ, що створюють варіанти цього типу, можна назвати:

а) чергування голосних звуків (*Антон — Антін, Никон — Никін; Єремія — Ярема; Євсей — Овсій, Єфрем — Охрім; Аверкій — Оверкій, Оверко; Уліян — Юліан; Влас — Улас; Мойсей — Мусій*);

б) чергування приголосних звуків (*Амвросій — Амбросій; Устин — Устим, Панфіл — Памфіл; Парфен — Паржом, Пархім; Фадей — Тадей, Феодосія — Теодозія; Стефан — Степан; Фотинія — Хотина*);

в) скорочення початку чи кінцівки імені (іноді — і початкової і кінцевої частин): *Ігнатій — Ігнат — Гнат, Іларіон — Ларіон, Гликерія — Ликера, Анастасій — Анастас, Арсеній — Арсен, Прокопій — Прокіп* та ін.

Число варіантів чоловічих імен (частина з них належить до розмовного фонду) поповнюють типові для української мови утворення на -а, -о, -ко, -аш (-яш), -ош: *Олексій — Олекса, Лавр — Лавро, Лев — Левко, Григорій — Грицько, Зіновій — Зінько, Ілля — Ілько — Ілаш, Лука — Луцько — Лукаш, Дорофій — Дорош, Єрофій — Ярош* та ін.

У жіночих документальних іменах найпоширеніше варіювання закінчень -ія, -а (-я): *Арсенія — Арсена, Євгенія — Євгена, Лукерія — Лукера, Наталія — Наталя, Парасковія — Параска* тощо.

Беликою фонетичною і словотвірною різноманітністю відзначаються розмовно-побутові варіанти імен. На різних територіях України, крім спільного фонду цих варіантів, якими користуються усі представники нації (вони фіксуються і в пропонуваному Словнику-довіднику), існує також свій набір скорочених, здрібніло-пестливих та згрубіло-зневажливих найменувань.

Дослідник імен сучасних говорів Закарпаття П. П. Чучка констатує, що 270 імен, які функціонують серед українського населення цього краю, реалізуються у 2200 варіантах. Наприклад, 70 варіантів має ім'я *Ганна*, серед них і місцеві типу *Аннуца, Анда, Анцина, Аньча, Ганизя, Ганішка, Ганьча, Низя, Онизя, Онуша* та ін. Понад сто розмовно-побутових варіантів імені *Іван* засвідчила Л. В. Кракалія в буковинських говорах. Деякі з них виникли в процесі багатовікових контактів українського народу з молдавським, як-от: *Івануца, Івон, Іво-*

ніка, Івонел. Пор. ще варіанти імені *Марія*: *Маріука, Марікуца, Маріуца, Маріца, Маріучка, Марійора, Марцьола* тощо. Місцеві риси мають розмовно-побутові імена й інших регіонів України⁶.

На здатність імен варіюватися не завжди зважають при оформленні документів, що викликає ряд небажаних явищ: у документи потрапляють повні імена у місцевій звуковій оболонці, замість повних імен фіксуються розмовно-побутові усічені варіанти, у документах тієї самої особи трапляються різні варіанти імені тощо. Це неминуче призводить до юридичних ускладнень (див. далі).

Дослідження, проведені на території України, повідомлення з багатьох місць дають уявлення про ті процеси, що відбуваються у найменуванні новонароджених нині.

Є підстави констатувати повну відсутність соціальної диференціації особових імен в Україні (однаковим набором імен користуються в родинах робітників, селян та інтелігенції), інтенсивне зближення міського і сільського іменного репертуару. Очевидне прагнення батьків до збагачення, оновлення сучасного складу імен, що значно звузився у порівнянні з попередніми поколіннями. І в містах, і в селах чітко окреслюється група панівних імен, окремі з яких можуть у той чи інший рік відрізнитися частотою реєстрації, заступатися іншими, але сама група імен-улюбленців різко вирізняється на тлі імен обмеженого чи поодинокого вжитку. Лідерство по всій Україні тривалий час тримають імена *Андрій, Віктор, Віталій, Володимир, Дмитро, Євген, Ігор, Олег, Олександр, Сергій, Юрій; Ірина, Людмила, Марина, Наталія (Наталя), Олена, Ольга, Світлана, Тетяна*. Останнім часом до імен масового поширення долучилися *Максим, Роман, Руслан; Алла, Валентина, Вікторія, Ганна (Анна), Інна, Оксана, Юлія*. Не обійде ні увагою батьків, хоч використовуються рідше, ніж вищезгадані, імена *Анатолій, Антін, Богдан, Вадим, Валерій, Василь, Владислав, В'ячеслав, Геннадій, Григорій, Костянтин, Леонід, Микола, Мирослав, Назар, Павло, Петро, Станіслав, Тарас, Ярослав; Галина, Віра, Катерина, Любов, Лариса, Лідія, Лілія, Марія, Надія, Яніна*.

Помітно, що основною тенденцією розширення сучасного іменного репертуару є активізація вживання імен традиційного вітчизняного фонду. Молоді батьки відновили у своїх правах призабуті імена *Арсен, Артем, Гліб, Данило, Денис, Єгор*,

⁶ Варіанти імен сучасних наддніпрянських говорів широко відображені у працях І. Д. Сухомлина, зокрема: *Сухомлин І. Д. Питання антропоніміки в українській мові*. — Дніпропетровськ, 1975. — 110 с.

Іван, Ілля, Інокентій, Кирило, Микита, Остап, Платон, Родіон, Тимофій; Анастасія, Антоніна, Дарина, Євдокія, Єлизавета, Марія, Соломія, Уляна, Ярина, хоч такі традиційні імена, як *Георгій, Клим, Лев (Левко), Марко, Степан, Федір, Яків; Зінаїда, Зіновія, Зоя, Марта, Мар'яна, Поліна, Раїса, Софія, Таїса, Таміла, Тамара*, новонароджені дістають порівняно рідко.

У пошуках свіжих імен, які б вирізнялися на тлі масових, подружні пари звертаються також до імен з виразним поетичним забарвленням типу жіночих *Зорина, Зоряна, Калина, Маїна, Раїна, Сніжана, Юнія, Розалія*. Рідкими вкрапленнями є зарубіжні імена *Альберт, Едуард, Еміль, Ернест; Анжела, Анжеліка, Елеонора, Еліна, Ельвіра, Ельза, Емма, Еріка, Жанна, Жанетта, Іоланта, Сабіна* тощо.

Основними мотивами, які в наш час визначають обрання імені для немовлят, є:

1. Родинна традиція, за якою сина чи доньку називають іменем батька, дідуся, матері, бабусі чи когось із близьких родичів.

2. Вшанування іменем дитини видатних осіб, літературних персонажів, кіногероїв, спортсменів тощо. У свій час, зокрема, були поширеними імена піонерів космосу: *Юрій, Герман, Павло, Андріан, Валентина* та ін.

3. Милозвучність імені, його легкість у вимові. Більшість із популярних жіночих імен, наприклад, має "лелійні" сонорні звуки л, н: *Алла, Аліна, Ганна (Анна), Наталія (Наталя), Олена, Ольга, Світлана, Юлія, Яніна*.

На тлі спільних тенденцій сучасного найменування людей, властивих трьом східнослов'янським народам, проявляється деяка своєрідність у функціонуванні імен в Україні. Вона найбільш очевидна у сфері жіночих імен: подружні пари досить часто звертаються до жіночих імен, утворених від чоловічих (*Адріана, Богдана, Василина, Віталіна, Володимир, Іванна, Леоніда, Михайлина, Павла, Романа, Руслана* та ін.); активізується вибір давньоруських і слов'янських складних імен з компонентами -мир, -слав: *Дзвенимира, Дзвенислава, Златослава, Зореслава, Квітослава, Мирослава, Ярослав* та под.

В український іменний репертуар широко входять імена, пов'язані з конкретними історичними особами, з видатними діячами української культури. Багато юних громадян дістає ім'я *Богдан* на честь гетьмана Богдана Хмельницького. Переважно в Україні побутує ім'я *Роксолана (Роксолія)*, яким було названо у XVI ст. українську дівчину Настю Лісовську (вважають, що воно буквально означає "русинка"), захоплену в рабство кримськими татарами і продану в гарем турецькому

султанові. Ставши дружиною Сулеймана I, Роксолана відіграла значну роль у політичному житті Туреччини⁶.

Широко побутує в Україні як документальне ім'я *Лесь*, яке батьки дають дівчаткам на честь видатної поетеси Лесі Українки. Під впливом літературних найменувань *Лесь* Мартович, *Лесь* Курбас, *Олесь* Гончар та ін. з'являються також документальні імена *Лесь* і *Олесь*.

Набули значного поширення чоловічі ім'я *Тарас* — осяяне славою і генієм Тараса Шевченка, жіночі імена *Оксана* і *Соломія*, що увічніють пам'ять про українських чарівниць співу — Оксану Петрусенко і Соломію Крушельницьку.

Характерно, що ці імена привертають увагу і представників інших народів, засвідчуючи одну із яскравих особливостей тривалого дружнього співжиття націй — взаємопроникнення і взаємозбагачення культур. Ось як пояснює народний поет Киргизії Аала Токомбаєв появу в його сина імені *Тарас*: “Тарас Шевченко — поет і патріот України. Але його гуманізм не обмежується національними рамками. Кобзар мріяв про той час, коли всі знедолені будуть щасливі і вільні.

Я, будучи ще поетом-початківцем, ознайомився з біографією і творчістю цієї світлої людини. Вона вразила мене. А як від улюбленої людини хочеш дістати на пам'ять щось таке, що б завжди нагадувало про неї, так і мені здавалося, мати своїм супутником і порадиником томик Тараса — недостатньо. І тоді-то, 30 років тому, я дав своєму новонародженому синові ім'я Тарас”⁷.

Спеціальний кореспондент газети “Молодь України” якось розповів про зустріч із молодим подружжям із Зоряного (на трасі БАМу), в якого народилася донька: “ — Назвали як? — Оксанкою. — Українці? — Ні, естонці”⁸.

Слід звернути увагу на деякі небажані тенденції, що спостерігаються нині у найменуванні новонароджених. На сторінках вітчизняної преси часто з'являються публікації, авторів яких бентежить звуження кола сучасних імен, захоплення “модними” іменами, а це породжує численних тезок, забуття традиційних імен, улюблених колись в Україні. Не менше хвилює неухвага батьків до естетики імені, що передбачає не лише розмаїття імен, красу їх звукової оболонки, багатство

⁶ Популяризації цього імені, яке донедавна не реєструвалося у словниках, сприяє українська художня література, зокрема романи О. Ільченка “Козацькому роду нема переводу, або ж Мамай і Чужа Молодиця”, П. Загребельного “Роксолана” та ін.

⁷ Цят. за працею: Бутенко Н. П., Мамбеталиева К. Киргизские имена сегодня. — В кн.: Личные имена в прошлом, настоящем, будущем. — М., 1970. — С. 151.

⁸ *Людина і магістраль // Молодь України.* — 1976. — 27 січ.

похідних варіантів, якими можна висловити ніжність до своїх дітей, а й те, як поєднується обране ім'я з батьківським, як пасує до прізвища. Важко, зокрема, припасувати іншомовне чи виразно "поетичне" ім'я до вітчизняних форм по батькові та колоритних прізвищ, і це стає об'єктом дошкульного глузування. Можна згадати героїнь гуморески Остапа Вишні "Сумні веселощі" *Музу Сидорівну Непідтикану* і *Немезиду Кіндратівну Полудрабок*⁹ чи слухне зауваження Федора Маківчука: "Часом декотрі папаші з мамашами як підберуть уже своєму нащадкові ім'ячко, то тільки держись. Скажімо, прізвище в нащадка типове українське *Макітра*, а ім'я йому притулили чисто англосакське — *Джон*. От і виходить такий собі чудернацький гібрид "Джон Євлампійович Макітра"¹⁰.

Даючи ім'я, варто приглядатися, чи не викликає якихось небажаних асоціацій поєднання ініціальних літер і, звичайно ж, слід пильно стежити за тим, щоб під час реєстрації у документи не потрапляли імена, по батькові та прізвища, написані без дотримання правил правопису (*Валентіна Іллїнішна Деріземля* замість *Валентина Іллівна Дериземля*, *Пьотир Андрєвич* замість *Петро Андрійович* і под.).

Досить часті прояви батьківського суб'єктивізму, що доходить до бездумної примхливості ("Запишіть дочку *Вікою*. Моя дитина! Як хочу, так і назву!"), випадки байдужості, а то й простої безграмотності осіб, які оформляють документи, змушують звернути особливу увагу читачів на юридичні вимоги до найменування людей, на питання, яке має назву "ім'я і право".

Особове ім'я — це юридично зафіксоване слово, за допомогою якого (разом із формою по батькові та прізвищем) здійснюється індивідуалізація, чи, як кажуть фахівці, легалізація особи. За існуючими в нашій країні законами, батьки зобов'язані зареєструвати дитину протягом трьох місяців після її народження. Зафіксована в актовій книзі і в свідоцтві про народження тричленна формула має бути т о ч н о відтворена в наступних документах особи. Порядок присвоєння імені новонародженому визначається законодавством України (див. "Додатки").

До вибору імені батькам слід ставитися з усією відповідальністю, щоб не довелося їх дітям у майбутньому порушувати питання про зміну імені в юридичному порядку.

Практика свідчить, що під час реєстрування дітей іноді виникають конфлікти між батьками і працівниками загсів, зокрема тоді, коли батьки безпідставно пропонують фіксувати

⁹ Вишня Остап. Твори: В 7 т. — К., 1963 — 1964. — Т. 5. — С. 63 — 64.

¹⁰ Маківчук Ф. Любов і параграф. — К., 1966. — С. 47.

недокументальні варіанти імен. Мають рацію ті працівники загсів, які відмовляють батьків від реєстрації замість повного імені його скороченого чи пестливого варіантів на зразок *Алик, Жора, Вітя, Віка, Надя, Шура*. Хоч деякі із скорочених імен стверджені словниками-довідниками як документальні (*Діна, Ліля, Неля* і под.), носії таких імен, особливо дорослі, відчували незручність у багатьох життєвих обставинах. По-перше, їм досить часто доводиться відповідати на запитання: “А яке ж Ваше повне ім’я?”, по-друге, скорочені чоловічі імена не завжди придатні для того, щоб ними називали по батькові. Для маленького хлопчика, наприклад, ім’я *Алик*, яке так подобається нині батькам, цілком годиться, воно на місці у колі сім’ї і серед друзів. Дорослого ж чоловіка називати *Алик Володимирович* не дуже зручно, а величати його дітей (стане ж він колись батьком!) *Миколою Аликовичем* чи *Ольгою Аликівною* вже зовсім незвично. У побуті в Україні *Аликами* називають *Олексіїв, Олексів* і *Олександрів*, одним із цих імен і слід реєструвати хлопчиків у документах, залишаючи ім’я *Алик* для неофіційного вжитку. На непередбачені ускладнення наражають своїх синів батьки, які вимагають реєстрації імені *Жора* замість *Георгій*.

Особливої уваги потребує також реєстрація прізвищ. Підміна навіть однієї літери викликає серйозні юридичні ускладнення. Небажане варіювання прізвищ на зразок *Касяненко, Касьяненко, Кас’яненко, Касіяненко* у документах тієї самої особи.

Процесові нормалізації вживання імен в Україні, становленню єдиної системи імен сприяють словники особових імен, які співвідносять загальномовні документальні (паспортні) і розмовно-побутові варіанти імен. У дореволюційний час важливу роль відіграв словник “Крестные имена людей”, що вийшов у 1909 році як додаток до четвертого тому “Словаря української мови” за редакцією Б. Д. Грінченка. У 1954 році в Інституті мовознавства ім. О. О. Потебні АН УРСР було створено (укладачі Н. П. Дзятківська, С. П. Левченко, Л. Г. Скрипник) і надруковано за редакцією члена-кореспондента АН УРСР І. М. Кириченка “Українсько-російський і російсько-український словник власних імен людей”, який став основою для наступних чотирьох доповнених і уточнених видань (1961, 1967, 1972, 1976).

У 1986 р. побачила світ праця Л. Г. Скрипник і Н. П. Дзятківської “Власні імена людей” за редакцією акад. НАН України В. М. Русанівського, яка помітно відрізняється від п’ятого видання “Словника власних імен людей” (1976) назвою, типом видання (словник-довідник), структурою (введено нові розділи), обсягом інформації про імена і прізвища та ін., що стало підставою вважати цю працю не повторенням попереднього видання, а новим. Пропонований нині Словник — його друге, виправлене і доповнене видання. Авторі зберегли основ-

ні принципи опису імен у всіх розділах. Зокрема, збережено ілюстративний матеріал з художньої літератури. (рідше з публіцистики) та фольклору. З багатьох міркувань надано перевагу поетичним текстам, зокрема фольклорним.

Народна пісня увібрала в себе коло імен, які освоювалися, узвичаювалися і шліфувалися протягом багатьох століть. Деякі з народних пісень, побудованих на грі іменами, нагадують собою своєрідні словнички, як-от пісня "По тім боці на толоці":

По тім боці на толоці два камені меле.
Питається козак дівки: "Чи підеш за мене?"
— Ой не хочу я за тебе, піду я за *Гриця*, —
А у *Гриця* все пшениця, буду калашниці.
Ой не хочу я за *Гриця*, піду я за *Йвана*, —
А в *Івана* жита яма..
Ой не хочу я за *Йвана*, піду за *Пилипа*, —
А в *Пилипа* в саду липа, буду щодня бита.
Ой не хочу за *Пилипа*, піду я за *Власа*, —
А у *Власа* — гора м'яса, буду щодня ласа.
Ой не хочу я за *Власа*, піду я за *Гната*, —
А в *Ігната* нова хата, буду я багата.
Ой не хочу за *Ігната*, піду я за *Марка*, —
А у *Марка* — срібна чарка, буду я шинкарка.
Порадь мене, бабусенько, порадь мене, мати!
Чи йти мені за нелюба, чи милого ждати? ¹¹

У народній пісні виявляється гідна подиву винахідливість у варіюванні імен, у створенні цілих гнізд емоційних найменувань. Недаремно серед багатьох позитивних рис людської вдачі народ вирізняє й уміння гарно називати близьких:

Гарная молодиця,
Гарнії в неї лица,
Гарного мужа має,
Гарно його називає ¹².

Велике розмаїття іменних пестливих варіацій може розкриватися в тексті однієї пісні:

— Чи є дома *Галюся*,
Чи немає?
Нехай вийде на улицю,
Гей, погуляє!
— Вже немає та *Галочки*
І не буде,

¹¹ Українські народні пісні в записах Осипа та Федора Бодявських. — К., 1978. — С. 92.

¹² Весільні пісні. — К., 1982. — Т. 2. — С. 355.

Десь забрали та *Галюню*
Гей, чужи люде ¹³

Нема льоду, нема льоду, нема переходу,
Що *Павлусько* до *Оксани* бреде через воду.
Постав же ти, *Оксаночко*, да воскову свічку,
Щоб перейшов да *Павлусенько* сю бистру річку.
Ой постав же, *Оксаночко*, да ще найяснішу,
Щоб перебрів *Павлусичок* сю річку бистрішу ¹⁴.

Ім'я у народній пісні нерідко супроводиться ніжними прикладками-епітетами, сповненими глибокої симпатії до його носія: "*Іванко-золото*", "*Ничипорко-колосочок*", "*Ой Янку мій, Янку, Хрещатий барвінку*" ¹⁵ та ін.

Не менше значення для вивчення репертуару імен, їх варіантів, деяких тенденцій найменування, а також для популяризації уже призабутих імен має художня література, зокрема поезія. Поет Терень Масенко у заспіві до другої книги роману "*Степ*", густо населеного образами поетових сучасників, пише:

Книга часу — це щастя й трагедія,
Пам'ять друзів — як чистий ромен,
Мого серця енциклопедія
Із любові і рідних імен.

Можна, справді, говорити про поетичну енциклопедію імен, створену зусиллями багатьох майстрів слова. "*Імен чимало Дзвенить по світу дзвоном золотим*" (М. Рильський), і кожен з поетів оспівує особливо дорогі народові чи особисто йому.

Прагнучи зображувати не лише сучасників, а й "людей, давно померлих, воскресити У простоті і красоті людській" (М. Рильський), поети воскрешають також імена, які можуть привернути увагу подружніх пар, допомогти розімкнути досить вузьке коло масових імен нашого сьогодення.

У творах майстрів поетичного слова імена — не тільки звичайне найменування конкретних осіб, у них часто відчужаються особливе семантичне наповнення і виразне стилістичне забарвлення. Поезія, як і фольклорні жанри типу прислів'їв, приказок, підносить окремі імена до рівня символів. Таким символом героя-велетня — представника східнослов'янських народів стало ім'я *Іван*:

¹³ *Весільні пісні*. — К., 1982. — Т. 1. — С. 106.

¹⁴ *Фольклорні записи Марка Вовчка та Опанаса Марковича*. — К., 1983. — С. 90.

¹⁵ *Там само*. — С. 91, 115.

Я — воїн, *Великий Іван*..
Я житиму в стягах,
в сказаннях билинних!.. (І. Нехода);
І здалось жінкам — як через ріки,
Крізь важкий пороховий туман
У бою ідуть їх чоловіки
З грізним, гордим іменем — *Іван* (А. Малишко).

Імена *Іван* та *Марія* набули узагальненого значення —
чесні, віддані трудівники:

У труді коло землі
Ми тому і вершм плани,
Що у місті і в селі
Є у нас такі *Івани*! (С. Олійник);
Ми — світлотворці, вороги п'їтьми,
і, доки сонце живить наші мрії,
на рідній ниві будемо людьми —
ми. Хліборобський рід. *Івани* і *Марії* (В. Корж).

У тканині поетичного твору імена можуть стати зручним
засобом вирізнення представників різних народів:

Це ж новочасні миру голуби —
Оці лункі, стрімкі аероплани,
Які на дужих раменах несуть
Не атомну а чи водневу зброю,
А мирних, працьовитих, невсипущих
Іванів, Янів, Жанів, Гансів, Джонів,
Марій і Мері, Катерин, Катрін, —
І в грудях розливається тепло,
І прагнуть руки рідної роботи! (М. Рильський);
І пускали дівчата вінки
На прозоре, задумливе плесо,
Білоруські біляві *Олеси*
І *Оксани* в моїй стороні (Л. Забашта).

Художня література, як і народна лірична пісня, надає
іменам особливого звучання:

Зелена нічка промчала на конях,
Землю туманами вкрила...
Спи, моє щастя,
Спи, моя доню,
Спи, моя *Ларонько* мила (Д. Луценко).

Письменники немовби заохочують нас замислитися над
змістом слова, що стало основою імені, фіксують багатство
його похідних, як-от у рядках, присвячених носіям імен
Роксолана, Андрій, Борис, Михайло:

С у л т а н:

Роксолана — то, значить, русинка...

Твоя мова і мудра й проста (Л. Забашта);

— Ставлять одну з маловідомих п'єс Горького, мені доручено головну роль. Чуєш? *Ох, Андрію, Андрійку, Андрійчику!* Я божеволію від щастя (Л. Дмитерко); Той хлопець у кепці і в сірім пальтечку — то був син Гордія Отави — *Борис, Борисик, Боря* (П. Загребельний); Чому його називали *Мишунею*? Та тому, що ніяке інше ім'я до нього не пасувало — ні *Михайло*, ні *Мишко*, ні *Михась*. Лише — *Мишуня* (Ю. Яновський).

Художня література може бути одним із джерел вивчення динаміки найменування людей у певні історичні періоди. Саме в художніх творах знаходимо контексти, які допомагають розв'язувати складні питання відмінювання чи наголошення імен.

Сподіваємося, що ілюстративний матеріал, наведений у першому розділі Словника-довідника, зацікавить широкі кола читачів, стане помічником і порадником у виборі імен, приверне увагу мовознавців до особливостей функціонування цих особових назв у тканині художнього твору.

Лариса Скрипник

Завдання та будова Словника-довідника

Пропоноване видання Словника-довідника має на меті дати читачам якнайповніші відомості про власні імена людей. Він, безсумнівно, стане у пригоді батькам, які обирають ім'я для своїх немовлят, реєстраторам загсів, працівникам паспортних апаратів органів внутрішніх справ, виконкомів сільських і селищних Рад народних депутатів, навчальних та інших закладів, що мають справу з оформленням найрізноманітніших документів. Корисний він і для мовознавців — дослідників імен, учителів-словесників та ін.

Словник-довідник не дає вичерпного опису всіх імен людей. У ньому подані насамперед найбільш поширені тепер в офіційному вжитку імена, незалежно від їх походження.

До реєстру Словника (зокрема у другому розділі) включено і ті документальні імена, які не використовуються у наш час для найменування новонароджених, але ще трапляються у представників старшого покоління, особливо у формах по батькові, стали основою багатьох прізвищ. Знайшов відображення у Словнику і розмовно-побутовий фонд українських імен. З огляду на нормативне спрямування Словника не наводяться діалектні варіанти, що побутують у різних місцевостях України, та зневажливо-згрубілі варіанти імен. Не знайшли тут відображення і питання, пов'язані з прізвищами людей. Лише принагідно (у зв'язку з правописом та відмінюванням) згадуються псевдоніми.

Словник-довідник складається із вступу, трьох основних розділів і додатків. Перших два розділи побудовані як словники, третій являє собою зведення найважливіших правописних правил.

Реєстрові імена розміщені за алфавітом.

Пер ш и й р о з д і л — “Найпоширеніші імена, їх походження та варіанти” — дає відомості про офіційні імена та їх рівноправні нормативні варіанти, а також про варіанти обмеженого вжитку — розмовно-побутові (усічені та здрібніло-пестливі). У цьому розділі дві частини: перша — “Чоловічі імена” і друга — “Жіночі імена.” Реєстр імен, різні позначки і

тлумачення подаються українською мовою. Імена в реєстрі обох частин розташовуються за алфавітом.

На перше місце у кожній статті виноситься повне офіційне ім'я і через кому — його нормативні рівноправні варіанти, далі у дужках подаються через кому варіанти імені, що також можуть трапитися як документальні, хоч мають певні функціонально-стилістичні обмеження¹⁶:

ІОНА, ЙОНА (ІОН, ІВОН)...

На своєму місці за алфавітом кожний із варіантів відсилається до першого імені цієї статті:

ІВОН *див.* **ІОНА**.

ЙОНА *див.* **ІОНА**.

Далі у статті відповідною ремаркою визначається мова-джерело, з якої запозичено ім'я: *гр.* (грецьке), *лат.* (латинське), *д.-євр.* (давньоєврейське) та ін. У тих випадках, коли у визначенні мови-джерела погляди вчених розходяться, ремарка подається із зірочкою (*), що вказує на неточність визначення, а коментар дається із застереженням “можливо”. У короткому коментарі наводяться відомості про те, яке значення мають слово чи словосполучення, що лягли в основу імені. Іншомовні слова, за винятком деяких слів'янських, подаються латинською графікою:

ІОНА, ЙОНА (ІОН, ІВОН) *д.-євр.*; yōnā — голуб; *гр.* Ionas.

МАРІАМНА *д.-євр.**; ім'я Maryām; можливо, від māgā — чинити опір, відмовлятися, заперечувати або від māgar — бути гірким чи від m-r-u-m — кохана, бажана.

Етимологічний коментар супроводить реєстрові імена лише у тих випадках, коли їх походження висвітлено у науковій літературі та в попередніх словниках (перелік праць, що стали джерелом з'ясування етимології імен, подано у “Додатках”)¹⁷.

Варіанти імен, які з часом стали самостійними документальними іменами, подаються таким чином:

ЕГОР *гр.*; те саме, що **ГЕОРГІЙ**.

¹⁶ Граматична та функціонально-стилістична характеристика імені, від чоловічих імен — форми по батькові подаються в розділі “Українсько-російський та російсько-український словник імен”.

¹⁷ У пропонованому виданні Словника-довідника етимологічні коментарі не зазнали особливих змін. Деякі нові версії щодо походження імен зацікавлений читач може знайти в працях: Справочник личных имен народов РСФСР. — 3-е изд., испр. — М., 1987. — Приложение 1: Происхождение и значение некоторых имен. — С. 411 — 615; Етимологічний словник української мови. — К., 1983. — Т. 1. — 631 с.; 1985. — Т. 2. — 560 с.; 1989. — Т. 3. — 549 с. та в розвідках про окремі імена, наведені у “Списку літератури”.

ЮРІЙ, ЮРКО, гр.; те саме, що **ГЕОРГІЙ**.

Коли різні документальні, але етимологічно споріднені імена стоять у реєстрі поруч, вони можуть об'єднуватися через крапку з комою в одній статті:

ЗОТ; ЗОТИК гр.; zotikos — життєдайний.

Жіночі імена, співвідносні з чоловічими, окремо не коментуються, а супроводяться на своєму реєстровому місці вказівкою "жін. до...":

ВІКТОРІНА жін. до ВІКТОРІН.

ІЛАРІЯ жін. до ІЛАРІЙ.

При суфіксальному способі словотворення жіночого імені вживається формула "утв. від чол. імені":

ВАСИЛИНА утв. від чол. імені ВАСИЛЬ.

У більшості випадків іншомовні слова, від яких походять імена, наводяться у вихідних формах (називний відмінок однини, інфінітив¹⁸ тощо), але тоді, коли ім'я пов'язане з похідними граматичними формами, наводяться й вони:

АНДРОНИК, АНДРОН гр.; anēr (род. andros) — чоловік і nikē — перемога (буквально: переможець чоловіків).

КАСЯН лат.; Cassianus — присв. прикм. до Cassius (рим. родове ім'я, що походить від cassus — пустий, порожній)...

МИРОН гр.; myrōn (дієприкм. від дієслова myrō — плічу)...

Часом наводиться церковна форма імені (коли вона допомагає відновити оболонку слова мови-джерела):

ДЕНИС гр.; особове ім'я Dionysios; від Dionysos — Діоніс... Церк. Діонісій.

Якщо те чи інше ім'я пов'язане з географічною назвою або з власним ім'ям певної особи, то це відображається у такий спосіб:

ДЕМЕНТІЙ лат.; рим. родове ім'я Domitius; від domō (domui, domitum, domare) — приборкую...

ІЛЛЯ, ІЛЬКО д.-євр.; ім'я 'Eliyāh, 'Eliyāhū — мій Бог — Ягве.

Спільнослов'янські імена позначаються ремаркою *слов.*; при них подаються корені слів, від яких утворене ім'я, і слова сучасної, старослов'янської чи давньоруської мов, у яких ці корені зберігаються:

ВСЕСЛАВ слов.; від *все-* (д.рус. *всь* — *весь*) і *слав-* (*слава*).

ЛЮБОМИР слов.; від *люб-* (*любов*) і *мир* (*мирний, мир*).

Запозичені слов'янські імена, що вживаються на українському мовному ґрунті спорадично, передаються графікою мови-джерела:

ВАЦЛАВ слов.; ч. Václav...

¹⁸ Грецькі та латинські дієслова за традицією подаються у формі першої особи однини теперішнього часу.

Імена, що виникли й увійшли до широкого вжитку після революції 1917 року, позначені ремаркою *нов.* (нове); при них наводяться слова чи словосполучення, від яких ім'я утворене:

РАДІЙ нов.; від іменника *радій* — назви хімічного елемента.

ЕРА нов.; від загального іменника *ера*.

Імена, засвоєні із західних мов, супроводяться ремаркою *запозичене*:

АЛЬБЕРТ запозичене; *нім.* Albert; скороч. варіант імені Адельберт; *нім.* Adalbert; *дєн.* adal — шляхетний, благородний і *дєн.* berahť — знаменитий.

Далі в статті світлим прописним шрифтом подаються скорочені та здрібніло-пестливі розмовно-побутові варіанти імені, що не увійшли до реєстрового ряду:

ГРИГОРІЙ, ГРИГІР, ГРИЦЬКО (ГРИГОР, ГРИЦЬ, РИГІР, РИГОР) гр.; grēgoreō — не сплю, пильную (буквально: той, хто не спить, пильнує). **ГРИГОРКО, ГРИНИК, ГРИНЬ, ГРИНЬКО, ГРИНЬО, ГРИНЯ, ГРИЦАЙ, ГРИЦИК, ГРИЦУНЬ, ГРИЦУНЯ, ГРИЦУНЕНЬКО, ГРИЦУНЬО, ГРУНЬ, ГРУНЬКО, ГРИША, ГРИШКО; РИГІРКО, РИГОРКО.**

Слід мати на увазі, що у статтях до реєстрового імені подано лише найпоширеніші загальноновживані скорочені (усічені) та здрібніло-пестливі варіанти імен. Не наводяться, як вказувалося вище, діалектні варіанти цього типу, притаманні окремим місцевостям (як-от: *Тончі* — Антоній; *Панчі* — Пантелеймон; *Віріца* — Віра та ін.), суто індивідуальні, узвичаєні лише в окремих родинях (*Дая* — Данило; *Зізі* — Зінаїда) чи в молодіжному товариському середовищі (*Вім* — Віталій, *Іє* — Іван, *Гєн* — Євгеній), а також варіанти жіночих імен, що мають граматичні ознаки чоловічого чи середнього роду, як-от: *Івасик, Нінок, Нінчик* (від Іванна, Ніна), *Іринятко, Явдонятко* (від Ірина, Євдокія), хоч вони й засвідчені деякими творами художньої літератури. Не введені до статей і згрубіло-зневажливі варіанти імен типу *Василище, Василісько, Данилюка, Даниляра, Данилище, Петріло, Василінда* і под.

Застерігаємо читачів, що наведені подекуди в Словнику без обмежувальних позначок розмовно-побутові варіанти на -ка типу *Вітька, Вовка, Ромка, Любка, Славка* та под. у залежності від місцевості, ситуації мовлення, від інтонації тощо можуть сприйматися як пестливі, дружньо-фамільярні чи зневажливі. Отже, вживати їх у спілкуванні слід з особливим тактом.

Скорочені (усічені) та здрібніло-пестливі варіанти відображені найповніше при традиційних, улюблених у народі іменах типу *Андрій, Василь, Григорій, Іван, Михайло, Олександр, Павло, Петро, Федір; Анастасія, Ганна (Анна), Євдокія, Марія, Оксана, Олександр, Олена, Уляна, Оляна* та под.

Здрібніло-пестливі варіанти від скорочених імен подаються обмежено. У випадках, коли якесь документальне ім'я є разом із тим і скороченим варіантом іншого документального імені, здрібніло-пестливі варіанти подаються лише при скороченому варіанті:

ДОРА... ДОРОНЬКА, ДОРОЧКА, ДОРКА, ДОРЦЯ, ДОРУНЬ, ДОРУНЕНЬКА, ДОРУНЬКА, ДОРУСЯ, ДОРУСЕНЬКА, ДОРУСЬКА, ДОРЯ.

При іменах *Даріна, Одари́на, Ода́рка; Дорофе́я, Дороте́я; Исидора; Митродора; Нимидора, Минодора; Німфодора, Теодора; Федора (Тодора)* подано лише скорочений варіант *Дора*. Див. ще: *Ада, Аза, Аліса, Ася, Віра, Віта, Єва, Ія, Лєся, Ліна, Ніла, Рада, Яна*.

Не розгортаються, як правило, ряди здрібніло-пестливих варіантів від скорочених імен на зразок *Ала, Аля, Ёла, Ёля, Іна, Іра, Лєна, Лана, Ляна, Лара, Лора, Лєра, Ліза, Ліля, Люда, Люся, Міла, Оля, Рая, Тала, Таля, Тєся, Тая, Тіна* та под., що творяться від багатьох документальних імен. Перелік їх здрібніло-пестливих варіантів подано при іменах, яким ці скорочені варіанти притаманні найбільше.

Іноді подається скорочений ряд з відсиленням від одного імені до іншого, близького за звуковою оболонкою, як-от:

ЛЮБАВА... ЛЮБАВОНЬКА, ЛЮБАВОЧКА, ЛЮБАВКА, ЛЮБА... (див. ще ЛЮБОВ).

ЛЮБОВ (ЛЮВИНА)... ЛЮБА, ЛЮБОНЬКА, ЛЮБОЧКА, ЛЮБИНКА, ЛЮБИНОНЬКА, ЛЮБИНОЧКА, ЛЮБКА, ЛЮБЦЯ, ЛЮБУНЬ, ЛЮБУНЕНЬКА, ЛЮБУНЕЧКА, ЛЮБУСЯ, ЛЮБУСЕНЬКА, ЛЮБУСЕЧКА.

До окремих імен через брак відповідних даних розмовно-побутових варіантів не наведено.

Після переліку розмовно-побутових варіантів імен (вони групуються за словотвірними моделями) з абзаца наводяться цитати — ілюстрації з народних пісень і творів художньої літератури у послідовності, визначеній реєстровим рядом імен та рядом розмовно-побутових варіантів: спершу подаються ілюстрації до офіційних документальних імен та їх можливих варіантів, а далі — до розмовно-побутових. Така послідовність порушується, коли цитований уривок має кілька варіантів імені.

При цитатах з художньої літератури подано прізвище автора, фольклорні тексти позначено: *Народна пісня*. В останніх зберігаються граматичні та лексичні діалектизми.

У кінці першого розділу дається "Покажчик скорочених та здрібніло-пестливих варіантів імен" (окремо чоловічих і жіночих), де співвіднесено розмовно-побутові варіанти імен з офіційними документальними іменами і їх нормативними чи функціонально-стилістично обмеженими варіантами. Потребу введення до Словника-довідника такого підрозділу підказало

саме життя — нерідко неофіційні варіанти імен потрапляють у свідоцтва про народження дітей. Несхожість зовнішньої звукової оболонки цих похідних і повних імен (*Женя, Геня, Іва, Югіна і Євгенія; Жора і Георгій; Нюра, Нюся і Ганна (Анна); Міра і Марія* тощо) викликає юридичні ускладнення при оформленні різноманітних документів дорослої людини.

Цей підрозділ не лише допомагає визначити, від яких повних імен утворено той чи інший варіант, але наочно знайомить читачів з багатством емоційно забарвлених похідних утворень, розкриває цікаве явище — збіг варіантів різних за походженням імен. Необхідні відомості може здобути тут перекладач українського фольклору та творів художньої літератури, які увібрали велике розмаїття імен.

Скорочені та здрібно-пестливі варіанти імен, винесені у заголовні й виділені напівжирним шрифтом, через тире співвідносяться із документальними відповідниками, поданими світлим шрифтом.

Варіанти того самого імені, що починаються на різні літери, наводяться на своїх реєстрових місцях. Ряди варіантів будуються за алфавітом (не завжди перший варіант є найуживанішим), їх документальні відповідники розташовуються так, як у реєстрі першого розділу. Різні імена-відповідники (вони теж подані за алфавітом) відокремлюються крапкою з комою:

Дана, Данка, Данонька, Даночка, Данусенька, Данусечка, Дануська, Дануся — Богдана; Даниїла.

Такий своєрідний словничок має стати в пригоді тим, хто щиро прагне подолати одну із небажаних сучасних тенденцій у вживанні здрібно-пестливих імен як у родинному колі, у спілкуванні друзів, так і в художній літературі, особливо дитячій. “Стандартизація охопила не лише повні форми імен, а й пестливі, на які здавна був багатий наш народ, — пише про цю тенденцію мовознавець Л. Т. Масенко. — Петра кличемо лише Петею, наче не взивали його наші матері Петриком, Петрусем, Петрунею; Юрка, Юрася, Юрасика називаємо лише Юрою; Мишка, Михайлика, Михася — Мишею. Забули й Наталку, Оленку, Ганнусю, Василька, як і загалом більшість таких природних для української мови здрібнених форм на -ко: Андрійко, Вітько, Сашко, Сергійко, Володько і под. А здавалося б мали поважати цей суфікс, адже саме він утворив найпоширеніший тип прізвищ на -ко і -енко, який став своєрідною візитною картою українця” (Л. Т. Масенко. Українські імена і прізвища. — К., 1990. — С. 14).

Д р у г и й р о з д і л — “Українсько-російський та російсько-український словник імен” — складається з двох основних частин: першої — українсько-російської і другої — російсько-української. Реєстрові імена подані напівжирним шрифтом, а відповідники іншої мови — світлим. Для зручності користування Словником у кожній частині теж подані окремо чоловічі

й жіночі імена. Всі вони розташовані в алфавітному порядку, і тільки зрідка, при об'єднанні двох і більше різних варіантів того самого імені, допускалися відступи від цього принципу.

Поряд з основним іменем, більш уживаним, вміщені менш поширені, розмовні. Ці варіанти знаходяться і на своїх алфавітних місцях з відсиленням на імена, які вважаються основними і при яких ці варіанти показані й схарактеризовані. Так, наприклад, в українському реєстрі імена *Овсій* і *Євсєвій* об'єднані при першому з них, хоч друге стоїть не за алфавітом. Ім'я *Євсєвій* є і на своєму місці в реєстрі, тільки без російського відповідника, а з позначкою *див.* Овсій. Ім'я *Євтім* також наведене у реєстрі на своєму місці з позначкою *див.* Юхим.

Позначка *див.* (у російській частині *с.м.*) не подається у тих випадках, коли різні варіанти того самого імені розташовані у реєстрі поруч. Паралельно вживані рівноправні нормативні варіанти імені об'єднуються у статті сполучником *і* (у російській частині *и*). Наприклад, в українському реєстрі Олексій і Олексє або в російському — Тереза и Терезия.

Коли можливі три паралельних варіанти, то при об'єднанні їх два перших подаються через кому, а третій приєднується сполучником *і* (у російській частині відповідно — *и*). Наприклад, Свирид, Свиридѡн і Спиридѡн — в українському реєстрі, Синклитикия, Синклитія и Синклита — в російському.

В українському реєстрі і в українських відповідниках до російського реєстру імен поруч з іменами офіційного вживання вміщені також варіанти імен, найбільш поширені в розмовній мові. Це зроблено тому, що деякі розмовні варіанти імен вживаються іноді як офіційні. Наприклад, в українському реєстрі поряд з *Домна* вміщено розмовне *Домѡха*, до реєстрового російського *Никодім* подано першим український відповідник офіційного вжитку *Никодѣм* і далі з позначкою розмовне — *Микодѣм*. Російські імена, за рідкими винятками, наведено тільки з фонду офіційного вжитку.

У Словнику зафіксовані також розмовно-народні застарілі форми імен, які ще побутують в усній мові й трапляються в художній літературі, як-от: *Варивон*, *Махтѣй* і под. Щоб запобігти поширенню таких варіантів в офіційній документації, ці імена лише названі в реєстрі і без перекладу відсилаються до відповідних імен офіційного вживання. Наприклад:

Варивон розм. заст. див. І л а р і ѡ н.

Махтѣй розм. заст. див. М а т в і й.

При вказаних основних нормативних іменах такі застарілі розмовні варіанти не повторюються. З ними не слід ототожнювати імена, які включено до окремого реєстру в кінці другого розділу.

Етимологічно споріднені імена, що в сучасному вживанні відокремилися одне від одного, у цьому розділі не

об'єднуються, а наводяться кожне на своєму місці за алфавітом. Так, наприклад, у різних місцях реєстру стоять *Агата* і *Агафія*; *Марта* і *Марфа*; *Борис* і *Борислав*; *Георгій*, *Юрій* і *Єгор*; *Теодор*, *Тодор* і *Федір*; *Яків* і *Якуб* і под.

В окремих випадках подається старовинна форма імені. Наприклад, у російській частині Словника при *Іван* вміщено і старовинне *Іоанн*.

Такі ненормативні форми імен, що використовуються тепер тільки з певною стилістичною метою, позначено ремаркою *стар.* — старовинний варіант імені.

У випадках, коли те чи інше повне документальне ім'я є разом з тим і скороченим чи здрібніло-пестливим варіантом від іншого повного імені, словникові статті оформляються за таким зразком:

Ві́та... — Ві́та

Ві́та 1) *від* Ві́ктори́на; 2) *від* Ві́кторі́я; 3) *від* Віо́летта і под.

Ні́ла... — Ні́ла

Ні́ла 1) *від* Лео́ніла; 2) *від* Ма́ріо́ніла; 3) *від* Нео́ніла.

В українській і російській частинах Словника від чоловічих імен подано форми чоловічих і жіночих по батькові, наприклад: *Сергій ...* (Сергі́йович, Сергі́ївна), *Серге́й* (Серге́евич, Серге́евна).

При деяких скорочених розмовних варіантах імені форми по батькові не показані. Це означає, що від них такі форми в офіційному вжитку автори цього Словника не засвідчили, наприклад: *Станіслав ...* (Станісла́вович, Станісла́вівна) і *Стасій ...* (Стасі́йович, Стасі́ївна), розм. *Стась*.

У цьому розділі розширено граматичну характеристику імен українського реєстру. До імен (переважно документальних) додано відмінкові закінчення. Послідовно наведено форми родового та кличного відмінків чоловічих і жіночих імен, вибірково давального (зокрема, коли є чергування звуків) та орудного відмінків (обов'язково при всіх іменах з кінцевим *р*). Відмінкові закінчення подаються відразу після реєстрового імені світлим шрифтом скорочено — з останнього приголосного (*Іва́н*, -на, -нові (-ну), -не!; *Ма́рія*, -рі́ї, -рі́єю, -рі́є!). Якщо в оболонці імен при відмінюванні відбуваються певні зміни (чергування звуків, перехід наголосу тощо), до відмінкового закінчення додається ще один склад або ім'я в потрібному відмінку наводиться повністю, як і в коротких іменах, що не скорочуються:

Анті́н, -то́на, -то́нові (-ну), -то́не!

Кузьма, -ми́, -мі́, -мо́ю, Кузьмо́!

Лазар, -ря́, -реві́ (-рю), -рем, -рю́! і -ре́!

Лука́, Луки́, Луці́, Лукою́, Луко́!

Вероні́ка, -ні́ки, -ні́ці, -ні́кою, -ні́ко!
 Дома́ха, -ма́хи, -ма́сі, -ма́хою, -ма́хо!
 О́льга, О́льги, О́льзі, О́льгою, О́льго!
 Я́н, Я́на, Я́нові (Я́ну), Я́не!
 І́я, І́ї, І́єю, І́є!

У випадках, коли в кінцевій частині імені збігаються два приголосні і другий з них при відмінюванні змінюється, в закінченні зберігається і попередній приголосний:

Ната́лка, -лки, -лці, -лкою, -лко!
 Ониська, -ськи, -сьці, -ською, -сько!

У статтях, де об'єднується кілька варіантів імені з однако-
 вим типом відмінювання, закінчення подаються при першому
 з них:

Авра́м, -ма, -мові (-му), -ме! ..., Овра́м ... і Абра́м ...
 О́ляна, -ни, -ні, -ною, -но! і О́ляна ...

Відсутність знака наголосу на скороченій відмінковій
 формі імені свідчить про те, що її наголос не відрізняється від
 наголосу називного відмінка.

Запозичені імена типу Еді́т, Не́ллі позначені ремаркою
невідм. (невідмінюване).

Уся словникова стаття в українській частині має такий
 вигляд:

Арте́м, -ма, -мові (-му), -ме! (Арте́мович, Арте́мівна) і
 Арте́мій, -мія, -мієві (-мію), -мію! (Арте́мійович, Арте́мійвна) —
 Арте́мій, Арте́м.

Оле́на, -ни, -ні, -ною, -но! — Еле́на, *розм.* Але́на.

У кінці першої частини другого розділу виділено в окре-
 мий реєстр “Застарілі та рідковживані імена”. Тут вміщено
 документальні імена, які вийшли з ужитку, а також деякі
 новотвори та запозичені імена, що трапляються у поодиноких
 випадках сучасного найменування.

До українських реєстрових імен тут подані російські відпо-
 відники, що дозволяє у разі потреби знайти довідку про право-
 пис цих імен обома мовами. Форми по батькові від чоловічих
 імен не наводяться.

Третій розділ — “Правописний довідник” — окре-
 мими підрозділами висвітлює ряд важливих правил: подвоєн-
 ня та подовження приголосних в українських іменах; право-
 пис йотованих в іменах; правопис присвійних прикметників,
 утворених від імен, особливості творення та відмінювання
 форм по батькові; подає відомості про способи творення
 українських прізвищ та особливості їх відмінювання, про
 основні правила правопису українських прізвищ по-російсько-
 му і російських прізвищ — по-українському.

У “Додатках” вміщено короткий список літератури, який знайомить читачів із працями з питань ономастики¹⁹, вужче — антропоніміки²⁰.

Третє видання Словника-довідника “Власні імена людей” виходить у нових суспільно-політичних умовах — Україна стала самостійною державою, а мова українського народу набула статусу державної. Це зумовило розвиток нових тенденцій. Особливо актуальною стала теза Закону про мови: “Українська мова є одним з вирішальних чинників національної самобутності українського народу”.

Останнім часом у наукових іменознавчих дослідженнях, у численних газетних та журнальних публікаціях висловлено цілий ряд пропозицій щодо увиразнення національної самобутності власних імен українців. Основні з них: розширення складу офіційних документальних імен за рахунок тих варіантів, що кваліфікуються сучасними словниками як розмовні, послідовне збереження української звукової оболонки при відтворенні імен і прізвищ українців іншими мовами та ін.

Особливо вимогливими є заклики до перегляду правописних норм у сфері імен і прізвищ, зокрема про доцільність подвоєння приголосних у ряді імен, про апостроф, про відновлення т замість ф у ряді імен грецького походження тощо. Дещо із запропонованого враховано в “Українському правопису” (1993) та в пропонованому Словнику. Але робота над удосконаленням правопису триває, дискусія продовжується. Ось чому автори 3-го видання Словника-довідника “Власні імена людей” вважають, що поки не буде створений і офіційно схвалений стабільний правопис української мови, поки не будуть вироблені науково обґрунтовані правила транскрипції українських найменувань людей іншими мовами, вносити корінні зміни у рекомендації, зафіксовані чинним правописом, словниками і довідниками останніх десятиліть, передчасно²¹.

¹⁹ Ономастика (від гр. *onomastikos* — який стосується імені, найменування або *onomastikē* — мистецтво давати імена; *opoma* — ім’я) — галузь мовознавства, що вивчає власні назви.

²⁰ Антропоніміка (від гр. *anthrōpos* — людина і *opoma* — ім’я) — розділ ономастики, що вивчає антропоніми (власні імена людей): особові імена, форми по батькові, прізвища, прізвиська, псевдоніми.

²¹ Постановою Кабінету Міністрів України № 402 від 15 червня 1994 р. “Про підготовку і видання «Українського правопису» у новій редакції” створено Українську національну комісію з питань правопису при Кабінеті Міністрів України, яка з 1994 р. разом з Інститутом української мови Національної академії наук України здійснює науково-методичне забезпечення підготовки зазначеного Правопису.

У пропонованому виданні, потреба в якому особливо зросла у зв'язку з початком обміну паспортів громадян України, за браком необхідних наукових даних (у тому числі з різних місцевостей України) автори не змогли дати виважених рекомендацій щодо вживання літери *г* в іменах і прізвищах. Вивчення цього питання потребує тривалого часу і зусиль багатьох дослідників.

Слід пам'ятати і про юридичні ускладнення, які можуть виникнути у конкретних носіїв імен, по батькові та прізвищі через часті зміни в правописному кодексі щодо правопису власних імен.

* * *

Автори щиро вдячні рецензентам — членові-кореспондентові НАН України О. Б. Ткаченку, який уточнив і доповнив ряд етимологічних коментарів, докторам філологічних наук І. М. Железняк, О. Д. Пономареву, кандидатові філологічних наук Л. Т. Масенко за цінні зауваження до тексту рукопису Словника, усім кореспондентам, які надіслали повідомлення з місць.

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

англ. — англійське
англ.-сакс. — англосаксонське
араб. — арабське
арам. — арамейське
баск. — баскське
болг. — болгарське
бр. — білоруське
вірм. — вірменське
герм. — германське
гот. — готське
гр. — грецьке
грузин. — грузинське
д.-англ. — давньоанглійське
двн. — давньоверхньонімецьке
д.-герм. — давньогерманське
д.-євр. — давньоєврейське
див. — дивись
дієприкм. — дієприкметник
дієприсл. — дієприслівник
д.-інд. — давньоіндійське
днн. — давньонижньонімецьке
д.-рус. — давньоруське
єгип. — єгипетське
жін. — жіночий рід, жіноче (ім'я)
заст. — застарілий варіант імені
ісп. — іспанське
італ. — італійське
кельт. — кельтське
кл. — кличний відмінок
лат. — латинське
лит. — литовське
мн. — множина
молд. — молдавське
монг. — монгольське
невідм. — невідмінюване
нім. — німецьке
ни. — нижньонімецьке
нов. — нове
п. — польське

перен. — переносне (о)
перс. — перське
пор. — порівняй
прикм. — прикметник
присв. — присвійний
псл. — праслов'янське
рим. — римське
род. — родовий відмінок
розм., разг. — ім'я, вживане в розмовній мові
рос. — російське
рум. — румунське
серб. — сербське
сканд. — скандинавське
скороч. — скорочений, скорочення
слат. — середньовічнолатинське
слов. — слов'янське
слц. — словацьке
см. — смотри
сокр. — сокращённый, сокращение
сполуч. — сполучення
стар. — старовинний варіант імені
ст.-п. — старопольське
ст.-сканд. — староскандинавське
ст.-сл. — старослов'янське
тур. — турецьке
тюрк. — тюркське
угор. — угорське
укр. — українське
уст. — устаревший варіант імени
утв. — утворене
фр. — французьке
фрак. — фракійське
церк. — церковне
ч. — чеське
чол. — чоловічий рід, чоловіче ім'я
чув. — чуваське

УКРАЇНСЬКИЙ АЛФАВІТ

Аа, Бб, Вв, Гг, Гг, Дд, Ее, Єе, Жж, Зз, Ии,
Іі, Їі, Йй, Кк, Лл, Мм, Нн, Оо, Пп, Рр, Сс,
Тт, Уу, Фф, Хх, Цц, Чч, Шш, Щщ, Ъь,
Юю, Яя.

РОСІЙСЬКИЙ АЛФАВІТ

Аа, Бб, Вв, Гг, Дд, Ее (Ёё), Жж, Зз, Ии, Йй,
Кк, Лл, Мм, Нн, Оо, Пп, Рр, Сс, Тт, Уу, Фф,
Хх, Цц, Чч, Шш, Щщ, Ъь, Ыы, Ьь, Ээ,
Юю, Яя.

*Найпоширеніші
імена,
їх походження
та варіанти*

За нашим садом три місяці рядом:
Первий місяць — молодий Степанко,
Другий місяць — молодий Михалко,
Третій місяць — молодий Іванко.

Народна пісня

Чоловічі імена

А

АБАКУМ, АВАКУМ *д.євр.*; Chābhāqquq — ім'я біблійного пророка; від chābhāqquq — обійми (Божі).

АБАКУМКО, АБАКУМОНЬКО, АБАКУМОЧКО, АВАКУМКО, АВАКУМОНЬКО, АВАКУМОЧКО; БАКУМ.

На сіні згорблений *Бакум*
похмуро нюхав м'яти дух... (Т. Осьмачка).

АБРА́М *див. АВРА́М.*

АБАКУ́М *див. АБАКУ́М.*

АВГУ́СТ; АВГУ́СТИН *лат.*; augustus — величний, священний. **АВГУСТИК; ГУ́СТА, ГУ́СТИК.**

— Його не хотіли брати в експедицію, але він домігся свого хитрістю. Його ім'я — *Август* (Є. Гуцало).

АВЕНІ́Р *д.євр.*; ім'я 'Abhnēr — отець (Бог) — світоч. **ВЕНЯ́.**

АВЕ́РКІЙ, АВЕР'Я́Н *див. ОВЕ́РКІЙ.*

АВІ́ЛО *див. ВАВІ́ЛО.*

АВКСЕ́НТІЙ *див. ОКСЕ́НТІЙ.*

АВРА́М, ОВРА́М, АБРА́М *д.євр.*; ім'я 'Abhrām — отець піднесений; пізніше 'Abhrahām — батько багатьох [народів]. **АВРА́МКО, АВРА́МОНЬКО, АВРА́МОЧКО; ОВРА́МКО, ОВРА́МОНЬКО, ОВРА́МОЧКО; АБРА́МКО, АБРА́МОНЬКО, АБРА́МОЧКО.**

І я злетів з трояндами в кабінку,
Де усміхався приязно ліфтер
Аврам Денисович (М. Рильський);

Сніг лежить золотими буграми,
Білі зорі і місяць поблід.
Перша хата — це дядька *Оврама*,
Починати із родичів слід (Т. Масенко).

АВТОНО́М *гр.*; autos — сам і nomos — закон (буквально: "самозаконник", самостійний). **АВТОНО́МКО, АВТОНО́МОНЬКО, АВТОНО́МОЧКО.**

Це було, здається, в листопаді —
Крига затяглась під берегами...
А тепер найперший у бригаді
Автоном Григорович — той самий

(М. Рильський).

АГА́ШІЙ *гр.*; *agaraō* — люблю.

АГАШІ́Т *гр.*; *agarētos* — улюблений, улюбленець.

Прийшов покликаний брат *Aganīm* (І. Франко).

АГАПОН *див.* **АГАФОН**.

АГАТА́НГЕЛ, АГАФА́НГЕЛ *гр.*; *agathos* — добрий
і *angelos* — вісник. **ФА́НЯ, ФАНЬКО́.**

Важко переоцінити значення *Агатангела* Кримського в історії української, та й не тільки української культури. Він був ученим із світовим ім'ям (С. Шаховський).

АГАФОН, АГАПОН (ГАПОН) *гр.*; *agathon* — добро, благо.

А хлопці злякались та назад у село. Прибігли, заховались у повітку до *Гапона* та сидять нишком (Б. Грінченко).

АГАФО́НИК *гр.*; *agathos* — добрий і *nikē* — перемога.

АДА́М *д.-євр.*; *'ādām* — людина; чоловік. У *д.-євр.* мові це слово мало також значення “глина”, “земля”, “червоний колір”. За біблійною легендою, Бог зліпив першу людину Адама з червоної глини. **АДА́МКО, АДА́МОНЬКО, АДА́МОЧКО, АДА́МИК, АДА́МЧИК, АДА́МЦЬО, АДА́СЬ, АДА́СЬКО, АДА́СЬО.**

Ти не як пам'ятник над нами

У голубій височині, —

Ти з нами поруч, наш *Адаме* [Міцкевич],

Ідеш в безсмертні наші дні (М. Рильський);

Адам Адамович зупиняється: — Запрошую вас сьогодні на свято, сусіде (Ю. Яновський);

Але “скинуть ветхого *Адама*” —

Річ не проста, хоч там що кажіть!

Де ходив юнацькими ногами, —

Думкою ж бо можна походить? (М. Рильський).

АДО́ЛЬФ *запозичене; нім.* *Adolf*; *дєн.* *adal* — шляхетний, благородний і *дєн.* *wolf* — вовк. **АДО́ЛЬКО, ДО́ЛЬКО.**

Адо́льф Карлович підхоплювався і будив учнів (Валерій Шевчук).

АДРІ́АН, АНДРІ́АН, АНДРІ́ЯН *лат.*; *Adrianus* — житель Адрії — держави венеців; той, хто походить із Адрії

Зовнішність у *Ананія* Горба була значуща (Ю. Яновський); *Ананько* ще дужче разгубився.. — Не тушуйсь, ти ж боець! Як тебе? — казав і підморгував йому голова. — *Анань...* (Б. Харчук); *Ананько* кинувся за ним. “Тату! Тату!” Де там! Повернувшись, *Ананько* мало не заплакав. — Голодні пішли (В. Земляк).

АНАСТАС, АНАСТАСІЙ (НАСТАС) *гр.*; *anastasis* — воскресіння. **АНАСТАСИК, АНАСТАСЬО, СТАСЬКО, СТАСЬО, СТАСЮНЬО, СТАСИК.**

АНАТОЛІЙ, АНАТОЛЬ *гр.*; *anatolē* — схід. Первісно — житель Анатолії (давня назва Малої Азії), розташованої на схід від Греції. **АНАТОЛЬКО, АНАТОЛИК, АНАТОЛЬЧИК, АНАТОЛЬЦЬО; НАТОЛЬКО, НАТОЛИК, НАТОЛЬЧИК, НАТОЛЬЦЬО, НАТОЛЬО; ТОЛЯ, ТОЛЬКО, ТОЛИК, ТОЛЬЧИК, ТОЛЮСЬ, ТОЛЮСЬО.**

Він ще недавно вчився в школі...

І каже дід: — Не доберу,

Коли це виріс *Анатолій* (П. Біба);

— *Анатоль* іде! — шепнула вона мені (Леся Українка);

На тому кріслі там *Толя* сидить,

Там *Толя* сидить, стрілочку струже

(Народна пісня).

АНДРІАН *див.* **АДРІАН.**

АНДРІЙ *гр.*; *andreios* — мужній, хоробрий. **АНДРІЙКО, АНДРІЄНЬКО, АНДРІЄЧКО, АНДРІЙЧИК, АНДРІЄЦЬ, АНДРІЙЦЬО, АНДРІЯШ, АНДРУНЬ, АНДРУСЬ, АНДРУСИК, АНДРУСЕНЬКО, АНДРУСЕЧКО, АНДРУХ, АНДРУШКО.**

Читав життя я, а не книжку —

І світлі речі, і сумні.

Андрій Самійлович Малишко

Сидів, як батько, при мені (І. Дробний);

Обійми знову Вам

Сьогодні я розкрию,

З новим вітаючи життям,

З новим життям, *Андрію!* (М. Рильський);

У *Андрійка* кінь вороненький

Перескочив хмиз зелененький.

— Ой їдь, *Андрієчку*, да й не становись,

А щоб твоя потрава пилом не впала,

Щоб твоя Мариночка з іншим не стала

(Народна пісня);

— Ставлять одну з маловідомих п'єс Горького, мені доручено головну роль. Чуєш? Ох, *Андрію, Андрійку, Андрійчику!* Я божеволію від щастя (Л. Дмитерко);

Зелена рутонька жовто зацвіла,
Ой десь мого *Андрійця* довго нема
(Народна пісня);

Як заїде *Андрійцо* з боярами,
То витовче сад-виноград, гей! (Народна пісня);
Ой із гори високої летить біле гуся,
Нікого так не люблю, як того *Андруся*
(Народна пісня);

Андрусик встав і кинувся до дяді,
І почоломкався старий Лука (А. Малишко);
Молодий *Андрусенько* поклін б'є (Народна пісня);
Ой мала я хлопця, хлопця *Андруха, Андруха*
(Народна пісня).

АНДРІЯН *див.* АДРІАН.

АНДРОНИК, АНДРОН *гр.*; anēr (*род.* andros) — чоловік і nikē — перемога (буквально: переможець чоловіків).
АНДРОНКО, АНДРОНОНЬКО, АНДРОНОЧКО, АНДРОНЧИК.

— Я буду вашим лікарем. Зовіть мене *Андроником* Федотовичем (А. Дімаров); — Знайомся, Марку, з моїм гостем. Це *Андрон* Потапович Кисіль (М. Стельмах);
— Чом ти зблід, *Андрончику*? — кидає Сорокіна (О. Донченко).

АНИКІТА *гр.*; anikētos — непереможний.

АНИКІЙ *див.* ОНИКІЙ.

АНТИП *гр.*; ім'я Antipas; від anti — замість і pas — увесь, усякий. **АНТИПКО, АНТИПОНЬКО, АНТИПОЧКО.**

Ніж *Антипові* замовить з ресори (Григор Тютюнник).

АНТІН, АНТОН (АНТОНІЙ) *лат.**; рим. родове ім'я Antonius; можливо, з *гр.* anteō, antaō — вступаю в бій. **АНТІНКО, АНТОНКО, АНТОНЕЧКО, АНТОНЬО, АНТОСЬ, АНТОСЬКО, АНТОСЬО, АНТОШКО, АНТОША, ТОСИК, ТОСЬКО, ТОСЬО, ТОНЬКО, ТОНЬО, ТОНЬЧИК.**

Смеркалось. *Антін* в'яло минав квартал за кварталом (М. Коцюбинський);

І мовить напутне слово
Комбайнер Порохня *Антон* (Н. Тихий);

— Ходи, ходи, Маринонько, із нами,
Да дамо тобі квіточку з перами!
— Я ж тієї квіточки не зношу,
Полюбила *Антонечка*, як душу! (Народна пісня);
Як твоя у річці тоне мати
І кричить: "Рятуй мене, *Антошку*!" —

Будеш ти на гарний човен ждати
Чи їй кинеш першу-ліпшу дошку? (І. Франко);

Було чути, як у кулеметі клекотів окріп. — Давай, Антошо, бо повзуть! — гукнув до помічника (А. М'ястківський); Ми були добрі друзі, Тоську... (І. Вільде); — А я тобі кажу, що та мала стежить за тобою! — посміхнулась до доктора Антона Забейка його приятелька.. — Не забувайся, Тоньку, і пам'ятай, що ми в публічному місці (І. Вільде).

АНТОНІН *лат.*; ім'я Antoninus; присв. прикм. до Antonius (*див.* АНТІН). АНТОНКО, АНТОСЬ... (*див.* ще АНТІН).

АПОЛІНАРІЙ; АПОЛЮН, АПОЛЛОНІЙ *гр.**; в античній міфології Аполлон — бог Сонця, мудрості, мистецтв (можливо, від *apollumi* — нищити; *Apollōn* — бог Сонця, який палить, нищить); *Apollonios* — присв. прикм. до *Apollōn* (Аполлонів); *лат.* *Apollinarius* — який стосується Аполлона (Аполлонів). **АПОЛЯ; ПОЛЯ.**

Аполлон Кузьмич з'явився знову, тягнучи свого чемодана (Ю. Смолич).

АРДАЛІОН *лат.**; можливо, від *ardalio* (*род.* *ardalionis*) — метушлива людина.

АРЕФА, АРЕФІЙ *див.* ОРЕФА.

АРИСТАРХ *гр.*; *aristos* — найкращий і *archō* — керую, владарюю (буквально: найвищий начальник, головний серед найкращих).

Аристарх повертається до хати зачудований і втихомирений (В. Земляк).

АРИСТІД *гр.*; *aristos* — найкращий.

— Хочеш, я познайомлю тебе з Аристидом Киндзео, нашим мірошником? — зупинився Сашко на повороті до млина. — Це мій друг (В. Земляк).

АРКАДІЙ *гр.*; *Arkas* (*род.* *Arkados*) — житель Аркадії (області Стародавньої Греції; буквально: пастух). **АРКАДЬ, АРКАДИК, АРКАДИЧОК, АДИК, АДИЧОК.**

А р к а д і й: Я не можу бути без тебе... Не можу...

Я люблю тебе... Лідо... Л і д а: Аркадію... (О. Корнійчук).

АРНОЛЬД *запозичене; нім.* *Arnold*; *двн.* *arno, arn* — орел і *двн.* *waltan* — правити. **АРНОЛЬДИК, АРНОЛЬДИЧОК.**

Мовчки сотник Арнольд Божич вийшов з хати (Р. Чумак); — Не сумуй, Арнольдик, я можу тебе потішити (Л. Письменна).

АРСЕН, АРСЕНІЙ (АРСЕНЬ, АРСЕНТІЙ) *гр.*; *arsēn* — мужній. **АРСЕНКО, АРСЕНЕЧКО, АРСЕНЧИК, АРСЕНЬКО, АРСЕНЬО; СЕНЬКО, СЕНЯ, СЕНЬ, СЕНЬО.**

В травах залігши, чекала піхота
наступу. Швидше б настав той момент!
Бачить *Арсен*: підморгнув йому ротний —
хлопець безвусий, вчорашній студент

(Л. Ковальчук);

Арсень Батура мав свої сорок шість років і пишався товстим сивіючим вусом (І. Ле); — До супу можна зробити пиріжки з мозками, наш *Арсентій* їх дуже добре робить (О. Пчілка); Вона хутко впустила його в сіни.. — *Арсенчику*, дитино моя! (В. Малик);

Регіт луна біля клубу.

— Дивнющий дядько *Арсенько*! — кричать
дітлахи

(Л. Ковальчук).

АРТЕМ, АРТЕМІЙ; АРТЕМОН *гр.*; *artemēs* — здоровий, неущкоджений. **АРТЕМКО, АРТЕМОНЬКО, АРТЕМОЧКО, АРТЕМИК, АРТЕМЧИК, АРТЕМЦЬО.**

— Та пий, *Артеме*, — озвався дід Степан (Б. Грінченко); *Артемон* побачив у батьковій руці барвінок (М. Стельмах); — *Артемчику*, візьми, — незнайома жінка дає йому мандарин (Ю. Щербак).

АРТУР *запозичене; кельт.* *Artur* (*Arthur*); можливо, від *кельт.* — *art(h)* — ведмідь. **АРТУРКО, АРТУРОНЬКО, АРТУРОЧКО, АРТУРЧИК; ТУРИК.**

— Бабулько, а ти знаєш, чому він *Артур*? Його батьки читали книжку про Овода саме в той час, коли він народився. От тому він і *Артур* (Ю. Збанацький);

— Здоров, *Турику*! Так мене зустрічають і вітають біля школи щоденно (Ю. Збанацький).

АРХІП *гр.*; *archō* — керую, правлю і *hippos* — кінь; вершник. **АРХІПКО, АРХІПОНЬКО, АРХІПОЧКО, АРХІПЧИК, АРХІПЦЬО.**

Час

страшний то був, пустельний, чорний, дикий.
І вільне слово під "опіку" взяв
царизм проклятий. Це ж тоді загинув
Архип Тесленко (П. Тичина);

На хвилину розмова перервалася. З печі ковзнув чотирірічний *Архипко* (Ю. Збанацький).

АСКОЛЬД *запозичене; ст.-сканд.* *Hogskuldr*. Це ім'я мав один із перших київських князів. Можливо, пов'язане з *ден.* *ask* — спис і *ден.* *waltan* — правити. **АСКОЛЬДИК, АСИК.**

І прийшли під київські гори,
І дізнався Олег, що князюють

Тут Аскольд і Дір, його знайомі,
Рюрика покійного бояри (І. Франко);

— Що нового, Асик? — запитав, сідаючи на ліжку.
Аскольд неохоче затягнувся і, недбало кинувши газету,
сказав: — ..В кінці дня другий режисер повинен
доповідати своєму шефові, а не навпаки...
(В. Луговський).

АТАНА́С, АТАНА́СІЙ, АФАНА́СІЙ *див. ПАНА́С.*

АФІНОГЕН *гр.; Athēna* — Афіна (у грецькій міфології — спочатку богиня війни, родючості, згодом — богиня мудрості, покровителька наук) і *genos* — рід, нащадок.

АФОН, АФОНІЙ *гр.; aphonos* — щедрий; багатий.

АХІЛЛІЙ, АХІЛА *гр.; Achilleus* — ім'я героя Троянської війни.

Б

БАРТОЛОМІЙ *див. ВАРФОЛОМІЙ.*

БЕНЕДИКТ, БЕНЕДЬО, БЕНЕДЬ *див. ВЕНЕДИКТ.*

БЕРНАРД *запозичене; нім. Bernhard; дн. bero, bern* — ведмідь і *ден. hart* — сильний. **БЕРНАРДИК, БЕ́НЕК.**

БОГДАН *слов.;* калька з гр. імені Theodotos; від *theodotos* — даний богами. **БОГДАНКО, БОГДАНО́НЬКО, БОГДАНО́ЧКО, БОГДА́НЧИК, БОГДА́НИЦЬО, БОГДА́НЬО, БОГДА́СЬ, БОГДА́СИК, БОДЬО; ДАНКО, ДАН.**

І підніс Богдан Хмельницький,

і підніс він булаву:

— Чую, всі ви звеселились,
радістю ж і я живу! (П. Тичина);

Ось Богдан знов підходить до чорнявої дівчини запрошувати на танець (Леся Українка);

Я у садку

З Богданчиком вовтузився; садили

Під тином ми акації колючі (М. Рильський);

Пан Богдась устав, лучком забряжчав

(Народна пісня);

Дарка взяла Богдана під руку. — Перепрошую, я маю тобі щось сказати... Ми вже ідемо додому, Дан. Данко не рушався з місця (І. Вільде); Хоч би все було гаразд у Богдасика й Миті!.. (О. Іваненко).

БОГУСЛАВ слов.; від *Бог* і *слав-* (*слава*). **БОГУСЬ**, **БОГУСИК**; **СЛАВА**, **СЛАВКО**, **СЛАВЦО**, **СЛАВИК**, **СЛАВЧИК**.

БОЛЕСЛАВ слов.; від *д.-рус. болѣ* (*більше*) і *слав-* (*слава*). **СЛАВА**, **СЛАВКО**, **СЛАВЦО**, **СЛАВИК**, **СЛАВЧИК**.

— Здоров, *Болеславе!* — Здрастуй, Платоне. — Як життя? — Як у казці (В. Дрозд).

БОНЮАТІЙ, **БОНЮАТ** див. **ВОНЮАТІЙ**.

БОРИС слов.; скороч. від **БОРИСЛАВ**; деякі дослідники виводять це ім'я від Богорис — так звали болг. царя, який хрестився в 864 р. і запровадив християнство в Болгарії; *монг. bogori* — малий. **БОРИСКО**, **БОРИСОНЬКО**, **БОРИСОЧКО**, **БОРИСЬО**, **БОРИСИК**, **БОРЯ**, **БОРЧИК**.

— Коли в тебе, *Борисе*, весілля?

— У суботу, бояри, в суботу (Народна пісня);

Той хлопець у кепці і в сірім пальтечку — то був син Гордія Отави — *Борис*, *Борисик*, *Боря* (П. Загребельний).

БОРИСЛАВ слов.; від *бор-* (*боротися*, *боротьба*) і *слав-* (*слава*). **БОРИС**, **БОРЯ**; **СЛАВА**, **СЛАВКО**, **СЛАВЦО**, **СЛАВИК**, **СЛАВЧИК**.

БОЯН слов.; від *тюрк. bajan* — багатий; у болг. мові це ім'я здавна пов'язують із дієсловом *боя се* — боюся.

Красномовного мудреця *Бояна* в хуртовину промайнула тінь (М. Хвильовий).

БРОНІСЛАВ слов.; від *п. bronі[s]*- (*захищати*, *оберігати*) і *slaw-* (*слава*). **БРОНЬКО**, **БРОНЯ**, **БРОНЬО**, **БРОНКО**, **БРОНИК**, **БРОНЧИК**; **СЛАВА**, **СЛАВКО**, **СЛАВЦО**, **СЛАВИК**, **СЛАВЧИК**.

Броніслав у гімназії був старший від Юриного брата на два класи (Ю. Смолич).

БУДИМИР слов.; від *д.-рус. буди-* (*будити*) і *мир-* (*мирний*, *мир*). **МИРКО**.

В

ВАВИЛО, **ВАВИЛ** (**АВИЛО**) *гр.*; ім'я *Babyl*; вважають, що це сирійсько-єврейське запозичення — від слова, що означає "повстанець", "замішання". Пов'язують

також це ім'я з Babel — Вавилон і Bab Bel — ворота і двір Бела — головного бога Вавилона. **ВАВИЛОНЬКО, ВАВИЛОЧКО.**

Микита: Гей, *Вавило!* Перебігай їй дорогу (М. Старицький).

ВАДИМ слов.; значення цього імені не знайшло одностайного витлумачення. Дехто вважає його перським, більшість же дослідників схильна виводити від д.-рус. дієслова *вадити* — сперечатися, викликати незгоди. Можливо, це скороч. форма слов'янського імені Вадимиръ. **ВАДИМКО, ВАДИМОНЬКО, ВАДИМОЧКО, ВАДИМЧИК; ВАДКО, ВАДЬКО, ВАДИК.**

Почув народ велику правду слів *Вадима* (І. Франко); Наука *Вадима* Ксенофонтівича їй дуже й дуже стала в пригоді (Ю. Збанацький); Туфлі *Вадима* були в такому стані, коли ні зубний порошок, ні крейда вже не допомагали.. — Не хочуть бути білими, будуть чорними. Знаєш що, *Вадько?* Ми їх гуталіном (М. Білкун); По довгих роках Ігорків та *Вадиків* раптом зазвучали Денис, Тарас, Микита (А. Мороз).

ВАКУ́ЛА гр.; bukolos — пастух. **ВАКУ́ЛКО, ВАКУ́ЛОНЬКО, ВАКУ́ЛОЧКО, ВАКУ́ЛИК.**

Ой стали його будити: — *Вакуло!*
Уставай! Уставай! (П. Куліш).

ВАЛЕНТИ́Н; ВАЛЕНТИ́Й, ВАЛЕНТ лат.; valens (род. valentis) — сильний, здоровий, міцний. **ВАЛЕНТИ́НОНЬКО, ВАЛЕНТИ́НОЧКО, ВАЛЬКО́, ВАЛЯ́, ВАЛЕЧКО́, ВА́ЛИК.**

Валя так побачити хотів
нас — завчасно строгих і змужнілих!..
Де ти зараз, *Валентине* кучерявий?

(Л. Ковальчук);

З спокійним, ясным, ласкавим лицем
І з чистим серцем працював *Валентій*,
Робив свою роботу благодатну (І. Франко);

— Марія Євдокимівна довго жила в них, доглядала за *Валею*, *Валиком*, ще маленьким хлопчиком (Ю. Щербак).

ВАЛЕРІ́АН див. ВАЛЕР'Я́Н.

ВАЛЕРІ́Й лат.; рим. родове ім'я Valerius; від valeō — я сильний, здоровий, міцний. **ВАЛЕРКО́, ВАЛЕРА́, ВАЛЕРКА́, ВАЛЕРИЌ, ВАЛЯ́; ЛЕ́РА, ЛЕ́РИК.**

Найперші в дальній переліт
навкруг землі літали
у казці — килим-самоліт,
а в нас — *Валерій* Чкалов (Н. Забіла);

— А ти візьми і *Валерку* у Високе. Там є річка — от він і нарибалиться досхочу (Ю. Збанацький);

Сонце у вікна й двері,
І в сонці, в ясних зірках
Онуки — Іринка й *Валерик*, —
Як мир, на моїх руках (П. Біба);

Валерій Гаврилович тюпав назустріч Ніні.. — Агов, *Леро!* Рада бачити вас! — *Лера* ще швидше закліпав очима (Л. Дмитерко).

ВАЛЕР'ЯН, ВАЛЕРІАН лат.; Valerianus — присв. прикм. до Valerius — Валеріїв (див. **ВАЛЕРІЙ**). **ВАЛЕРІАНКО, ВАЛЕРІАНЧИК, ВАЛЕРКО, ВАЛЕРА, ВАЛЕРКА, ВАЛЕРИК, ВАЛЯ; ЛЕРА, ЛЕРИК.**

— Чому досі віконниці не одчинені?.. — *Валер'яне*, милий, нехай так буде... То я звеліла (М. Коцюбинський); Може, зайти до брата *Валерка*?.. *Валер'ян* зустрів здивовано, якось звисока-поблажливо (О. Іваненко); Повільно відчинилися двері кабінету, на порозі стояв *Valerian* Миколайович, той самий *Валя*, що не сплив ще з мрій, як прозорий, мінливий міраж (О. Копиленко).

ВАРЛАМ (ОРЛАМ) гр.; ім'я Barlaam; можливо, від грузин. Balavari із *δ.інд.* Bhagavan — шановний (епітет Будди).

ВАРФОЛОМІЙ (БАРТОЛОМІЙ) гр.; Bartholomais — від араб. імені Bar-Talmai — син Толмая (з *арам.* bar — син і Talmai — ім'я); за іншим тлумаченням — “син бородатого”, “син зораного лану”, “син ріллі”.

Варфоломій Панасович Хавдій часто бував на заводі (І. Григурко).

ВАСИЛЬ гр.; basileus — цар. **ВАСИЛЬКО, ВАСИЛЕНЬКО, ВАСИЛЕЧКО, ВАСИЛІН, ВАСИЛИНА, ВАСЬКО, ВАСИЛИК, ВАСИЛЬЧИК, ВАСИЛЬЦЬО, ВАСИЛЬОК, ВАСИЛУНЬ, ВАСИЛУНЬО, ВАСЯ, ВАСЬО, ВАСЮНЬО, ВАСЮТА.**

Це батько мій,
це наш *Василь*,
мій тато (М. Бажан);

Йшов біля річеньки радий *Василько*,
Йшов із сестрою на ниву, під ліс (О. Ющенко);

Ой *Василю, Василечку*, серденько *Василю*,
Купи мені намистечко на білу ю ший!
(Народна пісня);

Ой жила вдова на край села
Та мала сина *Василина* (Народна пісня);

Дещо од свого талану *Василин* уділив і дочці (М. Рудь);

Ой *Василю, Василю,*

Моя вірна дружино! (Народна пісня);

Тануть останні зимові кусні —

Сині крижинки на скреслій ріці,

Ну, а *Васько* у кар'єр від кузні

Каменотесам підвозить різці (В. Забаштанський);

— Так тебе звуть *Василь*? — Так. — *Василь, Василик*, а я Олеса (О. Довженко);

— Ой синочку *Васильчику*,

Де ж твій товар сивий лежить? (Народна пісня);

Там на горі, на високій, зацвіла татарка,

А *Васильцо* і *Касуня*, то сі єдна парка

(Народна пісня);

Васильок, Васильок...

В нього — русий чубок,

синьо очі цвітуть,

як весною льоник (В. Малик);

Зачиняй ворітечка-ворітця,

А не пускай *Василуня*-молодця.

Як наїде *Василунь* з боярами,

То витопче сад-виноград кониками

(Народна пісня);

Пішов *Васюнь* та й найшов,

Взяв за ручку та й прийшов:

— Галюню моя, молодесенька,

Ти ж мені суджена! (Народна пісня);

Мій дядько *Васюта*, людина проста,

Любив не долини, а там, де круто...

(А. Малишко).

ВАСІЛЬКО слов.; болг. Василко (здрібніло-пестливе від Васілій). **ВАСЬКО́, ВАСЯ...** (див. ще **ВАСІЛЬ**).

Князь *Василько* заснув. А вона ще при ньому сиділа (Г. Косинка).

ВАЦЛАВ слов.; ч. Václav із давнього Věceslav: věse — більше і slava — слава. Див. **В'ЯЧЕСЛАВ. ВАЦИК, ВАЦУСЬ, ВАЦУНЬО, ВАЦЬО.**

— До речі, тебе *Вацлавом* звати чи як? — *Вацлав...*

(Ю. Смолич); — *Вацик!* Треба виходити із становища

(Ю. Смолич).

ВЕНЕДІКТ, БЕНЕДІКТ (БЕНЕДЬО, БЕНЕДЬ) лат.; benedictus — благословенний. **ВЕНЯ.**

Венедикт Венедиктович..., помітивши незнайомку, одірвав склянку від губів (С. Гуцало).

ВЕНІАМІН *д.євр.*; *Vin-uāmīn*; від *vinuāmīn* — син правої руки, що, очевидно, означає — “син коханої дружини”, “улюблений син”. **ВЕНЯ**.

ВЕРЕМІЙ *див. ЯРЕМА*.

ВІКЕНТ, ВІКЕНТІЙ *лат.*; *vincō* — перемагаю (буквально: той, хто перемагає).

— Поглядайте, поглядайте за ним, — стихає голос [пін].

— Маленьких книжок він людям не дає? — дихає на **Вікентія** Петровича ладаном і оселедцями (М. Стельмах).

ВІКТОР; ВІКТОРІЙ, ВІКТОРІН *лат.*; *victor* — переможець. **ВІКТОРКО, ВІКТОРОНЬКО, ВІКТОРОЧКО, ВІКТОРЧИК, ВІТЯ, ВІТЬКО, ВІТЬКА, ВІТЬОК, ВІТЧКА**.

Ми підемо в далекий пошук

Земель незаних! Знайдем ми

Початок річки! Ти візьми

У руку, **Вікторе**, цей кошик.

А ти, Сашко, оцей мішок (С. Мушник);

Оцей кораблик — **Вімі**,

А той кораблик — Борі (М. Пригара);

Ой як **Вітька** да й до бережечка —

Ой є човен, є веселечко (Народна пісня);

С а ш а: Що ж то було там, у садку? **Віктор...** **Вітічка** мій!.. Він сказав, сказав прямо, що любить мене! (О. Пчілка).

ВІЛЕН; ВІЛЕНІН *нов.*; скороч. від **Володимир Ілліч Ленін. ВІЛЯ, ВІЛЬОК.**

ВІЛЬ *нов.*; скороч. від **Володимир Ілліч Ленін. ВІЛЯ, ВІЛЬОК.**

ВІРОСЛАВ *слов.*; від *vir* (*віра*) і *слав* (*слава*). **ВІРКО, ВІРЧИК, ВІРУСЬ; СЛАВА, СЛАВКО, СЛАВЦЬО, СЛАВИК, СЛАВЧИК.**

ВІССАРІОН *гр.*; *bēssa* — лісиста долина (буквально: лісовий). **ВІСАРИК.**

Російський письменник **Віссаріон** Саянов згадає про свої зустрічі з Галаном у Нюрнберзі (Р. Федорів).

ВІТАЛІЙ *лат.*; *vitalis* — життєвий (це слово має той самий корінь, що й *вітамін* — речовина, необхідна для життя). **ВІТАЛЬ, ВІТАЛЬКО, ВІТАЛИК, ВІТАЛЬЧИК, ВІТАСИК, ВІТАСЬО, ВІТЬКО, ВІТЯ; ТАЛЯ, ТАЛИК, ТАСИК.**

— Дома ж **Віталій** Стратонович? — Дома (М. Стельмах);

— **Віталію**, — почав він, беручи мене за руку..

— **Вітасику!** — радісно сказала вона, — нарешті! (Ю. Щербак).

ВІТГОЛЬД слов.; н. Witold; від лит. Vytautas; tauta — народ. **ВІТГОЛЬДИК, ВІТИК.**

ВЛАДИЛЕН нов.; скороч. від рос. В л а д и м и р Л е н и н. **ВЛАД, ВЛАДКО, ВЛАДИК, ВЛАДОНЬКО, ВЛАДОЧКО.**

ВЛАДИСЛАВ, ВОЛОДИСЛАВ слов.; від *влад-* (ст.-сл. *владѣти* — володіти) і *слав-* (*слава*). Д.-рус. форма імені Володиславъ. **ВЛАДИСЛАВЧИК, ВОЛОДИСЛАВЧИК, ВЛАД, ВЛАДКО, ВЛАДИК, ВЛАДОНЬКО, ВЛАДОЧКО; СЛАВА, СЛАВКО, СЛАВЦЮ, СЛАВИК, СЛАВЧИК.**

— Привіт великим і мудрим! — сказав співчутливо *Владислав*. *Владик* поклав свій жовтий портфель на каналу (А. Боженко); — А це бачиш хто? Це боярина Юрія син, теж *Володиславом* називається (А. Хижняк); — *Володиславчику! Володиславчику!* — захоплено вигуквала Парася (Г. Епик); — Як називаєшся? — запитав дід. — *Владко* Калинович. — *Владко... Владко... Владко* Калинович, — звільна повторював дід (І. Франко); — Як я щаслива з тобою, *Владочко* (І. Франко).

ВЛАДЛЕН нов.; скороч. від рос. В л а д и м и р Л е н и н. **ВЛАД, ВЛАДКО, ВЛАДИК, ВЛАДОНЬКО, ВЛАДОЧКО.**

Син Данилів, Сашко, офіцер, загинув на фронті. Лишилися діти *Владлен* і Марія, хороші, роботящі (В. Большак).

ВЛАС, УЛАС (ВЛАСІЙ) гр.; ім'я Blasios; від blaisos — скривлений назовні, кривоногий; простий, грубий. **ВЛАСИК, УЛАСИК.**

Ой не хочу за Пилипа, піду я за *Власа*

(Народна пісня);

Сивий Вовкогін *Улас*.. стоїть з двома круторогими волами на скіфській могилі (О. Довженко); *Уласик* перший пізнав батька (Ю. Яновський).

ВОЛОДИМИР слов.; д.-рус. Володимѣрь. Дослідники виводять це ім'я від псл. *Voldimѣръ, де *voldь — влада і -тѣрь — великий (буквально: силою великий). З часом елемент -тѣрь зблизився із словом *мир* (світ), ім'я переосмислилося і стало означати "володар світу". За іншим тлумаченням — це гот. запозичення: Waldemar (двн. waltan — правити і двн. mārī — знаменитий; нн. Woldemar). **ВОЛОДИМИРКО, ВОЛОДАР, ВОЛОДАСЬ, ВОЛОДАСИК, ВОЛОДЯ, ВОЛОДЬКА, ВОЛОДЬКО, ВОЛОДИК, ВОЛОДИЧОК, ВОЛОДЕНЬКА, ВОЛОДЕЧКА, ВОЛОДКО, ВЛОДКО, ВОВА, ВОВКА, ВОВОНЬКА, ВОВОЧКА, ВОВУЛЯ, ВОВУНЯ, ВОВУСЯ, ВОВЧИК; ЛАДИМИР, ЛАДИМИРКО, ЛАДИМ, ЛАДИМКО, ЛАДКО.**

Князь *Володимир* за Дніпром
на влогах запізнився.
І сам незчувся, як в бору
самотній опинився (Леся Українка);

— Чого це ти сидиш, *Володю*? — м'яко спитала вона
(Валерій Шевчук);

Наплива на зіниці туман...
Мамо, мамо... не плач, не треба!..
Твій *Володька*, Комуни боян,
Не забудь Донеччини неба (В. Сосюра);

Шестилітній чорноголовий *Володько* заявляв претензію
за неуважність до його особи (Б. Грінченко); — Я поїду з
Володенькою до Марковичів.. *Володечка*, мерщій, з
нами їде тато! (О. Іваненко); Хлопці почали запрошувати
до гурту. Особливо *Володимира*, бо без гармоністів
і весельчаків не обійтися на весіллі. — Заходь, *Влодку*,
заграєш веселої (М. Петренко);

В лісі йде маленький *Вова*
В теплий шубі хутряній (В. Сосюра);

Бригада спить під шепіт верховіть
Після роботи, мов після походу...
А *Вовка* над каганчиком сидить,
Складаючи якусь химерну оду (С. Тельнюк);

— Лист адресований не тобі, *Вовочко* (Г. Ігнатенко);
— Чого ж ти, *Вовусю*, не розповідаєш, якого паровоза
вигадав? (О. Донченко); Вона питає: "*Ладимку*, ти пора-
нений?" (А. М'ястківський); — *Ладку*, та заграй ще...
Ладимуре, та не цієї ж бо! (Григор Тютюнник).

ВОЛОДИСЛАВ *див.* **ВЛАДИСЛАВ**.

ВОНІФАТІЙ, БОНІФАТІЙ (БОНІФАТ) *лат.*;
bonum — благо і *fatum* — доля, фатум.

ВСЕВОЛОД *слов.*; від д.-рус. *все-* (*всь* — *весь*) і
волод- (*володѣти* — володіти). **ВСЕВОЛОДКО, ВСЕВОЛОДИК;**
СЕВА.

Всеволод несподівано став великим київським князем, не
маючи суперників (П. Загребельний); Самієв увесь зася-
яв. — Ваш батько інженер-геолог? *Всеволод* Юрійович?
— Так точно, *Всеволод* Юрійович (О. Гончар).

ВСЕСЛАВ *слов.*; від *все-* (д.-рус. *всь* — *весь*) і *слав-*
(*слава*). **СЛАВА, СЛАВКО, СЛАВЦЬО, СЛАВИК, СЛАВЧИК.**

Пішов Володар Глібович
На Полоцьк воювати;
Пішов *Всеслав* Василькович
Із мужами полоцькими
Супроти нього стати (І. Франко).

В'ЯЧЕСЛАВ *слов.;* від *вяче-* (д.-рус. *вяче* — більше) і *слав-* (*слава*). **СЛАВА**, **СЛАВКО**, **СЛАВЦЬО**, **СЛАВИК**, **СЛАВЧИК**; **В'ЯЧКО**.

В'ячеслав, радіючи, посміхався — буря минула й забудеться (А. Хижняк); *В'ячко*: А що треба, щоб бути інженером? **М а т и**: Багато, *В'ячку*, треба (О. Вишня).

Г

ГАВРІЛО *д.-євр.;* ім'я *Gabr'el* — моя міць — Бог. **ГАВРИЛКО**, **ГАВРИЛИК**, **ГАВРИЛОНЬКО**, **ГАВРИЛЕЧКО**, **ГАВРИЛОЧКО**, **ГАВРИЛЦЬО**, **ГАВРО**, **ГАВРИК**, **ГАВРЮША**, **ГАВРО**.

Явтух Каленикович лишається удвох з *Гаврилом* (Ю. Яновський); О, той *Гаврило* розумний і сильний, страх який сильний!.. (М. Коцюбинський);

Клин-дерево ізрубано
Да на Дунай покладено,
Туда йшов да *Гавриличко*,
За ним ішла да Матронечка (Народна пісня);

Гаврик любив розмовляти з Карімом (О. Донченко); Мати хапала старшого сина за руку, примовляючи: "*Гаврюшо!* Що-бо ти робиш? *Гаврюшо!*" Але *Гаврило* не слухав її (Тригорій Тютюнник).

ГАЛАКТІОН (**ЛАХТІОН**) *гр.;* *gala* (под. *galactos*) — молоко (буквально: молочний).

І сині коні навісні зривалися з припон,
коли покинув їх пастух — сидий *Галактіон* (С. Жолоб).

ГАПІОН *див.* **АГАФОН**.

ГАРАСІМ, **ГЕРАСІМ** *гр.;* *gerasmios* — поважний, шановний, **ГАРАСИМКО**, **ГАРАСИМОНЬКО**, **ГАРАСИМОЧКО**, **ГАРАСЬ**, **ГАРАСЬКО**, **ГАРАСИК**, **ГЕРАСИМКО**, **ГЕРАСИМОНЬКО**, **ГЕРАСИМОЧКО**, **ГЕРАСЬ**, **ГЕРАСЬКО**, **ГЕРАСИК**, **ГЕРА**.

Кликав мене *Гарасим*, *Гарасим*,
Щоб я пошла грати з ним (Народна пісня);

Герасима наші люди
Прозивають патрулем,

Бо під вікнами у Люди
Патрулює день за днем (В. Лагода);

Зустрів [Тимко] на мосту *Гараська* Сича (Григорій Тютюнник);

Гарасимочку, Гарасимочку,
Звав мене в долиночку, в долиночку
(Народна пісня);

Ілько і друг його *Гарась*
Щасливі з простої причини:
Ім рибна ловля удалась (М. Рильський);

Вів Тарасика *Гарасик*,
А *Гарасика* Тарасик (П. Усенко);

Що зірочка по хмароньці як бродить, дак
бродить,
Що *Герасимко* до Галочки як ходить, дак ходить
(Народна пісня);

Молодою, ой, молодую
полишив мене
мій неутішний *Герасько*,
поліг головою, сердешний,
ще на тій на германській (В. Корж).

ГЕЛІЙ *гр.*; *hēlios* — сонце; 1) заст. варіант імені
Е л і й; 2) *нов.*; походить від назви хімічного елемента.

— Який парашут витримає нашого *Гелія* Микитовича?

— І то правда. Для нього і два парашути мало (В. Земляк).

ГЕННАДІЙ *гр.*; *gennadas* — благородний, шляхетний; родовитий (пор. *генеалогія* — родовід та ін.). **ГЕНА**, **ГЕНКА**, **ГЕНИК**, **ГЕНЯ**, **ГЕНЬО**.

— Батьки мої колгоспники. А Батько *Гени* — завмаг у селі. Познайомились ми з *Геннадієм* рік тому на концерті (А. Ішук);

В той вечір *Генці* і мені здалось,
Що у обличчі Вишні — риси наших
Батьків відбилися (С. Тельнюк).

ГЕНРІХ *запозичене; нім.* Heinrich; *двн.* heim — дім, домівка і *двн.* richi — могутній; князь, володар. **ГЕНА**, **ГЕНИК**, **ГАРИК**.

Генріх Генріхович нещодавно приїхав до нашого театру з Києва (Ю. Смолич).

ГЕОРГІЙ *гр.*; *geōrgos* — хлібороб, плугатар; від *гē* — земля (пор. *географія*) і *ergon* — робота (пор. *енергія*). **ГОРЯ**; **ЖОРЖ**, **ЖОРА**, **ЖОРИК**; **ГАРИК**.

Став пригадувати [дід] — не пригадується, то сказав секретареві. “Пиши Грицьком. Воно мо’й не так, як казали, зате просто, по-нашому!” і став *Георгій* Тютюнник, якого навіть мати не розучилася й досі називати *Горею*, — Григорієм (Григір Тютюнник); — А де *Жорж*? — спитала Раїса про малого брата (О. Пчілка);

Богдась і *Жора* — хлопці вже нівроку
(Л. Забашта).

ГЕРА́КЛІЙ, ГЕРА́КЛ *гр.*; від імені *Hēra* — Гера (в античній міфології — богиня шлюбу та подружньої любові) і *kleos* — слава. В античній міфології Геракл — популярний герой, якому приписують багато подвигів (буквально: той, хто здійснює подвиги за повелінням Гери).

ГЕРАСИ́М *див. ГАРАСИ́М.*

ГЕРВА́СІЙ *лат.**; ім'я *Gervasius*; можливо, з *д.-герм.*: ім'я *Gervas* — той, хто володіє списом; *gēr* — спис або з *гр.*: *gegas* — почесний дарунок, найкраща частина здобичі.

Дивиться дід Дунай на *Гervасія* і спочатку не може збагнути: чи це сніжинка, чи пелюсточок вишневого цвіту прилип до його щоки (М. Стельмах).

ГЕ́РМАН *лат.*; *germanus* — рідний, одноутробний, одноматерний. **ГЕ́РА.**

Герою *Герману* Титову
Життя вклоняється живе (Т. Масенко).

ГЛИКЕ́РІЙ *гр.*; *glykeros* — солодкий.

ГЛІБ вважають, що це раннє запозичення із сканд.; *Guðleifr* — з *guð* — Бог і *leifr* (*lēfr*) — нащадок (буквально: нащадок Бога); *нім.* *Gottlieb*. *Д.-рус.* форма імені *Гъльѣбъ*. Дехто гадає, що це ім'я слов'янське. **ГЛІ́БКО, ГЛІ́БОНЬКО, ГЛІ́БОЧКО, ГЛІ́БЦЬО.**

Уже дитя знайшлося, хлопчик, звати *Глібом* (Є. Гуцало).

ГНА́Т, ІГНА́Т, ІГНА́ТІЙ *лат.*; *igneus* — вогняний. **ГНА́ТКО, ГНА́ТУСЬ, ГНА́ТИК, ГНА́ТОНЬКО, ГНА́ТОЧКО; ІГНА́ТКО, ІГНА́ТЕЧКО, ІГНА́СЬ, ІГНА́ШКО; НА́ЧКО.**

Гнат перейшов греблю і подався у вуличку (М. Коцюбинський);

Ой не хочу я за Власа, піду я за *Гната*, —
А в *Ігната* нова хата, буду я багата
(Народна пісня);

Натерпівся лиха на заводі
Молоденький *Гнатко*-слюсарчук (С. Мушник);

Сиділа квочка коло кілочка
 Да вивела бабі четверо діток:
 Що перве дитятко — молодий Петрустик,
 А друге дитятко — молодий Ігнатко

(Народна пісня);

— А не могли би ви мені сказати, де я міг би знайти пана
Гната Калиновича? — Але ж бо я є він, — сказав *Начко*
 (І. Франко).

ГОРДІЙ *гр.*; Gordias — ім'я фрігійського царя,
 дане за географічною назвою Gordion — Гордій (столиця
 Фрігії). Церк. Гордій. **ГОРДІЙКО**, **ГОРДІЄНЬКО**, **ГОРДІЄЧКО**.

І хай він характером дядько крутий,
 І хай проти шерсті дошкульні слова,
 Та всі формувальники тільки об тім
 І мріють, і дня лиш чекають того,
 Щоб в зміну потрапить одну із ним,
 Щоб руку потис їм *Гордій* Чорногор (С. Мушник).

ГОСТОМІСЛ *слов.*; від *гост-* (д.-рус. *гость*) і *мисл-*
 (*мислити, мисль*).

ГРИГОРІЙ, **ГРІГІР**, **ГРИЦЬКО** (**ГРИГОР**, **ГРИЦЬ**,
РІГІР, **РИГОР**) *гр.*; grēgoreō — не сплю, пильную (буквально:
 той, хто не спить, пильнує). **ГРИГОРКО**, **ГРИНИК**, **ГРИНЬ**,
ГРИНЬКО, **ГРИНЬО**, **ГРИНЯ**, **ГРИЦАЙ**, **ГРИЦИК**, **ГРИ-**
ЦУНЬ, **ГРИЦУНЯ**, **ГРИЦУНЕНЬКО**, **ГРИЦУНЬО**, **ГРУНЬ**,
ГРУНЬКО, **ГРИША**, **ГРИШКО**; **РІГІРКО**, **РИГОРКО**.

Це вам, *Григорію* й *Сергію*, —
 Лиш тільки з поїзда зійшли, —
 А вже село в долині мріє,
 В яким три роки не були (Б. Степанюк);

В словах *Григора* прозвучав жаль (Григорій Тютюнник);

У братській школі на старім Подолі
 Себе ліпив *Грицько* Сковорода (Б. Олійник);

Моє шанування, *Грицьку* Степановичу! (Г. Ігнатенко);

Григорій не селом ішов,
 А лугом, навпрямки.
 — Здоров, косарю!
 — *Гриць*? Здоров!
 І обнялись друзки (О. Підсуха);

Ригор був селянин-бідняк (О. Донченко); *Григорко* побіг
 до станційної криниці по свіжу воду (Ю. Яновський);

Дай до стайні знати,
 Там до стаєнного *Гриня*,

Щоб комісарського коня
Кадав негайно осідлати! (І. Франко);

Кувала зозуленька під городом
Та давала Оксана ручку двом:
— На тобі, Павлусю, ручку мою,
А ти, *Грищику*, не подивуй,
Піди свою Ганусю поцілуй (Народна пісня);

От і спігнула: того ж таки року
Ти народився, *Грицуню* (Д. Павличко);

А в новій стайні огонь сіяє,
Там *Грицуненько* коника сідлає (Народна пісня);

Поплив коровай на Дунай,
За ним *Грицуньо*, щоб пійняв (Народна пісня);

Хлопчик, синок господині, *Гриша*, вродливий,
дотепний, всюди б він устряв, все б він хотів узнати
(О. Пчілка);

— Оце тобі, *Ригорку*, барвінок,
Буде твоїй Мотруні на вінок (Народна пісня).

ГУ́РІЙ *д.-євр.*; *gūr* — левеня, молодий лев. **ГУ́РКО**,
ГУ́РКА, **ГУ́РИК**.

Обійняв за плечі *Гурій* жінку,
взяв на руки хлопця: — Здрастуй, синку!
(І. Муратов).

ГУ́СТАВ *сканд.*; ім'я *Gustav*; можливо, *д.-сканд.*
gunnr (*guðr*) — битва і *stafr* — жезл. **ГУСТА**, **ГУСТИК**.

Д

ДАВІД *д.-євр.*; ім'я *Dāuīd* — коханий, улюблений.
ДАВІДКО, **ДАВІДОНЬКО**, **ДАВІДОЧКО**.

Був у *Давида* брат Роман,
І був він князь Смоленський (І. Франко);

Уже кращого бочкаря, як *Давид* Каневський, що живе в
Опішні, немає (Григорій Тютюнник);

Отворю я кватирочку, аж калину видко:
— Де ж я тебе заховаю, серденько *Давидко*?
(Народна пісня).

ДАНИЛО *д.-євр.*; ім'я Dānī'el — мій суддя — Бог (буквально: Божий суд). **ДАНИЛКО**, **ДАНИЛОНЬКО**, **ДАНИЛОЧКО**, **ДАНЯ**, **ДАНЬКО**, **ДАНИЦЬО**, **ДАНУСИК**.

Огорнутий багрянцем опанчі,
Тримаючи десницю на мечі,
Данило їхав. Гримотів за ним
Кінноти тисячокопитий грім (М. Бажан);

Прийшов *Данилко* до річки рибу ловити (М. Коцюбинський);

Чорновоłosий із туману
в дискусій і полемік гарті
встає сусіда мій по парті —
далекий *Даня...* (В. Сосюра);

— *Даниле...* звідки? — Вгадайте, — дратував їх *Данько* (О. Гончар).

ДАРІЙ *гр.*; Dareios — ім'я трьох царів стародавньої Персії VI — IV ст. до н. е.; можливо, від *перс. dāra* — той, хто володіє. **ДАРКО**, **ДАРЧИК**, **ДАРУСИК**.

ДЕМЕНТІЙ *лат.*; рим. родове ім'я Domitius; від domō (domui, domitum, domare) — приборкую (буквально: приборкувач). Церк. Дометій, **ДЕМКО**, **ДЕМО**, **ДЕМЧИК**.

— *Дементій*, по давній пам'яті, заїздив (О. Пчілка);
— Здрастуйте, *Дементію* Хомичу, здрастуйте, дорогий (П. Загребельний).

ДЕМІД *гр.*; ім'я Diomedes; від dios — божественний і medō — піклуюся, опікую. Церк. Діомід. **ДЕМІДКО**, **ДЕМІДОНЬКО**, **ДЕМІДОЧКО**, **ДЕМІДОК**.

Да не люблю я ні Давида, ні *Деміда*
(Народна пісня);

Всі обернулись до *Деміда* й притихли (О. Довженко);
Парасчин білоголовий *Демидок* — за діда-сторожа (Г. Косинка).

ДЕМ'ЯН *гр.**; можливо, від damazō — приборкую, підкоряю. **ДЕМ'ЯНКО**, **ДЕМ'ЯНОНЬКО**, **ДЕМ'ЯНОЧКО**, **ДЕМКО**, **ДЕМО**, **ДЕМЧИК**.

Це ти, Олексю?!
О, і ти, *Дем'яне!* (В. Юр'єв);

З *Демком* Павло вже печерують раки, —
Летять з води клешнаті небораки! (Б. Грінченко);

Демко заснув тільки перед світанком (О. Донченко).

ДЕНІС *гр.*; особове ім'я Dionysios; від Dionysos — Діоніс; у грецькій міфології — бог життєвих сил природи,

вина і веселошів (буквально: присвячений Діонісові). Церк. Діонісій. **ДЕНИСКО, ДЕНИСОНЬКО, ДЕНИСОЧКО, ДЕНИСКА.**

Брат і *Денис* дають поради збоку
Розважні й мудрі: старших поколінь
Одвічне право... (М. Рильський).

ДМИТРІО; ДИМИТРІАН *гр.*; Dēmētrios (присв. прикм. до Dēmētēr) — стосовний до Деметри, належний їй; у грецькій міфології Деметра — богиня родючості та хліборобства. **ДМИТРИК, ДМИТРОНЬКО, ДМИТРОЧКО, ДМИТРУСЬ, ДМИТРУНЬО, ДІМА; МИТЬКО, МИТЯ.**

Його могутній та яскравий талант належить людям, і *Дмитро* Гнатюк щедро віддає весь вогонь свого полум'яного серця рідному народові (Ю. Станішевський); *Дмитрик* чує дитячим серцем, що так погано чинити (М. Коцюбинський); — Допомагай, *Дмитруню*, — просить Ганя. — *Дмитро* складає стебельце до стебельця (С. Пушик); — Ми з *Митьком* — філософи. Правда, *Митю*, філософи? (П. Загребельний).

ДОБРОМИСЛ *слов.*; від *добр-* (добрий, добро) і *мисл-* (мислити, мисль).

ДОБРОСЛАВ *слов.*; від *добр-* (добрий, добро) і *слав-* (слава). **СЛАВА, СЛАВКО, СЛАВЦЬО, СЛАВИК, СЛАВЧИК.**

ДОМЕТІЙ *лат.*; те саме, що **ДЕМЕНТІЙ.**

ДОНАТ *лат.*; donatus — дарований.

Донат Озерний.. сів коло нас (Є. Гуцало).

ДОРОФІЙ, ДОРОШ (ДОРОХТІЙ) *гр.*; dōron — дар, дарунок і theos — Бог (буквально: дар Божий). **ДОРОФІЙКО, ДОРОФІЄНЬКО, ДОРОФІЄЧКО.**

Одного разу послав його батько на поле в пасіку до діда *Дороша* Колодія (Б. Грінченко); В усьому *Дорохтей* був обережніший і скупіший за батька (М. Стельмах).

ДОСИФІЙ, ДОСИФЕЙ *гр.*; dosis — дар, дарунок і theos — Бог (буквально: дар Божий).

E

ЕДВАРД *див.* **ЕДУАРД.**

ЕДМУНД *запозичене; англ.* Edmund; *англ.-сакс.* Edmund: ead — власність, mund — захист.

Гімназичний мундир зберігся лише в першого учня *Едмунда* Хавчака (Ю. Смолич).

ЕДУАРД, ЕДВАРД *запозичене; нім. Eduard; англ. Edward; д.-герм. ead* — власність і *weard* — охоронець. **ЕДИК**.

Тут привітав мене Багрицький,
як потім не один вітав...
О *Едуарде*, о мій брате!
Я за тобою ж так ридав... (В. Сосюра);

Вже буде літ п'ятсот тому, —
На край шотландський вільний
Війною йшов король *Едвард*,
Англійський владар сильний (Ліся Українка);

Очікувально подивився [Сергій] на *Едика* (А. Чешко).

ЕМІЛІАН *лат.*; те саме, що **ОМЕЛЯН**.

ЕМІЛЬ *запозичене; нім. Emil; від рим. родового імені Aemilius; можливо, від aemulus — послідовник; ревнитель.*

ЕММАНУІЛ *д.-євр.*; ім'я 'Immānū'ēl — з нами Бог. **МАНУЛЬКО, МАНУЛЬЦО, МУНУЛЬЧИК**.

ЕНЕЙ *лат.*; Aeneas — ім'я легендарного родоначальника римлян; *лат. aeneus* — міцний, непорушний, незламний.

Еней був парубок моторний
І хлопець хоть куди козак (І. Котляревський).

ЕРА́ЗМ *гр.*; erasmios — чарівний, милий; коханий.

ЕРА́СТ *гр.*; erastes — палко закоханий; шанувальник.

ЕРНСТ, ЕРНЕСТ *запозичене; нім. Ernst; двн. ernust* — серйозність, старанність, боротьба.

— Пожди, брате, пожди! — кричав *Ернест* (І. Франко).

ЄВГЕН (ЄВГЕНІЙ) *гр.*; eugenēs — благородний, шляхетний. **ЄВГЕНКО, ЄВГЕНОНЬКО, ЄВГЕНОЧКО, ЄВКО, ЄВГЕНЦО, ЄВГЕНЬО; ЖЕНЯ, ЖЕНЬКО, ЖЕНЬКА; ГЕНЯ, ГЕНКО; ЮГІН.**

Один із професорів Київського політехнічного інституту *Євген* Оскарович Патон взявся за відбудову Ланцюгового моста, склав своєрідний проект (Ю. Збанацький);

Євген — веселий хлопець,
в очах у нього степ,
Усе він гарно робить —
І те, і те, і те (В. Сосюра);

Л і к а р: Слухайте, *Євгеній!*
Востанне слухайте ще моїх рад!

Є в г е н і й: Що ж, радьте! Ви ж до рад
правдивий геній (І. Франко);

— Ах *Геню!*.. Розумієш ти? Тепер уже зовсім не те!.. Зовсім!.. І вона спала *Євгена* за руку і все розказувала й розказувала (Б. Грінченко); — Спасибі, *Євгеночку*, — зітхає Люба (М. Стельмах); *Жені* було весело. Він розмахував стареньким портфелем (С. Гуцало); *Женько* придивився й побачив під високим дощатим парканом кілька тіней (Ю. Мушкетик); То це ж Байдак! От їй-богу, він — *Женька* Байдак! (Л. Письменна); На дорозі забовваніла висока постать *Югіна* Холоденка (М. Стельмах).

ЄВГРАФ *гр.*; *eu* — добре і *graphō* — пишу, зображую (буквально: добре написаний, добре зображений). **ГРАНЯ**.

ЄВДОКИМ (ЯВДОКИМ) *гр.*; *eudokimos* — славетний; шанований. **ЄВДОКИМОНЬКО, ЄВДОКИМОЧКО, ЄВКО**.

— Марія! Ти диви? Ти до мене? — А до кого ж, *Євдокиме?* — посміхається жінка (М. Стельмах).

ЄВДОКСІЙ *гр.*; *eudoxos* — який зажив доброї слави. **ЄВКО**.

ЄВЛАМПІЙ *гр.*; *eu* — добре і *lampē* — світло. **ЄВКО**.

Євлампій непомітним легким рухом стягнув на палубу трап (Ю. Мушкетик).

ЄВЛОГІЙ *гр.*; *eulogeō* — добре відзиваюся про когось, хвалю (буквально: доброзичливець). **ЄВКО**.

ЄВМЕН *гр.*; *eumenēs* — прихильний, ласкавий, доброзичливий. **ЄВКО**.

Будить мене вночі дід *Євмен*. Добрий такий, гарний був дідок (Г. Хоткевич); — Мовчи, *Євмене*, мовчи та диш, — болісно попросила Євмениха (М. Стельмах).

ЄВСЄВІЙ, ЄВСЄЙ *див. ОВСІЙ*.

ЄВСТАХІЙ, ЄВСТАФІЙ *див. ОСТАП*.

ЄВСТИГНІЙ *гр.*; *eu* — добре, добрий і *syggenēs* — родич. **ГЕНЯ; ЄВКО**.

ЄВСТРАТ *гр.*; eu — добре і stratiōtēs — воїн (буквально: добрий воїн). **ЄВКО**.

Аж вуса затремтіли в Гната.

Чуб, приголомшений, сидів,

Згадав батьків,

згадав дідів,

Згадав і прадіда *Євстрата* (О. Підсуха).

ЄВТИМ *див.* **ЮХИМ**.

ЄВТИХІЙ (ЄВТУХ, ЯВТУХ) *гр.*; eutychēs — щасливий.

На подвір'ї коло стані порається над чимсь *Явтух* (М. Коцюбинський); — Драстуйте, *Явтуше* Калениковичу, — одказує жінка з привітною посмішкою (Ю. Яновський).

ЄВФРАСІЙ *гр.*; eu — добре і phrazō — говорю (буквально: красномовний).

ЄГОР *гр.*; те саме, що **ГЕОРГІЙ**. **ЄГОРКО**, **ЄГОРОНЬКО**, **ЄГОРОЧКО**; **ГОРЯ**; **ЖОРЖ**, **ЖОРА**, **ЖОРИК**.

Єгор глянув на Мічуріна і з виразу його обличчя збагнув раптом, що говорить невірно, нерозумно (О. Довженко);

Був серед нас *Єгор* Хомич Мовчан —

Ну хто його не знає на Україні?

Хто не чував, як, наладнавши кобзу

З вимогливістю справжнього митця,

Він покладе на струни пальці віщі,

І струни зарокочуть — і озветься

Гіркий, глибокий голос (М. Рильський).

ЄЛИЗА́Р, **ЄЛЕАЗАР** *д.-євр.*; ім'я 'El'āzār — Бог допоміг (буквально: Божя допомога); *лат.* Eleazar.

ЄЛИСЕЙ (**ЯЛИСЕЙ**) *д.-євр.*; ім'я 'Ēlīšā' — Бог — порятунку (буквально: врятований Богом); *лат.* Eliseus. **ЄЛИСЕЙКО**, **ЄЛИСЄЙНЬКО**, **ЄЛИСЄЧКО**, **ЄЛИСЕЙЧИК**.

Замислився дід *Єлисей*. Мружить око й мовчить (Н. Тихий); — *Єлисейчику*, — лагідно мовила Параска Кусюк. — Хіба ж можна так людину лякати? (І. Соичевець).

ЄЛІЙ *гр.*; hēlios — сонце (буквально: сонячний).

ЄПІФАН *гр.*; epiphānēs — відомий, знатний.

ЄРЕМІЯ *див.* **ЯРЕМА**.

ЄРМАК *див.* **ЄРМОЛАЙ**.

ЄРМИЛ *гр.*; ім'я Hermēs — Гермес і hylē — ліс.

ЄРМОЛАЙ (**ЯРМОЛАЙ**, **ЄРМАК**) *гр.*; ім'я Hermēs — Гермес і laos — народ.

ЄРОФІЙ, **ЄРОФЕЙ** (**ЯРОШ**) *гр.*; hieros — священний і theos — Бог (буквально: освячений Богом).

До Платона **Єрофей** Пимонович ставився з величезною повагою (**М. Зарудний**); Роман та **Ярош** зареготались (**Б. Грінченко**).

ЄФІМ *див. ЮХІМ*.

ЄФРЕМ *див. ОХРІМ*.

ЄФРОСИН *гр.*; *euphrosynē* — радість, веселощі.

ЗАХАР, **ЗАХАРІЙ**, **ЗАХАРКО** *д.-євр.*; *Zəkharyā* — згадав Ягве (Бог) (буквально: Божа пам'ять); *лат. Zacharias*. **ЗАХАРОНЬКО**, **ЗАХАРОЧКО**, **ЗАХАРЧИК**, **ЗАХАРЦЬО**.

Захар Беркут — се був сивий, як голуб, звиш 90-літній старець, найстарший віком у цілій тухольській громаді (**І. Франко**);

Ой у лісі кирниця,

А поза лісом травиця.

Ой там **Захарко** коня пас,

В теї кирниці напував (Народна пісня).

ЗЕНОН *гр.*; від *Zeus* (*род. Zēnos*) — Зевс. **ЗЕНЬО**, **ЗЭНИК**.

З любов'ю глянула [**Соломія**] на свого брата і раптом так жалісно сказала: — **Зенон** не любить співів... (**В. Врублевська**).

ЗІНОВІЙ, **ЗІНЬКО** *гр.*; *Zeus* (*род. Zēnos*) — Зевс і *bios* — життя (буквально: який живе, догоджаючи богам). **ЗІНЬ**, **ЗЕНЬО**, **ЗЕНИК**.

Першим на порозі з'явився сивий, мов голуб, пасічник **Зіновій** Петрович Гордієнко (**М. Стельмах**);

Отак його пам'ятаю: вуличкою ішов він,

І босі ноги збивали зарослений еспарцет,

А ружі цвіли рожеві, як кажуть у нас, ружові,

А мати глип у віконце: "**Зінько** лаву несе!"

(**І. Драч**).

ЗОРЯН *слов.*; від загального іменника *зоря*. **ЗОРЯНКО**, **ЗОРЯНЧИК**, **ЗОРИК**, **ЗОРЧИК**.

ЗОСІМ *гр.*; *zōos* — живий, той, хто живе; *zōsimos* — спроможний жити або підперізуватися, збираючись у дорогу, в бій і т. ін.

Дружину його я залишив на хуторі покійного Зосима
Казки (Р. Чумак).

ЗОТ; ЗОТИК *гр.*; zōtikos — життєдайний.

— Дивіться сюди, *Зоте* Опанасовичу (О. Донченко);
Зот Микитович провів його поглядом (Григорій
Тютюнник).

ІВАН *д.-євр.*; ім'я Yōchānān, Yəhōschānān — Ягве
(Бог) змилосердився, Ягве (Бог) помилював (буквально: Божя
благодать; дар богів). **ІВАНКО, ІВАНОНЬКО, ІВАНОЧКО,**
ІВАНЕНЬКО, ІВАНЕЧКО, ІВАНЕЦЬ, ІВАНИНА, ІВАНИК,
ІВАНЧИК, ІВАНОЧОК, ІВАНЦЬО, ІВАНЬКО, ІВАНЬО, ІВА-
НУНЬ, ІВАНУНЬО, ІВАСЬ, ІВАСЬКО, ІВАСЕНЬКО, ІВАСЕЧ-
КО, ІВАСИК, ІВАСЬО, ІВАСЮНЬ, ІВАСЮНЕНЬКО, ІВАСЮ-
НЕЧКО, ІВАСЮНЬО, ІВАШКО, ІВАШЕНЬКО, ІВАШЕЧКО;
ВАНЯ, ВАНЬКО, ВАНЦЬО, ВАНЬО, ВАНЮСЬО, ВАНЮША,
ВАНЮШКО, ВАНЮШКА.

Колись до хвилі дніпрової,
Що грає перебором струн,
Ішов там по кривавім бої
Богданів друг — *Іван* Богун (М. Рильський);

Співайся, пісне полум'яна, —
нехай почує вся земля
про мужнього Франка *Івана*,
сина коваля! (П. Тичина);

Ми — світлотворці, вороги пітьми,
і, доки сонце живить наші мрії,
на рідній ниві будемо людьми —
ми. Хліборобський рід. *Івани* і Марії (В. Корж);

Зелений дубок, зелененький
Та й на явір похилився.
Молодий *Іван*, молоденький
До дівки спорядився (Народна пісня);

Кучерявий та *Іванко*,
Кучерявий,
Хто ж тобі кучері
Завивав? (Народна пісня);

— *Іван, Іван* повернувся?! *Іваночку!* (О. Довженко);

А в нашого *Іваненька* хата на помості,
Як заграють музиченьки — рухаються кості
(Народна пісня);

Що будемо, *Іванику*, без тебе робити?
(Народна пісня);

Поклали *Іванчика* на білу подушку
(Народна пісня);

Ось послухайте, *Іванцю!*
я ж добра вам жичу,
я надумав видавати
часопись мужичу... (Леся Українка);

З молодим *Іваньом*
Шлюб взяло [дівча] (Народна пісня);

Не буду ся віддавати, бо не маю волів,
Та чень мене посватає *Івануньо* Громів
(Народна пісня);

— Це ти, *Івасю*, сину мій?

— Це я, — говорить, — мамо! (А. Малишко);

Взяла на руки, підвелась:

— Що? Будеш льотчиком, *Івась!* (І. Муратов);

Хотів мати [учитель] в оркестрі кларнетиста не будь-якого, а, як він казав, від Бога. Саме таким виявився *Івасько*, найстарший Явтушків син (В. Земляк);

Ой поїхав *Івасенько*
До поля орати,
Лишив жінку Катеринку
Дома газдувати (Народна пісня);

Слала Марусечка да до *Івасечка*:
— Ой *Івасе*, мій сужений!
Не сідай на посаду раній мене (Народна пісня);

Вибіг *Івасик* босий,
Холодно як у світі!
Трави у сивих росах
Наче морозом вкриті (М. Пригара);

Ой за гаєм зелененьким
Там *Івасьо* молоденький
На конику виграє,
Соколонька намовляє (Народна пісня);

Хвалився *Івасюненко*
У свого батенька:
— Як ви мене не ожените,
Так ви мене не удержите (Народна пісня);

Озоветься молодий *Івашко*:

— Не журися, молода *Марусю* (Народна пісня);

— Мій любий! Дорогий мій *Ваню*! — шепочуть гарячі уста (П. Мирний);

— Добрий вечір!

— Це ти, *Васильку*?

— Ні, я — *Ванько* (Г. Кривда);

— Го-го, *Ванцю*! — раптом почув збоку чийсь радісний, ніби знайомий оклик (Д. Бедзик);

Ой у лузі, у лужечку

Стоять хлопці у кружечку.

Стоять вони, кудрі в'ються,

А в *Ванюші* сльози ллються (Народна пісня);

От вам і *Ванюшка* як *Ванюшка*,

Сам стрункий, чуприна золота (Я. Шпорта).

ІВОН *див.* **ІОНА**.

ІННАТ, **ІННАТІЙ** *див.* **ГНАТ**.

ІГОР ранне запозичення із сканд.; ім'я *Ingvarr*; *Ingvio* — сканд. бог достатку і *varr* — охороняти, захищати (буквально: охоронець, захисник *Інгве*). Д.-рус. Ін(ъ)гварь. **ІГОРІК**, **ІГОРІЧОК**, **ІГОРЬОК**, **ІГОРЬОЧОК**; **ГОРИК**, **ГОРЯ**, **ГАРИК**.

Що гомонить отам, зичить

Удосвіта? То повертає

Той *Ігор* військо на пригоду

Тому буй-туру Всеволоду (Т. Шевченко);

Це звідси відважний *Ігор*

У дальній рушав похід (К. Журба);

Ігор глянув на *Марата* поверх окулярів і мовчки пішов до кімнати (С. Журахович); — А *Ігорьок* ще гуляє? (А. Іщук).

ІЄРОНІМ *гр.*; *hieros* — священний і *онума* — ім'я; *лат.* *Hieronimus*.

ІЗМАЇЛ *д.-євр.*; ім'я *Yišmā'el* — почує Бог (буквально: почуте прохання).

ІЗОТ *гр.*; те саме, що **ЗОТ**; **ЗОТИК**.

Ізот Карпович розгонисто хряснув дверцятами світлої "Волги" (Р. Федорів).

ІЛАРІЙ *гр.*; *hilaros* — веселий, радісний; *лат.* *Hilarius*.

ІЛАРІОН, **ЛАРІОН** *гр.*; *hilaria* — веселощі, радощі, **ЛАРКО**, **ЛАРИК**, **ЛАРІОСИК**.

— Ай, молодець *Іларіон!* — посміхнувся машиніст, пильнуючи за дорогою (В. Земляк); Хазяїна звати *Ларіоном* Батьгом (В. Земляк).

ІЛІАН *гр.*; *hēlios* — сонце; можливо, *болг.* Илиан, Илиан.

ІЛПОДОР *гр.*; *hēlios* — сонце і *dōron* — дар, дарунок.

ІЛПРИК *гр.*; *Illyrikos* — іллірієць, з Іллірії (країни на заході від Македонії).

ІЛЛЯ, **ІЛЬКО** *д.-євр.*; ім'я 'Eliyāh, 'Eliyāhū — мій Бог — Ягве. **ІЛАШ**, **ІЛАШКО**, **ІЛЛЮША**, **ІЛЛЮШКА**.

Тут Шевченка вітали поля.

Й, побратавшись крізь час з козаками,

Січ наслухував Репін *Ілля*,

Де могили Сіркової камінь (П. Біба);

Він був районним агрономом,

Тут назвати слід його нам:

Ілько Петрович Семенюк (М. Рильський);

— *Ілашку!* — почув він знайомий дівочий голос (Р. Іванчук); — Хто там? — прискіплюся. — Та це я, *Іллюшо*, тітка Олена. Хіба ти не впізнав? (Григор Тютюнник).

ІНОКЕНТІЙ *лат.*; *innocens* (*род. innocentis*) — невинний, щотливий. **ІНОКЕША**.

Комуною правив Соснін *Інокентій* Мстиславович, людина інтелігентна й високоосвічена (В. Земляк); — Дід *Інокеша* клепає коси, — усміхнувся Тимко. — Ач, як розходився (Григорій Тютюнник).

ІОВ, **ЙОВ** *д.-євр.*; ім'я 'Yōbh — якого переслідують. **ІВА**, **ЙОВА**.

Про майстра *Йова* [Кондзелевича] Жолтовський пише, що був він одним із "найвидатніших художників" (Р. Федорів).

ІОНА, **ЙОНА** (**ІОН**, **ІВОН**) *д.-євр.*; *yōnā* — голуб; *гр.* Ionas.

Коли вже вона була далеко, *Йона* гукнув їй навздогін: — Приходь вечеряти юшку з рибою! (О. Донченко);

Бурштиново світилося літо,

Вмите в чистій ранковій росі,

І зліталися мрії, і квіти

До *Йона* збігалися всі (П. Скунець).

ІПАТ, **ІПАТІЙ** *гр.*; *hypatos* — найвищий, щонайвищий. **ІПАТКО**; **ПАТУСЬ**.

Кажу, кажу казку

Про бабу Палажку

І про діда *Патуся*.
От і казочка уся (Народна пісня).

ІПОЛІТ (ПОЛІТ) *гр.*; hippos — кінь і lyō — розв'язую, розпрягаю (буквально: той, хто розпрягає коней).

Володя уже розповідав *Іполитові* щось веселе про паризьке життя (О. Іваненко).

ІРАКЛІЙ *гр.*; те саме, що **ГЕРАКЛІЙ**.

Не в диму тісної саклі,
А в Домі творчості, в Криму,
Зо мною молодий *Іраклій*
Зустрівсь чимало літ тому (М. Рильський).

ІРИНІЙ *гр.*; eirēnaios — мирний. **ІРЕН**.

ІСАЙ *д.-євр.*; ім'я Yəša'yāh, Yəša'yāhū — допомога (Бога) Ягве (буквально: Боже спасіння, Божа допомога). **ІСАЙКО**, **ІСАЄНЬКО**, **ІСАЄЧКО**; **САЙ**, **САЙКО**.

Ісай, низько нагинаючи у дверях голову, заходить до чужої хати (Є. Гуцало); — Ти, *Ісайку*, якби хотів, то давно мав би [корову] (Є. Гуцало).

ІСАК (САКІЙ) *д.-євр.*; ім'я Yischāq — він засміється. **САК**, **САЧОК**.

— До побачення, *Ісак* Григорович, — промовив Провора (О. Донченко).

ІСУС *д.-євр.*; yehōshū^v'a — Бог спасе; спаситель.

И

ІВАН та *ін.*; те саме, що **ІВАН**.

ІОВ *див.* **ІОВ**.

ІОНА *див.* **ІОНА**.

ІОСАФАТ, **ОСАФАТ (САФАТ)** *д.-євр.*; ім'я Yoṣaphāt, Yəhōsaphāt — Ягве (Бог) судив. **ІОСАФАТИК**; **САФАТКО**, **САФАТИК**.

Попереду йшов Павло Гейбо, сяючи на сонці медалями, з ним поруч *Сафат* Мицько (Ю. Яновський).

ІОСИП, ОСИП (ІОСИФ) *д.-євр.*; ім'я Yōsēph — він (Бог) додасть. **ІОСИПКО**, **ОСИПКО**, **ІОСИФКО**; **ЮЗЬКО**, **ЮЗИК**, **ЮЗЬО**; **ІОНЯ**, **ІОНЬКО**, **ІОНЬКА**, **ІОСЯ**, **ІОСЬКО**, **ІОСЬКА**.

Ми сиділи при столі в лабораторії відомого народного селекціонера *Йосипа* Магомета (Ю. Смолич); Дружина його Марфа *Осипівна* більше жила в гадацькому кутку (О. Пчілка); *Йосифко* хоче до львівського фізкультурного! (І. Чендей); Швець *Юзько* завжди сидить за машинкою у своїй майстерні (Р. Іваничук); *Юзько* статечно витирає об фартух долоні (Р. Іваничук); На західній околиці села, біля самого байраку, живе *Йосип* Вихор, по-вуличному — *Йонька* (Григорій Тютюнник).

К

КАЗИМИР слов.; п. Kazimierz; від kaz-(kazić) — нищити, руйнувати і -mierz (від давнього mьr-) — відомий, славний. **КАЗИМИРКО**, **КАЗЬКО**, **КАЗЬО**, **КАЗИК**.

— Здоров, Степане! Оглядаюсь — усміхається мені мій давній і добрий товариш *Казимир* Велімовський (С. Олійник); Приїде *Казик*, і тоді все з'ясується. Та ось приїхав *Казимир* (чи не вважаєте, що тому височенному, широкоплечому, широкогрудому парубкові не годиться вже *Казиком* бути?), а на нашому небі замість на погоду почалося на бурю заноситися (І. Вільде).

КАЛЕНИК; **КАЛИНА** гр.; kallos — краса і nikē — перемога. **КАЛЕНЬ**, **КАЛИНКА**.

До музею підлетів на коні капітанів ординарець *Каленик* Тимченко (Л. Первомайський);

Ой *Каленику*, голубе сивий,
До людей ти приходив щасливий,
Бо приносив їм радість і мир (О. Підсуха);

Немає того вже більш садівника
Ананія Калиновича (О. Ющенко).

КАЛІСТ гр.; kallistos — найкращий, найвродливіший.

КАЛІСТРАТ гр.; kallos — краса і stratos — військо (буквально: гарний воїн).

До жнив *Калістрат* не показувався в селі (М. Рудь).

КАПІТОН лат.; caput (род. capitis) — голова; capitō, capitōnis — з великою головою, головатий.

КАРЛ, КАРЛО запозичене; нім. Karl; італ. Carlo; *двн.* karl — тямущий чоловік.

Та сталося: і приязнь, і любов
Знайшов юнак у світлу ту годину.
Його вітає гордий *Карл* Брюллов,
І Щепкін обіймає, як дитину (М. Рильський);

Листувався [Соснін] з великими людьми з центру, одного з яких вважав своїм близьким другом і навіть поза очі називав не інакше, як *Карлом Карловичем* (В. Земляк).

КАРПО́ *гр.*; karpos — плід. **КАРПОНЬКО, КАРПУ́СЬ, КАРПИ́К.**

Старий, увесь сивий, дід *Карпо* став перед Романом (Б. Грінченко);

Вируша-а-й!
Ковпак за плечі обійняв рукою:
— Не поспішай, *Карпо*, не поспішай
(П. Воронько);

Іване, *Карпе!* Я вас добре знав —
Моя матуся шила вам чумарки (М. Руденко).

КАСЯ́Н *лат.*; Cassianus — присв. прикм. до Cassius (рим. родове ім'я, що походить від cassus — пустий, порожній) — Касіїв; за іншим тлумаченням — від cassis — щолом, каска (буквально: людина в щоломі, в касці). **КАСЯ́НКО, КАСЯ́НЕНЬКО, КАСЯ́НОЧКО.**

О р и н а: *Касяна* я люблю... **Р о д і о н:** Любите?
О р и н а: Як друга (О. Корнійчук).

КЕ́САР *лат.*; особове ім'я Caesar; можливо, від caedō (дієприкм. caesum) — ріжу, рубаю.

КИР *гр.*; kyrios — пан, володар; kyros — влада, право, сила.

КИРИ́К *гр.*; kēryx (*род.* kērykos) — оповісник, гонець, вісник. **КИР, КИРКО́, КИРУ́СЬ.**

— *Кирику! Кирику!* — почув Корженко голос, наче з неба, підвів голову і побачив у вікні на другому поверсі Томочку (Л. Первомайський).

КИРИ́ЛО *гр.*; kyrios — пан, володар. **КИРИ́ЛКО, КИРИ́ЛОНЬКО, КИРИ́ЛОЧКО, КИРИ́ЛИК, КИРИ́ЛЕЦЬ, КИРИ́ЛЬЦЬО, КИР, КИРКО́, КИРИ́К, КИРУ́СЬ.**

Три місяці ясні — три молодці красні...
Другий місяць ясний — то *Кирило* красний
(Народна пісня);

Кирило стежив творчі процеси, що відбувались на небі (М. Коцюбинський); — Мамо, не гоже так чинити. Чого

плакати? Ще до году я буду в вас в гостях, а наш *Кирилко* вже виріс до польової роботи (П. Куліш);

Пішли до *Кирильця*.

А *Кирилець* не гуля,

Черевички поправля (Народна пісня);

І цей *Кирило* Заболотний, що обгасав уже півсвіту, що знає планету не згірше, ніж знав колись рідну свою Тернівщину, він був у тій нашій тернівщанській далечі просто *Кириком* (О. Гончар).

КИРІАК *гр.*; *kyriakos* — пánів, володарів. **КИР**, **КИРКО́**, **КИРИК**, **КИРУСЬ**.

КИМ *нов.*; скороч. від початкових літер *К о м у н і с т и ч н и й І н т е р н а ц і о н а л М о л о д і*; збігається з корейським іменем і прізвиськом *Кім*, **КИМА**, **КИМУСЬ**.

Кім Арсенович всіляко мене заохочував, жодного виду спорту не нав'язував, навпаки, радив пробувати, шукати (Ю. Збанацький).

КИНДРА́Т *гр.**; особове ім'я *Kodratos*; від *лат. quadratus* — чотирикутний, квадратний; широкоплечий. Можливо, те саме, що **КОНРАД**. **КИНДРАТКО́**, **КИНДРАТОНЬКО**, **КИНДРА́ТИК**, **КИНДРА́ТИЧОК**, **КИНДРА́СЬ**.

Молодий хлопець *Кіндрат* — той любив оповідати казки “циклу героїчного” (О. Пчілка);

— Ні, ні... це не *Кіндрат*... Не *Кіндрат*?..

Кіндрасю, чого ж це ти такий необережний?

Ой Кіндратоньку, Кіндратку... (П. Тичина);

Милий мені отець, мати, милий мені братик,

Над всіх мені наймиліший соколик *Кіндратик*

(Народна пісня).

КЛАВДІЙ *лат.*; *claudus* — кульгавий.

КЛЕО́НИК *гр.*; *kleos* — слава і *nikē* — перемога.

КЛИМ; **КЛИМЕНТ**, **КЛИМЕН́ТІЙ** *лат.**; *clemens* (*род. clementis*) — милосердний, поблажливий; можливо, від *гр. klematinos* — з виноградної лози. **КЛИМКО́**, **КЛИМОНЬКО**, **КЛИ́МОЧКО**, **КЛИМУ́СЬ**, **КЛИ́МЦЬО**, **КЛИ́МЧИК**.

Обернулася [дівчина] до *Клима* і винувато .. подивилася на нього (Григiр Тютюнник);

Не дав мені Господь діждати,

Щоб свого *Климка* оглядати,

Як верне з далекого краю! (І. Франко);

— Де ти живеш тепер, *Климку*? — Наталя Миколаївна сумно глянула *Климкові* в очі (Григiр Тютюнник).

КО́НОН (**КО́НАШ**) *гр.*; ім'я *Konōn*; походження не з'ясоване.

— Діду! *Кононе!* — гукнув Гречаний вдруге
(О. Кониський).

КОНРАД *запозичене; нім. Konrad; ден. kuoni* — сміливий, хоробрий і *ден. gāt* — рада.

КОРНЕЛІЙ; КОРНИЛО, КОРНІЛІЙ; КОРНІЙ *лат.*; можливо, від cornu — ріг або cornum — ягода кизилу.*
КОРНІЙКО, КОРНІЄНЬКО, КОРНІЄЧКО, КОРНІЄЦЬ, КОРНІЛКО, КОРНУСЬ, КОРНЮША.

— *Корнелій* Іванович! — сміючись і плачучи, мама кинулась батькові на ший (Ю. Смолич); *Корній* жив собі сам із дочкою (Б. Грінченко);

Я явора зрубав, три соколи зігнав:
Перший соколко — молодий Михалко,
Другий соколко — молодий Гаврилко,
А третій соколко — молодий *Корнійко*
(Народна пісня);

— Синойку мій, *Корнієчку* мій дорогий! та вже ж мені тебе не бачити (Леся Українка); — Позавчора підіслав *Корнюшу* Безбородька, щоб я взяла собі муки на вітряку (М. Стельмах).

КОСТЯНТИН, КОСТЬ *лат.; constans (под. constans)* — постійний, стійкий. **КОСТЯ, КОСТЕНЬКО, КОСТИК, КОСТУСЬ, КОСТЮК, КОСТЬО, КОТЯ, КОТЬКА.**

— А ти куди, Максиме? — Рятувати діда Дуная, — промовив з сльозами у голосі. — То і я з тобою, — зашепотів *Костянтин*. — Візьмеш? — Ходімо, *Костю* (М. Стельмах); І *Костуся* похваляли (Г. Квітка-Основ'яненко); — *Костеньку*... соколику... лебедику! Я й любила тебе, і люблю — міри нема!.. (Г. Квітка-Основ'яненко);

Вдалині ж іде на мостик
білий-білий чоловік...

Здивувався дуже *Костик*:

— Та невже ж це сніговик?! (Н. Забіла);

Я ш а (*дає другу трубку*): От іще *Котька*. М а к с и м (*бере трубку*): *Котя!* Максим Григорович говорить. Здоров! (Ю. Яновський).

КСАВЕРІЙ *лат.; Xaverius* — найменування за місцем проживання католицького ченця XVI ст.; від ісп. Xaver (xaviero), що походить від баск. etchaberri — новий дім, назва замка в Іспанії. **КСАВЕРКО, КСАВЕРОНЬКО, КСАВЕРОЧКО.**

Ксаверій Якубов ніколи не розлучався з велосипедом (Є. Гуцало).

КСЕНОФОНТ *гр.*; xenos — чужоземець і phōnē — голос. **КСЕНЬ; СЕНЬКО, СЕНЯ, СЕНЬ, СЕНЬО.**

КУЗЬМА *гр.*; kosmos — світ; порядок (пор. *космос*); *перен.* — прикраса, краса (пор. *косметика*). Церк. Косма, Косьма. **КУЗЬ, КУЗЬКО, КУЗЕМА, КУЗЕМКА, КУЗЕМОЧКА, КУЗЬМИЧОК, КУЗЬМИНА.**

Біля хатки, чепурної завше,
З вікнами наївними двома,
Уклонився, капелюх піднявши,
Свіжовмитий дядько мій *Кузьма* (М. Рильський);

Це був сільський балагур і політикан *Кузько* Сорокотяга.. *Кузь* вивернув солому, а носилки відкинув геть (Григорій Тютюнник).

КУПРІЯН (КУПЕР'ЯН, КУПРІЙ) *гр.*; ім'я Kyprianos — Kyprios — острів Кіпр, Kyprios — кіпрський (буквально: житель Кіпру). **КУПРІЯНКО, КУПРІЯНОНЬКО, КУПРІЯНОЧКО, КУПРІЯНЧИК.**

До піонерів підійшов *Купріян* Олександрович (О. Донченко);

І вітають *Купер'яна*
З його вояками,
Як героя, всю дорогу
Всипали квітками (І. Франко).

ЛАВР *див.* **ЛАВРО.**

ЛАВРЕНТІЙ, ЛАВРІН *лат.*; Laurens (*род.* Laurentis) — житель міста Лаврента. **ЛАВРІНКО, ЛАВРІНОНЬКО, ЛАВРІНОЧКО, ЛАВРИК, ЛАВРИЧОК, ЛАВРУНЬО.**

От підходить *Лаврентій* Підкова
По м'якій пирієвій стерні (Т. Масенко);

Ось і *Лаврін*. У нього така весела білозуба посмішка (О. Донченко); І зненацька в селі на дзвіниці задзвонили так, як дзвонять по мертвому... — *Лавріночку*, поганий знак! — примовляла Лукія (О. Донченко).

ЛАВРО, ЛАВР *лат.*; laurus — лаврове дерево; лавровий вінок; *перен.* перемога, торжество. **ЛАВРИК, ЛАВРИЧОК, ЛАВРУНЬО.**

Лавро Крушина стояв за своїм столом (С. Журахович).

ЛАЗАР *д.-євр.*; ім'я 'El'āzār — Бог допоміг (буквально: Божя допомога). Варіант імені Єлеазар. **ЛАЗАРКО**, **ЛАЗАРОНЬКО**, **ЛАЗАРОЧКО**, **ЛАЗАРИК**.

Лазар побачив високу хату з одним вікном (М. Коцюбинський);

— Даю тобі, *Лазарику*, якнайбільше грошей,
Який з тебе, *Лазарику*, жовнірик хороший
(Народна пісня).

ЛАРІОН *див.* ІЛАРІОН.

ЛАХТІОН *див.* ГАЛАКТІОН.

ЛЕВ, **ЛЕВКО** *гр.*; leōn — лев. **ЛЕВОНЬКО**, **ЛЕВОЧКО**, **ЛЕВУСЬ**, **ЛЕВЦЬО**, **ЛЕВЧИК**, **ЛБОНЯ**.

К и л и н а... (завважає дядька *Лева*):

Ов! Дядьку *Леве!*

То ви-те вдома? (Леся Українка);

Подавшись уперед,
слухали Аллу [Тарасову]
і ось цей,
і ось той,
І уявляли ми
всіма чуттями,
що поміж нами

Лев Толстой (П. Тичина);

Поволі посувалася Данилова дружина. Старший син *Лев* не відставав від батька (А. Хижняк);

Будуть *Левка* Кочубея

По Вкраїні знати (П. Куліш);

Я знав на ім'я тільки *Левка*, і ми почали гукати: "*Льоню! Льоню! Левко!*" (І. Сенченко).

ЛЕВКО *див.* 1) **ЛЕВ**; 2) **ЛЕОНТІЙ**.

ЛЕОН *гр.*; leōn, *лат.* leo (*род.* leonis) — лев. **ЛБОНЬКО**, **ЛБОНЬО**, **ЛБОНЯ**.

Про *Леона* Ковальова я не питав (М. Білкун, В. Кисельов).

ЛЕОНАРД *запозичене; нім.* Leonhard; *ден.* lewo — лев і *ден.* hart — сильний, сміливий.

Пан *Леонард* — веселий молодик.

Він дотепами тішить панство звик

(М. Рильський).

ЛЕОНІД *гр.*; особове ім'я Leōnidas; від leōn — лев і idea — зовнішність (буквально: подібний до лева). **ЛЕОНІДОНЬКО**, **ЛЕОНІДОЧКО**, **ЛЕОНІДИК**, **ЛБОНЯ**, **ЛБОНЬКО**, **ЛБОНЬО**, **ЛБОНЦЬО**, **ЛБОНЧИК**.

Час не одну годину строго вибив
Над скромним цим будиночком.

Трава

Росла і в'яла. Та й тепер жива
Твоя тут пам'ять, *Леоніде* Глібов (М. Рильський);

— Ви, мабуть, дуже хороша людина, *Льоню* (О. Донченко);

То потім будуть сльози, звістка,
Пожежі, кулі навісні,
А нині *Льонько* йде до війська
У сорок першим навесні (В. Забаштанський).

ЛЕОНТ *гр.*; leōn (*род.* leōntos) — лев.

ЛЕОНТІЙ, ЛЕВКО *гр.*; leonteios — лев'ячий, левиний. **ЛЬОНЯ.**

Леонтій Петрович, немов уперше бачивши, розглядав Тесленка (А. Мороз); Зайшла між нами мова про *Левка* Платоновича Симиренка, батька українського садівництва (О. Гончар).

ЛЕОПОЛЬД *запозичене; нім.* Leopold; від давнього імені Luitpold; *двн.* liut — народ, військо і *двн.* pold, bald — сміливий, хоробрий.

Н а т а л і я: *Леопольд* Михейович наш далекий родич (О. Корнійчук).

ЛЕСЬ¹ скороч. варіант ряду імен (Олександр, Олег тощо), який під впливом літературних найменувань *Лесь* Мартович, *Лесь* Курбас та ін. все частіше фіксується як документальне ім'я.

ЛЕСЬ² *див.* ОЛЕКСАНДР.

ЛОГВИН *лат.*; рим. родове ім'я Longinus; від longus — довгий. **ЛОГВИНКО.**

ЛУК'ЯН; ЛУКА, (ЛУКАШ); ЛУКІЙ; ЛУКІПАН (ЛУКАН) *лат.*; lux (*род.* lucis) — світло (буквально: світлий, світний). **ЛУК'ЯНКО, ЛУК'ЯНЧИК, ЛУК'ЯНЦЬО, ЛУК'ЯНЬО, ЛУКАНЬ, ЛУКАНЬКО, ЛУКАЧ, ЛУКАШКО, ЛУКАШИК, ЛУКАШУНЬО, ЛУЦЬКО, ЛУЦЬО, ЛУЦИК.**

Про Вижницю, певно, не кожний чував,
А Вижниця — то ж не дурниця!
В куті тім "гуцульський король" панував,
Преславний *Лук'ян* Кобилиця (І. Франко);

Люди згадували про *Лук'яна*, як про живого (О. Довженко); — Хату ставитимеш, *Луко* Захаровичу? — спитав [Олексій] (О. Донченко); *Лук'яню* не відходить од матері (В. Земляк); *Луканько* пішов на факультет виноградарства (М. Рудь);

— Ой Лукашу, Лукашу,

Позич пшона на кашу.

— Не позичу, не продам,

Прийди, серце, я так дам (Народна пісня);

— Ото сором, — скрушно сказав старий Єгор до свого онука *Лукашика* (О. Довженко); **К и л и н а**: *Лукашуню*, ходімо на село! (Леся Українка); Замиготіла людська постать. Це був *Луцько* (І. Сенченко).

ЛЮБИМ слов.; *д.-рус. любимъ* — любий.

ЛЮБОМИР слов.; від *люб-* (любов) і *мир-* (мирний, мир). **ЛЮБОМИРКО**, **ЛЮБКО**, **ЛЮБЧИК**, **ЛЮБЦЬО**; **МИРКО**.

Секретар сільради *Любомир* Цимбалюк делікатно перетнув його шлях (В. Нестайко).

ЛЮБОМИСЛ слов.; від *люб-* (любов) і *мисл-* (мислити, мисль). **ЛЮБКО**, **ЛЮБЧИК**, **ЛЮБЦЬО**.

ЛЮДВИГ запозичене; *нім. Ludwig; дєн. hlūt* — відомий, гучний і *дєн. wīg* — боротьба, бій.

ЛЮДОМИР слов.; від *люд-* (люди) і *мир-* (мирний, мир). **МИРКО**.

У великій пригоді став найкращий Сміливців друг — *Людомир* (А. Хижняк).

М

МАВРІКІЙ, **МАВР** *гр.; Mauros* — мавр; від *mauroō* — затемнюю, позбавляю блиску.

Під величезним гаком мостового крана стояв старий *Маврікій* Тюпа (О. Донченко).

МАКАР *гр.; makarios* — щасливий; блаженний. **МАКАРКО**, **МАКАРОНЬКО**, **МАКАРОЧКО**, **МАКАРИК**, **МАКАРЧИК**, **МАКАРЦЬО**.

Макар Іванович був неспокійний (М. Коцюбинський).

МАКЕДОН *гр.; Makedōn* — македонець. **МАКЕДОНКО**.

Входять у танку дві гарні молодиці.. Між ними *Македон* *Миколайович* *Сом* (О. Корнійчук).

МАКСІМ; МАКСИМІАН *лат.*; *maximus* — найбільший (пор. *максимум, максималіст*). **МАКСІМКО, МАКСИМОНЬКО, МАКСИМОЧКО, МАКСИМЦЬО, МАКСИМУНЬ, МАКСИМУНЬО, МАКС.**

Її батька звали *Максимом* (Б. Грінченко);

Максим козак Залізняк з славного Запорозжя
Процвітає на Україні, як в городі рожа
(Народна пісня);

Про це на Капрі з Горьким із *Максимом*
ми часто говорили (П. Тичина);

Буває мить якась неповторима,
Коли людей поєднують серця...
Недавно стрів я Рильського *Максима* —
Великого поета й мудреця (Я. Шпорта);

Дививсь я фільм. Військовий оператор
шматок атаки вихопив з-під куль.
Звелися хлопці. Наче вибух — дзвінко
“ура!” летить у кінозал німий.
Аж похололо в грудях: “Це ж *Максимко!*
Сусіда мій! Русявий заводій” (Л. Ковальчук);

Оженився *Максимуньо*, не знав, що робити,
Зарадився свої жінки, як у світі жити
(Народна пісня).

МАКСИМІЛІАН *лат.*; можливо, контамінація (схрещення) родового імені *Maximus* і присв. прикм. *Aemilianus* — належний до роду Еміліїв. **МАКС.**

Відчувалася в цих берегах упокореність і втома, й малювати їх треба було так, як це робив колись *Максиміліан* Волошин: аквареллю (Ю. Щербак).

МАНУЇЛ, МАНУЙЛО *д.-євр.*; скороч. варіант імені **ЕММАНУЇЛ**, що став документальним. **МАНУЙЛОНЬКО, МАНУЙЛОЧКО, МАНЬКО.**

Зайшов бригадир мастильників *Мануйло* Чумак (О. Донченко).

МАРАТ *нов.*; ім'ям стало прізвище діяча французької буржуазної революції кінця XVIII ст. (*фр.* *Marat*). **МАРАТИК.**

Марата образила неповага до його зауважень. — Я тобі серйозно кажу. — Ох, *Маратику*, — зітхнув Дробот, — щось мені зараз не йде принципова розмова (С. Журавович).

МАРІАН *див.* **МАР'ЯН.**

МАРКЕЛ, МАРКЕЛО *лат.*; родове ім'я *Marcellus*; від *marcellus* — молоточок; за іншим тлумаченням — від імені бога війни Марса (буквально: войовничий).

З доповіддю виступив *Маркел Маркелович* (О. Донченко).

МАРКІАН *лат.*; *Marcianus* — присв. прикм. до рим. родового імені *Marcus* — Марцій (буквально: Марків, належний Маркові). **МАРКІЯНКО, МАРКІЯНЦЬО, МАРКІЯНЬО, МАРКІЯНИК, МАРКІЯНЧИК, МАРЧИК.**

Незрозуміла вам ця пошана?

Значить, я про це написати не вмів.

Знаєте ви Шашкевича *Маркіяна*?

Ось ніби його я сьогодні зустрів! (Д. Павличко);

Вона проводжала *Маркіяна* до війська, присягаючись чекати на нього хоч сто і тисячу років (В. Дрозд).

МАРКО *гр.**; особове ім'я *Markos*; можливо, походить від *лат.* *marcus* — молоток або від *марсео* — бути в'ялим, млявим. Дехто вважає, що воно означає “народжений у марті (березні)”. **МАРОЧКО, МАРКУСЬ, МАРЧИК.**

Марко коня напував, Галя воду брала,

Марко пісні заспівав, Галя сподобала

(Народна пісня);

Росте *Марко*. Старі мої

Не знають, де діти,

Де посадить, де положить

І що з ним робити (Т. Шевченко);

Співає молодь молоді пісні,

І, сповнені зичливості й любові,

Дуби над нею шелестять *Маркові* (М. Рильський);

Марко Онисимович Рибка натрапив на лист з дивним почерком. “Дорогий *Марочко!*” — писалося в тому листі (І. Сочивець); Порадившись, хлопчики підійшли до малого: — *Марчику*, хочеш, ходімо з нами (П. Панч).

МАРТИН; МАРТИНІАН, МАРТ'ЯН *лат.*; *Martinus* — присв. прикм. до *Mars* — присвячений Марсові (буквально: войовничий). **МАРТИНКО, МАРТИНОНЬКО, МАРТИНОЧКО.**

Несла дівчина пшеницю до млина

Да й сподобала мельника *Мартина*

(Народна пісня);

— Старий, старий!.. *Мартине!* — гукала вона (Г. Косинка).

МАР'ЯН, МАРІАН *лат.*; *mare* — море. **МАР'ЯНКО, МАР'ЯНОНЬКО, МАР'ЯНОЧКО, МАР'ЯНЧИК, МАР'ЯНЬО.**

— Спасибі, *Мар'яне*, за пісню, і за добре серце і за добрі руки, — підходить до чоловіка учитель Степан Васильович Левченко (М. Стельмах).

МАТВІЙ (МАТІЙ, МАТЯШ) *д.-євр.*; ім'я Matithyāh, Matithyāhū — дар (Бога) Ягве (буквально: Божа людина). **МАТВІЙКО, МАТВІЄНЬКО, МАТВІЄЧКО, МАТВІЙЧИК, МАТВІЙЦЬО, МАТЮХА, МАТЮША, МАЦЬКО.**

— *Матвій* Боцюн і ногою не ступив на Морозенкове подвір'я (М. Стельмах);

Мисливця слід... А то ж *Матвій* ходив.
Казок тих скільки і предивних див
Мені від нього чути довелося! (А. Малишко);

Та *Матію*, та *Матію*, відколи тя прошу,
Зроби, зроби коновочку, най співанки ношу
(Народна пісня);

У нас, *Матяшу*, шлях лежить один (А. Малишко);

Хлопчика назвали *Матвійком* (Григорій Тютюнник).

МЕЛІЕТІЙ *гр.*; meletē — турбота (буквально: турботливий). **МЕЛІЕТА, МЕЛІЄШКО, МЕЛІЄЩА.**

— Падку мій! Що з вами, дядьку *Мелето!* — скрикнув Ладим (А. М'ястківський).

МЕНЕЙ *гр.**; можливо, від menos — сила, міць.

МЕРКУРІЙ *лат.*; Mercurius; у римській міфології Меркурій — бог торгівлі, покровитель купців; від merx (*род. mercis*) — товар.

Різно скрипнули двері, і до світлиці вбіг чотирнадцятилітній *Меркурій* (М. Стельмах).

МЕФОДІЙ, МЕТОДІЙ *гр.*; особове ім'я Methodios; від methodeuō — простежую, вивчаю, розслідую (буквально: методичний, цілеспрямований).

Був на участку *Методій Методійович*, колишній партизан громадянської війни (Ю. Яновський); Схвилюваний Іван Іванович кинувся до кабінету й подзвонив до *Методія* Кириловича (М. Хвильовий).

МЕЧИСЛАВ *слов.*; *п.* Mieczysław; від miecz- (меч) і sław- (слава). **СЛАВА, СЛАВКО, СЛАВЦЬО, СЛАВИК, СЛАВЧИК; МЕЧИК.**

Співу Соломія вчилася у професора Валерія Висоцького, гармонії — у професора *Мечислава* Солтиса (В. Врублевська).

МИКИТА *гр.*; *nikāō* — перемагаю. **МИКИТКО**, **МИКИТОНЬКО**, **МИКИТОЧКО**, **МИКИТКА**.

Найкращий парубок *Микита*
Стоїть на лаві в сірій свиті..
Плечима стелю підпирає,
Та дивиться, і замирає,
На титарівну... (Т. Шевченко);

Вже над густим колоссям жита
Молодика підвівся ріг,
А сивий дід чабан *Микита*
Скінчити розповідь не міг (В. Іванович);

Хто білому *Микитоньці* мережив мережку?
(Народна пісня);

Микитка так і захолов на місці (Ю. Яновський).

МИКОДИМ *див.* **НИКОДИМ**.

МИКОЛА (**МИКОЛАЙ**, **НИКОЛА**) *гр.*; особове ім'я Nikolaos; від *nikē* — перемога і *laos* — народ (буквально: переможець народів). **МИКОЛКА**, **МИКОЛОНЬКО**, **МИКОЛОЧКО**, **МИКОЛЯ**, **МИКОЛЬЦЬО**, **МИКОЛАЙКО**, **МИКОЛАЙЧИК**; **НИКОЛКО**, **НИКОЛОНЬКО**, **НИКОЛОЧКО**, **НИКОЛИК**, **НИКОЛЬЦЬО**, **НИКОЛУНЬО**, **НИКОЛАЙКО**, **НИКОЛАЙЦЬО**; **КОЛЬКО**, **КОЛЯ**.

І перший велетень — Тарас,
З яким і наші вищі чола,
А другий — пісню ніс

до нас:

Великий Лисенко *Микола* (Т. Масенко);

Лежить тут Красношапка *Миколай*
Донбасу син — син милої України (М. Рильський);

— Чоловіче *Миколаю*,
Що ти робиш, а я знаю.
Що ти робиш, що ти дієш,
Чом ти жита не насієш? (Народна пісня);

Не вгледів, як син, як *Миколка*
вже вищий, ніж батько! (Л. Ковальчук);

— Ох, *Миколонько*, мій голубчику! Та на кого ж ти мене кидаєш, нещасливу?.. (Г. Хоткевич); *Микольцьо* набив люльку (О. Кобилянська); — Перший, сказати б, поет із Вербівки нашої вийшов, книжки видаєш.. — Ось так ти, *Микольцю*, і в класики втрапив! — засміялась Галина (А. Іщук);

Ой коли б я любка мала, любка *Николика*,
То я би ся не бояла, що зима велика
(Народна пісня);

Моя хата при дорозі, віконця до сонця,
Таки мені припадає любити *Никольця*..
Ой не байка, моя мамцю, не байка, не байка,
Що я собі полюбила хлопця *Николайка*

(Народна пісня);

Колько, худорлявенький, чистенько вдягнений хлопчик з розумними оченятами, лопотить босими ногами стежкою (Григір Тютюнник);

Як перший вірш я написав у школі
І серце дивним жаром загорілось,
І як гордився трішки, що я — *Коля*,
Хоч не Островський... (М. Подолян).

МИЛАН слов.; від *мил-* (*милий*).

МИЛІЙ гр.*; можливо, від *Milyai* — мілії (давнє плем'я, що населяло Лікію — країну на півд.-зах. узбережжі Малої Азії) або від *mēlea* — яблуня.

МИЛОСЛАВ слов.; від *мил-* (*милий*) і *слав-* (*слава*).

СЛАВА, **СЛАВКО**, **СЛАВЦО**, **СЛАВИК**, **СЛАВЧИК**.

МИНА гр.; *mēn* — місяць (буквально: місячний).

МИНКО.

С к и д а н: Ага! Дядьку *Мина*! Здрастуйте!
(О. Довженко); *Мина* Софронівч пройшов усі фронти громадянської війни і ось уже кілька років працює на партійній роботі (А. Іщук).

МИРОН гр.; *myrōn* (дієприкм. від дієслова *myrō* — плачу) — який плаче; за іншим тлумаченням — від *myron* — миро — запашна олія, яку використовують у християнських церковних обрядах (буквально: той, хто пахне миром). **МИРОНКО**, **МИРОНЦО**, **МИРОНЬО**, **МИРОНЧИК**, **МИРКО**, **МИРОСЬ**, **МИРОСЬО**, **МИРОСЬКО**.

Він мовив твердо, що він *Мирон* зветься,
Вказав і місце те, де я родився,
Де вчивсь, що діяв, як мені ведеться (І. Франко);
Йде дівчина, цвіте на голові вінок,
а довкруг неї — бджіл літа густий клубок;
і голосом лунким, який не має меж:
— *Мироне*, чом ти бджіл на полі не пасеш?!
(П. Мовчан).

МИРОСЛАВ слов.; від *мир-* (*мирний*, *мир*) і *слав-* (*слава*). **МИРКО**, **МИРОСЬКО**, **МИРОСЬО**, **МИРОШКО**; **СЛАВА**, **СЛАВКО**, **СЛАВЦО**, **СЛАВИК**, **СЛАВЧИК**.

Мирослав, не оглядаючись, простував уперед (А. Хижняк); Із собою мала [Олена] семирічного онука *Миросла-*

ва. Соломія дуже зраділа гостям, вона любила спокійного і мовчазного *Мирошка* (В. Врублевська).

МИСАЇЛ *д.євр.*; ім'я Mīśā'el — випроханий у Бога.

МИТРОФАН *гр.*; mētēr (*род. mētros*) — мати (матері) і phainō — показую, виявляю (буквально: подібний до матері).

— Що з вами, *Митрофане* Борисовичу? — питає Степан (І. Сочивець).

МИХАЙЛО *д.євр.*; ім'я Mikhā'el від mī-khā'el — хто як Бог (рівний Богові). **МИХАЙЛИК**, **МИХАЙЛИЧОК**, **МИХАЙЛИЧКО**, **МИХАЙЛОНЬКО**, **МИХАЙЛОЧКО**, **МИХАЙЛУНЬО**, **МИХАЛКО**, **МИХАЛИК**, **МИХАЛЬ**, **МИХАЛЬО**, **МИХАЛЬОК**, **МИХАНЬ**, **МИХАНЬКО**, **МИХАНЬО**, **МИХАСЬ**, **МИХАСИК**, **МИХАСЬКО**, **МИХАСЬО**, **МИХЛИК**, **МИСЬ**, **МИШКО**, **МИША**, **МИШУНЯ**.

— А дивися, *Михайло*, щось до нас приїхало:
Ой чи чужина, чи родина,
Чи твоя перша мила? (Народна пісня);

Капрійський погойдує острів,
Немов корабель на причалі.
З промінням зливаються бризки,
З рибальською — пісня чаїна.
Михайло іде Коцюбинський,
Ступає за ним... Україна (Б. Степанюк);

Прощай, прощай ти, *Михайлику*,
Прощай, зятеньку наш,
Пускай, пускай ти сестричку
В гостоньки до нас (Народна пісня);

— *Михайле! Михайле! Михайлочку!* Вставай! —
піднімала його голову (О. Кобилянська):

За нашим садом три місяці рядом:
Первий місяць — молодий Степанко,
Другий місяць — молодий *Михалко*
(Народна пісня);

Ой з-за гори високої надлетіла чайка.
Нікого так не люблю, як того *Миханька*
(Народна пісня);

— Я недобра, *Михасику?* — здивована, запитала Юлія.
— Так, пані недобрі, — мовив.. *Михась* (І. Франко);

Подивися, Наталю,
Як танцює *Михальо* (Народна пісня);

Малий *Михлик* стояв на порозі, в одній руці тримаючи книжки (Є. Гудало); Усі мовчали, кожного вразило те, що сказав *Мишко* (О. Донченко);

Друг мій *Миша* Алексєєв
Мені Марлінського читав (М. Рильський);

Чому його називали *Мишунєю*? Та тому, що ніяке інше ім'я до нього не пасувало — ні *Михайло*, ні *Мишко*, ні *Михась*. Лише — *Мишуня* (Ю. Яновський).

МИХЕЙ *д.-євр.*; ім'я Mikhā — хто як Бог (рівний Богові); виникло як скороч. від Mikhā'el (*див.* МИХАЙЛО).

МОДЕСТ *лат.*; modestus — скромний. **МОДЕСТИК**, **МОДИК**.

— Мого батька звать *Модестом* (К. Басенко).

МОЙСЕЙ *див.* МУСІЙ.

МОКІЙ *гр.**; можливо, від mōkos — насмішник.

Пив кум до куми, кума до *Мокія*,
Щоби була здоровенька ціла кумпанія
(Народна пісня).

МСТИСЛАВ *слов.*; від *мсти-* (*помста*) і *слав-* (*слава*). **СЛАВА**, **СЛАВКО**, **СЛАВЦЬО**, **СЛАВИК**, **СЛАВЧИК**.

Князі *Мстислав* та *Гліб*, перейшовши вброд Оріль, зайняли указані їм місця на протилежному березі (В. Малик).

МУСІЙ, **МОЙСЕЙ** *д.-євр.*; ім'я Möse, можливо, від *єгип.* mōseh — дитина, син; *гр.* Moyses. **МУСІЙКО**, **МУСІЄНЬКО**, **МУСІЄЧКО**, **МУСІЙЧИК**.

Пішов *Мусій* та в Крим по сіль
Сіримі волами (Народна пісня);

— *Мусю, Мусю!*.. Чи ти чуєш? *Мусій* нічого не чув і через те не озивався (Б. Грінченко); “Ой пішов ти в море, *Мусієчку*, — голосила вона мовчки, — та й слід твій солона вода змила” (Ю. Яновський);

Дівчата старого музиченьку
Щиро обіймуть: — Без вас нам не жити!.. —
Попросять: — Ну, дядечку, ну, *Мусійчику!* —
І вшкварить шахтар, аж земля задрижить!
(С. Мушник).

Н

НАЗАР, НАЗАРІЙ *д.-євр.*; *nāzar* — він присвятив (себе Богові). **НАЗАРКО, НАЗАРОНЬКО, НАЗАРОЧКО, НАЗАРЧИК, НАЗАРЦЬО.**

Де сонце сходить, там сяє,
Там *Назар* коничка сідлає (Народна пісня);

— *Назар, Назар* прийшов!.. — гомоніли в хаті. — *Назар* Смалій прийшов (О. Пчілка);

— Зізнайся, Орино, це ж кого *Назарко*
Під вечір жде на кладочці хисткій? (С. Мушник).

НАРКІС, НАРЦІС *гр.*; *Narkissos* — назва квітки. Можливо, від *narke* — заціпеніння. В античній міфології — прекрасний юнак, який, замилювавшись своєю красою, перетворився на квітку.

НАСТАС *див. АНАСТАС.*

НАТАН *д.-євр.*; ім'я *Nāthān* — він (Бог) дав.

НАУМ *д.-євр.*; ім'я *Nachūm* — той, хто втішає, розраджує; розрадник. **НАУМКО, НАУМОНЬКО, НАУМОЧКО, НАУМЧИК.**

— *Науме, Науме!* Либонь, старости йдуть (Г. Квітка-Основ'яненко);

Зненацька, як огонь,
Спахнув *Наум*: немов стріла із лука
Була та новина (М. Рильський).

НЕСТІР, НЕСТОР *гр.*; особове ім'я *Nestōr*; витлумачується звичайно як "той, що повернувся на батьківщину" або "людина, що згадує". Ім'я одного з героїв "Іліади". **НЕСТІРКО, НЕСТОРКО, НЕСТОРЦЬО.**

Чиркнув сірник. *Нестір* запалив свічку (М. Хвильовий);
Нестор увімкнув двигуна (Р. Іваничук);

Хай грім, хай злива, землетрус —
В роботі *Нестор* з головою... (П. Усенко).

НИКА́НДР *гр.*; *nikē* — перемога і *anēr* (род. *andros*) — чоловік (буквально: чоловік-переможець).

— От згадайте, перше які імена водились по селах? Ну, Іван, звісно, Сава там, Карпо, Полікарп, *Никандр*. Як ото під назве, як запише, так воно й називається (Є. Гуцало).

НИКАНОР *гр.*; *nikē* — перемога і *ogaō* — бачу.

— Ще не вечоріє, дочко? — Запитує сліпий. — Вечоріє, дядьку *Никаноре*, — відповідає дівчина (Ю. Яновський).

НИКИФОР, НИЧИПР *гр.*; *nikēphoros* — переможний; переможець. **НИЧИПРКО, НИЧИПОРКО; ЧІПКА.**

Муляр *Никифор* рано встав (І. Франко); — Підстрижіть нас, діду *Никифоре!*.. — А у відповідь: — Підстрижу!.. (Л. Горлач); Майор вийняв з коробочок ордени й почепив їх на груди сержантові. — Носіть і гордіться, *Ничипоре* Івановичу, країна не забуває своїх героїв (М. Зарудний);

З-під білого да каменю туди вода капле,
А нашому *Ничипорку* мандрівочка пахне
(Народна пісня);

Добре *Чипці* у діда підпасичем (П. Мирний).

НИКІН, НИКОН *гр.*; особове ім'я *Nikōn*; від *nikaō* — перемагаю. **НИКОНКО.**

Дядько *Никін*, веселий, осяяний багаттям, шаркав ножем об брусок і наспівував (Григор Тютюнник).

НИКОДИМ (МИКОДИМ) *гр.*; *nikē* — перемога і *dēmos* — народ (буквально: переможець народів). **НИКОДИМКО, МИКОДИМКО.**

Никодим поклав гостей у своїй світлиці, і вони відразу заснули (А. Хижняк).

НИКОЛА *див.* **МИКОЛА.**

НИКОН *див.* **НИКІН.**

НИЛ *гр.*; від назви річки Ніл (*гр.* *Neilos*).

П а х о м М и к и т о в и ч: Нащо нервувати, *Нил* Микитович зараз прийде з суду... (Ю. Яновський).

НИФОНТ *гр.*; *nēphōn* (род. *nēphontos*) — тверезий, розсудливий.

НИЧИПР *див.* **НИКИФОР.**

O

ОВДІЙ *д.-євр.*; 'Obhadyāh, 'Obhadyuāhū — раб, служитель (Бога) Ягве. Можливо, від *гр.*: audeis — милозвучний. **ОВДІЄНЬКО, ОВДІЄЧКО, ОВДІЙКО.**

ОВЕРКІЙ, ОВЕРКО (АВЕРКІЙ); ОВЕР'ЯН (АВЕР'ЯН) *лат.**; можливо, від *averto* — жену, змушую до втечі. **ОВЕРОНЬКО, ОВЕРОЧКО, ОВЕР'ЯНКО; АВЕРКО, АВЕР'ЯНКО.**

Поруч стоїть *Оверко* й дивиться, нічого не розуміючи, на цю сцену (О. Донченко);

Скільки дядьку *Оверку* весен,
Запитайте в гаю зозулю (В. Симоненко).

ОВІДІЙ *лат.*; ovis — вівця; ім'ям стало прізвище римського поета Публія Овідія Назона (*лат.* Publius Ovidius). **ОВКСЕНТІЙ, ОВКСЕНТ, ОВКСЕН** *див.* **ОКСЕНТІЙ. ОВРАМ** *див.* **АВРАМ.**

ОВСІЙ, ЄВСЕВІЙ (ЄВСЕЙ) *гр.*; eusebēs — благочестивий. **ОВСІЙКО, ОВСІЄНЬКО, ОВСІЄЧКО; СЕВА.**

Зустрів я раз *Овсіа* і Мокрину
і так зрадів їм! (П. Тичина);

Де ж ти зараз, мій друже, мій далекий *Овсій!*..
(В. Сосюра).

ОГІЙ, ОГЕЙ *д.-євр.*; ḡaggaу — святковий, урочистий.

Ще коли партизанив *Огий*,
Повстала й Глухівка на пана (П. Усенко).

ОКСЕНТІЙ, ОКСЕНТ, ОКСЕН (ОВКСЕНТІЙ, ОВКСЕНТ, ОВКСЕН, АВКСЕНТІЙ) *гр.*; αυξανό — росту, збільшуюся. **ОКСЕНКО, ОКСЕНОЧКО, ОКСЕНЦЬО, ОКСЕНЬО; КСЕНЬ.**

Рудик перепинив коні: назустріч йому переходив дорогу *Оксентій* Кашуба (Г. Косинка);

Старий *Оксене* мій, тобі спасибі
За труд, за мужність, за дзвінку сопілку,
Я перейняв лади її веселі,
Щоб нашу землю славить і любить (А. Малишко);

Він дивився на неї чорними очима з-під будьонівки і наче питав: “Тяжко тобі?” — “Тяжко, Оксеночку” (Григорій Тютюнник).

ОЛЕГ сканд.; ст.-сканд. Helgi — святий, священний. Д.-рус. Ольгъ. **ОЛЕЖИК**, **ОЛЕЖКА**, **ОЛЬО**, **ОЛЬКО**, **ОЛЬЧИК**, **ОЛЮСИК**; **ЛЕСЬ**, **ЛЕСИК**; **АЛИК**.

Летіли літа, мов Дніпра бистрота,
Князь *Олег* з війни знов додому верта (І. Франко);

Здрастуй, друже білявий *Олеже!* (С. Крижанівський);

Олександр Михайлович сміявся: — Ми ж з тобою,
Олежко, теж мобілізовані... (В. Дрозд).

ОЛЕКСА див. **ОЛЕКСІЙ**.

ОЛЕКСАНДР (**ОЛЕСЬ**, **ЛЕСЬ**) гр.; alexō — захищаю і anēr (род. andros) — чоловік (буквально: мужній оборонець; захисник людей). **ОЛЕСЬКО**, **ОЛЕСИК**, **ОЛЕСЬКО**; **ЛЕСЬКО**, **ЛЕСИК**, **ЛЕСЮТА**, **ЛЕЛЬ**; **САНЯ**, **САНЬКО**, **САШКО**, **САША**, **САШУЛЯ**, **САШУНЯ**; **ШУРА**, **ШУРКО**; **АЛИК**.

Ніс гордо світоч п р а в д и і н а у к и,
І всенародна шана та любов,
Як світло непогасне, осявають
Могилу *Олександра* Богомольця (М. Рильський);

Мрії *Олександра* Довженка сягали далеко, глибоко й високо (П. Панч);

Ваша усмішка — Ваша загадка, *Олесю* [Гончар],
Вашу лагідну усмішку — ватру вуст —
Як Ви змогли пронести крізь фронти,
Крізь морози фашистського мору,
Як вберегли її світло дитинне..? (І. Драч);

Там нині, як завше, повз наші сади
Ідуть поїзди на Одесу,
Там долі своєї побачу сліди
В зіницях малого *Олеся* (В. Бровченко);

— Якщо ви читали оповідання *Леся* Мартовича про хлопську кривду, то знайте, що все в них правда (Р. Федорів); — Вибачте... — запнувся розгублено. — Мене зовуть *Леся*... Тобто *Олександр* (В. Луговський);

Збентежена мати
Мене із *Олеси*ком скоро
Виводила з хати,
З свого опустілого двору... (Б. Степанюк);

Дивиться [мати] на шляхи жакні —
Завели її сина *Олелька* (М. Хвильовий);

— Не подобається він мені, — якось надто серйозно мовив *Лесько Стригун* (О. Донченко);

Вранці *Лесик* із воріт
вийшов з свого двору (Н. Забіла);

Піди, коту, в хижку,
Піймай, коту, мишку.
Мишка буде грати,
А *Лесюта* спати (Народна пісня);

Лель Лелькович подякував, засміявся (В. Земляк);
Малий *Санько* надув губи і сердито одвернув обличчя від матері в куток (Б. Грінченко);

З ним інструктор завжди поруч.
Дайте *Саші* підрости —
він, звичайно, зможе скоро
паровоз і сам вести (Н. Забіла);

Сашко роздягся й скочив на ліжку. Та до нього озвався молодший брат, семилітній Івасик. — *Сашуню*, де ти був? (О. Донченко); *Шурко* недавно ще служив у Середній Азії (Григорій Тютюнник).

ОЛЕКСІЙ, ОЛЁКСА *гр.*; *alexō* — захищаю (буквально: захисник). **ОЛЕКСІЙКО, ОЛЕКСІЄНЬКО, ОЛЕКСІЄЧКО, ОЛЕКСИК, ОЛЕКСЬО, ОЛЁШКО, ЛЕКСІЙКО, ЛЕКСІЄЧКО, ЛЬОНЯ, АЛЬОША, АЛИК.**

— Горе ж мені, гіркий ти мій світе,
Олексію, мій рожевий цвіте!
Я без тебе свій вік змарнувала,
Я без тебе доленьки не знала! (Народна пісня);
Як став *Олексій Попович*
Гріхи Богу повідати,
То зараз стала злосупротивна
Хвилечна хвиля
На Чорному морю притихати (Народна пісня);

Отак стояти, як *Олекса Довбуш*,
зіпершись на мосяжний топірець (Л. Костенко);

У л я н а: Та іду, зараз іду, *Олексієчку!* Не втікай відсіля (Г. Квітка-Основ'яненко);

Олексику, не сієш і не жнеш,
Олексику, і добрий ти, і гордий (С. Пушик);
Ой не стелися, барвіночку, коло города,
А в нашого *Лексієчка* хороша врода
(Народна пісня);

Дьомін *Альоша* — з донської станиці —
Привітно
Усмішкою з-під русявого вуса діливсь

(Б. Степанюк);

— Тьотю Марусю, у нас до вас величезна просьба... Чи не могли б ви доглядати за *Аликом*? (Ю. Щербак).

ОЛЕСЬ¹ скороч. варіант від імені Олександр, який під впливом літературних найменувань *Олесь* Гончар, *Олесь* Донченко та ін. фіксується як документальне ім'я.

ОЛЕСЬ² *див.* **ОЛЕКСАНДР**.

ОЛЕФІР *гр.*; *eleutheros* — вільний.

ОЛІМП, **ОЛІМПІЙ**; **ОЛІМПІАН** *гр.*; *Olympos* — Олімп — гора, яку стародавні греки вважали місцеперебуванням богів; *Olympios* — олімпійський.

ОМЕЛЯН, **ОМЕЛЬКО** *лат.*; рим. родове ім'я *Aemelius*; *aemulus* — суперник, учасник змагань. **ОМЕЛЕЧКО**; **МІЛЬКО**.

Тиша в домі. Один лиш цвіркун десь скурчить.

Та не спить *Омелян*. І дружині до віч

Сон-дрімота не йде у розбурхану ніч (С. Мушник);

Рости, хмелю, над водою рівний з тичиною,

Ой далеко чути козака *Омелька*, що йде з

дівчиною (Народна пісня);

Омелько ще перший раз на віку йшов із вечерею, то мати йому й приказувала: — Гляди ж, *Омелечку*, не поперекидай (О. Пчілка).

ОНИКІЙ (**АНИКІЙ**) *гр.*; *nikē* — перемога.

Оникій Белдим розтлумачував сни,

які б не були чудернацькі вони (В. Корж).

ОНИСИМ, **ОНИСЬКО** *гр.*; *anysis* — виконання, завершення. **ОНИСЕЧКО**, **ОНИШКО**.

— Ось тут дід *Онисим*, якому й досі вісімдесят шість років, — засміявся [Федь], дивуючись, для чого дідові треба применшувати літа (М. Стельмах); У Демида сидів Петренко та *Онисько* Шапувал — молодий господар з Костівки (Б. Грінченко).

ОНИСИФОР *гр.*; *onēsiphoros* — який приносить користь, корисний.

— Чий же ти будеш? — спитав, вийнявши з рота цигарку, Іван. — Кравченків. *Онисифора* Кравченка правнук (Валерій Шевчук).

ОНИСІЙ, **ОНИСЬКО** *гр.*; *onēsis* — користь; *onēsiphoros* — корисний.

— Тобі, *Онисію* Титовичу, — озветься, бувало, котрийсь із дядьків, — .. хату б зіп'ясти, а то й повернутися ніде... — Хе, хату... — поблажливо всміхався *Онись*

ко. — А навіщо вона мені здалася — хата? (Григір Тютюнник).

ОНИСЬКО *див.* 1) **ОНИСИМ**; 2) **ОНИСІЙ**.

ОНОПРІЙ, **ОНУПРІЙ**, **ОНУФРІЙ** *гр.*; ім'я Ονοφρη-
rios; можливо, від onos — віслук і phegō — маю. **ОНОПРІЙКО**,
ОНУФРІЙКО, **ОНОЙКО**, **ОНОШКО**, **ОНУШКО**.

Стара мати тішилася дітьми, дідусь *Онопрій* — онуками
(В. Малик); Бував у нас у гостях мамин дядько, *Онуфрій*
Лукич (О. Пчілка); До *Онуфрія* йшли знайомі і незнайо-
мі, навіть з далеких сіл (Ю. Збанацький).

ОПАНА́С *див.* **ПАНА́С**.

ОРЕ́СТ *гр.*; особове ім'я Orestēs; від oros — гора
(буквально: гірський; горянин, горець). **ОРЕ́СТИК**, **ОРИ́СЬКО**,
ОРИ́СЬО, **ОРИ́СИК**, **О́РКО**, **О́РЧИК**, **О́РЦЬО**.

Як солодко було тримать в обіймах
Тоненький стан мого хлоп'ятка-брата,
Мого золотокудрого *Ореста*... (Леся Українка);
Хай Вам доля присудить пройти сто доріг
І квіток назбирати з усіх,
Хай Вас люди стрічають неznані щодня, —
І усе ж то, *Оресте*, рідня! (М. Рильський).

ОРЕ́ФА, **ОРЕ́ФІЙ**, **АРЕ́ФА**, **АРЕ́ФІЙ** *араб.**; charat-
ha — обробляти землю, орати (буквально: орач); можливо, від
гр. aratē — доблесть, добродетель.

ОРЛА́М *див.* **ВАРЛА́М**.

ОРФЕ́Й *гр.*; Orpheus — ім'я легендарного співця.

Нібито з деяких пір ті вавилонські дівчата, що безнадій-
но засиджувались у дівках, знаходили собі чоловіків на
гойдалці. Цей найпростіший заколисуючий винахід
належить *Орфею* Кожушному, нині вже покійному
(В. Земляк).

ОСАФА́Т *див.* **ЙОСАФА́Т**.

О́СИП *див.* **ЙО́СИП**.

ОСІ́Я *д.-євр.*; ім'я Ḥōšē'ā — порятунок.

О́СКАР *запозичене; англ.-сакс.* Ase — Бог і gar —
спис.

Оскар перестав зникло крутити свій гострий вус
(В. Канівець).

ОСТА́П, **ЄВСТА́ХІЙ**, **ЄВСТА́ФІЙ** (**СТА́ХІЙ**, **СТАХ**)
гр.; eustathēs — міцний, здоровий, урівноважений. **ОСТА́ПКО**,
ОСТА́ПИК, **ОСТА́ПЧИК**, **ОСТА́ПЦЬО**; **СТАСЬКО**, **СТАСЬО**,
СТАСЮ́НЬО, **СТАСИ́К**, **СТА́ШКО**.

Всі вороги сучасні і колишні
Запам'ятали сміх *Остаса* Вишні (В. Іванович);

Віра знала: *Остан* депутатом
Був у місті, у Радах нових (Т. Масенко);

Над нею нахилився *Останко* (О. Донченко); Побачивши
Оксану, *Стах* здивувався, зрадів (М. Стельмах);
— Є щасливі люди, — аж зітхнув парубок. — Це про
кого ти, *Сташку*? (М. Стельмах).

ОСТРОМІР слов.; від *остр-* (гострий) і *мир-*
(мирний, мир).

ОХРІМ, ЄФРЕМ *д.-євр.*; 'Ephrayim — назва одного
з давньоізраїльських племен. ОХРІМКО, ОХРІМОНЬКО, ОХ-
РІМОЧКО.

А в кузні дзвонять дзвонарі
І не втихає грім.
Підкови клепле у дворі
Старий коваль *Охрім* (А. Малишко);

— *Охріме!* Ходи-но сюди, це ми пожартували (Григорій
Тютюнник);

Ніхто ні гладить, ні пестити
Не смів їх, в псарню доступити
Не міг ніхто, лиш псар *Єфрем* (І. Франко);

— *Єфреме! Єфреме!* — заволав Мусій. — Рятуй! (І. Сочин-
вець).

П

ПАВЛІН *лат.*; Paul(l)inus — присв. прикм. до
Paul(l)us — Павлів; від paulus — малий.

ПАВЛО *лат.*; paulus — малий. ПAVЛУСЬ,
ПAVЛУСЬКО, ПAVЛУСЕНЬКО, ПAVЛУСИК, ПAVЛУСИЧОК,
ПAVЛУНЬ, ПAVЛУНЯ, ПAVЛУНЬО, ПAVЛИК, ПAVЛИЧКО,
ПAVЛОНЬКО, ПAVЛІЙ, ПAVЛІШ, ПAVЛУША, ПAVЛУШ-
КА, ПАВА, ПAVКА, ПАШКО, ПАША.

На все життя Ви узяли з собою,
Павло Григорович, пісенний дар,
Як шаблю золоту — почесну зброю

(М. Рильський);

Дорка тихенько засміялася й ішла далі, — нічого, свого
часу й вона отак стоятиме під густим каштановим дере-
вом — із *Павлом, Павлусем, Павкою...* (Ю. Яновський);

Прилетіла голубонька,
Крилочками луска:
Та все лусь, та все лусь —
Чи не вийде *Павлусь* (Народна пісня);

— Що, *Павлусю*, не заходила тут без мене Олесь? —
питала Настя в брата (Леся Українка);

Нема льоду, нема льоду, нема переходу,
Що *Павлусько* до Оксани бреде через воду
(Народна пісня);

Постав же ти, Оксаночко, да воскову свічку,
Щоб перейшов да *Павлусенько* сюю бистру річку.
Ой постав же, Оксаночко, да ще найяснішу,
Щоб перебрів *Павлусичок* сю річку бистрішу
(Народна пісня);

— *Павлуня* Банников виявився невисоким сірооким
юнаком (П. Загребельний); Поруч з Андрієм збирав коло-
ски *Павлик* Шаповал, повновидий хлопчина з
кошлатими бровами (О. Донченко);

Павлуша мріяв комісаром
Служить у війську у двадцять літ (А. Малишко);

— *Павлушко!* — гримнув Микосонич (В. Луговський);
Сини були при батьках.. Старший — *Пава* — загинув під
час денікінщини (Ю. Яновський).

ПАЇСІЙ *гр.**; можливо, від *païs* — дитина.

ПАЛЛАДІЙ *гр.*; *Palladion* — палладій — зображен-
ня Афіни Паллади як захисниці міст, що зберігалось в бага-
тьох грецьких містах як запорака їх неприступності; перенос-
но — захист, оплот. **ПАЛАДЬКО**.

ПАМВО *гр.**; можливо, від *panphōnos* — багатого-
лосий.

ПАМФІЛ, ПАНФІЛ *гр.*; особове ім'я *Pamphilos*; від
panphilos — якого всі люблять, усім дорогий; улюбленець.

**ПАНАС, ОПАНАС, ТАНАС, ТАНАСЬ, ТАНАСІЙ,
АТАНАС, АТАНАСІЙ, АФАНАСІЙ** *гр.*; *athanasia* — безсмер-
тя. **ПАНАСКО, ПАНАСОНЬКО, ПАНАСОЧКО, ПАНАСЬО,
ПАНАСИК; ОПАНАСКО, ОПАНАСОНЬКО, ОПАНАСОЧКО,
ОПАНАСЬО, ОПАНАСИК; ТАНАСІЄНЬКО, ТАНАСІЄЧКО,
ТАНАСКО, ТАНАСЬО, ТАНАСИК; ФАНЯ.**

А спів Садовського! А Саксаганський — магі!
Два характерники, *Панас* той і Микола
(М. Рильський);

Опанас воли пас, а Явдоха — бички.
— Постривай, не тікай, куплю черевички!
(Народна пісня);

Від бур задимлених і часу
Аж порудів сухий папір.
Листи далекі, *Опанасе*,
Я бережу завжди, повір (А. Малишко);

Чи то давно проходив тут на службу
Казенної палати урядовець,
Пан *Афанасій* Рудченко, в якому
Підслухачі і посіпаки царські
Ну аж ніяк вгадати не могли
Того, хто дужим голосом промовив,
Огнем серця пройнявши молоді:
“Хіба ревуть воли, як ясла повні?”

(М. Рильський);

— *Танасій* Готич! — голосно гукає мій провідник (Г. Хоткевич); Г а л я: Ох, *Панасику*! Спасибі тобі, і мене розвеселив! (М. Старицький); Пришле цього лобатого *Опанасика* (Г. Косинка); — І, *Танасієчку*, і сусіде ж мій любий, не дайте ж ми пропасти... (Г. Хоткевич); *О п а н а с А п о л л о н о в и ч*: Радий бачити вас, Кіро Карлівно.. К і р а К а р л і в н а: Привітайся, Лілю. Ти, певно, не пам'ятаєш дяді *Фані*? (Ю. Яновський).

ПАНКРА́Т, ПАНКРА́ТІЙ *гр.*; pankratēs — всемогутній, всевладний. **ПАНКРА́ТКО, ПАНКРА́ТОНЬКО, ПАНКРА́ТОЧКО.**

ПАНТЕЛЕЙМО́Н, ПАНТЕЛЕМО́Н, ПАНТЕЛІ́Й, ПАНЬКО́ *гр.*; pan (род. pantos) — все і eleēmōn — милостивий, ласкавий, жалісливий. Можливо, від panteleia — досконалість, вищий ступінь.

Пантелеймон слухав уважно, не перебивав (Р. Чумак); — Добре, що ти такий у мене... — Сякий-такий *Пантелій*, а все-таки веселій, — засміявся Григорій Стратонович (М. Стельмах); Влітку *Панько* хліборобив, а взимку заробляв по шахтах (Б. Грінченко).

ПАНФІ́Л *див.* **ПАМФІ́Л.**

ПАНЬКО́ *див.* **ПАНТЕЛЕЙМО́Н.**

ПАРАМО́Н *гр.*; paramonos — міцний; надійний, вірний.

Незабаром велика радість завітала в сім'ю старого стрілочника *Парамона* Улогова (О. Донченко).

ПАРМЕ́Н *гр.*; parameñō — залишаюся; стійко тримаюся.

ПАРФЕ́Н, ПАРФЕ́НІЙ, ПАРФЕ́НТІЙ, ПАРХІ́М, ПАРХО́М, ПАРТЕ́Н *гр.*; parthenos — незайманий, непорочний. **ПАРФЕ́НКО, ПАРХІ́МКО.**

Пішов же наш *Пархім* по ярмарку і не журиться ні об чім (Г. Квітка-Основ'яненко).

ПАХОМ *гр.*; pachys — товстий і ōmos — плече; pachōmios — широкоплечий. **ПАХОМКО, ПАША.**

П а х о м **М и к и т о в и ч:** Слово честі, не можу вже слухати продовження судового засідання вдома! **Н и л** **М и к и т о в и ч:** Ти що — погано себе почуваєш?.. Чи не краще одразу лягти, *Пашо?* (Ю. Яновський).

ПЕТРÓ *гр.*; petra — скеля; камінь (пор. *петрографія*). **ПЕТРУСЬ, ПЕТРУСЬО, ПЕТРУСИК, ПЕТРУСИЧОК, ПЕТРУНЬ, ПЕТРУНЬО, ПЕТРУНЧИК, ПЕТРИК, ПЕТРИЧОК, ПЕТЬКО, ПЕТЯ.**

Петро Могила липи посадив
у Києві, при церкві Десятинній,
трьохсотий липень бджіл у них роїв,
і солов'ї злітались на гостини (В. Коломієць);

— Ой *Петре*, да *Петруню*, гордуєш ти мною
(Народна пісня);

Як не бачу *Петруся*,
То від вітру валюся.
Гей лихо — не *Петрусь*:
Біле личко, чорний вус (Народна пісня);

Сиділа квочка коло кілочка
Да вивела бабі четверо діток:
Що перве дитятко — молодий *Петрусик*
(Народна пісня);

Там *Петруню* виражається [виряджається],
У матінки та питається (Народна пісня);

— Мамо! Я хочу до *Петрика* (М. Коцюбинський);

Ідем по здвиг-землі, де Прип'ять і Славута
Зливаються.
На ношах із лози
Петько Грунець (П. Воронько);

У червоному кашкеті,
в кітель вдягнений новий,
на перон виходить *Петя* —
він сьогодні черговий (Н. Забіла).

ПИЛІП *гр.*; особове ім'я Philippos; від philippos — який любить коней. **ПИЛІПКО, ПИЛІПОНЬКО, ПИЛІПЧИК, ПИЛІПЦЬО, ПИЛІПОК, ПИЛІПЕЦЬ.**

Ой кувала зозуленька у лісі на липі,
Вишивана сорочечка на нашім *Пилипі*
(Народна пісня);

У нього очі наче волошки в житі. А над ними з-під драного картузика волосся — білявими житніми колосками. Це — *Пилипко* (А. Головка);

— Ой у лісі на орісі сорока зависла,
Да вже ж твоя, *Пилипоньку*, вечеря прокисла
(Народна пісня);

Он карапуз малий до горьковського тому
Припав (уже й він сам щось пише — *Пилипок*!)
(М. Рильський).

ПИМІН, ПИМОН *гр.*; роімѣп — пастух; *перен.*
пастир, керівник, наставник.

Пимін за літа, що минули, міцно зіп'явся на ноги
(М. Рудь); *Пимон* Феоктистович виконував свої адміністративні функції захоплено і патетично (Ю. Смолич).

ПЛАТОН *гр.**; можливо, від *platys* — широкоплечий, плечистий; огрядний. **ПЛАТОНКО, ПЛАТОНЬКО, ПЛАТОНЧИК, ПЛАТОША.**

А я хлопців не любила,
Тільки Петра та Данила..
І Андрія, і *Платона*,
І Михайла, і Антона (Народна пісня);

М а р і я Т а р а с і в н а: *Платошо*, проси до столу баришню і їх... Сьогодні день народження *Платона*. *Платошо*, проси... (О. Корнійчук).

ПОЛІТ *див. ПОЛІТ.*

ПОЛЄВКТ *гр.*; особове ім'я *Polyeuktos*; від *polyeuktos* — сподіваний, довгоочікуваний, жаданий.

ПОЛКАРП *гр.*; *polykarpos* — рясноплідний, плодючий, родючий.

Докія в хату принесла
До *Полікарпа* мовчазного..
Дарунок голосу дзвінкого (М. Рильський).

ПОРФІР, ПОРФІРІЙ *гр.*; *porphyreos* — пурпуровий, багрянний, темно-червоний. **ПОРФІРКО, ПОРФІРОНЬКО, ПОРФІРОЧКО, ПОРФІРИК.**

Носив *Порфир* звичайну солдатську гімнастерку (К. Басенко).

ПОТАП *гр.**; можливо, від слів *potapos, podapos* — “звідки?”, “з якої країни?”, що зустрічаються у “Новому Заповіті”. **ПОТАПКО, ПОТАПОНЬКО, ПОТАПОЧКО, ПОТАПЧИК.**

Потан взяв маму на руки і виніс (М. Коцюбинський);
Потан Семенович звично торкнувся шоферового плеча
 (М. Рудь).

ПРОВ лат.*; можливо, від *probus* — чесний.

ПРОКІП, ПРОКОПІЙ гр.*; можливо, від *prokōpos* — вихоплений із піхов, оголений, який схопив меч за рукоятку; за іншим тлумаченням — який досяг великих успіхів. **ПРОКІПКО, ПРОКОПКО, ПРОКІПЧИК, ПРОКОПЧИК, ПРОКОПІК, ПРОКОПЕЦЬ, ПРОЦЬ, ПРОЦЬКО, ПРОЦИК, ПРОНЬ, ПРОНЯ, ПРОНЬКО, ПРОНИК, ПРОНЬКА; КОПА.**

Надвечір у польовий табір приїхав *Прокіп* Тетеря
 (Григорій Тютюнник);

Ой набили пчоли меду на копи, на копи,
 Та де ж ти ся забавляєш, хороший *Проконе?*
 (Народна пісня);

У теслі *Прокопа* старого світить на шафі вкручений
 малий гасник (Т. Осьмачка); *Прокіпко* зняв шапку, по-
 клав під вербою і став уможуватися (Григорій Тютюнник);
 Обличчя старого *Проця* Штефанчука було ясне і поважне
 (Ю. Яновський);

Ой ти, *Процьку*, ой ти, Грицьку,
 Та викиньте на двір кицьку.
 Нехай вона погуляє,
 Коли добру волю має (Народна пісня);

Коли ж вона його причарувала,
 він як сказився, геть одбивсь од рук.
 Хай вам розкаже *Процик* Кулеvara (Л. Костенко);

Всі три музики сходилися вранці
 У діда *Проня*, що й пошить сап'янці,
 І скриню змайструвати, і замка
 Полагодить — на все його рука
 Була придатна (М. Рильський);

Був у будинку хлопець *Пронька* (О. Донченко).

ПРОТАС, ПРОТАСІЙ (ПРОТАЗЬ) гр.*; можливо, від *protassō* — ставлю попереду, висовую наперед.

ПРОХОР гр.; *prochoreuō* — танцюю попереду
 (буквально: заспівувач). **ПРОХОРКО, ПРОШКА.**

Прохор Осауленко був козак не з величних; щира душа,
 себе на сміх не подасть (П. Куліш).

ПТОЛОМЕЙ гр.; особове ім'я *Ptolemaios*, від *ptolemeō* (*ptolemeō*) — воюю.

Р

РАДИВОН *див.* **РОДІОН**.

РАДИМ *слов.*; те саме, що **РАДОМИР**.

РАДИСЛАВ *слов.*; від *рад-* (пор. сучасне рос. *радеть*) і *слав-* (*слава*). **РАДИК**, **РАДЯ**; **СЛАВА**, **СЛАВКО**, **СЛАВЦО**, **СЛАВИК**, **СЛАВЧИК**.

РАДІЙ *нов.*; від іменника *радій* — назви хімічного елемента. **РАДИК**, **РАДЯ**.

— Слухай, Оксанко, дістане мені твій Радіон дощок чи не дістане? — Який він там Радіон — він *Радій*, або ж *Радик* (І. Драч).

РАДОМИР *слов.*; від *рад-* (пор. сучасне рос. *ра деть*) і *мир-* (*мирний*, *мир*). **РАДИК**, **РАДЯ**; **МИРКО**.

— Наші! — знеможено заплакало дівча... І вона загукала щодуху іншим: — Броніслава! *Радомир*! Яні (О. Гончар).

РАЙМОНД *запозичене; фр.* Raymond; від *нім.* Reimund, Raimund; *двн.* ragin — вирок богів і *двн.* munt — захист; захисник.

РАТМИР *слов.*; від *рат-* (*ратний*, *рать*) і *мир* (*мирний*, *мир*).

РАФАІЛ *д.-євр.*; ім'я Rēphā'el — зцілив Бог. **РАФИК**, **РАФУНЯ**, **РАФ**, **РАФА**.

РЕЙНГОЛЬД *запозичене; нім.* Reinhold, Reinold; *двн.* ragin — вирок богів і *двн.* waltan — правити. **РЕНА**.

РОБЕРТ *запозичене; нім.* Robert; скороч. від Roderbert із *двн.* hrōd — слава і *двн.* beraht — блискучий, відомий. **РОБЕРТИК**.

РОДІОН (**РАДИВОН**) *гр.**; можливо, від rodon — троянда; за іншим тлумаченням — житель острова Родос. **РОДЬКО**, **РАДЬКО**.

Згадалась юність — тиша передрання...

Городами, тугими від роси,

Із *Родіоном* я на полювання

Ішов — і чув ці самі голоси (М. Рильський);

М а р и а: Яку це ви пісню співаєте, *Родіоне* Івановичу? (О. Корнійчук).

РОЛАНД, **РОЛАН** *запозичене; двн.* hrōd — слава, land — країна; *лат.* Rolandus; *фр.* Roland.

Роланд хотів затримати мить прекрасну,
Хотів у небі сонце зупинити (Є. Гуцало).

РОМАН лат.; Romanus — римський; римлянин.
РОМАНКО, РОМАНОНЬКО, РОМАНОЧКО, РОМАНЬО, РО-
МАНІК, РОМАНЧИК, РОМАНЕЦЬ, РОМА, РОМАСЬ, РОМА-
СЬО, РОМАШКО, РОМКО, РОМЦЬО, РОМКА, РОМОЧКА,
РОМЧИК, РОМУСЬ, РОМУСЬО.

Ой там *Роман* та воли пасе,
Там дівчина та воду несе.
Ой став *Роман* та й жартувати,
З відер воду виливати.
Ой *Романе*, та й *Романоньку*,
Пусти ж мене додомоньку (Народна пісня);

Романко ходив до школи (М. Коцюбинський);

— Чи ж я тебе, *Романочку*, вірно не любила?
По слідах твоїх васильки сині не садила?
(І. Жиленко);

— Побачимо, як ти вмієш читати, *Романчику*, дай Ма-
рійці букваря (Г. Ігнатенко); До побачення, *Ромо*, бо ми
вже ніколи не побачимося (І. Вільде); *Роман* поквапно
оглянувся навкруги.. — *Ромусь*, ти бачиш, він тобі
перший уклонився... — Чому ти такий переляканий, *Ро-
машку*? (І. Вільде); — *Романа* вовчиця покусала скаже-
на..! — Боже! *Ромцю!* (Ю. Щербак); Л і л я: *Ромка* хотів,
щоб я ним пишалася, як не знаю ким (Ю. Яновський);
Що більше чоловік прив'язувався до *Ромчика*, то сум-
ніший робився він (О. Донченко).

РОСТИСЛАВ слов.; від *рост*-(*рости*) і *слав*-(*слава*).
РОСТИК, РОСТИЧОК, РОСТЯ; СЛАВА, СЛАВКО, СЛАВЦЬО,
СЛАВИК, СЛАВЧИК.

— Не можу без *Ростислава*. Він же такий гарячий, як і
Іванко. *Ростик*у мій, воїну ти мій! (А. Хижняк).

РУВИМ д.-євр.; ім'я Re'ūbhēn; від rə'ū-bhēn —
дивіться: син!

РУДОЛЬФ запозичене; нім. Rudolf; дєн. hrōd,
hruod — слава і дєн. wolf — вовк. РУДИК.

РУСЛАН тюрк.; тур. arslan, чув. арслан — лев.
Звідси ім'я рос. казкового героя Еруслан; варіант Руслан від
цього останнього вжив О. С. Пушкін. РУСЛАНЧИК.

Тоді над бідним тужним ланом
Я ще не зводив голови,
Коли Дубровським і *Русланом*
Прийшли, як дивна казка, ви (Т. Масенко).

С

СА́ВА (СА́ВКА) *арам.**; можливо, від *sābhā* — старий, дід; дехто розглядає це ім'я як скорочений варіант імені Саватій. **СА́ВКО, СА́ВЦЬО, САВОНЬКА, САВОЧКА, САВЧИК.**

Стоїть явір над водою, в воду похилився,
Іде *Сава* з Немирова, тяжко зажурився
(Народна пісня);

На Дінці, де переправа, —
Скрип іржавий.
У поромника у *Сави* —
Клопіт, справи (С. Мушник);

Савка ловив рибу, і йому треба було лози на сажі (Б. Грінченко); *Савко* Гордієнко.. подивився у вікно і підійшов до натовпу (М. Хвильовий); — А на поповнення, *Савочко*, не надійся. — Боженко не любив довго сердитись на *Савку* (О. Довженко).

САВА́ТІЙ *д.-євр.*; ім'я *Šabbāthay* від *Šabbāth* — субота (буквально: який народився в суботу; суботній).

САВЕ́ЛІЙ *д.-євр.*; ім'я *Šā'ul* — виклопотаний. випроханий (у Бога); жаданий; можливо, від *лат. Sabellus* — сабінський.

Я — дочка *Савелія* Чайки, і зовуть мене Марина (О. Донченко).

СА́ВКА *див. СА́ВА.*

СА́КІЙ *див. ІСА́К.*

САЛИВОН *лат.**; можливо, від *Silvanus* — бо лісів, полів і стад; *silva* — ліс.

Порівнявшись з *Саливоном*, голова чемно зняв з голов кашкета (Ю. Збанацький).

САМІ́ЙЛО *д.-євр.*; *Šāmū'el* — Шем — Бог. **САМКС, САМУ́СЬ.**

А з старшини меж ними
перший Кішка *Самійло*,
Гетьман козацький (І. Франко);

Хто із нас та не знав кочегара *Самійла*,
Огрядного, що весь наче з м'язів міцних?

(С. Мушник)

САМСОН *д.-євр.*; ім'я Šimšōn; від šimšī — сонячний.

Йде *Самсон*, веде потужні лави
З кривавого страшного бойовиська
(Леся Українка).

САФАТ *див. ЙОСАФАТ.*

СВИРИД, **СВИРИДОН**, **СПИРИДОН** *гр.*; spyris (*род. spyridos*) — кошик. **СВИРИДКО**, **СВИРИДОНЬКО**, **СВИРИДОЧКО**, **СПИРИДКО**.

Приїзди, *Свириде*, в гості: прийму тебе у власній господі
так, що й не здякуєшся! (М. Коцюбинський); *Свирида*,
що повсюди звався *Свиридоном*, чорногуз добре знав і
пізнавав (Ю. Яновський);

От зайшов я до *Свиридка*
Та й оповідаю (І. Франко).

СВІТЛАН *слов.*; від світл- (*світлий*).

СВІТОЗАР *слов.*; від світ- (*світлий*) і зар- (*рос. заря*). **ЗА́РИК**, **ЗА́РЯ**.

Які ясні дитинства чари!
До них тополею хилюсь
і на Орису й *Світозара*
крізь сльози щастя я дивлюсь (В. Сосюра).

СВЯТОГО́Р *д.-рус.*; від свят- (*святий*) і гор- (*гора*).
Ім'я руського билинного богатиря. **СВЯТКО́**, **СВЯТУ́СЬ**.

СВЯТОПО́ЛК *слов.*; від свят- (*святий*) і полк
(військо, похід). **СВЯТКО́**, **СВЯТУ́СЬ**.

В чому винен? А хтозна. Їм нічого про це
невідомо.

Знає все *Святополк*, на те ж він сидить угорі
(Л. Костенко).

СВЯТОСЛА́В *слов.*; від свят- (*святий*) і слав-
(слава). **СВЯТКО́**, **СВЯТУ́СЬ**; **СЛА́ВА**, **СЛАВКО́**, **СЛА́ВЦЬО**,
СЛА́ВИК, **СЛА́ВЧИК**.

— Вояки! Вперед! На поміч! —
Вірний Претич закричав, —
Хай живе наш славний Київ,
Хай живе наш *Святослав* (О. Олесь);
Де над Дніпром прив'ялі трави
і верби хиляться сумні,
суворі очі *Святослава*
я бачу в років далині (В. Сосюра).

СЕВАСТЯ́Н, **СЕВАСТІА́Н** (**СЕБАСТІА́Н**) *гр.*; sebas-
tos — високошановний, високоповажний; священний. **СЕВА**.

— Дядьку *Себастьяне*, що то за книжка у вас? — Політ-
грамота (М. Стельмах).

СЕВЕРІН, СЕВЕР'ЯН, СЕВЕРІАН *лат.*; *severus* — суворий. **СЕВЕРІНКО, СЕВЕРІНОНЬКО, СЕВЕРІНОЧКО, СЕВЕРІНЧИК, СЕВЕРКО, СЕВА.**

Та не корилась Україна,
Повстанські ладила війська
На клич Тараса й *Северина*,
На голос Гуні й Павлюка! (М. Рильський);

— Води! Рятуйте! — закричала не своїм голосом.

— *Северинчику!* Встань, рідненький! (І. Сочивець); Багато дечого в світі, на який дивився *Северко* дитячими очима з батьківського подвір'я, було і цікавого і загадкового (А. Іщук).

СЕЗОН *див.* **СОЗОНТ.**

СЕЛФАН *лат.**; те саме, що **САЛИВОН.**

СЕМЕН *д.-євр.*; *šāma'* — чути, слухати або *šim'ōn* — той (Бог) чує. **СЕМЕНКО, СЕМЕНОНЬКО, СЕМЕНОЧКО, СЕМЕНЧИК, СЕМКО, СЕНЬКО, СЕНЯ, СЕНЬ, СЕНЬО.**

Ой оре *Семен*, оре да на шлях поглядає,
Чужі жінки обід несуть, моєї немає

(Народна пісня);

Старого згадаєм,
Полковника фастовського
Славного *Семена* (Т. Шевченко);

Наумиха аж скипіла, почувши, як її *Семенко* слезбував з навісної книжки (М. Коцюбинський); — *Семеночку*, соколе мій! Чого ти невеселий став? (Б. Грінченко); Летить сонячною курявою *Сенька*-кулеметник і строчить (Г. Косинка).

СЕРАФІМ *д.-євр.*; *šārāphīm* (мн. від *sārāph*) — вогненний, полум'яний; буквально: вогненні ангели. **СІМА; ФІМА.**

СЕРГІЙ *лат.*; рим. родове ім'я — *Sergius*; можливо, від *servus* — слугитель. **СЕРГІЙКО, СЕРГІЄНЬКО, СЕРГІЄЧКО, СЕРГІЙЧИК, СЕРТУНЯ, СЕРЬОГА, СЕРЬОЖА.**

Стояв, у даль вдивляючись, *Сергій*

(М. Рильський);

А не буде дощ іти без хмари,
А не буде *Сергійко* без пари (Народна пісня);

Л е с я: Ми всі варвари, а він добренький, хоч до рани прикладай. Не *Сергій* — *Сергійчик* (О. Коломєць); За шофера ми поставили тракториста *Серьогу* (Ю. Яновський); — Ну, це ти, *Серьожо*, перегнув. З вашого села я нікуди не піду (Григорій Тютюнник).

СИГІЗМУНД *запозичене; нім. Siegmund, Sigismund; дєн. sīgu — перемога і дєн. munt — захист; захисник.*

— Нас познайомив, — звернулась вона до Тараса, — іще ваш *Сигізмунд* (О. Льченко).

СИДР *гр.; Isis — Ісіда (єгипетська богиня) і dōron — дар, дарунок (буквально: дарунок богині Ісиди).*
СИДОРКО, СИДОРЦЬО, СИДОРЧИК.

Візьме друга Ковпак під свою плащ-палатку,
Потече теплота від душі й до душі;
І Павловський почне: — Знаєш, *Сидоре*-батьку,
Ще мокріше було нам тоді в Сиваші

(П. Воронько).

СИЛА; СИЛАНТИЙ *лат.*; можливо, від Sila — назва лісу в південній Італії або від гр. sylē — право володіння.*
СИЛЬВЕСТР *лат.; silvester — лісовий.*

У *Сильвестра* Шандрука поблискувала в світлі електрики зірка Героя Соціалістичної Праці (О. Донченко).

СИМОН *д.-євр.; ім'я Šim'ōn; від šama' — слухати, чути.*

Симон Таволга шелестів жерстю в своїй кімнаті...

(М. Рудь).

СИСОЙ *д.-євр.*; можливо, від šīšī — шостий.*
СИСА.

Сисой Дудов напompовує смоком глиняний розчин з чана (О. Донченко).

СЛАВМІР, СЛАВОМІР *слов.; від слав- (слава) і мир- (мирний, мир).* **СЛАВА, СЛАВКО, СЛАВЦЬО, СЛАВИК, СЛАВЧИК; МИРКО.**

— Завдання виконав? — запитав *Славмир* Хоць (Ю. Збанацький).

СОЗО́НТ, СОЗО́Н, СЕЗО́Н *гр.; sōzōn, род. sōzontos (дієприкм. від дієслова sōzō — рятує) — який рятує.*

Учитель Леонтій *Созонович* Опанасенко.. носив золоті ґудзики й кокарду (О. Довженко).

СОЛОМО́Н *д.-євр.; ім'я Šēlōmō — мирний (від šalōm — мир).*

СОПРО́Н *див. СОФРО́Н.*

СОФОН *д.-євр.; ім'я Šəphanyā — заховав Ягве (Бог); захищає Ягве (Бог).*

СОФРО́Н, СОПРО́Н, СУПРО́УН *гр.; sōphrōn — із здоровим розумом, розсудливий, розважливий.* **СОФРО́НКО, СОПРО́НКО, СУПРО́УНКО, СУПРО́УСЬ.**

Видав старий багатенький Паливода свою єдину Явдоньку за спокійного хазяйновитого парубка Русанюка *Софрона* (А. М'ястківський); Явдоха ходила до рудого *Супруна* Кочубея. Була така думка: змилується *Супрун*, позичить хоч з півмішечка борошна (О. Донченко).

СПАРТАК *лат.*; Spartacus — організатор і керівник повстання римських рабів I ст. до н. е. походженням з Фракії; *фрак. spag* — спис, *tak* — відбивач (буквально: той, хто відбиває списи).

В загоні нашим був юнак.

Ми всі тягнулися до нього.

“Як на ім'я тебе?” — “*Спартак!*” (П. Усенко).

СПИРИДОН *див.* **СВИРІД**.

СТАНІСЛАВ, СТАСІЙ (СТАСЬ) *слов.*; *n.* Stanislaw від *stan(i)*-, *stanac* (стати) і *slaw*- (слава). **СТАСИК**; **СЛАВА**, **СЛАВКО**, **СЛАВЦЬО**, **СЛАВИК**, **СЛАВЧИК**.

Як тільки можна, я забираю *Стася* до себе (М. Коцюбинський);

Мав я онука *Стасика*,

А зараз ще й Тарасика.

Питають, як приїду:

“Війни не буде, діду?” (В. Іванович).

СТАХІЙ, СТАХ *див.* **ОСТАП**.

СТЕПАН (СТЕФАН, СТЕПЬКО) *гр.*; Stephanos — вінок. **СТЕПАНКО**, **СТЕПАНОНЬКО**, **СТЕПАНОЧКО**, **СТЕПАСЕНЬКО**, **СТЕПАНЦЬО**, **СТЕПАНИК**, **СТЕПАНЧИК**, **СТЕФАНКО**, **СТЕФАНОНЬКО**, **СТЕФАНОЧКО**, **СТЕФАНЦЬО**, **СТЕФАНИК**, **СТЕФКО**, **СТЕФЦЬО**, **СТЕЦЬ**, **СТЬОПА**.

“Здоров, *Степане!* Що ти робиш,

Що понад річку з жердю ходиш?” (І. Франко);

У небо глянув дідуган,

Примруживши від сонця очі,

Та й посміхнувся: — Ач, гуркоче...

Чи то, бува, не мій *Степан?* (І. Муратов);

— *Стефане*, кого любиш? — Тата, — охоче відповідає *Стефан* (В. Більшак);

Козаченько *Стецько*

Косить мою гречку (Народна пісня);

Він в приміщення глянув,

а там —

Задавав саме лиха *Степанко*

Під гармоньку своїм чобіткам (О. Підсуха);

Степаночку, голубчику!

Чого-то ти плачеш?

Усміхнися-бо до мене (Т. Шевченко);

Далеко чути, що *Степасенько* їде..
 Під село в'їжджає — коником виграває
 (Народна пісня);

Стефко довго придивлявся згори, чи не побачить хоч
 якого сліду (І. Франко);

Йди спочинь.
 У хутирець Свати
 Сю ніч, *Стьопо*, доведеться йти (О. Підсуха).

СТОЯН слов.; болг. Стоян; від *стоя* — стою,
 захисне ім'я — щоб вижив, вистояв.

СТРАТОН гр.; особове ім'я *Stratōn*; від *stratos* —
 військо.

— Спасибі вам за радість, — подякував гончареві дядько
Стратон (М. Стельмах); — Добрий ти, *Стратоне*,
 полюбила я тебе (Р. Іваничук).

СУПРУН див. **СОФРОН**.

Т

ТАДЕЙ, ФАДЕЙ (ТАДІЙ) д.-євр.; ім'я *Taddē*;
taddē — хвала. **ТАДИК**.

Тадей Станіславович розгортає розпухлий від часу щоденник (М. Стельмах); — *Фадей Фадейович* почасти схильний думати., що "Терра Аустралія інкогніта" є вигадка старих греко-римських філософів, — м'яко зауважив Лазарев, звертаючись до Саричева (О. Довженко); *Тадик* рветься до батька (Григорій Тютюнник).

ТАНАС, ТАНАСЬ, ТАНАСІЙ див. **ПАНАС**.

ТАРАС гр.; *tarassō* — бентежу, турбую (буквально: бунтівник). **ТАРАСКО, ТАРАСИК, ТАРАСИЧОК, ТАРАСУНЧИК, ТАРАСУНЯ, ТАРАСУНЬО, ТАРАСЬО**.

Ми чуємо тебе, Кобзарю, крізь століття,
 І голос твій нам душі окриля.
 Встає в новій красі, забувши лихоліття,
 Твоя, *Тарасе*, звільнена земля (В. Симоненко);

І тут з усіх боків ураз
 Хлоп'ята позбігались.

— *Тарас! Тарас! Здоров, Тарас!* —
такий здійснювся галас!.. (Н. Забіла);

Мій малий світлячок!
Мій *Тарасику*, сонцем просвічений,
Я з тобою долала тривогу
І долала печаль найлютішу,
Мій малий світлячок... (Л. Забашта).

ТЕОДОР, ТОДОР *гр.*; *theos* — Бог і *dōron* — дар,
дарунок (буквально: Божий дар). Те саме, що **ФЕДІР**.
ТОДОРКО, ТОДОРЦЬО, ТОДІРКО, ТЕОДІРИК; ДОРКО.

— Знову щось тобі здалося? Хтось не так поглянув, чи
хмарка не тим краєм пропливла? ..Га? *Теодоре?*
(Ю. Яновський);

Ой сядь, ой сядь, молодий *Тодорцю*,
Тут тобі кривди не буде (Народна пісня).

ТЕОКТИСТ *див.* **ФЕОКТИСТ**.

ТЕОФАН *див.* **ФЕОФАН**.

ТЕОФІЛ *див.* **ФЕОФІЛ**.

ТЕРЕНТІЙ (ТЕРЕШКО, ТЕРЕНЬ) *лат.**; можливо,
від *terens*; *род.* *terentis* (дієприкм. від дієслова *terō* — тру).
ТЕРЕХ, ТЕРЕШЕЧКО.

Т е р е н т і й *Й о с и п о в и ч*: Сто двадцять п'ять тисяч
сердець вислухав я, ..колишній земський лікар *Терентій*
Йосипович Бублик (О. Корнійчук); *С о к і л*: Здрастуйте,
діду! *С е к р е т а р*: Моє шанування, *Терешку* Остаповичу!
(М. Зарудний);

Чом не скажеш, сестро, неню,
Хоч в листі, здаля:
“Ти поклич мене, *Тереню*,
Ранечко в поля” (Т. Масенко);

Терень Борисчук — великий машиніст (О. Донченко).

ТИЛИМОН *див.* **ФИЛОМОН**.

ТИМІШ, ТИМКО *див.* **ТИМОФІЙ**.

ТИМОН *гр.*; *timōn* (дієприкм. від дієслова *timaō* —
шаную) — який шанує, поважає.

ТИМОФІЙ (ТИМІШ, ТИМКО) *гр.*; *timē* — честь,
шана і *theos* — Бог (буквально: той, хто шанує Бога;
богобоязливий). **ТИМОНЬКО, ТИМОЧКО, ТИМЦЬО, ТИМОСЬ,**
ТИМУСЬ, ТИМОХА, ТИМОШКО, ТІМА.

Ой *Тимофію, Тимофію*,
Ти вперше вгледів за війну
Оці густі тремтячі вії,
Очей блакитну глибину (А. Малишко);

В листоноші Каленика Чуба
Був іще один син — *Тиміш* (О. Підсуха);

Історії стежки покрили трави,
сліди могил пилюка замела.
І не горять, і не болять, як рана,
і стогнуть, як уярмлена душа,
самопожертва лицаря Богдана
і сум невільний сина *Тимоша* (Л. Горлач);

А в дядька *Тимка* гарная жона,
По двору ходить, як місяць сходить
(Народна пісня);

— Заспокойся, *Тимко*.. — *Тимоньку*, хороший, слухай,
що я тобі скажу. Слухай же! (Григорій Тютюнник);
— І чого ти не спиш, *Тимочко*? — Думаю! (О. Вишня);
— *Тимусю*, журавлику мій, ходім до нас на сіновал
(Григорій Тютюнник); Кому ж се вона таку писанку
хорошу та гарну придбала? Еге! Вже пак не кому, як
Тимосі, писаревому сину (Г. Квітка-Основ'яненко);

Він себе не щадив анітрохи.
Все Полісся любило його.
Крім єдиного брата — *Тимохи* (О. Підсуха);

Ой вийду я на вулицю та стану на дошку,
Таки гину, умираю за тобов, *Тимошку*
(Народна пісня).

ТИМУР *монг.* (через *тюрк.*); Тимур (Тамерлан) —
ім'я середньоазійського еміра і полководця; від *tümür*
(*demir*) — залізо. Поширилося під впливом повісті А. Гайдара
“*Тимур і його команда*”. **ТІМА**.

ТИТ *лат.*; рим. особове ім'я *Titus*; можливо, від *titulus* — честь, пошана. **ТИТКО**, **ТИТОНЬКО**, **ТИТОЧКО**.

Та пішла до *Тита*
Позичати сита (Народна пісня).

ТИХІН, **ТИХОН** *гр.*; *tichōn* (дієприкм. від дієслова
tynchanō — маю щасливу долю) — щасливий; щасливець; *Tychon* — ім'я бога щастя. **ТИШКО**.

Тихон Брус був старий чоловік, розумний на усе те село,
де жив (Г. Квітка-Основ'яненко);

Хай повік нам буде прикладом
Твоє серце, всім правдивее,
Ми згадаєм тебе, *Тихоне*,
У преславнім місті Києві (П. Усенко);

— *Тишко*! — будила його Дарина.. *Тихон* кліпав пові-
ками (М. Рудь).

ТОДОР *див.* ТЕОДОР.**ТОДОС, ТОДОСЬ, ТОДОСІЙ** *див.* ФЕОДОСІЙ.**ТОМА** *див.* ХОМА.**ТРИФІЛІЙ** *гр.*; *Triphyllos* — житель Трифілії;
можливо, від *triphylon* — трилисник, конюшина.**ТРИФОН** *гр.*; *tryphon* (дієприкм. від дієслова *tryphaō* — розкошую) — який живе в розкошах.**ТРОХИМ** *гр.*; *trophimos* — годувальник або вихованець, годованець. **ТРОХИМКО, ТРОХИМОНЬКО, ТРОХИМОЧКО, ТРОХИМЧИК, ТРОНЬ, ТРОНЬКО, ТРУШКО.**

Учитель піде тихо по діброві,

На кожному слові перетомить очі:

— *Трохим* Іванович, ми живі і здорові... —

І вже він не засне до полуночі (А. Малишко);

Мав сильну і горду вдачу

наш батько Щербань *Трохим* (В. Симоненко).

У

УЛАС *див.* ВЛАС.**УЛПАН** *див.* ЮЛПАН.**УЛЯН** *лат.*; те саме, що **ЮЛПАН. УЛЯНКО, УЛЯНОНЬКО, УЛЯНОЧКО.**

Пролетіло за туманом

стільки років, стільки днів,

як з Науменком *Уляном*

я на вулицю ходив (В. Сосюра).

УСТІМ, УСТІН (ЮСТІМ, ЮСТІН) *лат.*; особове ім'я *Justinus*; від *justus* — справедливий (пор. *юстиція*).
УСТІМКО, УСТІМОНЬКО, УСТІМОЧКО.

Ця ніч грозова, зворохоблена, чорна,

Густа і глевка, хоч на скиби ріж!..

Устим Кармалюк відштовхує човна

В піяву річку, в рипучий крутіж (М. Петренко);

Може, і йому колись: "*Устиме*, —

Радили сусіди, — схаменись,

Не ходи до смерті у гостину,

Все одно — у світі кривда скрізь..." (І. Муратов);

Ми з Юстином Личуком описали машиною коло (С. Пушик); Устимко шаснув до хати і невдовзі повернувся з блискучою тримбою (Є. Гуцало).

Ф

ФАДЕЙ *див.* ТАДЕЙ.

ФЕДІР *гр.*; theos — Бог і dōron — дар, дарунок (буквально: Божий дар). **ФЕДІРКО**, **ФЕДОРКО**, **ФЕДОРНЬКО**, **ФЕДОРОЧКО**, **ФЕДЬ**, **ФЕДЬКО**, **ФЕДЯ**, **ФЕДОРИК**, **ФЕДУНЬ**, **ФЕДУНЬО**, **ФЕДУНЬЦЬО**, **ФЕДЬО**; **ДОРКО**.

Блукав по ярмарках [Остап Вересай]
Із кобзою старенькою своєю,
Про *Федора* безрідного співавши,
Про правду й кривду — на науку людям
(М. Рильський);

Да рядися, *Федорко*, рядися,
Да на кониченька садися (Народна пісня);

А дітей — вже і хати замало,
І останній, дванадцятий, — *Федь* (О. Підсуха);

Федько, хлопець років шістнадцяти, вийшов із ванькиричка (М. Коцюбинський);

Наносила пчола меду, медуню, медуню,
Відки ж тебе визирати, мій милий *Федуню*?
(Народна пісня).

ФЕДОС, **ФЕДОСІЙ**, **ФЕДОСЬ** *див.* ФЕОДОСІЙ.

ФЕДОТ *гр.*; особове ім'я Theodotos; від theodotos — даний богами. **ФЕДОТКО**, **ФЕДОТОНЬКО**, **ФЕДОТОЧКО**, **ФЕДЬ**, **ФЕДЬКО**, **ФЕДЯ**, **ФЕДЬО**.

Середульший *Федот* — дрібнорослий, чорненький, схожий на батька (Григорій Тютюнник);

Серед луку рублена криниченька,
Там посаджена червона калиночка.
Туди проїжджав *Федотко* з боярами,
Йому калина дорогу захилила.
Стали бояри та й коні спиняти,
Федот виняв шаблю калину рубати
(Народна пісня).

ФЕДУЇ *див.* ФЕОДУЇ.

ФЕЛІКС лат.; *felix* — щасливий. **ФЕЛЬ, ФЕЛЯ.**

Воля затримав *Фелікса*.. “*Фель*, — сказав Воля, благально подивившись на *Фелікса*, — давай візьмемо її [дівчинку] до себе” (Ю. Яновський).

ФЕОДОСІЙ, ФЕДОСІЙ, ФЕДОС, ФЕДОСЬ, ТОДОС, ТОДОСЬ, ТОДОСІЙ гр.; *theos* — Бог і *dosis* — дар, дарунок (буквально: Божий дар). **ТОДОСІЙКО, ТОДОСКО, ТОДОХ; ФЕСЬКО.**

Рік новий ось-ось!
Перший тост — тобі, *Федосій!* —
І підвівсь *Федось* (В. Лагода);

Те село, де Орленку *Тодосу*
Цвіт весни довелося зустріть,
Стародавньою назвою — Роси —
Прозивалось чимало століть (Т. Масенко);

Ой рано, рано кури запіли,
А ще й раніше пан *Тодось* устав,
Пан *Тодось* устав, лучком забряжчав

(Народна пісня);

Чи жаль тобі, *Тодосійку*, трішки тої втіхи для мене?
(Р. Іванчук);

Ти, *Тодоску*, подерж-но відерце,
Кислу яблуньку я покроплю... (Т. Масенко);

“Невже це поїхав *Тодох* Мамура?” — Марко здивовано й гнівно поглянув услід саням (М. Стельмах).

ФЕОДУЛ (ФЕДУЛ) гр.; *theos* — Бог і *dulos* — раб (буквально: раб Божий).

Дід наш Василь *Феодулович* із трьома синами..
боронилися від потопу загатою (Григір Тютюнник).

ФЕОКТІСТ, ТЕОКТІСТ гр.; *theos* — Бог і *ktizō* — засновую, утверджую (буквально: Боже творіння, Божий витвір).

ФЕОФАН, ТЕОФАН гр.; *theos* — Бог і *phainō* — показую, виявляю (буквально: явлений богами). **ФАН.**

— Про *Феофана* хотів сказати їм... — А що з *Феофаном* трапилось? (Р. Чумак); — Я знаю одного *Теофана* в Козові.. А в Прицькому *Теофан* на *Теофанові* (В. Земляк).

ФЕОФІЛ, ТЕОФІЛ гр.; *theos* — Бог і *phileō* — люблю. **ФІЛЬКО.**

Завітав учитель *Феофіл* Гаврилович (Ю. Яновський); *Теофіл* Безбородько став доктором медицини не відразу. Був час, коли *Філько* Безбородько був лише сином заможного міщанина і кандидатом у кравці (І. Вільде); Під час на-

вчання в консерваторії Соломія зазнайомилася з адвокатом *Теофілом* Окуневським (В. Врублевська).

ФЕРАПОНТ *гр.*; therapōn (*род.* therapontos) — слуга; супутник.

Всю родину звів до столу
Ферапонт Кузьмич (В. Лагода).

ФИЛИМОН (ТИЛИМОН) *гр.*; особове ім'я Philēmōn; від phileō — люблю. **ФИЛИМОНКО**; **ТИЛИМОНКО**; **ФІЛЬ**, **ФІЛЯ**.

Жив преславний ботокуда,
Звався Нещасний *Филимон* (І. Франко);

Филимон Васильович мав прекрасну пам'ять, смак до образного слова (Григор Тютюнник); — Тобі ж дядько *Тилимон* обіцяв дати свою стару довбанку... (Є. Гуцало).

ФІЛАДЕЛЬФ *гр.*; phileō — люблю і adelphos — брат.
ФІЛАРЕТ *гр.*; phileō — люблю і aretē — доброчесність (буквально: той, хто любить доброчесність).

Филарет підводиться з полу, намацує люльку (В. Дрозд).

ФІЛОГОНІЙ *гр.*; phileō — люблю і gonos — нападки.
ФІРС *гр.*; thyrsos — прикрашений квітами й виноградними гілками жезл, який носили під час святкових процесій.

ФЛАВІАН; **ФЛАВІЙ** *лат.*; flavus — жовтий, золотавий; білявий.

ФЛЕГОНТ *гр.*; phlegōn (*род.* phlegontos) — який горить, палає.

ФЛОР *лат.*; flos (*род.* floris) — квітка.

Флор через день проходив повз хату Роюків (М. Малиновська).

ФЛОРЕНТИН; **ФЛОРЕНТІЙ** *лат.*; florens (*род.* florentis) — який цвіте, квітучий.

ФЛОРІАН *лат.*; те саме, що **ФЛОР**.

ФОКА *гр.*; phōkē — тюлень; за іншим тлумаченням — житель Фокіди (область у середній Греції).

ФОРТУНАТ *лат.*; fortunatus — щасливий.

ФОТІЙ, **ФОТ** *гр.*; phōs (*род.* phōtos) — світло.

ФРАНКО *запозичене*; нім. Frank, Franko — франк (представник германського племені франків), пізніше звідси прикм. frank — вільний.

ФРІДРІХ *запозичене*; нім. Friedrich; ден. fridu — згода, мир і ден. ríchi — могутній; князь. **ФРЕД**.

Я не майстер мартена, а такий собі сталевар, майстром у нас *Фрідріх* Іванович (Ю. Яновський).

ФРОЛ *лат.*; те саме, що **ФЛОР**.

Вбігає переляканий візник *Фрол* (Р. Іванчук).

X

ХАРИТОН, ХАРИТІН (ХАРКО) *гр.*; charitōn — щедрий, який дарує милості або від charis (*род.* charitos) — краса, слава. **ХАРИТОНКО, ХАРИТІНКО, ХАРЕЧКО.**

Харитон Шакула був чоловік вже немолодий — літ під сорок (М. Коцюбинський); *Харитін* Тиркало, гармоніст, ..приспівує (Григор Тютюнник); Дід *Харко*, або *Харитон* Кононович, як почали його звати комунівці, не так уже часто й сміявся (Ю. Яновський).

ХАРЛАМП (ХАРЛАМ) *гр.*; chara — радість, захоплення і lāmpō — блищу, сяю. **ХАРЛЮ.**

ХОМА (ТОМА) *д.-євр.*; tām — близнюк. **ХОМКО, ХОМОНЬКО, ХОМОЧКО, ХОМЦЬО, ХОМУСЬ, ХОМКА, ХОМІК; ТОМКО, ТОМУСЬ, ТОМУНЬО.**

Хома стояв у хаті високий, аж під стелю (М. Коцюбинський); *Хому* Хаєцького фронтове життя мінило на очах у всіх (О. Гончар); — *Хіба, Хомонько*, чужу душу вгадаєш? (Є. Гуцало); Повели вони *Хомку* шляхом на місто (П. Мирний);

Ой вже мені не ходити зеленим потоком,
Ой вже мені не любити *Томуля* під боком
(Народна пісня).

ХРИСАНФ *гр.*; chrysanthēs — золотоцвітій.

Хрисанф Захарович Сербин був мовчазно, але патетично закоханий у Катрю Крос... (Ю. Смолич).

ХРИСТИЯН *гр.*; christianos — християнин.

ХРИСТОФОР *гр**; christophoros — той, хто породив Христа (епітет міста Віфлеєма).

Христофор — менший син листоноші (О. Підсуха).

Ч

ЧЕСЛАВ *слов.; н.* Czeslaw: cześ' (честь) і slaw- (слава). **СЛАВА, СЛАВКО, СЛАВЦЬО, СЛАВИК, СЛАВЧИК.**

Про **Чеслава** Малоховського я дізнався від Мар'яна Гнатовича (Р. Федорів).

Ю

ЮВЕНАЛІЙ *лат.*; juvenalis — юнацький. **ЮВКО**.

— Хочеш, я поставлю самовар? — Спасибі, *Ювко*, я б справді випила зараз гарячого. Ганна повільно заплющила очі, і *Ювеналій* здригнувся від гнітючого передчуття (В. Дрозд).

ЮЗЕФ *слов.*; *п.* Józef — те саме, що **ЙОСИП**. **ЮЗЬКО**, **ЮЗИК**, **ЮЗЯ**, **ЮЗЬО**, **ЮЗУНЕНЬКО**, **ЮЗУНЕЧКО**.

Нараз мати підняла очі й поглянула на *Юзька* (О. Кобилянська).

ЮЛІАН (УЛІЯН) *лат.*; рим. особове ім'я Julianus; від Julianus (присв. прикм. до Julius) — Юліїв. **ЮЛЬКО**, **ЮЛЯ**, **ЮЛИК**, **ЮЛЬЧИК**, **ЮЛЬЦЬО**.

Там гарячого, як свіжа рана,
Тувіма спізнав я *Юліана* (М. Рильський);

Оляна спитала діда: — Де *Юліан* Петрович? (О. Ільченко); — П'ятнадцять злотих, які я дістала за навчання *Юлька*, дали мені змогу змінити квартиру (І. Вільде); — Мій *Юльцьо* дуже хороша дитина, але любить попустувати (І. Вільде).

ЮЛІЙ; **ЮЛУС** *лат.*; рим. родове ім'я Julius; від *гр.* ioulos — кучерявий. **ЮЛЬКО**, **ЮЛЯ**, **ЮЛИК**, **ЮЛЬЧИК**, **ЮЛЬЦЬО**.

ЮНІЙ *лат.*; рим. родове ім'я Junius; від *лат.* juvenis — юнак.

ЮРІЙ, **ЮРКО** *гр.*; те саме, що **ГЕОРГІЙ**. **ЮР**, **ЮРА**, **ЮРЧИК**, **ЮРАСЬ**, **ЮРАСЬКО**, **ЮРАСЬО**, **ЮРАСИК**, **ЮРАСЕНЬКО**, **ЮРАСЕЧКО**, **ЮРАШ**, **ЮРАШКО**, **ЮРІЄЧКО**, **ЮРІЙКО**, **ЮРЦЬО**, **ЮРУСЬ**, **ЮРОК**; **ЖОРЖ**, **ЖОРА**, **ЖОРИК**.

У Києві на кручах спочива
засновник твій [Москва] —
князь *Юрій* Долгорукий... (Д. Луценко);

Артист народний — Шумський *Юрій* —
Солдатом-диктором в війні
Читав на рідній нашій мові

У ті воєнні дні багрові
Слова наказів вогняні (Т. Масенко);

Все ти будеш, все уміть,
Знать шляхи за хмари,
Навіть в космос полетить,
Як *Юрій* Гагарін (П. Усенко);

Ой *Юрію*, *Юрієчку*, *Юрію* — кришталю,
Із любові великої щоб не було жалю

(Народна пісня);

— Скажіть, як звати... вашого Брянського? Як?..

— Звати? Гм... Дайте подумати... Як це вони між собою... Ага: *Юрій*. — *Юрась*! — Ні, *Юрій*. — *Юрась*! *Юрась*! *Юрась*! (О. Гончар);

А ось на *Юрка* подивіться в цю мить!
Він, брови насупивши, гордо стоїть (Н. Забіла);

Юр з молодого жінкою врожай дбайливо вибирав
(І. Чендей);

Може, нам і не треба було тепер зустрічатись
З тобою, *Юро*? (Н. Тихий);

— Тобі, *Юрчику*, не сталося чого лихого? (М. Коцюбинський);

Коли б знала, коли б відала,
Що елечко буде,
То я б послала свого милого *Юрася*
Да у луг по калину.
Та *Юрасик* пійшов, калину найшов

(Народна пісня);

— Ой устань, Марусю, кличе тебе *Юрась*!

— Ой устану, і гляну, і привітаю,
І *Юрася* на здоров'я спитаю!

(Народна пісня);

Ой приїхав *Юрко* на тестів двір..

— Ой помалу, *Юрасенько*, та не гомони.

Коло мене та дружечок та не обжени

(Народна пісня);

— Най ми з *Юрашком* поговоримо (Г. Хоткевич); — Ах, *Юрок*! Виростеш, тоді знатимеш все (Ю. Смолич); В Антона Івановича було двоє діток: старшенька Наталочка (Талочка) і молодший *Юрко* (*Жора*) (О. Вишня).

ЮСТИМ, ЮСТИН *див. УСТИМ*.

ЮСТИНІАН *лат.*; *justus* — справедливий.

ЮХИМ (**ЄФІМ**, **ЄВТІМ**) *гр.*; *enphēmos* — благочестивий, священний. **ЮХІМКО**, **ЮХІМОНЬКО**, **ЮХІМОЧКО**, **ЮХІМЦЬО**, **ЮХІМЧИК**; **ФІМА**; **ЮША**.

Загине всякий, хто до нас
Поткнеться як агресор, —
В цім запевняємо ми вас,
Колгоспники з “Прогресу”:
Юхим Самусь, Тронько Панас
Та *Оникій Колеса* (С. Воскрекасенко);

Ой куди іде та *Прісонька*, чохлами махає,
А *Юхимко* край колоди тяженько вздыхає
(Народна пісня);

Ой ввійшов *Юхимцьо* да й сів на порозі,
Та облили *Прісечку* дрібні сльози
(Народна пісня);

— Слухай, *Юшо*, уважно. *Юхим* Татарченко застиг не
моргаючи (О. Донченко).

Я

ЯВДОКІМ *див. ЄВДОКІМ.*

ЯВТУХ *див. ЄВТІХІЙ.*

ЯКІМ *д.-євр.; ім'я Yəhōyāqīm — Ягве (Бог) споруджує.* **ЯКИМКО, ЯКИМОНЬКО, ЯКИМОЧКО, ЯКИМЦЬО, ЯКИМИК, ЯКИМЧИК, ЯКИМЕЦЬ.**

Дівка *Тетяна* журилася:

— Іще рушнички не напняла,
А вже *Якима* сподобала (Народна пісня);

Не важливо, ким стане *Яким*,
А важливо — яким? (В. Коломієць);

Ведуть, ведуть *Якимонька* в залізному путі (Народна пісня); Н а т а л я: *Якимочку!* (Кидається й припадає до його). Мій любий! Мій найдорожчий!.. (Б. Грінченко);

Ой на городі катран, катран,
Стоїть *Якимцьо* як пан, як пан (Народна пісня).

ЯКІВ *д.-євр.; ім'я Ya'aqōbh — він іде слідом (по п'ятах); від 'aqēbh — п'ята (за біблійною легендою, Яків. близнюк, схопив свого первонародженого брата Ісава за п'яту. щоб не відстати від нього).* **ЯКІВКО, ЯКОВКО, ЯКОВЕЦЬ. ЯКУСЬ, ЯСЬКО, ЯЦИНА, ЯЦКО, ЯЦЬ, ЯЦЬКО, ЯЦЬО. ЯШКО, ЯША.**

Ось бачу адрес *Якова Качури* —
Такого тихого, що дехто навіть
За похлихливого його вважав... (М. Рильський);

О *Якове!* У школі ти не раз
Нас чарував відвертістю прямою (Л. Забашта);

Іди, іди, *Якове*, з хати,
Ой на печі батько та мати,
А на полу тітка та діти, —
Ніде тебе, *Яковку*, діти (Народна пісня);

Син *Яця*-ковалю, Іван рудоволосий,
Рибалка і мудрець, поет і каменяр,
Не надився на блиск і на позверхній чар
(М. Рильський);

— Як лев, мій *Яць*, як сонечко, веселий мій легінь,
легіночку!.. (Ю. Яновський); Вже давно чув *Яцько*, що по
Україні гуля з військом славний отаман Северин
Наливайко (М. Пригара); — А як вас, хлопці, звати? —
поцікавилась Ольга. — Мене *Яшком*, а його
Володькою, — відповів старший (А. Ішук);

Йде Гордієнко *Яша*, йому лиш сімнадцять літ,
Вітер встеля під ноги каштанів оббитий квіт
(Л. Забашта);

— Ну, *Яшо*, вітаю тебе. Чудова модель (О. Донченко).

ЯЛИСЕЙ *див. ЄЛИСЕЙ.*

ЯН *запозичене; п., ч. Jan, слц. Jan, бр. Ян; те саме,*
що **ІВАН. ЯНКО, ЯНЦЬО, ЯСЬ, ЯСЬКО.**

З родиною Хмелевських ми були
Сусідами, а з їхнім сином *Яном*
Я років сім сварився і дружив (М. Бажан);

Затнувся *Ясько*, проковтнув переляк.
— Ми з Умані. Учні (М. Бажан);

Наймолодший *Янко* подався до худоби й коней
(О. Кобилянська); *Янцьо* спер голову на руки над столом
(О. Кобилянська).

ЯНУАРІЙ *лат.; Januarius* (присв. прикм. до
Janus — давнє римське божество, бог Сонця і світла, дверей і
воріт; від *janus* — критий прохід; *janua* — двері) — який
належить Янусові, стосується його.

ЯРЕМА, ВЕРЕМІЙ (*ЄРЕМІЯ*) *д.-євр*.; ім'я*
Yirmayāhū — Ягве (Бог) піднесе; від *gīm* — бути високим.
ЯРЕМКО, ЯРЕМОНЬКО, ЯРЕМОЧКО, ЯРЕМОЧКА, ЯРЕМ-
ЧИК, ЯРКО.

Сирота *Ярема*, сирота убогий:
 Ні сестри, ні брата, нікого нема! (Т. Шевченко);
 Йди в танець, *Ярема* Галайда (А. Малишко);

Підвівся гривастий вислоcholий *Ярема* Григорович
 (М. Стельмах);

Навіщо дивишся так пильно, *Ереміє*,
 Як юна Лідія у юному танку
 І гроші, і серця у пригоріщу дзвінку
 Збирає, сміючись та блискаючи оком?

(М. Рильський);

Сидить наш *Яремко* на коні, як козак (С. Воробкевич);
 Листи приносив усе той же посланець, *Яремко*,
 середульший син (В. Земляк).

ЯРМОЛАЙ див. ЄРМОЛАЙ.

ЯРОМІР слов.; від *яр-* (ярий) і *мир-* (мирний, мир).
 ЯРКО́, ЯРИК, ЯРЧИК, ЯРУ́СЬ, ЯРУ́СЬО, ЯРУ́СИК, ЯРУ́НЬ,
 ЯРУ́НЬО, ЯРЦЬО.

ЯРОПО́ЛК слов.; від *яр-* (ярий) і *полк* (військо, похід). ЯРКО́, ЯРИК, ЯРЧИК, ЯРУ́СЬ, ЯРУ́СЬО.

ЯРОСЛА́В слов.; від *яр-* (ярий) і *слав-* (слава).
 ЯРКО́, ЯРИК, ЯРЧИК, ЯРУ́СЬ, ЯРУ́СЬО, Я́СИК; СЛА́ВА,
 СЛАВКО́, СЛАВЦЬО, СЛА́ВИК, СЛА́ВЧИК.

Наш Київ — давнина кривава,
 Наш Київ — праці світлий цвіт,
 І мудре слово *Ярослава*,
 І Святослава гордий щит (М. Рильський);

Славко, тобто *Ярослав*, був простим сільським хлопцем
 дев'ятнадцяти років (М. Білкун, В. Кисельов).

ЯРОШ див. ЄРОФІЙ.

Ой за нашим садом три віроньки рядом:
Перша вірка ясна — Мотруня прекрасна.
Друга вірка ясна — Теклюня прекрасна.
Третя вірка ясна — Настуня прекрасна.

Народна пісня

Жіночі імена

А

АВГУСТА жін. до **АВГУСТ. ГУСТА, ГУСТЯ, ГУСТУСЯ, ГУСЯ; АГУСЯ.**

Густя з Флором поїхала на поле звозити овес (М. Малиновська).

АВРЕЛІЯ лат.; рим. родове ім'я *Aurelius*; від *aureolus* — золотий. **АВРЕЛІЯ, АВРЕЛЬКА, АВРЕЛЬЦЯ; ЕЛІЯ.**

Л ю ц і л а:

Який ти добрий, дядечку... Щаслива

Аврелія! У неї татко є... (Леся Українка);

Маруся вертілась, сипала свої зауваження, анітрохи не бентежачись, що її чують не тільки *Аврельця* з Олею (І. Вільде).

АВРОРА лат.; аугога — зоря, світанок; в античній міфології Аврора — богиня ранкової зорі, світанку.

АГАПІЯ жін. до **АГАПІЙ. ГАПА, ГАПОНЬКА...** (див. ще **АГАФІЯ**).

Він казав їй: "Тьютю *Agapie* Силівно, ну стихніть, ви ж розумієте, що у нас сесія, мені треба готуватися, зосередитися" (І. Сенченко).

АГАТА гр.; *agathē* — добра. **АГАТОНЬКА, АГАТОЧКА, АГА.**

В 1940 році з письменницею *Агатою* Турчинською ми провідали дідугана у його домику в Косові (І. Вільде).

АГАФІЯ, ГАФІЯ гр.; *agathē* — добра. **ГАФА, ГАФІЙКА, ГАФІЄНЬКА, ГАФІЄЧКА, ГАПА, ГАПОНЬКА, ГАПОЧКА, ГАПУЛЯ, ГАПУНЯ, ГАПУСЯ, ГАПКА, ГАСЯ, ГАША, ГАШУНЯ, ГАШКА.**

Гафія уже стояла біля дверей, зібравшись додому (І. Чендей); *Гафійка* стояла міцна, запалена сонцем, з тонким пушком на руках і ногах, мов золота бджілка (М. Коцюбинський);

— Да зірала зіронька, зірала,
З ким ти, *Гапонько*, стояла? (Народна пісня);

Петрусь, як старший, вів *Гапочку* за руку (Ю. Яновський);

А братикам теличку,
А мені спідничку,
А *Гашуні* калачі,
Щоб спала вдень і вночі! (Народна пісня);

Сонце хлюпало в білих ринвах,
Пил змивало на білих ромашках...
А в палаті,
Над ліжком сина,
Посміхалася тітка *Гашка* (В. Юр'єв).

АГАФОНІКА жін. до **АГАФОНІК**. **АГА**; **НІКА**.
АГЛАЇДА *гр.*; *aglaos* — чудовий, прекрасний і *ei-*
dos — вигляд, зовнішність. **АГЛАЯ**, **АГА**, **АГУЛЯ**; **ГУЛЯ**.
АГЛАЯ *гр.*; *aglaos* — чудовий, прекрасний. **АГА**,
АГУЛЯ; **ГУЛЯ**.

Аглая розчинила двері і стала на порозі (Ю. Смолич);
— І все-таки не ревнує [чоловік]? — усміхнулась *Аглая*...
— Ти, *Аго*, не думай, що *Женя* взагалі нездібний
переживати душевних драм (М. Хвильовий).

АГНЕСА *гр.*; *agnē* — чиста, непорочна; за іншим
тлумаченням — *лат.*; *agnus* — ягня. **АГНА**, **АГА**, **АСЯ**;
НЕСЯ.

Хтось в шибку стиха постукав. Схопився Макар,
схопилась і *Агнеса* (А. Іщук);

Вона в задумі погляд підвела,
Красу *Агнеси* бачачи уяв (В. Мисик).

АГНІЯ *гр.*; *agnē* — чиста, непорочна; за іншим
тлумаченням — *лат.*; *agnus* — ягня. **АГНА**, **АГА**.

Агнія була рішучою жінкою і не любила зайвих
сентиментів (Г. Ігнатенко).

АГРИПІНА; **ГОРПІНА** *лат.*; рим. родове ім'я *Ag-*
girra. За легендою, основоположник цього роду народився впе-
ред ногами, звідси і дістав своє ім'я (*гр.* *agreuō* — схоплювати і
pous — нога). **ГОРПІНКА**, **ГОРПІНОНЬКА**, **ГОРПІНОЧКА**,
ГРУНЯ, **ГРУША**.

— Куди мене, Степанку, поведеш,
Що ти своєї хатоньки не маєш?
— Поведу тебе, *Горпино*, в чужую,
Поки свою хатиноньку збудую (Народна пісня);

Горпина була у всім дому хазяйка і усьому господарству голова (Г. Квітка-Основ'яненко); *Горпинка* була задоволена неділею: такий прехороший день удався (Г. Косинка);

Ой льонку, мій льон,
Чом малий да невеликий?
Да чи тебе женихи вrekli,
Що до *Горпиночки* шлються,
А за Настусю б'ються (Народна пісня);

Груня була одиначка у мами-вчительки (Ю. Яновський);

Груню, Груню, не хитися!
Стій! Стій! (С. Мушник).

АДА *д.-євр.*; ім'я 'Adā — прикраса; від 'ada — наряджати; прикрашатися. *АДОНЬКА*, *АДОЧКА*, *АДУ́СЯ*, *АДЯ*.

Чорноморченко *Ада* — наш комсорг, або ж іще ми називаємо совістю нашого курсу — неохоче зводиться (Є. Гуцало).

АДЕЛАІДА *запозичене*; *фр.* Adélaïde; від *нім.* Adelheid; *дєн.* adal — шляхетний, благородний і *дєн.* heit — порода, рід. *АДЕЛЯ*, *АДЕЛЬ*, *АДА*, *АДЯ*; *ДЕЛЯ*; *ІДА*.

— Пам'ятаю *Аделаїду* Ксаверівну, ми якось на її уроці випустили голуба в класі (Є. Гуцало).

АДЕЛІНА *запозичене*; *нім.* Adeline; *дєн.* adal — шляхетний, благородний. *АДЕЛЯ*, *АДЕЛЬ*, *АДА*; *ДЕЛЯ*; *ЛІНА*.

А маршрут відомий: подвір'я *Аделіни* Семенівни на Воздвиженці і будмайданчик (М. Рудь).

АДРІАНА жін. до *АДРІАН*. *АДРІАНКА*, *АДРІАНОНЬКА*, *АДРІАНОЧКА*, *АДА*, *АДЯ*.

Адріана сіла біля Нестора, запитливо глянула на нього (Р. Іванчук).

АЕЛІТА *нов.*; від *гр.* aer (*род.* aeros) — повітря і lithos — камінь; утворене О. М. Толстим в однойменному романі. *ЕЛА*, *ЕЛЯ*; *АЛЯ*.

АЗА *д.-євр.**; можливо, від 'az (жін. 'azza) — сильний, міцний. Поширенню імені в Україні сприяла п'єса М. Старицького "Циганка Аза". *АЗОНЬКА*, *АЗОЧКА*.

А з а: *Ет, годі прикидатись: до тебе на крилах летіла, бо кохаю. В а с и л ь: Кохаєш ти, Азо, ти? А з а:* Віддавна (М. Старицький).

АЗАЛІЯ *гр.*; azalea — азалія — назва декоративної рослини родини вересових, по-грецьки — суха. Назва зумовлена тим, що азалія любить сухий ґрунт. *АЗА*.

А́ДА запозичене; поширилося під впливом однойменної опери Джузеппе Верді. Можливо, від араб. *ʿāda* — вигода, винагорода. **А́ДОНЬКА**, **А́ДОЧКА**, **АДА**, **АДЯ**, **АЯ**; **ІДА**.
АКСЕНІЯ *див.* **ОКСАНА**.

АЛЕВТИНА *гр.**; можливо, від *alepō* — відбиваю. **АЛА**, **АЛЯ**; **ТІНА**, **ТІНОНЬКА**, **ТІНОЧКА**, **ТІНКА**.

Дівчина ця мала.. ім'я: **Аля**. Повністю *Алевтина* (П. Загребельний).

АЛІНА запозичене; *нім.* *Alina*, *Aline*; можливо, виникло через скороч. імен Ангеліна, Аделіна. **АЛІНКА**, **АЛІНОНЬКА**, **АЛІНОЧКА**, **АЛА**, **АЛЯ**; **ЛІНА**.

Аліна була з робітничої родини (Ю. Яновський).

АЛІСА запозичене; *фр.* *Alice*; можливо, від. *гр.* *alētheia* — істина; можливо, скороч. варіант імені **К а л і с т а**. **АЛІСОНЬКА**, **АЛІСОЧКА**, **АЛІСКА**, **АЛА**, **АЛЯ**.

Якось випадково зустрічаю *Алісу* Швидку на вулиці (В. Чемерис).

АЛЛА *гр.**; можливо, від *allē* (чол. *allos*) — інша, друга, наступна; в рос. могло виникнути від прикм. “алый”. **АЛЛОНЬКА**, **АЛЛОЧКА**, **АЛЛУСЯ**, **АЛА**, **АЛЯ**.

Алла Михайлівна була вбрана в чорній амазонці (Леся Українка);

Алла Тарасова

вже далі чита.

— ... “Тож випала була для Кареніної
неждана радість, —

як сон:

Вронський при вході в вагон
оглянувся на неї” (П. Тичина);

Його перестріла молоденька, сміхотлива лаборантка
Алла (Ю. Мушкетик).

АЛЬБЕРТИНА утв. від чол. імені **АЛЬБЕРТ**.
АЛЬБЕРТИНОНЬКА, **АЛЬБЕРТИНОЧКА**, **АЛЬБЕРТИНКА**,
АЛЯ; **ТІНА**.

АЛЬБІНА жін. до **АЛЬБІН**. **АЛЬБІНОНЬКА**,
АЛЬБІНОЧКА, **АЛЬБІНКА**, **АЛЯ**.

А л ь б і н а:

Ти, Мартіане,
либонь, мене осудиш?

М а р т і а н:

Ні, *Альбіно*,
я не суджу нікого (Леся Українка).

АЛЬВІНА запозичене; *нім.* *Alwine*; жін. до *Alwin*, що є скороч. варіантом імені *Adalwin* (*дєн.* *adal* — шляхетний, благородний і *wini* — друг). **АЛЬВІНОНЬКА**, **АЛЬВІНОЧКА**, **АЛЬВІНКА**, **АЛЯ**.

АЛЬФРЕДА жін. до АЛЬФРЕД. АЛЬФРЕ-
ДОНЬКА, АЛЬФРЕДОЧКА, АЛЬФРЕДКА, АЛЯ; ФРЕДА.

АНАСТАСІЯ, НАСТАСІЯ, НАСТЯ жін. до АНАС-
ТАС. НАСТАСЯ, НАСТАСКА, НАСТА, НАСТКА, НАСТОЧ-
КА, НАСТЕЧКА, НАСТУНЯ, НАСТУНЕНЬКА, НАСТУНЕЧ-
КА, НАСТУНЬКА, НАСТУСЯ, НАСТУСЕНЬКА, НАСТУ-
СЕЧКА, НАСТУСЬКА, НАСТУШКА, НАТА, НАТОНЬКА,
НАТОЧКА, НАЦЯ, НАЦЬКА; СТАСЯ, СТАСЕНЬКА, СТА-
СЕЧКА, СТАСУНЯ, СТАСУНЬКА, СТАСЬКА; ТУСЯ, ТУ-
СЕНЬКА, ТУСЕЧКА; АСЯ.

Очі Анастасії Філатівни під скельцями окулярів раптом
проймаються співчуттям і цікавістю (Ю. Збанацький);
Т а м а л і й: Мушу йти, *Настасіє* Андріївно! Мене дома
ждуть (О. Пчілка);

Од каганця проміння в'яле
тремтить, хитається й тече.
І *Настя* голову схиляла
своєму Йвану на плече (В. Сосюра);

Білолиця *Настка* часто упивається словами красного
хлопця (О. Кобилянська);

Вербовая кладочка, кладочка,
Там ходила *Насточка, Насточка*
(Народна пісня);

Ой доню моя, дочко *Настуньо*,
Яка ж ти міні мила (Народна пісня);

— А он я вже тебе люблю, *Настунько*, — борониться
Гриць і сміється веселими очима, — та ще розуму не
втратив (О. Кобилянська);

Через тую кладочку да ніхто не перейде.
Перейшов Лексієчко, перейшов молоденький,
Перевів *Настунечку* да за білуру ручку
(Народна пісня);

Уродилася *Настуся* —
Любо подивитись,
Із личенька рум'яного
Хоч води напиться (П. Куліш);

В кімнаті білій спить *Настуся*.
Світанок стукає у скло
Рожевим пальцем (М. Рильський);

Уже додому люде йдуть, —
Не йде *Настусенька*, не чуть (Т. Шевченко);

Ой як будеш ти, *Настушко*,
Покірненька,
Буде твоя голівонька
Спокійненька (Народна пісня);

— Що діяти, *Нацю?* — питає Гринь свою подругу (С. Ковалів).

АНАТО́ЛЯ жін. до АНАТО́ЛІЙ. НАТО́ЛЬКА, НА́ТА; ТО́ЛЯ, ТУ́СЯ, ТУ́СЕНЬКА.

АНГЕ́ЛІНА *гр.*; *angelos* — вісник. АНГЕ́ЛІ-НОНЬКА, АНГЕ́ЛІНОЧКА, АНГЕ́ЛКА, АНГЕ́ЛЬЦЯ, АЛІ́НА, АЛІ́НКА; ЛІ́НА.

— Не дала ні адреси, нічого. Звуть *Ліна*.. Повністю *Ангеліна* (П. Загребельний); На машині, по дорозі до Криму, в село в'їжджає жінка генерала Федорченка *Ангеліна* Михайлівна (О. Довженко).

АНЖЕ́ЛА, АНЖЕ́ЛКА *запозичене; фр.* *Angélique*; від *лат.* *angelica* — ангельська. АНЖЕ́ЛОНЬКА, АНЖЕ́ЛОЧКА, АНЖЕ́ЛКА; ЖЕ́ЛА, ЖЕ́ЛЯ, ЖЕ́ЛОНЬКА, ЖЕ́ЛОЧКА, ЖЕ́ЛУНЯ, ЖЕ́ЛУСЯ, ЖЕ́ЛЮСЯ.

Молоденька висока дочка господаря по імені *Анжела* попливла у танці, по-лебединому розправивши руки (С. Олійник).

А́ННА *див.* ГА́ННА.

АНТО́НИДА утв. від чол. імені АНТІ́Н, АНТО́Н. АНТО́СЯ, ТО́НЯ... (*див. ще* АНТО́НІНА); НІ́ДА.

Антонида одружилася з нашим міським інженером (П. Загребельний).

АНТО́НІНА жін. до АНТО́НІН. АНТО́СЯ, АНТО́СЕНЬКА, АНТО́СЕЧКА, АНТО́СЬКА; ТО́НЯ, ТО́НЕЧКА, ТО́НЦЯ, ТО́СЯ, ТО́СЕНЬКА; НІ́НА.

Оселились Орлюк і Уляна в Орлюкової тітки *Антоніни* (О. Довженко);

От бабусям — інша справа,
Їм сидіти в холодку,
А тобі, *Антосю*, сором!
В силі, в тілі, у соку (С. Воскрекасенко);

Спогадуй вихори червоні,
Сльотаву Боярку в багні,
Любов Туманової *Тоні*,
Яка лишилась в тумані (В. Забаштанський);

Тося страшенно сподобалась йому з першого погляду (І. Вільде).

АНТО́НІЯ жін. до АНТО́НІЙ. АНТО́СЯ; ТО́НЯ, ТО́СЯ... (*див. ще* АНТО́НІНА).

Марія подумала при цьому — от і Олександра Миколаївна молоденька, не старша за *Антонію* Бакуніну, і теж уперше в Парижі! (О. Іваненко).

АНФІ́СА *гр.*; *antheō* — цвіту; *anthusa* — яка цвіте, квітуча. АНФІ́СОНЬКА, АНФІ́СОЧКА, АНФІ́СКА; ФІ́СА.

АПОЛЛНА́РІЯ жін. до **АПОЛЛНА́РІЙ**. **ПОЛІ́НА**, **ПО́ЛЯ**; **ЛІ́НА**.

— Я ще познайомлю вас з однією дівчиною, яка нещодавно приїхала до Парижа з Росії. Це також жінка нової формації, *Аполлнарія* Суслова (О. Іваненко).

АПОЛЛО́НІЯ жін. до **АПОЛЛО́НІЙ**. **ПОЛІ́НА**, **ПО́ЛЯ**; **ЛІ́НА**.

— *Ліна*, я просив би склянку чаю... Не кваплячись з чаєм, *Аполлонія* почала торочити історію про бонну-французенку (І. Вільде).

АРІА́ДНА *гр.*; *ari* — дуже і *handanō* — подобаюся; за іншим тлумаченням — вірна своєму чоловікові. В античній міфології — дочка Міноса, яка допомогла Тесеєві вийти з лабіринту. **АРІА́ДНО́НКА**, **АРІА́ДНО́ЧКА**, **А́ДА**, **А́ДЯ**; **РА́ДА**.

Нашою вчителькою літератури у восьмому класі була Василенкова дружина *Аріадна* Григорівна (П. Загребельний).

АРКА́ДІЯ жін. до **АРКА́ДІЙ**. **А́ДА**, **А́ДЯ**.

АРСЕ́НА, **АРСЕ́НІЯ** жін. до **АРСЕ́Н**, **АРСЕ́НІЙ**. **АРСЕ́НО́НКА**, **АРСЕ́НО́ЧКА**, **АРСЕ́НКА**, **А́СЯ**; **СЕ́НЯ**.

Варто було б котромусь із нас добігти до школи — це крок ступити, постукатись у віконце до *Арсени* Людвиківни, старенької доброї вчительки (В. Земляк).

АРТЕ́МІЯ жін. до **АРТЕ́МІЙ**. **АРТЕ́МА**, **АРТЕ́МОНЬКА**, **АРТЕ́МО́ЧКА**, **АРТЕ́МКА**.

А́СЯ скороч. варіант імені **АНАСТАСІ́Я**, що став документальним, можливо, під впливом однойменної повісті І. С. Тургенева. **А́СЕНЬКА**, **А́СЕЧКА**.

Ася чудово грала на роялі (О. Іваненко); *Ася* бігла попереду, ляскаючи в долоні (Ю. Смолич).

АТЕ́НА *див.* **АФІ́НА**.

АФАНА́СІЯ жін. до **АФАНА́СІЙ**. **АФАНА́СЯ**; **ФА́НЯ**. **АФІ́НА**, **АТЕ́НА** *гр.*; *Athēna* — ім'я богині мудрості і воєнного мистецтва.

АФРО́ДІТА *гр.*; *Aphrodite* — ім'я богині кохання і вроди.

Б

БЕАТРИ́СА *запозичене; фр.* *Beatrice* від *лат.* *beata* — щаслива. **БЕА́ТА**, **БЕА́ТКА**, **БЕ́ТА**.

БЕЛЛА запозичене; від лат. *bella* — гарна, вродлива. **БЕЛЛОНЬКА**, **БЕЛЛОЧКА**, **БЕЛЛУСЯ**, **БЕЛА**, **БЕЛОНЬКА**, **БЕЛОЧКА**, **БЕЛКА**.

БЕРТА запозичене; нім. *Berta*; двн. *Bertha* — блискача. **БЕРТОНЬКА**, **БЕРТОЧКА**, **БЕРТУСЯ**, **БЕТЯ**.

БОГДАНА жін. до **БОГДАН**. **БОГДАНОНЬКА**, **БОГДАНОЧКА**, **БОГДАНКА**, **БОГДАНЦЯ**; **ДАНА**, **ДАНЯ**, **ДАНОНЬКА**, **ДАНОЧКА**, **ДАНКА**, **ДАНУСЯ**, **ДАНУСЕНЬКА**, **ДАНУСЕЧКА**, **ДАНУСЬКА**, **ДАНУТА**.

— Дозвольте представитися: капітан Шепіт. — *Богдана*, — простягла вона йому руку (П. Загребельний);

Мила Данонько моя,
Дано чи Богдано,
Личко зіркою сія,
Серце моє в'яне (Л. Забашта);

Він артистично розвів руками, вклонився співачці:

— Піди, *Богданко*, репрезентуйся начальству (П. Загребельний).

БОГУСЛАВА жін. до **БОГУСЛАВ**. **БОГУСЕНЬКА**, **БОГУСЕЧКА**, **БОГУСЯ**, **БОГУСЬКА**; **СЛАВА**, **СЛАВКА**, **СЛАВЦЯ**.

БОЛЕСЛАВА жін. до **БОЛЕСЛАВ**. **БОЛЯ**, **БОЛЕСЯ**, **БОЛЕЧКА**, **БОЛЮНЯ**, **БОЛЮНЬКА**, **БОЛЮСЯ**; **СЛАВА**, **СЛАВКА**, **СЛАВЦЯ**.

БОРИСЛАВА жін. до **БОРИСЛАВ**. **СЛАВА**, **СЛАВКА**, **СЛАВЦЯ**.

БРОНІСЛАВА жін. до **БРОНІСЛАВ**. **БРОНЯ**, **БРОНЕНЬКА**, **БРОНЕЧКА**, **БРОНУСЯ**; **СЛАВА**, **СЛАВКА**, **СЛАВЦЯ**.

— Добрий вечір, *Броніславо* Михайлівно, — шанобливо вклонився Артемон (М. Стельмах); *Броніслава* Савейко було перше і єдине кохання Лукашевича. Ще гімназистом — у Вільні — він мріяв викрасти *Броню* з аристократичної родини (О. Соколовський).

В

ВАЛЕНТИНА жін. до **ВАЛЕНТИН**. **ВАЛЕНТИНОНЬКА**, **ВАЛЕНТИНОЧКА**, **ВАЛЯ**, **ВАЛЕЧКА**, **ВАЛЮСЯ**, **ВАЛЮША**, **ВАЛЮШКА**, **ВАЛЮНЯ**; **ТІНА**, **ТІНОНЬКА**, **ТІНОЧКА**, **ТІНКА**.

Питають їх про ім'я. Його звуть Роман Сиваш, її — вона каже: Левантина, суддя поправляє: *Валентина* (Б. Грінченко);

Валентино, Валентино,
Світ увесь в огні.
Свіжу рану, *Валентино,*
Забийтуй мені (П. Біба);

Будуть людям підвладні
мікро- і макрокосмос.
О небесні брати
і небесна сестриця *Валя,*
Космічне сузір'я
піонерів і першопрохідців

(С. Крижанівський);

Він швидко познайомився з попутницею, яку став по-
батьківському величати *Валею, Валюшею* (Ю. Щербак);

Де ти їдеш, *Валюшко?*
Де зупинишся жити? (А. Малишко).

ВАЛЕРІЯ жін. до ВАЛЕРІЙ. ВАЛЕРА, ВАЛЕРІ-
РОНЬКА, ВАЛЕРОЧКА, ВАЛЕРКА, ВАЛЕРЦЯ, ВАЛЯ; ЛЕ-
РА, ЛЕРОНЬКА, ЛЕРОЧКА, ЛЕРУНЯ, ЛЕРУСЯ.

В тому інституті, в одній з його лабораторій, чаклує коло
приладів біло-ніжне створіння, зване *Валерією*
(П. Загребельний); *Валерія, Лера...* Ось єдина людина,
яка вже два десятки років любить його (Л. Письменна).

ВАНДА слов.; н. Wanda; походження імені
остаточно не з'ясоване; можливо, від назви річки Vandalus,
помилково ототожнюваної з Віслою, або від лат. Veneda —
слов'янка. ВАНДОНЬКА, ВАНДОЧКА, ВАНДУСЯ.

З старої віли на весь гай
Плив голос панни *Ванди* (І. Франко);

Ванда, одягнута в біле легеньке плаття, сиділа в куточку
(А. Іщук); — Це твої, *Вандусю*, слова? (Л. Письменна).

ВАРВАРА гр.; barbaros — чужоземець. ВАРВА-
РОНЬКА, ВАРВАРОЧКА, ВАРКА, ВАРЯ, ВАРОНЬКА, ВА-
РОЧКА, ВАРУСЯ, ВАРЮНЯ, ВАРЮТОНЬКА, ВАРЮТОЧКА.

Ой під вишнями, під черешнями
Рання роса впала,
Ой там *Варвара*, ой там молода
Красоньку розсівала (Народна пісня);

— Яке там лихо дзвонить та й дзвонить? Марійко, *Варко!*
Не чує, що там хтось дзвонить? (М. Коцюбинський);

Деся далеко *Варя*-наречена.
Ні, дружина (В. Швець);

Ой метена улонька з кінця,
Везена *Варонька* з-під вінця (Народна пісня);

— Ой їж, коню, да сюю траву,
 Да поїдеш у доріженьку;
 В доріженьку да далекую
 По *Варочку* молоденькую (Народна пісня);
 В його дочки *Варюточки* у полах мережка,
 Куди везли Салогуба — кривавая стежка
 (Народна пісня).

ВАСИЛИНА утв. від чол. імені **ВАСИЛЬ**. **ВАСИЛИНОНЬКА**, **ВАСИЛИНОЧКА**, **ВАСИЛИНКА**, **ВАСИЛЬКА**, **ВАСЯ**, **ВАСЮНЯ**, **ВАСЬКА**.

У дівчини *Василини*
 Чорні очі, брови чорні —
 Блискавиці неповторні (В. Іванович);

Іванку, хто це тут кричав?
 Хто витоптав стежинки?
 Скажи, чи ти не зустрічав
 моєї *Василинки*? (В. Швець);

Вийняла *Василька* зі скрині рушники (С. Пушик); Його *Васька*, його добра жінка, що була хазяйка невсипуща.., покинула його на сьому світі, пронебужавши тижнів зо два (Г. Квітка-Основ'яненко).

ВАССА гр.*; можливо, від *bassa* — лісиста ущелина або від назви міста *Bessa*. **ВАССОНЬКА**, **ВАССОЧКА**, **ВАСЯ**, **ВАСЮНЯ**, **ВАСЬКА**.

Юра поглянув на *Вассу*, і серце його раптом здригнулося (Ю. Смолич); — Я сильно скучив, *Вассо*.. — А я думала, що ти забув уже за свою *Васю* (Г. Епик); — Добре, — відповіла вона тихо, — я поговорю.. — Але ви чогось надто неохоче відповідаєте, *Вассочко*, — вимовив він дуже ніжно (Г. Епик).

ВЁКЛА див. **ТЁКЛЯ**.

ВЕНЕРА лат.: *Venus* (род. *Veneris*) — Венера; в давньоримській міфології — богиня кохання і вроди. **ВЕНЕРОНЬКА**, **ВЕНЕРОЧКА**, **ВЕНЕРКА**, **ВЕНЯ**; **НЕРА**.

ВЕРОНІКА гр.*; від *pherō* — несу і *nikē* — перемога (буквально: та, що приносить перемогу). **ВЕРОНА**, **ВЕРОНКА**, **ВЕРОНЦЯ**, **ВЕРОНЯ**, **ВЕРОНЬКА**, **ВЕРУНЬКА**, **ВІРА**, **ВІКА**, **ВІКУСЯ**; **НІКА**.

— Мене звуть *Вероніка*. — Дякую, *Вероніко* (П. Загребельний); — Ти ще гарнішою стала, *Вероно*!.. Знову розквітла, квіточко моя (М. Томчанин); — Знайомтесь. Це і є та сама новітня Ковалевська.. *Вероніка*. *Ніка* (І. Драч).

ВІВДЯ див. **ЄВДОКІЯ**.

ВІКТОРИНА жін. до **ВІКТОРИН**. **ВІТА**... (див. ще **ВІКТОРІЯ**); **РІНА**.

ВІКТОРІЯ лат.; victoria — перемога. **ВІТА**, **ВІТОНЬКА**, **ВІТОЧКА**, **ВІТКА**, **ВІТУСЯ**, **ВІКТА**, **ВІКТУСЯ**, **ВІКА**, **ВІКУСЯ**.

Тут і зустрів Кришук свою *Vіту*, *Вікторію* (М. Олійник); Коли знову залишилися удвох з *Вітою*, попросила: — Скажи, *Віточко*, ти можеш допомогти мені в одній дуже делікатній справі? (А. Іщук);

Стали діти всі радіти:

— Повернулась наша *Vіта*! —

А *Vітуся* каже їм:

— Я тепер усе поїм! (Н. Забіла);

— Раніш, тільки виряджу

В главк чоловіка,

І вже мені дзвонять, було,

То Муся, то Дуся,

То Катя, то *Віка*...

Встигай лиш гукати “алло!” (С. Олійник).

ВІЛЕНА жін. до **ВІЛЕН**. **ВІЛЯ**; **ЛЕНА**.

ВІЛЕНІНА жін. до **ВІЛЕНІН**. **ВІЛЯ**; **ЛЕНА**; **НІНА**.

ВІЛІНА нов.; скороч. від В о л о д и м и р
І л л і ч Л е н і н. **ВІЛЯ**; **ЛІНА**; **ІНА**.

ВІОЛА запозичене; англ. Viola; від лат. viola — фіалка. **ВІОЛОНЬКА**, **ВІОЛОЧКА**, **ВІОЛКА**; **ОЛЯ**.

Саша, Петя та *Віола*,

Славик, Люся і Тарас —

всі, звичайно, ходять в школу,

в п'ятий, в шостий, в сьомий клас (Н. Забіла).

ВІОЛЕТТА запозичене; поширилося під впливом опери Джузеппе Верді “Травіата”; від італ. violetta (фр. violette) — фіалка. **ВІОЛЕТОНЬКА**, **ВІОЛЕТОЧКА**, **ВІОЛЕТКА**, **ВІОЛІА**, **ВІТА**.

ВІРА слов.; запозичене із ст.-сл., де з'явилося як калька з гр. імені Pistis; від pistis — віра. **ВІРОНЬКА**, **ВІРОЧКА**, **ВІРУНЯ**, **ВІРУНЬКА**, **ВІРУСЯ**, **ВІРУСЬКА**, **ВІРКА**, **ВІРЦЯ**.

Звали “*Віра* Григорівна” учні

Світлу дівчину. З нею усі

На перервах були нерозлучні,

Всі вклонялися юній красі (Т. Масенко);

Нас бомбили із літаків.

І губами, розгуби повними,

Наша *Вірочка*, милий кок,

Шепотіла: “То, мабуть, помилка...”

Скільки в світі бува помилок!..” (Ю. Сердюк);

Уже їй, гай-гай, за сорок, а все вона, все *Віруня*.

Уже в неї син одружений, онуці до школи скоро.

А все вона, все *Віруня*, все молода й бадьора

(С. Мушник).

ВІРГІНІЯ лат.; *virgo* (род. *virginis*) — дівчина.
ВІРГІНА, ВІРА; ІНА.

ВІРИНЕЯ лат.; *virens* — зелений; молодий, свіжий, квітучий. **ВІРА; РИНА; НЕЯ.**

ВІРОСЛАВА жін. до **ВІРОСЛАВ. ВІРА; СЛАВА, СЛАВКА, СЛАВЦЯ.**

ВІТА лат.; *vita* — життя. **ВІТОНЬКА, ВІТОЧКА, ВІТКА, ВІТУСЯ, ВІТУСЕНЬКА, ВІТУСЕЧКА, ВІТУСЬКА.**

ВІТАЛІНА утв. від чол. імені **ВІТАЛІЙ.**
ВІТАЛІНОНЬКА, ВІТАЛІНОЧКА, ВІТА; ЛІНА; ТАЛА.

ВІТАЛІЯ жін. до **ВІТАЛІЙ. ВІТА; ТАЛА.**

ВЛАДА слов.; від *влад-* (ст.-сл. *владѣти* — володіти). **ВЛАДОНЬКА, ВЛАДОЧКА, ВЛАДУНЯ, ВЛАДУСЯ, ВЛАДКА; ЛАДА.**

ВЛАДИЛЕНА жін. до **ВЛАДИЛЕН. ВЛАДА; ЛАДА; ЛЕНА.**

ВЛАДИСЛАВА жін. до **ВЛАДИСЛАВ. ВЛАДА; СЛАВА, СЛАВКА, СЛАВЦЯ.**

ВЛАДЛЕНА жін. до **ВЛАДЛЕН. ВЛАДА; ЛАДА; ЛЕНА.**

ВЛАСТА слов.; ч. *Vlasta* — від *vlast* (батьківщина, вітчизна).

ВОЛОДИМИРА жін. до **ВОЛОДИМИР. ВОЛОДЯ, ВОЛОДКА, ВОЛОДЬКА; МИРА, МИРОСЯ, МИРОСЕНЬКА, МИРОСЕЧКА, МИРОСЬКА, МИРКА, МИРЦЯ.**

— Дочка народилась, то чоловік хотів назвати Катрею, а я — тільки *Володимирою*. І вийшло по-моєму (Є. Гуцало).

ВОЛЯ нов.; від загального іменника *воля*.
ВОЛЕНЬКА, ВОЛЕЧКА.

Воля була красива, хоч і кирпатенька трохи (Ю. Яновський); Його *Волечка* надто детально прощалася з політехніком (Ю. Яновський).

ВСЕСЛАВА жін. до **ВСЕСЛАВ. СЛАВА, СЛАВКА, СЛАВЦЯ.**

В'ЯЧЕСЛАВА жін. до **В'ЯЧЕСЛАВ. СЛАВА, СЛАВКА, СЛАВЦЯ.**

Г

ГАЇНА (ГАЇАНІЯ) гр.*; можливо, від *gaia* — земля. **ГАЇНКА, ГАЇНОНЬКА, ГАЇНОЧКА.**

Остап Колодій.. — сват, бо за його брата Зінька віддав свою дочку *Гаїнку* (*Гаїанія* її охрищено, а це вже так по-

простому стали звати) (Б. Грінченко); — Доню, Гаїночко, скажи — що тобі? (Б. Грінченко).

ГАЛІНА *гр.**; galēnē — спокій, тиша; штиль на морі, тиха погода. ГАЛІНОНЬКА, ГАЛІНОЧКА, ГАЛІНКА, ГАЛЯ, ГАЛЮНЯ, ГАЛЮНЬКА, ГАЛЮСЯ, ГАЛЮСЕНЬКА, ГАЛЮТОНЬКА, ГАЛЮТОЧКА, ГАЛЮТЕНЬКА, ГАЛЮНЬКА, ГАЛЮЧКА, ГАЛЕЧКА, ГАЛКА, ГАЛЬКА.

А стежкою біжить вона, найдорожча, — *Галина* (О. Довженко);

— Помандруймо, да серце *Галино*, оприченьки ізо мною!

— Ой як же мені, да козаچه орле, оприченьки мандрувати,
Єсть у мене отець і матуся, будуть мене проklinати.

— Нехай лають, нехай проklinають, вже ж вони нас не навчають,
Вже ж вони, серце *Галюню*, мене з тобою да й не розлучать
(Народна пісня);

— Ти, молода *Галинонько*,
Чи боїшся Миколоньки?

— Я Миколи не боюся,
Бо я із ним поберуся (Народна пісня);

Сміється *Галя* дзвінко,
Від сонечка рожева.

— Здорова будь, *Галинко*! —
В саду шумлять дерева (М. Пригара);

У старого чабана
Прокурена люлька,
У старого чабана
Донечка *Галюнька* (І. Муратов);

Татко напився та й хвалить її:
— Дуже солодка водичка.
Тільки чому це, *Галюсю*, твої
Очки — немовби кринички? (П. Усенко);

Ой плакала *Галюточка*,
В батька живучи (Народна пісня);

Як поїхав пан Кролевич на прогуляння
Да покинув *Галютеньку* на горювання

(Народна пісня);

Така-то була *Галочка* Таранцівна, на славу не тільки Гончарівці, та й усьому Харкову краса (Г. Квітка-Основ'яненко);

Ой сосонко, сосонечко зелененька,
А я сосну зрубав, три зозулі ізігнав..
Перша зозулька — молода *Галечка*

(Народна пісня);

— *Галько!* — гукнула вона до неї. — *Галько! Галька*
спинилась і вдріла Марусю (Б. Грінченко).

ГАННА (АННА) *д.євр.*; ім'я Channā; від chānāp — він був милостивий, виявляв ласку. ГАННОНЬКА, ГАННОЧКА, ГАНКА, ГАНЯ, ГАНЬКА, ГАННУСЯ, ГАННУСЕНЬКА, ГАННУСЕЧКА, ГАННУСЬКА, ГАННУЛЯ, ГАННУЛЕНЬКА, ГАННУЛЕЧКА, ГАННУЛЬКА, ГАННУНЯ, ГАННУНЕНЬКА, ГАННУНЕЧКА, ГАННУНЕЙКА, ГАННУШКА, ГАННУСЯ, ГАНУСЬКА, ГАНУЛЬКА, ГАНДЗЯ, ГАНДЗЮНЯ, ГАНДЗЮНЕНЬКА, ГАНДЗЮНЕЧКА, ГАНЦЯ, ГАНЦЮНЯ, ГАНЦУНЯ; АНЯ, АННУСЯ, АННУНЯ, АННИЦЯ, АННИЧКА, АНКА, АНЦЯ, АНЮТА, АНЮТОНЬКА, АНЮТОЧКА, АНЮТКА; НЮРА, НЮРОНЬКА, НЮРОЧКА, НЮСЯ, НЮСЕНЬКА, НЮСЕЧКА, НЮТА, НЮТОНЬКА, НЮТОЧКА, НУСЯ, НУСЕНЬКА, НУСЕЧКА, НУСУНЯ, НУЦЯ, НУЦЕНЬКА, НУЦЕЧКА; ГАЛЯ.

Ой сяду я під хатою,
На улицю гляну,
Як то тиї дівчаточка
Без своєї *Ганни*,
Без моєї *Ганнусеньки*
У хрещика грають (Т. Шевченко);

Посивіло те волосся русе,
Мов зимою богуславська путь.
Двадцять років кликали — *Ганнусе*,
Тридцять років — *Ганною* зовуть (А. Малишко);

Та якби ти, *Анно*, знала, як мені на душі,
Ти б мені заспівала, як сокіл на груші
(Народна пісня);

...Розповідь Тарасової розкрила нам
Анни Кареніної душевну рану —
аж до дна (П. Тичина);

У неділю рано до сонця
Сіла *Ганночка* у віконця,
Всі гадочки перегадала,
Дружечок позбирала (Народна пісня);

Майнув додому
Сусідський красень, Валька Білобров,
Від *Ганки* нашої, що всім впадає в очі...
(І. Муратов);

Ластівки літають, бо літається,
І *Ганнуся* любить, бо пора... (М. Рильський);

Ой у полі тополенька,
Тополенька пишна —
Та то ж наша *Ганнусенька*
З подружками вийшла (П. Усенко);

— Ой, *Ганнулю* мила!
Де ж ти льолю мила?
— Серед річки, серед броду
Умочила в чисту воду (М. Пригара);

Під білою стіною
Пахка люлька,
Снується сирова над вусом нить,
Озвалась чи зозулька,
Чи *Ганнулька* —
І дідусеві ясно, скільки жить (Б. Степанюк);

Гаразд, *Ганнуню*, гаразд,
І гаразд, *Ганнуся*, гаразд,
Буде віночок зараз
З зеленого барвіночку
На твою головочку (Народна пісня);
Ходила *Ганнуненька* сім літ по лісі..
А ей батейко додому кличе:
— *Ганнуню*, дівойко, іди додомоньку
(Народна пісня);

Просила *Ганнунейка*
Своїх післанчейків (Народна пісня);
Утка йде, утка йде,
Утенята веде
За собою, молодію.
То ж не уточка — *Ганнушка*,
Не утятя — дружечки,
То ж *Ганнущині* подружки (Народна пісня);

Приніс мене сивий кінь
До дівчини на сей двір,
До дівчини *Гануьски*
На білій подушки... (Народна пісня);
Йде [дядько], посмоктує люльку,
Дивиться на обрій та пісню мугика
Про якусь там *Ганульку* (С. Мушник);

Чи є в світі молодиця,
Як та *Гандзя* білолиця?
Ох, скажіте, добрі люди,
Що зо мною тепер буде?

Гандзя душка, *Гандзя* любка,
Гандзя мила, як голубка (Д. Бонковський);

Вода луги позаливала,
Дороженьки позабирала.
А ні пройти, ні проїхати
До *Гандзюні* на заручини.
А тішила *Гандзюненко*
Та свого Івасенька:
— Як я здорова буду,
То все тоє перебуду,
Я луженьки висічу,
Я дороженьки загачу (Народна пісня);

В полі верба, під нею вода —
Там *Ганцюня* брала воду, сама молода..
Зимна роса, *Ганця* боса — ножки позябить..
— *Ганцюню* моя, запрягай коня (Народна пісня);

Ходить *Ганцюня* по городечку,
Як біла лебедонька,
Ріже собі барвінок,
Плете собі вінок (Народна пісня);

Лист братової *Аннуні* знайшов мене в районній редакції
(Р. Федорів);

Та *Аннице*, біле лице, біле деревечко,
Та що сидиш, не говориш, ласкаве сердечко?
(Народна пісня);

“Трицю, — сказала *Анничка*, — до тебе
Вийду, як перша зірничка зійде” (Д. Павличко);

“Поцілуй мене, *Анко*”, — попросив (Р. Федорів);
— Уже сонце над вербами,
Вибирайся, *Анця*, з нами (Народна пісня);

— А сама ж ти звідки, *Ганно*? — Допитувалася Ніна
Прокопівна. — Можна ж тебе так називати? — Мене на
курсі *Анютою* звать. То можна й так (А. Іщук); *Нюся*
покликала. Коли підійшов, подивилася ясно (М. Хвилю-
вий); — *Ганно* Михайлівно! — почав знову Раденко, і
голос йому затремтів. — *Галю*! (Б. Грінченко).

ГАФІЯ *див.* АГАФІЯ.

ГЕЛЕНА *слов.; л.* Helena; фонетичний варіант
імені Олена. **ГЕЛЕНКА**, **ГЕЛЯ**, **ГЕЛЮСЯ**, **ГЕЛЮСЬКА**, **ГЕ-**
ЛЮНЬКА, **ГЕЛЮСЕНЬКА**, **ГЕЛЬКА**, **ГЕЛЬЦЯ**.

Ой лугом, лугом вода іде,
А попід лугом стежечка.
Ой туди *Гелена* ходила,
З луговою водою говорила (Народна пісня).

ГЕОРГІНА¹ утв. від чол. імені ГЕОРГІЙ. ГЕОРГІНКА, ГЕОРГІНОНЬКА, ГЕОРГІНОЧКА, ГЕРА; ІНА.

Сестра Маківки *Георгіна* в цей час тихо плакала серед лемківен (В. Земляк).

ГЕОРГІНА² нов.; від рос. назви квітки "георгин" (жоржина). ГЕОРГІНКА, ГЕОРГІНОНЬКА, ГЕОРГІНОЧКА, ГЕРА; ІНА.

ГЕРТРУДА запозичене; нім. Gertrud, Gertrude; ден. gēr — спис і ден. trūt — сильний, міцний. ГЕРТА, ГЕРА, ГРЕТА; ТРУДА.

Сама Еліза Францівна та її три доньки-близнята — біляві, рум'яні і пухнасті *Труда*, Еліза і Марія — були такі привітні, ласкаві і доброзичливі (Ю. Смолич).

ГЛАФІРА гр.; glaphyra — струнка, елегантна. ГЛАФІРОНЬКА, ГЛАФІРОЧКА, ГЛАФІРКА, ГЛАНЯ, ГЛАНЬКА, ГЛАНША; ФІРА.

ГЛИКЕРІЯ, ЛИКЕРІЯ, ЛИКЕРА жін. до ГЛИКЕРІЙ. ЛИКЕРКА, ЛИКЕРОНЬКА, ЛИКЕРОЧКА; ГЛИКЕРЦЯ.

Гликерія Михайлівна підвела на старого журні очі (М. Стельмах); Тітка *Ликерія* навіть бровою не повела на свого мужа (М. Стельмах); *Ликера* була собі людина тиха й добра (В. Грінченко).

ГОРПИНА див. АГРИПИНА.

ГУСТАВА жін. до ГУСТАВ. ГУСТА, ГУСТУСЯ, ГУСТЯ, ГУСЯ.

Д

ДАНИІЛА утв. від чол. імені ДАНИЛО. ДАНА, ДАНЯ, ДАНКА, ДАНОНЬКА, ДАНОЧКА, ДАНУСЕНЬКА, ДАНУСЕЧКА, ДАНУСЯ, ДАНУСЬКА.

ДАРІНА, ОДАРІНА, ОДАРКА утв. від чол. імені ДАРІЙ. ДАРІНКА, ДАРІЙКА, ДАРА, ДАРОНЬКА, ДАРОЧКА, ДАРКА, ДАРЦЯ, ДАРУСЯ, ДАРУСЕНЬКА, ДАРУСЕЧКА, ДАРУНЯ, ДАРУНЕНЬКА, ДАРУНЕЧКА, ДАША, ДАШЕНЬКА; ОДАРЯ, ОДАРОНЬКА, ОДАРОЧКА; ДОРА.

До Ганни приїхала її сестра *Одарка*. Звала себе *Дарією* Кіндратівною, але на селі була по-старому *Дариною* (Ю. Яновський);

Він

Примостився з *Одаркою* малою
Край матері, підставивши ослін (Б. Грінченко);

Він не міг, він не міг не зайти,

Проминути нашу хатину...

— Завтра знов мені ляжуть фронти.

Покажи, *Даринко*, дитину! (В. Малишко);

Дарійку починала тривожити ця таємнича гостя (Д. Бедзик); — Слухай, *Дарусю*, я тебе, як рідної сестри послухаю. Як ти мені порадиш? (Леся Українка);
Спочатку всі думали, що вона переросте свою красу, з янголятка зробиться цибатою *Даркою* (Ю. Яновський);

Ой веселе весілічко

Та й весела хата,

Та й *Даруська* веселенька,

Бо в'на має тата (Народна пісня);

Ой заплачеш, *Дарусечко*,

Та будеш плакати,

Вже не буде сопілочка

Коло хати грати (Народна пісня);

Попід сінечки два василечки,

Котрий ущипне — пахне.

У *Даруненьки* два віночки,

Котрий возьме — плаче..

— Була, *Даруньо*, не неділенька, не дві,

Було ходити, було носити

По два віночки собі (Народна пісня);

Між вербами, осиками,

Між грушами, кислицями —

Там Андрійко траву косе,

А *Одаря* коню носе (Народна пісня);

Та чи я ж тобі,

Та й *Одарочко*,

Не казала,

Та чи я ж тебе, та й *Одарочко*,

Не втішала (Народна пісня).

ДА́РІЯ, ДА́Р'Я жі́н. до ДА́РІЙ. Див. ДА́РІНА.

ДЕНИ́СІЯ жі́н. до ДЕНИ́С. ДЕНИ́СЯ,

ДЕНИ́СОНЬКА, ДЕНИ́СОЧКА, ДЕНИ́СЬКА.

ДЗВЕНИ́МИРА слов.; від *дзвен-* (*дзвеніти*) і *мир-* (*мирний*, *мир*). ДЗВІ́НКА, ДЗВІ́НОНЬКА, ДЗВІ́НОЧКА, ДЗВІ́НУ́СЯ; МИ́РА, МИ́РКА, МИ́РЦЯ, МИ́РОСЯ, МИ́РОСЕНЬКА, МИ́РОСЕЧКА, МИ́РО́СЬКА.

Ні, не влучила куля Довбуша,
Дзвінка зрадила в ніч глуху.
 І несуть його, воя доброго,
 По гірському несуть шляху (Л. Забашта);

Валя заколисувала свою одиначку *Дзвінку*, що
 прокинулася (Р. Федорів).

ДЗВЕНИСЛАВА слов.; від *дзвен-* (*дзвеніти*) і *слав-*
 (слава). **ДЗВІНКА**, **ДЗВІНОНЬКА**, **ДЗВІНОЧКА**, **ДЗВІНУСЯ**;
СЛАВА, **СЛАВКА**, **СЛАВЦЯ**.

ДІАНА лат.; deus — бог; в давньоримській міфо-
 логії Діана (Diana) — богиня Місяця і полювання. **ДІНА**; **АНА**,
АНЯ.

З душею співа Петриненко *Діана*,
 І пісня лунає в степах над Дніпром.
 На крилах підносить нас сила незнана,
 І хочеться в небо злетіти орлом (Ф. Малицький);

Діана призначалася в асистентки до Гриші Фрусіна
 (П. Загребельний).

ДІНА гр.*; можливо, від dynamis — сила, міць,
 могутність, влада або від араб. dīn — віра.

ДОКІЯ див. **ЄВДОКІЯ**.

ДОМА́ХА див. **ДОМНА**.

ДОМІНІКА, **ДОМНІКІЯ** лат.; dominica — панська,
 господня. **ДОМНА**, **ДОМНІКА**, **ДОМНІЧКА**, **ДОМА**, **ДОМКА**,
ДОМЦЯ... (див. ще **ДОМНА**).

Вуйна *Домініка*, кругленька, вузликувата особа, могла б
 підійти на роль однієї з отих традиційних ласкавих
 сільських матерів, що мають постійну прописку в наших
 фільмах (О. Гончар); *Домініка* була жінкою яких сорок
 років і була для сільських жінок неоціненна особа
 (О. Кобилянська); — Може, ти не зрозуміла добре сну,
Домнічко? (О. Кобилянська); Звали дівчинку *Домця*,
Домнікія (І. Гринурко).

ДОМНА (**ДОМА́ХА**) лат.; domina — пані, гос-
 подиня. **ДОМА**, **ДОМОНЬКА**, **ДОМОЧКА**, **ДОМКА**, **ДОМЦЯ**,
ДОМАСЯ, **ДОМАСЕНЬКА**, **ДОМАСЕЧКА**, **ДОМАСЬКА**, **ДО-**
МУНЯ, **ДОМУНЕНЬКА**, **ДОМУНЕЧКА**, **ДОМУНЬКА**, **ДОМУ-**
СЯ, **ДОМУСЕНЬКА**, **ДОМУСЕЧКА**, **ДОМУСЬКА**, **ДОМА-**
ШЕНЬКА, **ДОМАШЕЧКА**, **ДОМАШКА**.

Так, се його *Домна* піклується про його, сирота,
 наймичка, що служить разом з ним у дворі, його люба
Домна, що незабаром стане його вірною дружиною
 (М. Коцюбинський); Тиха Денисова *Домаха*.. годила
 свекрусі (Б. Грінченко);

Стояли в коловороті села,
Де санна дорога на Рось повела:
Кирило Клим'юк, Чипурило, Білан,
Хима, Домашка і дід Задоян... (І. Драч).

ДОРА *гр.**; можливо, від *dōron* — дар, дарунок; могло виникнути як скороч. варіант імен Дорофея, Федора і под. **ДОРОНЬКА**, **ДОРОЧКА**, **ДОРКА**, **ДОРЦЯ**, **ДОРУНЯ**, **ДОРУНЕНЬКА**, **ДОРУНЬКА**, **ДОРУСЯ**, **ДОРУСЕНЬКА**, **ДОРУСЬКА**, **ДОРЯ**.

ДОРОФЕЯ, **ДОРОТЕЯ** жін. до **ДОРОФІЙ**. **ДОРА**, **ДОРЯ**; **ФЕЯ**.

Е

ЕВЕЛІНА *запозичене; нім., англ. Eveline, Evelyn*; можливо, те саме, що **ЄВА**. **ЕВЕЛІНКА**, **ЄЛА**, **ЄЛЯ**; **ВЕЛЯ**; **ЛІНА**.

Ймення дивне — *Евеліна* —
Знов вчувається мені.
Тиха ласка голубина,
Ніби сонце по весні (В. Гетьман);

Перші роки подружнього життя виявилися нелегкими для хворобливої, тендітної *Евеліни*.. — Прости мені, *Велю*. Я стільки завдав тобі горя (Г. Ігнатенко).

ЕДІТА, **ЕДІТ** *запозичене; англ. Edith*; від *ð-англ. ēad* — успадковане майно і *gūð (gūd)* — боротьба, битва.

ЕЛЕОНОРА, **ЛЕОНОРА** *запозичене; нім. Eleonora, Elenore, Leonore*; можливо, від *гр. eleos* — співчуття. **ЄЛА**, **ЄЛОНЬКА**, **ЄЛОЧКА**, **ЄЛЯ**, **ЕЛЮНЯ**, **ЕЛЮСЯ**; **НОРА**.

— Ви — *Елеонора*?.. *Емма*?.. — Я — *Таня* (Є. Гуцало); Ні про що не спитала його *Еля* (М. Рудь); Мишуга почав свою знамениту арію над могилою убитої, безмежно коханої *Леонори*. Це був не просто спів, не просто гра, а справжня драма людини, що втратила найдорожче (В. Врублевська); “Король снігів”, — сказала про нього Маруся. Лише *Нора* не захоплювалася їздою Юри (І. Вільде).

ЕЛІНА *запозичене; фр. Eliane* — жін. до *Elias* — *Ілля*. **ЕЛІНОНЬКА**, **ЕЛІНОЧКА**, **ЕЛІНКА**, **ЄЛА**, **ЄЛЯ**; **ЛІНА**.

ЕЛЛА запозичене; нім. Ella — скороч. варіант імен Eleonore, Elfriede, Elisabeth і под. **ЕЛЛОНЬКА**, **ЕЛЛОЧКА**, **ЕЛА**, **ЕЛЯ**.

ЕЛЬВІНА запозичене; нім. Elwine (Alwine); жін. до Alwin, що є скороч. варіантом імені Adalwin (дан. adal — шляхетний, благородний і двн. wini — друг). **ЕЛЬВІНОНЬКА**, **ЕЛЬВІНОЧКА**, **ЕЛЬВІНКА**, **ЕЛА**, **ЕЛЯ**; **ЛІНА**.

ЕЛЬВІРА запозичене; нім. Elwira; можливо, від чол. Альварес або від *д.-герм.* Alverat: aelf — ельф і rad — порада, рада, або від Alwara: al — весь, все і war, wards — захист. **ЕЛЬВІРОНЬКА**, **ЕЛЬВІРОЧКА**, **ЕЛЬВІРКА**, **ЕЛЬВІСЯ**, **ЕЛА**, **ЕЛЯ**.

Ельвіра... ні, нічого не едало його з тою гарною людиною (І. Вільде).

ЕЛЬЗА запозичене; нім. Else; скороч. варіант імені Elisabeth; *дуг.* ЄЛИЗАВЕТА. **ЕЛЬЗОНЬКА**, **ЕЛЬЗОЧКА**.

П а в л о: Учися стримувати себе, *Ельзо* (Г. Хоткевич);

Лікує *Ельза*, доглядає,
А перев'язує дівчину,
То на присутніх поглядає:
І на Марильцю й на Галину (В. Гетьман).

ЕМІЛЯ (**ЕМІЛА**) жін. до **ЕМІЛЬ**. **ЕМА**; **МІЛА**, **МІЛОНЬКА**, **МІЛОЧКА**, **МІЛЯ**, **МІЛЬКА**, **МІЛЬЦЯ**.

— Ви ж від першого разу могли побачити, що панна *Емілія* не байдужа до вас... — *Мільцю!* — мовила графиня.. Твій пан кавалер навіть нічого не догадувався! (І. Франко); Рідні раділи наїздам Соломії.. На той час і *Емілія*, і Марія повиходили заміж (В. Врублевська).

ЕММА запозичене; нім. Emma — скороч. варіант імен із складовою частиною Irm-(Erm-), зокрема, Irmgard, Ermgard і под., що став документальним. **ЕМА**, **ЕМОНЬКА**, **ЕМОЧКА**.

— Ви — Елеонора?.. *Емма*?.. — Я — Таня (Є. Гуцало).

ЕРА нов.; від загального іменника *ера*. **ЕРОНЬКА**, **ЕРОЧКА**.

— Як же вас звати? — *Ера*, — вона простягла руку (В. Луговський).

ЕРНА запозичене; нім. Erna — скороч. варіант ряду імен, у тому числі Ernesta, що став документальним.

ЕСФІР, **ЕСТЕР** (**ЕСТЕРКА**) *д.-євр.*; ім'я 'Ester; *перс.* sitāre (āstarā) — зірка. **ЕСФІРОНЬКА**, **ЕСФІРОЧКА**, **ЕСФІРКА**; **ФІРА**.

Б о р и с: *Есфір*, голубко! Давай пограємо. *Е с ф і р:* Ніяково чомусь грати під такий час. **Б о р и с:** *Ех, Есфірко*. Ми зріднилися з тобою (Г. Хоткевич); *А Есфір* така схвильована (М. Малиновська); І всі побачили *Естерку*, її скаменілий од горя вид, її червоні очі, з яких без упину стікала сльоза (М. Коцюбинський).

ЄВА *д.-євр.*; *Науца* — за біблійним переказом, ім'я першої жінки, дружини Адама; від *haia* — жива. **ЄВОНЬКА**, **ЄВОЧКА**, **ЄВУНЯ**, **ЄВУНЕНЬКА**, **ЄВУСЯ**, **ЄВУСЕНЬКА**, **ЄВКА**, **ЄВЦЯ**.

Єва Янівна потихеньку собі щось наспівує (П. Тичина);

Я кохаю Вас, *Єво*. Не виходьте за мене заміж.
Не жалійте мене, хоч і тяжко буде мені

(Л. Костенко);

— Привикай, молода *Євуненько*,
У своїй свекороньки (Народна пісня);

Юхим проводжав *Єву* з вечорниць до самих воріт її хати (М. Малиновська); *Євця*.. сьогодні ранком прийшла до мене, як я ще лежала (Лєся Українка).

ЄВГЕНІЯ (**ЄВГЕНА**, **ІВГА**, **ЮГІНА**) жін. до **ЄВГЕН**. **ЄВГЕНОНЬКА**, **ЄВГЕНОЧКА**, **ЄВГЕНКА**; **ІВГОНЬКА**, **ІВГОЧКА**; **ГЕНЯ**, **ГЕНОНЬКА**, **ГЕНКА**, **ГЕНЬКА**, **ГЕНЦЯ**, **ГЕНОЧКА**, **ГЕНУСЯ**, **ГЕНУЛЯ**; **ЖЕНЯ**, **ЖЕНЬКА**; **ЮГІНОНЬКА**, **ЮГІНОЧКА**, **ЮГІНКА**.

Вийшла *Євгенія* на плантацію і зраділа, мов дитя (В. Большак); — *Євгено* Миронівно, це ви таку красу тчете? — схилюся [Богдан] над незакінченою працею (М. Стельмах); *А Ієга*, вже вона і замужем, вже вона і молодиця, вже й діточок наводила, а у людей усе вона козир-дівка (Г. Квітка-Основ'яненко);

Бувало, мати, *Ієга* Базилиха, —
До неї й досі спогадом лечу, —
В зимовий вечір заспіває стиха
І доведе малого до плачу (А. Малишко);

Чим вас образила *Євгенка* —
Маленька донечка моя? (Д. Павличко);

З саду мені видно море. Рідна моя *Ївгонько*, воно зовсім не таке це море, як його описано в підручниках географії (О. Донченко); *Геня* мала ненаситну любов до праці ще змалечку (В. Большак); — Хотів його з *Генькою* по-знайомити (І. Григурко);

Ясне проміння сонце лле.
На голоснім акордеоні
вожата *Женя* виграє (Н. Забіла).

ЄВДОКІЯ, ДОКІЯ (ЯВДО́ХА, ВІ́ВДЯ) *гр.*: eudokia — благовоління; добра слава. **ЄВДО́ся; ДОКІ́ЙКА, ДОКІ́ЄНЬКА, ДОКІ́ЄЧКА, ДО́ся, ДО́СЕНЬКА, ДО́СЕЧКА, ДО́сьКА, ДО́ця, ДО́ЦЕНЬКА, ДО́ЦЕЧКА, ДО́цьКА, ДУ́ся, ДУ́СЕНЬКА, ДУ́СЕЧКА, ДУ́НЯ, ДУ́НЕНЬКА, ДУ́НЕЧКА; ЯВДО́НЯ, ЯВДО́НЕНЬКА, ЯВДО́НЕЧКА, ЯВДО́НЬКА, ЯВДО́ШЕНЬКА, ЯВДО́ШЕЧКА, ЯВДО́ШКА.**

— Се ви, *Євдокіє*? Здорові! — озвався Корній (Леся Українка);

Так і звали в полку всі: *Докія, Докієчка*.
Кулеметниця наша врятує від скрухи!

(А. Малишко);

Мені здавалося, що це не Кривов'яз їде на фронт, а плаче за мною моя перша любов (її звали *Докія, Дуся*) (В. Сосюра);

Опанас воли пас, а *Явдоха* — бички.
— Постривай, не тікай, куплю черевички!

(Народна пісня);

— Еге, вже й не вернеться [Левантина], кумо! — відказала *Відя* (Б. Грінченко);

Оглянься, *Докійко*, й назад себе,
Чи не стоїть рідний батько коло тебе

(Народна пісня);

Білявенька *Доця* заглядала до кожного, чи добре пише (В. Стефаник); Обступили [молодиці] *Доцьку* з усіх боків і ведуть, як засватану (І. Вільде); **М а к с и м** (тихо): *Дусю*, яка ви хороша дівчина (Ю. Яновський);

— Ой доню *Явдоню*, зіллячко моє,
Чого ж то змарніло личенько твоє?

(Народна пісня);

Видав старий багатенький Паливода свою єдину *Явдоньку* за спокійного хазяйновитого парубка (А. М'ястків-

ський); Хома починає при всіх бійцях читати майорові листа від *Явдошки* (О. Гончар).

ЄВДОКСІЯ жін. до **ЄВДОКСІЙ**. **ЄВА**; **ДОСЯ**, **ДОЦЯ...** (*див. ще ЄВДОКІЯ*).

ЄВЛАЛІЯ *гр.*; eulalos — який добре говорить. **ЄВА**; **ЛЯЛЯ**, **ЛЯЛЕНЬКА**, **ЛЯЛЕЧКА**.

ЄВЛАМПІЯ жін. до **ЄВЛАМПІЙ**. **ЄВЛАНЯ**, **ЄЛЯ**, **ЄВА**; **ЛАНЯ**, **ЛАНЕЧКА**, **ЛАНЬКА**.

У баби *Ланьки*
(*Євлампія* зроду)
розлетілися діти,
забувши про спадок..
Чого ж ти, рідна,
принишкла й хлипаєш чогось?
Тепер ми, *Ланечко*, не бідні (П. Линовицький).

ЄВНИКІЯ *гр.*; eu — добре і nikē — перемога. **ЄВА**.
ЄВПРАКСІЯ (**ЄВПРАКСЯ**, **ПРАКСЯ**) *гр.*; eupraxia — щастя, благоденство. **ЄВА**; **ПАРАСЯ**.

Її назвали *Євпраксією*, що означало: “Щаслива”, і тепер це видавалося тяжкою насмішкою (П. Загребельний);
— *Пракся*? Хто така? — поспитав Забуш навмисне, хоч чув не раз це ім’я і знав вельми добре. — Казав же тобі: княжна *Євпраксія* (П. Загребельний).

ЄВСЄВІЯ жін. до **ЄВСЄВІЙ**. **ЄВА**; **СЄВА**.
ЄВСТАХІЯ, **ЄВСТАФІЯ** жін. до **ЄВСТАХІЙ**.
СТАХА, **СТАШКА**, **СТАСЯ**.

Перша думка була, що це *Сташка*. Останнім часом Бронко намагався уникати дівчини (І. Вільде).

ЄВТІХІЯ жін. до **ЄВТІХІЙ**. **ЄВА**.
ЄВФРАСІЯ жін. до **ЄВФРАСІЙ**. **ФРОСЯ**, **ФРОСЬКА**.

ЄЛИЗАВЕТА (**ЛИСАВЕТА**) *д.-євр.*; ім’я ‘Ēlīšebhā’ — Бог мій — клятва, Богом я клянуся. **ЛІЗА**, **ЛІЗОНЬКА**, **ЛІЗОЧКА**, **ЛІЗКА**.

Їхати ж їм як далеко!
Виходять так зі свічами,
Анна до Франції, Євдокія в Семигород,
Єлизавета до Данії — навічно (І. Драч);

Дім *Єлизавети* Солнцевої.. слугував пристановищем для місцевих і приїжджих революціонерів (В. Дрозд); Іде Антін вулицею і не впізнає її.. Дійшов до хати *Лисавети* Нечаєнко (В. Большак);

.. *Ліза* Чайка в пізній час
Нам голос подає (А. Малишко);

— *Лізочко!* — гукнула вона (Лєся Українка); У третій хаті живе *Лізка* Сорока (К. Басенко).

ЕПІСТИМА (ЛЕПЕСТИНА, ОПИСТИНА, ПЕСТИНА, ПИСТИНА) гр.; *epistēmē* — знання, уміння. **ПЕСТИНОНЬКА, ПЕСТИНОЧКА, ПЕСТИНКА, ПЕСТЯ.**

Звали її *Лепестиною*, була то, кажуть, невеличка з себе жіночка (В. Земляк); *Пистина* Майорчик дрібно засміялась (Є. Гуцало).

ЄФИМІЯ див. ЮХІМІЯ.

ЄФРОСІНІЯ, ФРОСІНА (ПРІСЬКА) жін. до **ЄФРОСІН. ФРОСЯ, ФРОСІНКА, ФРОСІНОНЬКА, ФРОСІНОЧКА, ФРОСЬКА; ПРІСЯ, ПРІСЕНЬКА, ПРІСЕЧКА, ПРОНЯ; ФРУЗЯ, ФРУЗЬКА.**

Єфросинія Лук'янівна теж була жінкою простою, хорошою сусідкою і хазяйкою (І. Сенченко); *Фросина* посміхається з-під рожевої хустки й нічого не каже.

— Казала мені одна людина, *Фросиночка*, що дідівство зовсім ні з чим не порівнянне почуття (Ю. Яновський);
— Стривайте, стривайте, — пильно вдивляючись в гостя при м'якому світлі електроліхтаря, ..сказала *Пріська* Іванівна. — Та десь же тутечки вас бачила... (М. Рудь);

Дві руки, як білі крила,
Над чиїм плечем замають?
Наді мною, над тобою,
Мій товаришу, мій брате?
Після ран та після бою
Будем *Фросю* споминати (А. Малишко);

— *Фросько!* — прикрикнув Митро. — Я правду кажу, а ти все те до голови клади (Є. Гуцало);

Зо мною, слухай же, остались
Данило, чура мій, та я,
Та *Пріся*, дочечка моя! (Т. Шевченко);

Ой похилився гіль да гіль
Да на Ігнатів двір да двір.
А ти, Юхимцю, пан да пан,
Сховай *Прісечку* під жупан (Народна пісня);

А як там дома зараз, на Кузнечній? Мала намір із Пісок прийти *Проня* (П. Тичина); — Добраніч, *Фрузю!* — сказав Іван (І. Франко).

Ж

ЖАННА *запозичене; фр. Jeanne* — жін. до Jean.
Див. ІВАН. ЖАНА, ЖАННОНЬКА, ЖАННОЧКА, ЖАННУ-СЯ, ЖАНОНЬКА, ЖАНОЧКА, ЖАНУСЯ, ЖАСЯ, ЖАСЕНЬКА.

З саду виходить *Жанна*. В руках у неї великий букет бузку (О. Корнійчук); — Досі це було амплуа *Жанночки* (Л. Письменна).

ЖОЗЕФІНА *запозичене; фр. Joséphine* — жін. до чол. імені Joseph. *Див. ЙОСИП.*

З

ЗЕМФІРА *запозичене; молд. Замфира* — від гр. sappheiros, sappheiros — сапфір. Поширилося під впливом поеми О. С. Пушкіна “Цигани”, де його вжито як Земфира (рос.). **ЗЕМА; ФІРА.**

Люблю жіночі імена.

Жива в них сила первозданна.

Торкнешся слухом — зазвучить:

Земфіра. Клавдія. По-лі-на.

Підвладна їм летюча мить.

Та й вічність пада на коліна! (В. Базилевський).

ЗІНАІДА гр.; ім'я Zenais (род. Zenaidos); Zēna — знах. відмінок від Zeus — Зевс і eidos — нащадок або вид, подоба (буквально: подібна до Зевса). **ЗІНА, ЗІНОНЬКА, ЗІНОЧКА, ЗІНУЛЯ, ЗІНУНЯ, ЗІНУСЯ, ЗІНЬКА, ЗІНКА, ЗІНЦЯ, ЗЕНА, ЗЕНКА, ЗЕНЯ, ЗЕНЬКА.**

Т а м а л і й: У нас гостює чарівна *Зінаїда* Аркадіївна (О. Пчілка);

Ми далеко пішли,

Дорога *Зінаїдо* Трохимівно,

Тож спасибі,

Що нас
Ви навчили ходити колись! (С. Тельнюк);

Стрілась писана краса:
Мила *Зіна*... Очі — зорі
І до пояса коса (С. Олійник);

Вийду я на долину,
Крикну я на родину:
— Сходися, родочку, —
Вже *Зінуня* в віночку (Народна пісня);

За нашим садом три зірочки рядом:
Первая зірка — молода Марточка,
Другая зірка — молодая *Зінька* (Народна пісня).

ЗІНОВІЯ жін. до ЗІНОВІЙ. ЗІНА, ЗІНЬКА... (див. *ще ЗІНАІДА*).

Зіновіє любя!
Це радість для мене,
Я вірю:
міцнітимуть наші зв'язки.
Від батька
про вашу вітчизну натхненну
я чула
любов'ю зігріті казки (Г. Плоткін).

ЗЛАТА слов.; болг. Злата; *злата* — коротка форма прикм. жін. роду (від *златен* — золотий); ч. *zlatá* — золота (від *zlatý* — золотий). **ЗЛАТОНЬКА**, **ЗЛАТОЧКА**, **ЗЛАТКА**.

Златка! При одній згадці про дівчину серце в козацьких грудях стукало частіше (В. Малик).

ЗЛАТОСЛАВА слов.; від *злат-* (*злато*) і *слав-* (*слава*). **ЗЛАТА**, **ЗЛАТОНЬКА**, **ЗЛАТОЧКА**, **ЗЛАТКА**; **СЛАВА**, **СЛАВКА**, **СЛАВЦЯ**.

ЗОРЕСЛАВА слов.; від *зор-* (*зоря*) і *слав-* (*слава*). **ЗОРЯ**, **ЗІРКА**, **ЗІРОНЬКА**, **ЗІРОЧКА**, **ЗІРУСЯ**; **СЛАВА**, **СЛАВКА**, **СЛАВЦЯ**.

ЗОРИНА слов.; нов.; від загального іменника *зоря*. **ЗОРИНКА**, **ЗОРИНОНЬКА**, **ЗОРИНОЧКА**, **ЗОРЯ** (див. *ще ЗОРЯНА*).

ЗОРЯ слов.; нов.; від загального іменника *зоря*. **ЗОРЕНЬКА**, **ЗІРКА**... (див. *ще ЗОРЯНА*).

ЗОРЯНА жін. до **ЗОРЯН**. **ЗОРЯНКА**, **ЗОРЯНОНЬКА**, **ЗОРЯНОЧКА**, **ЗОРЯ**, **ЗІРКА**, **ЗІРОНЬКА**, **ЗІРОЧКА**, **ЗІРУСЯ**.

Запропонував Петро нове ім'я — *Зоряна* (І. Григурко);

Дівчину *Зоряну*,
Дівчину кохану
Не віддам нікому..! (С. Пушик);

Цієї зими спала Зорянка з бабою (С. Пушик).

ЗОЯ *гр.*; zōē — життя. ЗОЄНЬКА, ЗОЄЧКА, ЗОЙКА.

Як на звіра під Москвою
встав народ грозою, —
встала й ти за рідну землю,
сестро наша Зою (П. Тичина);

Зоя Жмут добра газдиня, пари в селі їй не було
(О. Кобилянська); Зойка з виглядом переможниці огля-
дає подруг (О. Донченко).

I

ІВАНИНА утв. від чол. імені ІВАН. ІВАНКА, ІВАНЦЯ (*див. ще ІВАННА*).

ІВАННА жін. до ІВАН. ІВАННОНЬКА, ІВАННОЧКА, ІВАНКА, ІВАНЦЯ; ЯНА, ЯНКА, ЯНОНЬКА, ЯНОЧКА, ЯНЦЯ, ЯНІНКА, ЯНУСЯ, ЯСЯ, ЯСОНЬКА, ЯСОЧКА, ЯСЮНЯ.

Я, Іванно Петрівно, не оригінал. Хочу милої, терпеливої, роботящої жінки (І. Григурко);

Спокійно спить на лагідній півкулі
Івасик мій — мала моя Іванка.
Над розпашілим личком дух любистку,
дух молока, безпеки дух і м'яти (С. Йовенко).

ІДА *гр.**; можливо, від *Ida* — назва гори. ІДОНЬКА, ІДОЧКА, ІДУСЯ.

Вони порятували Іду — Іда поки що залишилась дома
(Ю. Смолич); Іда Абрамівна щохвилини поглядає на
годинник (О. Донченко).

ІЗАБЕЛЛА *запозичене; ісп. Isabel, італ. Isabella, фр. Isabelle*; можливо, те саме, що ЄЛИЗАВЕТА. ІЗАБЕЛОНЬКА, ІЗАБЕЛОЧКА; БЕЛА.

ІЗОЛЬДА *запозичене; нім. Isolde; від ден. Ishilde (ден. isan — залізо, меч і ден. hiltja — боротьба, битва) або від д.-англ. Essyltīs — лід, крига і weald — панування. ІЗОЛЬДОНЬКА, ІЗОЛЬДОЧКА, ІЗА; ЗОЛЬДА, ЗОЛЯ.*

“Ізо́льда Білорука”, —
відмовила вона.

“Се ймення — найсвятіше
в сім світі і в раю!
Ізо́льдо! Ох, Ізо́льдо!
Прийми любов мою!” (Леся Українка);

І от прийшла Ізо́льда злото́коса
Так, як приходять мрія чи весна (Л. Забашта);

Нас зустрічали. Хто? На жаль, не моя сестричка Ізо́льда
(П. Загребельний).

ІЛА́РІЯ жін. до ІЛА́РІЙ. ЛА́РА.

ІЛОНА запозичене; угор. *Ilona*; те саме, що
ОЛЕ́НА. ІЛОНО́НЬКА, ІЛОНО́ЧКА, ІЛОНКА.

Ілона сміялася. Її невеликі очі примружилися (І. Вільде); — Ілонка співає, — тихо сказала Іда (М. Томчаний).

ІНГА запозичене; двн. *Inga*; *ingwio* — Бог. ІНА.

— Мене звуть Іра. *Інга* — це твоя вигадка. — Що тут поганого? В цьому слові якась солодка романтика, тривожна любов, морські хвилі. *Інго*, невже ти мене забудеш? (О. Донченко).

ІНЕ́СА запозичене; нім. *Ines*; можливо, за назвою
гр. міста *Inëssa* — Інеса. ІНА.

Була ти в Карпатах...

Летять ластів'ята...

На струнах дороги

Співають колеса,

І серце так б'ється!

В нім — свято,

Інесо! (С. Пушик).

ІННА лат.; *innō* — плаваю; можливо, від болг.

Ина — скороч. імен типу Катерина; раніше було лише чоловічим ім'ям. ІННО́НЬКА, ІННО́ЧКА, ІННУ́СЯ, ІННУ́СЕНЬКА, ІННУ́СЕЧКА, ІНА, ІНУ́СЯ, ІНУ́СЬКА, ІНЦЯ.

О люба Інно, ніжна Інно!

Я — сам. Вікно. Сніги...

Сестру я Вашу так любив —

дитинно, злотоцінно.

Любив? — Давно. Цвіли луги... (П. Тичина);

До нього в поле

Із селища приходять дітвора.

Іннуся теж між них (П. Біба).

ІОУЛАНТА запозичене; нім. *Iolanthe*; з *ісп.* *Violante*, від лат. *viola* — фіалка. ЛІАНА.

ІРАЇДА гр.; hērōis (род. hērōidos) — героїня; за іншим тлумаченням — дочка Гери (дружини Зевса); бажана дочка. **ІРА, ІДА; РАЯ.**

ІРЕНА запозичене; нім. Irene; те саме, що **ІРІНА**.
ІРА; РЕНА.

ІРІНА, ЯРІНА гр.; eirēnē — мир, спокій.
ІРИНОНЬКА, ІРИНОЧКА, ІРИНКА, ІРА, ІРОНЬКА, ІРОЧКА, ІРУНЯ, ІРУНЕНЬКА, ІРУНЕЧКА, ІРУНЬКА, ІРУСЯ, ІРУСЕНЬКА, ІРУСЕЧКА, ІРУСЬКА, ІРЦЯ; ЯРИНОНЬКА, ЯРИНОЧКА, ЯРИНКА, ЯРИСЯ, ЯРУСЯ; РІНА, РІНОНЬКА, РІНОЧКА, РІНКА.

Іздалека ще прощався
Милим словом наш Іван:
“Я все тебе кохаю,
Мій милий тихий раю,
Ірино, Ірино,
Ірино моя!” (С. Воробкевич);

Три зіроньки ясні,
Три дівоньки красні..
Третя зірка ясна —
Це *Ярина* красна (Народна пісня);

— *Ярино*, не впізнала?
Моя лебідко біла!.. —
Поглянула: — Тарасе!
Тарасе! — й зацімила (А. Малишко);

Вже весна, *Іриночко*, весна!
Уже бруньки струнким березам терпнуть,
Уже у квітня надвечір'я теплі,
Уже Дніпро скресає і Десна (Г. Чубач);

Іринко, виростай велика!
Тобі — зелені береги.
Отак не знати б, де ж те лихо,
Печалі тії, вороги... (П. Біба);

...Аж тут убігли *Іра* і Оксанка
й до тата кинулись, щоб розказать,
а де вони були! а де ходили! (П. Тичина);

Іра Будницька? Та невже оця тігонька — *Іра*
Будницька? ..Бідна *Іронька*! (А. Дімаров); — Я вже
дійшов, *Ірочко*. Мені в цей двір (І. Ле);

І внучатам із клуночка
Гостинці виймала:
..Й наміста разочок
Яриночі (Т. Шевченко);

— *Яриночко*, я придумала! Все буде якнайкраще! —
Яринка з недовірою глянула на подругу (О. Донченко).

ІРМА запозичене; нім. Irma — скороч. варіант імен, що мають складовою частиною Irm(in).

ІСИДОРА гр.; Isis — Icida i dōron — дар, дарунок; див. ще **СИДІР**, **СИДОРА**, **СИДОРОНЬКА**, **СИДОРОЧКА**, **СИДОРКА**, **СИДОРЦЯ**; **ДОРА**; **ІСЯ**, **ІСЕНЬКА**, **ІСЕЧКА**.

ІФІГЕНІЯ гр.; ім'я Iphigeneia; iphi — доблесно і genos — рід, походження; в античній міфології Іфігенія — героїня ряду міфів.

ІЯ гр.; ion (мн. ia) — фіалка.

ІВГА див. **ЄВГЕНІЯ**.

ЙОСИПА, **ОСИПА** жін. до **ЙОСИП**, **ОСИП**. **ЮЗЯ**, **ЮЗУНЯ**, **ЮЗЮНЯ**, **ЮЗЬКА**, **ЮЗКА**.

Соломія поїхала до *Осипи* (В. Врублевська); Старша, гарна, як образок, *Юзя* пошлюбилася, дала дорогу молодшим сестрам (В. Врублевська); Кандидат у наречені стояв під грубою, грів спину і загравав з юною *Юзюнею* (В. Врублевська).

КАЗИМІРА жін. до **КАЗИМІР**, **КАЗЯ**, **КАЗИКА**, **КАЗЬКА**; **МІРА**, **МІРОНЬКА**, **МІРОЧКА**, **МІРКА**.

КАЛЕРІЯ гр.*; kalē — добра, гарна; за іншим тлумаченням — те саме, що **ВАЛЕРІЯ**. **КАЛЯ**; **ЛЕРА**.

КАЛІНА *слов.*; 1) від загальної назви рослини — калина; 2) від *гр.* kallos — краса і nikē — перемога (пор. чол. **КАЛЕНИК**, **КАЛІНА**). **КАЛІНКА**, **КАЛІНОНЬКА**, **КАЛІНОЧКА**, **КАЛІНЦЯ**.

— Оце бігав до *Калини* Кавунової по безміна, — швидко сказав учитель (В. Кучер).

КАЛІСТА жін. до **КАЛІСТ**. **КАЛЯ**; **АЛІСА**, **АЛЯ**.

КАМІЛА *лат.*; camillus — молода людина із знатної родини, зобов'язана бути присутньою при жертвопринесеннях. **КАМА**; **МІЛА**, **МІЛОНЬКА**, **МІЛОЧКА**, **МІЛЯ**, **МІЛЬЦЯ**.

— Давайте рахунки за квартилату.. Зацерковна *Каміла*, де Зацерковна? (І. Вільде).

КАПТОЛІНА *лат.*; Capitolina — капітолійська; від Capitolum — Капітолій — назва пагорба в Римі. **КАПА**; **ТОЛЯ**; **ЛІНА**.

Виходили солісти, з-поміж них і *Капа*, яку оголосили *Капітоліною*, і це вразило, викликало подив у Решетника: — О! Так би й не знав, що наша *Капа* — *Капітолїна*... (О. Гончар).

КАРИНА ¹ *лат.*; carina — кіль корабля.

КАРИНА ² *нов.*; від *К а р с ь к е м о р е*. Первісно — ім'я дівчинки, яка народилася на пароплаві "Челюскін" у серпні 1933 року під час історичної експедиції полярників. **КАРИНОНЬКА**, **КАРИНОЧКА**; **РИНА**; **ІНА**.

КАРМІЯ *слов., нов.*; скороч. від рос. *К р а с н а я А р м и я*.

КАРОЛІНА *запозичене; нім.* Karoline — жін. до Carolus — латинізованого варіанта імені Karl, **КАРОЛІНКА**, **КАРОЛІЯ**, **КАРОЛЬКА**, **КАРОЛЬЦЯ**, **КАЛЯ**; **ЛІНА**.

Розуміє ж і дитя,

Що без танцю — не життя.

То руками об коліна,

То — у боки, то — до скронь...

— Тіна, Ліна, *Кароліна*,

Взять у танець не борони! (І. Дробний);

— То моя наречена, *Каролінко*. Подобається вам? (І. Вільде); Вона має двох доньок — Марію і *Карольку* (С. Пушкін).

КАТЕРІНА, **КАТЯ** *гр.*; katharios — чистий, katharon — чистота. **КАТЕРИНКА**, **КАТЕРИНОНЬКА**, **КАТЕРИНОЧКА**, **КАТРУНЯ**, **КАТРУНЬКА**, **КАТРУСЯ**, **КАТРУСЕНЬКА**, **КАТРЕЧКА**, **КАТЯ**, **КАТЕЧКА**, **КАТЮША**, **КАСЯ**, **КАСЕНЬКА**, **КАСЬКА**, **КАСУНЕНЬКА**, **КАСЮНЯ**, **КАСЮНЕЙКА**.

Із-за гори вітер віє,
Катерина жито сіє.

Катерино моя,
Чорнобривко моя,
Моя душечко (Народна пісня);

Зеленіють по садочку
Черешні та вишні;
Як і перше виходила,
Катерина вийшла (Т. Шевченко);

В мистецтва храмі сяє кольорами
“Цар-коłos” *Катерини* Білокур... (О. Ющенко);

А я до *Катрі* приїжджала часом,
І на Купала ми співали разом (Т. Майданович);

Вийшла, вийшла *Катеринка* браму й отворяти
(Народна пісня);

— Ой весно, весно, весняночко!
Де твоя дочка *Катериночка*?
— Ой там у садочку шиє сорочку (Народна пісня);

І мов ясочка *Катруся*
Нахилилася до його (Б. Грінченко);

У садочку вітер повіває,
А в сінечках *Катрусеньку*
Чужий батько навчає (Народна пісня);

Ой сосонко, сосонечко зелененька,
А я сосну зрубав, три зозулі ізігнав..
Перша зозулька — молода Галечка,
А друга зозулька — молода *Катречка*
(Народна пісня);

Ой при лузі, при лужечку-бережечку
Ой там *Катя* воли пасла,
А пасучи погубила,
Шукаючи заблудила (Народна пісня);

Та казала *Катечка*: “Заміж не піду,
Посіяла василечки в зеленім саду”
(Народна пісня);

Негрів двоє славили *Катюшу*,
Ту, що Ісаковський написав (А. Малишко);

Котилася торба з горба
Та вдарила в дуба,
Полюбила *Кася* Яся,
Пішла за Якуба (Народна пісня);

Сивиї соколи, сивиї,
Полетіт, соколи, в долину,
Наберіт золота на крила
Золотить *Касеньку* княгиню (Народна пісня);

— Чуєш, *Касько*, як буде просити сусід коня — то дай.
— Добре, — згоджується мама (Д. Бедзик);

Обдарована *Касуненька*
Гривнами золотими,
Талярами битими (Народна пісня);

Плакали столи, лави,
Як *Касюнейку* брали:
— Хто нас мити буде,
Касюню візьмуть люди (Народна пісня).

КВІТОСЛАВА слов.; від *квіт-* (*квітнути, квіт*) і *слав-* (*слава*). **КВІТКА**, **КВІТОНЬКА**, **КВІТОЧКА**, **КВІТУСЯ**; **СЛАВА**, **СЛАВКА**, **СЛАВЦЯ**.

КИЛІНА (**КУЛІНА**, **ЯКИЛІНА**) лат.; *aquilina*— орлина. **КИЛИНКА**, **КИЛИНОНЬКА**, **КИЛИНОЧКА**, **КИЛЯ**.

Зажурилась *Килина*-дружечка:
— З чого ми будемо Олені вінок плести?
(Народна пісня);

— Гляди ж, *Кулино!* Нагодуй мене так, щоб через цілісінський піст не захотілося мені їсти (Г. Квітка-Основ'яненко);

Рідна доня *Якилина*
що не візьме, що не кине,
то за все їй похвала,
ще й подяка немала (Н. Забіла);

— Живете ви, *Якилино* Кіндратівно, немов непогано (В. Большак); **М а т и** (до молодиці люб'язно). Ходіть, *Килинко*, осьде край берези ще свіже зіллячко (Леся Українка);

А признатись, на світі хвилина
Для Тодоса найкраща ота,
Коли в полі русява *Килина*
Тихим "здрастуй" його привіта.
Він хотів би покликати: "*Килия...*"
Рідні сестри зовуть її так (Т. Масенко).

КИРІАКІЯ жін. до **КИРІАК**. **КІРА**.
КІРА жін. до **КИР**. **КІРОНЬКА**, **КІРОЧКА**, **КІРґСЯ**, **КІРґСЕНЬКА**, **КІРґСЕЧКА**, **КІРґСЬКА**.

Дружно, враз, в одну хвилинку
вся малеча підвелась:
Галя, Валя, дві Маринки,
Кіра, Віра та Юрась (Н. Забіла);

Г р а д о в: *Кіро* Павлівно, гляньте, як там барографи встановили (В. Собко); **Л е о к а д і я** **Л ь в і в н а:** Вам добре жартувати, а у мене серце розривається на шма-

точки! Віддати *Кіроцці* життя, молодість, здоров'я, і така подяка (Ю. Яновський).

КЛАВДІЯ жін. до КЛАВДІЙ. КЛАВДА, КЛАВА, КЛАВОНЬКА, КЛАВОЧКА, КЛАВУСЯ, КЛАВУСЕНЬКА, КЛАВУСЕТКА, КЛАВУСЬКА, КЛАВУНЯ, КЛАВУНЕНЬКА, КЛАВУНЕЧКА, КЛАВУНЬКА, КЛАВЦЯ.

Люблю жіночі імена.

Жива в них сила первозданна..

Торкнешся слухом — зазвучить:

Земфіра. *Клавдія*. По-лі-на.

Підвладна їм летюча мить.

Та й вічність пада на коліна! (В. Базилевський);

Колись тітка *Клавда* була красивою брюнеткою (І. Вільде);

Почувай себе мов сторуч:

ось сержант Андреев поруч,

десь і *Клава*... (П. Тичина);

— Де твій паспорт, *Клавочко*? — озирнулася по кімнаті тьотя Настя (Л. Первوماйський).

КЛАРА; КЛАРИСА лат.; clara — ясна, світла. КЛАРОНЬКА, КЛАРОЧКА, КЛАРИНКА, КЛАРИНОНЬКА, КЛАРИНОЧКА, КЛАРУНЯ, КЛАРУСЯ, КЛАРУНЬКА, КЛАРУСЬКА, КЛАРЦЯ, КЛАРИСОНЬКА, КЛАРИСОЧКА, КЛАРИСКА; ЛАРА.

— Послухай, Шморгуновська, а хто тобі таке ім'я вліпив?.. Я не чув такого... — Імення Лариса чув? Чув! Молодець, значить, ти й справді освічений, ну, а я *Клариса*, розумієш, *Клариса* (Ю. Збанацький); Лише зараз усвідомив [Безбородько], що *Клара* не від сьогодні закидала оком на нього... От тобі й *Кларця*! (І. Вільде).

КЛЕМЕНТИНА запозичене; фр. Clémentine. КЛІМА, КЛІМЦЯ; ТІНА.

Вже смерклося, а пані *Клементина*

Все ще мов сном обтяжена була (І. Франко);

— Знайомтеся, — радісно загукав, зачиняючи двері, товариш Книш, — це *Клементина*, а це Дмитро Череди (П. Загребельний); Ким була вона вчора? А ким вона є тепер? Чи снилось тобі коли-небудь, *Клементино* Вовк, бути співвласницею чотириповерхового будинку? (І. Вільде).

КЛЕОПАТРА гр.; kleos — слава і patrē (род. patros) — батько (буквально: дочка славного-батька).

Клеопатра: Якове Петровичу, у мене для вас сюрприз.. Б а р а б а ш: Який сюрприз, *Клеопатро* Гаврилівно? (О. Корнійчук).

КОНСТАНЦІЯ лат.; constantia — постійність, стійкість. **КОСТЯ; СТАНЯ, СТАНА.**

В обідню пору настрій пані *Констанції* підносивсь до найвищого пункту (М. Коцюбинський); — Скажи, Лево, подобається тобі *Констанція*, дружиною може бути такою, як княгиня Анна батькові була? (А. Хижняк).

КОРНЄЛІЯ жін. до **КОРНЄЛІЙ. КОРНЄЛІЯ; НЄЛІЯ.**
КСЕНІЯ див. **ОКСАНА.**
КУЛІНА див. **КИЛИНА.**

Л

ЛАДА слов.; д.-рус. *лада* — любя, мила, кохана. Лада — язичницька богиня шлюбу й кохання. **ЛАДОНЬКА, ЛАДОЧКА, ЛАДУСЯ, ЛАДУСЕНЬКА, ЛАДУСЕЧКА, ЛАДУСКА.**

Ой чи то я Леда, ой чи то я *Лада*,
Аж на мене біл лебедик з небесонька пада
(І. Драч);

У моїм поліським краї
Це давно вже не нове,
Задеснянці навіть знають:
Лада в Ладинці живе (К. Журба).

ЛАРІСА гр.; Laris(s)a — Лариса (назва міста) або від *laros* — чайка. **ЛАРІСОНЬКА, ЛАРІСОЧКА, ЛАРІСКА, ЛАРІСЯ, ЛАРА, ЛАРОНЬКА, ЛАРОЧКА, ЛАРУНЯ, ЛАРУНЕНЬКА, ЛАРУНЕЧКА, ЛАРУНЬКА, ЛАРУСЯ, ЛАРУСЕНЬКА, ЛАРУСЕЧКА, ЛАРУСЬКА, ЛАРІКА, ЛОРА, ЛОРОНЬКА, ЛОРОЧКА, ЛОРУНЯ, ЛОРУНЕНЬКА, ЛОРУНЕЧКА, ЛОРУНЬКА, ЛОРУСЯ, ЛОРУСЕНЬКА, ЛОРУСЕЧКА, ЛОРУСЬКА, ЛЄСЯ, ЛЯЛІЯ, ЛЯЛЕНЬКА, ЛЯЛЕЧКА, ЛЯЛЮНЯ, ЛЯЛЮСЯ, ЛЯЛЮСЬКА; РІСЯ, РІСЕНЬКА, РІСЕЧКА, РІСЮНЯ.**

Лариса: Василю!.. Вже їдеш? Р а д ч у к: А ти, *Ларисю?* (О. Довженко);

Лара, Ларочка —
чайка,
донька синього моря...
О, чайная зграйка,
віщувальниця горя!
Ми любили, любили
карооку *Лариску*,
Над Дніпром посадили
їй на щастя берізку (Д. Луценко);

Зелена нічка промчала на конях,
Землю туманами вкрила...
Спи, моє щастя,
Спи, моя доню,
Спи, моя *Ларонько* мила (Д. Луценко);

Тримайсь, тримайсь, татуню, ти ж солдат!.. —
Шепоче кожну мить мені моя *Ларуся*...
(Д. Луценко);

Світла вранішня усмішка
В *Лесі* є — і в сонця є.
Тільки *Леся* встане з ліжка,
Зразу й сонечко встає.
Гляне вечір у віконце —
Тут уже не та черга:
Спершу піде спати сонце,
Потім *Леся* спать ляга (Т. Масенко);

— *Ларисонько, Лялечко*, — вкладаючи в ці слова
найщиріше каяття, мовив він (М. Білкун).

ЛАУРА запозичене; *итал.* *Laurea*; від *лат.* *laurea* —
лаврове дерево, лавровий вінок. Поширилося під впливом
сонетів Ф. Петрарки, в яких оспівана Лаура. **ЛАУРОНЬКА**,
ЛАУРОЧКА, **ЛАРА**.

ЛЕНІАНА; ЛЕНІНА *нов.*; утв. за прізвиськом
В. І. Леніна. **ЛЕНА, ЛІНА; НІНА; ІНА**.

ЛЕОКАДІЯ запозичене; *нім.* *Leokadia*; від *гр.* *Leu-*
kadia — Левкадія — область на західному узбережжі Греції.
ЛІКА, ЛЬОКА.

Н и л М и к и т о в и ч (роздратовано). Дуже мило! *Лео-*
кадія Львівна в своєму репертуарі! Невже не набридло
підслухувати? (Ю. Яновський).

ЛЕОНАРДА жін. до **ЛЕОНАРД. ЛЕНА, ЛЕРА**.

ЛЕОНІДА жін. до **ЛЕОНІД. ЛЕОНІДКА, ЛЕНА**,
ЛЕДА, ЛЬОНЯ; НІДА; ІДА.

Леоніда сіла на самий кінчик фотеля (Валерій Шевчук).

ЛЕОНІЛА лат.; leo (род. leonis) — лев. **ЛЕОНА**, **ЛЕОНКА**, **ЛЕОНОНЬКА**, **ЛЕОНОЧКА**; **НІЛА**.

ЛЕОНОРА див. **ЕЛЕОНОРА**.

ЛЕОНТІНА утв. від чол. імені **ЛЕОНТ**. **ЛЕОНТИНКА**, **ЛЕОНТИНОНЬКА**, **ЛЕОНТИНОЧКА**, **ЛЕОНА**, **ЛЕОНКА**, **ЛЕОНОНЬКА**, **ЛЕОНОЧКА**, **ЛЕНА**; **ТІНА**.

Сошенко кинувсь до вікна — дружина,
Племінниця Ганнуса й *Леонтина*
З прогулянки верталися (Г. Донець).

ЛЕОНТІЯ жін. до **ЛЕОНТИЙ**. **ЛЕОНА**, **ЛЕОНКА**, **ЛЕОНОНЬКА**, **ЛЕОНОЧКА**, **ЛЕНА**.

ЛЕПЕСТИНА див. **ЄПИСТИМА**.

ЛЕСЯ скороч. варіант від ряду імен (Лариса, Олександра та ін.), який все частіше фіксують як документальне ім'я на честь української поетеси Лесі Українки. **ЛЕСЕНЬКА**, **ЛЕСЕЧКА**, **ЛЕСЮНЯ**, **ЛЕСЮНЕНЬКА**, **ЛЕСЮНЕЧКА**.

В одно злилися наші вчинки —
Одна ріка, одна рука,
Нам слово *Лесі* Українки
І слово віщого Франка
Не міжнародні поединки —
Народів дружбу проріка (М. Рильський);

Голівку *Лесі* цілувала
І в тихім роздумі казала:
“І поки зійдуть тут барвінки
І наше сонце трудове,
Хай ім'я *Лесі* Українки
В твоєму імені живе!” (Т. Масенко);

Як звуть тебе?
— *Леся*, — промовила ніжно.
Леся, *Лесенько*, *Лесь*...
Стояла навпроти, мовчала смішно.
— Чи ми не стрічалися десь? (О. Лупій).

ЛЕЯ див. **ЛІЯ**.

ЛИКЕРА, **ЛИКЕРІЯ** див. **ГЛИКЕРІЯ**.

ЛИСАВЕТА див. **ЄЛИЗАВЕТА**.

ЛІАНА запозичене; нім. Liana, Liane; скороч. варіант Liliana, Juliane; можливо, від назви рослини — ліана. **ЛІАНКА**, **ЛІНА**, **ЛЯНА**, **ЛЯНЯ**; **АНЯ**.

ЛІДІЯ гр.; Lydia — Лідія — область у Малій Азії. **ЛІДА**, **ЛІДОНЬКА**, **ЛІДОЧКА**, **ЛІДУНЯ**, **ЛІДУНЬКА**, **ЛІДУСЬКА**, **ЛІДУСА**, **ЛІЛЯ**.

Навіщо дивишся так пильно, Єреміє,
Як юна *Лідія* у юному танку

І гроші, і серця у пригорщу дзвінку
Збирає, сміючись та блискаючи оком?

(М. Рильський);

— Татоцко приїхав... — задріботіла маленька білоголова
Ліда (Б. Грінченко);

Як чотирнадцятий війну на нас приніс, —
Я милосердною зустрів її сестрою,
Ту гарну *Лідочку* (М. Рильський).

ЛІЛІАНА, ЛІЛІЯНА *запозичене; нім., італ., ісп.*
Liliana; можливо, від *лат. lilium* — лілія. **ЛІЛІАНКА,**
ЛІЛІЯНКА, ЛІАНА, ЛІАНКА, ЛІНА, ЛІЛІА, ЛІЛІАНКА,
ЛІАНА, ЛІАНЯ; ЯНА; АНЯ.

Нам ти навек дорога, *Ліліано,*
Будем тебе шанувать і любити —
Хай і за те, що пішла в партизани,
Хай і за те, що збиралась зробити (М. Шеремет);

Ви, *Ліліано,* пишть гостренько,
Слово сильніше від кулі бува... (М. Шеремет);

Радісно з ним працювати, *Ліляно,*
Бачить далеко орлиний зір... (М. Шеремет);

Вчора фашистам зробили “весілля”,
Добре ж вони хильнули вина!
Хлопці гукають: — Поїхали, *Ліля!* —
І ось — четверта в санях вона (М. Шеремет).

ЛІЛІА нов.; утв. за назвою квітки; *лат. lilium* —
лілія. **ЛІЛІА, ЛІЛЕНЬКА, ЛІЛІЧКА, ЛІКА, ЛІЯ.**

ЛІЛІЯНА див. ЛІЛІАНА.

ЛІНА гр.*; можливо, жін. до особового чол. імені
Linos; *linos* — скорботна пісня; міг стати цим документальним
іменем скороч. варіант від ряду імен — Аделіна, Ангеліна,
Капітоліна та под. **ЛІНОНЬКА, ЛІНОЧКА, ЛІНУСЯ, ЛІНУ-**
СЕНЬКА, ЛІНУСІЧКА, ЛІНУСЬКА.

— Між іншим, її звать *Ліна* і вона декоратор з Великого
театру (П. Загребельний);

Розуміє ж і дитя,
Що без танцю — не життя.
То руками об коліна,
То — у боки, то — до скронь...
— Тіна, *Ліна,* Кароліна,
Взять у танець не борони! (І. Дробний);

Подумав про дружину. — *Ліночко!.. Ліно!..* (А. Дімаров).

ЛІЯ (ЛІЯ) д.-євр.; від *לֵיאָ* — антилопа. **ЛІЛІА.**

ЛЮІЗА *запозичене; фр. Louise; нім. Luise;* скороч.
варіант від чол. *Ludwig.* *Див. ЛЮДВІГ. ЛЮІЗОНЬКА,*
ЛЮІЗОЧКА, ЛІЗА; ІЗА, ІЗЮНЯ, ІЗЮНКА, ІЗЮНЦЯ.

— Що тобі, *Луїзо*? — запитує чоловік (Ю. Яновський);

Старенька жінко, Магдо чи *Луїзо*!
Великий світ, холодні в нім вітри.
У нас ще й досі крупнівське залізо
Віорюють у полі трактори (Л. Костенко).

ЛУКЕРІЯ, ЛУКЕРА (ЛУКЕРЯ) *гр.*; те саме, що
ГЛИКЕРІЯ. ЛУКЕРОНЬКА, ЛУКЕРОЧКА, ЛУКЕРКА, ЛУЦЯ,
ЛУЦЬКА, ЛУША, ЛУШКА.

Танцюй, *Лукерія*,
Шелестить матерія,
Хоч біла, хоч не біла,
Аби добре шелестіла (Народна пісня);

Потроху з селянки *Лукері* стала шахтарська мати *Лукеря*
Павлівна (Ю. Яновський); Мирослава подарувала *Лукер*
ці Василівні теплий шерстяний платок (І. Сенченко).

ЛУКІНА утв. від чол. імені **ЛУКА. ЛУКІНКА,**
ЛУКІНОНЬКА, ЛУКІНОЧКА, ЛУЦЯ... (*див. ще ЛУКІЯ*).

Лукино Максимівно! Жінко! Нема... (О. Кониський).

ЛУКІЯ жін. до **ЛУКІЙ. ЛУКІЙКА, ЛУКІЄНЬКА,**
ЛУКІЄЧКА, ЛУЦЯ, ЛУЦЬКА, ЛУША, ЛУШКА.

Потім трохи полегшало.
“Покличте *Лукію*”, —
Шепнув (Т. Шевченко).

— *Лукіє*, вставай (Б. Грінченко); — Ми знову вдвох з
тобою. *Лукійко*, тобі страшно.. самій? (О. Донченко);
— *Лукієчко*, ..не питай про це (О. Донченко).

ЛУК'ЯНА жін. до **ЛУК'ЯН. ЛУК'ЯНКА, ЛУК'Я-**
НОНЬКА, ЛУК'ЯНОЧКА, ЛУЦЯ... (*див. ще ЛУКІЯ*).

ЛЮБАВА *слов.*; від *люб-* (*любов*). **ЛЮБАВОНЬКА,**
ЛЮБАВОЧКА, ЛЮБАВКА, ЛЮБА... (*див. ще ЛЮБОВ*).

І він обняв за плечі
своїх коханих дочок —
Малушку-сміхотушку,
рум'яний колобочок,
і мовчазну *Любаву*,
красуню синьооку,
немов очеретинку,
тендітну та високу (В. Малик).

ЛЮБОВ (ЛЮБІНА) *слов.*; запозичене із *ст.-сл.*, де
з'явилося як калька з *гр.* імені *Charis*; від *charis* — *любов*.
ЛЮБА, ЛЮБОНЬКА, ЛЮБОЧКА, ЛЮБІНКА, ЛЮБИ-

НОНЬКА, ЛЮБИНОЧКА, ЛЮБКА, ЛЮБЦЯ, ЛЮБУНЯ, ЛЮБУНЕНЬКА, ЛЮБУНЕЧКА, ЛЮБУСЯ, ЛЮБУСЕНЬКА, ЛЮБУСЕТКА.

— *Любов* Василівно! Ходімте на проходку! Так гарно! (О. Пчілка); *Любина* — так звали біленьку дівчинку — яке мізинча, а хутко відчула: щось недобре коїться (В. Близнець);

Свіжий вітер знамена.. голубить.

Біль і тиша врочисті,

мов подвигу мить.

Тільки голос далекий Шевцової *Люби*,

наче пам'ять, над містом звучить (В. Мордань);

Марія Петрівна.. підводила обличчя, щоб спинити скорботно милолюбний погляд на своїй дорогій *Любочці* (О. Пчілка); — Добрий день, — сказала *Любуся* пошкільному, наспівом (А. Мороз).

ЛЮБОМИЛА слов.; від люб- (любов) і мил- (милий). ЛЮБА... (див. ще ЛЮБОВ); МІЛА, МІЛЯ... (див. ще ЛЮДМИЛА).

ЛЮБОМИРА жін. до ЛЮБОМИР. ЛЮБА... (див. ще ЛЮБОВ); МИРОСЯ, МИРА... (див. ще МИРОСЛАВА).

ЛЮДВІГА жін. до ЛЮДВІГ. ЛЮДВІСЯ, ЛЮДВІСЬКА, ЛЮДА, ЛЮДЯ... (див. ще ЛЮДМИЛА); ВІСЯ, ВІСЬКА.

ЛЮДМИЛА слов.; від люд- (люди) і мил- (милий). ЛЮДА, ЛЮДОНЬКА, ЛЮДОЧКА, ЛЮДУНЯ, ЛЮДУСЯ, ЛЮДЯ, ЛЮСЯ, ЛЮСЕНЬКА, ЛЮСЕТКА; МІЛА, МІЛОНЬКА, МІЛОЧКА, МІЛЯ, МІЛЬЦЯ.

Ми слухаєм — я і *Людмила*, —

як бігають пальці вологи

По гранях гінкої покрівлі (М. Бажан);

Лудо! Лудо!

Озовися! —

Тихо... Й знов на повні груди:

— *Лудо! Де ти? — на узліссі*

Хтось гукає, кличе *Луду* (Н. Тихий);

— Ой скажіте, добрі *людоньки*,

Чи не бачили ви *Людоньки*?

Де мені шукати донечку,

Мою втіху, мою горличку? (О. Підсуха);

— Андрійко, *Людочко*, ходімо! (М. Білкун); *Людя* гралася десь в кінці саду (М. Коцюбинський); — Ось, *Люсенько*, є налиснички з полуничним варенням... — дещо розгублено каже тьотя Таня (В. Луговський);

Він сказав:

“Підійдіть сюди, *Міло!*” —

І стільця обережно підставив (Г. Чубач).

ЛЮСЬЄНА запозичене; фр. Lucienne — жін. до чол. імені Lucien; від лат. Lucianus — син Луки, той, хто має відношення до Луки. **ЛЮСЯ**.

ЛЮЦІЯ лат.; особове ім'я Lucius; від lux (род. lucis) — світло.

М

МАВРА жін. до **МАВР. МАВРОНЬКА, МАВРОЧКА, МАВРУНЯ, МАВРУСЯ**.

Літом збирає *Мавра* гриби, малини, ягоди, носить в місто на продаж (О. Кобилянська).

МАГДАЛІНА, МАГДАЛЕНА (МАГДА) запозичене; н., нім. Magdalena, Magda; гр. Mariā Magdalēnē — Марія з Магдали. Магдалина спершу було прикладкою до імені Марія (Марія-Магдалина), а згодом стало вживатися як самостійне ім'я. **МАГДОНЬКА, МАГДОЧКА, МАГДУНЯ, МАГДУСЯ, МАГДАЛЕНКА, ЛЕНА**.

— Давай, *Магдалино*, позмагаємось.. *Магдалина* Стрільчук немов чекала на таку пропозицію (В. Більшак);

А в мозкові — жорстокий джміль: мотив,
Який колись почув від *Магдалини*... (І. Муратов);

Магдалена сидить у своїй хатині і пряде (О. Кобилянська); На кухні біля плити — літня жінка, *Магда* (К. Басенко).

МАЇНА нов.; утв. від загального іменника *май*. **МАЇНКА, МАЇНОНЬКА, МАЇНОЧКА, МАЯ**.

МАЙЯ 1) гр. Maia, у грецькій міфології Майя — богиня весни, мати Гермеса; 2) те саме, що **МАЇНА**. **МАЙЄНЬКА, МАЙЄЧКА, МАЯ, МАЄНЬКА, МАЄЧКА, МАЙКА**.

— *Майї* не бачили? — Якої *Майї*? — *Майї* Мартинівни... (Ю. Збанацький);

“*Майє, Майє, Маєчко!*” —
Кличу я,
Та даремна баєчка —
Не твоя! (С. Крижанівський);

— І останньої хвилини мого життя я згадаю про любиму Батьківщину і про тебе, *Майко*... (Ю. Яновський).

МАЛА́НА, МАЛА́НКА, МАЛА́ШКА *див. МЕЛА́НІЯ.*

МАЛЬВІ́НА, МА́ЛЬВА *запозичене; нім. Malwine; ден. maħal — судові збори і ден. wini — подруга, приятелька; за іншим тлумаченням: д.-герм. mal — справедливість і win — друг (буквально: друг справедливості). МАЛЬВІ́НКА, МАЛЬВІ́НОНЬКА, МАЛЬВІ́НОЧКА, МАЛЬВОНЬКА, МАЛЬВОЧКА, МАЛЬВУ́НЯ, МАЛЬВУ́СЯ, МА́ЛЯ.*

Павло кохався з *Мальвіною*, коли ще була дівчиною (М. Томчаній); — Хто ти така? — Я *Мальва*, — відповідає спокійно дівчинка (Р. Іваничук); Дядько ж носив свою *Мальвочку* на руках, не давав узятись їй за студену воду (В. Земляк).

МАРГАРИ́ТА *лат.; margarita — перлина. РИ́ТА, РИ́ТОНЬКА, РИ́ТОЧКА, РИ́ТУ́СЯ; ТУ́СЯ, ТУ́СЕНЬКА, ТУ́СЕЧКА.*

Богдан морщить чоло і випалює: — Я напишу присвяту *Маргариті* — найкращій дівчині у світі (М. Стельмах);

Разом ми зійшлись гулять —
і я, й Надійка, й *Рита* (П. Тичина).

МАРИ́НА *лат.; marina — морська. МАРИ́НОНЬКА, МАРИ́НОЧКА, МАРИ́НКА, МАРИ́НЯ, МАРИ́НЕЙКА, МАРИ́СЯ, МАРИ́СЕНЬКА, МАРИ́СЕЧКА, МАРИ́СЬКА, МАРИ́СЕЙКА, МАРИ́СУ́НЯ.*

Неначе цвяшок, в серце вбитий,
Оцю *Марину* я ношу (Т. Шевченко);

А хто ж це увійшов?
Худенька вся. З обличчя ж свіжа.
— *Марино!* — крикнув Пастернак. —
Цветаєва?
...Тут встали й ми (П. Тичина);

На стежечці
Калинонька червоненька,
Туди йшла *Маринонька*
Молоденька..
Об'їздив я, *Мариночко*,
села й города,
Да не знайшов такої,
Як ти, молода! (Народна пісня);

Як сніжини із хмарини,
Наче ластівки, листи...

То щастя ж тобі, *Маринко*,
Люба дівчино, — щастя! (П. Біба);

— Шли, *Мариню*, по родиноньку,
По близькую, по далекую,
По убогую, по багатую (Народна пісня);

Ой зацвіли фіалочки, зацвіли,
Аж ся гори з долинами прикрили.
Збирала їх *Маринейка* знизенька,
А за нею і батенько зблизенька (Народна пісня);

Ти, *Марисю*, калина, малина,
Та на тебе дивиться мило,
І на твою вроду,
Що чесного батька й роду (Народна пісня);

— Ей, *Марисе, Марисе!* — говорив старий Матій
м'яким, тремтячим голосом (І. Франко);

Убігла босоніж *Мариська*,
Біляве, ясне, голубе... (А. Малишко);

Ой поїхав Василечко
На тяжку війночку
Та лишив *Марисуню*
Та на матіночку (Народна пісня).

МАРІАМНА *д.-євр.**; ім'я *Maruām*; можливо, від *mārā* — чинити опір, відмовлятися, заперечувати або від *māgar* — бути гірким чи від *m-r-y-m* — кохана, бажана.
МАР'ЯНА, **МАР'ЯНОНЬКА**, **МАР'ЯНОЧКА**, **МАР'ЯНКА**,
МАР'ЯСЯ.

МАРІАННА *див. МАР'ЯНА*.

МАРІЄТТА *запозичене; італ. Marietta* — пестливе
до *Maria* — *Марія*.

Повернулась з села *Марієтта* з дитиною (І. Вільде).

МАРІОНІЛА *лат.*; *mare* — море; можливо, утв. від
імені *Марія*. **НІЛА**.

— А-а-а, то це ти *Маріоніла* Квітка, — скрикнув він.

— Квітка *Маріоніла*, — і він так задивився на неї, аж
почервонів (І. Сенченко).

МАРІЯ (**МАР'Я**) *д.-євр.*; те саме, що **МАРІАМНА**:
а) **МАРІЙКА**, **МАРІЄНЬКА**, **МАРІЄЧКА**, **МАРІЧКА**, **МАРҀ-**
СЯ, **МАРУСИНА**, **МАРУСІНКА**, **МАРУСЕНЬКА**, **МАРУСЕЧ-**
КА, **МАРУСЕЙКА**, **МАНЯ**, **МАНЮНЯ**, **МАНЮСЯ**, **МАНЮТА**,
МАНЮТКА, **МАНЮРА**, **МАША**, **МАШЕНЬКА**, **МАШЕЧКА**,
МАШУНЯ, **МУРА**, **МУСЯ**.

Увечері, мов зоря тая,
Марія з гаю вихожає
Заквітчана (Т. Шевченко);

Есть ім'я жіноче, м'яке і ясне;
В йому і любов, і журба, і надія;
Воно як зітхання бринить весняне:
Марія (М. Рильський);

Якая сила негасима —
Сонце! Мріє! —
У імені твоїм,
Заньковецька *Маріє*? (П. Тичина);

Писав хлопчина вірші,
Чекаючи в саду:
“Виходь, моя *Марійко*,
Бо я на тебе жду...” (Д. Павличко);

А он *Марієчка*,
чорнява і гнучка,
актора нашого знайомого дочка (М. Бажан);

“Хто ти, дівчино, й звідки?”
“Я — *Марічка* з Підгір'я...
Будеш в нашому краї —
Завітай на подвір'я” (В. Малик);

І щебетала дівчинка мала:
“Ку-ку, ку-ку! а де ти? тут, татусю?
Візьми на руці, поцілуй *Марусю*!”
(Леся Українка);

Яка файна *Марусина*,
У хустку завита (Народна пісня);

Поблизу *Марусинки* — стара Ярошиха
Не збавляє своєї ходи (Б. Степанюк);

Гиля, гиля, сірії гуси,
Не колотить води коло *Марусі*.
Ой *Марусенька* да на все іздана:
Хороша, чорнява ще й дуже гарна
(Народна пісня);

Плеться Іванко да до *Марусечки*,
Да рано-рано,
Плеться Іванко да до *Марусечки*,
Да ранесенько (Народна пісня);

— Ой змарнів, змарнів, на личку збілів
За тобою, *Марусейко*, що-м тя не видів
(Народна пісня);

Маня голубів годувала,
З голубами розмовляла (Народна пісня);

— Оце тобі, *Манюню*, букетик, — подав він квітки тітці,
якось мило, пестливо нагинаючись до неї (М. Коцюбинський);

Манюсі якось раз признався,
Що рад би цілою душею
Ї побачити своєю (І. Франко);

— Здорова, *Машенько*? А як моя дитинка? —
І над колискою схилювся він мерщій (М. Бажан);

І спада температура,
Сон зника, як забуття,
Санітарка тьотя *Мура*
Подає твоє дитя (А. Малишко);

— Ну, йди, *Муся*, в садок, а я спочину трохи
(М. Коцюбинський);

б) *МАР'ЄЧКА, МАР'ЇЧКА, МАР'ЮНЯ, МАР'Ю-
СЯ, МАР'ЮСЕНЬКА, МАР'ЮСЕЧКА.*

Ой тихо, тихо Дунай водоньку несе,
Ой ще найтихше *Мар'я* косу чеше...
(Народна пісня);

Що перше дітятко — молодий Іванько, та рано-
рано,
А друге дітятко — молода *Мар'їчка*
(Народна пісня);

Гуслі гудуть, гості йдуть,
Чуй, *Мар'юню*!
Чуй, *Мар'юню*, наряджайся,
Бо возьмуть тебе! (Народна пісня);

Молоденька *Мар'юся* всенькі двори обходила
(Народна пісня).

МАРКІЯНА жін. до *МАРКІЯН. МАРКІЯНОНЬКА,
МАРКІЯНОЧКА.*

МАРТА те саме, що *МАРФА. МАРТОНЬКА, МАР-
ТОЧКА, МАРТЮНЯ, МАРТУСЯ, МАРЦЯ, МАРТОХА, МАР-
ТОШЕНЬКА, МАРТУХА; ТУНЯ, ТУСЯ, ТУСЕНЬКА, ТУ-
СЕЧКА.*

Хотіла заспівати *Марта*: чи то з горя, чи з радості
(Г. Косинка);

За нашим садом три зірочки рядом:
Первая зірка — молода *Марточка*,
Другая зірка — молодая Зінька (Народна пісня);

Довго зберігався у мене невеличкий глечик, подарунок
Марти Бенедиктівни.. *Мартуся*, як любовно називали її
ми, привозила із Києва.. цікаві книжечки (Г. Ігнатенко);

А вже ж я ся не дивую, чому *Марця* красна,
Коло неї вчора рано впала зоря ясна.

Як летіла зоря з неба та й розсипалася,
Марця зорю позбирала і затикала
 (Народна пісня);

— Ой не для тебе калина насаджена,
 Для тебе *Мартошенька* наряджена
 (Народна пісня);

Підійшла до мене. — Гніваєшся, *Мартухо*? (О. Кобилянська).

МА́РФА гр.; Martha; від *арам.* mārta — пані, господиня. **МА́РФОНЬКА**, **МА́РФОЧКА**, **МА́РФУНЯ**, **МА́РФУСЯ**, **МА́РФУША**.

Дружина його *Марфа* Осипівна більше жила в гадяцькому кутку (О. Пчілка);

Немає в *Марфи* ні сім'ї, ні роду,
 Лише з паперу цупкого звістка
 (В. Забаштанський);

Частісінько, як Мелася з Костем сидять, то й *Марфуша* з ними (Г. Квітка-Основ'яненко).

МА́Р'Я див. **МА́РІЯ**.

МА́Р'ЯНА, **МА́РІА́ННА** жін. до **МА́Р'Я́Н**, **МА́РІА́Н**; можливо, контамінація (схрещення) імен Марія і Анна. **МА́Р'ЯНО́НЬКА**, **МА́Р'ЯНО́ЧКА**, **МА́Р'Я́НКА**, **МА́Р'Я́СЯ**.

Росла дочка *Мар'яна*,
 А виросла, як панна —
 Кароока
 І висока,
 Хоч за пана гетьмана (Т. Шевченко);

Як заспіває, було, *Мар'яна* (а вона жила на моєму кутку), ..не можна спать (Г. Косинка);

Він тебе запросто звав: *Мар'янка*,
 Як тебе отець бувало звав (Я. Шпорта);

Зустрів морозяного ранку
 Дівча в благенькій одежині,
 Малу заплакану *Мар'янку* —
 І поклонився сиротині (Б. Степанюк).

МА́ТІЛЬДА запозичене; нім. Mathilde; від давнього імені Mechthild; *двн.* macht — сила, міць і *двн.* hiltja — боротьба, бій. **МА́ТІЛЬДО́НЬКА**, **МА́ТІЛЬДО́ЧКА**.

На першому уроці було малювання. Старенька вчителька *Матильда* Петрівна ходила поміж партами (Григір Тютюнник).

МЕЛАНІЯ, МЕЛАНА (МЕЛАНКА, МАЛАНКА, МАЛАНА, МЕЛАШКА, МАЛАШКА) *гр.*; melaina — чорна, темна. МЕЛАНОНЬКА, МЕЛАНОЙКА, МЕЛАНОЧКА, МАЛАНОНЬКА, МАЛАНОЙКА, МАЛАНОЧКА, МЕЛАНЯ, МЕЛАСЯ, МАЛАНЯ, МАЛАСЯ, МІЛА, МІЛЯ, МІЛЬЦЯ, МІЛОНЬКА, МІЛОЧКА, МЕЛЯ.

Меланія Митрофанівна з любов'ю глянула хлопчиків у карі очі (О. Донченко); Просить Люба *Меланку*, щоб на вечір самовар був (О. Пчілка); Он йде *Маланка*. Мала, суха, чорна, у чистій сорочці (М. Коцюбинський); — *Мелашко! Мелашко!* Що людям на обід варити? (М. Коцюбинський);

Вийди, *Маланойко* молоденькая,
Подивися всюдинейко (Народна пісня);

— *Меласю!* — обернувся [Черевань] до жінки. — От нам зятьок (П. Куліш); Рум'яніючись, як вишня від сонця, стрічала його *Мільця* (І. Франко).

МЕЛЕТІЯ жін. до МЕЛЕТІЙ. МІЛА, МІЛОНЬКА, МІЛОЧКА, МІЛЯ, МІЛЬЦЯ.

МЕЛІТИНА *гр.*; melitine — медова. МІЛА, МІЛЯ... (див. ще МЕЛЕТІЯ).

МЕЧИСЛАВА жін. до МЕЧИСЛАВ. СЛАВА, СЛАВКА, СЛАВЦЯ.

МИКОЛАЯ жін. до МИКОЛА.

МИЛАНА жін. до МИЛАН. МИЛАНОНЬКА, МИЛАНОЧКА, МИЛАНКА, МІЛА, МІЛЯ; ЛАНА, ЛАНОНЬКА, ЛАНОЧКА, ЛАНУСЯ.

МИЛИЦЯ *слов.; серб.; болг.* Милица; від *мил-* (милый). МІЛА, МІЛЯ.

Милиця Миколаївна Симашкевич, “художниця театру і кіно”, „прожила велике і мудре життя (Р. Федорів).

МИЛОСЛАВА жін. до МИЛОСЛАВ. МІЛА, МІЛЯ; СЛАВА, СЛАВКА, СЛАВЦЯ.

МИНОДОРА *див.* НИМИДОРА.

МИРОСЛАВА жін. до МИРОСЛАВ. МИРОСЯ, МИРОСЕНЬКА, МИРОСЕЧКА, МИРОСЬКА, МИРА, МИРКА, МИРЦЯ; СЛАВА, СЛАВКА, СЛАВЦЯ.

Мирослава була дівчина, якої пошукати (І. Франко);

І виділись, крізь дні і ночі,
Через віки прадавніх слав,
Слов'янських дів бездонні очі,
Уста тухольських *Мирослав* (С. Крижанівський);

Хвала літам, хвала і слава
І вірним стрічам на путі.
Добра і сонця, *Мирославо!*
Земного щастя у житті! (П. Горецький).

МИТРОДОРА *гр.*; жін. до чол. особового імені *Mētrodōros*; від *mētēr* (*род.* *metros*) — мати (матері) і *dōron* — дар, дарунок (буквально: дарунок матері). **ДОРА**.

МИХАЙЛИНА утв. від чол. імені **МИХАЙЛО**. **МИХАЙЛИНОНЬКА**, **МИХАЙЛИНОЧКА**, **МИХАЙЛИНКА**, **МИХАСЯ**, **МІЛЯ**, **МІСЯ**; **ЛІНА**.

Михайлина була не з бідного роду (С. Пушик).

МЛАДА *слов.*; від *млад* (ст.-сл. *младъ* — молодий), *болг.* Млада. **МЛАДОНЬКА**, **МЛАДОЧКА**, **МЛАДКА**; **ЛАДА**.

МОДЕСТА жін. до **МОДЕСТ**.

Тітка *Модеста*

Не чує вже

і не говорить

(Самі очі вбирають

життєві

подробиці),

Вона найглибше пізнала горе (Б. Демків).

МОКРИНА *лат.**; *масег* (*род.* *masri*) — худий; можливо, з *гр.* *makros* — довгий, далекий, високий. **МОКРИНОНЬКА**, **МОКРИНОЧКА**, **МОКРИНКА**, **МОКРЕНЬКА**.

Вона швидко накинула на себе юпчину та й побігла на Заваліївський куток до баби *Мокрини* (Б. Грінченко);

Щось присниться — гукає *Мокрину*:

— Мабуть, це на якусь переміну! (О. Підсуха).

МОТРОНА (**МОТРЯ**) *лат.*; *matrona* — поважна заміжня жінка. **МОТРОНОНЬКА**, **МОТРОНОЧКА**, **МОТРОНКА**, **МОТРЕНЬКА**, **МОТРЕЧКА**, **МОТРУНА**, **МОТРУНЯ**, **МОТРУНЕНЬКА**, **МОТРУНЕЧКА**, **МОТРОСЯ**, **МОТРОСЕНЬКА**, **МОТРОСЕЧКА**, **МОТРУСЯ**, **МОТРУСЕНЬКА**, **МОТРУСЕЧКА**, **МОТРУШКА**, **МОТРУШЕНЬКА**, **МОТРУШЕЧКА**, **МОТЯ**.

Красовська: І чого таки ви, *Мотроно* Семенівно, через кухню йшли? (О. Пчілка); — Добридень вам, *Мотре*! А куди йдете? (М. Коцюбинський); Олексій спитав: — *Мотронко*, чи не пішла б ти зо мною у та-нець? (П. Куліш); **Шельменко**: Потурайте, *Мотро-сю*, — не знаю, як вас по батюшці, — що ми, служиві, вам, будучи, говоримо! (Г. Квітка-Основ'яненко);

Молодая *Мотрушенька* на посазі сиділа

(Народна пісня);

В його дочки *Мотрушечки* на голові стрічка, —

Куда везли Салогуба — кривавая річка

(Народна пісня);

Андрій: Що з тобою, *Мотю*? Невже усе, що було між нами, так швидко забулося? (В. Дрозд).

МСТИСЛА́ВА жі́н. до **МСТИСЛА́В. СЛА́ВА, СЛА́В-КА, СЛА́ВЦЯ.**

МУ́ЗА гр.; Musa — Муза — богиня наук і мистецтв; *перен.* натхненниця. **МУ́ЗОНЬКА, МУ́ЗОЧКА, МУЗИ́НА.**

У них у селі був піп Самосвят, який кохався в грецькій міфології. Охрестив Іванові Токовому дочку *Музою*, але *Муза* не довго трималася серед Килин і Горпин і невдовзі стала *Музиною* (П. Загребельний).

Н

НАДІ́Я укр.; переклад запозиченого із *ст.-сл.* імені Надежда, що з'явилося як калька з гр. імені Elpis; від elpis — надія. **НАДІ́ЄНЬКА, НАДІ́ЄЧКА, НАДІ́ЙКА, НАДІ́ЙЦЯ, НА́ДЯ, НАДЮ́НЯ, НАДЮ́НЬКА, НАДЮ́ся, НАДЮ́СЕНЬКА, НАДЮ́СЕЧКА, НАДЮ́СЬКА, НА́ДЬКА, НАДЮ́ША, НАДЮ́ШЕНЬКА.**

Співа *Надія, Надія* Павлівна
Про долю жінки, про козака (Ю. Сердюк);

Скажи, студентко,
Надійко, Надю,
Чи це не в пісні,
Не у баладі
Звучить так чудно
І так чарівно:
Дочка Приходька —
Приходьченківна (І. Муратов);

Знайду собі, *Надієнько*, доро́гу,
як доро́гу надієньку знайду я (С. Йовенко);

Чи не будеш ти, *Надюша*,
Ей, жалкувати,
Як ми вийдем на юлицю,
Ей, погуляти? (Народна пісня).

НАСТА́СІЯ, НА́СТЯ див. **АНАСТАСІ́Я.**

НАТА́ЛІЯ, НАТА́ЛЯ, НАТА́ЛКА лат.; natalis — рідний. **НАТА́ЛОНЬКА, НАТА́ЛОЧКА, НАТАЛЮ́НЯ, НАТАЛЮ́ся, НАТА́ЛЬКА, НАТА́ЛЬЦЯ, НАТА́ША, НАТА́ШКА, НА́ТА, НАТУ́ся; ТА́ЛА, ТА́ЛОНЬКА, ТА́ЛОЧКА, ТА́ЛЯ, ТА́ТА, ТУ́ся, ТУ́СЕНЬКА, ТУ́СЕЧКА.**

В Болехові баталія,
Там Кобринська *Наталія*
В величезний будинок
Всіх зібрала русинок.
Одна варить, друга місить,
Третя хлопські діти тішить..
А *Натальця* з старшенькими
Пильно держить школу з ними (І. Франко);

— *Наталю! Наталочко!*.. Дитино моя (П. Мирний);

За нашим садом три зірочки рядом:
Первая зірка — молода Марточка,
Другая зірка — молода Зінька,
Третя зірка — молода *Наталка* (Народна пісня);

П е т р о: Миколо, братику мій рідний! Скажи по правді:
чи давно *Наталка* з матір'ю тут живуть і як вони
прозиваються? (І. Котляревський);

Кожний раз, коли прийду, одчине
і сідає біля неї знов.
Я дивлюсь холодними очима
на його й *Наталочки* любов (В. Сосюра);

Ой ходила та й *Наташа*
По крутій горі (Народна пісня);
Все проминуло, і вже не поверне до нас
Юний Болконський і ніжна Ростова *Наташа*
(Б. Олійник);

Та як навесні садочки цвістимуть,
Мимо твій двір подружки йтимуть.
Вони будуть та й до хати привертати,
Вони будуть та й *Наташку* викликати
(Народна пісня);

Народилася русява доця,
І назвали *Натою* її..
Так от у будинку невеличкім,
Що сховався за зелений хміль,
І зросла *Натуся* біля річки.
Недалеко жив і я відтіль (С. Мушник);

— Зоставайся, ніч настала,
все в тумані-молоці. —
Спать мене поклала *Тала*
на дівочій руці (П. Тичина);

“Сонце! сонце!” — вигукує *Талочка* (Ю. Щербак);
— А взагалі селяни як? — питався Корецький, нахиля-
ючися до *Талі* і пригортаючи її (Б. Грінченко).

НЁЛЛІ запозичене; англ. Nelly; пестливе до англ. Ellen, Hellen. **Див.** ОЛЁНА. НЁЛЯ.

В ній лишилось багато старого,
і мене покидає вона.

А люблю ж я її, як і *Неллі*, —
в ній вся радість, вся мука моя (В. Сосюра).

НЁЛЯ слов., нов.; виникло від скороч. ряду імен типу Неоніла, Неллі, Нінель. **НЁЛЕНЬКА, НЁЛЕЧКА, НЁЛЮНЯ, НЁЛЮНЬКА, НЁЛЮСЯ, НЁЛЮСЕНЬКА, НЁЛЮСЕЧКА, НЁЛЮСЬКА, НЁЛЦЯ.**

— Де ти пропав? Оце так родич! — привітала його докорами *Неля* (В. Луговський).

НЕОНІЛА гр.; neos — новий, молодий. **НІЛА, НІЛЯ, НІЛОНЬКА, НІЛОЧКА, НЁЛЯ, НІЛОНЬКА, НІЛОЧКА; ОНІЛЯ, ОНІЛОНЬКА, ОНІЛОЧКА, ОНІЛКА.**

Неоніла Іванівна рішуче сказала: — Запрошу сама. Просто підійду і запрошу (І. Ле); *Ніла* відшукала Леонідову руку — вона тремтіла (Р. Іванчук); Олена не сміливо натякнула про те, що *Нелі*.. готуватися до вступу в університет. — *Нелюсю* в університет? Що ж ти, дорогенька!.. *Нелюська* — це наш скарб (І. Вільде).

НИМИДОРА, МИНОДОРА гр.; mēn — місяць і dōron — дар, дарунок. **НИМИДОРОНЬКА, НИМИДОРОЧКА, НИМИДОРКА, НОРА; ДОРА.**

Тій дівчині піп дав імення *Минодора*, а люди на селі звали її *Нимидорою* (І. Нечуй-Левицький).

НІКА гр.; nikē — перемога; в античній міфології Ніка — богиня перемоги.

НІЛА гр.; жін. до **НИЛ**; можливо, виникло від скороч. ряду імен типу Леоніла, Неоніла. **НІЛОНЬКА, НІЛОЧКА, НІЛЯ...** (*див. ще НЕОНІЛА*).

НИМФОДОРА гр.; nymphē — наречена, молода жінка і dōron — дар, дарунок. **НИМФА; ДОРА.**

НІНА грузин.*; можливо від гр. Ninos — Нін — ім'я легендарного засновника Ассирійської держави, чоловіка Семіраміди, і назва столиці Ассирії. **НІНОНЬКА, НІНОЧКА, НІНУСЯ, НІНУЛЯ, НІНЦЯ.**

Було це в місті Малині. Там жив
Іван Іванович, районний лікар.
Дітей було у нього двоє — *Ніна*
та Валентин (М. Рильський);

Запитав я вишню у піні:
— Ти кому народила цвіт?.. —
Забриніло на цілий світ:
— *Ніні*... (Л. Горлач);

Ой їхали бояри горою
 Та й кликали *Ніночку* з собою:
 — Ходім, ходім, *Ніночко*, із нами,
 Дамо тобі квіточку з перами (Народна пісня);

— Мені треба побачитися з *Нинусею*, можна? — благально
 но прошепотів Федір Федорович (Г. Ігнатенко).

НІНІЛЬ *нов.*; утв. від зворотного прочитання
 прізвища **Л е н і н**. **НІЛЯ**.

НОННА *лат.*; поpus — дев'ятий. **НОННОНЬКА**,
НОННОЧКА, **НОННУ́СЯ**, **НОННУ́СЕНЬКА**.

Шуба в *Нонни* Михайлівни сповзала з плечей (Ю. Щербак);
Нонночка до війни була кращим декламатором Па-
 лацу піонерів (Ю. Щербак).

О

ОДАРИ́НА, **ОДА́РКА** *див. ДАРИ́НА*.

ОКСА́НА (**ОКСЕ́НІЯ**, **КСЕ́НІЯ**; **АКСЕ́НІЯ**) *гр.**;
 можливо, від хеніа — гостинність або хеніос (жін. хеніа) —
 чужий, чужоземний. **ОКСА́НКА**, **ОКСА́НОНЬКА**, **ОКСА́НОЧ-**
КА, **ОКСАНУ́СЯ**; **АКСЕ́НЯ**, **АКСЕ́НЬКА**, **АКСЕ́НОНЬКА**,
АКСЕ́НОЧКА, **АКСИ́НКА**, **АКСИ́НЯ**, **АКСИ́НЬКА**, **АКСИ́-**
НОНЬКА, **АКСИ́НОЧКА**, **АКСЮ́ТА**, **АКСЮ́ТКА**, **АКСЮ́ТОНЬ-**
КА, **АКСЮ́ТОЧКА**; **КСЕ́НЯ**, **КСЕ́НКА**, **КСЕ́НОНЬКА**,
КСЕ́НОЧКА, **КСЕ́НЯ**, **КСЕ́НЬКА**, **КСЕ́НЕНЬКА**, **КСЕ́НЕЧКА**,
КСА́НА, **КСА́НКА**, **КСА́НОНЬКА**, **КСА́НОЧКА**, **КСЮ́ТА**,
КСЮ́ТКА, **КСЮ́ТОНЬКА**, **КСЮ́ТОЧКА**; **ОКСЕ́НА**, **ОКСЕ́НКА**,
ОКСЕ́НОНЬКА, **ОКСЕ́НОЧКА**, **ОКСЕ́НЯ**, **ОКСЕ́НЬКА**, **ОКСЕ́-**
НЕНЬКА, **ОКСЕ́НЕЧКА**, **ОКСИ́НА**, **ОКСИ́НКА**, **ОКСИ́НЯ**, **ОКСИ́-**
НЬКА, **ОКСИ́НОНЬКА**, **ОКСИ́НОЧКА**, **ОКСЮ́ТА**, **ОКСЮ́Т-**
КА, **ОКСЮ́ТОНЬКА**, **ОКСЮ́ТОЧКА**.

Мати *Оксану* родила,
 Місяцем обгородила,
 Сонечком підперезала,
 На село виряджала (Народна пісня);

Попід гаєм, мов ласочка,
 Крадеться *Оксана* (Т. Шевченко);

Співала ж дзвінко, дужо, незрівнянно!
 А голос був — із щирого срібла.

Ой рано, рано, дуже рано,
Оксано, ти від нас пішла (П. Тичина);

Лежала
Недовго щось, седмиці з три,
І все до крихти розказала...
Мені і Ксенії сестрі (Т. Шевченко);

Ой заручена та й Оксанка, зарученая,
Дала свою білу ручку на заруку.
— Ой ручко моя, білесенька у батенька,
Ой чи будеш ти така білесенька у свекорка?
(Народна пісня);

— Оксано!.. Оксанко!.. Оксаночко!.. — нахилились над
нею його здивовані й радісні очі (М. Стельмах);

Молодая да Аксиночка,
Куди тебе батько оддає? (Народна пісня);

— Гуцулко Ксеню,
Я тобі на трембіті
Лиш одній в цілیم світі
Розкажу про любов (Р. Савицький);

До клубу зайшла Ксеня Дончук (А. Іщук);

На клаптиках, принесених звідтіль,
слова про те,
що все гаразд,
цілунки,
як вчиться Ксана?
Твій Василь (М. Бажан);
Ішла Оксеня на посад (Народна пісня);

Оксенка в батька на отході
Посадила горіх в огороді (Народна пісня);

Хвалилася Оксенечка:
— У мене коса до пояса
І на личеньку краса.
Учув тоє Івасенько:
— Не хвалися, Оксененько (Народна пісня);

Там Оксиня красу сіє, розум садить
(Народна пісня).

ОКТАБРИНА нов.; від рос. назви місяця
о к т я б р ь (жовтень); утв. на честь революції 1917 року.
**ОКТАБРИНОНЬКА, ОКТАБРИНОЧКА, ОКТАБРИНКА, ІНА,
РИНА.**

Л і л я: А, це ти, Октябрино... (Здоровкається)
(Ю. Яновський).

ОЛЕКСАНДРА, ОЛЕКСАНДРИНА (ОЛЕСЯ) жін.
до **ОЛЕКСАНДР. ЛЕСЯ; САНЯ, САНЬКА, САНША, САНШЕНЬКА, САНШУНЯ, САНШУРА, САНДРА, САНДА; ШУРА, ШУРОНЬКА, ШУРОЧКА.**

Олександра сиділа оддалік та скубла китицю білого цвіту акації (М. Коцюбинський);

Сусіди любі! Пише вам *Олеся*.

Ми всі здорові й добре нам ведеться (І. Франко);

І пускали дівчата вінки

На прозоре, задумливе плесо,

Білоруські біляві *Олеси*

І Оксани в моїй стороні (Л. Забашта);

А це вже з двору заклик тьоті *Сані*:

— Ідіть вечеряти! (П. Воронько);

В артілі працювала *Санька* безвідмовно (Григорій Тютюнник); — Я зайшов за вами, *Сашо...* Я так давно вас бачив, *Сашуню* (О. Донченко); Дарці жаль *Санди* тому, що вона вбачає якусь далеку аналогію поміж *Сандою* і своєю незavidною долею (І. Вільде); *Шура* не хотіла хапати уламків щастя. Вона прагнула повного щастя, великого, красивого, неминучого (О. Гончар); **Т а м а л і й** (*Бере Сашу за руку*): Нуте, *Шурочко*, я слухаю вас (О. Пчілка).

ОЛЕКСІЯ жін. до **ОЛЕКСІЙ.**

ОЛЕНА гр.*; ім'я Helenē, Helena; можливо, від helē — сонячне світло або helenē — смолоскип. **ОЛЕНКА, ОЛЕНОНЬКА, ОЛЕНОЧКА, ОЛЕНЕНЬКА, ОЛЕНУНЯ, ОЛЕНУСЯ, ОЛЕНЦЯ, ОЛЕНЦУНЯ, ОЛЕСЯ; ЛЕНА, ЛЕНОНЬКА, ЛЕНОЧКА, ЛЕНУНЯ, ЛЕНУСЯ; ЄЛЯ; ЛЯЛЯ, ЛЬОЛЯ.**

Лиш *Олену* зустріне,

То душа забринить, і немов

Двадцять років рукою хто скине,

Мов загублене щастя знайшов (О. Підсуха);

Склали співанку новеньку

На слова веселі

Та й про дівчину *Оленку*

З нашої оселі! (Т. Масенко);

“Як знов опинишся в біді,

Оленочко хороша,

Покличеш (як його?) тоді”.

Вона: “*Котигорошок*” (Б. Степанюк);

Тихий Дунай глибокий;

Ходит же по нім, бродит же по нім

Молодая *Олененька* (Народна пісня);

З Монастиру задзвонили, до Крехова чути,
Не жіль з тобов, *Оленцуню*, на розмові бути
(Народна пісня);

— Як же вам пішов іспит? — Добре, панно *Олено*! — Що
я за панна? Я проста сільська дівчина, не панна! — Но,
но, не гнівайтесь, *Олесю*, я так — забувся (І. Франко);

Ми на вулиці зустрілись —

Лена з татусем і я..

Плеще *Леночка* в долоні:

— День ми добре проведем! (П. Тичина);

Пожар війни грудьми зустріла чесно [Полтава],

Явила світу *Лялю* Убийвовк,

Зразок високий честі і героїства (М. Рильський).

ОЛЕСЯ¹ скороч. варіант імені Олександра.

Фіксується як документальне.

ОЛЕСЯ² див. **ОЛЕКСАНДРА**.

ОЛІМПІАДА, **ОЛІМПІЯ** гр.; *Olympias* (род. *Olympiados*) — олімпійські ігри. **ОЛІМПКА**; **ЛІПА**, **ЛІПОНЬКА**,
ЛІПОЧКА, **ЛІМПА**, **ЛІМПОНЬКА**, **ЛІМПОЧКА**; **ОЛЯ**; **ЛІЛЯ**;
АЛЯ, **АДА**.

Михайло Михайлович: Моє клопотання
приєднано до справи, *Олімпіадо* Іванівно? (Ю. Янов-
ський); Назустріч гостям вибігла кузина *Олімпка*
(І. Вільде); **Любов** (*раптом сміється*); Ну от, який
ви смішний, Оресте, дивитесь на мене, як тьотя *Ліпа*
(Леся Українка); Мама скінчила мову про справи і вдалася
до *Олімпії*: — Як ти думаєш, *Лімпочко*? (О. Пчілка).

ОЛЬГА сканд.; ст.-сканд. *Heilga*; від *heila* — свя-
та. Д.-рус. *Ольга*; див. ще. **ОЛІГ**. **ОЛЯ**, **ОЛЕНЬКА**, **ОЛЕЧКА**,
ОЛЮНЯ, **ОЛЮНЬКА**, **ОЛЮНЕНЬКА**, **ОЛЮНЕЧКА**, **ОЛЮНЬ-**
ЦЯ, **ОЛЮСЯ**, **ОЛЮСЬКА**, **ОЛЮСЕНЬКА**, **ОЛЮСЕЧКА**, **ОЛЮ-**
ТА, **ОЛЮТКА**, **ОЛЮТОНЬКА**, **ОЛЮТОЧКА**; **ЛЮСЯ**, **ЛЮСЕНЬ-**
КА, **ЛЮСЕЧКА**, **ЛЕСЯ**, **ЛЬОЛЯ**, **ЛЬОЛЕНЬКА**, **ЛЬОЛЕЧКА**.

Співай же, Ольго, вигравай

Мені сьогодні, як і вчора,

Співай і з Лисенка заграй —

Мені цей рай минеться скоро.

Твій любий голос і пісні —

Коли і де їх ще почую?

Розлуки день настав мені,

Щоб стріть годиноньку лихую.

(К. Білиловський)

Як у *Олі* очі — морська вода!

Як у *Олі* коси — ковил-трава!

Як у *Олі*, братця, така хода —

Наче пава гордая проплива! (С. Тельнюк);

Проходь Осауленко до вбогої сироти *Оринки* Лободівни горнеться (П. Куліш); *Орина* кінчила другий рік учительської семінарії (С. Ковалів); — *Оришко! Оришко*, де ти? — гукає в снігах Тетяна. *Ориця* тріпнулася, як пташка, до хати (О. Пчілка).

ОРИСЯ¹ фіксується як документальне ім'я.
ОРИСЯ² див. **ОРИНА**.
ОСИПА див. **ЙОСИПА**.

П

ПАВЛА жін. до **ПАВЛО**. **ПАВЛОНЬКА**, **ПАВЛОЧКА**, **ПАВА**, **ПАВУСЯ**... (див. ще **ПАВЛІНА**).

ПАВЛІНА жін. до **ПАВЛІН**. **ПАВЛІНКА**, **ПАВЛИНОНЬКА**, **ПАВЛИНОЧКА**, **ПАВЛА**, **ПАВЛУНЯ**, **ПАВЛУСЯ**, **ПАВЛЮСЯ**, **ПАВЛЮНЯ**, **ПАВА**, **ПАВУСЯ**, **ПАНЯ**, **ПАША**, **ПОЛЯ**.

До Річинських зібралася *Павлина* другого дня зранку (І. Вільде); Микола не просто полюбив *Паню*.., любив зі своїх поїздок повертатись до її велетенського саду (В. Земляк).

ПАЛАГА, **ПАЛАГНА**, **ПАЛАЖКА** див. **ПЕЛАГІЯ**.

ПАЛЬМИРА запозичене; гр. *Palmyra* (лат. *Palmira*) — назва міста в Сирії; можливо, від лат. *palma* — пальма.

ПАМФІЛЯ жін. до **ПАМФІЛ**. **ПАМФІЛОНЬКА**, **ПАМФІЛОЧКА**, **ПАМФІЛКА**; **ФІЛЯ**, **ФІЛЬЦЯ**, **ФІЛЮНЯ**, **ФІЛЮСЯ**.

ПАРАСКОВІЯ, **ПАРАСКЕВА**, **ПАРАСКА** гр.; *paraskeuē* — п'ятниця. **ПАРАСОНЬКА**, **ПАРАСОЧКА**, **ПАРАСЯ**, **ПАРАСІНКА**, **ПАРАСИЦЯ**, **ПАРАСУНЯ**, **ПАРАНА**, **ПАРАНКА**, **ПАРАНЯ**, **ПАРАНЬКА**, **ПАРАНЬЦЯ**, **ПАША**.

В Задубрівці, гостюючи в *Параски* Юхимівни, — Єгор Хомич співав
З таким завзяттям (М. Рильський);

Ой ходила *Парасочка* у ліс по калину,
Та блудила *Парасочка* сім літ та й годину
(Народна пісня);

Ой де ж ти орав, ой де ж ти косив,
Ой хто ж тобі, моє серденько, обідати носив?

Ой чи *Парася*, а чи *Маруся*?
Я на тебе, серденько, не надивлюся!
(Народна пісня);

Ой мала ж та *Парасинка* два братики рідні,
Та купили *Парасинці* два перстенці срібні
(Народна пісня);

Шкода твого, *Парасицю*, личка рум'яного
(Народна пісня);

Чи є, чи нема *Параньки* вдома? (Народна пісня);

Через кілька місяців Олеся написала: "Мамо, най *Параня* іде до нас".. Дружба молодого сподобав собі *Параньку* (С. Пушик);

Є жінка, що її ми зовемо ніжно *Паша*.
Стернича трактора, законна гордість наша
(М. Рильський).

ПАРФЕ́НІЯ, ПАРФЕ́НА жін. до **ПАРФЕ́Н. ПАР-
ФЕ́НОНЬКА, ПАРФЕ́НОЧКА, ПАРФЕ́НКА, ПАРФУ́НЯ, ПАР-
ФУ́СЯ; ФЕ́НЯ, ФЕ́НІЧКА.**

Сюди, до Мальви, приїздила дружина Бубели — *Парфена*, стояла перед нею на колінах (В. Земляк); *Парфусі* стало за сорок, а Бубела розміняв сьомий десяток (В. Земляк).

ПЕЛАГІ́Я, ПЕЛАГЕ́Я, ПАЛА́ЖКА, ПАЛА́ГНА
(ПАЛА́ГА, ПЕЛА́ГА) гр.; ім'я Pelagia; від pelagios — морський. **ПАЛА́ГНОНЬКА, ПАЛА́ГНОЧКА, ПАЛА́ЖЕНЬКА, ПАЛА́ЖЕЧКА, ПАЛА́ЗЯ, ПА́ЗЯ, ПА́ЗИНА, ПА́ЗЬКА, ПЕЛІ́ЯСЯ, ПО́ЛІЯ.**

— А що, кажу, пане Хомо, м'ясниці надходять, я маю брата, а у вас є дочка *Пелагія* (С. Воробкевич); Така була гарна жінка. Звали її — *Пелагея* Євгенівна (П. Панч);

Да не гай же нас, тестю,
Виряжай же нас, тестю,
Тепер нічка да темненькая,
Доріженька да далекая —
Боїмося, щоб не заблудити,
Щоб *Палажку* не загубити (Народна пісня);

Лишилась солдатська баклажка.
Бере її в поле з водою тепер
засмучена тітка *Палажка* (Д. Луценко);

Палагна збудилась, як тільки почало дніти.. Вона наче крізь сон почула: — Як спали, *Палагночко*, душко? (М. Коцюбинський); Бігав [хлопчик] часто зразу за старою *Пелагою*, а пізніше сам до Гринька (С. Ковалів);
— Люблю тебе, *Палазю*, та не знаєш за що? (Г. Косинка);

На *Пазині* намиста

Не на руб — на триста (Народна пісня);

— Ану, горлиці! — гукнув з кучі Денис Деканенко.,
потяг до себе з кучі *Пазьку* Левусівну (Г. Квітка-
Основ'яненко); Крикнув [Тимоха] навадогін *Палажечці*:

— ..Я прийду... Чуеш? Прийду! (Тригир Тютюнник).

ПЕСТИНА *див. ЄПИСТИМА.*

ПЕТРИНА, **ПЕТРАНА** утв. від чол. імені **ПЕТРО**.
ПЕТРА, **ПЕТРИНОНЬКА**, **ПЕТРИНОЧКА**, **ПЕТРАНОНЬКА**,
ПЕТРАНОЧКА, **ПЕТРИНКА**, **ПЕТРАНКА**.

Уранці *Петрана* Медведюк гнала на росу свою худобу
(М. Малиновська).

ПЕТРУНІЛЯ *лат.*; Petronilla* — жін. ім'я від
чол. *Petrus* — Петро. **ПЕТРА**, **ПЕТРУНКА**, **ПЕТРУНЯ**,
ПЕТРУНЬКА, **ПЕТРУНЦЯ**, **ПЕТРУНОНЬКА**, **ПЕТРУНОЧКА**;
НІЛЯ.

ПИСТИНА *див. ЄПИСТИНА.*

ПІОНІЯ *нов.;* від назви квітки *п і в о н і я* (*рос.*
пион). **ПІОНА**, **ПІОНОНЬКА**, **ПІОНОЧКА**.

Піонія — так її звали — сиділа в шаланді (він дозво-
лив), гоїдалась (І. Григурко).

ПЛАТОНИДА утв. від чол. імені **ПЛАТОН**.
ПЛАТОНЯ; **ТОНЯ**; **НІДА**.

ПОЛКСЕНІЯ, **ПОЛКСЕНА** *гр.;* особове ім'я *Polu-*
xenē; від *poluxenē* — дуже гостинна. **ПІЛІЯ**; **КСЕНЯ**, **КСЕНА**.

ПОЛІНА скороч. варіант імені Аполлінарія, що
став документальним; за іншим тлумаченням — запозичене з
фр.: *Pauline* — жін. ім'я до чол. *Поль*, що відповідає іменам
Павла, Павлина. **ПОЛІНОНЬКА**, **ПОЛІНОЧКА**, **ПОЛІНКА**,
ПІЛІЯ, **ПОЛЕНЬКА**, **ПОЛЕЧКА**, **ПОЛЮСЯ**; **ЛІНА**.

А ще згадай, на берегах твоїх

Дівчата заплітали куці кіски,

Й дзвенів *Поліни* Осипенко сміх —

Меткого, неспокійного дівчиська (П. Ребро);

— У шибку закукала *Поля* і пальцем потерла...
(П. Тичина);

Темно, хмарно у дворі,

Та бояри ворітечка зняли.

То ж не бояри — торговці,

Торгують копою *Полечку*.

Дорожися, батеньку, не продай,

За червоні чобіточки не оддай (Народна пісня);

Поліна Йванівна, або *Ліна* — єдина донька Івана Тарасовича (Я. Мамонтов).

ПРАКСЯ *див.* ЄВПРАКСІЯ.

ПРІСЬКА *див.* ЄФРОСІНІЯ.

ПУЛЬХЕРІЯ (ПУЛЬХЕРА) *лат.*; *pulchra* — гарна, вродлива. ПУЛЬХЕРІЯ.

Переді мною виростають милі й далекі постаті *Пульхерії* Іванівни й Афанасія Івановича, що так приворожили колись Гоголя (М. Хвильовий); Маєтку було в отця-протопопа ласка божя, а дочок мав тільки три; з них *Пульхерця* і Гликерця вже давно подружилися (С. Воробкевич).

Р

РАДА *слов.*; від *рад-* (*радий, радість*); *болг.* Рада. РАДОНЬКА, РАДОЧКА, РАДКА; АДА, АДЯ.

З гордо піднесеною головою йшла *Рада* виконувати перше мамине прохання (Ю. Яновський);

Чаклує ніч... спить дерево криве,
спить донька *Рада* (В. Корж);

Радка силоміць вдиралася до кімнати, бухалася поруч мами (Ю. Яновський).

РАДИСЛАВА *жін.* до РАДИСЛАВ. РАДА, РАДОНЬКА, РАДОЧКА, РАДКА; СЛАВА, СЛАВКА, СЛАВЦЯ.

РАІНА можливо, фонетичний варіант імені Раїса. РАІНОНЬКА, РАІНОЧКА, РАЯ.

Раїна Плющ видалась торік заміж за допризовника (В. Земляк).

РАІСА *гр.**; можливо, від *radia* — легка. РАІСОНЬКА, РАІСОЧКА, РАЯ, РАЄНЬКА, РАЄЧКА, РАЮНЯ, РАЮСЯ, РАЙЦЯ.

Раїса сіла на лавці під школою і чекала сторожиху (М. Коцюбинський);

Я чую: гітари дзвенять шестиструнні,
Я чую: коліс перестук —

І пісня лунає про нашу красуню,
Задумливу *Раю* Сисюк (С. Тельнюк).

РАЙМОНДА жін. до **РАЙМОНД**. **РАЯ**.

РАФАЛИНА утв. від чол. імені **РАФАІЛ**.
РАФАЛЯ, **РАФЕЛЯ**; **ФАЛЯ**, **ФЕЛЯ**.

РАХІЛЬ, **РАХІЛЯ** *д.-євр.*; ім'я Rāchēl; від gāchēl — вівця. **РАЯ**; **ЛІЛЯ**; **ІЛЯ**.

РЕГІНА *лат.*; regina — цариця. **РЕГІНОНЬКА**,
РЕГІНОЧКА, **РЕГІНКА**, **РЕНЯ**, **РИНА**; **ІНА**.

— *Регінко*, сідай тут коло мене... *Регіна* злегка всміхалась (І. Франко).

РЕНАТА *лат.*; renatus (дієприкм. від основи дієслова renāscor — відроджуюся) — який відродився, вдруге народився. **РЕНАТОНЬКА**, **РЕНАТОЧКА**, **РЕНАТКА**, **РЕНА**, **РЕНЯ**; **НАТА**.

РИММА *слов.*; можливо, із *болг.* Рима — жін. ім'я до чол. Римен — Роман; раніше було чол. іменем. **РИМА**, **РИМОНЬКА**, **РИМОЧКА**, **РИНА**.

РОГНІДА *запозичене; ст.-сканд.* Rag(n)heiðr; gagn — вирок долі і heiðr — честь *Д.-рус.* Рогньдь. **РОНА**, **РОНКА**, **РОНЕЧКА**, **РОНОЧКА**, **РОНЯ**, **РОНЦЯ**, **РОНЮСЯ**; **НІДА**.

Перед богами Лель і Ладо
Огонь *Рогніда* розвела (Т. Шевченко);

Надвечір до нас приєдналися *Рогніда* з кузеном (І. Муратов).

РОЗА; **РОЗАЛІЯ** (**РУЗАЛІЯ**) *лат.*; rosa — роза, троянда. **РОЗОНЬКА**, **РОЗОЧКА**, **РҮЗА**, **РҮЗЯ**, **РУЗАНА**, **РУЗИНА**, **РҮЗЬКА**.

Була з нами дівчина *Роза*,
Мов зіткана з райдужних мрій:
Красива, струнка, златокося,
Із довгими стрілами вій (Р. Балясна);

— *Познайомтесь: це — мати мого чоловіка, Розалія Мусіївна*, — кивнула Ляля в бік літньої жінки (І. Немирович); *З Рузею* дівчина подружилась і часто звіряла їй свої думки (О. Донченко).

РОКСАНА *гр.*; Rōxanē — ім'я дружини Олександра Македонського; із *перс.* rōšanī — світло. **РОКСАНОНЬКА**, **РОКСАНОЧКА**, **РОКСАНКА**; **КСАНА**; **САНА**, **САНЯ**.

Роксана розквітала, мов квітка польова (А. Хижняк);
— Скажи, хто тобі завдав горя, *Роксанко* моя! (А. Хижняк).

РОКСОЛАНА, РОКСОЛЯНА лат.; слат. *Roxolana* (мн. *Roxolani*) 1) роксоланка (представниця іраномовного скіфського племені); 2) (пізніше) русинка, українка (оскільки назву роксоланів перенесли на русинів). Таке ім'я (у другому значенні) дали Насті Лісовській з м. Рогатина, яка, опинившись у полоні, стала дружиною турецького султана і відіграла, значну роль у політичному житті Туреччини. **РОКСОЛАНОНЬКА, РОКСОЛАНОЧКА, РОКСОЛЯНОНЬКА, РОКСОЛЯНОЧКА, РОСЯ, РОСЬКА, РОСЕНЬКА, РОСЕЧКА, РОСЮНЯ, РОКСА; ЛАНА, ЛАНОНЬКА, ЛАНОЧКА, ЛАНУСЯ, ЛАНУСЬКА, ЛАНУСЕНЬКА, ЛАНУСЕЧКА, ЛЯНА, ЛЯНКА, ЛЯНОНЬКА, ЛЯНОЧКА, ЛЯНУСЬКА, ЛЯНУСЯ, ЛЯНУСЕНЬКА, ЛЯНУСЕЧКА, ЛЯНЯ.**

Люблю жіночі імена.

Жива в них сила первозданна.

З глибин історії луна —

Марія. Анна. *Роксолана* (В. Базилевський);

На невідьницькім ринку зраночку

Продали у гарем султану

Ту русиночку, *Роксоланочку*,

Ту билиночку тонкостанну..

С у л т а н:

Роксолана — то, значить, русинка...

Твоя мова і мудра й проста (Л. Забашта);

— Її справжнє ім'я — *Роксолана*. — *Роксолана*? Чому *Роксолана*? Вона ж Хассекі! — В гаремі її ще звуть Хуррем, тобто розвеселена. Іноді Рушен, або сяйлива. А Хассекі — це титул.. Для Європи хай буде *Роксолана*. Одне ваше донесення у Венецію — і світ довідається ще про одну могутню жінку (П. Загребельний); Данило Галицький, Ярослав Осмомисл, прекрасна *Роксоляна* стають його [М. Фіголя] улюбленими героями (Р. Федорів);

“Русалка Дністровая”, “Русалка Дністрова”,

Мов юна галичанка, у серці ожива..

Славна вродою, як *Роксоланонька*,

Ти, русалонька Дністрова,

Книга-подвиг, моя розрадонько,

Між людей ти й тепер жива (Л. Забашта);

— *Роксо*, пробудися лишень! — блавав він. — *Лано*, — кликав він, — прочнись! Та все було марно: ні *Рокса*, ні *Лана*, ні *Роксолана* не озивалась та й край (О. Ільченко).

РОМАНІЯ, РОМАНА жін. до **РОМАН. РОМАНКА, РОМАНОНЬКА, РОМАНОЧКА, РОМА, РОМКА, РОМЦЯ, РОМУСЯ, РОМУСЬКА, РОМУЛЯ, РОМУЛЬКА.**

— Мій батько називався Петро, а мати Романа (І. Вільде).

РОСТИСЛАВА жін. до **РОСТИСЛАВ**. **РОСЯ**, **РОСЬКА**, **РОСЕНЬКА**, **РОСЕЧКА**, **РОСЮНЯ**; **СЛАВА**, **СЛАВКА**, **СЛАВЦЯ**.

РУЖЕНА слов.; від назви квітки ружа; ч. *Ruzena*; болг. Ружана, Ружена. **РУЖЕНОНЬКА**, **РУЖЕНОЧКА**, **РУЖЕНКА**, **РУЖА**.

Жінка нахилилася до дочки і, заглядаючи їй в обличчя, тихо сказала: — А ти? Ти виконаєш своє бажання, *Руженко?* (Л. Первомайський).

РУЗАЛЛЯ див. **РОЗАЛЛЯ**.

РУСЛАНА жін. до **РУСЛАН**. **РУСЛАНОНЬКА**, **РУСЛАНОЧКА**, **РУСЛАНКА**, **РУСЛАНЦЯ**, **РУСЛАНЯ**, **РУСЯ**; **ЛАНА**.

РУФ *д.-євр.*; ім'я *Rūt*; можливо, від *rā'ūth* — подруга, дружба; за іншим тлумаченням — від *лат. rufus* — золотаво-жовтий, рудий. **РУФА**, **РУФКА**.

Трава нескошена на луках марно в'яла,
І сизий ріс бур'ян по зораній ріллі,
І *Руф*, що колоски на зжатоку збирала,
Сама, як колосок, хилилась до землі

(М. Рильський).

РУФІНА *лат.*; рим. особове ім'я *Rufinus*; від *rufus* — золотаво-жовтий, рудий. **РУФІНКА**, **РУФА**, **РУФКА**; **ФІНА**.

С

САВІНА, **САБІНА** *лат.*; *Sabina* — сабінянка. **САВІНОНЬКА**, **САВІНОЧКА**, **САВІНКА**, **САВІНОНЬКА**, **САБІНОЧКА**, **САБІНКА**; **ІНА**.

Вдома похвалився жінці, як він заробив п'ять золотих, а жінка його — *Сабіна* — руки в боки та й стала [сварити] Тимка (С. Пушик).

САЛОМІЯ див. **СОЛОМІЯ**.

САРА *д.-євр.*; ім'я *Sārā*; від *sārā* — знатна, княгиня. **САРОНЬКА**, **САРОЧКА**.

М о с і й: Навіщо вони несуть сюди? Навіщо? *Сара...*
Піди скажи їм, що не можна сюди нести (Г. Хоткевич).

СВІТЛАНА жін. до СВІТЛАН. СВІТЛАНОНЬКА, СВІТЛАНОЧКА, СВІТЛАНКА, СВІТЛИНКА, СВІТКА, СВѢТА, СВѢТКА; ЛАНА, ЛАНОНЬКА, ЛАНОЧКА, ЛАНУСЯ.

Її звали *Світлана* Йосипівна, і вона була добре відома на території цілого району (Ю. Яновський); — Я з вами, *Світланко*, на край світу пішов би (А. М'ястківський);

— Твоє ім'я від світла чи від лані?
Світлинко, Ланочко, в журбі, в юрбі — одна!
 Що *Лані* у тім холоді вікна?
 Якій журбі здалась наподоланній? (С. Йовенко).

СВІТОЗАРА жін. до СВІТОЗАР. СВІТОЗАРОНЬКА, СВІТОЗАРОЧКА, СВІТОЗАРКА, СВІТКА; ЗАРА, ЗОРЯ.

Рвучка, мов пташка лісна, *Світозара* не може довго всидіти на місці (А. Хижняк).

СВОБОДА нов.; від загального іменника *свобода*.
 СВЯТОСЛАВА жін. до СВЯТОСЛАВ. СВЯТКА, СВЯТУСЯ, СЛАВА, СЛАВКА, СЛАВЦЯ.

Викладачем біології в нас була молода вчителька *Свято слава* Михайлівна (Ю. Збанацький).

СЕВАСТЯНА, СЕВАСТІАНА жін. до СЕВАСТЯН, СЕВАСТІАН. СЕВА; ЯНА.

СЕВЕРИНА жін. до СЕВЕРИН. СЕВЕРІНОНЬКА, СЕВЕРІНОЧКА, СЕВЕРІНКА, СЕВА; РИНА.

СЕКЛѢТА (СЕКЛѢТИНА) гр.; synklētikos — член державної ради. СЕКЛЕТОНЬКА, СЕКЛЕТОЧКА, СЕКЛЕТКА, СЕКЛЕТИНКА.

— Та годі вам! — гукнула весела *Секлета* (М. Коцюбинський);

Ще б *Секлета* цокотіла,
 та я слухать не схотіла (І. Жиленко);

Провела *Секлетина* чоловіка в дорогу (Р. Чумак).

СЕМѢНА жін. до СЕМѢН. СЕМѢНОНЬКА, СЕМѢНОЧКА, СЕМѢНКА, СІМА.

СЕРАФІМА жін. до СЕРАФІМ. СЕРАФІМОНЬКА, СЕРАФІМОЧКА, СЕРАФІМКА, СІМА, СІМОНЬКА, СІМОЧКА; ФІМА, ФІМОНЬКА, ФІМОЧКА.

— І тільки здрімнула, чую, — знов він стоїть наді мною...
 “Вставай, *Серафимо!*” (М. Коцюбинський);

— Ви давно тут працюєте? — спитався я у *Серафими* Петрівни. — Скільки ця школа стоїть, стільки й працюю (М. Білкун, В. Кисельов); — Бач, *Серафимка* побачила

прикажчика та як вигукує! (Г. Косинка); — *Сімо* Андріївно, — почав бити себе в груди патлатий молодик, — та я ж як бик здоровий (Ю. Щербак).

СІЛЬВІЯ, СІЛЬВА *лат.*; *silva* — ліс. **СІЛЬВОНЬКА, СІЛЬВОЧКА, СІЛЯ; ІЛЯ; ЛІЯ, ЛІКА.**

Минають ясні дні. Радіє батько,
Радіє й *Сільвія*. Її дівоча
Уява вже малює їй чарівний,
Щасливий день, коли її любов
Найкращої дізнає надгороди (І. Франко).

СНІЖАНА *нов.*; від слова *сніг*; можливо, з *болг.* — Снежана, Снежина. **СНІЖАНОНЬКА, СНІЖАНОЧКА, СНІЖАНКА; ЖАНА, ЖАНОНЬКА, ЖАНОЧКА, ЖАНУСЯ.**

Кому ти люба і жадана?
Кого в човні під сплеск весла
Це крижане ім'я — *Сніжана* —
зігріє подихом тепла? (В. Базилевський).

СОЛОМІЯ, САЛОМЕЯ (СОЛОХА) *д.-євр.*; *śalōm* — мир. **СОЛОМІЙКА, СОЛОМІЄНЬКА, СОЛОМІЄЧКА, СОЛОШКА, СОЛЯ, СОЛЮНЯ, СОЛЬКА; ЛЮНЯ; МІЯ; ІЯ.**

— Ти, *Соломіє*? — поспитав він і одкрив очі (М. Коцюбинський); Коли на сцену вийшла *Соломія* Крушельницька, усміхнена, в сріблястій сукні, сивенька, як голубка, зал устав і вітав її стоячи кілька хвилин. Вітали свою славу, своє нескорене минуле, свою майбутню легенду! (В. Врублевська);

Прийшов же я та й у неділю —
Дала *Солоха* сорочку білу,
Дала, дала та ще й наділа,
Тим моє серденько розвеселила (Народна пісня);

Коли *Солошці* виповнилося шість років, вона вперше сіла до фортепіано (В. Врублевська); — Треба лікувати, — гірко зітхає батько, — треба і мусимо, тільки надарма те лікування, *Соломієчко*, надарма! (В. Врублевська); Незабаром довелося їй проспівати свою першу сольну партію.. *Солоні* виповнилося тоді дванадцять років (В. Врублевська); У хаті з дітей тільки *Солошка*. Мати безпомічно оглядається — нікого взяти.. — Ходім зі мною, *Люню* (В. Врублевська); *Соля* не зможе залишитися в селі (В. Врублевська).

СОЛОМОНІДА утв. від чол. імені **СОЛОМОН**. **СОЛЯ, СОЛЮНЯ...** (*див. ще СОЛОМІЯ*); **НІДА; ІДА.**
СОЛОХА *див. СОЛОМІЯ.*

СОФІЯ *гр.*; sophia — мудрість. **СОФІЙКА**, **СОФІЄНЬКА**, **СОФІЄЧКА**, **СОФА**, **СОНЯ**, **СОНЕНЬКА**, **СОНЕЧКА**; **ЗОНЯ**, **ЗОНЕНЬКА**, **ЗОНЕЧКА**, **ЗОНЬКА**, **ЗОСЯ**, **ЗОСЕНЬКА**, **ЗОСЕЧКА**, **ЗОСЬКА**.

Софія Петрівна — *Соня* — в свіжій літній капоті, уже тримала в руці срібний ополоник (М. Коцюбинський); Свою другу дочку Річинські назвали *Софією*, тобто мудрістю (І. Вільде);

Ношу я, мов пам'ятку, вицвіле фото
Тієї чорнявої, що ти любив,
Софійки (А. Малишко);

П'ять літер у слові "*Софія*",
Склади голосні і відкриті:
Софієчко, *Сонечко*, Мати... (Г. Чубач);

Ти чуєш, *Софо*,
Ластівко-Софіє,
На Україні сходить молодик,
Червоний обрій
У зіницях мріє (В. Юр'єв);

Вийшла та *Соня* з хати
Цвіт-калину ламати (Народна пісня);

— *Сонечко!* Драстуй! Добридень! Любонька моя! Ну, яка ж ти тепер? (О. Іваненко); Господарювала в квартирі санитарка *Зоня* (Ю. Щербак);

І я згадав веселий вірш Купали
Про польку [танок] в білоруському селі,
Де *Зосі* й *Стасі*, вчора ще малі,
Кружляють, бо уперше покохали (М. Рильський).

СТАНІСЛАВА жін. до **СТАНІСЛАВ**. **СТАСЯ**, **СТАСЕНЬКА**, **СТАСЕЧКА**, **СТАХА**, **СТАШКА**, **СТАНА**, **СТАНЯ**; **СЛАВА**, **СЛАВКА**, **СЛАВЦЯ**.

У панни *Стасі* очі так і грають (М. Рильський);

Ну, я піду... Ти тут замов тим часом
Обід... Я скоро, *Стасенько*, верну...

(М. Рильський).

СТЕЛЛА *лат.*; stella — зірка. **СТЕЛЛОНЬКА**, **СТЕЛЛОЧКА**; **ЕЛА**.

Ми мовчали, дослухуючи звучання останніх слів. Вони довго завмирили. *Стелла* витерла сльозу (Ю. Яновський); Вас до *Стелли*? — До *Стелли*? Бач, кого згадав... (І. Муратов).

СТЕПАНИДА, **СТЕФАНИДА**, **СТЕПАНІЯ**, **СТЕФАНІЯ**, **СТЕФА**, **СТЕПА**, **СТЕХА** *гр.*; stephanos — вінок. **СТЕ-**

ПАНИДОНЬКА, СТЕПАНИДОЧКА, СТЕПАНИДКА, СТЕПОНЬКА, СТЕПОЧКА, СТЕПКА, СТЕПЦЯ, СТЕФАНИДОНЬКА, СТЕФАНИДОЧКА, СТЕФОНЬКА, СТЕФОЧКА, СТЕФКА, СТЕФЦЯ, СТЕФУНЯ, СТЕФУСЯ, СТЕФУНЦЯ, СТЕНЯ, СТЕНА, СТЕСЯ, СТЕША.

— Та ну бо, *Степанидо* Матвіївно, — дайте ж чоловікові сказати! (Б. Грінченко);

Ти полями, цвітом вкритими,
Земле красна, наче мак.
Слався, край наш, *Степанидами* —
Отакими, як Виштак (Т. Масенко);

Трохи згодом зайшла до кімнати старша учителева донька *Стефанія* (Д. Бедзик); Після останнього уроку *Стефа* сама підійшла до Дарки (І. Вільде);

В осіннім полі порожньо і дико,
і постріли тривожать ніч глуху,
а *Стеха* виряджає чоловіка
у дальню путь, у непогідь глуху (І. Муратов);

— В батька вдалася! — рубонув Швачка, а *Степанидка* на це засоромилася (Г. Косинка); *Степка* зупинила коня: — Чого тобі? — Вислухай мене, *Степко* (М. Зарудний); *Стефка* лишилася сама. Обережно відкрила зошит, у якому писала Марія (І. Григурко); — Бог з тобою, *Стефцю!* — сказав він, пригортаючи її до себе (Валерій Шевчук); — Стривай, *Стесю*, — нехай Олексій Петрович сам розкаже! (Б. Грінченко); *С т е п а н и д а* (входить). Ти мене кликала, Лілю? Л і л я: Ні-ні, *Стешо...* (Ю. Яновський).

СУСАННА д.-євр.; ім'я *Sōsannā* — водяна (біла) лілія. СУСАННОНЬКА, СУСАННОЧКА, СУСАНКА, СУЗЯ; ЗУЗАНА, ЗУЗАНКА, ЗУЗКА, ЗУЗЬКА.

— *Сусанна!* — Несу! — обізвався з глибини десь низький, осиплий голос.. У дверях з'явилась *Сусанна*.. — Ти знаєш, *Сузя*, мені не вільно про се говорити (М. Коцюбинський);

Про дальній шлях, про щастя й спокій твій,
Про тебе думав я в той день, *Сусанно!*
(Л. Первомайський);

Сусанка мала тоненький голосок (Г. Ігнатенко);

Сонце гріє, як в Сахарі,
Мліє все від жару.
Тяжко видержати *Зузі*
Сю пекельну кару (С. Воробкевич).

Т

ТАЇСІЯ, ТАЇСА гр.*; можливо, від *ta Isios* — яка належить Ісіді — єгипетській богині. **ТАЇСОНЬКА, ТАЇСОЧКА, ТАСЯ, ТАСЕНЬКА, ТАСЕЧКА, ТАЯ, ТАЄНЬКА, ТАЄЧКА; АСЯ.**

Сніжок пролітає,
Дощик накрапає.
Іде *Тася* з дружечками,
Як та роза з квіточками (Народна пісня);

— Єдина потіха лишилася у мене в житті — се моя дівчинка *Тася* (М. Коцюбинський); — Мене звуть *Тая*, тобто *Таїса* (П. Загребельний).

ТАМАРА д.-євр.; ім'я *Tāmār*; від *tāmār* — фінікова пальма; фігове дерево, смоківниця. **ТАМАРОНЬКА, ТАМАРОЧКА, ТАМАРЦЯ, ТАМА, ТАМОНЬКА, ТАМОЧКА, ТАМУНЯ, ТАМУЛЯ, ТАМУСЯ, ТОМА, ТОМОНЬКА, ТОМОЧКА, ТОМКА, ТОМУНЯ, ТОМУЛЯ, ТОМУСЯ.**

Тамара Чебан моє серце вогнем полонила
(Л. Забашта);

І вечори в бузкових чарах,
і тиша зоряних ночей,
і Школяренкова *Тамара*
з жагучим трепетом очей (Д. Луценко);

Знайшлася *Тамуся*. Радості було! Толик наш і забув, що сина хотів (М. Білкун);

Вже давно я Герой, хоч мені це іще невідомо.
(Десь затримавсь указ — це бувало не раз на
війні).
Лиш би взнала про це коли-небудь смаглявочка
Тома,

Що найбільше у світі була до вподоби мені
(П. Ребро);

Маленькій *Томочці* тепер уже півтора року..
(Л. Первомайський).

ТАМІЛА, ТОМІЛА слов.; від д.-рус. *томити* — мучити, терзати. **ТАМІЛОНЬКА, ТАМІЛОЧКА, ТАМА... ТОМІЛОНЬКА, ТОМІЛОЧКА, ТОМА... (див. ще ТАМАРА); МІЛА.**

— Ой бабусю! — схопилася *Таміла*. — Спасибі! (О. Вишня).

ТЕКЛЯ, ВЕКЛЯ (ФЕКЛЯ) *гр.*; ім'я Thekla; theos — Бог і kleos — слава. **ТЕКЛЯ, ТЕКЛОНЬКА, ТЕКЛОЧКА, ТЕКЛУНЯ, ТЕКЛЮНЯ, ТЕКЛЮСЯ, ТЕЦЯ; ВЕКЛОНЬКА, ВЕКЛОЧКА, ВЕКЛУНЯ, ВЕКЛҮСЯ, ВЕКЛЮНЯ, ВЕКЛЮСЯ; ФЕКЛУНЯ, ФЕКЛҮСЯ, ФЕКЛЮНЯ, ФЕКЛЮСЯ, ФЕНЯ, ФЕНІЧКА.**

В неї є і сестра. Старша від неї, *Текля*, гарна, як вона (О. Кобилянська);

Три сусідки,
Три щасливі долі.
Імена: Секлета, *Текля*, Пріська.
Щось до болю рідне, українське
В цих прадавніх іменах простих (А. Камінчук);

Була удова, *Векла* Ведмедиха, і що то жінка: на усе село! (Г. Квітка-Основ'яненко); Сьомою була мама *Феня*, тобто — *Фекла* Дормидонтівна Столярова (Ю. Смолич);

Ой зажурились гори й долини,
Що не вродило жито-пшениця,
Тільки вродило зелене вино.
Стерегла його гречная панна,
Гречная панна, панна *Феклюня* (Народна пісня).

ТЕОДОЗІЯ, ТЕОДОЗЯ *див.* **ФЕОДОСІЯ.**

ТЕОДОРА жін. до **ТЕОДОР. ТЕОДОРОНЬКА, ТЕОДОРЧКА, ТЕОДОРКА; ДОРА.**

Двадцять третього вересня 1872 року в селі Білявинцях, що біля Бучача, у Амвросія та *Теодори* Крушельницьких народилася четверта дитина (В. Врублевська); — Амвросію, гляди ж не втечи мені сьогодні.. — Крушельницький усміхається. — Побійся бога, *Доро*, коли таке було! (В. Врублевська).

ТЕОКТИСТА *див.* **ФЕОКТИСТА.**

ТЕОФІЛА, ТЕОФІЛІЯ *див.* **ФЕОФІЛА.**

ТЕРЕЗА, ТЕРЕЗІЯ *гр.**; можливо, від *tērēsis* — охорона, захист або від *tērao* — полюю, ловлю; прагну, домагаюся. **ТЕРЕЗОНЬКА, ТЕРЕЗОЧКА, ТЕРЕЗКА, ТЕРЕСЯ, ТЕРЕНЯ, ТЕНЯ.**

Благаю, поміркуй тверезо...

— Ти розлюбив свою *Терезу*? (І. Муратов);

Тереня, як тільки мене вздріла, як мак спаленіла (С. Ковалів).

ТЕТЯНА *лат.*; *Tatius* — ім'я сабінського царя; можливо, від *гр.* *tatto* — установлюю, призначаю. **ТЕТЯ-**

НОНЬКА, ТЕТЯНОЧКА, ТЕТЯНКА, ТАНЯ, ТАНЕЧКА, ТА-
НЮСЯ, ТАНЮША, ТАНЮШКА, ТАТА, ТАСЯ, ТАЦЯ, ТА-
ЦЕНЬКА, ТАЦЕЧКА, ТАЦУНЯ.

— Сіяла зіронька, сіяла,
З ким ти, *Тетяно*, стояла?
— З тобою, Петрусю, з тобою
Під зеленою вербою (Народна пісня);

Суботонька, неділенька — як один день.
Сумувала та *Тетяночка* увесь тиждень

(Народна пісня);

Перед ними з козубенькою суніць у руках ніяково стоя-
ла *Тетянка* (М. Стельмах); — Послухай, *Таню*, послу-
хай! — голосно сказав він.. — Слухай, *Танечко*, ну,
слухай, рідна (Валерій Шевчук);

А-а-а, котусю,
Заколиши *Танюсю*,
Дитя буде спати
І щастячко мати (Народна пісня);

Віднесло мене раптом в минуле
незнаною силою...

Як же легко і хороше
поруч іти нам з *Танюшею*!
Тільки нею і дихаю —
милою (Н. Тихий);

Молода *Тацьо*, що ж ти учинила, —
Дівоньками ся обсадила? (Народна пісня);

А у *Таценьки* на змовиноньки
Їли і пили два дівощлюбви. Калино ж моя!

(Народна пісня).

ТОДОРА див. ФЕДОРА.

ТОДОСЯ, ТОДОСКА, ТОДОСЬКА див. ФЕОДОСІЯ.

У

УЛИТА лат.: Julitta — пестливе до Julia — Юлія.
УЛИТОНЬКА, УЛИТОЧКА, УЛИТКА.

Повела *Улита* гостю по господарству артільному
(В. Большак).

УЛЯНА, ОЛЯНА жін. до УЛЯН. УЛЯНОНЬКА,
УЛЯНОЧКА, УЛЯНКА, УЛЯ, УЛЕНЬКА, УЛЕЧКА, УЛЯСЯ,

**УЛЬКА; ОЛЯНОНЬКА, ОЛЯНОЧКА, ОЛЯНКА; ЛЯНА, ЛЯ-
НЯ, ЛЯНОНЬКА, ЛЯНОЧКА, ЛЯНКА, ЛЯНУСЯ, ЛЯНУ-
СЕНЬКА, ЛЯНУСЕЧКА, ЛЯНУСЬКА.**

Ой хто ж тобі сі кучері звиває?

— Була в мене дівчина *Уляна*,

Ой та ж мені сі кучері звивала (Народна пісня);

— Хто ти є? — запитав

тебе ворог в брунатній одежі.

— Я *Уляною* звусь,

а на прізвище я — *Громова!* (Л. Забашта);

Тітка *Оляна* спритно скидає з мене свитинку
(М. Стельмах);

Закотилося да сонечко за сад-виноград.

Цілуйтеся, милуйтеся, ой хто кому рад.

Лексієчко *Улянониці* да вже давно рад

(Народна пісня);

Та вступила *Уляночка* в сухий терен,

Розмахнула рученьками аж на берег

(Народна пісня);

— Привчайся, *Уляно*, лісникувати. Я буду навідуватися (О. Донченко); Пригадалась [Орлюкові] *Уляна*, з якою мріяв прожити життя над прекрасною своєю рікою. — Де ти, *Улю*? Поглянь на свого Івана! (О. Довженко); — *Улясю*, — сказав весело писар, — давай нам обідать (Б. Грінченко); П а р а с к а: Хіба я не знаю, що йому *Вляна* до вподоби? *Ульо*, підеш за Ілька? (Б. Грінченко);

Суботонька, неділенька

Так, як один день,

Сумувала *Олянка*

Та увесь тиждень (Народна пісня).

**УСТИНА, ЮСТИНА (УСТЯ, ВУСТЯ) жін. до
УСТИН, ЮСТИН. УСТИНОНЬКА, УСТИНОЧКА, УСТИНКА,
УСТЕЧКА, УСТЕНЬКА; ВУТАНЬКА; ЮСТЯ, ЮСТИНОНЬКА,
ЮСТИНОЧКА, ЮСТИНКА.**

І сидить Христофор за столом

Поруч неї,

своїї *Устини*,

То з веселим, то з хмурим чолом,

Хоч для смутку немає причини (О. Підсуха);

Проснулась пані. “Ах, се ти, *Юстино?*”

Немов спросоння вид свій підвела (І. Франко);

— Це *Юстина* на роботу загадує. Вона ланковою... —
якось тривожно пояснила Марійка (А. М’ястківський); З

другої хати гукнула хазяйка: — *Усте*, де ти там щезла! (М. Коцюбинський); Зустріла вона свою куму *Вустю* (Б. Грінченко); *Вустя* чомусь не злякалась.. — А я тебе ждав... Я чув кризь пісню, як ти плакала, *Вутанько*, і пішов зустрічати. — Як ти вгадав, що мене звати *Вутанько*? Це мене тільки мама називали в дитинстві отак... (О. Гончар).

ФАЇНА *гр.*; *phaeinē* — осяйна. **ФАЇНОНЬКА**, **ФАЇНОЧКА**, **ФАЇНА**, **ФАЯ**, **ФАЛЯ**, **ФАНЯ**, **ФАСЯ**; **ІНА**.

Ти не Сольвейг, не *Фаїна* Блока, —
В тебе руки є, душа широка.
Ти проста, натруджена селянка,
Що весну стрічає спозаранку (Я. Шпорта);

— То чи не забрав її часом твій приймак, га, тітко *Фаїно*?
..Сполотнів Роман, стоїть ні в сих ні в тих. Глянула на нього тітка *Фаня* (Є. Гуцало).

ФЕВРОНІЯ (ФЕВРОСІЯ, ХІВРЯ) *гр.*; ім'я *Phebrō-nia*; можливо, пов'язане з *лат.* іменем *Faber* (від *faber* — майстер; творець). **ФЕНЯ**, **ФЕНІЧКА**; **ХІВРҀСЯ**; **ХІВРҀНЯ**.

Відвідала *Февронія* Сидорова школу, побувала на уроці (Є. Гуцало);

Февросіє-любочко!
Чом сидиш зажурена,
Голова понурена? (І. Франко).

ФЕДОРА, ТОДОРА жін. до **ФЕДІР**. **ФЕДОРОНЬКА**, **ФЕДОРОЧКА**, **ФЕДОРКА**, **ТОДОРОНЬКА**, **ТОДОРОЧКА**, **ТОДОРКА**; **ДОРА**.

Федора, або як її звали з дитинства — *Дорка*, — була сирота (Ю. Яновський);

— Куди ж ти йдеш?
— Пшеницю жати.
— Іди, *Федоронько*, до хати.
Яка пшениця восени? (О. Підсуха);

Особливо часто перечитували “Наймичку”. І щоразу плакали. *Федорка* схлипувала голосно, тяжко (Г. Ігнатенко);

По сім боці білі гуси, по тім боці бузьки,
Ниньки піду до *Тодорки*, завтра до Гануськи
(Народна пісня).

ФЕДОСІЯ, ФЕДОСЯ, ФЕДОСКА, ФЕДОСЬКА *див.*
ФЕОДОСІЯ.

ФЕ́КЛА *див.* **ТЕ́КЛЯ.**

ФЕ́ЛІКСА жін. до **ФЕ́ЛІКС.** **ФЕ́ЛЯ; ЁЛА, ЁЛЯ.**

Красуня була *Фелікса* Людвиківна. Закохався Журба у неї безумно і відважно, як необачний юнак (В. Земляк).

ФЕЛІЦАТА *лат.;* *felicitas* (*род. felicitatis*) — щастя.

ФЕОДОСІЯ, ФЕДОСІЯ, ФЕДОСЯ, ФЕДОСКА, ФЕДОСЬКА, ТОДОСЯ, ТОДОСКА, ТОДОСЬКА (**ТЕОДО́ЗІЯ, ТЕОДО́ЗЯ**) жін. до **ФЕОДО́СІЙ.** **ФЕНЯ, ФЕНІЧКА, ФЕ́СЯ, ФЕ́СУ́НЯ, ФЕ́СЬКА; ДО́ЗЯ, ДО́ЗЬКА.**

— Як ти схожа на *Феодосію*, — сказав якось Андрій дівчині (В. Большак); — Може, поїдемо до *Федосії* Дмитренко? — без надії сподіваюсь. — Немає тепер *Федосії*. Є *Федосія* Василівна, завідуєча свинофермою. Або — баба *Федоська* (В. Большак); — Ну й що? — озвалася стара. — Я, *Тодосю*, безсилий у розмові з рідними (Ю. Яновський); Високу браму їм відчинила пишна круглолиця *Тодоска* (М. Стельмах); — Свататися хоче [Остап]. До Марчукової *Тодоськи* (Л. Письменна);

Що *Феню* Кібець, як на зло,
Затримать довго так могло? (Б. Степанюк);

Сашко-маленький як заплаче. “Ой, *Фенічко*, голубочко, мені страшно!” (Ю. Яновський); — Треба в міліцію заявити, — дала мудру пораду *Феся* (І. Сочивець);

Пішла *Фесуня* в вишнів град
Та заблудила в виноград (Народна пісня);

— Ха, ха! То, може, й нашу *Феську* візьмуть? (І. Франко).

ФЕОДО́ТІЯ *гр.;* *theos* — Бог і *dotēs* — подавець (буквально: Богом дана). **ФЕ́СЯ, ФЕН́Я...** (*див. це ФЕОДОСІЯ*).

ФЕОКТИ́СТА, ТЕОКТИ́СТА жін. до **ФЕОКТИ́СТ, ТЕОКТИ́СТ.** **ФЕН́Я, ФЕНІ́ЧКА, ФЕ́Я.**

ФЕО́НА, ФЕО́НІЯ *гр.;* *theos* — Бог і *noos* — думка, розум. **ФЕО́НКА, ФЕН́Я, ФЕНІ́ЧКА, ФЕ́Я.**

ФЕОФА́НІЯ жін. до **ФЕОФА́Н, ТЕОФА́Н.**
ФЕОФА́НЯ, ФА́НЯ.

Вахрах одержував пайки на правах науковця.. А дома сестра його *Феофанія*, або *Феня*, перевіряла пайок (О. Копиленко).

ФЕОФІЛА, ТЕОФІЛА (ТЕОФІЛІЯ) жін. до **ФЕОФІЛ, ТЕОФІЛ. ФІЛЯ, ФІЛЬЦЯ, ФІЛЮНЯ, ФІЛЮСЯ.**

Явтушок, знову посланий сюди, закохався в *Теофілу* (В. Земляк).

ФІЛАРЕТА жін. до **ФІЛАРЕТ. ФІЛА; ЛАРА, ЛАРЯ.**

ФЛОРА, ФЛОРИЯ лат.; *flos* (род. *floris*) — квітка; в античній міфології Флора (*Flora*) — богиня квітів і весни. **ФЛОРОНЬКА, ФЛОРОЧКА; ЛОРА.**

І ми із *Флорою* біля стола,
І в нас також робота немала:
Ми клеїмо пакети невеличкі (В. Малишко).

ФЛОРЕНТИНА жін. до **ФЛОРЕНТИН. ФЛОРА, ФЛОРОНЬКА, ФЛОРОЧКА; ЛОРА; РЕНА; ТІНА.**

ФЛОРИЯ див. **ФЛОРА.**

ФОТІНІЯ, ФОТІНА, ХОТІНА гр.; *phōs* (род. *phōtos*) — світло. **ФОТИНОНЬКА, ФОТИНОЧКА, ФОТИНКА; ХОТИНОНЬКА, ХОТИНОЧКА, ХОТИНКА; ФОТЯ; ХОТЯ; ТІНА.**

— Люлі, люлі, *Хотино*,
Куди їдеш?
— По сіно (Народна пісня);

Вона таки розказала про все своїй сестрі *Хотині* (Б. Грінченко).

ФРАНКА жін. до **ФРАНКО. ФРАНЯ, ФРАНЕНЬКА, ФРАНЕЧКА.**

ФРОСІНА див. **ЄФРОСІНІЯ.**

X

ХАРИТА; ХАРИТИНА (ХАРИТЯ) гр.; *charis* (род. *charitos*) — витонченість, краса, привабливість. **ХАРИТИНОНЬКА, ХАРИТИНОЧКА, ХАРИТИНКА; ТІНА.**

Згодом, мабуть, вітер *Хариту* обвіяв: очутилась, підвелась (Б. Грінченко); — Дай, *Харитино*, попоїсти, — сказав він тихо (Г. Епик); Сон, влетівши до хати, бере *Харитю* під своє крило (М. Коцюбинський).

ХІМА, ХІМКА див. **ЮХІМІЯ.**

ХІВРЯ див. **ФЕВРОНІЯ.**

ХОТІНА *дв.* **ФОТІНІЯ.****ХРІСА, ХРІСІЯ** *гр.*; *chrysē* — золота. **ХРІСЯ.****ХРИСТІНА, ХРИСТЯ** *гр.*; ім'я *Christine*; від *christianos* — християнин. **ХРИСТИНОНЬКА, ХРИСТИНОЧКА, ХРИСТИНКА, ХРИСТУНЯ, ХРИСТУНЬКА, ХРИСТУСЯ, ХРИСТЕЧКА, ТІНА.**

Ой віє вітер, віє, коло дуба звився,
Там *Христині* один легінь дуже вподобився
(Народна пісня);

Христина *Архипівна*: Не встигла я підійти,
як крикнув матрос-командир: “Ескадрон, смирно, на
Христину *Архипівну* рівняйсь!” (О. Корнійчук);

А я собі *Христя*
В намісті,
А на лиштві листя
Та листя (Т. Шевченко);
— Про що ти думаєш, мала? —
Христинка глянула на мене
Й поволі очі відвела (П. Тичина);

Василина: Вже пішов, *Христечко*. У тебе в хаті
сидить, чуєш, у тебе в хаті!.. (Ю. Яновський); — А ти
лягай спати, *Тіно*, а я біля твого двору до ранку
співатиму. *Христина* аж зайшлася сміхом
(Ю. Збанацький).

Ц

ЦЕЦІЛЯ *лат.*; ім'я *Caecilia*; від *seacus* — сліпий.
ЦИЛЯ, ЦЕЛЯ, ЦЕСЯ.

Циля грала на цимбалах (І. Чендей).

Ч

ЧЕСЛАВА жін. до **ЧЕСЛАВ.** **ЧЕСЯ;** **СЛАВА,**
СЛАВКА, СЛАВЦЯ.

Ю

ЮГІНА *див. ЄВГЕНІЯ.*

ЮЗЕ́ФА жін. до **ЮЗЕФ.** **ЮЗЯ,** **ЮЗУ́НЯ,** **ЮЗЮ́НЯ,**
ЮЗЬКА, **ЮЗКА.**

Юзя ожила тої весни (Лєся Українка).

Ю́ЛІА, **Ю́ЛІНА** жін. до **Ю́ЛІЙ.** **Ю́ЛІНКА,**
ЮЛАСЯ, **ЮЛА,** **ЮЛЯ,** **Ю́ЛЕНЬКА,** **Ю́ЛЕЧКА,** **Ю́ЛЬЦЯ.**

Консиліум був призначений на дев'яту вранці. *Юлія*
Сахно прокинулася о шостій (Ю. Смолич);

Закувала зозулина та сіла на глину.

Та нікого так не люблю, як оту *Юлину*

(Народна пісня);

“*Юлина, Юлинка, Юлася*”, — вона мала багато імен і
все теплих і ніжних, бо в холодній хижі між гір і бать-
кам, і братам хотілося хоч словом зігріти свою дівчинку
(С. Скляренко);

Чи знаєш, *Юлю*? — серце моє знає:

Ти — сонце, що крізь тучі грозовії

Зневіреному спочив обіцяє

Посеред бурі — променем надії (М. Шашкевич).

Ю́НІА жін. до **Ю́НІЙ.** **Ю́НА,** **Ю́НКА,** **Ю́НЯ.**

Ю́СТИНА *див. У́СТИНА.*

ЮХИ́МІА, **ЮХИ́МА,** **ЮХИ́МІНА** (**ЄФІ́МІА,**
ХИ́МА, **ХИ́МКА**) жін. до **ЮХИ́М.** **ЮХИ́МОНЬКА,** **ЮХИ́МОЧ-**
КА, **ЮХИ́МИНКА;** **ХИ́МОНЬКА,** **ХИ́МОЧКА,** **ХИ́МУ́СЯ.**

Він смертельно закохався в цю *Юхимину*
(Ю. Яновський); *Хима* відчинила скриню та заходилась
там порядкувати (М. Коцюбинський);

Співала *Химка* день у день

Веселих і сумних пісень (Б. Грінченко);

Юхиминці там [на Холмщині] один шлях — у найми
довіку (Ю. Яновський);

Ой їж, коню, да сюю траву,

Да поїдем у доріженьку,

В доріженьку й у далеку

По *Химочку* й молоденьку (Народна пісня).

Я

ЯВДОХА див. ЄВДОКІЯ.

ЯДВІГА запозичене; н. Jadwiga; *двн.* ім'я Hadwig;
двн. hadu — боротьба і *двн.* wig — битва. **ЯДЗЯ**, **ЯДВІСЯ**,
ЯГУСЯ; **ВІСЯ**, **ВІСЬКА**.

Незабаром *Ядвіга* (так звали яснооку дівчину)
 одружилася з Миколою (П. Загребельний);

Жила там колись *Ядвіга*, щаслива із королів
 (Л. Костенко);

Ой крикнули гуси
 З усієї сили!
 ..Повпускали пір'я
Ядзі на подвір'я (М. Пригара).

ЯКИЛІНА див. **КИЛІНА**.

ЯНА жін. до **ЯН.** **ЯНОНЬКА**, **ЯНОЧКА**, **ЯНУСЯ**
ЯНІНКА, **ЯНКА**, **ЯНЦЯ**.

ЯНІНА утв. від чол. імені **ЯН.** **ЯНІНКА**, **ЯНА**
ЯНОНЬКА, **ЯНОЧКА**, **ЯНУСЯ**, **ЯНКА**, **ЯНЦЯ**.

Що ви кажете, *Яніно*? Хочете білоруської заспівати
 смуток Генин розігнати? (В. Большак).

ЯРІНА див. **ІРІНА**.

ЯРОСЛАВА жін. до **ЯРОСЛАВ.** **ЯСЯ**, **ЯСОНЬКА**
ЯСОЧКА, **ЯСЮНЯ**, **ЯСЬКА**; **СЛАВА**, **СЛАВКА**, **СЛАВЦЯ**.

Як гукне Юрасик до *Ясюні*:

— *Ясю! Ясю!* Глянь, яке страшене!..

А до *Ясі* діти з сміхом:

— Що ж ти, *Ясочко*, сама? Ну, а де ж
 твої горіхи? (Н. Забіла).

Показчик скорочених та здрібніло-пестливих варіантів імен

Чоловічі імена

А

Абаку́мко, Абаку́монько, Абаку́мочко — Абаку́м, Аваку́м

Абра́мко, Абра́монько, Абра́мочко — Авра́м, Оврам, Абра́м

Аваку́мко, Аваку́монько, Аваку́мочко — Абаку́м, Аваку́м

А́вгустик — А́вгуст; Августі́н
Аве́рко, Аве́р'яно — Ове́р-
кі́й, Ове́рко (Аве́ркі́й);
Ове́р'ян (Аве́р'ян)

Авра́мко, Авра́монько, Авра́мочко — Авра́м, Оврам, Абра́м

Автоно́мко, Автоно́монько, Автоно́мочко — Автоно́м

Ада́мик, Ада́мко, Ада́монько, Ада́мочко, Ада́мцо, Ада́мчик — Ада́м

Ада́нцо, Ада́нчик — Адріа́н, Андріа́н, Андріа́н

Ада́сь, Ада́сько, Ада́сьо — Ада́м

А́дик, А́дичок — Аркаді́й

Адо́лько — Адо́льф

Адріа́нко, Адріа́нонько, Адріа́ночко, Адріа́ночок, Адріа́ну́сик, Адріа́ну́сьо, Адріа́нчик — Адріа́н, Андріа́н, Андріа́н

А́лик — Оле́г; Олексáндр (Оле́сь); Олексі́й, Олекса

Альо́ша — Олексі́й, Оле́кса
Амбро́с, Амвро́с — Амвро́сій, Амбро́сій, Амбро́сь
Амо́ско, Амо́сонько, Амо́сочко — Амо́с

Амро́с, Амро́сь — Амвро́сій, Амбро́сій, Амбро́сь

Ана́н, Ана́ненько, Ана́нечко, Ана́нцо, Ана́ньо, Ана́ньо — Ана́ній, Ана́нь

Анаста́сик, Анаста́сьо — Анаста́с, Анаста́сій (Наста́с)

Анато́лик, Анато́лько, Анато́льцо, Анато́льчик — Анато́лій, Анато́ль

Андріа́нко, Андріа́нонько, Андріа́ночко, Андріа́ночок, Андріа́ну́сик, Андріа́ну́сьо, Андріа́нчик — Адріа́н, Андріа́н, Андріа́н

Андріе́нько, Андріе́ць, Андріе́чко, Андрі́йко, Андрі́йцо, Андрі́йчик — Андрі́й

Андріа́нко, Андріа́нонько, Андріа́ночко, Андріа́ночок, Андріа́ну́сик, Андріа́ну́сьо, Андріа́нчик — Адріа́н, Андріа́н, Андріа́н

Андріа́ш — Андрі́й

Андро́нко, Андро́нонько, Андро́ночко, Андро́нчик — Андро́ник, Андро́н

Андрю́нь, Андрусе́нько, Андрусе́чко, Андру́сик, Андру́сь, Андру́х, Андру́шко — Андрі́й

Антишко, Антипошко, Анти-
почко — Антип
Антінко, Антонечко, Антон-
ко, Антоньо, Антось, Ан-
тосько, Антосьо, Антоша,
Антошко — Антін, Антон
(Антоній); Антонін
Аполя — Аполлінарій; Апол-
лон, Аполлоній
Аркадик, Аркадичок, Аркадь —
Аркадій
Арнольдик, Арнольдичок —
Арнольд
Арсенечко, Арсенко, Арсен-
чик, Арсенько, Арсеньо —
Арсен, Арсеній (Арсень,
Арсентій)
Артемик, Артемко, Арте-
монько, Артемочко, Артем-
цьо, Артемчик — Артем,
Артемій; Артемон
Артурко, Артуронько, Арту-
рочко, Артурчик — Артур
Архипко, Архипонько, Архи-
почко, Архипцьо, Архип-
чик — Архип
Асик, Аскольдик — Аскольд

Б

Бакум — Абакум, Авакум,
Бенек, Бернардик — Бернард
Берт, Бертик — Альберт
Богданко, Богданонько, Бог-
даночко, Богданцьо, Бог-
данчик, Богданьо, Богда-
сик, Богдась — Богдан
Богусик, Богусь — Богуслав
Бодьо — Богдан
Борис — Борислав
Борисик, Бориско, Борисонь-
ко, Борисочко, Борисьо,
Борчик — Борис
Боря — Борис; Борислав
Броник, Бронко, Брончик,
Бронько, Броньо, Броня —
Броніслав

В

Вавилонько, Вавилочко —
Вавило, Вавил (Авилло)
Вадик, Вадимко, Вадимонько,
Вадимочко, Вадимчик, Вад-
ко, Вадько — Вадим
Вакулко, Вакулонько, Ваку-
лочко, Вакулик — Вакула
Валентионько, Валентиноч-
ко — Валентин; Валентій,
Валент
Валера, Валерик — Валерій;
Валер'ян, Валеріан
Валеріанко, Валеріанчик —
Валер'ян, Валеріан
Валерка, Валерко — Валерій;
Валер'ян, Валеріан
Валечко — Валентин; Вален-
тій, Валент
Валик — Валентин; Валентій,
Валент
Валько — Валентин; Вален-
тій, Валент
Валя — Валентин; Валентій,
Валент; Валерій; Валер'ян,
Валеріан
Ванцьо, Ванько, Ваньо, Ва-
нюсьо, Ванюша, Ванюшка,
Ванюшко, Ваня — Іван
Василенько, Василечко, Васи-
лик, Василін, Василина,
Василунь, Василуньо, Васи-
лько, Василько, Васильцьо,
Васильчик, Васько, Васьо,
Васюньо, Васюта, Вася —
Василь; Василько
Вацик, Вацуньо, Вацусь, Ва-
цьо — Вацлав
Веня — Авенір; Венедікт,
Бенедікт (Бенедьо, Бенедь);
Веніамін
Вікторко, Вікторонько, Вікто-
рочко, Вікторчик — Віктор;
Вікторин; Вікторій
Вільок, Біля — Вілен; Віле-
нін; Віль

Вірко, Вірусь, Вірчик — Ві-
рослав
Вісарик — Віссаріон
Віталик, Віталь, Віталько, Ві-
тальчик, Вітасик, Віта-
сьо — Віталій
Вітик — Вітольд
Вітічка — Віктор; Вікторін;
Вікторій
Вітольдик — Вітольд
Вітько, Вітя — Віктор; Вікто-
рін; Вікторій; Віталій
Вітьок — Віктор; Вікторін;
Вікторій
Вітя *див.* Вітько
Влад, Владик — Владилён;
Владислав, Володислав;
Владлён
Владиславчик — Владислав,
Володислав
Владко, Владонько, Владоч-
ко — Владилён; Владислав,
Володислав; Владлён
Власик — Влас, Улас (Власій)
Влодко — Володимир
Вова, Вовка, Вовонька, Вовоч-
ка, Вовуля, Вовуня, Вовуся,
Вовчик, Володар, Воло-
дасик, Володась, Володень-
ка, Володечка, Володик,
Володимирко — Володимир
Володиславчик — Владислав,
Володислав
Володичок, Володкó, Володь-
ка, Володькó, Володя —
Володимир
Всеволодик, Всеволодкó —
Всеволод
В'ячко — В'ячеслав

Г

Габро́, Гаврик, Гаврилечко,
Гаврилик, Гаврилко, Гав-
рилонько, Гаврилочко, Гав-
рильцо, Гавро́, Гаврю-
ша — Гаврило

Гарасик, Гарасимко, Гараси-
монько, Гарасимочко, Га-
рась, Гарасько — Гарасим,
Герасим
Гарик — Генріх; Георгій; Ігор
Гена, Геник, Генка — Генна-
дій; Генріх
Генко — Євген (Євгеній)
Геньо — Геннадій
Геня — Геннадій; Євген (Євге-
ній); Євстигній
Гера — Гарасим, Герасим;
Герман
Герасик, Герасимко, Гераси-
монько, Герасимочко, Ге-
рась, Герасько — Гарасим,
Герасим
Глібко, Глібонько, Глібчко,
Глібцо — Гліб
Гнатик, Гнатко, Гнатонько,
Гнаточко, Гнатусь — Гнат,
Ігнат, Ігнатій
Гордієнко, Гордієчко, Гор-
дійко — Гордій
Горик — Ігор
Горя — Георгій; Єгор; Ігор
Граня — Євграф
Григорко, Гриник, Гринь,
Гринько, Гриньо, Гриня,
Грицай, Грицик, Грицу-
ненько, Грицун, Грицуньо,
Грицуня, Гриша, Гришко,
Грунь, Грунько — Григорій,
Григір, Грицько (Григор,
Гриць, Ригір, Ригор)
Гурик, Гурка, Гурко — Гурій
Густа, Густик — Август;
Августин; Густав

Д

Давідко, Давідонько, Дави-
лочко — Давид
Дан — Богдан
Данилко, Данилонько, Дани-
лочко — Данило
Данко — Богдан
Данусик — Адріан, Андріан,
Андріян; Данило

Дану́сько, Дану́сьо — Адріа́н,
Андріа́н, Андріа́н
Дану́цьо, Дану́к, Да́ня —
Дани́ло
Дарко, Дару́сик, Дарчи́к —
Дари́й
Демидко, Демидо́к, Демидо́нь-
ко, Демидочко — Демид
Демко, Де́мо, Де́мчик —
Дементі́й; Дем'я́н
Дем'я́нко, Дем'яно́нько, Де-
м'яно́чко — Дем'я́н
Дени́ска, Дени́ско, Дени́сонь-
ко, Дени́сочко — Дени́с
Ді́ма, Дми́трик, Дми́тронько,
Дми́тро́чко, Дми́трю́ньо,
Дми́тру́сь — Дми́тро; Ди-
митріа́н
До́лько — Адольф
До́рко — Фе́дір, Теодо́р, Тодо́р
Дорофі́єнько, Дорофі́єчко, До-
рофі́йко — Дорофі́й, Дорош
(Дорохте́й)

Е

Е́дик — Едуа́рд, Едва́рд

Є

Євге́нко, Євге́нонько, Євге́ноч-
ко, Євге́нцьо, Євге́ньо —
Євге́н (Євге́ній)
Євдо́кімонько, Євдо́кімоч-
ко — Євдо́кім (Явдо́кім)
Євко́ — Євге́н (Євге́ній);
Євдо́кім (Явдо́кім); Євдо́к-
сій; Євла́мпій; Євло́гій;
Євме́н; Євсти́гній; Євстра́т
Єго́рко, Єго́ронько, Єго́роч-
ко — Єго́р
Єлисе́єнько, Єлисе́єчко, Єли-
сейко, Єлисейчи́к — Єлисе́й
(Ялисей)

Ж

Же́нько, Же́ня — Євге́н (Євге́-
ній)
Жо́ра, Жо́рж, Жо́рик — Гео́р-
гі́й; Єго́р; Ю́рій, Ю́рко

З

За́рик, За́ря — Сві́тоза́р
Заха́ронько, Заха́рочко, За-
ха́рцьо, Заха́рчик — Заха́р,
Заха́рій, Захарко
Зе́ник, Зе́ньо — Зено́н; Зи-
но́вій, Зінько́
Зі́нь — Зіно́вій, Зінько́
Зо́рик, Зо́рчик, Зо́рянко, Зо-
ря́нчик — Зо́ря́н

І

І́ва — Іо́в, Йо́в
Іва́ненько, Іва́нець, Іва́нечко,
Іва́ник, Іва́нина, Іва́нко,
Іва́нонько, Іва́ночко, Іва́ноч-
ок, Іва́ну́ч, Іва́ну́ьо,
Іва́нцьо, Іва́нчик, Іва́нко,
Іва́ньо, Іва́сенько, Іва́-
сечко, Іва́сик, Іва́сь, Іва́-
сько, Іва́сьо, Івасю́ненько,
Івасю́нечко, Івасю́нь, Івасю́ньо,
Іва́шенцьо, Іва́шечко,
Іва́шко — Іва́н
Ігна́сь, Ігна́течко, Ігна́тко,
Ігна́шко — Гна́т, Ігна́т, Іг-
на́тій
Іго́рок, Іго́рочко, Іго́рьок,
Іго́рьочко — Іго́р
Іла́ш, Іла́шко, Ілля́ша, Іл-
ля́шка — Ілля́, Ілько́
Іноке́ша — Інокенти́й
Іпа́тко — Іпа́т, Іпа́тій
Іре́н — Ірині́й
Ісае́нько, Ісае́чко, Іса́йко —
Іса́й

Й

Йова — Іов, Йов
Йонька, Йонько, Йоня — Йо-
сип, Осип (Йосиф)
Йосафатик — Йосафат, Оса-
фат (Сафат)
Йосипко, Йосифко, Йоська,
Йосько, Йосья — Йосип,
Осип (Йосиф)

К

Казик, Казимірко, Казько,
Казьо — Казимір
Калень, Калінка — Каленік;
Калина
Карпик, Карпонько, Кар-
пұсь — Карпо
Касяненко, Касянюк, Кася-
ночко — Касян
Кир, Кирик, Кирилець, Кири-
лик, Кирилко, Кирилонько,
Кирилочко, Кирильцо —
Кирило
Кирко — Кирик; Кирило; Ки-
ріак
Кирусь — Кирик; Кирило;
Киріак
Кіма, Кімусь — Кім
Кіндрась, Кіндратик, Кінд-
ратко, Кіндратонько, Кінд-
раточко — Кіндрат
Климко, Климонько, Климоч-
ко, Климусь, Климцо, Климчик — Клим; Кли-
мент, Климентій
Колько, Коля — Микола
(Миколай, Нікола)
Копа — Прокіп, Прокопій
Корнілко, Корнієнюк, Корні-
єць, Корнієчко, Корнійко,
Корнюсь, Корнюша — Кор-
нелій; Корнило, Корній; Корній
Костенько, Костиш, Костусь,
Костьо, Костюк, Костя,
Котька, Котя — Костянтин,
Кость

Ксавєрко, Ксавєронько, Кса-
верочко — Ксавєрій
Ксень — Ксенофонт; Оксєн-
тій, Оксєнт, Оксєн (Овксєн-
тій, Овксєнт, Овксєн, Авк-
сєнтій)
Кузєма, Кузємка, Кузємочка,
Кузь, Кузько, Кузьмина,
Кузьмичок — Кузьма
Купріянюк, Купріянонько,
Купріяночко, Купріян-
чик — Купріян (Купер'ян,
Купрій)

Л

Лаврик, Лавричок — Лаврєн-
тій, Лаврін; Лавро, Лавр
Лаврінюк, Лаврінонько, Лав-
ріночко — Лаврєнтій, Лав-
рін
Лаврунюк — Лаврєнтій, Лав-
рін; Лавро, Лавр
Ладим, Ладимир, Ладимирко,
Ладимко, Ладко — Володи-
мир
Лазарик, Лазарко, Лазаронь-
ко, Лазарочко — Лазар
Ларик, Ларіосик, Ларко —
Ларіон, Ларіон
Левонько, Левочко, Левусь,
Левцо, Левчик — Лев,
Левко
Лексієчко, Лексіюк — Олек-
сій, Олекса
Лель — Олександр (Олесь,
Лесь)
Леонідик, Леонідонько, Леоні-
дочко — Леонід
Лєра, Лєрик — Валєрій; Вале-
р'ян, Валєріан
Лєсиж — Олєг; Олександр
(Олесь, Лесь); Олєсь
Лєсь — Олєг; Олєсь
Лєсько — Олександр (Олесь,
Лесь)
Лєсюта — Олександр 'Олєсь,
Лєсь)
Логвинко — Логвин
Лукань, Луканько, Лукач,
Лукашик, Лукашко, Лука-

шуньо, Лук'янка, Лук'ян-
цо, Лук'янчик, Лук'яньо,
Луцик, Луцько, Луцьо —
Лук'ян; Лука (Лукаш);
Лукій; Лукіліан (Лукан)
Льонцо, Льончик — Леонід
Льонько, Льоньо — Леон;
Леонід
Льоня — Лев, Левко; Леон;
Леонід; Леонтій, Леонт,
Левко; Олексій, Олекса
Любко — Любомір; Любо-
мисл
Любомірко — Любомір
Любцо, Любчик — Любомір;
Любомисл

М

Макарик, Макарко, Мака-
ронько, Макарочко, Мака-
рцо, Макарчик — Мака́р
Македонко — Македон
Макс — Максим; Максиміан
(Максіан); Максиміліан
Максимко, Максимонько,
Максимочко, Максимунь,
Максимуньо, Максимцо —
Максім; Максиміан (Мак-
сіан)
Мануїлонько, Мануїлочко —
Мануїл, Мануїло
Манулько, Манульцо, Ма-
нульчик — Еммануїл
Манько — Мануїл, Мануїло
Маратик — Марат
Маркіяник, Маркіянка, Мар-
кіянцо, Маркіянчик, Мар-
кіяньо — Маркіян
Маркусь, Марочко — Марко́
Мартинко, Мартинонько,
Мартиночко — Мартін;
Мартиніан, Мартьян
Марчик — Маркіян; Марко́
Мар'янка, Мар'янонько, Ма-
р'яночко, Мар'янчик, Ма-
р'яньо — Мар'ян, Маріан

Матвієнько, Матвієчко, Мат-
війко, Матвійцо, Матвій-
чик, Матюха, Матюша,
Мацько — Матвій (Матій,
Матяш)
Мелета, Мелеша, Мелешко —
Мелетій
Мечик — Мечислав
Микітка, Микітко, Микі-
тонько, Микіточко — Ми-
кі́та
Микодімко — Никодім (Ми-
кодім)
Миколайко, Миколайчик, Ми-
колка, Миколонька, Мико-
лочка, Микольцо, Мико-
ля — Микола (Миколай,
Нико́ла)
Минко — Міна
Мірко — Будимір; Любомір;
Лодомір; Мирон; Миро-
слав; Радомір; Славмир,
Славомір
Міронко, Міронцо, Мірон-
чик, Міроньо, Міро́сь —
Міро́н
Міросько, Міро́сьо — Міро́н;
Мірослав
Мірошко — Мірослав
Мись — Михайло
Митько, Мі́тя — Дмитро́;
Димитріан
Михайлик, Михайличко, Ми-
хайличок, Михайлонько,
Михайлочко, Михайлу́ньо,
Михалик, Михалко, Ми-
халь, Михальо, Михальок,
Михань, Миханько, Миха-
ньо, Михасик, Михась,
Михасько, Михасьо, Мих-
лик, Ми́ша, Мишко́, Мишу-
ня — Михайло
Мілько — Омелян, Омелько
Модестик, Модик — Модест
Мусієнько, Мусієчко, Мусійко,
Мусійчик — Мусій, Мойсей

Н

Наза́рко, Наза́ронько, Наза́-
рочко, Назарцо́, Назар-
чик — Назар, Назарій
Нато́лик, Нато́лько, Нато́льо,
Нато́льцо, Нато́льчик —
Анато́лій, Анато́ль
Нау́мко, Нау́монько, Нау́моч-
ко, Наумчик — Наум
Начко́ — Гнат, Ігнат, Ігнати́й
Несті́рко, Несторко́, Нестор-
цо́ — Несті́р, Нестор
Никоди́мко — Никоди́м (Ми-
коди́м)
Нико́лайко, Нико́лайцо́, Ни-
ко́лик, Николко́, Николо́нь-
ко, Нико́лочко, Николу́ньо,
Нико́льцо́ — Мико́ла (Ми-
ко́лай, Никола́)
Никонко́ — Никі́н, Никон
Ничи́пірко, Ничи́порко — Ни-
ки́фор, Ничи́пір

О

Овді́єнько, Овді́єчко, Овді́й-
ко — Овді́й
Ове́ронько, Ове́рочко, Ове-
р'я́нко — Ове́ркій, Ове́рко
(Аве́ркій); Овер'я́н (Аве-
р'я́н)
Овра́мко, Овра́монько, Овра́-
мочко — Авра́м, Овра́м,
Абра́м
Овсі́єнько, Овсі́єчко, Овсі́й-
ко — Овсі́й, Євсе́вій (Євсей)
Оксе́нко, Оксе́ночко, Оксе́н-
цо́, Оксе́ньо — Оксе́нтій,
Оксент, Оксе́н (Овксенті́й,
Овксент, Овксен, Авксен-
ті́й)
Оле́жик, Оле́жка — Оле́г
Олексик, Олексі́єнько, Олек-
сі́єчко, Олексі́йко, Олек-
сьо́ — Олексі́й, Олекса́
Оле́лько, Оле́сик, Оле́сько —
Олександр (Оле́сь)

Оле́шко — Олексі́й, Олекса́
Олько́, О́льо, О́льчик, Олю́-
сик — Оле́г
Оме́лечко — Оме́лян, Оме́лько
Они́сечко, Они́шко — Они́сим,
Они́сько
Оно́йко, Оно́прійко, Оно́шко,
Ону́фрійко, Ону́шко —
Оно́прій, Ону́прій, Ону́фрій
Опана́сик, Опана́ско, Опана́-
сонько, Опана́сочко, Опана́-
сьо́ — Пана́с, Опана́с, Та-
на́с, Танась, Танасі́й, Ата-
на́с, Атанасі́й, Афанасі́й
Оре́стик, Ори́сик, Ори́сько,
Ори́сьо, Орко́, Орцо́, Ор-
чик — Орест
Оси́пко — Йо́сип, Оси́п (Йо́-
сиф)
Оста́пик, Оста́пко, Оста́пцо́,
Оста́пчик — Оста́п, Євста-
хі́й, Євста́фій (Ста́хій, Стах)
Охрі́мко, Охрі́монько, Охрі́-
мочко — Охрі́м, Єфрем

П

Па́ва, Па́вка, Па́влик, Па́в-
личко, Павли́ш, Павли́й,
Павло́нько, Павлу́нь, Пав-
лу́ньо, Павлу́ня, Павлу́-
сенько, Павлусик, Павлу́-
сичок, Павлу́сь, Павлу́сько,
Павлу́ша, Павлу́шка —
Павло́
Пала́дько — Палла́дій
Пана́сик, Пана́ско, Пана́сонь-
ко, Пана́сочко, Пана́сьо —
Пана́с, Опана́с, Танас, Та-
на́сь, Танасі́й, Атана́с, Ата-
на́сій, Афанасі́й
Панкра́тко, Панкра́тонько,
Панкра́точко — Панкра́т,
Панкра́ті́й
Парфе́нко, Пархі́мко — Пар-
фе́н, Парфе́ній, Парфе́нтій,
Пархі́м, Пархо́м, Партен
Пату́сь — Іпат, Іпати́й

Пахо́мко — Пахо́м
 Паша — Павло; Пахо́м
 Пашко́ — Павло
 Пе́трик, Пе́тричок, Пе́трун-
 чик, Петрунь, Петруньо,
 Петру́сик, Петру́сичок, Пет-
 русь, Петрусьо, Петько, Пе-
 тя — Петро
 Пили́пець, Пили́пко́, Пили-
 пок, Пили́понько, Пили́п-
 цю, Пили́пчик — Пили́п
 Плато́нко, Плато́нчик, Плато́-
 нько, Плато́ша — Плато́н
 По́ля — Аполліна́рій; Апол-
 ло́н, Аполло́ній
 Порфи́рик, Порфи́рко, Пор-
 фи́ронько, Порфи́рочко —
 Порфи́р, Порфи́рій
 Пота́пко, Пота́понько, Пота́-
 почко, Пота́пчик — Пота́п
 Про́кішко, Про́кіпчик, Про́ко-
 пець, Про́копик, Про́копко,
 Про́копчик, Про́ник, Пронь,
 Пронька, Пронько, Прон-
 ня — Про́кіп, Про́копій
 Про́хорко — Про́хор
 Про́цик, Про́ць, Про́цько —
 Про́кіп, Про́копій
 Про́шка — Про́хор

Р

Ра́дик, Ра́дя — Радисла́в;
 Ра́дій; Радоми́р
 Радько́ — Родіо́н (Радиво́н)
 Раф, Ра́фа, Ра́фик, Рафу́ня —
 Рафаї́л
 Ре́на — Рейнго́льд
 Ри́гірко, Ри́го́рко — Григо́рій,
 Гри́гір, Грицько́ (Григо́р,
 Гриць, Ри́гір, Ри́го́р)
 Робер́тик — Роберт
 Родько́ — Родіо́н (Радиво́н)
 Ро́ма, Рома́нець, Рома́ник,
 Рома́нко, Рома́нонько, Ро-
 ма́ночко, Рома́нчик, Рома-
 ньо, Рома́сь, Рома́сьо, Ро-

ма́шко, Ро́мка, Ро́мко, Ро́-
 мочка, Рому́сь, Рому́сьо,
 Ро́мцю, Ро́мчик — Рома́н
 Ро́стик, Ро́стичок, Ро́стя —
 Ростисла́в
 Ру́дик — Рудольф
 Русик, Русланчик — Рус-
 ла́н

С

Са́вко, Са́вонька, Са́вочка,
 Савцо́, Савчик — Сава
 (Са́вка)
 Сай, Сайко́ — Іса́й
 Сак — Іса́к (Са́кій)
 Самко́, Саму́сь — Самі́йло
 Санько, Са́ня — Олекса́ндр
 Сафа́тик, Сафа́тко — Йоса-
 фа́т, Осафа́т (Сафа́т)
 Сачо́к — Іса́к (Са́кій)
 Саша, Сашко́, Сашу́ля, Са-
 шу́ня — Олекса́ндр
 Сви́ридко, Сви́ридо́нько, Сви-
 ридочко — Сви́рид, Свири-
 до́н, Спиридо́н
 Свя́тко, Святу́сь — Святого́р;
 Святопо́лк; Святосла́в
 Се́ва — Всеволо́д; Овсі́й, Евсе́-
 ві́й (Евсе́й); Сева́стьян, Се-
 ва́стіан; Севері́н; Север'я́н,
 Севері́ан
 Севери́нко, Севери́нонько, Се-
 вери́ночко, Севери́нчик, Се-
 ве́рко — Севері́н; Север'я́н,
 Севері́ан
 Се́менко, Се́мено́нько, Се́ме-
 ночко, Се́менчик, Се́мко —
 Се́мен
 Се́нь, Се́нько́, Се́ньо, Се́ня —
 Арсе́н, Арсе́ній (Арсе́нь,
 Арсе́нтій); Ксенофо́нт; Се-
 ме́н
 Сергі́єнько, Сергі́єчко, Сергі́й-
 ко, Сергі́йчик, Сергу́ня,
 Серьо́га, Серьо́жа — Сергі́й

Сидорко, Сидорцо, Сидор-
чик — Сидір
Сиса — Сисой
Сіма — Серафим
Слава, Славик, Славко, Слав-
цо, Славчик — Богуслав;
Болеслав; Борислав; Броні-
слав; Вірослав; Владислав,
Володислав; Всеслав; В'яче-
слав; Доброслав; Мечислав;
Милослав; Мирослав; Мсти-
слав; Радислав; Ростислав;
Святослав; Славмир, Славо-
мир; Станіслав, Стасій
(Стась); Чеслав; Ярослав
Сопронко, Софронко — Соф-
рон, Сопрон, Супрун
Спиридо — Свирид, Свири-
дон, Спиридон
Стасик, Стасько, Стасьо, Ста-
сюньо — Анастас, Ана-
стасій (Настас); Остап, Єв-
стахій, Евстафій (Стахій,
Стах); Станіслав, Стасій
(Стась)
Шашко — Остап, Евстахій,
Евстафій (Стахій, Стах)
Степаник, Степанко, Степа-
нонько, Степаночко, Степа-
нццо, Степанчик, Степа-
сенцько, Стефаник, Стефан-
ко, Стефанонько, Стефаноч-
ко, Стефанццо, Стефко,
Стефццо, Стець, Стюпа —
Степан (Стефан, Стецько)
Супрунко, Супрусь — Софрон,
Сопрон, Супрун

Т

Тадик — Тадей, Фадей (Тадій)
Талик, Таля — Віталій
Танасик, Танасієнько, Тана-
сієчко, Танаско, Танасьо —
Панас, Опанас, Танас,
Танась, Танасій, Атанас,
Атанасій, Афанасій

Тарасик, Тарасичок, Тараско,
Тарасунчик, Тарасуньо, Та-
расуня, Тарасьо — Тарас
Тасик — Віталій
Теодорик — Теодор, Тодор
Терех, Терешечко — Терентій
(Терешко, Терень)
Тилимонко — Филимон (Ти-
лимон)
Тимонько, Тимось, Тимоха,
Тимочко, Тимошко, Ти-
мусь, Тимццо — Тимофій
(Тиміш, Тимко)
Титко, Титонько, Титочко —
Тит
Тишко — Тіхін, Тіхон
Тіма — Тимофій (Тиміш,
Тимко); Тимур
Тодірко, Тодорко, Тодорцо —
Теодор, Тодор
Тодосійко, Тодоско, Тодох —
Феодосій, Федосій, Федос,
Федось, Тодос, Тодось,
Тодосій
Толик, Только, Тольчик, То-
люсь, Толюсьо, Толя —
Анатолій, Анатоль
Томко, Томуньо, Томусь —
Хома (Тома)
Тонько, Тоньо, Тоньчик, То-
сик, Тосько, Тосьо — Ан-
тін, Антон (Антоній)
Тронь, Тронько, Трохимко,
Трохимонько, Трохимочко,
Трохимчик, Трушко — Тро-
хим
Турик — Артур

У

Уласик — Влас, Улас (Власій)
Улянко, Улянонько, Уляноч-
ко — Улян
Устимко, Устимонько, Усти-
мочко — Устим, Устин
(Юстим, Юстин)

Ф

Фан — Теофан, Теофан
 Фанько — Агатангел, Агафан-
 гел
 Фаня — Агатангел, Агафан-
 гел; Панас, Опанас, Танас,
 Танась, Танасій, Атанас,
 Атанасій, Афанасій
 Федірко, Федорик, Федорко,
 Федоронько, Федорочко —
 Федір
 Федотко, Федотонько, Федо-
 точко — Федот
 Федунько, Федунь, Феду-
 ньо — Федір
 Федь, Федько, Федьо, Федя —
 Федір; Федот
 Фель, Феля — Фелікс
 Фесько — Феодосій, Федосій,
 Федос, Федось, Тодос, То-
 дось, Тодосій
 Филимонко, Філь, Філя —
 Филимон (Тилимон)
 Філько — Феофіл, Теофіл
 Фіма — Серафим; Юхим
 (Єфим, Євтим)
 Фред — Альфред; Фрідріх

Х

Харечко, Харитінко, Хари-
 тонко — Харитон, Харитін
 (Харко)
 Харло — Харламп (Харлам)
 Хомик, Хомка, Хомко, Хо-
 монько, Хомочко, Хомусь,
 Хомцьо — Хома (Тома)

Ч

Чіпка — Никифор, Ничіпир

Ш

Шура, Шурко — Олександр

Ю

Югин — Євген (Євгеній)
 Юзик — Йосип, Осип (Йо-
 сиф); Юзеф
 Юзуненько, Юзунечко,
 Юзя — Юзеф
 Юзько, Юзьо — Йосип, Осип
 (Йосиф); Юзеф
 Юлик, Юлько, Юльцьо, Юль-
 чик, Юля — Юліан (Уліян);
 Юлій; Юліус
 Юр, Юра, Юрасенько, Юра-
 сечко, Юрасик, Юрась,
 Юрасько, Юрасьо, Юраш,
 Юрашко, Юрієчко, Юрійко,
 Юрок, Юресь, Юрцьо,
 Юрчик — Юрій, Юрко
 Юхимко, Юхимонько, Юхи-
 мочко, Юхимцьо, Юхим-
 чик, Юша — Юхим (Єфим,
 Євтим)

Я

Якимець, Якимик, Якимко,
 Якимонько, Якимочко,
 Якимцьо, Якимчик — Яким
 Яківко, Яковець, Яковко,
 Якусь — Яків
 Янко, Янцьо — Ян
 Яремко, Яремонько, Яремоч-
 ка, Яремочко, Яремчик —
 Ярема, Веремій (Єремія)
 Ярик — Яромир; Ярополк;
 Ярослав
 Ярко — Ярема, Веремій (Єре-
 мія); Яромир; Ярополк;
 Ярослав
 Ярусь, Ярусьо, Ярчик — Яро-
 полк; Ярослав
 Ясик — Ярослав
 Ясь — Ян
 Ясько — Яків; Ян
 Яцина, Яцко, Яць, Яцько,
 Яцьо, Яша, Яшко — Яків

Жіночі імена

A

**Аврѣлка, Аврѣльца, Аврѣля
— Аврелія**

А́га — Ага́та; Агафо́ника; Агла́йда; Агла́я; Агнеса́; Агні́я
Ага́тонька, Агато́чка — Ага́та
Агла́я — Агла́йда

А́гна — Агнѣса; А́гнія

Агúля — Агла́йда; Агла́я

Агуса — Августа

Ада — Аделаїда; Аделіна; Ад-
ріана, Аїда; Аріадна; Ар-
кадія; Олімпіада; Олімпія;
Рала

Аде́ль, Аде́ля — Адела́йда;
Але́ліна

Адонька, Адочка — Ада; Аделаїда; Аделіна; Адріана; Аїда; Аріадна; Аркадія; Рада

Адрі́анка, Адріа́нонька, Адріа́ночка — Адріа́на

Адуся, Адя — Ада; Аделаїда;
Аделіна; Адріана; Аїда;
Аріадна; Аркадія; Рада

Аза — Азалія

А́зонька, А́зочка — А́за; Аза́-
лія

Аїдонька, Аїдочка — Аїда

Аксёнонька, Аксёночка, Аксёня, Аксенька, Аксинька, Аксінюнька, Аксінючка, Аксінья, Аксінька, Аксют, Аксютка, Аксютонька, Аксютотчка — Оксана (Аксёнія, Оксёнія, Ксёнія)

Ала — Алевтина; Аліна; Аліса; Алла

Аліна — Ангеліна

Алі́нка — Алі́на; Ангелі́на

Алінонька, Аліночка — Аліна
Аліса — Каліста

Аліска, Алісонька, Алісочка —
Аліса: Каліста

А́ллонька, А́ллочка, Аллу́ся — Алла

Альбертинка, Альбертинонь-
ка, Альбертиночка — Аль-
бертина

Альбі́нка, Альбіно́нька, Альбіно́чка — Альбі́на

Альві́нка, Альвіно́нька, Аль-
віно́чка — Альві́на

Альфре́дка, Альфре́донька,
Альфре́дочка — Альфре́да

Аля — Аеліта; Алевтіна; Алі-
на; Аліса; Алла; Альбер-
тіна; Альбіна; Альвіна;
Альфреда; Каліста; Олім-
піада; Олімпія

Ана — Діана

Ангелінонька, Ангеліночка,
Ангелка, Ангельця — Ан-
геліна

Анже́лка, Анже́лонька, Ан-
же́лочка — Анже́ла, Анже-
ли́ка

**А́нка, А́ниця, А́ничка, А́н-
ну́я, Аннуся — Га́нна
(А́нна)**

Анто́сенька, Анто́сечка, Анто́ська, Анто́ся — Анто́ніда; Анто́ніна; Анто́нія

Анфі́ска, Анфі́сонька, Анфі́-
сочка — Анфі́са

А́нця, А́нюта, А́нютка, А́нютонька, А́нюточка — Гáнна (А́нна)

А́ня — Га́нна (А́нна); Ді́ана;
Лі́ана: Лілі́ана, Лілі́яна

Аріаднонька, Аріадночка —
Аріадна
Арсенка, Арсе́нонька, Арсе́-
ночка — Арсена, Арсенія
Арте́ма, Артемка, Артемо́нь-
ка, Артемо́чка — Арте́мія
Асенька, Асечка — Ася
Ася — Агнеса; Анаста́сія,
Наста́сія, Настя; Арсе́на,
Арсенія; Та́сія, Та́са
Афана́ся — Афана́сія

Б

Беа́та, Беа́тка — Беатри́са
Бе́ла, Бе́лка — Бе́лла; Іза-
бе́лла
Бе́ллонька, Бе́ллочка, Беллу́-
ся, Белонька, Белочка —
Бе́лла
Бе́ртонька, Бе́рточка, Берту́ся
— Бе́рта
Бе́та — Беатри́са
Бе́тя — Бе́рта
Богда́нка, Богда́нонька, Бог-
да́ночка, Богда́нця —
Богдана
Богу́сенька, Богу́сечка, Богу́-
ська, Богу́ся — Богусла́ва
Боле́ся, Болечка, Бо́лька, Бо-
лю́нька, Болю́ня, Болю́ся,
Бо́ля — Болесла́ва
Бро́ненька, Бро́нечка, Бро-
ну́ся, Бро́нька, Бро́ня —
Бронісла́ва

В

Валенти́нонька, Валенти́ноч-
ка — Валенти́на
Вале́ра, Вале́рка, Вале́ронька,
Вале́рочка, Вале́рця — Ва-
ле́рія
Вале́чка, Вале́юня, Вале́юся,
Вале́юша, Вале́юшка — Ва-
ленти́на
Ва́ля — Валенти́на; Вале́рія

Ва́ндонька, Ва́ндочка, Ван-
ду́ся — Ва́нда
Варва́ронька, Варва́рочка, Ва́р-
ка, Ва́ронька, Ва́рочка,
Вару́ся, Варю́ня, Варю́-
то́нька, Варю́точка, Ва́ря —
Варва́ра
Васи́лінка, Васи́лінонька,
Васи́ліночка, Васи́лька —
Васи́ліна
Ва́ссонька, Ва́ссочка — Ва́сса
Ва́ська, Ва́сюня, Ва́ся —
Васи́ліна; Ва́сса
Ве́клонька, Ве́клочка, Век-
лу́ня, Веклу́ся, Веклю́ня,
Веклю́ся — Текля, Ве́кла
(Фе́кла)
Ве́ля — Еве́ліна
Вене́рка, Вене́ронька, Вене́-
рочка, Ве́ня — Вене́ра
Веро́на, Веро́нка, Веро́нця,
Веро́нька, Веро́ня, Веру́нь-
ка — Веро́ніка
Ви́ка — Веро́ніка; Віктори́на;
Віктори́я
Ви́кта, Ви́кту́ся — Віктори́на;
Віктори́я
Ви́куся — Веро́ніка; Вікто-
ри́на; Віктори́я
Ви́ля — Віле́на; Вілені́на; Ві-
лі́на
Вио́ла, Виоле́тка, Виоле́то́нька,
Виоле́точка — Виоле́тта
Вио́лка — Вио́ла; Виоле́тта
Вио́лонька, Вио́лочка — Вио́ла
Ви́ра — Веро́ніка; Віргі́нія; Ві-
рине́я; Віросла́ва
Ви́ргіна — Віргі́нія
Ви́рка, Віро́нька, Вірочка, Ві-
ру́нька, Віру́ня, Віру́ська,
Віру́ся, Вірця — Веро́ніка;
Ви́ра; Віросла́ва
Ви́ська, Ві́ся — Людві́га; Яд-
ві́га
Ви́та — Віктори́на; Віктори́я;
Виоле́тта; Віта́ліна; Віта́лія
Віта́лінонька, Віта́ліночка —
Віта́ліна

Вітка, Вітонька, Віточка, Ві-
тусенька, Вітусечка, Вітуса-
ка, Вітуса — Вікторина;
Вікторія; Віта; Віталіна;
Віталія

Влада — Владиліна; Влади-
слава; Владлена

Владка, Владонька, Владоч-
ка, Владуна, Владуса —
Влада; Владиліна; Влади-
слава; Владлена

Воленька, Волечка — Воля
Володка, Володька, Володя —
Володимира

Вутанька — Устіна, Юстіна
(Устя, Вустя)

Г

Гаїнка, Гаїнонька, Гаїночка
— Гаїна (Гаїанія)

Галечка, Галинка, Галинонь-
ка, Галиночка, Галка, Га-
лонька, Галочка, Галька,
Галонька, Галюня, Галю-
сенька, Галюся, Галютень-
ка, Галютонька, Галюточ-
ка, Галю — Галина; *рідше*
до Ганна (Анна)

Гандзіоненька, Гандзіонечка,
Гандзіюня, Гандзя, Ганка,
Ганнонька, Ганночка, Ган-
нуленька, Ганнулечка, Ган-
нулька, Ганнуля, Ганну-
нейка, Ганнушенька, Ганну-
нечка, Ганнуня, Ганнусень-
ка, Ганнусечка, Ганнуська,
Ганнуся, Ганнушка, Га-
нулька, Гануська, Ганцуня,
Ганцюня, Ганця, Ганя —
Ганна (Анна)

Гапа, Гапка, Гапонька, Га-
почка, Гапуля, Гапуня, Га-
пуся, Гася, Гафа, Гафі-
сенька, Гафісечка, Гафійка,
Гаша, Гашка, Гапуня —
Агація; Агафія, Гафія

Геленка, Гелька, Гельця,
Гелонька, Гелюсенька, Ге-

люська, Гелюся, Геля —
Гелена

Генка, Генонька, Геночка, Ге-
нуля, Генуса, Генця, Гень-
ка, Геня — Євгенія (Євгена,
Івга, Югіна)

Георгінка, Георгінонька, Ге-
оргіночка — Георгіна

Гера — Георгіна; Гертруда

Герта — Гертруда

Гланька, Гланя, Глафірка,
Глафіронька, Глафірочка,
Глаша — Глафіра

Гликерця — Гликерія, Ликé-
рія, Ликера

Горпинка, Горпинонька, Гор-
пиночка — Агрипіна; Гор-
піна

Грета — Гертруда

Груня, Груша — Агрипіна;
Горпіна

Гуля — Аглайда; Аглая

Густа, Густуса, Густя, Гуса —
Августа; Густава

Д

Дана, Данка, Данонька, Да-
ночка, Данусенька, Дану-
сечка, Дануська, Дануса —
Богдана; Даниїла

Данута — Богдана

Даня — Богдана; Даниїла

Дара, Даринка, Дарійка, Дар-
ка, Даронька, Дарочка,
Даруенька, Дарунечка,
Даруня, Дарусенька, Дару-
сечка, Даруса, Дарця, Да-
ша, Дашенька — Дарина,
Одарина, Одарка

Деля — Аделаїда; Аделіна

Денисонька, Денисочка, Де-
ниська, Денися — Денисія
Дзвінка, Дзвінонька, Дзві-
ночка, Дзвінуся — Дзвє-
нимира; Дзвенислава

Діна — Діана

Дозька, Дозя — Феодосія, Фе-
досія, Федося, Федоска,

Федо́ська, Тодо́ся, Тодо́ска
(Теодозія, Теодозя)
Докі́єнька, Докі́єчка, Докі́йка
— Евдо́кія, Докі́я (Явдо́ха,
Ві́вдя)
До́ма, Дома́сенка, Дома́сеч-
ка, Дома́ся, Дома́ська,
Дома́шенка, Дома́шечка,
Дома́шка, Домка, До́монь-
ка, До́мочка, Дому́ненька,
Дому́нечка, Дому́ня, До-
му́нька, Дому́сенка, Дому́-
сечка, Дому́ська, Дому́ся,
До́мця — Домі́ніка; До́мна,
Домні́кія (Дома́ха)
До́ра — Дари́на, Ода́рина,
Ода́рка; Доро́фея, Дороте́я;
Иси́дора; Митро́дора; Ни-
мидо́ра, Мино́дора; Німфо́-
до́ра; Теодо́ра; Федо́ра, То-
до́ра
До́рка, До́ронька, До́рочка,
Дору́ненька, Дору́ня, До-
ру́нька, Дору́сенка, До-
ру́ська, Дору́ся, До́рця,
До́ря — До́ра, Дари́на, Ода-
рина, Ода́рка; Доро́фея, До-
роте́я; Иси́дора; Митро́дора;
Нимидо́ра, Мино́дора; Нім-
фодо́ра; Теодо́ра; Федо́ра,
Тодо́ра
До́сенка, До́сечка, До́ська,
До́ся, Доце́нька, До́сечка,
До́цька, До́ця — Евдо́кія,
Докі́я (Явдо́ха, Ві́вдя); Ев-
доксі́я
Ду́ненька, Ду́нечка, Ду́ня,
Ду́сенка, Ду́сечка, Ду́ся —
Евдо́кія, Докі́я (Явдо́ха,
Ві́вдя)

Е

Евелі́ка, Евелі́онька, Еве-
лі́ночка — Евелі́на
Е́ла — Аелі́та; Евелі́на;
Елео́нора, Лео́нора; Елі́на;
Е́лла; Ельві́на; Ельві́ра;
Стелла́; Фелі́кса

Елі́нка, Елі́онька, Елі́ноч-
ка — Елі́на
Е́ллонька, Е́ллочка — Е́лла
Ело́нька, Е́лочка — Аелі́та;
Евелі́на; Елео́нора, Лео-
но́ра; Елі́на; Е́лла; Ельві́на;
Ельві́ра; Стелла́; Фелі́кса
Ельві́нка, Ельві́онька, Ельві́-
ночка — Ельві́на
Ельві́рка, Ельві́ронька, Ельві́-
рочка, Ельві́ся — Ельві́ра
Е́льзонька, Е́льзочка — Е́льза
Елю́ня, Елю́ся, Е́ля — Ав-
ре́лія; Аелі́та; Евелі́на; Еле-
оно́ра, Леоно́ра; Елі́на;
Е́лла; Ельві́на; Ельві́ра;
Стелла́; Фелі́кса
Е́ма, Емо́нька, Емо́чка — Е́м-
ма; Емі́лія (Емі́ла)
Е́ронька, Е́рочка — Е́ра
Есфі́рка, Есфі́ронька, Есфі́-
рочка — Есфі́р, Есте́р (Ес-
те́рка)

Є

Е́ва — Евдо́ксія; Евла́лія; Ев-
ла́мпія; Євни́кія; Євпра́ксія
(Євпра́кся, Пра́кся); Євсе-
ві́я; Євти́хія
Євге́нка, Євге́онька, Євге́-
ночка — Євге́нія (Євге́на,
І́вга, Ю́гіна)
Евдо́ся — Евдо́кія, Докі́я (Яв-
до́ха, Ві́вдя)
Е́вка — Єва; Евдо́ксія; Евла́-
лія; Євла́мпія; Євни́кія; Єв-
пра́ксія, (Євпра́кся, Пра́к-
ся); Євсеві́я; Євти́хія
Євля́ня — Євла́мпія
Е́вонька, Е́вочка — Є́ва; Єв-
доксі́я; Євла́лія; Євла́мпія;
Євни́кія; Євпра́ксія (Євпра́к-
ся, Пра́кся); Євсеві́я; Єв-
ти́хія
Єву́ненька, Єву́ня, Єву́сенка,
Єву́ся — Є́ва
Євця́ — Є́ва; Евдо́ксія; Єв-
ла́лія; Євла́мпія; Євни́кія;

Євпра́ксія (Євпра́кся, Пра́к-
ся); Євсе́вія; Євти́хія
Є́ля — Євла́мпія; Оле́на

Ж

Жа́на — Жа́нна; Сніжа́на
Жа́ннонька, Жа́нночка, Жа́н-
ну́ся — Жа́нна
Жа́нонька, Жа́ночка, Жа́ну́ся —
Жа́нна; Сніжа́на
Жа́сенька, Жа́ся — Жа́нна
Же́ла, Же́лонька, Же́лочка,
Же́луня, Же́луся, Же́люся,
Же́ля — А́нгела, А́нжелі́ка
Же́нька, Же́ня — Євге́нія (Єв-
ге́на, Ї́вга, Ю́гіна)

З

За́ра — Світоза́ра
Зе́ма — Зе́мфі́ра
Зе́на, Зе́нка, Зе́нька, Зе́ня, Зи́-
на, Зи́нка, Зи́нонька, Зи́ноч-
ка, Зи́нуля, Зи́ну́ня, Зи́ну́ся,
Зи́нця, Зи́нька — Зи́наї́да;
Зи́новія
Зи́рка, Зи́ронька, Зи́рочка, Зи́-
ру́ся — Зо́ресла́ва; Зо́рина;
Зо́ря; Зо́ряна
Зла́та — Златосла́ва
Зла́тка, Зла́тонька, Зла́точка
— Зла́та; Златосла́ва
Зо́сенька, Зо́ечка, Зо́йка — Зо́я
Зо́льда, Зо́ля — Ізо́льда
Зо́ненька, Зо́нечка, Зо́нька,
Зо́ня — Софі́я
Зо́ренька — Зо́ря
Зо́ринка, Зо́ринонька, Зо́ри-
но́чка — Зо́рина
Зо́ря — Зо́ресла́ва; Зо́рина;
Зо́ряна; Світоза́ра
Зо́рянкa, Зо́рянонька, Зо́ря-
но́чка — Зо́ряна
Зо́сенька, Зо́сечка, Зо́ська,
Зо́ся — Софі́я
Зуза́на, Зуза́нка, Зу́зка, Зу́зь-
ка — Су́санна

І

Іва́нка — Іва́нна; Іва́ніна
Іва́ннонька, Іва́нночка —
Іва́нна
Іва́нця — Іва́нна; Іва́ніна
Іда́ — Аде́лаїда; Аї́да; Гра́йда;
Леоні́да; Соломо́нида
Ідо́нька, Ідо́чка, Іду́ся — І́да
І́за — Ізо́льда; Луї́за
Ізабе́лонька, Ізабелочка —
Ізабе́лла
Ізо́льдонька, Ізо́льдочка —
Ізо́льда
Ізю́нка, Ізю́нця, Ізю́ня —
Луї́за
Іло́нка, Іло́нонька, Іло́ночка
— Іло́на
І́ля — Рахі́ль, Рахі́ля; Сі́ль-
вія, Сі́льва
І́на — Вілі́на; Віргі́нія; Гео́р-
гі́на; І́нга; І́неса; І́нна;
Ка́рина; Ле́ніана; Ле́ніна;
Октя́бринa; Ре́гіна; Са́віна,
Са́біна; Фа́йна
І́ннонька, І́нночка, І́нну́сень-
ка, І́нну́сечка, І́нну́ся —
І́нна
І́ну́ська, І́ну́ся, І́нця —
Віргі́нія; Гео́ргі́на; І́нга;
І́неса; І́нна; Ка́рина; Ле́ні-
ана; Ле́ніна; Октя́бринa;
Ре́гіна; Са́віна, Са́біна;
Фа́йна
І́ра, І́ринка, І́ринонька, І́ри-
но́чка, І́ронька, І́рочка,
І́руненька, І́рунечка, І́рунь-
ка, І́ру́ня, І́русенька, І́ру-
сечка, І́руська, І́ру́ся, І́рця —
Гра́йда; І́рена; І́рина, Я́рина
І́сенька, І́сечка, І́ся — Ісидо́ра
І́я — Соло́мія, Сало́ме́я (Соло́-
ха)

Ї

Ївго́нька, Ївго́чка — Євге́нія
(Євге́на, Ї́вга, Ю́гіна)

К

Ка́зика, Ка́зька, Ка́зя — Ка-
зими́ра
Кали́нка, Кали́нонька, Кали́-
но́чка, Кали́ця — Кали́на
Ка́ля — Кале́рія; Калі́ста;
Ка́роліна
Ка́ма — Ка́міла
Ка́па — Капітолі́на
Карино́нька, Карино́чка —
Кари́на
Каро́лінка, Каро́лька, Каро́ль-
ця, Каро́ля, — Каро́ліна
Касе́нька, Касу́ненька, Кась-
ка, Касю́нейка, Касю́ня,
Кася́, Кате́ринка, Кате́ри-
но́нька, Кате́рино́чка, Ка́-
те́чка, Катре́чка, Катру́нь-
ка, Катру́ня, Катру́сенька,
Катру́ся, Катю́ша, Катя́ —
Кате́рина, Кат́ря
Кві́тка, Квіто́нька, Кві́точка,
Квіту́ся — Квіто́слава
Ки́лінка, Ки́линонька, Ки́ли-
но́чка, Ки́ля — Ки́лина
(Ку́лина, Яки́лина)
Ки́ра — Ки́ріакія
Ки́ронька, Ки́рочка, Ки́русе́нь-
ка, Ки́русечка, Ки́руська,
Ки́руся — Ки́ріакія; Ки́ра
Кла́ва, Кла́вда, Кла́вонька,
Кла́вочка, Кла́вуненька, Кла́-
вунечка, Кла́вунька, Кла́-
ву́ня, Кла́вусе́нька, Кла́ву́-
сечка, Кла́вуська, Кла́вуся́,
Кла́вця́ — Кла́вдія
Кла́ринка, Кла́рино́нька, Кла́-
рино́чка, Кла́риска, Кла́ри-
со́нька, Кла́рисочка, Кла́-
ро́нька, Кла́рочка, Кла́-
ру́нька, Кла́руня́, Кла́русь-
ка, Кла́руся́, Кла́рця́ —
Кла́ра; Кла́ри́са
Кли́ма, Кли́мця́ — Клемен-
ти́на
Корне́ля — Корне́лія
Кос́тя — Констан́ція

Кса́на, Кса́нка, Кса́нонька,
Кса́но́чка — Окса́на (Ак-
се́нія, Оксе́нія, Ксе́нія);
Рокса́на
Ксе́на — Окса́на (Аксе́нія, Ок-
се́нія, Ксе́нія); Поліксе́нія,
Поліксе́на
Ксе́ненька, Ксе́нечка — Ок-
са́на (Аксе́нія, Оксе́нія,
Ксе́нія)
Ксе́нка — Окса́на (Аксе́нія,
Оксе́нія, Ксе́нія); Полі-
ксе́нія, Поліксе́на
Ксе́нонька, Ксе́но́чка — Ок-
са́на (Аксе́нія, Оксе́нія,
Ксе́нія)
Ксе́нька, Ксе́ня — Окса́на
(Аксе́нія, Оксе́нія, Ксе́нія);
Поліксе́нія, Поліксе́на
Ксю́та, Ксю́тка, Ксю́то́нька,
Ксю́точка — Окса́на (Аксе́-
нія, Оксе́нія, Ксе́нія)

Л

Ла́да — Вла́да; Владиле́на;
Владле́на; Мла́да
Ладо́нька, Ладочка́, Ладу́-
се́нька, Ладусе́чка, Ладусь-
ка, Ладу́ся — Ла́да; Вла́да;
Владиле́на; Владле́на; Мла́-
да
Лана́ — Іола́нта; Мила́на; Ро-
ксо́лана, Роксо́ляна; Рус-
лана́; Сві́тлана
Лане́чка — Євла́мпія
Ланка́, Ла́нонька, Ла́но́чка,
Ла́нусе́нька, Ла́нусечка́,
Ла́нуська́, Ла́нуся́ — Іо-
ла́нта; Мила́на; Роксо́лана,
Роксо́ляна; Русла́на; Сві́т-
лана
Ланька́, Ланя́ — Євла́мпія
Лара́ — Іла́рія; Кла́ра; Кла́-
ри́са; Лариса́; Лау́ра; Філа-
рета́

Ларіска, Ларісонька, Ларісочка, Ларіся, Ларіка — Ларіса

Ларонька, Ларочка, Ларуненька, Ларунечка, Ларунька, Ларуня, Ларусенька, Ларусечка, Ларуська, Ларуса — Ларія; Ларіса; Лаура

Ларя — Філарета

Лауронька, Лаурочка — Лаура

Леда — Леоніда

Лена, Ленонька, Леночка, Ленуня, Ленуса — Вілена; Віленіна; Владилена; Владлена; Леніана; Леніна; Леонарда; Леоніда; Леонтина; Леонтія; Магдаліна, Магдалена (Магда); Олена
Леона — Леоніла; Леонтина; Леонтія

Леонідка — Леоніда

Леонка, Леононька, Леоночка — Леоніла; Леонтина; Леонтія

Леонтинка, Леонтинонька, Леонтиночка — Леонтина

Лера, Леронька, Лерочка, Леруня, Леруса — Валерія; Калерія; Леонарда

Лесенька, Лесечка, Лесюненька, Лесюнечка, Лесюня — Ларіса; Лєся; Олександра, Олександрина (Олєся); Ольга

Лєська — Ларіса; Лєся; Олександра, Олександрина (Олєся); Ольга

Лєся — Ларіса; Олександра, Олександрина (Олєся); Ольга

Ликерка, Ликеронька, Ликерочка — Гликерія, Ликерія, Ликєра

Ліана — Ліліана, Ліліяна

Ліанка — Лііана; Ліліана, Ліліяна

Ліда, Лідонька, Лідочка, Лідунька, Лідуня, Лідуська, Лідуса — Лідія

Ліза, Ліака, Лізонька, Лізочка — Єлизавета (Лисавєта); Луїза

Ліка — Леокадія; Лілія; Сільвія, Сільва

Ліліанка — Ліліана, Ліліяна
Лілінька, Лілічка — Лідія; Ліліана, Ліліяна; Лілія; Лія (Лєя); Рахіль, Рахіля

Ліліянка — Ліліана, Ліліяна
Ліля — Лідія; Ліліана, Ліліяна; Лілія; Лія (Лєя); Олімпіада; Олімпія; Рахіль, Рахіля

Лілянка — Ліліана, Ліліяна
Лімба, Лімпонька, Лімпочка — Олімпіада; Олімпія

Ліна — Аделіна; Аліна; Ангеліна; Аполлінарія; Аполлонія; Віліна; Віталіна; Евеліна; Еліна; Ельвіна; Капітоліна; Кароліна; Леніана; Леніна; Лііана; Ліліана, Ліліяна; Михайліна; Поліна

Лінонька, Ліночка, Ліну́сенька, Ліну́сечка, Ліну́ська, Ліну́ся — Аделіна; Аліна; Ангеліна; Аполлінарія; Аполлонія; Віліна; Віталіна; Евеліна; Еліна; Ельвіна; Капітоліна; Кароліна; Леніана; Леніна; Лііана, Ліліяна; Ліна; Михайліна; Поліна

Ліпа, Ліпонька, Ліпочка — Олімпіада; Олімпія

Лія — Лілія; Сільвія, Сільва

Лора, Лоронька, Лорочка, Лоруненька, Лорунечка, Лорунька, Лоруня, Лорусенька, Лорусечка, Лоруська, Лоруса — Ларіса; Флора, Флорія; Флорентіна

Луїзонька, Луїзочка — Луїза

Лук'єрка, Лук'єронька, Лук'є-
рочка — Лукерія, Лукерка
(Лукеря)
Лукинка, Лукинонька, Луки-
ночка — Лукина
Лукієнька, Лукієчка, Лукій-
ка — Лукія
Лук'янка, Лук'янонька, Лу-
к'яночка — Лук'яна
Луцька, Луця, Луша, Луш-
ка — Лукерія, Лукера (Лу-
керя); Лукина; Лукія;
Лук'яна
Льока — Леокадія
Льоленька, Льолечка, Льоля
— Олена; Ольга
Льоня — Леоніда
Люба — Любава; Любів
(Любіна); Любомила; Лю-
бомира
Любавка, Любавонька, Лю-
бавочка — Любава
Любинка, Любинонька, Лю-
биночка — Любів (Любіна)
Любка — Любава; Любів
(Любіна); Любомила; Лю-
бомира
Любонька, Любочка, Любу-
ненька, Любунечка, Любу-
ня, Любусенька, Любусечка,
Любуся, Любця — Любава;
Любів (Любіна); Любоми-
ла; Любомира
Люда — Людвіга; Людмила
Людвіська, Людвіся — Люд-
віга
Людонька, Людочка, Людуня,
Людуся, Людя — Людвіга;
Людмила
Люня — Соломія, Саломея
(Солоха)
Люсенька, Люсечка, Люся —
Людмила; Люсьєна; Ольга
Ляленька, Лялечка — Євла-
лія; Ларіса; Олена
Лялюня, Лялюська, Лялю-
ся — Ларіса
Ляля — Євлалія; Ларіса;
Олена

Ляна, Лянка, Лянонька, Ля-
ночка, Ляну́сенька, Ляну-
сечка, Ляну́ська, Ляну́ся,
Ляня — Ліана; Ліліана,
Ліліяна; Роксолана, Роксо-
ляна; Уляна, Оляна

М

Мавронька, Маврочка, Мав-
руня, Мавруся — Мавра
Магдаленка, Магдонька, Маг-
дочка, Магдуня, Магдуся —
Магдаліна, Магдалена
(Магда)
Маєнька, Маєчка — Майя
Маїнка, Маїнонька, Маїноч-
ка — Маїна
Майєнька, Майєчка — Майя
Майка — Маїна; Майя
Маланойка, Маланонька, Ма-
ланочка, Маланя, Мала-
ся — Меланія, Мелана
(Меланка, Маланка, Мала-
на, Мелашка, Малашка)
Мальвінка, Мальвінонька,
Мальвіночка, Мальвонька,
Мальвочка, Мальвуня,
Мальвуся, Маля — Маль-
віна, Мальва
Манюня, Манюра, Манюся,
Манюта, Манютка, Маня —
Марія (Мар'я)
Мар'єчка — Марія (Мар'я)
Маринейка, Марінка, Марі-
нонька, Маріночка, Марі-
ня, Марисейка, Марисень-
ка, Марисечка, Марисуня,
Мариська, Марися — Ма-
рина
Марієнька, Марієчка, Марій-
ка, Марічка, Мар'їчка —
Марія (Мар'я)
Маркіянонька, Маркіяночка —
Маркіяна
Мартонька, Марто́ха, Марто́ч-
ка, Марто́шенька, Марту́-

ня, Марту́ська, Марту́ся,
Марту́ха — Ма́рта
Мару́сейка, Мару́сенька, Ма-
ру́сечка, Мару́сина, Мару-
синка, Мару́ся — Ма́рія
(Ма́р'я)
Марфо́нька, Ма́рфочка, Мар-
фу́ня, Марфу́ся, Марфу́-
ша — Ма́рфа
Ма́рця — Ма́рта
Ма́р'юня, Ма́р'юсенька, Ма-
р'ю́сечка, Ма́р'юся — Ма-
рі́я (Ма́р'я)
Ма́р'яна — Ма́ріа́мна
Ма́р'янка, Ма́р'яно́нька, Ма-
р'яно́чка, Ма́р'яся — Ма́рі-
а́мна; Ма́р'яна, Ма́ріа́нна
Матильдо́нька, Матильдо́чка
— Ма́тильда
Ма́ша, Ма́шенька, Ма́шечка,
Ма́шу́ня — Ма́рія (Ма́р'я)
Ма́я — Ма́йна; Ма́йя
Мелано́йка, Мелано́нька, Ме-
ла́ночка, Меланя́, Мелася́,
Ме́ля — Мелані́я, Мелана́
(Меланка́, Маланка́, Мала́-
на, Мелашка́, Мала́шка)
Мила́нка, Мила́но́нька, Мила́-
но́чка — Мила́на
Мі́ра, Мі́рка, Міро́сенька,
Міро́сечка, Міро́ська, Мі-
ро́ся, Мі́рця — Володи-
мі́ра; Дзвенимі́ра; Любо-
мі́ра; Міросла́ва
Михайлі́нка, Михайлі́нонь-
ка, Михайлі́ночка, Миха́-
ся — Михайлі́на
Мі́ла — Емі́лія (Емі́ла); Ка́мі-
ла; Любо́мила; Людми́ла;
Мелані́я, Мелана́ (Меланка́,
Маланка́, Мала́на, Мелаш-
ка, Мала́шка); Мелеті́я;
Мелі́тіна; Милана́; Мили-
ця́; Милосла́ва; Михайлі́на
Міло́нька, Міло́чка, Мі́льця,
Мі́ля — Емі́лія (Емі́ла); Ка́-
мі́ла; Любо́мила; Людми́ла;
Мелані́я, Мелана́ (Меланка́,

Маланка́, Мала́на, Мелаш-
ка, Мала́шка); Мелеті́я;
Мелі́тіна; Милана́; Мили-
ця́; Милосла́ва; Михайлі́на
Мі́ра, Мі́рка, Міро́нька, Мі-
ро́чка — Казими́ра; Паль-
ми́ра
Мі́ся — Михайлі́на
Мі́я — Соломі́я, Саломе́я (Со-
ло́ха)
Мла́дка, Младо́нька, Мла-
до́чка — Мла́да
Мокре́ня, Мокри́нка, Мок-
рино́нька, Мокри́ночка —
Мокри́на
Мотренька́, Мо́тречка, Мот-
ро́нка, Мотро́но́нька, Мот-
ро́ночка, Мотро́сенька, Мот-
ро́сечка, Мотро́ся, Мот-
ру́на, Мотру́ненька, Мотру́-
нечка, Мотру́ня, Мотру́-
сенька, Мотру́сечка, Мот-
ру́ся, Мотру́шенька, Мотру́-
шечка, Мотру́шка, Мо́тя —
Мотро́на (Мо́тря)
Му́зина, Му́зонька, Му́зоч-
ка — Му́за
Му́ра, Му́ся — Ма́рія (Ма́р'я)

Н

Наді́сенька, Наді́сечка, Наді́й-
ка, Наді́йця, Надю́нька,
Надю́ня, Надю́сенька, На-
дю́сечка, Надю́ська, Надю́-
ся, Надю́ша, Надю́шенька,
На́дя — На́дія
На́ста, На́стаска, На́стася́,
На́стечка, На́стка, На́сточ-
ка, На́стуненька, На́стун-
ечка, На́стунька, На́стуня́,
На́стусенька, На́стусечка,
На́стуська, На́стуся́, На́с-
ту́шка — Анаста́сія, На́с-
та́сія, На́стя
На́та — Анаста́сія, На́стасія́,
На́стя; Анато́лія; На́талія́,
Ната́ля, Ната́лка; Рена́та

Ната́лонька, Ната́лочка, На-
та́лька, Ната́льця, Ната-
лю́ня, Наталю́ся, Ната́ша,
Ната́шка — Ната́лія, Ната-
ля, Ната́лка

Нато́лька — Анато́лія

Натонька, Наточка — Анас-
та́сія, Наста́сія, На́стя

Нату́ся — Ната́лія, Ната́ля,
Ната́лка

На́цька, На́ця — Анаста́сія,
Наста́сія, На́стя

Не́ленька, Не́лечка, Нелю́нь-
ка, Нелю́ня, Нелю́сенька,
Нелю́сечка, Нелю́ська, Не-
лю́ся — Неллі; Не́ля;
Ніне́ль

Не́лька, Не́льця — Неллі; Не-
ля; Ніне́ль

Не́ля — Корне́лія; Неллі;
Неоні́ла; Ніне́ль; Петру-
не́ля

Не́ра — Вене́ра

Несе́я — Агне́са

Не́я — Вірине́я

Нило́нька, Нило́чка — Нео-
ні́ла

Нимидо́рка, Нимидо́ронька,
Нимидо́рочка — Нимидо́ра,
Минодо́ра

Ні́да — Анто́ніда; Леоні́да;
Плато́ніда; Рогні́да; Соло-
моні́да

Ні́ка — Агафо́ника; Веро́ніка

Ні́ла — Леоні́ла; Маріо́ніла;
Неоні́ла

Ніло́нька, Ніло́чка — Лео-
ні́ла; Маріо́ніла; Неоні́ла;
Ні́ла

Ні́ля — Неоні́ла

Німфа — Німфодо́ра

Ні́на — Анто́ніна; Вілені́на;
Лені́ана; Лені́на

Ніно́нька, Ніно́чка, Ніну́ля,
Ніну́ся, Нінця́ — Ні́на

Нонно́нька, Нонно́чка, Нонну́-
се́нька, Нонну́сечка, Нон-
ну́ся — Нонна́

Но́ра — Елеоно́ра, Леоно́ра;
Нимидо́ра, Минодо́ра

Нусе́нька, Нусе́чка, Нусу́ня,
Ну́ся, Ну́ценька, Ну́сечка,
Ну́ця, Ну́ра, Ну́ронька,
Ну́рочка, Ну́сенька, Ну́с-
сечка, Ну́ся, Ну́та, Ну́тка,
Ну́тонька, Ну́точка —
Га́нна (А́нна)

О

Ода́ронька, Ода́рочка, Ода́-
ря́ — Дари́на, Одари́на,
Ода́рка (Дари́я, Дар'я)

Окса́нка, Окса́нонька, Окса́-
но́чка, Окса́ну́ся, Оксе́на,
Оксе́ненька, Оксе́нечка, Ок-
се́нка, Оксе́нонька, Оксе́-
но́чка, Оксе́нька, Оксе́ня,
Окси́на, Окси́нка, Окси-
но́нька, Окси́ночка, Ок-
си́нька, Окси́ня, Оксю́та,
Оксю́тка, Оксю́тонька, Ок-
сю́точка — Окса́на (Аксе́-
ні́я, Оксе́ні́я, Ксе́ні́я)

Октябрі́нка, Октябри́нонька,
Октябри́ночка — Октяб-
рі́на

Оле́ненька, Оле́нка, Оле́нонь-
ка, Оле́ночка, Оле́ну́ня,
Оле́ну́ся, Оле́нцуня́, Оле́н-
ця́ — Оле́на

Оле́нька — О́льга

Оле́ся — Оле́на

Оле́чка — О́льга

Олі́мпка — Олі́мпіада; Олі́м-
пі́я

Олю́ненька, Олю́нечка, Олю́-
нька, Олю́нця́, Олю́ня,
Олю́сенька, Олю́сечка,
Олю́ська, Олю́та, Олю́тка,
Олю́тонька, Олю́точка —
О́льга

О́ля — Віо́ла; Олі́мпіада;
Олі́мпія; О́льга

О́лька — Віо́ла; Олі́мпіада;
Олі́мпія; О́льга
Оля́нка, Оляно́нька, Оля́-
но́чка — Уля́на, Оля́на
Они́лка, Оніло́нька, Оніло́ч-
ка, Оні́ля — Неоні́ла
Онісе́нька, Онісе́чка, Оні́-
сі́йка, Оні́ся — Онісі́я
(Оні́ська)
Ори́нка, Орино́нька, Ори́ноч-
ка, Ори́нька, Ори́ня, Ори́-
се́нька, Ори́сечка, Орисо́нь-
ка, Ори́сочка — Оре́ста;
Ори́на; Ори́ся
Ори́ська — Оре́ста; Ори́на,
Ори́ся
Ори́ся — Оре́ста
Ори́шенка, Ори́шечка, Ори́ш-
ка — Ори́на, Ори́ся
О́рка, Оро́нька, О́рочка —
Оре́ста, Ори́на, Ори́ся

П

Па́ва — Па́вля; Павли́на
Па́вля — Павли́на
Павлі́нка, Павліно́нька, Пав-
ліно́чка — Павли́на
Павло́нька, Павло́чка — Па́в-
ла
Павлу́ня, Павлу́ся, Павлю́ня,
Павлю́ся, Паву́ся — Па́в-
ла; Павли́на
Па́зина, Па́зька, Па́зя, Пала́-
гно́нька, Пала́гно́чка, Пала́-
же́нька, Пала́жечка, Пала́-
зя — Пелагі́я, Пелаге́я
(Пала́жка, Пала́гна, Пала́-
га, Пела́га)
Памфі́лка, Памфіло́нька,
Памфіло́чка — Памфі́лія
Па́ня — Па́вля; Павли́на
Пара́на, Пара́нка, Пара́нька,
Пара́ньця, Пара́ня, Пара́-
си́нка, Параси́ця, Пара́-
со́нька, Парасо́чка, Пара́-
су́ня — Параско́вія, Парас-
ке́ва, Параска

Пара́ся — Євпра́ксія (Євпра́к-
ся, Пра́кся); Параско́вія,
Параске́ва, Параска
Парфе́нка, Парфено́нька, Пар-
фено́чка, Парфу́ня, Пар-
фу́ся — Парфені́я, Парфе́на
Па́ша — Па́вля; Павли́на;
Параско́вія, Параске́ва, Па-
раска
Пеля́ся — Пелагі́я, Пелаге́я
(Пала́жка, Пала́гна, Пала́-
га, Пела́га)
Песті́нка, Пестіно́нька, Пес-
тино́чка, Пестя́ — Епис-
ти́ма (Лепести́на, Описти́-
на, Пести́на, Писти́на)
Пе́тра — Петри́на, Петра́на;
Петру́неля
Петра́нка, Петра́нонька, Пете́-
рано́чка, Петри́нка, Петри́-
но́нька, Петри́ночка — Пете́-
ри́на, Петра́на
Петру́нка, Петру́нонька, Пете́-
руно́чка, Петру́нця, Пете́-
ру́нька, Петру́ня — Петру́-
неля
Піо́на, Піо́ненко́вка, Піо́ноч-
ка — Піо́нія
Плато́ня — Платони́да
По́ленька, По́лечка — Полі́на
Полі́на — Аполліна́рія; Апол-
ло́нія
Полі́нка, Поліно́нька, По-
ліно́чка — Аполліна́рія;
Аполло́нія; Полі́на
Полу́ся — Полі́на
По́ля — Аполліна́рія; Апол-
ло́нія; Па́вля; Павли́на; Пе-
лагі́я, Пелаге́я (Пала́жка,
Пала́гна, Пала́га, Пела́га);
Поліксе́нія, Поліксе́на; По-
лі́на
Прісе́нька, Прісе́чка, Прі́ся,
Про́ня — Єфроси́нія, Фро-
сина
Пульхе́рця — Пульхе́рія

Р

Рада — Аріадна; Радислава
 Радка, Радонька, Радочка —
 Аріадна; Рада; Радислава
 Расенька, Расчка — Раїна;
 Раїса
 Раїнонька, Раїночка — Раїна
 Раїсонька, Раїсочка — Раїса
 Райця — Раїна; Раїса
 Рафалія, Рафелія — Рафаліна
 Раюня, Раюся — Раїна; Раїса
 Рая — Іраїда; Раїна; Раїса;
 Раймонда; Рахіль, Рахіля
 Регінка, Регінонька, Регіноч-
 ка — Регіна
 Рена — Ірена; Рената; Фло-
 рентіна
 Ренатка, Ренатонька, Рена-
 точка — Рената
 Реня — Регіна; Рената
 Рима, Римонька, Римочка —
 Римма
 Ріна, Ринка, Рінонька, Рі-
 ночка — Вікторіна; Віри-
 нея; Іріна, Яріна; Каріна;
 Октябріна; Регіна; Римма;
 Северіна
 Рісенька, Рісечка, Рісюня,
 Ріся — Ларіса; Ореста
 Рита, Рітка, Рітонька, Рі-
 точка, Рітуса — Маргарита
 Роза — Розалія (Рузалія)
 Розонька, Розочка — Роза;
 Розалія (Рузалія)
 Рокса — Роксолана, Роксо-
 ляна
 Роксанка, Роксанонька, Рок-
 саночка — Роксана
 Роксоланонька, Роксоланоч-
 ка, Роксолянненька, Роксо-
 ляннечка — Роксолана, Рок-
 соляна
 Рома, Романка, Романонька,
 Романочка, Ромка, Ромуль-
 ка, Ромуля, Ромуська, Ро-
 муся, Ромця — Романія,
 Романа

Рона, Ронечка, Ронка, Роноч-
 ка, Ронця, Ронюся, Роня —
 Рогніда
 Росенька, Росечка, Роська,
 Росюня, Рося — Роксола-
 на, Роксоляна; Ростислава
 Ружа, Руженка, Руженонька,
 Руженочка — Ружена
 Руза, Рузана, Рузіна, Рузька,
 Рузя — Роза; Розалія
 (Рузалія)
 Русланка, Русланонька, Рус-
 ланочка, Русланця, Руслан-
 ня, Руся — Руслана
 Руфа — Руф; Руфіна
 Руфінка — Руфіна
 Руфка — Руф; Руфіна

С

Сабінка, Сабінонька, Сабіноч-
 ка, Савінка, Савінонька,
 Савіночка — Савіна, Сабіна
 Сана — Роксана
 Санда, Сандра — Олександр, О-
 лександріна
 Санька, Саяя — Олександр,
 Олександріна; Роксана
 Саронька, Сарочка — Сара
 Саша, Сашенька, Сашуня, Са-
 шура — Олександр, Олек-
 сандріна (Олеся)
 Света, Светка — Світлана
 Світка — Світлана; Світозара
 Світланка, Світланонька,
 Світланочка, Світлянка —
 Світлана
 Світозарка, Світозаронька,
 Світозарочка — Світозара
 Святка, Святуса — Свято-
 слава
 Сева — Євсевія; Севастіяна,
 Севастіана; Северіна
 Северинка, Северинонька, Се-
 вериночка — Северіна
 Секлетинка, Секлетка, Секле-
 тонька, Секлеточка — Сек-
 лёта (Секлетіна)

Сем'єнка, Сем'єйонька, Сем'є-
ночка — Семена
Сєня — Арсєна, Арсєнія
Серафимка, Серафимоцька,
Серафимочка — Серафима
Сидора, Сидорка, Сидоронька,
Сидорочка, Сидорця — Иси-
дора
Сільвонька, Сільвочка, Сі-
ля — Сільвія, Сільва
Сіма — Семена; Серафима
Сімка, Сімонька, Сімочка —
Серафима
Слава, Славка, Славця — Бо-
гуслава; Болєслава; Бори-
слава; Броніслава; Вірос-
лава; Владислава; Всєслава;
В'ячеслава; Дзєвєнислава;
Златослава; Зорєслава; Кві-
тослава; Милослава; Миро-
слава; Мстислава; Радисла-
ва; Ростислава; Святослава;
Станіслава; Чєслава; Яро-
слава
Сніжанка, Сніжанонька, Сні-
жаночка — Сніжана
Солом'єнька, Солом'єчка, Со-
лом'їйка, Солошкa — Соло-
м'їя, Салом'єя (Солоха)
Солька, Солюн'я, Соля — Со-
лом'їя, Салом'єя (Солоха);
Соломоніда
Соненька, Сонечка, Сон'я,
Софа, Софієнька, Софієчка,
Софійка — Софія
Стана, Стан'я — Констанція;
Станіслава
Стасєнька, Стасєчка —
Анастасія, Настасія, Настя;
Станіслава
Стасуєнка, Стасуєня — Анас-
тасія, Настасія, Настя
Стаська — Анастасія, Наста-
сія, Настя
Стєся — Анастасія, Настасія,
Настя; Євстахія, Євстафія;
Станіслава
Стаха, Сташка — Євстахія,
Євстафія; Станіслава
Стєлка, Стєллонька, Стєлloch-
ка — Стєлла

Стєна, Стєня, Степанідка, Сте-
панідонька, Степанідочка,
Стєпка, Стєпонька, Стєпоч-
ка, Стєпця, Стєся, Стєфа-
нідонька, Стєфанидочка,
Стєфка, Стєфонька, Стє-
фочка, Стєфунця, Стєфун'я,
Стєфуся, Стєфця, Стєша —
Степаніда, Стєфанида, Сте-
панія, Стєфанія, Стєха, Стє-
фа, Стєпа,
Сузя, Сусанка, Сусаньонька,
Сусанночка — Сусанна

Т

Таєнька, Таєчка, Таїсонька,
Таїсочка, Тайка — Таїсія,
Таїса
Тала — Віталіна; Віталія; На-
талія, Натал'я, Наталка
Талонька, Талочка, Тал'я —
Наталія, Натал'я, Наталка
Тамa — Тамара; Таміла, То-
міла
Тамаронька, Тамарочка, Та-
марця — Тамара
Тамілонька, Тамілочка — Та-
міла, Томіла
Тамонька, Тамочка, Тамуля,
Тамун'я, Тамуся — Тамара;
Таміла, Томіла
Танєчка, Танюся, Танюша,
Танюшка, Тан'я — Тєтяна
Тасєнька, Тасєчка, Тася —
Таїсія, Таїса; Тєтяна
Тата — Наталія, Натал'я, На-
талка; Тєтяна; Фєліцата
Тацєнька, Тацєчка, Тацун'я,
Таця — Тєтяна
Тая — Таїсія, Таїса
Тєкла, Тєклонька, Тєклочка,
Тєклуєня, Тєклуєня, Тєкло-
ся — Тєкля, Вєкла (Фєкла)
Тєня — Тєрєза, Тєрєзія

Теодорка, Теодоронька, Теодорочка — Теодора

Терезка, Терезонька, Терезочка, Тереня, Тереся — Тереза, Терезія

Тетянка, Тетянонька, Тетяночка — Тетяна

Теця — Текля, Векла (Фекла)

Тіна, Тінка, Тінонька, Тіночка — Алевтіна; Альбертіна; Валентіна; Клементіна; Леонтіна; Флорентіна; Фотинія, Фотіна, Хотіна; Харита; Харитіна (Харитя); Христина, Хрістя

Тодорка, Тодоронька, Тодорочка — Федора, Тодора

Толя — Анатолія; Капітоліна
Тома — Тамара; Таміла, Томіла

Томілка, Томілонька, Томілочка — Таміла, Томіла

Томка, Томонька, Томочка, Томуля, Томуля, Томуся — Тамара; Таміла, Томіла

Тонечка, Тонця, Тоня — Антоніда; Антоніна; Антонія; Платоніда

Тосенька, Тося — Антоніда; Антоніна; Антонія

Труда — Гертруда

Туля — Марта

Тусенька, Тусечка, Туся — Анастасія, Настасія, Настя; Анатолія; Маргарита; Марта; Наталія, Наталія, Наталка

У

Уленька, Улечка — Уляна, Оляна

Улитка, Улитонька, Улиточка — Уліта

Улька, Уля, Улянка, Улянонька, Уляночка, Уляся — Уляна, Оляна

Устенка, Устечка, Устинка, Устинонька, Устиночка — Устіна, Юстіна (Устя, Вустя)

Ф

Фаїнка, Фаїнонька, Фаїночка — Фаїна

Фаля — Рафаліна; Фаїна

Фаня — Афанасія; Фаїна; Феофанія

Фася, Фая — Фаїна

Федорка, Федоронька, Федорочка — Федора, Тодора

Феклуя, Феклуся, Феклюня, Феклюся — Текля, Векла (Фекла)

Феля — Рафаліна; Фелікса; Феліцата

Фенічка, Феня — Перфенія, Парфена; Текля, Векла (Фекла); Февронія (Февросія, Хівря); Феодосія, Федосія та ін.; Феодотія; Феоктиста, Теоктиста; Феона, Феонія

Феонка — Феона, Феонія

Феофаня — Феофанія

Фесуня, Феська, Феся — Феодосія, Федосія, Федося, Федоська, Тодося, Тодоска, Тодоська (Теодозія, Теодозя); Феодотія

Фея — Доротея, Доротея; Феоктиста, Теоктиста; Феона, Феонія

Філа — Філарета

Фільця, Філюня, Філюся, Філя — Памфілія; Феліцата; Феофіла, Теофіла (Теофілія)

Фі́ма, Фі́мка, Фі́монька, Фі́-
мочка — Серафі́ма
Фі́на — Руфі́на
Фі́ра — Глафі́ра; Есфі́р, Есте́р
(Есте́рка); Земфі́ра
Фі́са — Анфі́са; Феліца́та
Фло́ра — Фло́ренті́на
Фло́ронька, Фло́рочка — Фло́-
ра, Фло́рія; Фло́ренті́на
Фотинка, Фотино́нька, Фоти́-
ночка, Фотя́ — Фоти́нія,
Фоти́на, Хоти́на
Фране́нька, Фране́чка, Фра́-
ня — Франка
Фре́да — Альфре́да
Фроси́нка, Фросино́нька, Фро-
си́ночка — Єфроси́нія, Фро-
си́на (Прі́ська)
Фро́ська, Фро́ся — Євфра́сія;
Єфроси́нія, Фроси́на (Прі́-
ська)
Фру́зька, Фру́зя — Єфроси́нія,
Фроси́на (Прі́ська)

Х

Харити́нка, Харитино́нька,
Харити́ночка — Харита́;
Харити́на (Харитя́)
Химонька, Химочка, Химу́-
ся — Юхимі́я, Юхі́ма,
Юхимі́на (Єфі́мія, Хі́ма,
Хі́мка)
Хівру́ня, Хівру́ся — Февро́нія
(Февросі́я, Хі́вря)
Хотинка, Хотино́нька, Хоті́-
ночка, Хотя́ — Фоти́нія,
Фоти́на, Хоти́на
Христечка, Христи́нка, Хрис-
тино́нька, Христино́чка,
Христу́нька, Христу́ня, Хрис-
ту́ся — Христи́на, Христя́
Хрися́ — Хрі́са, Хрі́сія

Ц

Це́ля, Це́ся, Ци́ля — Цеці́лія

Ч

Че́ся — Чесла́ва

Ш

Шу́ра, Шу́ронька, Шу́рочка —
Олекса́ндра, Олекса́ндрі́на

Ю

Юги́нка, Юги́нонька, Юги́-
ночка — Євге́нія (Євге́на,
Ї́вга, Югі́на)

Ю́зка, Юзу́ня, Ю́зька, Юзу́-
ня, Ю́зя — Йо́сипа, О́сипа;
Ю́зефа

Ю́ла, Юла́ся, Юле́нька,
Ю́лечка, Ю́лінка, Ю́льця,
Ю́ля — Ю́лія, Ю́ліна

Ю́на, Ю́нка, Ю́ня — Ю́нія

Юсти́нка, Юстино́нька, Юсти́-
ночка, Ю́стя — Усти́на,
Юсти́на (У́стя, Ву́стя)

Юхимі́нка, Юхимонька, Юхи́-
мочка — Юхимі́я, Юхі́ма,
Юхимі́на (Єфі́мія, Хі́ма,
Хі́мка)

Я

Явдо́ненька, Явдо́нечка, Яв-
до́нька, Явдо́ня, Явдо́шень-
ка, Явдо́шечка, Явдо́шка —
Євдокі́я, До́кія (Явдо́ха,
Ві́вдя)

Яг'уся, Ядвіся, Ядзя — Ядвіґа
Яна — Іва́нна, Іва́нина; Лі-
ліа́на, Лілія́на; Севастья́на,
Севасти́ана; Яні́на

Яні́нка, Я́нка, Яно́нка,
Яно́чка, Яну́ся, Я́нця —
Іва́нна, Іва́нина; Ліліа́на,

Лілія́на; Севастья́на, Севас-
тіа́на; Я́на; Яні́на
Яри́нка, Яри́нонька, Яри́-
но́чка, Я́рися, Я́руся —
Іри́на, Яри́на
Ясо́нька, Ясо́чка, Ясю́ня,
Я́ся — Іва́нна, Іва́нина;
Яросла́ва

*Українсько-
російський
та російсько-український
словник імен*

*Коли сходяться народи — що може бути
краще? Коли зустрічаються культури —
якого ж там викрешується вогню?
Викрешується приязнь, і на давніх
сподіванках і мріях виростає дружба.*

П. Тичина

Українсько-російська частина

Чоловічі імена

А

Абаку́м, -ма, -мові (-му), -ме!
(Абаку́мович, Абаку́мівна) і
Аваку́м (Аваку́мович, Ава-
ку́мівна) — Авваку́м, Аба-
ку́м

Абра́м *див.* Авра́м
Аваку́м *див.* Абаку́м

Авгу́ст, -та, -тові (-ту), -те!
(Авгу́стович, Авгу́стівна) —
Авгу́ст

Авгу́стин, -на, -нові (-ну), -не!
(Авгу́стинович, Авгу́сти-
нівна) — Авгу́стин

Аве́нр, -ра, -рові (-ру), -ром,
-ре! (Аве́нрович, Аве́ні-
рівна) — Аве́нр

Аве́ркій *див.* Ове́ркій

Аве́р'ян *див.* Ове́р'ян

Ави́ло *див.* Вавило

Авксе́нтій *див.* Оксе́нтій

Авра́м, -ма, -мові (-му), -ме!
(Авра́мович, Авра́мівна),
Овра́м (Овра́мович, Овра́-
мівна) і Абра́м (Абра́мович,
Абра́мівна) — Авра́м, Аб-
ра́м, *стар.* Авра́мий

Авто́ном, -ма, -мові (-му), -ме!
(Авто́номович, Авто́номів-
на) — Авто́ном

Ага́пій, -нія, -нієві (-пію),
-пію! (Ага́пійович, Ага-
піївна) — Ага́пій, Ага́фій,
Ага́п

Ага́пті, -та, -тові (-ту), -те!
(Ага́птіович, Ага́птіівна) —
Ага́пті

Агапо́н *див.* Агафо́н

Агата́нгел, -ла, -лові (-лу), -ле!
(Агата́нгелович, Агата́нге-
лівна) і Агафа́нгел (Ага-
фа́нгелович, Агафа́нгелів-
на) — Агафа́нгел

Агафо́н, -на, -нові (-ну), -не!
(Агафо́нович, Агафо́нівна) і
Агапо́н (Агапо́нович, Ага-
по́нівна), *розм.* Гапо́н
(Гапо́нович, Гапо́нівна) —
Агафо́н

Агафо́ник, -ка, -кові (-ку), -ку!
(Агафо́никович, Агафо́ни-
ківна) — Агафо́ник

Ада́м, -ма, -мові (-му), -ме!
(Ада́мович, Ада́мівна) —
Ада́м

Адо́льф, -фа, -фові (-фү), -фе!
(Адо́льфович, Адо́льфів-
на) — Адо́льф

Адри́ан, -на, -нові (-ну), -не!
(Адри́анович, Адри́анівна),
Аидри́ан (Аидри́анович, Аидри́-
анівна) і Андри́ян (Аидри́-
янович, Андри́янівна) —
Адри́ан, Андри́ан, Андри́ян

Аза́р, -ра, -рові (-ру), -ре!
(Аза́рович, Аза́рівна) і Аза́-
рі́й, -рія, -рієві (-рію), -рію!
(Аза́ріович, Аза́ріївна) —
Аза́р, Аза́рій, Аза́рия

Алім, -ма, -мові (-му), -ме!
(Алімович, Алімівна) —
Алим

Алфій, -фія, -фієві (-фію),
-фію! (Алфійович, Алфіївна)
і Алфей, -фея, -феєві
(-фею), -фею! (Алфейович,
Алфейівна) — Алфей, Алфій

Альберт, -та, -тові (-ту), -те!
(Альбертович, Альбертів-
на) — Альбeрт

Альбін, -на, -нові (-ну), -не!
(Альбiнович, Альбiнівна) —
Альбин

Альвіан, -на, -нові (-ну), -не!
(Альвіанович, Альвіанів-
на) — Альвиан

Альфoнс, -са, -сові (-су), -се!
(Альфoнсович, Альфонсiв-
на) — Альфонс

Альфред, -да, -дові (-ду), -де!
(Альфредович, Альфредiв-
на) — Альфред

Амвросій, -сія, -сієві (-сію),
-сію! (Амвросійович, Амвросі-
ївна), Амбросій (Амбросі-
йович, Амбросіївна) і Амб-
рось, -ся, -севі (-сю), -сю!
(Амбросьович, Амбросiв-
на) — Амвросий

Амос, -са, -сові (-су), -се!
(Амосович, Амосiвна) —
Амос

Амфілохій, -хія, -хієві (-хію),
-хію! (Амфілохійович, Ам-
філохіївна) — Амфилохий

Анадій, -дія, -дієві (-дію), -дію!
(Анадійович, Анадіївна) —
Анадий

Ананій, -нія, -нієві (-нію), -нію!
(Ананійович, Ананіївна) і
Анань, -ня, -неві (-ню), -ню!
(Ананьович, Ананiвна) —
Ананий, *рідше* Ананія

Анастас, -са, -сові (-су), -се!
(Анастасович, Анастасiвна)
і Анастасій, -сія, -сієві (-сію),

-сію! (Анастасійович, Анастасі-
ївна), *розм.* Настас
(Настасович, Настасiвна) —
Анастасий

Анатолій, -лія, -лієві (-лію),
-лію! (Анатолійович, Анато-
ліївна) і Анатоль, -ля, -леві
(-лю), -лю! (Анатольович,
Анатолівна) — Анатолий

Андріан *див.* Адріан
Андрій, -рія, -рієві (-рію), -рію!
(Андрійович, Андріївна) —
Андрей

Андріян *див.* Адріан

Андроник, -ка, -кові (-ку), -ку!
(Андроникович, Андрони-
ківна) і Андрон, -на, -нові
(-ну), -не! (Андронович,
Андронiвна) — Андроник,
Андрон

Аникита, -ти, -ті, -то! (Аники-
тович, Аникитiвна) — Ани-
кита, *стар.* Ианикит

Аникій *див.* Оникій

Антип, -па, -пові (-пу), -пе!
(Антипович, Антипiвна) —
Антип

Антін, -тона, -тонові (-ну),
-тоне! і Антон (Антонович,
Антонiвна), *рідше* Антоній,
-нія, -нієві (-нію), -нію!
(Антонійович, Антоніiв-
на) — Антон, Антоний

Антонін, -на, -нові (-ну), -не!
(Антонінович, Антонiнів-
на) — Антонин

Антох *розм. заст. див.* А н -
т і н

Аполлінарій, -рія, -рієві (-рію),
-рію! (Аполлінаріївич,
Аполлінаріївна) —
Аполлинарий

Аполлон, -на, -нові (-ну), -не!
(Аполлонович, Аполлонiв-
на) і Аполлоній, -нія,
-нієві (-нію), -нію! (Аполло-
нійович, Аполлоніiвна) —
Аполлон, Аполлоний

Ардаліон, -на, -нові (-ну), -не!
(Ардаліонович, Ардаліо-
нівна) — Ардалион
Арефа, Арефій *див.* Орефа
Арехта *розм. заст. див.*
О р е ф а, А р е ф а
Аристарх, -ха, -хові (-ху), -ху!
(Аристархович, Аристар-
хівна) — Аристарх
Аристид, -да, -дові (-ду), -де!
(Аристидович, Аристидів-
на) — Аристид
Аркадій, -дія, -дієві (-дію),
-дію! (Аркадійович, Аркаді-
ївна) — Аркадій
Арнольд, -да, -дові (-ду), -де!
(Арнольдович, Арнольдівна) — Арнольд
Арсен, -на, -нові (-ну), -не!
(Арсенович, Арсенівна) і
Арсеній, -нія, -нієві (-нію),
-нію! (Арсенійович, Арсені-
ївна), *розм.* Арсень, -ня,
-неві (-ню), -ню! (Арсеньо-
вич, Арсенівна), Арсен-
тій, -тія, -тієві (-тію), -тію!
(Арсентійович, Арсентіїв-
на) — Арсений, Арсентий
Артем, -ма, -мові (-му), -ме!
(Артемович, Артемівна) і
Артемій, -мія, -мієві (-мію),
-мію! (Артемійович, Арте-
міївна) — Артемій, Артем
Артемон, -на, -нові (-ну), -не!
(Артемонович, Артемонів-
на) — Артемон, Артамон
Артур, -ра, -рові (-ру), -ром,
-ре! (Артурович, Артурів-
на) — Артур
Артюх *розм. заст. див.*
А р т е м
Архип, -па, -пові (-пу), -пе!
(Архипович, Архипівна) —
Архип
Аскалон, -на, -нові (-ну), -не!
(Аскалонович, Аскалонів-
на) — Аскалон
Аскольд, -да, -дові (-ду), -де!
(Аскольдович, Аскольдів-
на) — Аскольд

Асон, -на, -нові (-ну), -не!
(Асонович, Асонівна) —
Асон
Атанас, Атанасій, Афанасій
див. Панас
Афіноген, -на, -нові (-ну), -не!
(Афіногенович, Афіногенів-
на) — Афіноген
Афон, -на, -нові (-ну), -не!
(Афонович, Афонівна) і
Афоній, -нія, -нієві (-нію),
-нію! (Афонійович, Афоніїв-
на) — Афон, Афоній
Африкан, -на, -нові (-ну), -не!
(Африканович, Африка-
нівна) — Африкан
Ахиллій, -лія, -лієві (-лію),
-лію! (Ахиллійович, Ахил-
ліївна) і Ахіла, -ли, -лі, -ло!
(Ахілович, Ахіївна) —
Ахиллий, Ахила

Б

Бартоломій *див.* Варфоломій
Бенедикт, Бенедьо, Бенедь
див. Бенедикт
Бернард, -да, -дові (-ду), -де!
(Бернардович, Бернардів-
на) — Бернард
Богдан, -на, -нові (-ну), -не!
(Богданович, Богданівна) —
Богдан
Богуслав, -ва, -вові (-ву), -ве!
(Богуславович, Богуславів-
на) — Богуслав
Болеслав, -ва, -вові (-ву), -ве!
(Болеславович, Болеславів-
на) — Болеслав
Боніфатій, Боніфат *див.*
Воніфатій
Борис, -са, -сові (-су), -се!
(Борисович, Борисівна) —
Борис
Борислав, -ва, -вові (-ву), -ве!
(Бориславович, Бориславів-
на) — Борислав

Боян, -на, -нові (-ну), -не!
(Боянович, Боянівна) — Боян

Броніслав, -ва, -вові (-ву), -ве!
(Броніславович, Броніславівна) — Броніслав

Будимир, -ра, -рові (-ру), -ром, -ре!
(Будимирович, Будимирівна) — Будимир

В

Вавило, -ла, -лові (-лу), -ле! *i*
Вавил (Вавилович, Вавилівна), *розм.* Авило (Авиллович, Авилівна) — Вавило

Вадим, -ма, -мові (-му), -ме!
(Вадимович, Вадимівна) — Вадим

Вакула, -ли, -лі, -ло! (Вакулович, Вакулівна) — Вукол, *розм.* Вікул, Вікула

Валент *див.* Валентій

Валентин, -на, -нові (-ну), -не!
(Валентинович, Валентинівна) — Валентин

Валентій, -тія, -тієві (-тію), -тію!
(Валентійович, Валентіївна) *i* Валент, -та, -тові (-ту), -те!
(Валентович, Валентівна) — Валентій, Валент

Валеріан *див.* Валер'ян

Валерій, -рія, -рієві (-рію), -рію!
(Валерійович, Валеріївна) — Валерій

Валер'ян, -на, -нові (-ну), -не!
(Валер'янович, Валер'янівна) *i* Валеріан (Валеріанович, Валеріанівна) — Валер'ян, Валеріан

Вальдемар, -ра, -рові (-ру), -ром, -ре!
(Вальдемарович, Вальдемарівна) — Вальдемар

Варивон *розм. заст. див.*
Іларіон

Варлам, -ма, -мові (-му), -ме!
(Варламович, Варламівна),

розм. Орлам (Орламович, Орламівна) — Варлаам, Варлам

Варлампій, -пія, -пієві (-пію), -пію!
(Варлампійович, Варлампіївна) — Варлампій

Варсонофій, -фія, -фієві (-фію), -фію!
(Варсонофійович, Варсонофіївна) — Варсонофій

Варфоломій, -мія, -мієві (-мію), -мію!
(Варфоломійович, Варфоломіївна), *рідше* Бартоломій (Бартоломійович, Бартоломіївна) — Варфоломій

Василь, -ля, -лєві (-лю), -лєм, -сілю!
(Васильович, Василівна) — Василь

Василько, -сілька, -сількові (-сільку), -сільку!
(Василькович, Васильківна) — Василько

Вассіан, -на, -нові (-ну), -не!
(Вассіанович, Вассіанівна) — Вассіан

Вацлав, -ва, -вові (-ву), -ве!
(Вацлавович, Вацлавівна) — Вацлав

Венедикт, -та, -тові (-ту), -те!
(Венедиктович, Венедиктівна) *i* Венедикт (Венедиктович, Венедиктівна), *розм.* Бенедьо, Бенедь (Бенедьович, Бенедївна) — Венедикт, Венедикт

Веніамін, -на, -нові (-ну), -не!
(Веніамінович, Веніамінівна) — Веніамін

Веремій *див.* Ярема

Вікент, -та, -тові (-ту), -те!
(Вікентович, Вікентівна) *i* Вікентій, -тія, -тієві (-тію), -тію!
(Вікентійович, Вікентіївна) — Вікентий

Віктор, -ра, -рові (-ру), -ром, -ре!
(Вікторович, Вікторівна) — Віктор

Вікторин, -на, -нові (-ну), -не!
(Вікторинович, Вікторинівна) — Вікторин

Вікторій, -рія, -рієві (-рію),
-рію! (Вікторійович, Вікто-
рійвна) — **Вікторій**

Вілен, -на, -нові (-ну), -не!
(Віленович, Віленівна) —
Вілен

Віленія, -на, -нові (-ну), -не!
(Віленінович, Віленіів-
на) — Віленія

Віль, -ля, -леві (-лю), -лю! (Ві-
льович, Вільвна) — Віль

Вільгельм, -ма, -мові (-му),
-ме! (Вільгельмович, Віль-
гельмівна) — Вільгельм

Віргіній, -нія, -нієві (-нію),
-нію! (Віргінійович, Віргіні-
ївна) — Віргіній

Вірослав, -ва, -вові (-ву), -ве!
(Вірославович, Вірославів-
на) — Вірослав

Віссаріон, -на, -нові (-ну), -не!
(Віссаріонович, Віссаріонів-
на) — Віссаріон

Віталій, -лія, -лієві (-лію),
-лію! (Віталійович, Віталі-
ївна) — Віталій

Вітольд, -да, -дові (-ду), -де!
(Вітольдович, Вітольдів-
на) — Вітольд

Владилєн, -на, -нові (-ну), -не!
(Владилєнович, Владилє-
нівна) — Владилєн

Владислав, -ва, -вові (-ву),
-ве! (Владиславович, Влади-
славівна) і **Володислав** (Во-
лодиславович, Володисла-
вівна) — Владислав

Владлєн, -на, -нові (-ну), -не!
(Владлєнович, Владлєнів-
на) — Владлєн

Влас, -са, -сові (-су), -се!
(Власович, Власівна) і **Улас**
(Уласович, Уласівна), *рід-
ше* **Власій**, -сія, -сієві
(-сію), -сію! (Власійович,
Власіївна) — Влас, *рідше*
Власій

Володимир, -ра, -рові (-ру),
-ром, -ре! (Володимирович,
Володимирівна) — Влади-
мир

Володислав див. Владислав
Воніфатій, -тія, -тієві (-тію),
-тію! (Воніфатійович, Воні-
фатіївна) і **Воніфатій** (Воні-
фатійович, Воніфатіївна),
розм. **Боніфат**, -та, -тові
(-ту), -те! (Боніфатович,
Боніфатівна) — Воніфатій,
Воніфат, Бонифатій, Бо-
нифат

Всеволод, -да, -дові (-ду), -де!
(Всеволодович, Всеволодів-
на) — Всеволод

Всеслав, -ва, -вові (-ву), -ве!
(Всеславович, Всеславів-
на) — Всеслав

В'ячеслав, -ва, -вові (-ву), -ве!
(В'ячеславович, В'ячесла-
вівна) — Вячеслав

Г

Гаврило, -ла, -лові (-лу), -ле!
(Гаврилович, Гаврилів-
на) — Гавриіл, *розм.* Гав-
рил, Гаврила, *стар.* Гаврі-
ло

Галактіон, -на, -нові (-ну), -не!
(Галактіонович, Галактіо-
нівна), *розм.* **Лактіон** (Лак-
тіонович, Лактіонівна) —
Галактион

Гапон див. Агафон

Гарасім, -ма, -мові (-му), -ме!
(Гарасімович, Гарасимівна)
і **Герасим** (Герасимович,
Герасимівна) — Герасим

Гедеон, -на, -нові (-ну), -не!
(Гедеонович, Гедеонівна) —
Гедеон

Геласій, -сія, -сієві (-сію),
-сію! (Геласійович, Геласіїв-
на) — Геласій

Гелій, -лія, -лієві (-лію), -лію!
(Гелійович, Геліївна) — Гелій

Геннадій, -дія, -дієві (-дію), -дію!
(Геннадійович, Геннадіївна) — Геннадій

Генріх, -ха, -хові (-ху), -ху!
(Генріхович, Генріхівна) — Генріх

Георгій, -гія, -гієві (-гію), -гію!
(Георгійович, Георгіївна) — Георгій

Гераклій, -лія, -лієві (-лію), -лію!
(Гераклійович, Геракліївна) і Геракл, -ла, -лові (-лу), -ле!
(Гераклович, Гераклівна) — Гераклій, Геракл

Гарасім *див.* Гарасім

Гервасій, -сія, -сієві (-сію), -сію!
(Гервасійович, Гервасіївна) — Гервасій

Герман, -на, -нові (-ну), -не!
(Германович, Германівна) — Герман

Гермоген, -на, -нові (-ну), -не!
(Гермогенович, Гермогенівна) — Гермоген

Гликерій, -рія, -рієві (-рію), -рію!
(Гликерійович, Гликеріївна) — Гликерій

Гліб, -ба, -бові (-бу), -бе!
(Глібович, Глібівна) — Гліб

Гнат, -та, -тові (-ту), -те!
(Гнатович, Гнатівна), Ігнат (Ігнатович, Ігнатівна) і Ігнатій, -тія, -тієві (-тію), -тію!
(Ігнатійович, Ігнатіївна) — Ігнатій, Ігнат

Гонорій, -рія, -рієві (-рію), -рію!
(Гонорійович, Гоноріївна) — Гонорій

Гордій, -гія, -гієві (-гію), -гію!
(Гордійович, Гордійівна) — Гордій

Гордій, -дія, -дієві (-дію), -дію!
(Гордійович, Гордійівна) — Гордей

Гостомісл, -ла, -лові (-лу), -ле!
(Гостомислович, Гостомислівна) — Гостомісл

Григорій, -рія, -рієві (-рію), -рію!
(Григорович, Григорівна) і *рідше* Григорійович, Григоріївна, Григ'ір, -гора, -горові (-гору), -горе!
(Григорович, Григорівна), Грицько, -ка, -кові (-ку), Грицьку!, *розм.* Григор, -гора, -горові (-гору), -гором, -горе!
(Григорович, Григорівна), Гриць, Ри'ір, -гора, -горові, (-ру), -гором, -горе!, Ри'гор, -ра — Григорій

Гурій, -рія, -рієві (-рію), -рію!
(Гурійович, Гуріївна і Гурович, Гурівна) — Гурій

Густав, -ва, -вові (-ву), -ве!
(Густавович, Густавівна) — Густав

Д

Давид, -да, -дові (-ду), -де!
(Давидович, Давидівна) — Давид, Давыд

Данило, -ла, -лові (-лу), -ле!
(Данилович, Даниківна) — Даниил, *розм.* Данил, Данила, *стар.* Данило

Дарій, -рія, -рієві (-рію), -рію!
(Дарійович, Даріївна) — Дарій

Дементій, -тія, -тієві (-тію), -тію!
(Дементійович, Дементіївна) — Дементий

Демид, -да, -дові (-ду), -де!
(Демидович, Демидівна), *стар.* Діомид — Демид, *стар.* Диомид

Дем'ян, -на, -нові (-ну), -не!
(Дем'янович, Дем'янівна) — Дем'ян, *стар.* Даміан

Денис, -са, -сові (-су), -се!
(Денисович, Денисівна) — Денис, *стар.* Дионисий

Димитріан, -на, -нові (-ну), -не!
(Димитріанович, Димитріанівна) — Димитріан

Діомід *див.* Деми́д

Дмитро́, -ра, -рові (-ру́),
Дмитре! (Дмитрович, Дмитрівна) — Дмитрий, *рідше*
Димитрий

Добромисл, -ла, -лові (-лу),
-ле! (Добромислович, Добро-
мислівна) — Добромисл

Доброслав, -ва, -вові (-ву),
-ве! (Доброславович, Добро-
славівна) — Доброслав

Дометій, -тія, -тієві (-тію), -тію!
(Дометійович, Дометіївна),
стар. Дометіан, -на, -нові
(-ну), -не! — Дометий, *стар.*
Дометіан

Донат, -та, -тові (-ту), -те!
(Донатович, Донатівна) —
Дона́т

Дорій, -рія, -рієві (-рію), -рію!
(Дорійович, Доріївна) —
Дорій

Дорофій, -фія, -фієві (-фію),
-фію! (Дорофійович, Дорофі-
ївна) і Дорош, -ша, -шеві
(-шу), -шем, -ше! (Доро-
шович, Дорошівна), *розм.*
Дорохтєй, -тея, -теєві (-тею),
-тею! — Дорофей

Досифій, -фія, -фієві (-фію),
-фію! (Досифійович, Досифі-
ївна) і Досифей, -фея, -фееві
(-фею), -фею! (Досифейо-
вич, Досифеївна) — Доси-
фей

Е

Едвард *див.* Едуард

Едмунд, -да, -дові (-ду), -де!
(Едмундович,
Едмундівна) — Эдму́нд

Едуард, -да, -дові (-ду), -де!
(Едуардович, Едуардівна) і

Едвард (Едвардович, Едвар-
дівна) — Эдуа́рд, Эдвард

Еміліан, -на, -нові (-ну), -не!
(Еміліанович, Еміліанів-
на) — Эмилиан

Еміль, -ля, -леві (-лю), -лю!
(Емільович, Емілівна) —
Эми́ль, Эмилий

Еммануїл, -ла, -лові (-лу), -ле!
(Еммануїлович, Еммануї-
лівна) — Эммануи́л

Еней, Ене́я, Енеє́ві (Енею),
Енею! (Енейович, Енеїв-
на) — Эне́й

Еразм, -ма, -мові (-му), -ме!
(Еразмович, Еразмівна) —
Эразм

Ераст, -та, -тові (-ту), -те!
(Ерастович, Ерастівна) —
Эра́ст

Ернст, -та, -тові (-ту), -те!
(Ернстович, Ернстівна), і
Ерне́ст (Ернестович, Ерни-
стівна) — Эрнст, Эрне́ст

Є

Євге́н, -на, -нові (-ну), -не!
(Євгенович, Євгенівна), *рід-
ше* Євге́ній, -нія, -нієві
(-нію), -нію! (Євгенійович,
Євгеніївна) — Евге́ний

Євграф, -фа, -фові (-фу), -фе!
(Євграфович, Євграфів-
на) — Евгра́ф

Євдоким, -ма, -мові (-му), -ме!
(Євдокимович, Євдокимів-
на), *розм.* Явдоким (Явдо-
кимович, Явдокимівна) —
Евдо́ким

Євдоксі́й, -сія, -сієві (-сію),
-сію! (Євдоксі́йович, Євдок-
сі́ївна) — Евдо́ксий

Євла́мпій, -пія, -пієві (-пію),
-пію! (Євла́мпійович, Єв-
ла́мпіївна) — Евла́мпий

Євло́гій, -гія, -гієві (-гію), -гію!
(Євлогі́йович, Євлогі-
ївна) — Евло́гий

Євме́н, -на, -нові (-ну), -не!
(Євменович, Євменівна) —
Євме́ний

Євсе́й, Євсе́й *див.* Овсі́й
Євста́хій, Євста́фій *див.* Оста́п
Євсти́гній, -нія, -нієві (-нію),
-нію! (Євстигнійович, Єв-
стигніївна) — Євсти́гней

Євстра́т, -та, -тові (-ту), -те!
(Євстратович, Євстратів-
на) — Євстра́т, Євстра́тий

Євтим *див.* Юхи́м

Євти́хій, -хія, -хієві (-хію),
-хію! (Євтихійович, Євтихі-
ївна), *розм.* Євту́х, -ха, -хові
(-ху), Євту́ше! (Євтухович,
Євтухівна), Явту́х (Явтухо-
вич, Явтухівна), *стар.*

Євти́хіан, -на, -нові (-ну),
-не! (Євтихіанович, Євтихія-
нівна) — Євти́хий, *розм.*
Євти́х, *стар.* Євтихи́ан

Євфра́сій, -сія, -сієві (-сію),
-сію! (Євфрасійович, Євфра-
сіївна) — Євфра́сий

Єго́р, -ра, -рові (-ру), -ром, -ре!
(Єгорович, Єгоровна) —
Его́р

Єлиза́р, -ра, -рові (-ру), -ром,
-ре! (Єлизарович, Єлиза-
рівна) і Єлеаза́р (Єлеазаро-
вич, Єлеазарівна) — Ели-
за́р, Єлеаза́р

Єлисе́й, -сея, -сеєві (-сею), -сею!
(Єлисейович, Єлисеївна),
розм. Ялисе́й (Ялисейович,
Ялисеївна) — Єлисе́й

Єлі́й, Єлі́я, Єлі́єві (Єлію),
Єлію! (Єлійович, Єліївна) —
Елі́й

Єпіфа́н, -на, -нові (-ну), -не!
(Єпіфанович, Єпіфанів-
на) — Епіфа́н, Епіфаний

Єре́мія *див.* Яре́ма

Ерма́к *див.* Ермола́й

Ерми́л, -ла, -лові (-лу), -ле!
(Ермилович, Ермилівна) —
Ерми́л

Ермола́й, -ла́я, -ла́єві (-лаю),
-лаю! (Ермолайович, Ерма-
лаївна), *розм.* Ярмола́й
(Ярмолайович, Ярмолаїв-
на), *рідше* Ерма́к, -ка, -ко-
ві (-ку), Ерма́ку! (Ер-
макович, Ермаківна) — Ер-
мола́й, *рідше* Ерма́к

Ерофі́й, -фія, -фієві (-фію),
-фію! (Ерофійович, Ерофіїв-
на) і Ерофе́й, -фея, -феєві
(-фею), -фею! (Ерофейович,
Ерофеївна), *розм.* Ярош,
-ша, -шеві (-шу), -шем,
-ше! — Ерофе́й, *стар.*
Иерофе́й

Єсип *розм. заст. див.* О́сип

Ефі́м *див.* Юхи́м

Ефре́м *див.* Охрі́м

Ефроси́н, -на, -нові (-ну), -не!
(Ефросинович, Ефросинів-
на) — Ефроси́н, *стар.* Ев-
фроси́н

З

Заха́р, -ра, -рові (-ру), -ром,
-ре! (Захарович, Захарівна),
Заха́рій, -рія, -рієві (-рію),
-рію! (Захарійович, Заха́рі-
ївна) і Заха́рко, -ка, -кові
(-ку), -ку! (Захаркович,
Захарківна) — Заха́рій,
Заха́р, *рідше* Заха́рія

Зено́н, -на, -нові (-ну), -не!
(Зенонович, Зенонівна),
стар. Зіно́н (Зінонович, Зі-
нонівна) — Зено́н, *стар.*
Зіно́н

Зигму́нд, -да, -дові (-ду), -де!
(Зигмундович, Зигмундів-
на) — Зигму́нд

Зигфрі́д, -да, -дові (-ду), -де!
(Зигфрідович, Зигфрідів-
на) — Зигфри́д

Зіно́вій, -вія, -вієві (-вію), -вію!
(Зіновійович, Зіновіївна) і

- Зінько́, -ка́, -кові́ (-ку́),
Зіньку! (Зінькович, Зінь-
ківна) — Зиновий
- Зіно́н *див.* Зено́н
- Зінько́ *див.* Зіновий
- Зоря́н, -на, -нові́ (-ну), -не!
(Зорянович, Зорянівна) —
Зарян, Зорян
- Зо́сим, -ма, -мові́ (-му), -ме!
(Зо́симович, Зо́симівна) —
Зосима, *розм.* Зо́сим, Изо́-
сим
- Зот, -та, -тові́ (-ту), -те!
(Зо́тович, Зо́тівна) — Зот
- Зо́тик, -ка, -кові́ (-ку), -ку!
(Зо́тикович, Зо́тиківна) —
Зотик
- I**
- Іва́н, -на, -нові́ (-ну), -не!
(Іванович, Іванівна), *стар.*
Іоа́нн — Иван, *стар.* Иоа́нн
Іва́хно *розм. заст. див.*
Іва́н
- Іво́н *див.* Іона́.
- Ігна́т, Ігна́тій *див.* Гнат
- Іго́р, -ря, -реві́ (-рю), -рем,
-ре! (Ігорович, Ігорівна) —
Игорь
- Іере́мія *див.* Яре́ма
- Іеро́нім, -ма, -мові́ (-му), -ме!
(Іеронімович, Іеронімів-
на) — Иероним
- Ізмаї́л, -ла, -лові́ (-лу), -ле!
(Ізмаїлович, Ізмаїлівна) —
Измаил
- Ізо́т, -та, -тові́ (-ту), -те!
(Ізо́тович, Ізо́тівна) — Изо́т
- Іла́рій, -рія́, -рієві́ (-рію),
-рію! (Іларіювич, Іларіів-
на) — Иларий
- Іла́ріон, -на, -нові́ (-ну), -не!
(Іларіо́нович, Іларіо́нівна) і
Ла́ріон (Ла́ріо́нович, Ла́ріо́-
нівна) — Иларион
- Іліа́н, -на, -нові́ (-ну), -не!
(Іліа́нович, Іліа́нівна) —
Илиан
- Іліодо́р, -ра, -рові́ (-ру), -ром,
-ре! (Іліодо́рович, Ілі-
одо́рівна) — Илиодор
- Ілі́рик, -ка, -кові́ (-ку), -ку!
(Ілі́рикович, Ілі́риківна) —
Илирик
- Ілля́, Іллі́, Ілле́ю, Ілле́! (Іллі́ч,
Іллі́вна) і Ілько́, -ка́, -кові́
(-ку́), Ільку́! (Ількович,
Ільківна) — Илья́, *стар.*
Илия́
- Іноке́нтій, -тія́, -тієві́ (-тію),
-тію! (Іноке́нтійович, Іно-
ке́нтіївна) — Инноке́нтій
- Іоа́нн *див.* Іва́н
- Іо́в, -ва, -вові́ (-ву), -ве!
(Іовович, Іовівна) і Йо́в
(Іовович, Іовівна) — Иов
- Іо́на, -ни, -ні́, -ною́, -но! (Іо́-
нович, Іонівна) і Йо́на (Іо́-
нович, Іонівна), *розм.* Іон,
-на, -нові́ (-ну), -не! (Іоно-
вич, Іонівна), Йо́н (Іво́но-
вич, Іво́нівна) — Иона́
- Іосі́й, -сія́, -сієві́ (-сію), -сію! і
Іосі́я, -сії́ -сією́, -сіє! (Іосі́-
ювич, Іосіівна) — Иосий,
Иосия́
- Іпа́т, -та, -тові́ (-ту), -те!
(Іпатович, Іпатівна) і Іпа́-
тій, -тія́, -тієві́ (-тію), -тію!
(Іпатіювич, Іпатіївна) —
Ипат, Ипатий
- Іполі́т, -та, -тові́ (-ту), -те!
(Іполітович, Іполітівна),
розм. Політ (Полі́тович,
Полі́тівна) — Ипполит
- Іраклі́й, -дія́, -лієві́ (-лію),
-лію! (Іракліювич, Іраклі́-
ївна) — Иракий
- Ірині́й, -нія́, -нієві́ (-нію),
-нію! (Іриніювич, Іриніїв-
на) — Ириний
- Ісаа́к *див.* Іса́к
- Іса́в, -ва, -вові́ (-ву), -ве! (Іса́-
рович, Ісавівна) — Исав
- Іса́й, Ісая́, Ісає́ві (Ісаю́), Ісаю́!
(Ісаяювич, Ісаївна) — Исáй,
Иса́ия

Іса́к, -ка, -кові (-ку), -ку! (Іса́кович, Іса́ківна), *розм.* Са́кій, -жія, -кієві (-кію), -кію! (Са́кійович, Са́кійівна), *стар.* Ісаа́к — Ісак, *стар.* Ісаак, Ісаакій
Ісу́с, -са, -сові (-су), -се! (Ісу́сович, Ісу́сівна) — Иисус

Й

Йоани́кій див. Оні́кій
Йов див. Іов
Йо́на див. Іона
Йосафа́т, -та, -тові (-ту), -те! (Йосафа́тович, Йосафа́тівна) і Осафат (Осафа́тович, Осафа́тівна), *розм.* Сафат (Сафа́тович, Сафа́тівна) — Йосафат
Йосип, -па, -пові (-пу), -пе! (Йосипович, Йосипівна) і Осип (Осипович, Осипівна), *рідше* Йосиф, -фа, -фові (-фу), -фе! (Йосифович, Йосифівна) — Иосиф, Осип

К

Казими́р, -ра, -рові (-ру), -ром, -ре! (Казимирович, Казимирівна) — Казимир
Калени́к, -ка, -кові (-ку), -ку! (Калени́кович, Калени́ківна) — Калинин
Кали́на, -ни, -ні, -ною, -но! (Кали́нович, Кали́нівна) — Кали́на
Калі́ст, -та, -тові (-ту), -те! (Калі́стович, Калі́стівна) — Калли́ст
Калі́страт, -та, -тові (-ту), -те! (Калі́стратович, Калі́стратівна) — Калли́страт
Капі́тон, -на, -нові (-ну), -не! (Капі́тонович, Капі́тонівна) — Капито́н
Каріо́н, -на, -нові (-ну), -не! (Каріо́нович, Каріо́нівна) — Карио́н

Карл, -ла, -лові (-лу), -ле! і Карло (Карлович, Карлівна) — Карл, Карло
Карпо, -па, -пові (-пу), Карпе! (Карпович, Карпівна) — Карп
Кася́н, -на, -нові (-ну), -не! (Кася́нович, Кася́нівна) — Кася́н, *стар.* Касси́ан
Квінтиліа́н, -на, -нові (-ну), -не! (Квінтиліа́нович, Квінтиліа́нівна) — Квинти́лиан
Кеса́р, -ря, -реві (-рю), -рем, -рю! (Кеса́рович, Кеса́рівна) — Кеса́рь, Кеса́рий
Кир, -ра, -рові (-ру), -ром, -ре! (Кирович, Кирівна) — Кир
Кир, -ра 1) від К и р е й; 2) від К и р и к; 3) від К и р і л о і под.
Кире́й, -рея, -рееві (-рею), -рею! (Кире́йович, Кире́ївна) — Кире́й
Кири́к, -ка, -кові (-ку), -ку! (Кири́кович, Кири́ківна) — Ки́рик
Ки́рик 1) від К и р; 2) від К и р і л о; 3) від К и р і а к і под.
Кири́ло, -ла, -лові (-лу), -ле! (Кири́лович, Кири́лівна) — Кирилл, *розм.* Кири́ла
Ки́ріак, -ка, -кові (-ку), -ку! (Ки́ріакович, Ки́ріаківна) — Ки́риак, Ки́рьак
Кі́м, -ма, -мові (-му), -ме! (Кі́мович, Кі́мівна) — Ким
Кіндра́т, -та, -тові (-ту), -те! (Кіндра́тович, Кіндра́тівна) — Кондрати́й, Кондра́т
Кла́вдій, -дія, -дієві (-дію), -дію! (Кла́вдійович, Кла́вдіївна) — Кла́вдий
Клео́ник, -ка, -кові (-ку), -ку! (Клео́никович, Клео́никівна) — Клео́ник
Кли́м, -ма, -мові (-му), -ме! (Кли́мович, Кли́мівна) — Кли́м

Климе́нт, -та, -тові (-ту), -те!
(Климе́нтович, Климе́нтів-
на) і Климе́нтій, -тія, -тієві
(-тію), -тію! (Климе́нтію-
вич, Климе́нтіївна) — Кли-
ме́нт, Климе́нтій

Климу́хно розм. заст. див.
К л и м

Коно́н, -на, -нові (-ну), -не!
(Коно́нович, Коно́нівна),
розм. Ко́наш, -ша, -шеві
(-шу), -шем, -шу! (Ко́нашо-
вич, Ко́нашіївна) — Коно́н

Ко́нрад, -да, -дові (-ду), -де!
(Ко́нрадович, Ко́нрадів-
на) — Ко́нрад

Корне́лій, -лія, -лієві (-лію),
-лію! (Корне́лійович, Кор-
не́ліївна) — Корне́лій

Корни́ло, -ла, -лові (-лу), -ле!
(Корни́лович, Корни́лівна) і
Корни́лій, -лія, -лієві (-лію),
-лію! (Корни́лійович, Кор-
ни́ліївна) — Корни́л, Кор-
ни́лий

Корні́й, -нія, -нієві (-нію),
-нію! (Корні́йович, Корні́їв-
на) — Корне́й

Коро́ль, -ля, -леві (-лю), -лём,
Коро́лю! (Коро́льович, Ко-
ро́лівна) — Коро́ль

Коста́нтін, -на, -нові (-ну),
-не! (Коста́нтінович, Кос-
та́нтінівна) і Косъ́, -тя,
-теві (-тю), -тю! (Косъ́ович,
Косъ́івна) — Константи́н

Ксаве́рій, -рія, -рієві (-рію),
-рію! (Ксаве́рійович, Кса-
ве́рїївна) — Ксаве́рій
Ксандер, -дра розм. заст.
див. О л е к с а н д р

Ксенофо́нт, -та, -тові (-ту),
-те! (Ксенофо́нтович, Ксе-
нофо́нтіївна) — Ксенофо́нт

Кузьма́, -ми, -мі, -мою,
Кузьмо́! (Кузьми́ч, Кузь-

ми́вна і Кузьмови́ч, Кузь-
ми́вна) — Кузьма́, стар.
Косма́

Купрі́ян, -на, -нові (-ну), -не!
(Купрі́янович, Купрі́янів-
на), розм. Купе́р'ян (Купе́р'-
янович, Купе́р'янівна),
Купрі́й, -рія, -рієві (-рію),
-рієм, -рію! (Купрі́йович,
Купрі́ївна) — Купрі́ян,
Кипрі́ян

Л

Лавр див. Лавро́

Лавре́нтій, -тія, -тієві (-тію),
-тію! (Лавре́нтіївич, Лав-
ре́нтіївна) і Лаврі́н, -на,
-нові, (-ну), -не! (Лаврі́-
нович, Лаврі́нівна) — Лав-
ре́нтій

Лавро́, -ра, -рові (-ру), -ром,
Лавре́! (Лавро́вич, Лаврі́в-
на) і Лавр, -ра, -рові (-ру),
-ром, -ре! (Лаврови́ч, Лав-
рі́вна) — Лавр

Лазар, -ря, -реві (-рю), -рем,
-рю! і -ре! (Лазарови́ч,
Лазарі́вна) — Лазарь

Лариві́н, -вона, Лариві́он
розм. заст. див. І л а р і о н

Ларіо́н див. Іларіо́н

Лактіо́н див. Галактіо́н

Лев, Ле́ва і Льва́, Ле́вові (Ле́-
ву) і Льво́ві (Льву), Ле́вом і
Львом, Ле́ве! (Льво́вич,
Льві́вна) і Левко́, -ка, -кові
(-ку́), Левку́! (Левко́вич,
Левкі́вна) — Лев

Левко́ див. 1) Лев; 2) Лео́нтій,
Левон розм. заст. див.
Ле о н т і й

Лександер, -дра розм. заст.
див. О л е к с а н д р

Лексі́й розм. заст. див.
О л е к с і й

Леон, -на, -нові (-ну), -не! (Ле-
о́нович, Лео́нівна) — Леон

Леона́рд, -да, -дові (-ду), -де!
(Леонардович, Леона́рдівна) — Леона́рд

Леони́д, -да, -дові (-ду), -де!
(Леонідович, Леоні́дівна) — Леонид

Леонти́й, -тія, -тієві (-тію),
-тію! (Леонти́йович, Леонти́в-
на), Леонт, -та, -тові
(-ту), -те! (Леонтович, Ле-
онтівна), Левко́, -ка, -кові
(-ку), Левку! (Левко́вич,
Левкі́вна) — Леонтий, Ле-
онт

Леополь́д, -да, -дові (-ду), -де!
(Леопольдович, Леополь́дівна) — Леополь́д

Лесь¹, -ся, -севі(-сю), -сем,
-сю! (Лесьович, Лесі́вна) —
Лесь

Лесь² *див.* Олександр
Ліфе́р, -ра *розм. заст. див.*
О л е ф і р

Логви́н, -на, -нові (-ну), -не!
(Логви́нович, Логви́нів-
на) — Лонгин, Логвин,
Логгин

Лука́, Луки́, Луці́, Луко́ю,
Луко́! (Луки́ч, Луки́вна і
Лукович, Лу́ківна), *розм.*
Лукаш, -ща, -шеві (-шу),
-шем, Лукаше! і Лука-
шу! — Лука

Лукан *див.* Лукіліан

Лука́ш *див.* Лука

Луки́й, -кія, -кієві (-кію),
-кію! (Луки́йович, Луки́їв-
на) — Лукий

Лукіліа́н, -на, -нові (-ну), -не!
(Лукіліа́нович, Лукіліа́нів-
на), *рідше* Лукан (Лукан-
ович, Лукані́вна) — Лу-
килліан, *рідше* Лукан

Лук'я́н, -на, -нові (-ну), -не!
(Лук'я́нович, Лук'я́нівна)
— Лук'ян

Люби́м, -ма, -мові (-му), -ме!
(Любимович, Люби́мів-
на) — Любим

Любоми́р, -ра, -рові (-ру),
-ром, -ре! (Любоми́рович,
Любоми́рівна) — Любомир

Любомисл, -ла, -лові (-лу),
-ле! (Любомислович, Любо-
мислі́вна) — Любомисл

Людві́г, -га, -гові (-гу), -гу!
(Людві́гович, Людві́гів-
на) — Людвиг

Людоми́р, -ра, -рові (-ру),
-ром, -ре! (Людоми́рович,
Людоми́рівна) — Людомир

М

Маври́кій, -кія, -кієві (-кію),
-кію! (Маври́кійович, Мав-
ри́кіївна) і Мавр, -ра, -рові
(-ру), -ром, -ре! (Маврови́ч,
Маврі́вна) — Маврикий,
Мавр

Макар, -ра, -рові (-ру), -ром,
-ре! (Макарович, Мака́рів-
на) — Макар, Макарий

Македо́н, -на, -нові (-ну), -не!
(Македо́нович, Македо́нів-
на) — Македон, Македоний

Макро́вій, -вія, -вієві (-вію),
-вію! (Макро́війович, Мак-
рові́вна) — Макровий

Макси́м, -ма, -мові (-му), -ме!
(Максимо́вич, Макси́мів-
на) — Максим

Максими́ан, -на, -нові (-ну),
-не! (Максими́анович, Мак-
сими́анівна), *стар.* Максіан
(Максіа́нович, Максіа́нів-
на) — Максимиан, *стар.*
Максиан

Максими́ліан, -на, -нові (-ну),
-не! (Максими́ліанович, Мак-
сими́ліа́нівна) — Максими-
ліан, *розм.* Максимильян

Максіа́н *див.* Максими́ан
Мануї́л, -ла, -лові (-лу), -ле!
(Мануї́лович, Мануї́лівна) і
Мануї́ло (Мануї́лович, Ма-
нуї́лівна) — Мануїл

Марат, -та, -тові (-ту), -те!
(Маратович, Мараті́вна) —
Марат

Марда́рій, -рія, -рієві (-рію),
-рію! (Мардарі́йович, Мар-
дарі́ївна) і Мардар, -ра, -ро-
ві (-ру), -ром, -ре! (Марда-
ро́вич, Мардарі́вна) — Мар-
дарій, Мардар

Ма́ріан *див.* Ма́р'ян

Марке́л, -ла, -лові (-лу), -ле! і
Маркело (Марке́лович, Мар-
ке́лівна) — Марке́л

Маркі́ян, -на, -нові (-ну), -не!
(Маркі́янович, Маркі́янів-
на) — Маркіан

Ма́рко, Ма́рка, Ма́ркові
(Ма́рку), Ма́рку! (Ма́рко-
вич, Маркі́вна) — Марк

Мартин, -на, -нові (-ну), -не!
(Марті́нович, Марті́нів-
на) — Мартин, Мартын

Мартині́ан, -на, -нові (-ну),
-не! (Мартині́анович, Мар-
тині́янівна) і Ма́рт'ян (Мар-
тья́нович, Ма́ртьянівна) —
Мартиніан, Ма́ртьян

Ма́р'ян, -на, -нові (-ну), -не!
(Ма́р'янович, Ма́р'яївна) і
Ма́ріан (Ма́ріанович, Ма́рі-
янівна) — Мари́ан, Ма́р'ян

Матві́й, -вія, -вієві (-вію),
-вію! (Матві́йович, Матві́-
ївна), *розм.* Ма́тій, -тія,
-тієві (-тію), -тію!, Ма́тяш,
-ша, -шеві (-шу), -шем,
Ма́тяше! — Матвей, *рідше*
Ма́тфей

Ма́хтей *розм. заст. див.*

Ма́тві́й

Ма́хтод, Ма́хтоде́й *розм.*
заст. див. Ме́фо́ді́й

Меле́тій, -тія, -тієві (-тію),
-тію! (Меле́тійович, Меле-
ті́ївна) — Меле́тій

Мене́й, -нея, -несві (-нею),
-нею! (Мене́йович, Мене́їв-
на) — Мене́й

Мерку́рій, -рія, -рієві (-рію),
-рію! (Мерку́рійович, Мер-
ку́ріївна) — Мерку́рій,
розм. Мерку́л

Ме́фо́ді́й, -дія, -дієві (-дію),
-дію! (Ме́фо́ді́йович, Ме́фо-
ді́ївна) і Ме́то́ді́й (Ме́то-
ді́йович, Ме́тоді́ївна) — Ме-
фодій

Мечисла́в, -ва, -вові (-ву), -ве!
(Мечисла́вович, Мечисла́-
ві́вна) — Мечисла́в

Микі́та, -ти, -ті, -тою, -то!
(Микі́тович, Микі́тівна) —
Никі́та

Мико́ді́м *див.* Нико́ді́м

Мико́ла, -ли, -лі, -лою, -ло!
(Мико́лайович, Мико́лаївна
і *рідше* Мико́лович, Мико́-
лі́вна), *рідше* Мико́лай,
-лая, -лаєві (-лаю), -лаю!
(Мико́лайович, Мико́-
ла́ївна), Никола́ (Нико́ло-
вич, Нико́лівна) — Нико-
ла́й, *рідше* Никола́

Мила́н, -на, -нові (-ну), -не!
(Мила́нович, Мила́нівна) —
Мила́н

Милі́й, -лія, -лієві (-лію),
-лію! (Милі́йович, Милі́їв-
на) — Милі́й

Мило́сла́в, -ва, -вові (-ву), -ве!
(Мило́слава́вич, Мило́сла-
ві́вна) — Мило́слав

Ми́на, -ни, -ні, -ною, -но!
(Ми́нович, Ми́нівна) — Ми-
на

Миро́н, -на, -нові (-ну), -не!
(Миро́нович, Миро́нівна) —
Миро́н

Миро́сла́в, -ва, -вові (-ву), -ве!
(Миро́слава́вич, Миро́сла-
ві́вна) — Миро́слав

Миса́їл, -ла, -лові (-лу), -ле!
(Миса́їлович, Миса́їлів-
на) — Миса́їл

Митро́ *розм. заст. див.*
Дми́тро

Митро́фан, -на, -нові (-ну), -не!
(Митро́фанович, Митро́-
фа́нівна) — Митро́фан

Миха́й *розм. заст. див.*
Миха́йло

Михайло, -ла, -лові (-лу), -ле!
(Михайлович, Михайлівна) — **Михаил**, *розм.* Михайла, Михайло
Михей, -хея, -хееві (-хею), -хею!
(Михейович, Михеївна) — **Михей**
Михтодь *розм. заст. див.*
М е ф о д і й
Модест, -та, -тові (-ту), -те!
(Модестович, Модестівна) — **Модест**
Мойсей *див. Мусій*
Мокий, -кія, -кієві (-кію), -кію!
(Мокийович, Мокиївна) — **Мокий**, *розм.* Мокей
Мстислав, -ва, -вові (-ву), -ве!
(Мстиславович, Мстиславівна) — **Мстислав**
Мусій, -сія, -сієві (-сію), -сію!
(Мусійович, Мусіївна) і **Мойсей**, -сея, -сеєві (-сею), -сею!
(Мойсейович, Мойсеївна) — **Моисей**

Н

Назар, -ра, -рові (-ру), -ром, -ре!
(Назарович, Назарівна) і **Назарій**, -рія, -рієві (-рію), -рію!
(Назарійович, Назаріївна) — **Назар**, **Назарій**
Наркис, -са, -сові (-су), -се!
(Наркисович, Наркисівна) і **Нарцис**
(Нарцисович, Нарцисівна) — **Наркис**, **Нарцис**
Настас *див. Анастас*
Натан, -на, -нові (-ну), -не!
(Натанович, Натанівна) — **Натан**
Наум, -ма, -мові (-му), -ме!
(Наумович, Наумівна) — **Наум**
Нафанаїл, -ла, -лові (-лу), -ле!
(Нафанаїлович, Нафанаїлівна) — **Нафанаїл**
Нектарій, -рія, -рієві (-рію), -рію!
(Нектарійович, Нектаріївна) — **Нектарій**

Неон, -на, -нові (-ну), -не!
(Неонович, Неонівна) — **Неон**
Неофіт, -та, -тові (-ту), -те!
(Неофітович, Неофітівна) — **Неофіт**
Нестір, -тора, -торові (-тору), -тором, -торе!
і **Нестор** (Несторович, Несторівна) — **Нестор**
Никандр, -ра, -рові (-ру), -ром, -ре!
(Никандрович, Никандрівна) — **Никандр**
Никанор, -ра, -рові (-ру), -ром, -ре!
(Никанорович, Никанорівна) — **Никанор**
Никифор, -ра, -рові (-ру), -ром, -ре!
(Никифорович, Никифоровівна) і **Ничипір**, -пора, -порові (-пору), -пором, -поре!
(Ничипорович, Ничипорівна) — **Никифор**
Никін, -кона, -нові (-ну), -коном, -коне!
і **Никон** (Никонович, Никонівна) — **Никон**
Никодім, -ма, -мові (-му), -ме!
(Никодімович, Никодімівна), *розм.* Микодім (Микодимович, Микодімівна) — **Никодім**
Никола *див. Микола*
Никон *див. Никін*
Никтополіон, -на, -нові (-ну), -не!
(Никтополіонович, Никтополіонівна) — **Никтополіон**
Нил, -ла, -лові (-лу), -ле!
(Нілович, Нілівна) — **Нил**
Нифонт, -та, -тові (-ту), -те!
(Нифонтович, Нифонтівна) — **Нифонт**
Ничипір *див. Никифор*
О
Овдій, -дія, -дієві (-дію), -дію!
(Овдійович, Овдіївна) — **Авдей**, **Авдий**

Оверкій, -кія, кієві (-кію), -кію! (Оверкійович, Оверкіївна), **Оверко**, -ка, -кові (-ку), -ку! (Оверкович, Оверківна), *рідше* **Аверкій** (Аверкійович, Аверкіївна) — **Аверкій**

Овер'ян, -на, -нові (-ну), -не! *рідше* **Авер'ян** (Авер'янович, Авер'янівна) — **Авер'ян**

Овідій, -дія, -дієві (-дію), -дію! (Овідійович, Овідіївна) — **Овидий**

Овксентій, **Овксент**, **Овксен** *див.* **Оксентій**

Оврам *див.* **Аврам**

Овсій, -сія, -сієві (-сію), -сію! (Овсійович, Овсійівна) і **Євсєвій**, -вія, -вієві (-вію), -вію! (Євсєвійович, Євсєвіївна), *розм.* **Євсей**, -сея, -сеєві (-сею), -сею! (Євсейович, Євсєївна) — **Євсєвий**, **Євсей**

Огій, **Огія**, **Огієві** (Огію), **Огію!** (Огійович, Огіївна) і **Огєй**, **Огєя**, **Огєєві** (Огєю), **Огєю!** (Огєйович, Огєївна) — **Агєй**, **Агєй**

Одам *розм. заст. див.*
А д а м

Оксентій, -тія, -тієві (-тію), -тію! (Оксентійович, Оксентіївна), **Оксент**, -та, -тові (-ту), -те! (Оксентович, Оксентівна) і **Оксєн**, -на, -нові (-ну), -не! (Оксєнович, Оксєнівна), *рідше* **Овксентій** (Овксентійович, Овксентіївна), **Овксент** (Овксєнтович, Овксєнтіївна), **Овксєн** (Овксєнович, Овксєнівна), *рідко* **Авксентій** (Авксєнтіївич, Авксєнтіївна) — **Авксентий**

Олєг, -га, -гові (-гу), **Олєгу!** і **Олєже!** (Олєгович, Олєгівна) — **Олєг**

Олєкса *див.* **Олєксій**

Олєксандр, -ра, -рові (-ру), -ром, -ре! (Олєксандрович, Олєксандрівна), *скороч.* **Олєсь**, -ся, -сеєві (-сю), -сем, -сю!, **Лєсь** — **Алєксандр**, *скороч.* **Олєсь**, **Лєсь**

Олєксій, -сія, -сієві (-сію), -сію! (Олєксійович, Олєксіївна) і **Олєкса**, -ся, -сі, -сою, -со! (Олєксєвич, Олєксєївна) — **Алєксєй**, *стар.* **Алєксій**

Олєсь, -ся, -сеєві, -сем, -сю! (Олєсьєвич, Олєсєївна) — **Олєсь**

Олєсь *2 див.* **Олєксандр**

Олєфір, -ра, -рові (-ру), -ром, -ре! (Олєфірович, Олєфірівна) — **Олєфір**

Олімп, -па, -пові (-пу), -пе! (Олімпович, Олімпівна) — **Олімпий**, **Олімп**

Олімпіан, -на, -нові (-ну), -не! (Олімпіанович, Олімпіанівна) — **Олімпіан**

Омєлян, -на, -нові (-ну), -не! (Омєлянєвич, Омєлянєївна) і **Омєлько**, -ка, -кові (-ку), -ку! (Омєлькович, Омєльківна) — **Емєльян**

Онїкій, -кія, -кієві (-кію), -кію! (Онїкійович, Онїкіївна) і **Анїкій** (Анїкійович, Анїкіївна), *стар.* **Йоанїкій** — **Анїкєй**, **Анїкний**, *стар.* **Йоаннїкий**

Онїсїм, -ма, -мові (-му), -ме! (Онїсїмович, Онїсїмівна) і **Онїсько**, -ка, -кові (-ку), -ку! (Онїськович, Онїськівна) — **Анїсїм**, **Онїсїм**

Онїсїфор, -ра, -рові (-ру), -ром, -ре! (Онїсїфєрович, Онїсїфєрівна) — **Онїсїфор**

Онїсїй, -сія, -сієві (-сію), -сію! (Онїсїйович, Онїсїївна) і **Онїсько**, -ка, -кові (-ку),

-ку! (Ониськович, Ониськівна) — Онисьй
 Онисько *див.* 1) Онисим; 2) Онисій
 Онопрій, -рія, -рієві (-рію), -рію! (Онопрійович, Онопріівна) і Онупрій (Онупрійович, Онупріівна) і Онуфрій (Онуфрійович, Онуфріівна) — Онуфрий
 Опанас *див.* Панас
 Оре́нтий, -тія, -тієві (-тію), -тію! (Оре́нтийович, Оре́нтіївна) — Оре́нтий
 Оре́ст, -та, -тові (-ту), -те! (Орестович, Орестівна) — Оре́ст
 Оре́фа, -фи, -фі, -фою, -фо! (Орефович, Орефівна), Оре́фій, -фія, -фієві (-фію), -фію! (Орефійович, Орефіївна) і Аре́фа (Арефович, Арефівна), Аре́фій (Арефійович, Арефіївна) — Аре́фа, Арефій
 Оріо́н, -на, -нові (-ну), -не! (Оріо́нович, Оріо́нівна) — Оріо́н
 Орла́м *див.* Варла́м
 Орфе́й, -фе́я, -фе́єві (-фе́ю), -фе́ю! (Орфейович, Орфеївна) — Орфей
 Осафа́т *див.* Йосафа́т
 Оси́п *див.* Йо́сип
 Осі́я, Осі́ї, Осі́ї, Осі́єю, Осі́є! (Осі́йович, Осі́ївна) — Осі́я
 О́скар, -ра, -рові (-ру), -ром, -ре! (Оскарівич, Оскарівна) — О́скар
 Оста́п, -па, -пові (-пу), -пе! (Остапович, Остапівна), Євстахі́й, -хі́я, -хі́єві (-хі́ю), -хі́ю! (Євстахі́йович, Євстахі́ївна) і Євстафі́й, -фі́я, -фі́єві (-фі́ю), -фі́ю! (Євстафі́йович, Євстафі́ївна), *розм.* Стахі́й, Стах — Ев-

ста́фій, Оста́п, *розм.* Стахі́й
 Остроми́р, -ра, -рові (-ру), -ром, -ре! (Остромирович, Остроми́рівна) — Остроми́р
 Охрі́м, -ма, -мові (-му), -ме! (Охрі́мович, Охрі́мівна) і Єфре́м (Єфре́мович, Єфре́мівна) — Єфре́м

П

Павлі́н, -на, -нові (-ну), -не! (Павлинович, Павли́нівна) — Павлі́н
 Павло́, -ла, лові (-лу́), Паве́! (Павлович, Павли́вна) — Паве́л
 Паі́сій, -сія, -сієві (-сію), -сію! (Паі́сійович, Паі́сіївна) — Паі́сий
 Палла́дій, -ді́я, -ді́єві (-ді́ю), -ді́ю! (Палладі́йович, Палладі́ївна) — Палла́дій
 Па́мво, -ва, -вові (-ву), -ве! (Памвович, Памві́вна) — Па́мво
 Памфі́л, -ла, -лові (-лу), -ле! (Памфі́лович, Памфі́лівна) і Панфі́л (Панфі́лович, Панфі́лівна) — Памфі́л, Панфі́л
 Пана́с, -са, -сові (-су), -се! (Пана́сович, Пана́сівна), Опана́с (Опана́сович, Опана́сівна), Тана́с (Тана́сович, Тана́сівна), Тана́сь, -ся, -се́ві (-сію), -сію! (Тана́сьович, Тана́сівна), Тана́сій -сія, -сієві (-сію), -сію! (Тана́сійович, Тана́сіївна), Ата́на́с (Атана́сович, Атана́сівна), Атана́сій (Атана́сійович, Атана́сіївна), Афана́сій (Афана́сійович, Афана́сіївна) — Афана́сий

Панкрат, -та, -тові (-ту), -те!
(Панкратович, Панкратів-
на) і Панкратій, -тія, -тієві
(-тію), -тію! (Панкраті-
йович, Панкратіївна) —
Панкратий, Панкрат

Пантелеймон, -на, -нові (-ну),
-не! (Пантелеймонович, Пан-
телеймонівна) і Пантелемон
(Пантелемонович, Пантеле-
монівна) і Пантелій, -лія,
-лієві (-лію), -лію! (Панте-
лійович, Пантеліївна) і
Панько, -ка, -кові (-ку),
Паньку! (Панькович, Пань-
ківна) — Пантелеймон,
розм. Пантелій

Панфіл *див. Панфіл*

Панько *див. Пантелеймон*

Парамон, -на, -нові (-ну), -не!
(Парамонович, Парамонів-
на) — Парамон

Пармен, -на, -нові (-ну), -не!
(Парменович, Парменів-
на) — Парменій, Пармен

Парфен, -на, -нові (-ну), -не!
(Парфенович, Парфенівна),
Парфеній, -нія, -нієві (-нію),
-нію! (Парфенійович, Пар-
феніївна), Парфентій, -тія,
-тієві (-тію), -тію!
(Парфентійович, Пар-
фентіївна), Пархім, -хома,
-хомові (-му), -хоме!, Пар-
хом (Пархомович, Пархо-
мівна) і Партен, -на, -нові
(-ну), -не! (Партенович,
Партенівна) — Парфеній,
розм. Парфён

Пафнютій, -тія, -тієві (-тію),
-тію! (Пафнютійович, Паф-
нютіївна) — Пафнютій

Пахом, -ма, -мові (-му), -ме!
(Пахомович, Пахомівна) —
Пахом, *стар. Пахомий*

Петро, -ра, -рові (-ру), -ром,
Петре! (Петрович, Петрів-
на) — Пётр

Петрухно *розм. заст. див.*

Петро

Пилип, -па, -пові (-пу), -пе!
(Пилипович, Пилипівна) —
Филипп

Пимін, -мона, -монові (-ну),
-моне! і Пимон (Пимоно-
вич, Пимонівна) — Пимен

Питирим, -ма, -мові (-му),
-ме! (Питиримович, Пито-
римівна) — Питирим

Платон, -на, -нові (-ну), -не!
(Платонович, Платонів-
на) — Платон

Полит *див. Іполит*

Полієвкт, -та, -тові (-ту), -те!
(Полієвктович,
Полієвктівна) — Полиєвкт

Полікарп, -па, -пові (-пу), -пе!
(Полікарпович,
Полікарпівна) — Поликарп

Помпей, -пея, -пеєві (-пéю),
-пéю! (Помпейович, Помпе-
ївна) — Помпей

Понтій, -тія, -тієві (-тію),
-тію! (Понтійович, Понті-
ївна) — Понтий

Порфир, -ра, -рові (-ру), -ром,
-ре! (Порфирович, Порфи-
рівна) і Порфирій, -рія, -рі-
єві (-рію), -рію! (Порфи-
рійович, Порфиріївна) —
Порфирій

Потап, -па, -пові (-пу), -пе!
(Потапович, Потапівна) —
Потап, *стар. Потапий*

Пров, -ва, -вові (-ву), -ве!
(Провович, Провівна) —
Пров, *стар. Провий*

Прокіп, Прокопа, Прокопові
(Прокопу), Прокопе! (Про-
копович, Прокопівна) і

Прокопій, -ція, -цієві (-пéю),
-пéю! (Прокопійович, Про-
копіївна) — Прокофий,
Прокопий

Протас, -са, -сові (-су), -се!
(Протасович, Протасівна) і

Протасій, -сія, -сієві (-сію),
-сію! (Протасійович, Протасіівна), розм. Протазь —
Протасий, розм. Протас
Про́хор, -ра, -рові (-ру), -ром,
-ре! (Про́хорович, Про́хорівна) — Прохор
Птоломе́й, -мея, -меєві (-мею),
-мею! (Птоломе́йович, Птоломе́ївна) — Птоломе́й

Р

Радиво́н *див.* Родіо́н
Ради́м, -ма, -мові (-му), -ме!
(Ради́мович, Ради́мівна) — Ради́м
Радисла́в, -ва, -вові (-ву), -ве!
(Радисла́вович, Радисла́вівна) — Радисла́в
Ради́й, -дія, -дієві (-дію), -дію!
(Ради́йович, Ради́ївна) — Ради́й
Радоми́р, -ра, -рові (-ру), -ром,
-ре! (Радоми́рович, Радоми́рівна) — Радоми́р
Раймо́нд, -да, -дові (-ду), -де!
(Раймо́ндович, Раймо́ндівна) — Раймо́нд
Ратми́р, -ра, -рові (-ру), -ром,
-ре! (Ратми́рович, Ратми́рівна) — Ратми́р
Рафаї́л, -ла, -лові (-лу), -ле!
(Рафаї́лович, Рафаї́лівна) — Рафаї́л
Рейнго́льд, -да, -дові (-ду), -де!
(Рейнго́льдович, Рейнго́льдівна) — Рейнго́льд
Ро́берт, -та, -тові (-ту), -те!
(Ро́бертович, Ро́бертівна) — Ро́берт
Роди́он, -на, -нові (-ну), -не!
(Роди́онович, Роди́онівна), розм. Радивон (Радивоно́вич, Радиво́нівна) — Родио́н, *стар.* Иродион
Роланд, -да, -дові (-ду), -де!
(Роландович, Роландівна) і
Рола́н, -на, -нові (-ну), -не!

(Рола́нович, Рола́нівна) — Роланд, Ролан
Роман, -на, -нові (-ну), -не!
(Романович, Романівна) — Роман
Ростисла́в, -ва, -вові (-ву), -ве!
(Ростисла́вович, Ростисла́вівна) — Ростисла́в
Рубе́н, -на, -нові (-ну), -не!
(Рубе́нович, Рубе́нівна) — Рубе́н
Рувим, -ма, -мові (-му), -ме!
(Рувимович, Рувимівна) — Рувим
Рудольф, -фа, -фові (-фу), -фе!
(Рудольфович, Рудольфівна) — Рудольф
Руслан, -на, -нові (-ну), -не!
(Русланович, Русланівна) — Руслан

С

Са́ва, -ви, -ві, -вою, -во!
(Савович, Савівна і Савич, Савівна), розм. Савка, -вки, -вці, -вкою, -вко! — Савва
Савати́й, -тія, -тієві (-тію), -тію!
(Савати́йович, Савати́ївна) — Саввати́й
Савелі́й, -лія, -лієві (-лію), -лію!
(Савелі́йович, Савелі́ївна) — Савелі́й, *стар.* Савел
Са́верій, -рія, -рієві (-рію), -рію!
(Са́верійович, Са́вері́ївна) — Са́верій
Савка *див.* Сава
Са́кій *див.* Ісак
Сали́вон, -на, -нові (-ну), -не!
(Сали́вонівич, Сали́вонівна) — Селиван
Самі́йло, -ла, -лові (-лу), -ле!
(Самі́йлович, Самі́йлівна) — Самуїл, розм. Самойла, Самойло
Самсо́н, -на, -нові (-ну), -не!
(Самсо́нович, Самсо́нівна) — Самсо́н
Сафат *див.* Йосафат

- Свири́д, -да, -дові (-ду), -де!
(Свиридович, Свиридівна),
Свиридо́н, -на, -нові (-ну),
-не! (Свиридонович, Свири-
донівна) і Спиридо́н (Спи-
ридонович, Спиридонів-
на) — Спиридо́н, розм. Спи-
ридо́ний
- Світла́н, -на, -нові (-ну), -не!
(Світланович, Світланів-
на) — Светла́н
- Світоза́р, -ра, -рові (-ру), -ром,
-ре! (Світозарович, Світоза-
рівна) — Светоза́р
- Свято́гор, -ра, -рові (-ру),
-ром, -ре! (Святогорович,
Святогорівна) — Свято́гор
- Святопо́лк, -ка, -кові (-ку),
-ку! (Святополкович, Свято-
полківна) — Святопо́лк
- Святосла́в, -ва, -вові (-ву), -ве!
(Святославович, Святосла-
вівна) — Святосла́в
- Севастья́н, -на, -нові (-ну), -не!
(Севастьянович, Севастьянів-
на) і Севастіа́н (Севастіа-
нович, Севастіанівна), *рід-
ше* Себастья́н (Себастья-
нович, Себастьянівна) —
Севастья́н, Севастиа́н
- Север'я́н, -на, -нові (-ну), -не!
(Северинович, Северинів-
на) — Севери́н
- Север'я́н, -на, -нові (-ну), -не!
(Север'янович, Север'янів-
на) і Северіа́н (Севері-
анович, Северіанівна) —
Север'я́н, Севериа́н
- Сезо́н *див.* Созо́нт
- Селіфа́н, -на, -нові (-ну), -не!
(Селіфанович, Селіфанів-
на) — Селифа́н
- Семе́н, -на, -нові (-ну), -не!
(Семенович, Семенівна) —
Семе́н, *стар.* Симео́н
- Серапіо́н, -на, -нові (-ну), -не!
(Серапіонович, Серапіонів-
на) — Серапио́н
- Серафі́м, -ма, -мові (-му),
-ме! (Серафімович, Серафи-
мівна) — Серафі́м
- Сергі́й, -гія, -гієві (-гію), -гію!
(Сергійович, Сергіївна) —
Серге́й
- Сигізмунд, -да, -дові (-ду), -де!
(Сигізмундович, Сигізмун-
дівна) — Сигізмунд
- Сиді́р, -дора, -дорові (-ру),
-дором, -доре! (Сидорович,
Сидорівна) — Сидор, Иси-
дор
- Сила́, -ли, -лі, -лою, -ло!
(Силович, Силівна) — Сила́
- Силанті́й, -тія, -тієві (-тію),
-тію! (Силантіївич, Силан-
тіївна) — Силанти́й
- Сильве́стр, -ра, -рові (-ру),
-ром, -ре! (Сильвестрович,
Сильвестрівна) — Силь-
ве́стр
- Сімо́н, -на, -нові (-ну), -не!
(Сімонович, Сімонівна) —
Симо́н
- Сисо́й, -со́я, -со́єві (-со́ю), -со́ю!
(Сисоївич, Сисоївна) —
Сысо́й
- Слави́мир, -ра, -рові (-ру), -ром,
-ре! (Славиринович, Слави-
рівна) і Славоми́р (Славо-
мирович, Славомирівна) —
Слави́мир, Славоми́р
- Созо́нт, -та, -тові (-ту), -те!
(Созонтович, Созонтівна),
Созо́н, -на, -нові (-ну), -не!
(Созо́нович, Созонівна) і
Сезо́н (Сезонович, Сезонів-
на) — Созо́нт, Созо́н
- Сокра́т, -та, -тові (-ту), -те!
(Сократович,
Сократівна) — Сокра́т
- Солове́й, -ве́я, -ве́єві (-ве́ю),
-ве́ю! (Соловейович, Соло-
веївна) — Солове́й
- Соломо́н, -на, -нові (-ну), -не!
(Соломонович, Соломонів-
на) — Соломо́н

Сопрон див. Софрон
Софон, -на, -нові (-ну), -не!
 (Софо́нович, Софони́вна) —
 Софоний, *розм. Софон*
Софрон, -на, -нові (-ну), -не!
 (Софро́нович, Софроні́вна),
 Сопрон (Сопро́нович, Сопро́нівна) і Супрун (Супру́нович, Супруні́вна) — Софрон, *стар. Софроний*
Спартак, -ка, -кові (-ку),
 Спартаку! (Спартакoвич,
 Спартакі́вна) — Спартак
Спиридон див. Свирид
Станіслав, -ва, -вові (-ву), -ве!
 (Станісла́вович, Станісла́вівна) і Стасій, -сія, -сієві
 (-сію), -сію! (Стасі́йович,
 Стасі́ївна), *розм. Стась, -ся,*
 -севі (-сю), -сю! — Станіслав, Стасій
Стахій, Стах див. Остап
Степан, -на, -нові (-ну), -не!
 (Степа́нович, Степа́нівна),
рідше Стефан (Стефа́нович,
 Стефа́нівна), *розм. Стецько,*
 -ка, -кові (-ку), Стецьку! —
 Степан, Стефан
Стоян, -на, -нові (-ну), -не!
 (Стоя́нович, Стояні́вна) —
 Стоян
Стратон, -на, -нові (-ну), -не!
 (Страто́нович, Стратоні́вна) — Стратон, Стратоник
Супрун див. Софрон

Т

Тадей, -дея, -деєві (-дею),
 -дею! (Тадейoвич, Таде́ївна),
Фадей (Фадейoвич,
 Фаде́ївна), *рідше* Тадій,
 -дія, -дієві (-дію), -дію!
 (Таді́йович, Таді́ївна) —
 Фадей
Талимон *розм. заст. див.*
Филимон
Танас, Танась, Танасій див.
Панас

Тарас, -са, -сові (-су), -се!
 (Тара́сович, Тара́сівна) —
 Тарас, Тарасий
Теодор, -ра, -рові (-ру), -ром,
 -ре! (Теодо́рович, Теодорі́вна) і Тодор (Тодо́рович,
 Тодорі́вна) — Теодор
Теоктист див. Феоктист
Теофан див. Феофан
Теофіл див. Теофіл
Терентій, -тія, -тієві (-тію),
 -тію! (Теренти́йович, Теренти́ївна), *розм. Терешко,* -ка,
 -кові (-ку), -ку!, Терень,
 -ня, -неві (-ню), -нем,
 -ню! — Терентий
Тилимон див. Филимон
Тиміш, Тимко див. Тимофій
Тимон, -на, -нові (-ну), -не!
 (Тимо́нович, Тимо́нівна) —
 Тимон
Тимофій, -фія, -фієві (-фію),
 -фію! (Тимофі́йович, Тимофі́ївна), *розм. Тиміш,*
 -моша, -мошеві (-мошу),
 -мошем, -моше!, **Тимко,**
 -ка, -кові (-ку), **Тимку!** —
 Тимофій
Тимур, -ра, -рові (-ру), -ром,
 -ре! (Тиму́рович, Тиму́рівна) — Тимур
Тит, -та, -тові (-ту), -те!
 (Тито́вич, Титі́вна) — Тит
Тихів, -хона, -хонові (-ну), -хоне!
 і Тихон (Тихо́нович,
 Тіхо́нівна) — Тихон
Тодір, -дора, *розм. заст. див. Федір*
Тодор див. Теодор
Тодос, Тодось, Тодосій див.
Феодосій
Трифільй, -лія, -лієві (-лію),
 -лію! (Трифі́лійович, Трифі́ліївна) — Трифілий
Трифон, -на, -нові (-ну), -не!
 (Трифо́нович, Трифоні́вна) — Трифон

Трохі́м, -ма, -мові (-му), -ме!
(Трохимович, Трохимів-
на) — Трофим

У

Ула́с *див.* Влас
Улі́ян *див.* Юліан

Уля́н, -на, -нові (-ну), -не!
(Улянович, Улянівна) —
Ульян

Усти́м, -ма, -мові (-му), -ме!
(Устимович, Устимівна) і
Усти́н, -на, -нові (-ну), -не!
(Устинович, Устинівна),
рідше Юстим (Юстимович,
Юстимівна) і Юстин (Юс-
тинович, Юстинівна) —
Усти́н, Юстин, *стар.* Иустин

Ф

Фа́вій, -вія, -вієві (-вію), -вію!
(Фавійович, Фавіївна) —
Фавий

Фавст, -та, -тові (-ту), -те!
(Фавстович, Фавстівна) і
Фавста́н, -на, -нові (-ну), -не!
(Фавстіанович, Фавстіа-
нівна) — Фавст, Фавстіан

Фадей *див.* Тадей

Фала́лій, -лія, -лієві (-лію),
-лію! (Фалалійович, Фала-
ліївна) — Фалалей

Фаласі́й, -сія, -сієві (-сію),
-сію! (Фаласійович, Фаласі-
ївна) — Фаласій

Фанти́н, -на, -нові (-ну), -не!
(Фантинович, Фантинів-
на) — Фантин

Фе́дір, -дора, -дорові (-дору),
-дром, -доре! (Федорович,
Федорівна) — Фе́дор, *стар.*
Феодор

Федос, Федосі́й, Фе́дось *див.*
Феодосій

Федот, -та, -тові (-ту), -те!
(Федотович, Федотівна) —
Федот, *стар.* Феодот

Феду́л *див.* Феоду́л

Фелі́кс, -са, -сові (-су), -се!
(Феліксович, Феліксівна) —
Феликс

Фемісто́кл, -ла, -лові (-лу),
-ле! (Фемістоклович, Фемі-
сто́клівна) — Фемісто́кл,
стар. Фемистоклей

Феоге́н, -на, -нові (-ну), -не!
(Феогенович, Феогенів-
на) — Феоген

Феодосі́й, -сія, -сієві (-сію),
-сію! (Феодосійович, Феодо-
сіївна), Феодосі́й (Феодо-
сійович, Федосіївна), Фе-
дос, -са, -сові (-су), -се!
(Федосович, Федосівна),
Федось, -ся, -севі (-сю),
-сем, -сю! (Федосьович, Фе-
досівна), Тодос (Тодосович,
Тодосівна), Тодось (Тодо-
сьович, Тодосівна), Тодосі́й
(Тодосійович, Тодосіїв-
на) — Феодосій, Федосій

Феоду́л, -ла, -лові (-лу), -ле!
(Феодулович, Феодулівна),
розм. Фе́дул (Федулович,
Федулівна) — Феодул,
розм. Фе́дул

Фео́ктист, -та, -тові (-ту), -те!
(Феоктистович, Феоктистів-
на) і Тео́ктист (Тео́ктис-
тович, Тео́ктистівна) —
Фео́ктист

Феофа́н, -на, -нові (-ну), -не!
(Феофанович, Феофанівна) і
Тео́фан (Теофанович, Тео-
фанівна) — Феофан

Феофі́л, -ла, -лові (-лу), -ле!
(Феофілович, Феофілівна) і
Теофі́л (Теофілович, Теофі-
лівна) — Феофил

Феофіла́кт, -та, -тові (-ту),
-те! (Феофілактович, Феофі-
ла́ктівна) — Феофилакт

Ферапо́нт, -та, -тові (-ту), -те!
(Ферапонтович, Ферапон-
тівна) — Ферапонт

Фили́мон, -на, -нові (-ну),
-не! (Филимонович, Фили-

- мoнівна), **розм. Тилимoн** (Тилимoнович, Тилимoнів-на) — **Филимoн**
- Філадельф**, -фа, -фoві (-фу), -фе! (Філадельфoвич, Філа-дельфівна) — **Філадельф**
- Філарет**, -та, -тові (-ту), -те! (Філаретoвич, Філаретів-на) — **Філарет**
- Філогoній**, -нія, -нієві (-нію), -нію! (Філогoнійoвич, Філо-гoнійівна) — **Філогoній**
- Фірс**, -са, -сові (-су), -се! (Фірсoвич, Фірсівна) — **Фирс**
- Флавіан**, -на, -нові (-ну), -не! (Флавіанoвич, Флавіанів-на) — **Флавіан**
- Флавій**, -вія, -вієві (-вію), -вію! (Флавійoвич, Флавіїв-на) — **Флавій**
- Флегoнт**, -та, -тові (-ту), -те! (Флегoнтoвич, Флегoнтівна) — **Флегoнт**
- Флор**, -ра, -рові (-ру), -ром, -ре! (Флорoвич, Флорів-на) — **Флор**
- Флорентин**, -на, -нові (-ну), -не! (Флорентинoвич, Фло-рентинівна) — **Флорентин**
- Флорентій**, -тія, -тієві (-тію), -тію! (Флорентійoвич, Фло-рентійівна) — **Флорентій**
- Флоріан**, -на, -нові (-ну), -не! (Флоріанoвич, Флоріанів-на) — **Флоріан**, *стар.* **Флорій**
- Фока**, -ки, Фoці, -кою, -ко! (Фoкoвич, Фoківна) — **Фока**
- Фортунат**, -та, -тові (-ту), -те! (Фортунатoвич, Фортуна-тівна) — **Фортунат**
- Фoтій**, -тія, -тієві (-тію), -тію! (Фoтійoвич, Фoтійівна) і **Фот**, -та, -тові (-ту), -те! (Фoтoвич, Фoтівна) — **Фo-тій**, **Фот**
- Франкo**, -ка, -кoві (-кy), **Франку!** (Франкoвич, Фран-ківна) — **Франкo**
- Франц**, -ца, -цові (-цу), -цом, -це! (Францович, Франців-на) — **Франц**
- Фрідріх**, -ха, -хові (-ху), -ху! (Фрідріхoвич, Фрідріхів-на) — **Фрідріх**
- Фрол**, -ла, -лові (-лу), -ле! (Фролoвич, Фролівна) — **Фрол**

X

- Халимoн** *розм. заст. див.* **Филимoн**
- Харисим**, -ма, -мові (-му), -ме! (Харисимoвич, Хари-симівна) — **Харисим**
- Харитoн і Харитін**, -тoна, -тo-нові (-тoну), -тoне! (Ха-ритoнoвич, Харитoнівна), *розм.* **Харкo**, -ка, -кoві (-кy), **Харку!** — **Харитoн**
- Харламп**, -па, -пові (-пу), -пе! (Харлампович, Харлампів-на), *розм.* **Харлам**, -ма, -мові (-му), -ме! (Харламо-вич, Харламівна) — **Хар-лампий**, **Харламп**, *стар.* **Харалампий**
- Хoма**, -мі, -мі, -мoю, **Хoмo!** (Хoмoвич, Хoмівна і Хо-мич, Хoмівна), *рідше* **Тoма** (Тoмoвич, Тoмівна) — **Фoма**
- Хрисан**, **Хрисант**, *розм. заст. див.* **Хрисанф**
- Хрисанф**, -фа, -фoві (-фу), -фе! (Хрисанфoвич, Хрисан-фівна) — **Хрисанф**
- Християн**, -на, -нові (-ну), -не! (Християнoвич, Християнівна) — **Християн**
- Христофор**, -ра, -рові (-ру), -ром, -ре! (Христофoрович, Христофoрівна) — **Христо-фор**

Ч

Чесла́в, -ва, -вові (-ву), -ве!
(Чесла́вович, Чесла́вівна) —
Чесла́в

Ю

Юве́на́лій, -лія, -лієві (-лію),
-лію! (Юве́на́лійович, Юве́-
на́ліївна) — Юве́на́лій

Юзе́ф, -фа, -фові (-фу), -фе!
(Юзе́фович, Юзе́фівна) —
Юзе́ф

Юліа́н, -на, -нові (-ну), -не!
(Юліа́нович, Юліа́нівна),
розм. Улі́ян (Улі́янович,
Улі́янівна) — Юліа́н

Ю́лій, Ю́лія, Ю́лієві (Ю́лію),
Ю́лію! (Ю́лійович, Ю́ліїв-
на) — Ю́лій, *стар.* Іу́лій

Ю́ліус, -са, -сові (-су), -се!
(Ю́ліусович, Ю́ліусівна) —
Ю́ліус

Ю́ній, Ю́нія, Ю́нієві (Ю́нію),
Ю́нію! (Ю́нійович, Ю́ніїв-
на) — Ю́ній, *стар.* Іу́ний

Ю́рій, Ю́рія, Ю́рієві (Ю́рію),
Ю́рію! (Ю́рійович, Ю́ріївна)
і Ю́рко, -ка, -кові (-ку),
Ю́рку! (Ю́ркович, Ю́рків-
на) — Ю́рій

Юсти́м, Юсти́н *див.* Усти́м

Юсти́ніа́н, -на, -нові (-ну), -не!
(Юсти́ніа́нович, Юсти́ні-
а́нівна) — Юсти́ніа́н

Юхи́м, -ма, -мові (-му), -ме!
(Юхи́мович, Юхи́мівна),
рідше Єфи́м (Єфи́мович,
Єфи́мівна), *розм.* Євти́м
(Євти́мович, Євти́мівна) —
Єфи́м, *стар.* Евфи́мий
Юхти́м *розм. заст. див.*
Ю х и м

Я

Явдо́кім *див.* Євдо́кім

Явту́х *див.* Євти́хий

Яки́м, -ма, -мові (-му), -ме!
(Яки́мович, Яки́мівна) —
Аки́м, Яки́м

Які́в, Я́кова, Я́кову, Я́кове!
(Я́кович, Я́ківна і *рідше*
Я́ковлевич, Я́ковлівна) —
Я́ков, *стар.* Іа́ков

Яку́б, -ба, -бові (-бу), -бе!
(Яку́бович, Яку́бівна), *розм.*
Яку́б (Яку́бович, Яку́бів-
на) — Яку́б

Ялисе́й *див.* Слесе́й

Я́н, Я́на, Я́нові (Я́ну), Я́не!
(Я́нович, Я́нівна) — Я́н

Януа́рій, -рія, -рієві (-рію),
-рію! (Януа́рійович, Януа́-
ріївна) — Януа́рій

Яре́ма, -ми, -мі, -мою, -мо!
(Яре́мович, Яре́мівна) і
Вереме́й, -мія, -мієві (-мію),
-мію! (Вереме́йович, Вереме́-
мівна), *рідше* Єре́мія, -мії,
-мією, -міє! (Єре́мійович,
Єре́мійвна), *стар.* Іере́мія —
Єре́мей, *розм.* Ере́мий,
стар. Іере́мий

Ярмола́й *див.* Єрмола́й

Яро́мир, -ра, -рові (-ру), -ром,
-ре! (Яро́мирович, Яро́ми-
рівна) — Яро́мир

Яро́полк, -ка, -кові (-ку), -ку!
(Яро́полкович,
Яро́полківна) — Яро́полк

Яросла́в, -ва, -вові (-ву), -ве!
(Яросла́вович, Яросла́вівна)
— Яросла́в

Яро́ш *див.* Єрофі́й

Жіночі імена

- А**
- Августа**, -ти, -ті, -тою, -то! —
Августа
- Авіата**, -ти, -ті, -тою, -то! —
Авиата
- Аврелія**, -лії, -лією, -ліє! —
Аврелия
- Аврора**, -ри, -рі, -рою, -ро! —
Аврора
- Агапія**, -пії, -пією, -піє! —
Агапія
- Агата**, -ти, -ті, -тою, -то! —
Агата
- Агафія**, -фії, -фією, -фіє! і
Гафія, -фії, -фією, -фіє! —
Агафья, Агафия
- Агафони́ка**, -ники, -ниці, -ни-
кою, -нико! — Агафоника
- Аглаїда**, -ди, -ді, -дою, -до! —
Аглайда
- Агла́я**, -лаї, -лаєю, -лає! —
Аглая
- Агна**, -ни, -ні, -ною, -но! —
Агна
- Агна 1) від А́гнія;
2) від А́гне́са
- Агнеса**, -си, -сі, -сою, -со! —
Агнесса
- Агнета**, -ти, -ті, -тою, -то! —
Агнета
- А́гнія**, -нії, -нією, -ніє! —
А́гния
- Агриппіна**, -ни, -ні, -ною,
-но! — Агриппина
- Ада**, Ади, Аді, Адою, Адо! —
Ада
- Ада 1) від А́делаї́да;
2) від А́делі́на; 3) від
А́дріа́на і под.
- Аделаїда**, -ди, -ді, -дою,
-до! — Аделаида
- Аделі́на**, -ни, -ні, -ною,
-но! — Аделина
- Адріа́на**, -ни, -ні, -ною,
-но! — Адриана
- Аелі́та**, -ти, -ті, -тою, -то! —
Аэлита
- А́за**, Ази, Азі, Азою, Азо! —
А́за
- А́за від А́за́лія
- Аза́лія**, -лії, -лією, -ліє! —
Аза́лия
- Аї́да**, -ди, -ді, -дою, -до! —
Аида
- Аксені́я** *див.* Окса́на
- Алевті́на**, -ни, -ні, -ною,
-но! — Алевтина
- Алі́на**, -ни, -ні, -ною, -но! —
Алина
- Алі́са**, -си, -сі, -сою, -со! —
Алиса
- Алі́са від Ка́лі́ста
- А́лла**, -ли, -лі, -лою, -ло! —
Алла
- Альберті́на**, -ни, -ні, -ною,
-но! — Альбертина
- Альві́на**, -ни, -ні, -ною, -но! і
Альбі́на — Альвина, Аль-
бина
- Альфре́да**, -ди, -ді, -дою,
-до! — Альфреда
- Анаста́сія**, -тасії, -тасією,
-тасіє! і На́ста́сія, -сії, -сі-
єю, -сіє! *скороч.* На́стя, -ті,
-тею, -те! — Анастасія,
скороч. На́стя
- Анато́лія**, -лії, -лією, -ліє! —
Анато́лия
- Ангелі́на**, -ни, -ні, -ною,
-но! — Ангелина

Анеліа, -ни, -ні, -ною, -но! і
 Анелія, -лії, -лією, -ліє! —
 Анеліа, Анелія
 Анжела, -ли, -лі, -лою, -ло! і
 Анжеліка, -ліки, -ліці, -лі-
 кою, -ліко! — Анжела,
 Анжеліка
 Анна *див.* Ганна
 Антоніда, -ди, -ді, -дою,
 -до! — Антоніда
 Антоніа, -ни, -ні, -ною,
 -но! — Антоніа
 Антонія — Антонія
 Антоха *розм. заст. див.*
 Антоніа
 Анфіса, -си, -сі, -сою, -со! —
 Анфіса
 Аполлінарія, -рії, -рією, -ріє!
 -ріє! — Аполлінарія
 Аполлонія, -нії, -нією, -ніє! —
 Аполлонія
 Аріадна, -ни, -ні, -ною, -но! —
 Аріадна
 Аркадія, -дії, -дією, -діє! —
 Аркадія
 Арсена, -ни, -ні, -ною, -но! і
 Арсенія, -нії, -нією, -ніє! —
 Арсенія
 Артемія, -мії, -мією, -міє! —
 Артемія
 Ася, Асі, Асею, Асю! — Ася
 Ася 1) *від* А г н е с а ;
 2) *від* А н а с т а с і я ;
 3) *від* А р с е н а і *под.*
 Атена *див.* Афінa
 Афанасія, -сії, -сією, -сіє! —
 Афанасія
 Афінa, -ни, -ні, -ною, -но! і
 Атенa — Афінa
 Афродіта, -ти, -ті, -тою, -то! —
 Афродита

Б

Беатріса, -си, -сі, -сою,
 -со! — Беатріса
 Белла, -ли, -лі, -лою, -ло! —
 Белла

Берта, -ти, -ті, -тою, -то! —
 Берта
 Богдана, -ни, -ні, -ною,
 -но! — Богдана
 Богуслава, -ви, -ві, -вою,
 -во! — Богуслава
 Болеслава, -ви, -ві, -вою,
 -во! — Болеслава
 Борислава, -ви, -ві, -вою,
 -во! — Борислава
 Броніслава, -ви, -ві, -вою,
 -во! — Броніслава

В

Валентина, -ни, -ні, -ною,
 -но! — Валентина
 Валерія, -рії, -рією, -ріє! —
 Валерія
 Ванда, -ди, -ді, -дою, -до! —
 Ванда
 Варвара, -ри, -рі, -рою,
 -ро! — Варвара
 Василина, -ни, -ні, -ною,
 -но! — Василиса, Василина
 Васса, -си, -сі, -сою, -со! —
 Васса
 Векла *див.* Тєкля
 Венєра, -ри, -рі, -рою, -ро! —
 Венєра
 Верона *див.* Веронія
 Вероніка, -ніки, -ніці, -нікою,
 -ніко! — Вероніка
 Веронія, -нії, -нією, -ніє! і Ве-
 рона, -ни, -ні, -ною, -но! —
 Веронія, Верона
 Вівдя *див.* Євдокія
 Вікторіна, -ни, -ні, -ною,
 -но! — Вікторіна
 Вікторія, -рії, -рією, -ріє! —
 Вікторія
 Вілена, -ни, -ні, -ною, -но! —
 Вілена
 Віленіа, -ни, -ні, -ною,
 -но! — Вілєніна
 Віліна, -ни, -ні, -ною, -но! —
 Віліна

Віола, -ли, -лі, -лою, -ло! —
Виола
Віола від Віолетта
Віолетта, -ти, -ті, -тою, -то! —
Виолетта
Віра, -ри, -рі, -рою, -ро! —
Вера
Віра 1) від Вероніка;
2) від Віргінія;
3) від Віринія і под.
Віргінія, -ні, -нією, -ніє! —
Виргинія
Віринія, -неї, -неєю, -неє! —
Виринія
Вірослава, -ви, -ві, -вою,
-во! — Верослава
Віта, -ти, -ті, -тою, -то! —
Вита
Віта 1) від Вікторія;
на; 2) від Вікторія;
3) від Віолетта і под.
Віталіна, -ни, -ні, -ною, -но! —
Виталина
Віталія, -лі, -лією, -ліє! —
Віталія
Влада, -ди, -ді, -дою,
-до! — Влада
Владилена, -ни, -ні, -ною, -но! —
Владилена
Владислава, -ви, -ві, -вою,
-во! — Владислава
Владлена, -ни, -ні, -ною,
-но! — Владлена
Власта, -ти, -ті, -тою, -то! —
Власта
Володимира, -ри, -рі, -рою,
-ро! — Володимира
Воля, -лі, -лею, -лю! — Воля
Всеслава, -ви, -ві, -вою,
-во! — Всеслава
Вустя див. Устіна
В'ячеслава, -ви, -ві, -вою,
-во! — Вячеслава

Г

Гаїна, -ни, -ні, -ною, -но!
стар. Гаїанія, -нії, -нією,

-ніє! — Гаїна, стар.
Гаїанія
Галина, -ни, -ні, -ною, -но! —
Галина
Ганна, -ни, -ні, -ною, -но!
рідше Анна — Анна
Гафія див. Агафія
Гелена, -ни, -ні, -ною, -но! —
Гелена
Георгіна, -ни, -ні, -ною, -но! —
Георгіна
Герміна, -ни, -ні, -ною, -но! —
Герміна
Гертруда, -ди, -ді, -дою, -до! —
Гертруда
Глафіра, -ри, -рі, -рою, -ро! —
Глафіра
Гликерія, -рії, -рією, -ріє!
Ликерія і Ликера, -ри, -рі,
-рою, -ро! — Гликерія
Горпина, -ни, -ні, -ною, -но! —
Аграфена, Агриппіна
Густава, -ви, -ві, -вою, -во! —
Густава

Д

Даниїла, -ли, -лі, -лою, -ло! —
Даниїла
Даріна, -ни, -ні, -ною, -но!
Одарина і Одарка, -ки,
-рці, -ркою, -ко!, рідше
Дарія, -рії, -рією, -ріє! і
Дар'я, Дар'ї, Дар'єю,
Дар'є! — Дар'я, Дарія,
Даріна
Денісія, -сії, -сією, -сіє! —
Денісія
Джемма, -ми, -мі, -мою, -мо! —
Джемма
Дзвенимира, -ри, -рі, -рою,
-ро! — Звенимира
Дзвенислава, -ви, -ві, -вою,
-во! — Звенислава
Діана, -ни, -ні, -ною, -но! —
Диана
Діна, -ни, -ні, -ною, -но! —
Дина

Діна від Діа́на
Докія *див.* Євдокія
Дома́ха *див.* До́мна
Домі́ніка, -ки, -мініці, -кою,
-ко! — Доминика
До́мна, -ни, -ні, -ною, -но! і
Домні́кія, -кії, -кою, -кіє!,
розм. Дома́ха, -махи, -масі,
-махою, -махо! — До́мна,
Домні́кія, Домні́ка
Дора, -ри, -рі, -рою, -ро! —
Дора
Дора 1) від Дарі́на;
2) від Дорофе́я; 3) від
Ісидора́ і *под.*
Дорофе́я, -феї, -феєю, -фее! і
Дороте́я, -теї, -теєю, -теє! —
Дорофе́я, Дороте́я

Е

Евелі́на, -ни, -ні, -ною, -но! —
Эвелина
Еді́та, -ти, -ті, -тою, -то! і
Еді́т, *невідм.* — Эді́та, Эді́т
Елеоно́ра, -ри, -рі, -рою, -ро! і
Леонора́ — Элеонора́, Лео-
нора́
Елі́на, -ни, -ні, -ною, -но! —
Элина
Е́лла, -ли, -лі, -лою, -ло! —
Элла
Ельві́на, -ни, -ні, -ною, -но! —
Эльвина
Ельві́ра, -ри, -рі, -рою, -ро! —
Эльви́ра
Е́льза, -зи, -зі, -зою, -зо! —
Эльза
Емі́лія, -лії, -лією, -ліє!, *розм.*
Емі́ла, -ли, -лі, -лою,
-ло! — Эми́лія
Е́мма, -ми, -мі, -мою, -мо! —
Эмма
Е́ра, Е́ри, Е́рі, Е́рою, Е́ро! —
Эра
Е́рна, -ни, -ні, -ною, -но! —
Эрна

Есфі́р, -рі, -р'ю, -ре! і Есте́р,
розм. Естерка, -рки, -рці,
-ркою, -рко! — Эсфирь

Є

Є́ва, Є́ви, Є́ві, Є́вою, Є́во! —
Ева
Є́ва 1) від Євдо́ксія;
2) від Євла́лія; 3) від
Євла́мпія і *под.*
Євге́нія, -нії, -нією, -ніє!, *рід*
ше Євге́на, -ни, -ні, -ною,
-но!, *розм.* І́вга, І́вги, І́взі,
І́вгою, І́вго! і Ю́гіна, -ни,
-ні, -ною, -но! — Євге́нія
Євдо́кія, -кії, -кією, -кіє! і
Докі́я, *розм.* Явдо́ха, -дохи,
-досі, -дохо!, Ві́вдя, -ді,
-дею, -де! — Евдо́кія, *розм.*
Авдо́тья
Євдо́ксія, -сії, -сією, -сіє! —
Евдо́ксія
Євла́лія, -лії, -лією, -ліє! —
Евла́лія
Євла́мпія, -пії, -пією, -піє! —
Евла́мпія
Євні́кія, -кії, -кією, -кіє! —
Евні́кія
Євпра́ксія, -сії, -сією, -сіє!,
розм. Євпра́кся, -сі, -сею,
-се!, Пра́кся — Евпра́ксія
Євсе́вія, -вії, -вією, -віє! —
Евсе́вія
Євста́хія, -хії, -хією, -хіє! і
Євста́фія, -фії, -фією,
-фіє! — Евста́фія
Євти́хія, -хії, -хією, -хіє! —
Евти́хія
Євфра́сія, -сії, -сією, -сіє! —
Евфра́сія
Єлиза́вета, -ти, -ті, -тою, -то!,
розм. Лиса́вета — Елиза-
вета
Єписті́ма, -ми, -мі, -мою,
-мо!, *розм.* Лепестина́, -ни,
-ні, -ною, -но!, Опистина́,
Пестина́, Пистина́ — Епис-
тіма, Еписті́мія

Ефімія *див.* Юхімія
Ефросинія, -ніі, -нією, -ніє! *i*
Фросина, -ни, -ні, -ною,
-но!, *розм.* Пріська, Прісь-
ки, -сьці, -ською, -сько! —
Ефросинія, Ефросинья, *стар.*
Евфросинія, Евфросинья

Ж

Жанна, -ни, -ні, -ною, -но! —
Жанна
Жозефіна, -ни, -ні, -ною,
-но! — Жозефіна

З

Земфіра, -ри, -рі, -рою,
-ро! — Земфіра
Зінаїда, -ди, -ді, -дою, -до! —
Зінаїда
Зіновія, -вії, -вією, -віє! —
Зіновія
Злата, -ти, -ті, -тою, -то! —
Злата
Злата *від* З л а т о с л а в а
Златослава, -ви, -ві, -вою,
-во! — Златослава
Зореслава, -ви, -ві, -вою,
-во! — Зареслава
Зорина, -ни, -ні, -ною, -но! —
Зарина, Зорина
Зоря, -рі, -рею, -ре! — Заря,
Зоря
Зоряна, -ни, -ні, -ною, -но! —
Заряна, Зоряна
Зоя, Зої, Зоєю, Зоє! *i* Зою! —
Зоя

І

Іванна, -ни, -ні, -ною, -но!,
рідше Іванина, *стар.*
Іоанна — Іванна, *стар.*
Іоанна
Іда, Іди, Іді, Ідою, Ідо! — Іда
Іда 1) *від* А д е л а ї д а ;
2) *від* А ї д а ; 3) *від*
І р а ї д а . *i* под.

Ізабелла, -ли, -лі, -лою, -ло! —
Ізабелла
Ізольда, -ди, -ді, -дою, -до! —
Ізольда
Іларія, -рії, -рією, -ріє! —
Іларія
Ілона, -ни, -ні, -ною, -но! —
Ілона
Інга, Інги, Інзі, Інгою, Ін-
го! — Інга
Інеса, -си, -сі, -сою, -со! —
Інесса
Інна, -ни, -ні, -ною, -но! —
Інна
Інора, -ри, -рі, -рою, -ро! —
Інора
Іоанна *див.* Іва́нна
Іоланта, -ти, -ті, -тою, -то! —
Іола́нта
Іраїда, -ди, -ді, -дою, -до! —
Ірайда
Ірена, -ни, -ні, -ною, -но! —
Ірена
Ірина, -ни, -ні, -ною, -но! *i*
Ярина — Ирина
Ірма, -ми, -мі, -мою, -мо! —
Ірма
Ісидора, -ри, -рі, -рою, -ро! —
Ісидора
Іфігенія, -нії, -нією, -ніє! —
Ифигения
Ія, Ії, Ією, Іє! — Ія
Ія *від* С о л о м і я

Ї

Ївга *див.* Євгенія

Й

Йосипа, -пи, -пі, -пою, -по! *i*
Осипа — Иосифа, Осипа

К

Казими́ра, -ри, -рі, -рою, -ро! —
Казими́ра

Калерія, -рії, -рією, -ріє! — Калерія	Л
Калина, -ни, -ні, -ною, -но! — Калина	Лада, -ди, -ді, -дою, -до! — Лада
Каліста, -ти, -ті, -тою, -то! — Каллиста	Лада 1) від В л а д а ; 2) від В л а д и л е н а ; 3) від В л а д л е н а і под.
Каміла, -ли, -лі, -лою, -ло! — Камилла	Лариса, -си, -сі, -сою, -со! — Лариса
Капітолїна, -ни, -ні, -ною, -но! — Капitolина	Лаура, -ри, -рі, -рою, -ро! — Лаура
Карина, -ни, -ні, -ною, -но! — Карина	Левантіна розм. заст. див. В а л е н т и н а
Кармія, -мії, -мією, -міє! — Кармий	Лександра розм. заст. див. О л е к с а н д р а
Кароліна, -ни, -ні, -ною, -но! — Кароліна	Леніана, -ни, -ні, -ною, -но! — Лениана
Катерина, -ни, -ні, -ною, -но! і Катря, -рі, -рею, -ре! — Екатерина, розм. Катерина	Леніана, -ни, -ні, -ною, -но! — Леніана
Квитослава, -ви, -ві, -вою, -во! — Квитослава	Леокадія, -дії, -дією, -діє! — Леокадія
Килина, -ни, -ні, -ною, -но! розм. Кулина, рідше Якилина — Акилина, розм. Акулина	Леонарда, -ди, -ді, -дою, -до! — Леонарда
Кириакія, -кії, -кією, -кіє! — Кириакія, Кирьякія	Леоніда, -ди, -ді, -дою, -до! — Леоніда
Кіра, -ри, -рі, -рою, -ро! — Кіра	Леоніла, -ли, -лі, -лою, -ло! — Леоніла
Кіра від К и р і а к і я	Леонія, -нії, -нією, -ніє! — Леонія
Клавдія, -дії, -дією, -діє! — Клавдія	Леонора див. Елеонора
Клара, -ри, -рі, -рою, -ро! — Клара	Леонтина, -ни, -ні, -ною, -но! — Леонтина
Клариса, -си, -сі, -сою, -со! — Клариса	Леонтія, -тії, -тією, -тіє! — Леонтія
Клементина, -ни, -ні, -ною, -но! — Клементина	Лепестина див. Єпистіма
Клеопатра, -ри, -рі, -рою, -ро! — Клеопатра	Лєся, -сі, -сею, -сю! — Лєся Лєся 1) від Л а р і с а ; 2) від О л е к с а н д р а ; 3) від О л ь г а
Констанція, -ції, -цією, -ціє! — Констанція	Лєя див. Лія
Корнелія, -лії, -лією, -ліє! — Корнелія	Лікєра див. 1) Гликєрія; 2) Лукєрія
Ксандра розм. заст. див. О л е к с а н д р а	Лікєрія див. Гликєрія
Ксєнія див. Оксана	Лисавєта див. Єлизавєта
Кулина див. Килина	Ліана, -ни, -ні, -ною, -но! — Ліана
	Лідія, -дії, -дією, -діє! — Лідія

Ліліана, -ни, -ні, -ною, -но! і
Ліліяна — Лилиана
Лілія, -лії, -лію, -лією,
-ліє! — Лилия
Ліліяна *див.* Ліліана
Ліна, -ни, -ні, -ною, -но! —
Лина
Ліна 1) *від* А д е л і н а ;
2) *від* А л і н а ; 3) *від*
А н г е л і н а і *под.*
Лія, Лії, Лією, Ліє!, *рідше*
Лея, Леї, Леєю, Леє! —
Лія, *рідше* Лея
Лорина, -ни, -ні, -ною, -но! —
Лорина
Луїза, -зи, -зі, -зою, -зо! —
Луиза
Лукерія, -рії, -рією, -ріє!,
Лукера, -ри, -рі, -рою, -ро!,
розм. Ликера, Лукеря, -рі,
-рею, -рю! — Лукерья
Лукина, -ни, -ні, -ною, -но! —
Лукина
Лукія, -кії, -кією, -кіє! —
Лукия
Лук'яна, -ни, -ні, -ною,
-но! — Лукьяна
Любава, -ви, -ві, -вою, -во! —
Любава
Любов, -ві, -в'ю, -ве!, *розм.*
Любина, -ни, -ні, -ною,
-но! — Любів
Любомила, -ли, -лі, -лою,
-ло! — Любомила
Любомира, -ри, -рі, -рою,
-ро! — Любомира
Людвіга, -віги, -візі, -віго! —
Людвиг
Людмила, -ли, -лі, -лою, -ло! —
Людмила
Люсьєна, -ни, -ні, -ною, -но! —
Люсьєна
Люція, Люції, Люцією,
Люціє! — Люция

М

Мавра, -ри, -рі, -рою, -ро! —
Мавра

Магдалина, -ни, -ні, -ною,
-но!, Магдалена, *скороч.*
Магда, -ди, -ді, -дою, -до! —
Магдалина, Магдалена,
скороч. Магда
Маїна, -ни, -ні, -ною, -но! —
Маина
Майя, Майї, Майєю, Майє! —
Майя
Малана, Маланка, Малашка
див. Меланія
Мальва, -ви, -ві, -вою, -во! —
Мальва
Мальвіна, -ни, -ні, -ною, -но! —
Мальвина
Маргарита, -ти, -ті, -тою, -то! —
Маргарита
Марина, -ни, -ні, -ною, -но! —
Марина
Маріамна, -ни, -ні, -ною, -но! —
Маріамна
Маріанна *див.* Мар'яна
Марієтта, -ти, -ті, -тою, -то! —
Марієтта
Маріоніла, -ли, -лі, -лою, -ло! —
Маріоніла
Марія, -рії, -рією, -ріє!, *розм.*
Мар'я, -р'ї, -р'єю, -р'є! —
Марія, *розм.* Марья
Маркіана, -ни, -ні, -ною, -но! —
Маркиана
Марсельєза, -зи, -зі, -зою, -зо! —
Марсельєза
Марта, -ти, -ті, -тою, -то! —
Марта
Мартиніана, -ни, -ні, -ною,
-но! — Мартиніана
Марфа, -фи, -фі, -фою, -фо! —
Марфа
Мар'я *див.* Марія
Мар'яна, -ни, -ні, -ною, -но! і
Маріанна — Марианна, Ма
рьяна
Матильда, -ди, -ді, -дою, -до! —
Матильда
Меланія, -нії, -нією, -ніє! і
Мелана, -ни, -ні, -ною, -но!,
розм. Меланка, -нки, -нці,

-ною, -ною!, Мала́нка,
Малана, Мелашка, -шки,
-щі, -шкою, -шко!, Ма-
лашка — Мелания, Мела-
ня
Мелетія, -тії, -тією, -тіє! —
Мелетия
Меліті́на, -ни, -ні, -ною, -но! —
Мелитина
Мелітри́са, -си, -сі, -сою, -со! —
Мелитриса
Мечисла́ва, -ви, -ві, -вою, -во! —
Мечислава
Мидо́ра, Мидо́рія *розм.*
заст. див. Н и м и д о́ р а
Микола́я, -лаї, -ласю, -лає! —
Николая
Милана, -ни, -ні, -ною, -но! —
Милана
Мили́ця, -ці, -цею, -це! —
Милица
Милосла́ва, -ви, -ві, -вою, -во! —
Милослава
Минодо́ра *див.* Нимидо́ра
Миросла́ва, -ви, -ві, -вою,
-во! — Мирослава
Митродо́ра, -ри, -рі, -рою,
-ро! — Митродора
Михайлі́на, -ни, -ні, -ною,
-но! — Михайлина
Міле́на, -ни, -ні, -ною, -но! —
Милена
Мла́да, -ди, -ді, -дою, -до! —
Млада
Модеста́, -ти, -ті, -тою, -то! —
Модеста
Мокри́на, -ни, -ні, -ною, -но! —
Макрина
Мотро́на, -ни, -ні, -ною, -но!,
розм. Мотря, -рі, -рею,
-ре! — Матре́на, Матрона
Мстисла́ва, -ви, -ві, -вою,
-во! — Мстислава
Муза́, -зи, -зі, -зою, -зо! —
Муза

Н

Наді́я, -дії, -дією, -діє! —
Надежда
Наї́на, -ни, -ні, -ною, -но! —
Наина
Наста́сія, На́стя *див.* Анаста́сія
Ната́лія, -лії, -лією, -ліє!,
Ната́ля, -лі, -лією, -лю! і
Ната́лка, -лки, -лці, -лкою,
-лко! — Наталия, Ната́лья
Не́ллі *невідм.* — Нелли
Не́ля, -лі, -лею, -лю! — Не́ля
Не́ля 1) *від* К о р н е -
л і я ; 2) *від* Н е л л і ;
3) *від* Н е о н і л а і *под.*
Неоні́ла, -ли, -лі, -лою, -ло! —
Неонила
Нимидо́ра, -ри, -рі, -рою, -ро!
і Минодора — Минодора
Ні́ка, Ні́ки, Ні́ці, Ні́кою,
Ні́ко! — Ні́ка
Ні́ка 1) *від* А г а ф о́ н и -
к а ; 2) *від* В е р о н і́ к а
Ні́ла, -ли, -лі, -лою, -ло! —
Нила
Ні́ла 1) *від* Л е о н і́ л а ;
2) *від* М а р і о н і́ л а ;
3) *від* Н е о н і́ л а
Німфодо́ра, -ри, -рі, -рою,
-ро! — Нимфодора
Ні́на, -ни, -ні, -ною, -но! —
Нина
Ні́на 1) *від* А н т о н і́ -
н а ; 2) *від* В і л е н і́ н а ;
3) *від* Л е н і́ а н а і *под.*
Ніне́ль, -неді, -неллю, -не-
ле! — Нинель
Но́нна, -ни, -ні, -ною, -но! —
Нонна

О

Ода́ріна, Ода́рка *див.* Дари́на
Окса́на, -ни, -ні, -ною, -но!
рідше Аксе́нія, -нії, -нією,
-ніє!, Оксе́нія, Ксе́нія —

- Ксе́нія, Окса́на, *розм.* Пала́га, Пала́гна, Пала́жка
Акси́ня *див.* Пелагія
- Октябри́на, -ни, -ні, -ною, Пальми́ра, -ри, -рі, -рою, -ро!
-но! — Октябри́на — Пальми́ра
- Олекса́ндра, -ри, -рі, -рою, Памфі́лія, -лії, -лією, -ліє! —
-ро! *і* Олександри́на, -ни, Памфі́лія
- ні, -ною, -но!, *скороч.* Параско́вія, -вії, -вією, -віє!,
Оле́ся, -сі, -сею, -сю! — Параске́ва, -ви, -ві, -вою,
— Алекса́ндра, Алекса́ндріна, -во! *і* Параска́, -ски, -сці,
скороч. Оле́ся -скою, -ско! — Праско́вья,
Олекси́я, -сії, -сією, -сіє! — *розм.* Параско́вья, *стар.*
Алексе́я, Алексі́на Параске́ва
- Оле́на, -ни, -ні, -ною, -но! — Парфе́нія, -нії, -нією, -ніє! *і*
Еле́на, *розм.* Але́на Парфе́на, -ни, -ні, -ною,
Оле́ся, -сі, -сею, -сю! — -но! — Парфе́нія
- Оле́ся Олесья Педо́ра, Педо́ря *розм. заст.*
Олесья² *див.* Олекса́ндра *див.* Фе́до́ра
- Олімпи́ада, -ди, -ді, -дою, -до! Пелагі́я, -гії, -гією, -гіє!,
— Олімпи́ада Пелаге́я, -геї, -геєю, -геє!,
Олімпи́я, -пії, -пією, -піє! — *розм.* Пала́жка, -жки, -жці,
Олімпи́я -жкою, -жко! — Пала́гна, -ни, -ні, -ною, -но!, *розм.*
- Ольга́, Ольги́, Ользі́, Ольго́ю, Пала́га, -лаги́, -лазі́, -ла-
Ольго! — Оль́га го́ю, -лазю! *і* Пела́га —
- Оля́на *див.* Уля́на Пелаге́я, Пелагі́я
- Ониси́я, -сії, -сією, -сіє!, *розм.* Пести́на *див.* Єписти́ма
- Ониси́я, -ськи, -сьці, Петри́на, -ни, -ні, -ною, -но! *і*
-ською, -сько! — Ани́сія, -сьця, -сьці, -сько! — Ани́сія, -сьця, -сьці, -сько!
- Ани́ся Описти́на *див.* Єписти́ма
- Ореста́, -ти, -ті, -тою, -то! — Пестра́на — Пестри́на, Пест-
Ореста́ ра́на
- Ори́на, -ни, -ні, -ною, -но! *і* Петруне́ля, -лі, -лею, -лю! —
Ори́ся, -сі, -сею, -сю! — Петруне́ля
- Ари́на Писти́на *див.* Єписти́ма
- Орисла́ва, -ви, -ві, -вою, -во! Піо́нія, -нії, -нією, -ніє! —
— Орисла́ва Піо́нія
- Ори́ся, -сі, -сею, -сю! — Платони́да, -ди, -ді, -дою, -до!
Ори́ся, Оры́ся — Платони́да
- Ори́ся² *див.* Ори́на Поліксе́нія, -нії, -нією, -ніє! *і*
Ори́ся *від* Оре́ста Поліксе́на, -ни, -ні, -ною,
Оси́па *див.* Йо́сипа -но! — Поліксе́нія, Полік-
— Оси́па сена́
- П Полі́на, -ни, -ні, -ною, -но! —
Поли́на
- Павла́, -ли, -лі, -лою, -ло! — Пра́кся *див.* Євпра́ксія
- Павла́ Прі́ська *див.* Єфросі́нія
- Павли́на, -ни, -ні, -ною, -но! Пульхе́рія, -рії, -рією, -ріє!,
— Павли́на *розм.* Пульхе́ра, -ри, -рі,
-рою, -ро! — Пульхе́рія

Р

Ра́да, -ди, -ді, -дою, -до! —
Рада
Ра́да 1) *від* А р і а́ д н а;
2) *від* Р а д и с л а́ в а
Ради́слава, -ви, -ві, -вою, -во!
— Ради́слава
Ра́йна, -ни, -ні, -ною, -но! —
Раина
Ра́йса, -си, -сі, -сою, -со! —
Райса
Ра́ймо́нда, -ди, -ді, -дою, -до!
— Ра́ймо́нда
Рафа́лина, -ни, -ні, -ною, -но!
— Рафа́лина
Рахі́ль, -лі, -ллю, -ле! *i*
Рахі́ля, -лі, -лею, -лю! —
Рахі́ль, Рахі́ля
Ре́гіна, -ни, -ні, -ною, -но! —
Регина
Рена́та, -ти, -ті, -тою, -то! —
Рената
Ри́мма, -ми, -мі, -мою, -мо! —
Римма
Рогні́да, -ди, -ді, -дою, -до! —
Рогнеда
Ро́за, -зи, -зі, -зою, -зо! —
Роза
Ро́за *від* Р о з а́ л і я
(Р у з а́ л і я)
Роза́лія, -лії, -лією, -ліє!,
рідше Руза́лія — Розалія,
рідше Рузали́я
Рокса́на, -ни, -ні, -ною, -но!
— Роксана
Роксо́лана, -ни, -ні, -ною, -но!
i Роксо́ляна — Роксо́лана
Рома́нія, -нії, -нією, -ніє! *i*
Рома́на, -ни, -ні, -ною, -но!
— Рома́нія, Рома́на
Ростисла́ва, -ви, -ві, -вою, -во!
— Ростисла́ва
Руже́на, -ни, -ні, -ною, -но! —
Руже́на
Руза́лія *див.* Роза́лія
Русла́на, -ни, -ні, -ною, -но!
— Русла́на

Руф, -фі, -ф'ю, -фе! — Руфь
Руфі́на, -ни, -ні, -ною, -но! —
Руфина

С

Саві́на, -ни, -ні, -ною, -но! *i*
Сабі́на — Савина, Сабі́на
Саломе́я *див.* Соломія
Са́ра, -ри, -рі, -рою, -ро! —
Сарра
Світла́на, -ни, -ні, -ною, -но!
— Светла́на
Світоза́ра, -ри, -рі, -рою, -ро!
— Светоза́ра
Свобода́, -ди, -ді, -дою, -до! —
Свобода
Святосла́ва, -ви, -ві, -вою,
-во! — Святосла́ва
Сева́стьяна, -ни, -ні, -ною, -но!
i Сева́стіана — Сева́стьяна,
Севасти́ана
Севери́на, -ни, -ні, -ною, -но!
— Севери́на
Секле́та, -ти, -ті, -тою, -то!,
розм. Секлетина —
Синклити́кія, Синклиті́я,
Синклі́та
Се́мена, -ни, -ні, -ною, -но! —
Се́ме́на
Серафі́ма, -ми, -мі, -мою,
-мо! — Серафі́ма
Сиклі́та, *розм. заст. див.*
Секле́та
Сі́львія, -вії, -вією, -віє! *i*
Сі́льва, -ви, -ві, -вою, -во!
— Сильвія, Сільва
Сніжа́на, -ни, -ні, -ною, -но!
— Снежа́на
Соломі́я, -мії, -мією, -міє! *i*
Саломе́я, -меї, -меєю, -меє!,
розм. Солоха́, -лохи, -лосі́,
-лохо́ю, -лохо́! — Соломо́-
нія, Саломе́я, Соломе́я,
стар. Соломі́я
Соломоні́да, -ди, -ді, -дою,
-до! — Соломоні́да
Соло́ха *див.* Соломі́я

Софія, -фії, -фію, -фією, -фіє!

— Софья, София

Сталіна, -ни, -ні, -ною, -но! —

Сталина

Станіслава, -ви, -ві, -вою, -во!

— Станислава

Стелла, -ли, -лі, -лою, -ло! —

Стелла

Степа *див.* 1) Степанида;

2) Степанія

Степанида, -ди, -ді, -дою, -до!

і Стефанида, Стеха, Стехи,

Стесі, Стехою, Стехо!, Сте-

фа, -фи, -фі, -фою, -фо!,

Степа, -пи, -пі, -пою, -по!

— Степанида, *стар.* Стефа-

нида

Степанія, -нії, -нією, -ніє! *і*

Стефанія, Стефа, -фи, -фі,

-фою, -фо!, Степа, -пи, -пі,

-пою, -по! — Стефания

Стефа *див.* 1) Степанида;

2) Степанія

Стефанида *див.* СтепанидаСтефанія *див.* СтепаніяСтеха *див.* Степанида

Сусанна, -ни, -ні, -ною, -но!

— Сусанна

Т

Таїсія, -сії, -сію, -сією, -сіє! *і*

Таїса, -си, -сі, -сою, -со! —

Тайсия

Тамара, -ри, -рі, -рою, -ро! —

Тамара

Таміла, -ли, -лі, -лою, -ло! *і*

Томіла — Тамила, Томила

Тékля, -лі, -лею, -ле! *і* Вékла,-ли, -лі, -лою, -ло!, *рідко*

Фékла — Фékла

Теодозія, Теодозя *див.* Тео-

досія

Теодора, -ри, -рі, -рою, -ро! —

Теодора

Теоктиста *див.* ФеоктистаТеофіла, Теофілія *див.*

Феофіла

Терéза, -зи, -зі, -зою, -зо! *і*

Терезія, -зії, -зією, -зіє! —

Тереза, Терезия

Тетяна, -ни, -ні, -ною, -но! —

Татьяна

Тодора *див.* Федора

Тодося, Тодоска, Тодоська

див. ФеодосіяТоміла *див.* Таміла

У

Улита, -ти, -ті, -тою, -то! —

Улита, *стар.* ИулиттаУляна, -ни, -ні, -ною, -но! *і*Оляна — Уляна, *стар.*

Иулиания

Устина, -ни, -ні, -ною, -но! *і*Юстина, *розм.* Устя, -ті,

-тею, -те!, Вустя — Усти-

нья, *стар.* Иустина, Иустин-

ния

Ф

Фавста, -ти, -ті, -тою, -то! —

Фавста

Фаїла, -ни, -ні, -ною, -но! —

Файна

Февронія, -нії, -нією, -ніє!,

розм. Февросія, -сії, -сією,-сіє! *і* Хівря, -рі, -рею, -ре!

— Феврония

Федора, -ри, -рі, -рою, -ро! *і*Тодора — Федора, *стар.*

Феодора

Федосія, Федося, Федоска,

Федоська *див.* ФеодосіяФékла *див.* Тékля

Фéлікса, -си, -сі, -сою, -со! —

Феликса

Феліцата, -ти, -ті, -тою, -то!

— Фелицата

Феодосія, -сії, -сією, -сіє!,

Федосія, Федося, -сі, -сею,

-ско!, Федоска, -ски, -сці,

-скою, -ско!, Федоська,

-ськи, -сьці, -ською, -сько!

і Тодося, Тодоска, Тодоська,*ка, рідше* Теодозія, -зії, -зі-

ею, -зіє!, Теодоза, -зі,
-зею, -зю! — Феодосія,
Федосья
Феодотія, -тії, -тією, -тіє! —
Феодотія, Федотья
Феокиста, -ти, -ті, -тою, -то!
і Теоктиста — Феокиста
Фео́на, -ни, -ні, -ною, -но! і
Фео́нія, -нії, -нією, -ніє! —
Фео́на, Феонія
Феофанія, -нії, -нією, -ніє! —
Феофанія
Феофіла, -ли, -лі, -лою, -ло! і
Теофіла, *рідше* Теофілія,
-лії, -лією, -ліє! — Теофи-
ла
Філарета, -ти, -ті, -тою, -то!
— Филарета
Фло́ра, -ри, -рі, -рою, -ро! і
Фло́рія, -рії, -рією, -ріє! —
Фло́ра, Флорія
Флорентина, -ни, -ні, -ною,
-но! — Флорентина
Фло́рія *див.* Фло́ра
Фотинія, -нії, -нією, -ніє!,
Фотина, -ни, -ні, -ною, -но!
і Хо́тина — Фотинія,
Фотина
Франка, -нки, -нці, -нкою,
-нко! — Франка
Фросина *див.* Єфросі́нія

Х

Хари́та, -ти, -ті, -тою, -то! —
Харита
Харитина, -ни, -ні, -ною, -но!,
розм. Харитя, -ті, -тею,
-тю! — Харитина
Хи́ма, Хи́мка *див.* Юхи́мія
Хи́вря *див.* Фе́вронія
Хо́тина *див.* Фотинія
Хриса, -си, -сі, -сою, -со! —
Хриса
Хрисі́я, -сії, -сією, -сіє! —
Хрисія
Христи́на, -ни, -ні, -ною, -но!
і Хри́стя, -ті, -тею, -те! —
Христи́на, *розм.* Хри́стя

Ц

Це́цлія, -лії, -лією, -ліє! —
Цеци́лія, Кики́лія

Ч

Чесла́ва, -ви, -ві, -вою, -во! —
Чеслава

Ю

Ю́гіна *див.* Євге́нія
Юзе́фа, -фи, -фі, -фою, -фо! —
Юзе́фа
Юлі́я, Юлії, Юлією, Юліє! і
Ю́ліна, -ни, -ні, -ною, -но!
— Юлія, *стар.* Иу́лія
Ю́нія, Юнії, Юнією, Юніє! —
Ю́нія, *стар.* Иу́нія
Юсти́на *див.* Усти́на
Юхи́мія, -мії, -мією, -міє!,
Юхи́ма, -ми, -мі, -мою, -мо!
і Юхи́мйна, -ни, -ні, -ною,
-но!, *рідше* Єфими́я, *розм.*
Хи́ма, Хи́мка, -мки, -мці,
-мкою, -мко! — Ефими́я,
стар. Евфими́я, *розм.* Хи́ма

Я

Явдо́ха *див.* Євдо́кія
Ядві́га, -віги, -візі, -вігою, -ві-
го! — Ядвига
Яки́ліна *див.* Ки́ліна
Я́на, Я́ни, Я́ні, Я́ною, Я́но! —
Я́на
Я́на 1) *від* Іва́нна,
Іва́нина; 2) *від* Лі́лі-
а́на, Лі́лія́на; 3) *від*
Яні́на і *под.*
Яні́на, -ни, -ні, -ною, -но! —
Я́нина
Яри́на *див.* Іри́на
Яросла́ва, -ви, -ві, -вою, -во!
— Ярослава

Застарілі
та рідковживані імена

Чоловічі імена

А

- Аарон — Аарон
 Абдаїкл — Абдаїкл
 Або — Або
 Авакір — Авакір
 Авда — Авда
 Авделай — Авделай
 Авдифакс — Авдифакс
 Авдієс — Авдієс
 Авдон — Авдон
 Авель — Авель
 Авів — Авів
 Авід — Авід
 Авім — Авім
 Авкт — Авкт
 Авредіан — Авредіан
 Авудим — Авудим
 Авундій — Авундій
 Агав — Агав
 Агава — Агава
 Агафодор — Агафодор
 Агафопод — Агафопод
 Агафопус — Агафопус
 Аглаїй — Аглаїй
 Агн — Агн
 Агрипа — Агриппа
 Агурій — Агурій
 Адикій — Адикій
 Адолій — Адолій
 Астії — Астії
 Азадан — Азадан
 Азат — Азат
 Аїфал — Аїфал
 Акакій — Акакій
 Акепсим — Акепсим
 Акепсій — Акепсій
 Акила — Акила
 Акиндін — Акиндін
 Акустії — Акустії
 Акутіон — Акутіон
 Аліпій — Аліпій
 Алоній — Алоній
 Алферій — Алферій
 Амон — Амон
 Амоній — Амоній
 Амоніт — Амоніт
 Амплій — Амплій
 Амфіан — Амфіан
 Ангеляр — Ангеляр
 Ангій — Ангій
 Анект — Анект
 Анемподіст — Анемподіст
 Анін — Анін
 Антипатр — Антипатр
 Антіох — Антіох
 Анувій — Анувій
 Анурій — Анурій
 Анфіл — Анфіл
 Анфім, і Анфімій — Анфім,
 Анфімий
 Анфір — Анфір
 Апелл і Апеллій — Апелл,
 Апеллій
 Аполл і Аполлос — Аполл,
 Аполлос
 Апроніан — Апроніан
 Аріс — Аріс
 Аристіон — Аристіон
 Аристовул — Аристовул
 Аристоклій — Аристоклій
 Аріан і Аріон — Аріан, Аріон
 Арій — Арій
 Аріон *див.* Аріан
 Арлен — Арлен
 Аронос — Аронос
 Арпила — Арпила
 Арсакій — Арсакій
 Архилій — Архилій
 Арчил — Арчил
 Асинкрит — Асинкрит
 Асир — Асир

Аскліад — Асклиад
 Аскліад і Аскліподот —
 Асклипад, Асклиподот
 Астерій — Астерий
 Астій — Астий
 Астіон — Астион
 Атик — Атик
 Атії — Аттії
 Афінодор — Афинодор
 Ахаз — Ахаз
 Ахаїк — Ахайк
 Ахія — Ахия

Б

Балтасарій — Балтасарий
 Боголіп — Боголеп
 Богумил — Богумил

В

Вакх — Вакх
 Ваптос — Ваптос
 Варадат — Варадат
 Варах — Варах
 Варахій — Варахий
 Варахисій — Варахисий
 Варвар — Варвар
 Варипсав — Варипсав
 Варнава — Варнава
 Варсис — Варсис
 Варул — Варул
 Варух — Варух
 Василід — Василід
 Василіск — Василіск
 Васой — Васой
 Васс — Васс
 Ват і Вата — Ват, Вата
 Вафусій — Вафусий
 Вахтисій — Вахтисий
 Велимир — Велимир
 Вендиміан — Вендиміан
 Венедим — Венедим
 Верк — Верк
 Вил — Вил
 Віанор — Віанор
 Вівіан — Вивіан
 Вільямір — Вильямір
 Вір — Вир
 Віт — Витт
 Віфоній — Вифоний
 Войтех — Войтех
 Вольфрід — Вольфрід

Г

Гаведай — Гаведдай
 Гавиній — Гавиний
 Гад — Гад
 Гаїї — Гаїї
 Галик — Галик
 Гамалііл — Гамаліил
 Гантіол — Гантиол
 Гвідон — Гвидон
 Гемелл — Гемелл
 Генрій — Генрий
 Гермократ — Гермократ
 Геродот — Геродот
 Геронім — Героним
 Геронтій — Геронтий
 Гіацинт — Гиацинт
 Гігантій — Гигантий
 Гіларій — Гиларий
 Гоброн — Гоброн
 Горазд — Горазд
 Горгоній — Горгоний
 Гордіан — Гордиан
 Градислав — Градислав
 Гранислав — Гранислав
 Граціан — Грациан
 Гримислав — Гримислав
 Губерт — Губерт

Д

Давікт — Давікт
 Дада — Дада
 Далмат — Далмат
 Данакт — Данакт
 Дасій — Дасий
 Дей — Дей
 Десидерій — Десидерий
 Дидим — Дидим
 Дисан — Дисан
 Дій — Дий
 Діодор — Диодор
 Діодот — Диодот
 Діон — Дион
 Діоскор — Диоскор
 Довмонт — Довмонт
 Додо — Додо
 Домін — Домин
 Домінік — Доминік
 Домн — Домн
 Домнін — Доминіи
 Доримедонт і Дормедонт —
 Доримедонт, Дормедонт
 Драгутин — Драгутин
 Дукитій — Дукитий
 Дула — Дул

Е

Елладій — Элладий

Є

Еваґрій — Еваґрий
 Еванґел — Еванґел
 Еварест — Еварест
 Евелплет — Евелплет
 Евентій — Евентий
 Евиласій — Евиласий
 Евіот — Евиот
 Евкарпій — Евкарпий
 Евклеї — Евклеї
 Евкул — Евкул
 Евникіан — Евникиан
 Евноїк — Евноик
 Евод — Евод
 Евпл — Евпл
 Евпор — Евпор
 Евсміхій — Евсміхий
 Евсевон — Евсевон
 Евстохій — Евстохий
 Евсхимон — Евсхимон
 Евтропій — Евтропий
 Евул — Евул
 Едесій — Едесий
 Езекія — Езекия
 Екдикій і Екдит — Екдикий,

Екдит

Ексакустодіан — Ексакустодиан
 Елевсип — Елевсип
 Елевферій — Елевферий
 Елезвой — Елезвой
 Елизбар — Елизбар
 Елима — Елима
 Елистрат — Елистрат
 Елпідифор — Елпидифор
 Елпідій — Елпидий
 Енос — Енос
 Енох — Енох
 Епафрас — Епафрас
 Епафродит — Епафродит
 Епенет — Епенет
 Епиктет — Епиктет
 Епімах — Епімах
 Еполоній — Еполоний
 Ерм і Ермії — Ерм, Ермий
 Ермінінгельд — Ерминингельд
 Ерміп — Ерміпп
 Ерос — Ерос
 Еспер — Еспер
 Еферій — Еферий
 Ефів — Ефів

Ж

Жан — Жан

З

Завулон — Завулон
 Закхей — Закхей
 Занифа — Занифа
 Зевин — Зевин
 Зефір — Зефир
 Зоїл — Зоїл
 Золтан — Золтан
 Зоровавель — Зоровавель

І

Іадор — Іадор
 Іакінф — Іакинф
 Іасон і Ясон — Іасон, Ясон
 Іафет і Яфет — Іафет, Яфет
 Івентій — Івентий
 Івоніка — Івоника
 Ігафракс — Ігафракс
 Ізекііль — Ізекииль
 Ісракс — Іеракс
 Іерон — Іерон
 Ізмараґд — Измарагд
 Ізяслав — Изяслав
 Індіс — Индіс
 Іоїлла і Іоїль — Иоїлла, Иоїль
 Іперехій — Іперехий
 Іракламвон — Иракламвон
 Іраклемон — Ираклемон
 Іринарх — Иринарх
 Ісавр — Исавр
 Ісихій — Исихий
 Іскої — Искої
 Істукарій — Истукарий
 Іувентин і Ювентин — Иувентин
 Іуда *див.* Юда

Й

Йоганн — Иоганн
 Йордан — Иордан

К

Калімах — Калимах
 Каліопій — Каллиоппий
 Калман — Калман
 Калуф — Калуф

Канди́дій і Канди́д — Канди́дий,
Кандид
Ка́пик — Ка́пик
Карте́рій — Карте́рий
Кастор і Касто́рій — Ка́стор,
Касто́рій
Кастри́хий — Кастри́хий
Ка́стул — Ка́стул
Кате́рій — Кате́рий
Кату́н — Кату́н
Келести́н і Целести́н — Келести́н,
Целести́н
Кельсі́й і Цельсі́й — Кельсі́й,
Цельсі́й
Кенсорі́н — Кенсорі́н
Ки́ндей — Ки́ндей
Ки́рін — Ки́рін
Ки́ріон — Ки́ріон
Ки́фа — Ки́фа
Ки́он — Ки́он
Клавді́ан — Клавді́ан
Клео́па — Клео́па
Конко́рдій — Конко́рдий
Констанці́й — Констанці́й
Ко́прій — Ко́прій
Корну́т — Корну́т
Корона́т — Корона́т
Криске́нт — Криске́нт
Криске́нтіан — Криске́нтіан
Крисп — Крисп
Ксанфі́й і Ксанф — Кса́нфий,
Ксанф
Ку́кша — Ку́кша
Куто́ній — Куто́ний
Куфі́й — Куфі́й

Л

Лампа́д — Лампа́д
Лаоди́кій — Лаоди́кий
Ла́ргій — Ла́ргий
Леа́ндр — Леа́ндр
Левкі́й — Левкі́й
Ливе́рій — Ливе́рий
Лика́ріон — Лика́ріон
Лимней — Лимней
Лин — Лин
Лисима́х — Лисима́х
Лоллі́й — Лоллі́й
Лот — Лот
Луп — Луп
Люці́ан — Люці́ан

М

Мавро́дій — Мавро́дий
Мавсима́ — Мавсима́
Магн — Магн
Мако́вій — Мако́вей
Малафі́й — Малафе́й
Малахі́я — Малахі́я
Малх — Малх
Мама́нт — Мама́нт
Ма́ммі́й — Ма́ммі́й
Мар — Мар
Мардо́ній — Мардо́ний
Марин — Марин
Маріа́в — Маріа́в
Марке́лін — Марке́ллін
Марле́н — Марле́н
Марсали́й — Марсали́й
Марсель — Марсель
Марте́м'ян — Марте́м'ян
Марти́рій — Марти́рий
Мару́ф — Мару́ф
Марце́л — Марце́л
Матеу́ш — Матеу́ш
Медими́н — Медими́н
Мелісе́н — Мелісе́н
Меліто́н — Меліто́н
Мелхисе́дек — Мелхисе́дек
Мемно́н — Мемно́н
Мена́ндр — Мена́ндр
Мене́й — Мене́й
Мені́ги — Мени́ги
Мерті́й — Мерті́й
Мигдо́ній — Мигдо́ний
Миліа́н — Миліа́н
Минео́н — Минео́н
Минсифе́й — Минсифе́й
Мира́кс — Мира́кс
Митродо́р — Митродо́р
Міа́н — Міа́н

Н

Нафа́н — Нафа́н
Невфали́м — Невфали́м
Никостра́т — Никостра́т
Нирс — Нирс
Нит — Нит
Ной — Ной

О

Ока́ — Ока́
Октавіа́н — Октавіа́н

Ор і Ёрій — Ор, Ёрий
 Ёсвальд — Ёсвальд
 Острихій — Острихий
 Отто — Отто

П

Павсидіп — Павсидіпп
 Памвон — Памвон
 Памфалон — Памфалон
 Памфамир — Памфамир
 Пансофій — Пансофий
 Панхарій — Панхарий
 Пард — Пард
 Паригорій — Паригорий
 Парод — Парод
 Пасикрат — Пасикрат
 Патермұфій — Патермұфий
 Патрикій і Патрикей — Пат-
 рикій, Патрикей
 Патров — Патров
 Патрокл — Патрокл
 Пелій — Пелій
 Пеон — Пеон
 Перегрин — Перегрин
 Перфіл і Перфілій — Перфіл,
 Перфілий
 Пивон *див.* Піоній
 Пілат — Пілат
 Пинна — Пинна
 Пігасій — Пігасий
 Піоній і Пивон — Пионий
 Піст — Піст
 Полієн — Полієн
 Поліхроній — Поліхроний
 Полувій — Полувий
 Поль — Поль
 Поплій — Поплій
 Потамій — Потамий
 Потит — Потит
 Прилідіан — Прилидіан
 Принкіпс — Принкіпс
 Приск — Приск
 Прокес — Прокесс
 Прокл і Прокул — Прокл,
 Прокул
 Прот — Прот
 Протерій — Протерий
 Протоген — Протоген
 Протолеон — Протолеон
 Псой — Псой
 Публій і Пуплій — Публій,
 Пуплій
 Пуд — Пуд
 Пуплій *див.* Публій

Р

Равул і Равула — Равул, Равула
 Радован — Радован
 Ражден — Ражден
 Ратибор — Ратибор
 Реас — Реас
 Ревокат — Ревокат
 Ренальд — Ренальд
 Римма — Римма
 Ріхард — Ріхард
 Роальд — Роальд
 Рогволод — Рогволод
 Родопіан — Родопіан
 Розумник — Разумник
 Ромуальд — Ромуальд
 Рустик — Рустик
 Руфін — Руфін
 Рюрик — Рюрик

С

Савін — Савін
 Савиніан — Савиніан
 Садоф — Садоф
 Сакердон — Сакердон
 Саламан — Саламан
 Самей — Самей
 Самон — Самон
 Сарвил — Сарвил
 Сасоній — Сасоний
 Сатир — Сатир
 Саториң — Саторин
 Саторнил — Саторнил
 Саторнин — Саторнин
 Саторній — Саторний
 Сатур — Сатур
 Сатурниң — Сатурнин
 Севір і Север — Севир; Север
 Секунд — Секунд
 Селевк і Селевкій — Селевк,
 Селевкий
 Селіній — Селіний
 Сенніс — Сенніс
 Сивел — Сивел
 Силан — Силан
 Силван, Сильван і Силуан —
 Силван, Сильван, Силуан
 Сим — Сим
 Симфоріан — Симфоріан
 Сисиній — Сисиний
 Сиф — Сиф
 Сіоній — Сіоний
 Смарагд — Смарагд
 Солохон — Солохон

Сонири́л — Сонири́л
Сосипа́тр — Сосипа́тр
Сосси́й і Сосе — Сосси́й, Сосе
Сосфе́н — Сосфе́н
Спе́всип — Спе́всип
Стра́тор — Стра́тор

Т

Таври́он — Таври́он
Тара́х — Тара́х
Тати́он — Тати́он
Твердисла́в — Твердисла́в
Твори́мир — Твори́мир
Терти́й — Терти́й
Тиву́ртий — Тиву́ртий
Тигри́й — Тигри́й
Тимола́й — Тимола́й
Тихи́к — Тихи́к
То́м — То́м
То́маш — То́маш
Триви́мий — Триви́мий
Триву́н — Триву́н
Троа́дій — Троа́дій
Троя́н — Троя́н
Турво́н — Турво́н

У

Ува́р і Уа́р — Ува́р, Уа́р
Уври́кий — Уври́кий
Урва́н і Урба́н — Урва́н, Урба́н
Ури́л — Ури́л
Уро́ш — Уро́ш
Урпа́сіан — Урпа́сіан
Усфаза́н — Усфаза́н

Ф

Фаба́н — Фаба́н
Фарму́фій — Фарму́фій
Фарна́кій — Фарна́кій
Фатья́н — Фатья́н
Фауст — Фауст
Феліксі́м і Феліцісі́м —
Феликисси́м, Фелицисси́м
Фемелі́й — Фемелі́й
Фео́гній — Фео́гний
Фео́гно́ст — Фео́гно́ст
Фео́дори́т — Фео́дори́т
Фео́дох — Фео́дох

Фео́на — Фео́на
Фео́пемпт і Фео́пент —
Фео́пемпт, Фео́пент
Фео́пі́ст — Фео́пі́ст
Фео́пре́пій — Фео́пре́пій
Фео́стири́кт — Фео́стири́кт
Фео́стих — Фео́стих
Фео́те́кн — Фео́те́кн
Фео́тих — Фео́тих
Ферді́нанд — Ферді́нанд
Ферм — Ферм
Феспе́сій — Феспе́сій
Фі́л — Фі́лл
Філа́грі́й — Філа́грі́й
Філа́т — Філа́т
Філі́т — Філі́т
Філі́тер — Філі́тер
Філо́ктимо́н — Філо́ктимо́н
Філо́н — Філо́н
Філофе́й — Філофе́й
Філу́мен — Філу́мен
Фіфа́йл — Фіфа́йл
Фоти́н — Фоти́н
Фредери́к — Фредери́к
Фронта́сій — Фронта́сій
Фруме́нтій — Фруме́нтій

Х

Херимо́н — Херимо́н
Хрисого́н — Хрисого́н
Худи́он — Худи́он

Ц

Цеза́р і Цезько́ — Цеза́р
Целести́н *див.* Келести́н
Цельсі́й *див.* Кельсі́й

Ю

Ювенти́н *див.* Іувенти́н
Юда і Іуда — Іуда

Я

Яні́н — Яні́н
Ясон *див.* Іасон
Яфет *див.* Іафет

Жіночі імена

А

Агаф'оклія — Агаф'оклія
 Адельфіна — Адельфіна
 Анетта — Анетта
 Антинія — Антинія
 Анфія — Анфія
 Анфуса — Анфуса
 Апфія — Апфія
 Арета — Арета
 Аристія — Аристія
 Артемізія — Артемізія
 Архелая — Архелая
 Аскліпіада, і Аскліпіодота —
 Асклипиада, Асклипиодота
 Аспазія — Аспазія

Б

Базилія — Базилія
 Богумила — Богумила
 Божена — Божена
 Бригітта — Бригітта

В

Вацлава — Вацлава
 Вевея — Вевея
 Вільма — Вільма
 Віорика — Віорика

Г

Гаафа — Гаафа
 Галі — Галі
 Ганіанія — Ганіанія
 Генефа — Генефа
 Генрієта — Генрієтта
 Гіацинта — Гіацинта
 Голіндуха — Голіндуха
 Гонората — Гонората
 Горгонія — Горгонія
 Горислава — Горислава
 Градислава — Градислава
 Гранислава — Гранислава

Д

Домніна — Домніна
 Дросида — Дросида
 Дукліда — Дукліда

Е

Етела — Етела

Є

Єванфія — Єванфія
 Євстолія — Євстолія
 Євтропія — Євтропія
 Євула — Євула
 Євфалія — Євфалія
 Єликонида — Єликонида
 Єнафа — Єнафа
 Єрміонія — Єрміонія
 Єротиїда — Єротиїда

Ж

Жаннєтта — Жаннєтта

І

Івона — Івона
 Ізіда — Ізіда
 Ілірія — Іллірія

Й

Йовіла — Йовіл्ला
 Йолана — Йолана

К

Каздо́я — Каздо́я
 Каліда — Калида
 Калінікія — Калінікія

Каліса — Калиса
 Калісфенія — Калисфенія
 Касинія — Касинія
 Келестина *i* Целестина —
 Келестина, Целестина
 Керкіра — Керкіра
 Киріена — Киріена
 Конкордія — Конкордія
 Крискентія — Крискентія
 Ксанфіпа *i* Ксантипа —
 Ксанфіппа

Л

Ліліана — Лилиана
 Лукреція — Лукреция

М

Мамелфа — Мамелфа
 Маміка — Мамика
 Манефа — Манефа
 Марафта — Марафта
 Маркеліна *див.* Марцеліна
 Маркіта — Маркита
 Марцеліна *i* Маркеліна — Мар-
 целіна, Маркелліна
 Матридія — Матридия
 Медорада — Медорада
 Миропія — Миропия
 Мойка — Мойка

Н

Нунекія — Нунехия

О

Октавіна — Октавіна
 Ольда *i* Олдама — Ольда, Олдама

П

Перпетуя — Перпетуя
 Піама — Пиама
 Полактія — Полактія
 Поплія — Поплия
 Препедігна — Препедігна
 Пріскілла *i* Прісцілла — Прис-
 килла, Присцилла
 Просдока — Просдока
 Проскудія — Проскудия

Р

Ревека — Ревекка
 Рипсимія — Рипсимия
 Ромуальда — Ромуальда
 Русана — Русана

С

Снандулія — Снандулия
 Сосипатра — Сосипатра

Т

Таїра — Тайра
 Текуса — Текуса
 Трифена — Трифена

Ф

Фекуса — Фекуса
 Феліцитата — Фелицитата
 Феодулія — Феодулия
 Феозва *i* Феозевія — Феозва,
 Феозевия
 Феоніла — Феонілла
 Феопістія — Феопистия
 Фервуфа — Фервуфа
 Фесалонікія — Фессалоникія
 Фіва *i* Фівей — Фива, Фивей
 Філоніда — Филоніда
 Філоніла — Филонілла
 Філумена — Филумена
 Фомаїда — Фомаида

Х

Харісса — Харисса
 Хіонія *i* Хіона — Хиония, Хиона

Ц

Цезарія *i* Цезаріна — Цезарія,
 Цезарина
 Целестина *див.* Келестіна

Ю

Юдіф — Юдифь, Иудифь
 Юніона — Юниона

Русско-украинская часть

Мужские имена

А

Абаку́м *см.* Авваку́м

Абра́м *см.* Авра́м

Авваку́м (Авваку́мович, Авваку́мовна) *и* Абаку́м (Абаку́мович, Абаку́мовна) — Абаку́м, Аваку́м

Авгу́ст (Августович, Авгу́стовна) — Авгу́ст

Авгу́стин (Августинович, Авгу́стиновна) — Авгу́стин

Авде́й (Авдеевич, Авдеевна) *и* Авди́й (Авдиевич, Авдиевна) — Овди́й

Авени́р, -ра (Авени́рович, Авенировна) — Авени́р

Аве́ркий (Аверкиевич, Аве́ркиевна) — Ове́ркий, Ове́рко, *реже* Аве́ркий

Аверья́н (Аверьянович, Аверья́новна) — Овер'я́н, *реже* Авер'я́н

Авксéнтий (Авксéнтьевич, Авксéнтьевна)* Оксéнтий, Оксéнт, Оксeн, *реже* Овксéнтий, Овксéнт, Овксeн, *редко* Авксéнтий

Авра́м (Авра́мович, Авра́мовна) *и* Абра́м (Абра́мович, Абра́мовна), *стар.* Аврамий — Аврам, Овра́м, Абра́м

Автоно́м (Автоно́мович, Автоно́мовна) — Автоно́м

Ага́пий (Ага́пьевич, Ага́пьевна)*, Ага́фий (Ага́фьевич, Ага́фьевна)* *и* Агап (Агапович, Агаповна) — Агапíй

Агапíт (Агапíтович, Агапíтовна) — Агапíт

Агафа́нґел (Агафа́нґелович, Агафа́нґеловна) — Агата́нґел, Агафа́нґел

Ага́фий *см.* Ага́пий

Агафо́н (Агафо́нович, Агафо́новна) — Агафо́н, Агапон, *разг.* Гапон

Агафо́ник (Агафо́нович, Агафо́никовна) — Агафо́ник

Агте́й (Агте́евич, Агте́евна) *и*

Аге́й (Агеевич, Агеевна) Огі́й, Оге́й

Ада́м (Ада́мович, Ада́мовна) — Ада́м

Адо́льф (Адо́льфович, Адо́льфовна) — Адо́льф

Адриа́н (Адрианович, Адриа́новна), Андриа́н (Андрия́нович, Андрия́новна) *и* Андрия́н (Андрия́нович, Андрия́новна) — Адриа́н, Андриа́н, Андрия́н

*Тут і далі у позначених зірочкою іменах по батькові можливий подвійний правописний варіант: Авксéнтьевич і Авксéнтієвич, Авксéнтьевна і Авксéнтієвна.

- Аза́р, -ра (Аза́рович, Аза́ровна), Аза́рий и Аза́рия (Аза́рьевич, Аза́рьевна)* — Аза́р, Аза́рий
 Аки́м (Аки́мович, Аки́мовна) и Яки́м (Яки́мович, Яки́мовна) — Яки́м
 Алекса́ндр, -ра (Алекса́ндрович, Алекса́ндровна), сокр. Олесь, Ле́сь — Олекса́ндр, сокр. Олесь, Ле́сь
 Алексе́й (Алексеевич, Алексе́евна), стар. Алексе́й (Алексиевич, Алексие́вна) — Олексі́й, Олекса́
 Алим (Алимович, Алимовна) — Алім
 Алфе́й (Алфеевич, Алфее́вна) и Алфі́й (Алфиевич, Алфие́вна) — Алфі́й, Алфе́й
 Альбе́рт (Альбертович, Альбе́ртовна) — Альбе́рт
 Альби́н (Альбинович, Альби́новна) — Альби́н
 Альвиа́н (Альвианович, Альвиа́новна) — Альвиа́н
 Альфо́нс (Альфонсович, Альфонсовна) — Альфо́нс
 Альфре́д (Альфредович, Альфредовна) — Альфре́д
 Амвро́сий (Амвросьевич, Амвросье́вна)* — Амвро́сий, Амбро́сій, Амбро́сь
 Амо́с (Амосович, Амо́совна) — Амо́с
 Амфило́хий (Амфилохиевич, Амфило́хиевна) — Амфіло́хій
 Ана́дий (Ана́диевич, Ана́диевна) — Ана́дій
 Ана́ний, реже Ана́ния (Ана́ньевич, Ана́ньевна)* — Ана́ній, Ана́нь
 Анаста́сий (Анастасьевич, Анаста́сьевна)* — Анаста́с, Анаста́сій, разг. Наста́с
 Анато́лий (Анатольевич, Анато́льевна)* — Анато́лій, Анато́ль
 Андре́й (Андреевич, Андрее́вна) — Андри́й
 Андриа́н, Андрия́н см. Адриа́н
 Андрони́к (Андроникович, Андрони́ковна) и Андро́н (Андронович, Андроновна) — Андрони́к, Андро́н
 Ани́кей (Аникеевич, Анике́евна) и Ани́кий (Аникиевич, Аники́евна), стар. Иоа́ннийкий — О́никій, Ани́кій, стар. Иоа́ннийкий
 Ани́кита (Аникитович, Ани́китовна), стар. Иа́никит — Ани́кита
 Ани́сим (Анисимович, Ани́симовна) и О́нисим (Онисимович, О́нисимовна) — О́нисим, О́ни́сько
 Анти́п (Антипович, Анти́повна) — Анти́п
 Анто́н (Антонович, Анто́новна) и Анто́ний (Антоньевич, Антонье́вна)* — Анті́н, Анто́н, реже Анто́ній
 Анто́ний (Антоньевич, Антоние́новна) — Анто́ній
 Аполли́нарий (Аполлинарьевич, Аполлинарье́вна)* — Аполліна́рій
 Аполло́н (Аполлонович, Аполло́новна) и Аполло́ний (Аполло́ньевич, Аполло́ньевна)* — Аполло́н, Аполло́ній
 Ардалио́н (Ардалионович, Ардалио́новна) — Ардалио́н
 Аре́фа (Арефович, Арефовна) и Аре́фий (Арефьевич, Арефье́вна)* — Оре́фа, Оре́фій, Аре́фа, Аре́фій
 Ариста́рх (Аристархович, Ариста́рховна) — Ариста́рх
 Аристид (Аристидович, Аристидовна) — Аристид
 Арка́дий (Аркадьевич, Арка́дьевна)* — Аркаді́й

Арнольд (Арнольдович, Арнольдовна) — **Арнольд**
Арсеній (Арсенєвич, Арсєнєвна)* и **Арсентій** (Арсєтьєвич, Арсєтьєвна)* — **Арсєн**, **Арсєній**, *разг.* **Арсєнь**, **Арсєнтій**
Артамон *см.* **Артемон**
Артемій (Артемєвич, Артемєвна) и **Артем** (Артемєвич, Артемєвна) — **Артем**, **Артемій**
Артемон (Артемєнович, Артемєновна) и **Артамон** (Артамонєвич, Артамонєвна) — **Артемон**
Артур, -ра (Артурєвич, Артурєвна) — **Артур**
Архип (Архипєвич, Архипєвна) — **Архип**
Аскалон (Аскалонєвич, Аскалонєвна) — **Аскалон**
Аскольд (Аскольдєвич, Аскольдєвна) — **Аскольд**
Асон (Асонєвич, Асонєвна) — **Асон**
Афанасій (Афанасєвич, Афанасєвна)* — **Панас**, **Опанас**, **Танас**, **Танась**, **Танасій**, **Атанас**, **Атанасій**, **Афанасій**
Афиноген (Афиногенєвич, Афиногенєвна) — **Афиноген**
Афон (Афонєвич, Афонєвна) и **Афоній** (Афонєвич, Афонєвна)* — **Афон**, **Афоній**
Африкан (Африканєвич, Африканєвна) — **Африкан**
Ахиллий (Ахиллиєвич, Ахиллиєвна) и **Ахила** (Ахилоєвич, Ахилоєвна) — **Ахиллий**, **Ахила**

Б

Бенедікт *см.* **Венедікт**
Бернард (Бернардєвич, Бернардєвна) — **Бернард**

Богдан (Богданєвич, Богданєвна) — **Богдан**
Богуслав (Богуславєвич, Богуславєвна) — **Богуслав**
Болеслав (Болеславєвич, Болеславєвна) — **Болеслав**
Бонифат, **Бонифатій** *см.* **Вонифатій**
Борис (Борисєвич, Борисєвна) — **Борис**
Борислав (Бориславєвич, Бориславєвна) — **Борислав**
Боян (Боянєвич, Боянєвна) — **Боян**
Бронислав (Брониславєвич, Брониславєвна) — **Бронислав**
Будимір, -ра (Будимірєвич, Будимірєвна) — **Будимір**

В

Вавіла (Вавілович, Вавіловна) — **Вавило**, **Вавил**, *разг.* **Авило**
Вадим (Вадимєвич, Вадимєвна) — **Вадим**
Валентий (Валєтьєвич, Валєтьєвна)* и **Валєнт** (Валєнтоєвич, Валєнтоєвна) — **Валєнтій**, **Валєнт**
Валентин (Валєнтїєвич, Валєнтїєвна) — **Валєнтин**
Валериан *см.* **Валєрьян**
Валєрій (Валєрієвич, Валєрієвна)* — **Валєрій**
Валєрьян (Валєрьянєвич, Валєрьянєвна) и **Валєриан** (Валєрианєвич, Валєрианєвна) — **Валєр'ян**, **Валєриан**
Вальдемар, -ра (Вальдемарєвич, Вальдемарєвна) — **Вальдемар**
Варлаам (Варлаамєвич, Варлаамєвна) и **Варлам** (Варлаамєвич, Варлаамєвна) — **Варлам**, *разг.* **Орлам**

- Варла́мний (Варла́мпиевич, Варла́мпиевна) — Варла́мний
- Варсоно́фий (Варсоно́фьевич, Варсоно́фьевна)* — Варсоно́фий
- Варфоломе́й (Варфоломе́евич, Варфоломе́евна) — Варфоло́мій, *реже* Бартоло́мій
- Васи́лий (Васи́льевич, Васи́льевна) — Васи́ль
- Васи́лько (Васи́лькович, Васи́льковна) — Васи́лько
- Васси́ан (Васси́анович, Васси́ановна) — Васси́ан
- Ва́цлав (Ва́цлавович, Ва́цлавовна) — Ва́цлав
- Вене́дикт (Вене́диктович, Вене́диктовна) и Вене́дикт (Вене́диктович, Вене́диктовна) — Вене́дикт, Вене́дикт, *разг.* Бенедѣо, Бенедѣ
- Вениа́мин (Вениа́минович, Вениа́миновна) — Ве́ніамін
- Веросла́в (Веросла́вович, Веросла́вовна) — Віросла́в
- Викен́тий (Викен́тьевич, Викен́тьевна)* — Вікент, Вікенті́й
- Ви́ктор, -ра (Ви́кторович, Ви́кторовна) — Віктор
- Викто́рий (Викто́риевич, Викто́риевна) — Вікторі́й
- Виктори́н (Виктори́нович, Виктори́новна) — Віктори́н
- Вику́л, Виду́ла см. Вуко́л
- Виле́н (Виле́нович, Виле́новна) — Віле́н
- Виле́ний (Виле́нинович, Виле́ниновна) — Вілені́н
- Ви́ль (Ви́льевич, Ви́льевна)* — Віль
- Ви́льгельм (Ви́льгельмович, Ви́льгельмовна) — Ві́льгельм
- Вирги́ний (Вирги́ньевич, Вирги́ньевна)* — Віргіні́й
- Виссарио́н (Виссарио́нович, Виссарио́новна) — Висса́ріон
- Вита́лий (Вита́льевич, Вита́льевна)* — Віта́лій
- Вито́льд (Вито́льдович, Вито́льдовна) — Віто́льд
- Влади́лен (Влади́ленович, Влади́леновна) — Влади́лен
- Влади́мир, -ра (Влади́мирович, Влади́мировна) — Володи́мир
- Влади́слав (Влади́славович, Влади́славовна) — Влади́слав, Володи́слав
- Владле́н (Владле́нович, Владле́новна) — Владле́н
- Влас (Власо́вич, Власовна), *реже* Вла́сий (Вла́севич, Вла́севна)* — Влас, Улас, *реже* Вла́сий
- Вони́фатій (Вони́фатьевич, Вони́фатьевна)*, Бони́фатій (Бони́фатьевич, Бони́фатьевна)* и Бони́фат (Бони́фатович, Бони́фатовна) — Воні́фатій, Боні́фаті́й, *разг.* Боні́фат
- Все́волод (Все́володович, Все́володовна) — Все́волод
- Всесла́в (Всесла́вович, Всесла́вовна) — Всесла́в
- Вуко́л (Вуко́лович, Вуко́ловна), *разг.* Вижу́л, Виду́ла (Вижу́лович, Вижу́ловна) — Ваку́ла
- Вячесла́в (Вячесла́вович, Вячесла́вовна) — В'ячесла́в

Г

- Гаври́ил (Гаври́лович, Гаври́иловна), *разг.* Гаври́л, Гаври́ла, *стар.* Гаври́ло (Гаври́лович, Гаври́ловна) — Гаври́ло
- Галактио́н (Галактио́нович, Галактио́новна) — Галактио́н, *разг.* Лактио́н

Гедео́н (Гедео́нович, Гедео́нов-
на) — Гедео́н
Геласі́й (Геласье́вич, Гела-
сьевна)* — Геласі́й
Гелі́й (Геліевич, Геліев-
на) — Гелі́й
Генна́дій (Генна́дьевич, Ген-
на́дьевна)* — Генна́дій
Генри́х (Генрихович, Генри-
ховна) — Генри́х
Гео́ргій (Гео́ргіевич, Гео́ргі-
евна) — Гео́ргій
Гера́клій (Гера́клиевич, Ге-
ра́клиевна) и Гера́кл (Ге-
ра́клович, Гера́кловна) —
Гера́клій, Гера́кл
Гера́сим (Гера́симович, Гера́-
симовна) — Гера́сим, Гера́-
сим
Герва́сій (Герва́сьевич, Герва́-
сьевна)* — Герва́сій
Герма́н (Герма́нович, Герма́-
новна) — Герма́н
Гермоге́н (Гермоге́нович,
Гермоге́новна) — Гермоге́н
Глеб (Гле́бович, Гле́бовна) —
Гле́б
Гликéрій (Гликéрьевич, Гли-
ке́рьевна)* — Гликéрій
Гонорі́й (Гонорье́вич, Гонор-
ьевна)* — Гонорі́й
Го́ргій (Го́ргіевич, Го́ргієв-
на) — Го́ргій
Гордей (Гордее́вич, Гордеев-
на) — Горді́й
Госто́мысл (Госто́мыслович,
Госто́мысловна) — Госто́-
мысл
Григо́рій (Григо́рьевич, Гри-
горьевна) — Григо́рій, Гри-
гір, Грицько́, *разг.* Григо́р,
Гриць, Ригі́р, Риго́р
Гу́рій (Гу́рьевич, Гу́рьєв-
на)* — Гу́рій
Гу́став (Гу́ставович, Гу́ставов-
на) — Гу́став

Д

Дави́д (Дави́дович, Дави́-
довна) и Давы́д (Давы́до-
вич, Давы́довна) — Дави́д
Даміа́н *см.* Демья́н
Дани́л, *разг.* Дани́л, Дани́ла,
стар. Дани́ло (Дани́лович,
Дани́ловна) — Дани́ло
Дари́й (Дари́евич, Дари́єв-
на) — Дари́й
Деме́нтий (Деме́нтьевич, Де-
ме́нтьевна)* — Деме́нті́й
Демид (Демидович, Демидов-
на), *стар.* Діомид —
Демид, *стар.* Діомид
Демья́н (Демья́нович, Демья́-
новна), *стар.* Даміа́н —
Дем'я́н
Дени́с (Дени́сович, Дени́сов-
на), *стар.* Дионисі́й — Де-
нис
Димитри́ан (Димитри́анович,
Димитри́ановна) — Димит-
рі́ан
Димитри́й *см.* Дми́трий
Діомид *см.* Демид,
Дионисі́й *см.* Дени́с
Дми́трий (Дмитри́евич, Дми́т-
риевна), *реже* Димитри́й
(Димитри́евич, Димитри́-
евна) — Дми́тро
Добромы́сл (Добромы́слович,
Добромы́словна) — Добро-
мысл
Добросла́в (Добросла́вович,
Добросла́вовна) — Добро-
сла́в
Доме́тій (Доме́тьевич, Доме́-
тьевна)*, *стар.* Домети́-
ан — Доме́ті́й, *стар.* Доме-
ті́ан
Дона́т (Дона́тович, Дона́тов-
на) — Дона́т
До́рій (До́риевич, До́риєв-
на) — До́рій
Дорофе́й (Дорофе́евич, Доро-
фе́євна) — Дорофі́й, Дорош,
разг. Дорохте́й

Досифей (Досифеевич, Досифеевна) — Досифій, Досифей

Е

Евгений (Евгеньевич, Евгеньевна)* — Євген, *реже* Євгеній

Евграф (Евграфович, Евграфовна) — Євграф

Евдоким (Евдокимович, Евдокимовна) — Євдоким, *разг.* Явдоким

Евдоксий (Евдоксевич, Евдоксевна)* — Євдоксій

Евлáмпи́й (Евлáмпиевич, Евлáмпиевна)* — Євлáмпій

Евлóгий (Евлóгиевич, Евлóгиевна) — Євлóгій

Евмений (Евменевич, Евменевна)* — Євмен

Евсевич (Евсевичевич, Евсевичевна) и Евсѣй (Евсеевич, Евсеевна) — Овсїй, Євсєвій, *разг.* Євсєй

Евстафий (Евстафьевич, Евстафьевна)* и Остап (Остапович, Остаповна), *разг.* Стахий (Стахивич, Стахивевна) — Остап, Євстахій, Євстафій, *разг.* Стахій, Стах

Евстигней (Евстигнеевич, Евстигнеевна) — Євстигній

Евстрат (Евстратович, Евстратовна) и Евстратий (Евстратьевич, Евстратьевна)* — Євстрат

Евтихий (Евтихивич, Евтихивевна)*, *разг.* Евтих (Евтихович, Евтиховна), *стар.* Евтихиан (Евтихианович, Евтихиановна) — Євтихій, *разг.* Євтух, Явтух, *стар.* Євтихiан

Евфимий *см.* Єфим

Евфрасий (Евфрасьевич, Евфрасьевна)* — Євфрасій

Евфросин *см.* Єфросин

Егор, -ра (Егорович, Егоровна), — Єгор

Елизар, -ра (Елизарович, Елизаровна) и Елеазар (Елеазарович, Елеазаровна) — Єлизар, Єлеазар

Елий (Елиевич, Елиевна) — Єлій

Елисей (Елисеевич, Елисеевна) — Єлисєй, *разг.* Ялисєй

Емельян (Емельянович, Емельяновна) — Омелян, Омелько

Епифан (Епифанович, Епифановна) и Епифаний (Епифаньевич, Епифаньевна)* — Єпифан

Еремей (Еремеевич, Еремеевна), *разг.* Еремия (Еремивич, Еремиевна), *стар.* Иеремия — Яре́ма, Ве́ремі́й, *реже* Єремі́я, *стар.* Ієремі́я

Ермак *см.* Ермолай

Ермил (Ермилович, Ермиловна) — Єрмил

Ермолай (Ермолаевич, Ермолаевна), *реже* Ермак, -ка (Ермакович, Ермаковна), — Єрмолай, *разг.* Ярмолай, *реже* Єрмак

Ерофей (Ерофеевич, Ерофеевна), *стар.* Иерофей — Єрофій, Єрофєй, *разг.* Ярош

Ефим (Ефимович, Ефимовна), *стар.* Евфимий (Евфимиевич, Евфимиевна)* — Юхим, *реже* Єфим, *разг.* Євтим

Ефрем (Ефремович, Ефремовна) — Охрім, Єфрем

Ефросин (Ефросинович, Ефросиновна), *стар.* Евфросин (Евфросинович, Евфросиновна) — Єфросин

З

Зар'ян (Зар'янович, Зар'янов-на) и Зорян (Зорянович, Зоряновна) — Зорян

Захарій (Захар'євич, Захар'євна)* и Захар, -ра (Захарович, Захаровна), *реже* Захарія (Захар'євич, Захар'євна)* — Захар, Захарій, Захарко

Зенон (Зенонович, Зеноновна), *стар.* Зинон (Зинонович, Зиноновна) — Зенон, *стар.* Зінон

Зігмунд (Зігмундович, Зігмундовна) — Зігмунд

Зігфрід (Зігфридович, Зігфридовна) — Зігфрід

Зиновий (Зинов'євич, Зинов'євна)* — Зіновій, Зінько

Зинон *см.* Зенон

Зорян *см.* Зар'ян

Зосіма (Зосимович, Зосімовна и Зосімич, Зосімична), *разг.* Зосим (Зосимович, Зосимовна), **Ізосим** (Ізосимович, Ізосимовна) — Зосим

Зот (Зотович, Зотовна) — Зот
Зотик (Зотикович, Зотиковна) — Зотик

И

Іаков *см.* Яков

Іаникіт *см.* Іанкіта

Іван (Іванович, Івановна), *стар.* Іоанн — Іван, *стар.* Іоанн

Ігнатій (Ігна́тьєвич, Ігна́тьєвна)* и Ігнат (Ігна́тович, Ігна́товна) — Гнат, Ігнат, Ігнатій

Ігорь, -ря (Ігоревич, Ігоревна) — Ігор

Іеремія *см.* Еремей

Ієроним (Ієронимович, Ієронимовна) — Ієронім

Ієрофе́й *см.* Ерофе́й

Ізмаїл (Ізмайлович, Ізмайловна и Ізмайлович, Ізмайловна) — Ізмаїл

Ізосим *см.* Зосіма

Ізот (Ізотович, Ізотовна) — Ізот

Іисус (Іисусович, Іисусовна) — Ісус

Іларій (Ілар'євич, Ілар'євна)* — Іларій

Іларион (Іларионович, Іларионовна) — Іларіон, Ларіон

Іліан (Іліанович, Іліановна) — Іліан

Ілиодор, -ра (Ілиодорович, Ілиодоровна) — Іліодор

Ілірик (Ілірикович, Іліриковна) — Ілрік

Ілля (*род.* Ільї) (Ільїч, Ільїнична), *стар.* Ілія — Ілля, Ілько

Інно́кентій (Інно́кент'євич, Інно́кент'євна)* — Інокен́тій

Іоанн *см.* Іван

Іоанні́кий *см.* Аніке́й

Іов (Іовович, Іововна) — Іов, Йов

Іона (Іонович, Іоновна) — Іона, Йона, *разг.* Іон, Івон

Іосафат (Іосафатович, Іосафатовна) — Йосафат, Осафат, *разг.* Сафат

Іосій и Іосія (Іосієвич, Іосієвна) — Іосій, Іосія

Іосіф (Іосифович, Іосифовна) и Осип (Осипович, Осиповна) — Йосип, Осип, *реже* Йосіф

Іосія *см.* Іосій

Іпат (Іпатович, Іпатовна) и Іпаті́й (Іпат'євич, Іпат'євна)* — Іпат, Іпатій

Іпполіт (Іпполитович, Іпполитовна) — Іполіт, *разг.* Політ

Ира́клий (Ира́клиевич, Ира́клиевна) — **Ира́клій**
Ирини́й (Ирини́евич, Ирини́евна)* — **Іриній**
Иродион см. **Родион**
Исаак, **Исаа́кий** см. **Иса́к**
Иса́в (Исавович, Иса́вовна) — **Ісав**
Иса́й (Иса́евич, Иса́евна) и **Иса́ня** (Иса́евич, Иса́евна) — **Ісай**
Иса́к (Иса́кович, Иса́ковна), *стар.* **Исаак**, **Исаа́кий** — **Ісак**, *разг.* **Са́кій**, *стар.* **Ісаак**
Иси́дор см. **Си́дор**
Иу́лий см. **Ю́лий**
Иу́ний см. **Ю́ний**
Иусти́н см. **Усти́н**

К

Казими́р, -ра (Казими́рович, Казими́ровна) — **Казимир**
Кали́на (Кали́нович, Кали́новна) — **Кали́на**
Калли́ник (Калли́никович, Калли́никовна) — **Калени́к**
Калли́ст (Калли́стович, Калли́стовна) — **Калі́ст**
Калли́страт (Калли́стратович, Калли́стратовна) — **Калі́страт**
Капи́тон (Капи́тонович, Капи́тоновна) — **Капі́тон**
Карио́н (Карио́нович, Карио́новна) — **Каріо́н**
Карл, **Ка́рло** (Ка́рлович, Ка́рловна) — **Карл**, **Ка́рло**
Карп (Ка́рпович, Ка́рповна) — **Карпо́**
Касья́н (Касья́нович, Касья́новна), *стар.* **Касси́ан** (Касси́анович, Касси́ановна) — **Касян**
Квинти́лиан (Квинти́лианович, Квинти́лиановна) — **Квінтиліан**

Ке́сарь, -ря (Ке́саревич, Ке́саревна) и **Кеса́рий** (Кеса́рьевич, Кеса́рьевна)* — **Кесар**
Ким (Ки́мович, Ки́мовна) — **Кім**
Ки́приан см. **Купри́ян**
Кир, -ра (Ки́рович, Ки́ровна) — **Кир**
Кире́й (Кире́евич, Кире́евна) — **Кирей**
Кириа́к (Кириа́кович, Кириа́ковна) и **Ки́рьяк** (Ки́рьякович, Ки́рьяковна) — **Кири́ак**
Ки́рик (Ки́рикович, Ки́риковна) — **Кирик**
Кири́л (Кири́ллович, Кири́лловна), *разг.* **Кири́ла** (Кири́лович, Кири́ловна) — **Кири́ло**
Ки́рьяк см. **Кириа́к**
Кла́вдий (Кла́вдиевич, Кла́вдиевна) — **Клавді́й**
Клео́ник (Клео́никович, Клео́никовна) — **Клео́ник**
Клим (Кли́мович, Кли́мовна) — **Клим**
Климе́нт (Климе́нтович, Климе́нтовна) и **Климе́нтий** (Климе́нтьевич, Климе́нтьевна)* — **Климе́нт**, **Климе́нтий**
Кондра́тий (Кондра́тьевич, Кондра́тьевна) и **Кондра́т** (Кондра́тович, Кондра́товна) — **Кіндра́т**
Коно́н (Коно́нович, Коно́новна) — **Конон**, *разг.* **Кона́ш**
Ко́нрад (Ко́нрадович, Ко́нрадовна) — **Конрад**
Константи́н (Константи́нович, Константи́новна) — **Костя́нтин**, **Кость**
Корне́й (Корне́евич, Корне́евна) — **Корній**
Корне́лий (Корне́лиевич, Корне́лиевна)* — **Корне́лій**
Кори́л (Кори́лович, Кори́ловна) и **Кори́лий** (Кор-

нілиевич, Корнілиевна)* —
Корніло, Корнілій
Король, -ля (Королевич, Ко-
ролева) — Король
Косма *с.м.* Кузьма
Ксаверій (Ксаверіевич, Кса-
веріевна)* — Ксаверій
Ксенофонт (Ксенофонтівч,
Ксенофонтівна) — Ксено-
фонт
Кузьма (Кузьмич, Кузьми-
нична), *стар.* Косма —
Кузьма
Купрій (Купріянович, Куп-
ріяновна) *и* Кипрій (Кип-
ріянович, Кипріяновна) —
Купрій, *разг.* Купер'ян,
Купрій

Л

Лавр, -ра (Лаврович, Лавров-
на) — Лавро, Лавр
Лаврентій (Лаврентьевич,
Лаврентьевна)* — Лаврен-
тій, Лаврін
Лазарь, -ря (Лазаревич, Лаза-
ревна) — Лазар
Лев (*род.* Льва) (Львович,
Львовна) — Лев, Левко
Леон (Леонович, Леонівна) —
Леон
Леонард (Леонардович, Лео-
нардовна) — Леонард
Леонід (Леонідович, Лео-
нідовна) — Леонід
Леонтий (Леонтьевич, Леон-
тьевна)* *и* Леонт (Леонто-
вич, Леонтовна) — Леон-
тій, Леонт, Левко
Леопольд (Леопольдович, Ле-
опольдовна) — Леопольд
Лесь¹ (Лесьевич, Лесьевна) —
Лесь
Лесь² *с.м.* Алексáндр
Лонгин (Лонгинович, Лонги-
новна), Логвин (Логвино-
вич, Логвиновна) *и* Логгин

(Логтинович, Логтинов-
на) — Логвин
Лука (Лукич, Лукинична) —
Лука, *разг.* Лукаш
Лукаш *с.м.* Лукилліан
Лукий (Лукиевич, Лукиєв-
на) — Лукій
Лукилліан (Лукилліанович,
Лукилліановна), *реже* Лу-
кан (Луканович, Луканов-
на) — Лукіліан, *реже*
Луқан
Лукьян (Лукьянович, Лукья-
новна) — Лук'ян
Любим (Любимович, Любі-
мовна) — Любим
Любомір, -ра (Любомірович,
Любоміровна) — Любомір
Любомисл (Любомислович,
Любомисловна) — Любо-
мисл
Людвиг (Людвигівч, Людвиг-
овна) — Людвіг
Людомір, -ра (Людомірович,
Людоміровна) — Людомір

М

Маврікий (Маврікиевич,
Маκριкиевна)* *и* Мавр, -ра
(Маврович, Мавровна) —
Маврікий, Мавр
Макар, -ра (Макарович, Ма-
каровна) *и* Макарий (Мака-
рьевич, Макарьевна)* —
Макар
Македон (Македонович, Ма-
кедонівна) *и* Македоній
(Македоньевич, Македо-
нівна)* — Македон
Макровий (Макровьевич,
Макровьевна)* — Макровій
Максиан *с.м.* Максиміан
Максим (Максимович, Макси-
мовна) — Максим
Максиміан (Максиміанович,
Максиміановна), *стар.*
Максиан (Максианович,
Максиановна) — Максимі-
ан, *стар.* Максиан

Максимилиан (Максимилианович, Максимилиановна), *разг.* **Максимильян** (Максимильянович, Максимильяновна) — **Максиміліан**, **Мануил** (Мануилович, Мануиловна) — **Мануїл**, **Мануйло** **Марат** (Маратович, Маратовна) — **Марат**
Мардарій (Мардарьевич, Мардарьевна)* *и* **Мардар** (Мардарович, Мардаровна) — **Мардарій**, **Мардар**
Мариан (Марианович, Мариановна) *и* **Мар'ян** (Марьянович, Марьяновна) — **Мар'ян**, **Маріан**
Марк (Маркович, Марковна) — **Марко**
Маркел (Маркелович, Маркеловна) — **Маркел**, **Маркело**
Маркиан (Маркианович, Маркиановна) — **Маркіян**
Мартин (Мартинович, Мартиновна) *и* **Мартын** (Мартынович, Мартыновна) — **Мартин**
Мартиниан (Мартинианович, Мартиниановна) *и* **Мартьян** (Мартьянович, Мартьяновна) — **Мартиніан**, **Мартьян**
Мартын *см.* **Мартин**
Мартьян *см.* **Мартиниан**
Марьян *см.* **Мариан**
Матвей (Матвеевич, Матвеевна), *реже* **Матфей** (Матфеевич, Матфеевна) — **Матвій**, *разг.* **Матій**, **Матяш**
Мелетий (Мелетьевич, Мелетьевна)* — **Мелетій**
Меней (Мецевич, Менеевна) — **Меней**
Меркурий (Меркурьевич, Меркурьевна)*, *разг.* **Меркул** (Меркулович, Меркуловна) — **Меркурій**
Мефодий (Мефодьевич, Мефодьевна)* — **Мефодій**, **Методій**

Мечислав (Мечиславович, Мечиславовна) — **Мечислав**
Милаи (Миланович, Милановна) — **Милан**
Милий (Милиевич, Милиевна) — **Милій**
Милослав (Милославович, Милославовна) — **Милослав**
Мина (Минич, Минична *и* *реже* **Минович**, **Миновна**) — **Міна**
Мирон (Миронович, Мироновна) — **Мірон**
Мирослав (Мирославович, Мирославовна) — **Мирослав**
Мисаил (Мисайлович, Мисайловна) — **Мисаїл**
Митрофан (Митрофанович, Митрофановна) — **Митрофан**
Михаил, *разг.* **Михайла**, **Михайло** (Михайлович, Михайловна) — **Михайло**
Михей (Михеевич, Михеевна) — **Михей**
Модест (Модестович, Модестовна) — **Модест**
Моисей (Моисеевич, Моисеевна) — **Мусій**, **Мойсей**
Мокий (Мокиевич, Мокиевна), *разг.* **Мокей** (Мокеевич, Мокеевна) — **Мокий**
Мстислав (Мстиславович, Мстиславовна) — **Мстислав**

Н

Назар, -ра (Назарович, Назаровна) *и* **Назарий** (Назаревич, Назарьевна)* — **Назар**, **Назарій**
Наркис (Наркисович, Наркисовна) *и* **Нарцис** (Нарцисович, Нарцисовна) — **Наркис**, **Нарцис**
Натан (Натанович, Натановна) — **Натан**

На́ум (На́умович, На́умов-
на) — На́ум

Нафа́наїл (Нафа́наїлович,
Нафа́наїловна) — Нафа-
наїл

Некта́рий (Некта́рьевич, Нек-
та́рьевна)* — Некта́рій

Нео́н (Нео́нович, Нео́новна) —
Нео́н

Неофі́т (Неофі́тович, Неофі́-
товна) — Неофі́т

Не́стор, -ра (Не́сторович, Не́с-
торовна) — Не́стір, Нестор

Ника́ндр, -ра (Ника́ндрович,
Ника́ндровна) — Ника́ндр

Никано́р, -ра (Никано́рович,
Никано́ровна) — Никано́р

Никита́ (Никитич, Никитич-
на *и* *реже* Никі́тович,
Никитовна) — Микита

Ники́фор, -ра (Ники́форович,
Ники́форовна) — Никифор,
Ничи́пір

Никоди́м (Никоди́мович, Ни-
кодими́вна) — Никодим, *разг.*
Микоди́м

Никола́й (Никола́евич, Нико-
ла́евна), *реже* Нико́ла (Ни-
ко́лович, Нико́ловна) —
Мико́ла, *реже* Микола́й,
Нико́ла

Нико́н (Нико́нович, Нико́нов-
на) — Никі́н, Никон

Никтополио́н (Никтополио́-
нович, Никтополио́нов-
на) — Никтополио́н

Нил (Ні́лович, Ні́ловна) —
Нил

Нифо́нт (Ні́фонтович, Ні́фон-
товна) — Нифонт

О

Ови́дий (Ови́дьевич, Ови́дьєв-
на)* — Ови́дій

Оле́г (Оле́гович, Оле́говна) —
Оле́г

Оле́сь¹ (Оле́сьевич, Оле́сьєв-
на) — Оле́сь

Оле́сь² *с.м.* Алексáндр

Олефі́р, -ра (Олефі́рович,
Олефі́ровна) — Олефі́р

Олі́мп *с.м.* Олімпі́й

Олімпіа́н (Олімпіа́нович,
Олімпіа́новна) — Олімпіа́н

Олі́мпій (Олі́мпієвич, Олі́м-
пієвна) *и* Олі́мп (Олі́мпо-
вич, Олі́мповна) — Олі́мп

Они́сий (Они́сьевич, Они́сьєв-
на)* — Онісі́й, Оні́сько

Они́сим *с.м.* Ані́сим

Онисифо́р, -ра (Онисифо́ро-
вич, Онисифо́ровна) — Оні-
сифо́р

Ону́фрій (Ону́фрієвич, Ону́ф-
рієвна) — Оно́прій, Ону́п-
рі́й, Ону́фрі́й

Оре́нтій (Оре́нт'євич, Оре́н-
тьєвна)* — Оре́нтій

Оре́ст (Оре́стович, Оре́стов-
на) — Оре́ст

Орио́н (Орио́нович, Орио́нов-
на) — Оріо́н

Орфе́й (Орфе́євич, Орфе́єв-
на) — Орфе́й

Осі́п *с.м.* Йосиф

Осі́я (Осі́євич, Осі́євна) —
Осі́я

О́скар, -ра (О́скарович, О́ска-
ровна) — О́скар

Оста́п *с.м.* Евста́фій

Остроми́р, -ра (Остроми́рович,
Остроми́ровна) — Остроми́р

П

Па́вел, -вла (Па́влович, Па́в-
ловна) — Павло́

Павлі́н (Павлі́нович, Пав-
лі́новна) — Павлі́н

Па́исий (Па́йсьевич, Па́йсьєв-
на)* — Па́ісі́й

Палла́дій (Палла́дьєвич, Пал-
ла́дьєвна)* — Палла́дій

Па́мво (Па́мвович, Па́мвов-
на) — Па́мво

Памфіл (Памфілович, Памфіловна) **и** **Панфіл** (Панфілович, Панфіловна) — Памфіл, Панфіл

Панкратій (Панкратъевич, Панкратъевна)* **и** **Панкрат** (Панкратович, Панкратовна) — Панкрат, Панкратій

Пантелеймон (Пантелеймонович, Пантелеймоновна), *разг.* **Пантелей** (Пантелеевич, Пантелеевна) — Пантелеймон, Пантелемон, Пантелій, Панько

Панфіл *см.* **Памфіл**

Парамо́н (Парамонович, Парамоновна) — Парамон

Парме́ний (Парме́ньевич, Парме́ньевна)* **и** **Пармен** (Парменович, Парменовна) — Парме́н

Парфе́ний (Парфе́ньевич, Парфе́ньевна)*, *разг.* **Парфе́н** (Парфе́нович, Парфе́новна) — Парфен, Парфе́ний, Парфентій, Пархім, Пархо́м, Партен

Пафну́тий (Пафну́тьевич, Пафну́тьевна)* — Пафну́тій

Пахо́м (Пахо́мович, Пахо́мовна), *стар.* **Пахо́мий** (Пахо́мъевич, Пахо́мъевна)* — Пахо́м

Пе́тр (*род.* **Петра́**) (Петро́вич, Петро́вна) — Петро

Пи́мен (Пи́менович, Пи́меновна) — Пи́мін, Пимон

Питири́м (Питири́мович, Питири́мовна) — Питири́м

Плато́н (Плато́нович, Плато́новна) — Плато́н

Поли́евкт (Поли́евктович, Поли́евктовна) — Поли́евкт

Полика́рп (Полика́рпович, Полика́рповна) — Полика́рп

Помпе́й (Помпеевич, Помпеевна) — Помпей

Понти́й (Понтиевич, Понтиевна) — Понти́й

Порфи́рий (Порфи́рьевич, Профи́рьевна) — Порфир, Порфи́рій

Пота́п (Пота́пович, Пота́повна), *стар.* **Пота́пий** (Пота́пъевич, Пота́пъевна) — Пота́п

Пров (Про́вич, Про́вична), *стар.* **Про́вий** (Про́винович, Про́виевна) — Пров

Проко́фий (Проко́фьевич, Проко́фьевна)* **и** **Проко́пий** (Прокопъевич, Прокопъевна)* — Про́кіп, Проко́пій

Протасі́й (Протасъевич, Протасъевна)*, *разг.* **Протас** (Протасович, Протасовна) — Протас, Протасі́й, *разг.* Протазь

Про́хор, -ра (Про́хорович, Прохоровна) — Прохор

Птоломе́й (Птоломеевич, Птоломеевна) — Птоломей

Р

Ра́дий (Ра́диевич, Ра́диевна)* — Раді́й

Ради́м (Ради́мович, Ради́мовна) — Ради́м

Радисла́в (Радисла́вович, Радисла́вовна) — Радислав

Радоми́р, -ра (Радоми́рович, Радоми́ровна) — Радоми́р

Ра́ймо́нд (Ра́ймо́ндович, Ра́ймо́ндовна) — Ра́ймо́нд

Ратми́р, -ра (Ратми́рович, Ратми́ровна) — Ратми́р

Рафа́йл (Рафа́йлович, Рафа́йловна) — Рафа́йл

Рейнго́льд (Рейнго́льдович, Рейнго́льдовна) — Рейнго́льд

Ро́берт (Ро́бертович, Ро́бертовна) — Роберт

Родио́н (Родио́нович, Родио́новна), *стар.* **Иродио́н** — Родио́н, *разг.* Радивон

Роланд (Роландович, Роландовна) *и* Ролан (Роланович, Ролановна) — Роланд, Ролан
 Роман (Романович, Романовна) — Роман
 Ростислав (Ростиславович, Ростиславовна) — Ростислав
 Рубен (Рубенович, Рубеновна) — Рубен
 Рувим (Рувимович, Рувимовна) — Рувим
 Рудольф (Рудольфович, Рудольфовна) — Рудольф
 Руслан (Русланович, Руслановна) — Руслан

С

Савва (Саввич, Саввична) — Сава, *разг.* Савка
 Савватий (Савватьевич, Савватьевна)* — Саватій
 Савелій (Савельевич, Савельевна)*, *стар.* Савел (Савелович, Савеловна) — Савелій
 Саверій (Саверьевич, Саверьевна)* — Саверій
 Самойла, Самойло *см.* Самуїл
 Самсон (Самсонович, Самсоновна) — Самсон
 Самуїл (Самуїлович, Самуїловна), *разг.* Самойла, Самойло (Самойлович, Самойловна) — Самійло
 Светлан (Светланович, Светлановна) — Світлан
 Светозар, -ра (Светозарович, Светозаровна) — Світозар
 Святогор, -ра (Святогорович, Святогоровна) — Святогор
 Святополк (Святополкович, Святополковна) — Святополк

Святослав, (Святославович, Святославовна) — Святослав
 Севастьян (Севастьянович, Севастьяновна) *и* Севастиан (Севастианович, Севастиановна) — Севастьян, Севастиан, *реже* Себастьян
 Северіан *см.* Северьян
 Северин (Северінович, Севериновна) — Северин
 Северьян (Северьянович, Северьяновна) *и* Северіан (Северіанович, Северіановна) — Север'ян, Северіан
 Селиван (Селиванович, Селивановна) — Саливон
 Селифан (Селифанович, Селифановна) — Селіфан
 Семён (Семёнович, Семёновна), *стар.* Симеон — Семен
 Серапион (Серапионович, Серапионовна) — Серапіон
 Серафим (Серафимович, Серафимовна) — Серафим
 Сергей (Сергеевич, Сергеевна) — Сергій
 Сигизмунд (Сигизмундович, Сигизмундовна) — Сигізмунд
 Сидор (Сідорович, Сідоровна) *и* Исидор, -ра (Исидорович, Исидоровна) — Сідір
 Сила (Сілич, Сілична *и* *реже* Силович, Сіловна) — Сіла
 Силантій (Силантьевич, Силантьевна)* — Силантії
 Сильвєстр, -ра (Сильвєстрович, Сильвєстровна) — Сильвєстр
 Симеон *см.* Семён
 Симон (Сімонович, Сімоновна) — Сімон
 Славмир (Славмирович, Славмировна) *и* Славомир, -ра (Славомирович, Славоми-

ровна) — Славмир, Славомир
 Созонт (Созонтович, Созонтовна) и Созон (Созонович, Созоновна) — Созонт, Созон, Сезон
 Сократ (Сократович, Сократовна) — Сократ
 Соловей, -вья (Соловеевич, Соловеевна) — Соловей
 Соломон (Соломонович, Соломоновна) — Соломон
 Софоний (Софоньевич, Софоньевна)*, *разг.* Софон (Софонович, Софоновна) — Софон
 Софрон (Софронович, Софроновна), *стар.* Софроний (Софроньевич, Софроньевна)* — Софрон, Сопрон, Супрун
 Спартак, -ка (Спартакевич, Спартакевна) — Спартак
 Спиридон (Спиридонович, Спиридоновна), *разг.* Спиридоний (Спиридоньевич, Спиридоньевна) — Свирид, Свиридон, Спиридон
 Станислав (Станиславович, Станиславовна) и Стасий (Стасиевич, Стасиевна) — Станислав, Стасий, *разг.* Стась
 Стахий *см.* Евстафий
 Степан (Степанович, Степановна) и Стефан (Стефанович, Стефановна) — Степан, *реже* Стефан, *разг.* Стецько
 Стоян (Стоянович, Стояновна) — Стоян
 Стратон (Стратонович, Стратоновна) и Стратоник (Стратоникович, Стратониковна) — Стратон
 Сысой (Сысоевич, Сысоевна) — Сисой

Т

Тарас (Тарасович, Тарасовна) и Тарасий (Тарасевич, Тарасевна)* — Тарас
 Теодор, -ра (Теодорович, Теодоровна) — Теодор, Тодор
 Терентий (Терентьевич, Терентьевна)* — Терентий, *разг.* Терещко, Терень
 Тимон (Тимонович, Тимоновна) — Тимон
 Тимофей (Тимофеевич, Тимофеевна) — Тимофій, *разг.* Тиміш, Тимко
 Тимур, -ра (Тимурович, Тимуровна) — Тимур
 Тит (Титович, Титовна) — Тит
 Тихон (Тихонович, Тихоновна) — Тихін, Тихон
 Трифилий (Трифилевич, Трифилевна)* — Трифілій
 Трифон (Трифонович, Трифоновна) — Трифон
 Трофим (Трофимович, Трофимовна) — Трохим

У

Ульян (Ульянович, Ульяновна) — Улян
 Устин (Устинович, Устиновна) и Юстин (Юстинович, Юстиновна), *стар.* Иустин — Устим, Устин, *реже* Юстим, Юстин

Ф

Фавий (Фавиевич, Фавиевна)* — Фавій
 Фавст (Фавстович, Фавстовна) и Фавстиан (Фавстианович, Фавстиановна) — Фавст, Фавстіан
 Фадей (Фадеевич, Фадеевна) — Тадей, Фадей, *реже* Тадій

- Фалалей** (Фалалеевич, Фалалеевна) — **Фалалій**
Фаласій (Фаласиевич, Фаласиевна)* — **Фаласій**
Фантин (Фантинович, Фантиновна) — **Фантин**
Фёдор (Фёдорович, Фёдоровна), *стар.* Феодор, -ра — **Федір**
Федосій *см.* **Феодосій**
Федот (Федотович, Федотовна), *стар.* Феодот — **Федот**
Федул *см.* **Феодул**
Феликс (Феликсович, Феликсовна) — **Фелікс**
Фемистокл (Фемистоклович, Фемистокловна), *стар.* Фемистоклей (Фемистоклеевич, Фемистоклеевна) — **Фемістокл**
Феоген (Феогенович, Феогеновна) — **Феоген**
Феодор *см.* **Фёдор**
Феодосій (Феодосьевич, Феодосьевна)* *и* **Федосій** (Федосьевич, Федосьевна)* — **Феодосій**, **Федосій**, **Федос**, **Федось**, **Тодос**, **Тодось**, **Тодосій**
Феодот *см.* **Федот**
Феодул (Феодулович, Феодуловна), *разг.* **Федул** (Федулович, Федуловна) — **Феодул**, *разг.* **Федул**
Феоктист (Феоктистович, Феоктистовна) — **Феоктист**, **Теоктист**
Феофан (Феофанович, Феофановна) — **Феофан**, **Теофан**
Феофил (Феофилович, Феофиловна) — **Феофіл**, **Теофіл**
Феофилакт (Феофилактович, Феофилактовна) — **Феофілакт**
Ферапонт (Ферапонтрович, Ферапонтівна) — **Ферапонт**
- Филадельф** (Филадельфович, Филадельфовна) — **Філадельф**
Филарет (Филаретович, Филаретовна) — **Філарет**
Филимон (Филимонович, Филимоновна) — **Филимон**, *разг.* **Тилимон**
Филипп (Филиппович, Филипповна) — **Пилип**
Филогоний (Филогоньевич, Филогоньевна)* — **Філогоній**
Фирс (Фірсович, Фірсовна) — **Фірс**
Флавиан (Флавианович, Флавиановна) — **Флавіан**
Флавий (Флавиевич, Флавиевна)* — **Флавій**
Флегонт (Флегонтович, Флегонтовна) — **Флегонт**
Флор, -ра (Флорович, Флоровна) — **Флор**
Флорентий (Флорентьевич, Флорентьевна)* — **Флорентій**
Флорентин (Флорентінович, Флорентіновна) — **Флорентин**
Флориан (Флорианович, Флориановна), *стар.* **Флорий** (Флориевич, Флориевна) — **Флоріан**
Фока (Фокич, Фокична) — **Фока**
Фома (Фомич, Фоминична) — **Хома**, *реже* **Тома**
Фортунат (Фортунатович, Фортунатовна) — **Фортунат**
Фотий (Фотиевич, Фотиевна)* *и* **Фот** (Фотович, Фотовна) — **Фотій**, **Фот**
Франко (Франкович, Франковна) — **Франко**
Франц (Францевич, Францевна) — **Франц**
Фридрих (Фридрихович, Фридриховна) — **Фрідріх**
Фрол (Фролович, Фроловна) — **Фрол**

Х

Харала́мний *см.* Харла́мний
Харисим (Харисимович, Ха-
рисимовна) — Харисим
Харито́н (Харито́нович, Хари-
тоновна) — Харито́н, Хари-
ти́н, *разг.* Харко́
Харла́мний (Харла́мпиевич,
Харла́мпиевна)* и Харла́мп
(Харла́мпович, Харла́мп-
овна), *стар.* Харала́мний
(Харала́мпиевич, Харала́мп-
иевна)* — Харла́мп, *разг.*
Харла́м
Хриса́нф (Хриса́нфович, Хри-
санфовна) — Хриса́нф
Христиа́н (Христиа́нович, Хрис-
тиановна) — Христиа́н
Христо́фор, -ра (Христофо́ро-
вич, Христофоровна) — Хри-
сто́фор

Ч

Чесла́в (Чесла́вович, Чесла́-
вовна) — Чесла́в

Э

Эдвард *см.* Эдуа́рд
Эдмунд (Эдмундович, Эдму́н-
довна) — Эдмунд
Эдуа́рд (Эдуа́рдович, Эдуа́р-
довна) и Эдвард (Эдвар-
дович, Эдвардовна) — Эдуа́-
рд, Эдвард
Эмилиа́н (Эмилиа́нович, Эми-
лиановна) — Еміліа́н
Эми́ль (Эми́льевич, Эми́льєв-
на)* и Эми́лий (Эми́лиевич,
Эми́лиевна) — Емі́ль
Эммануи́л (Эммануи́лович,
Эммануи́ловна) — Еммауїл
Эне́й (Эне́евич, Эне́евна) —
Ене́й
Эра́зм (Эра́зович, Эра́зов-
на) — Ера́зм

Эра́ст (Эра́стович, Эра́стов-
на) — Ера́ст
Эри́ст (Эри́стович, Эри́стовна)
и Эрне́ст (Эрне́стович, Эр-
не́стовна) — Ери́ст, Ерне́ст

Ю

Ювена́лий (Ювена́льевич,
Ювена́льевна)* — Ювена́-
лий
Юзе́ф (Юзе́фович, Юзе́фов-
на) — Юзе́ф
Юлиа́н (Юлиа́нович, Юлиа́-
новна) — Юліа́н, *разг.* Улі-
я́н
Юли́й (Ю́льевич, Ю́льевна)*,
стар. Иу́лий — Юлі́й
Юли́ус (Ю́лиусович, Ю́лиу-
совна) — Ю́ліус
Юни́й (Ю́ниевич, Ю́ниевна),
стар. Иу́ний — Юні́й
Юри́й (Ю́рьевич, Ю́рьевна) —
Юрі́й, Юрко́
Юсти́я *см.* Усти́н
Юсти́ниан (Ю́стини́нович,
Ю́стини́ановна) — Юсти́-
ніа́н

Я

Яки́м *см.* Аки́м
Яков (Я́ковлевич, Я́ковлев-
на), *стар.* Иа́ков — Які́в
Яку́б (Яку́бович, Яку́бовна) —
Яку́б, *разг.* Яку́б
Ян (Я́нович, Я́новна) — Ян
Януа́рий (Я́нуа́рьевич, Я́нуа́-
рьевна)* — Я́нуа́рий
Яроми́р, -ра (Я́роми́рович,
Я́роми́ровна) — Яроми́р
Яропо́лк (Я́ропо́лкович, Я́ро-
по́лковна) — Яропо́лк
Яросла́в (Я́росла́вович, Я́рос-
ла́вовна) — Яросла́в

Женские имена

А

Августа — Августа
 Авдотья см. Евдокия
 Авиата — Авіата
 Аврелия — Аврелія
 Аврора — Аврора
 Агания — Аґанія
 Агата — Аґата
 Агафоника — Аґафoнiка
 Агафья и Агафия — Аґафія, Гафія
 Аглайда — Аґлаїда
 Аглая — Аґлая
 Агна — Аґна
 Агнесса — Аґнєса
 Агнета — Аґнєта
 Агния — Аґнiя
 Аграфена — Горпина
 Агрипина — Аґрипiна, Горпина
 Ада — Ада
 Аделаида — Аделаїда
 Аделина — Аделіна
 Адриана — Адріана
 Аза — Аза
 Азалия — Азалія
 Аида — Аїда
 Акилина, разг. Акулина — Килина, разг. Кулина, реже Якилина
 Аксинья см. Ксения
 Акулина см. Акилина
 Алевтина — Алевтіна
 Александра, Александрина, сокр. Олеся — Олександра, Олександріна, сокр. Олеся
 Алексея и Алексина — Олексія
 Алёна см. Елена

Алина — Аліна
 Алиса — Аліса
 Алла — Алла
 Альбертина — Альбертіна
 Альвина и Альбина — Альвіна, Альбіна
 Альфреда — Альфреда
 Анастасия, сокр. Настя — Анастасія, Настасія, сокр. Настя
 Анатолия — Анатолія
 Ангелина — Ангеліна
 Анелина и Анелия — Анеліна, Анелія
 Анжела и Анжелика — Анжєла, Анжєліка
 Анисия и Анисья — Онисія, разг. Онисья
 Анна — Ганна, реже Анна
 Антонида — Антоніда
 Антонина — Антоніна
 Антония — Антонія
 Анфиса — Анфіса
 Аполлинария — Аполлінарія
 Аполлония — Аполлонія
 Ариадна — Аріадна
 Арифа — Орина, Ориса
 Аркадия — Аркадія
 Арсения — Арсєна, Арсєнія
 Артемия — Артемія
 Ася — Ася
 Афанасия — Афанасія
 Афина — Афiна, Атєна
 Афродита — Афродіта
 Аэлита — Аеліта

Б

Беатриса — Беатріса
 Белла — Бєлла
 Берта — Бєрта

Богдана — Богдана
 Богуслава — Богуслава
 Болеслава — Болеслава
 Борислава — Борислава
 Бронислава — Броніслава

В

Валентина — Валентина
 Валерия — Валерія
 Ванда — Ванда
 Варвара — Варвара
 Василиса и Василина —
 Василина
 Васса — Васса
 Венера — Венера
 Вера — Віра
 Верона с.м. Веронія
 Вероника — Вероніка
 Веронія и Верона — Веронія,
 Верона
 Верослава — Вірослава
 Викторина — Вікторина
 Виктория — Вікторія
 Вилена — Вілена
 Виленина — Віленіна
 Вилина — Віліна
 Виола — Віола
 Виолетта — Віолетта
 Виргиния — Віргінія
 Вириныя — Віринія
 Вита — Віта
 Виталина — Віталіна
 Виталия — Віталія
 Влада — Влада
 Владилена — Владилена
 Владимира — Володимира
 Владислава — Владислава
 Владлена — Владлена
 Власта — Власта
 Воля — Воля
 Всеслава — Всеслава
 Вячеслава — В'ячеслава

Г

Гайна, стар. Гаиания — Гаї-
 на, стар. Гаїанія

Галина — Галина
 Гелена — Гелена
 Георгина — Георгіна
 Гермина — Гермінна
 Гертруда — Гертруда
 Глафира — Глафіра
 Гликерия — Гликерія, Ликé-
 рія, Ликéра
 Густава — Густава

Д

Даниила — Даниїла
 Дарья, Дария и Дарина —
 Дарина, Одарина, Одарка,
 реже Дарія, Дар'я
 Денисия — Денисія
 Джемма — Джемма
 Диана — Діана
 Дина — Діна
 Доминика — Домініка
 Домна, Домникия и Домни-
 ка — Домна, Домнікія,
 разг. Домаха
 Дора — Дора
 Дорофея и Доротія — Доро-
 фея, Доротія

Е

Ева — Єва
 Евгений — Євгенія, реже
 Євгена, разг. Івга, Югіна
 Евдокия, разг. Авдотья — Єв-
 докія, Докія, разг. Явдоха,
 Вівдя
 Евдокия — Євдокія
 Евлалия — Євлалія
 Евлампия — Євлампія
 Евникия — Євнікія
 Евпраксия — Євпраксія, разг.
 Євпракся, Пракся
 Евсевия — Євсевія
 Евстафия — Євстахія, Євста-
 фія
 Евтихия — Євтіхія
 Евфимия с.м. Ефимия
 Евфрасия — Євфрасія

Евфросі́нія, Евфроси́ня *с.м.*
 Ефросинія
 Екате́рина, *разг.* Кате́рина —
 Катерина, Катря
 Еле́на, *разг.* Але́на — Оле́на
 Елиза́вета — Елиза́вета, *разг.*
 Лисаве́та
 Еписти́ма *и* Еписти́мня —
 Епистима, *разг.* Лепестина,
 Описти́на, Пести́на, Писти́-
 на
 Ефи́мня, *стар.* Евфи́мня,
разг. Хима — Юхимі́я,
 Юхи́ма, Юхимі́на, *реже*
 Ефи́мня, *разг.* Хима, Химка
 Ефроси́нія *и* Ефроси́ня,
стар. Евфроси́нія, Евфро-
 си́ня — Евфроси́ня, Фро-
 си́на, *разг.* Пріська

Ж

Жа́нна — Жа́нна
 Жозефи́на — Жозефи́на

З

Заресла́ва — Зоресла́ва
 За́рина, Зо́рина — Зо́рина
 За́ря, Зо́ря — Зо́ря
 За́ряна, Зо́ряна — Зо́ряна
 Звени́мира — Дзвени́мира
 Звенисла́ва — Дзвенисла́ва
 Земфи́ра — Земфи́ра
 Зина́йда — Зіна́йда
 Зи́новія — Зи́новія
 Зла́та — Зла́та
 Златосла́ва — Златосла́ва
 Зо́рина *с.м.* За́ряна
 Зо́ря *с.м.* За́ря
 Зо́ряна *с.м.* За́ряна
 Зо́я — Зо́я

И

Ива́нна, *стар.* Иоа́нна —
 Ива́нна, *реже* Ива́нина,
стар. Иоа́нна

Ида — Їда
 Изабе́лла — Изабе́лла
 Изо́льда — Изо́льда
 Ила́рия — Ила́рія
 Ило́на — Ило́на
 Инга — Їнга
 Ине́сса — Ине́са
 Інна — Їнна
 Ино́ра — Іно́ра
 Иоа́нна *с.м.* Ива́нна
 Иоланта́ — Іоланта́
 Йо́сифа *и* О́сипа — Йо́сипа,
 О́сипа
 Ира́йда — Іра́йда
 Іре́на — Ірена
 Іри́на — Іри́на, Яри́на
 Ірма — Ірма
 Исидо́ра — Ісидо́ра
 Иули́ания *с.м.* Уля́йна
 Иули́тта *с.м.* Улі́та
 Иу́лия *с.м.* Ю́лия
 Иу́ния *с.м.* Ю́ния
 Иусти́на, Иусти́нія *с.м.* Усти́-
 ня
 Ифиге́нія — Іфіге́нія
 Ия — Їя

К

Казими́ра — Казими́ра
 Кале́рия — Кале́рія
 Кали́на — Кали́на
 Калли́ста — Калі́ста
 Камі́лла — Камі́ла
 Капито́ліна — Капітолі́на
 Ка́рина — Ка́рина
 Ка́рмня — Ка́рмія
 Ка́роліна — Ка́роліна
 Кате́рина *с.м.* Екате́рина
 Квитосла́ва — Кві́тослава
 Кики́лія *с.м.* Цеци́лія
 Кі́ра — Кі́ра
 Кириа́кия *и* Кирья́кия —
 Ки́ріякія
 Кла́вдия — Кла́вдія
 Кла́ра — Кла́ра

Клариса — Клариса
Клементи́на — Клементи́на
Клеопáтра — Клеопáтра
Конста́нция — Конста́нція
Корне́лия — Корне́лія
Ксeния и Окса́на, *разг.* Акси́-
ня — Окса́на, *реже* Аксе́-
нія, Оксе́нія, Ксeнія

Л

Ла́да — Ла́да
Лари́са — Лари́са
Лау́ра — Лау́ра
Лени́ана — Лени́ана
Лени́на — Лени́на
Леокáдия — Леокáдія
Леона́рда — Леона́рда
Леони́да — Леони́да
Леони́ла — Леони́ла
Леони́я — Леони́я
Леонóра *см.* Элеонóра
Леонти́на — Леонти́на
Леонти́я — Леонти́я
Ле́ся — Ле́ся
Ле́я *см.* Лія
Ли́ана — Ли́ана
Лиди́я — Лиди́я
Лили́ана — Лили́ана, Лили́ана
Лили́я — Лили́я
Ли́на — Ли́на
Лія, *реже* Ле́я — Лія, *реже*
Ле́я
Лори́на — Лори́на
Луиза — Луїза
Лукeрья — Лукeрія, Лукeра,
разг. Ликeра, Лукeря
Луки́на — Луки́на
Луки́я — Луки́я
Лукья́на — Лук'я́на
Люба́ва — Люба́ва
Любо́вь — Любо́в, *разг.* Лю-
би́на
Любoми́ла — Любoми́ла
Любoми́ра — Любoми́ра
Людвиг — Людвіга

Людми́ла — Лјудми́ла
Люсьeна — Лјусьeна
Лю́ция — Лјо́ція

М

Ма́вра — Ма́вра
Магдали́на, Магдале́на, *сокр.*
Магда — Магдали́на, Маг-
далeна, *сокр.* Магда
Маина — Маїна
Майя — Майя
Макри́на — Мокри́на
Мальва — Мальва
Мальви́на — Мальви́на
Маргарита — Маргарита
Мариамна — Мари́амна
Мари́анна и Марья́на — Ма-
р'я́на, Мари́анна
Мариетта — Мари́етта
Марина — Марина
Мариони́ла — Мари́они́ла
Марія, *разг.* Марья́ — Марія,
разг. Мар'я
Марки́ана — Маркія́на
Марсельeза — Марсельeза
Марта — Марта
Мартини́ана — Мартині́ана
Марфа — Марфа
Марья́ *см.* Марія
Марья́на *см.* Мари́анна
Матильда — Матильда
Матрё́на и Матро́на — Мот-
рона, *разг.* Мотря
Мелани́я и Меланья́ — Мелані́-
нія, Мелана́, *разг.* Меланка́,
Маланка́, Малана́, Мелаш-
ка, Маланка́
Мелетия — Мелeтія
Мелити́на — Меліти́на
Мелитри́са — Мелітри́са
Мечисла́ва — Мечисла́ва
Милана́ — Милана́
Милeна — Милeна
Милица́ — Миля́ця
Милосла́ва — Милосла́ва

Минод́ора — Нимидо́ра, Ми-
нодо́ра
Миросла́ва — Миросла́ва
Митродо́ра — Митродо́ра
Михайли́на — Михайли́на
Мла́да — Мла́да
Модеста́ — Модеста́
Мстисла́ва — Мстисла́ва
Му́за — Му́за

Н

Наде́жда — Наді́я
Найна́ — Наї́на
Настя́ см. Анастасі́я
Ната́лія и Ната́лья — Ната-
лі́я, Ната́ля, Ната́лка
Не́лли — Не́ллі
Не́ля — Не́ля
Неони́ла — Неони́ла
Ника́ — Ні́ка
Никола́я — Микола́я
Ні́ла — Ні́ла
Нимфодо́ра — Німфодо́ра
Ні́на — Ні́на
Нинель́ — Ні́нель
Но́нна — Но́нна

О

Окса́на см. Ксе́нія
Октябри́на — Октябри́на
Оле́ся — Оле́ся
Олимпи́ада — Олімпіа́да
Олимпі́я — Олімпі́я
Ольга́ — Ольга́
Оре́ста — Оре́ста
Орисла́ва — Орисла́ва
Ори́ся и Оры́ся — Ори́ся
Оси́па см. Йо́сифа

П

Па́вла — Па́вла
Павли́на — Павли́на
Пальми́ра — Пальми́ра

Памфи́лія — Памфі́лія
Параско́вья, Параске́ва см.
Праско́вья
Парфе́ния — Парфе́нія, Пар-
фе́на
Пелаге́я и Пелаги́я — Пела-
гі́я, Пелаге́я, Пала́жка и
Пала́гна, разг. Нала́га, Пе-
ла́га
Петри́на и Петра́на — Пет-
ри́на, Петра́на
Петруне́ля — Петруне́ля
Пионія́ — Піо́нія
Платони́да — Платони́да
Поликсе́ния и Поликсе́на —
Поліксе́нія, Поліксе́на
Поли́на — Поли́на
Праско́вья, разг. Параско́вья,
стар. Параске́ва — Парас-
ко́вія, Параске́ва, Параска́
Пульхері́я — Пульхері́я,
разг. Пульхе́ра

Р

Ра́да — Ра́да
Радисла́ва — Радисла́ва
Раи́на — Раї́на
Райса́ — Раї́са
Раймо́нда — Раїмо́нда
Рафали́на — Рафали́на
Рахі́ль и Рахи́ля — Рахі́ль,
Рахі́ля
Регі́на — Регі́на
Рената́ — Рената́
Римма́ — Римма́
Рогне́да — Рогні́да
Ро́за — Ро́за
Розали́я, реже Руза́лія — Ро-
за́лія, реже Руза́лія
Рокса́на — Рокса́на
Роксола́на — Роксола́на, Рок-
соля́на
Романі́я и Рома́на — Рома́-
ні́я, Рома́на
Ростисла́ва — Ростисла́ва

Ружена — Ружена
 Рузалия *см.* Розалия
 Руслана — Руслана
 Руфина — Руфина
 Руфь — Руф

С

Савина *и* Сабина — Савина,
 Сабина
 Саломея *см.* Соломонія
 Сарра — Сара
 Светлана — Світлана
 Светозара — Світозара
 Свобода — Свобода
 Святослава — Святослава
 Севастьяна *и* Севастиана —
 Севастьяна, Севастиана
 Северина — Северина
 Семёна — Семёна
 Серафима — Серафима
 Сильвия *и* Сильва — Сільвія,
 Сільва
 Синклити́я, Синклити́я *и*
 Синклита́ — Секлѣта, *разг.*
 Секлети́на
 Снежана — Сніжана
 Соломея, Соломія *см.*
 Соломонія
 Соломонида — Соломонида
 Соломонія, Саломея *и*
 Соломея, *стар.* Соломія —
 Соломія, Саломея, *разг.*
 Солоха
 Со́фья *и* Софія — Софія
 Сталина — Сталіна
 Станислава — Станіслава
 Стелла — Стелла
 Степанида, *стар.* Стефанида,
разг. Сте́ха, Сте́фа —
 Степанида, Стефанида,
 Сте́ха, Сте́фа, Степа́
 Стефания — Степани́я, Стефа́-
 нія, *разг.* Сте́фа, Степа́
 Сусанна — Сусанна

Т

Тайсия — Таїсія, Таїса
 Тамара — Тамара
 Тамила *и* Томила — Таміла,
 Томіла
 Татьяна — Тетя́на
 Теодора — Теодо́ра
 Тереза *и* Терезия — Терѣза,
 Терезі́я
 Томила *см.* Таміла

У

Улита, *стар.* Иулитта —
 Уліта
 Ульяна, *стар.* Иули́ания —
 Уля́на, Оля́на
 Устинья, *стар.* Иусти́на,
 Иустиния — Усти́на, Юсти́-
 на, *разг.* У́стя, Ву́стя

Ф

Фавста — Фавста
 Файна — Фаїна
 Феврония — Февронія, *разг.*
 Февросія, Хівря
 Федора, *стар.* Феодо́ра —
 Феодо́ра, Тодора
 Федосья *см.* Феодосия
 Федотья *см.* Феодотия
 Фёкла — Те́кля, Ве́кла, *редко*
 Фе́кла
 Феликса — Фе́ликса
 Фелицата — Фе́лицата
 Феодора *см.* Феодора
 Феодосия *и* Федосья —
 Феодосія, Феодосія, Феодо́ся,
 Федоска, Федоська, Тодося,
 Тодоска, Тодоська, *реже*
 Теодозія, Теодозя́
 Феодотия *и* Федотья — Феодотія
 Феоктиста — Феокти́ста, Те-
 октиста

Фео́на и Фео́ния — Фео́на, Феонія

Феофа́ния — Феофа́нія

Феофі́ла — Феофі́ла, Теофі́ла, *реже* Теофілія

Филаре́та — Філаре́та

Фло́ра и Фло́рия — Фло́ра, Фло́рія

Флоренти́на — Флоренти́на

Флори́я см. Фло́ра

Фоти́ния и Фоти́на — Фоти́нія, Фоти́на, Хоти́на

Франка — Франка

Х

Хари́та — Хари́та

Харити́на — Харити́на, *разг.* Харитя

Хи́ма см. Ефи́мия

Хри́са — Хри́са

Хриси́я — Хриси́я

Христи́на и Хри́стя — Христи́на, *разг.* Хри́стя

Ц

Цеци́лія и Кики́лія — Цеци́лія

Ч

Чесла́ва — Чесла́ва

Э

Эвели́на — Евелі́на

Эди́та и Эди́т — Еди́та, Еди́т

Элеонора́ и Леонора́ — Элеонора́, Леонора́

Эли́на — Елі́на

Элла́ — Ёлла

Эльви́на — Ельві́на

Эльви́ра — Ельві́ра

Эльза́ — Ёльза

Эмили́я — Емілія, *разг.* Еміла

Эмма́ — Ёмма

Э́ра — Ёра

Э́рна — Ёрна

Эсфи́рь — Есфі́р, Есте́р, *разг.* Есте́рка

Ю

Юзе́фа — Юзе́фа

Ю́лия, *стар.* Ю́лія — Ю́лія, Ю́лина

Ю́ния, *стар.* Ю́нія — Ю́нія

Я

Ядві́га — Ядві́га

Я́на — Я́на

Яни́на — Яні́на

Яросла́ва — Яросла́ва

Правописний довідник

Особливості правопису власних імен

Особові людські імена, форми по батькові, прізвища, псевдоніми тощо пишуться з великої літери, напр.: *Тарас Григорович Шевченко, Леся Українка, Ярослав Мудрий*.

Подвійні імена, які зрідка ще й зараз трапляються серед українського населення, пишуться через дефіс: *Богдан-Юрій, Зіновій-Богдан, Іван-Валентин, Ростислав-Володимир, Ірина-Світлана, Лідія-Юлія* та ін.

Через дефіс пишуться і подвійні прізвища типу *Зноско Боровський, Кос-Анатольський, Дончук-Донцова* тощо.

Подвоєння та подовження приголосних в українських іменах

В українській мові, на відміну від російської, подвоєння приголосних в іменах людей трапляється рідко (пор. укр.: *Інокентій, Іполит, Кирило, Сава, Пилип, Агрипина* і рос.: *Иннокентий, Ипполит, Кирилл, Савва, Филипп, Агрипина* тощо).

Подвоюються здебільшого сонорні приголосні у двоскладових іменах іншомовного походження: *Алла, Бєлла, Жєнна, Інна, Нєнна, Ёлла, Ёмма*, в тому числі й у засвоєних давно, як-от: *Гєнна, Івєнна*, та в деяких трискладових та багатоскладових типу *Аполлїнарїя, Ізабєлла, Сусєнна, Аполлєн, Палладїй*.

В імені *Ілля* подвоєння л відбиває наслідок процесу уподібнення в українській мові звука *ј* м'яким приголосним.

Правопис йотованих в іменах

Букви *я, ю, є, ї* пишуться в іменах:

а) на початку слова і після голосного на позначення звукосполучень *й + а, й + у, й + е, й + і*, напр.: *Ярина, Юлія, Юхим, Єва, Ієга, Сергїю, Надїє*;

б) після приголосного на позначення голосних *а, у* та м'якості цього приголосного: *Омелян, Касян, Тетяна, Людмила*.

П р и м і т к а 1. Сполучення йя, йї, йю, йє пишуться в імені *Майя* (*Майї, Майю, Майє*).

П р и м і т к а 2. В українській мові, на відміну від російської, в іменах після м'яких приголосних перед йотованими м'який знак не пишеться (пор. українські: *Омельян, Ульяна, Тетяна* і російські: *Емельян, Ульяна, Татьяна*), за винятком іншомовних типу *Люсьєна*.

Роздільність вимови йотованих я, ю, є, ї і попереднього твердого приголосного позначається апострофом. Апостроф у власних іменах людей пишеться після губних, задньоязикових і р перед йотованими я, ю, є, ї, напр.: *Дем'ян, Лук'ян, Валер'ян, Мар'ян, Дар'я* (*Дар'ї, Дар'є*), *Любов'ю*.

П р и м і т к а 1. Апостроф не пишеться, коли перед губним звуком є приголосний, який належить до кореня, напр.: *Святослав*.

П р и м і т к а 2. Апостроф не пишеться, коли я, ю означають а, у в сполученні з пом'якшеним приголосним, напр.: *Зорян, Катря* (*Катрю*).

Правопис присвійних прикметників, утворених від імен

Присвійні прикметники, що утворюються від власних імен і означають належність чогось тій чи іншій особі, пишуться з великої літери: *Семенів портфель, Оксанина книжка*.

П р и м і т к а. Прислівники, утворені від власних назв цього типу, пишуться з малої літери: *по-івановому, по-маріїному*.

Відіменні присвійні прикметники творяться за допомогою суфіксів -ів (-їв), -ин (-їн) та фонетичних варіантів -ов, -ев (-єв):

Іван:	Іванів зошит	Іванова заява
Петро:	Петрів "	Петрова "
Гриць:	Гриців "	Грицева "
Сергій:	Сергіїв "	Сергієва "
Микола:	Миколін "	Миколина "
Лариса:	Ларисин "	Ларисина "
Надія:	Надіїн "	Надіїна "

П р и м і т к а 1. У присвійних прикметниках звуки о, е (у відкритих складах) часто чергуються з і (в закритих складах): *Мака́рів син — Мака́рового сина, Мака́рова дочка: Васи́лів син — Васи́лєвого сина, Васи́лєва дочка*.

П р и м і т к а 2. Присвійні прикметники, що утворюються від чоловічих імен з основою на м'який приголосний, шиплячий, й і деякі на р, незалежно від місця наголосу,

мають у жіночому та середньому роді суфікс -ев (а, е) або -єв (а, е): *Василéва* (*Кóстева, Андрéева, Їгорева, Дорошева*) *сестра́*; *Василéве* (*Кóстеве* і т. ін.) *пальто́*.

У присвійних прикметниках, утворених від імен, що закінчуються на -а, -я, пишеться суфікс -ин (а не -ін), а після голосного або апострофа -їн, напр.: *На́стин* (від *На́стя*), *Мару́син* (від *Мару́ся*), *Ка́трин* (від *Ка́тря*), *Ко́лин* (від *Ко́ля*), *Га́лин* (від *Га́ля*), *Ра́йн* (від *Ра́я*), *Кла́вдїн* (від *Кла́вдія*), *Ма́рїн* (від *Ма́ря*).

П р и м і т к а 1. Приголосні г, к (шк), х перед суфіксом -ин змінюються на ж, ч (щ), ш: *О́льга* — *О́лжин*, *Га́лька* — *Га́льчин*, *Мелáшка* — *Мелáщин*, *Явдо́ха* — *Явдо́шин*.

М'який знак у прикметнику зберігається перед ж, ч (щ), ш, якщо він є в імені, від якого походить присвійний прикметник: *Га́лька* — *Га́льчин*, *але Натáлка* — *Натáлчин*.

П р и м і т к а 2. Приголосний с у присвійних прикметниках із групами -ск-, -ськ- зберігається, а к переходить у ч: *Параска* — *Парас́чин*, *Онiська* — *Онiсь́чин*, причому ь перед ч теж пишеться, якщо він є в імені, від якого походить присвійний прикметник.

Відмінювання імен

Чоловічі імена, що в називному відмінку однини закінчуються на -а, -я, належать до іменників І відміни і відмінюються за такими зразками:

Т В Е Р Д А Г Р У П А

О д н и н а

Н.	Мико́ла	Са́ва	Ю́ра
Р.	Мико́ли	Са́ви	Ю́ри
Д.	Мико́лі	Са́ві	Ю́рі
Зн.	Мико́лу	Са́ву	Ю́ру
Ор.	Миколо́ю	Са́вою	Ю́рою
М.	при Мико́лі	Са́ві	Ю́рі
Кл.	Миколо́	Са́во	Ю́ро

М н о ж и н а

Н.	Мико́ли	Са́ви	Ю́ри
Р.	Мико́л	Са́в	Ю́р
Д.	Мико́лам	Са́вам	Ю́рам
Зн.	Мико́л	Са́в	Ю́р
Ср.	Мико́лами	Са́вами	Ю́рами
М.	при Мико́лах	Са́вах	Ю́рах
Кл.	Мико́ли	Са́ви	Ю́ри

М'ЯКА ГРУПА

О д н и н а

Н.	Ілля́	Ієремі́я	Льо́ня
Р.	Іллі́	Ієремі́ї	Льо́ні
Д.	Іллі́	Ієремі́ї	Льо́ні
Зн.	Ілля́ю	Ієремі́ю	Льо́ню
Ор.	Ілле́ю	Ієремі́єю	Льо́нею
М.	при Іллі́	Ієремі́ї	Льо́ні
Кл.	Ілле́	Ієремі́є	Льо́ню

М н о ж и н а

Н.	Іллі́	Ієремі́ї	Льо́ні
Р.	Іллі́в	Ієремі́й	Льо́нь
Д.	Ілля́м	Ієремі́ям	Льо́ням
Зн.	Іллі́в	Ієремі́й	Льо́нь
Ор.	Ілля́ми	Ієремі́ями	Льо́нями
М.	при Ілля́х	Ієремі́ях	Льо́нях
Кл.	Іллі́	Ієремі́ї	Льо́ні

Чоловічі імена, що в називному відмінку однини закінчуються на -о, -й, тверді та м'які приголосні, належать до іменників II відміни і відмінюються за такими зразками:

ТВЕРДА ГРУПА

О д н и н а

Н.	Павло́	Анто́н	Сиді́р
Р.	Павла́	Анто́на	Сидора́
Д.	Павло́ві	Анто́нові	Сидоро́ві
	Павлу́	Антону́	Сидору́
Зн.	Павла́	Анто́на	Сидора́
Ор.	Павло́м	Анто́ном	Сидоро́м
М.	при Павло́ві	Анто́нові	Сидоро́ві
Кл.	Павле́	Анто́не	Сидоре́
Н.	Володи́мир		Світоза́р
Р.	Володи́мира		Світоза́ра
Д.	Володи́мирові		Світоза́рові
	Володи́миру		Світоза́ру
Зн.	Володи́мира		Світоза́ра
Ор.	Володи́миром		Світоза́ром
М.	при Володи́мирові		Світоза́рові
Кл.	Володи́мире		Світоза́ре
Н.	Оле́г	Фрідрі́х	Явту́х
Р.	Оле́га	Фрідрі́ха	Явту́ха
Д.	Оле́гові	Фрідрі́хові	Явту́хові
	Оле́гу	Фрідрі́ху	Явту́ху

Зн.		Оле́га	Фрі́дріха	Явтуха́
Ор.		Оле́гом	Фрі́дріхом	Явтухо́м
М.	при	Оле́гові	Фрі́дріхові	Явтухо́ві
Кл.		Оле́гу і Оле́же	Фрі́дріху	Явтуше́

М н о ж и н а

Н.		Павлі́	Анто́ни	Сі́дори
Р.		Павлі́в	Анто́нів	Сі́дорів
Д.		Павла́м	Анто́нам	Сі́дорам
Зн.		Павлі́в	Анто́нів	Сі́дорів
Ор.		Павла́ми	Анто́нами	Сі́дорами
М.	при	Павла́х	Анто́нах	Сі́дорах
Кл.		Павлі́	Анто́ни	Сі́дори
Н.		Володи́мири		Сві́тоза́ри
Р.		Володи́мирів		Сві́тоза́рів
Д.		Володи́мирам		Сві́тоза́рам
Зн.		Володи́мирів		Сві́тоза́рів
Ор.		Володи́мирами		Сві́тоза́рами
М.	при	Володи́мирах		Сві́тоза́рах
Кл.		Володи́мири		Сві́тоза́ри
Н.		Оле́ги	Фрі́дріхи	Явтухи́
Р.		Оле́гів	Фрі́дріхів	Явтухи́в
Д.		Оле́гам	Фрі́дріхам	Явтуха́м
Зн.		Оле́гів	Фрі́дріхів	Явтухи́в
Ор.		Оле́гами	Фрі́дріхами	Явтуха́ми
М.	при	Оле́гах	Фрі́дріхах	Явтуха́х
Кл.		Оле́ги	Фрі́дріхи	Явтухи́

П р и м і т к а. Ім'я *Лев* при відмінюванні має паралельні форми: *Лева́, Лёво́ві* і *Льва́, Льво́ві* та ін.

М' Я К А Г Р У П А

О д н и н а

Н.		Таде́й	Корні́й
Р.		Таде́я	Корні́я
Д.		Таде́єві	Корні́єві
		Таде́ю	Корні́ю
Зн.		Таде́я	Корні́я
Ор.		Таде́єм	Корні́єм
М.	при	Таде́єві	Корні́єві
Кл.		Таде́ю	Корні́ю
Н.		Тере́нь	Ста́сь
Р.		Тере́ня	Ста́ся

Д.		Терене́ві	Ста́сєві
		Тереню́	Ста́сцю
Зн.		Тереня́	Ста́ся
Ор.		Терене́м	Ста́сем
М.	при	Терене́ві	Ста́сєві
Кл.		Тереню́	Ста́сцю
Н.		І́гор	Ла́зар
Р.		І́горя	Ла́заря
Д.		І́горєві	Ла́зарєві
		І́горю	Ла́зарю
Зн.		І́горя	Ла́заря
Ор.		І́горєм	Ла́зарєм
М.	при	І́горєві	Ла́зарєві
Кл.		І́горє	Ла́зарє

М н о ж и н а

Н.		Таде́ї	Корні́ї
Р.		Таде́їв	Корні́їв
Д.		Таде́ям	Корні́ям
Зн.		Таде́їв	Корні́їв
Ор.		Таде́ями	Корні́ями
М.	при	Таде́ях	Корні́ях
Кл.		Таде́ї	Корні́ї

Н.		Терене́	Ста́сі
Р.		Терене́в	Ста́сів
Д.		Тереня́м	Ста́сям
Зн.		Терене́в	Ста́сів
Ор.		Тереня́ми	Ста́сями
М.	при	Тереня́х	Ста́сях
Кл.		Терене́	Ста́сі

Н.		І́горі	Ла́зарі
Р.		І́горів	Ла́зарів
Д.		І́горя́м	Ла́заря́м
Зн.		І́горів	Ла́зарів
Ор.		І́горя́ми	Ла́заря́ми
М.	при	І́горя́х	Ла́заря́х
Кл.		І́горі	Ла́зарі

М І Ш А Н А Г Р У П А

О д н и н а

Н.	До́рош	Лука́ш	Тими́ш
Р.	Доро́ша	Лукаша́	Тимо́ша
Д.	До́рошеві	Лукаше́ві	Тимо́шеві
	До́рошу	Лукашу́	Тимо́шу

Зн.		До́роша	Лукаша́	Тимоша́
Ор.		До́рошем	Лукаше́м	Тимоше́м
М.	при	До́рошеві	Лукаше́ві	Тимоше́ві
Кл.		До́роше	Лукаше́ і Лукашу	Тимоше́

М н о ж и н а

Н.		До́роші	Лукаші́	Тимоші́
Р.		До́рошів	Лукаші́в	Тимоші́в
Д.		До́рошам	Лукаша́м	Тимоша́м
Зн.		До́рошів	Лукаші́в	Тимоші́в
Ор.		До́рошами	Лукаша́ми	Тимоша́ми
М.	при	До́рошах	Лукаша́х	Тимоша́х
Кл.		До́роші	Лукаші́	Тимоші́

Жіночі імена, що в називному відмінку однини мають закінчення -а, -я, належать до іменників І відміни і відмінюються за такими зразками:

Т В Е Р Д А Г Р У П А

О д н и н а

Н.		Га́нна	Варва́ра	Та́їса
Р.		Га́нни	Варва́ри	Та́їси
Д.		Га́нні	Варва́рі	Та́їсі
Зн.		Га́нну	Варва́ру	Та́їсу
Ор.		Га́нною	Варва́рою	Та́їсою
М.	при	Га́нні	Варва́рі	Та́їсі
Кл.		Га́нно	Варва́ро	Та́їсо

Н.		Веро́ніка	Ї́вга	Дома́ха
Р.		Веро́ники	Ї́вги	Дома́хи
Д.		Веро́ниці	Ї́взі	Дома́сі
Зн.		Веро́ніку	Ї́вгу	Дома́ху
Ор.		Веро́нікою	Ї́вгою	Дома́хою
М.	при	Веро́ниці	Ї́взі	Дома́сі
Кл.		Веро́ніко	Ї́вго	Дома́хо

М н о ж и н а

Н.		Га́нни	Варва́ри	Та́їси
Р.		Га́нн	Варва́р	Та́їс
Д.		Га́ннам	Варва́рам	Та́їсам
Зн.		Га́нн	Варва́р	Та́їс
Ор.		Га́ннами	Варва́рами	Та́їсами
М.	при	Га́ннах	Варва́рах	Та́їсах
Кл.		Га́нни	Варва́ри	Та́їси

Н.		Вероні́ки	Ївги	Дома́хи
Р.		Вероні́к	Ївг	Дома́х
Д.		Вероні́кам	Ївгам	Дома́хам
Зн.		Вероні́к	Ївг	Дома́х
Ор.		Вероні́ками	Ївгами	Дома́хами
М.	при	Вероні́ках	Ївгах	Дома́хах
Кл.		Вероні́ки	Ївги	Дома́хи

М'ЯКА ГРУПА

О д н и н а

Н.		Кла́вдія	Соломі́я	Ната́ля
Р.		Кла́вдії	Соломі́ї	Ната́лі
Д.		Кла́вдії	Соломі́ї	Ната́лі
Зн.		Кла́вдію	Соломі́ю	Ната́лю
Ор.		Кла́вдією	Соломі́єю	Ната́лею
М.	при	Кла́вдії	Соломі́ї	Ната́лі
Кл.		Кла́вдіє	Соломі́є	Ната́лю

Н.		Мо́тря	Та́ся
Р.		Мо́трі	Та́сі
Д.		Мо́трі	Та́сі
Зн.		Мо́трю	Та́сю
Ор.		Мо́трею	Та́сею
М.	при	Мо́трі	Та́сі
Кл.		Мо́тре	Та́сю

М н о ж и н а

Н.		Кла́вдії	Соломі́ї	Ната́лі
Р.		Кла́вдій	Соломі́й	Ната́ль
Д.		Кла́вдіям	Соломі́ям	Ната́лям
Зн.		Кла́вдій	Соломі́й	Ната́ль
Ор.		Кла́вдіями	Соломі́ями	Ната́лями
М.	при	Кла́вдіях	Соломі́ях	Ната́лях
Кл.		Кла́вдії	Соломі́ї	Ната́лі

Н.		Мо́трі	Та́сі
Р.		Мо́тр	Та́сь
Д.		Мо́трям	Та́сям
Зн.		Мо́тр	Та́сь
Ор.		Мо́трями	Та́сями
М.	при	Мо́трях	Та́сях
Кл.		Мо́трі	Та́сі

П р и м і т к а 1. Кінцеві приголосні основи г, к, х в іменах цієї відміни в давальному та місцевому відмінках перед закінченням -і змінюються на з, ц, с: *Інга* — *Інзі*, *Ольга* —

О́льзі, Ї́вга — Ї́ві, Ода́рка — Ода́рці, Пала́жка — Пала́жці, Дома́ха — Дома́сі, Соло́ха — Соло́сі, Явдо́ха — Явдо́сі.

П р и м і т к а 2. В іменах типу *Ода́рка*, *Пара́ска* в родовому відмінку множини в кінці основи між приголосними з'являється звук о: *Ода́рок*, *Пара́сок*.

П р и м і т к а 3. В іменах типу *Антін*, *Про́кіп*, *Не́стір*, *Ничі́пір*, *Сиді́р*, *Фе́дір*, *Тимі́ш* і пишеться тільки в називному відмінку, в непрямих відмінках — о (*Анто́на*, *Про́копа*, *Не́стора*, *Ничі́пара*, *Сидо́ра*, *Фе́дора*, *Тимоша́*; *Анто́ном*, *Про́копом*, *Не́стором*, *Ничі́поров*, *Сидоро́м* та ін.), але: *Авені́р* — *Авені́ра*, *Авені́ром*; *Лаврі́н* — *Лаврі́на*, *Лаврі́ном*; *Олефі́р* — *Олефі́ра*, *Олефі́ром*.

П р и м і т к а 4. Імена, що в називному відмінку закінчуються на -р, у родовому відмінку твердої групи мають -а: *Ві́ктор* — *Ві́ктора*, *Ла́вр* — *Ла́вра*, *Мака́р* — *Мака́ра*, *Сві́тозар* — *Сві́тозара*, імена м'якої групи мають -я: *І́гор* — *І́горя*, *Ке́сар* — *Ке́саря*, *Ла́зар* — *Ла́заря*, *Це́зар* — *Це́заря*.

Жіночі імена, що в називному відмінку однини закінчуються на приголосний, належать до іменників III відміни і відмінюються за такими зразками:

О д н и н а

Н.	Любо́в	Ніне́ль
Р.	Любові́	Ніне́лі
Д.	Любові́	Ніне́лі
Зн.	Любо́в	Ніне́ль
Ор.	Любо́в'ю	Ніне́ллю
М.	при Любо́ві	Ніне́лі
Кл.	Любо́ве	Ніне́ле

П р и м і т к а. Форми непрямих відмінків множини від таких імен уживаються рідко.

Увага! У звертаннях, що складаються із загальної назви та імені, закінчення кличного відмінка набуває і загальна назва, і власне ім'я: *добродію Дмитре, брате Іва́не, сестро Михайлі́но*.

Особливості творення та відмінювання форм по батькові

У чоловічих іменах по батькові пишеться суфікс -ович, якщо ім'я відмінюється за твердою чи мішаною групою або закінчується на р, і суфікс -ьович (-йович), якщо ім'я відмінюється за м'якою групою: *Петро́вич*, *Се́менович*, *Карпо́вич*, *Дорошо́вич*, *Лазаро́вич* і *Васі́льович*, *Олексі́йович*, *Сергі́йович*.

У жіночих іменах по батькові перед суфіксом -н(а) завжди пишеться -ів (-ів): *Петрівна, Михайлівна, Василівна, Сергіївна*.

Увага! Не можна за зразком чоловічих форм по батькові писати *Оксана Васильовна (Миколайовна, Юрійовна та ін.)*.

Паралельні форми по батькові утворюються від імені *Яків* — *Якович, Яківна* і рідше *Яковлевич, Яковлівна*.

Деякі особливості в утворенні форм по батькові мають чоловічі імена, що в називному відмінку закінчуються на -а, -я, яким властиві граматичні ознаки іменників жіночого роду. Від більшості з них форми по батькові утворюються за допомогою суфіксів -ович, -івна: *Йона* — *Йонович, Йонівна*; *Микита* — *Микитович, Микитівна*; *Міна* — *Мінович, Мінівна*; *Сіла* — *Сілович, Силівна* та под. Деякі імена цього типу мають паралельні форми по батькові: *Кузьма* — *Кузьмич, Кузьмівна* і *Кўзьмович, Кўзьмівна*; *Лука* — *Лукіч, Луківна* і *Лўкович, Лўківна*; *Хома* — *Хомович, Хомівна* і *Хоміч, Хомівна*.

Від імені *Ілля* форми по батькові — *Ілліч, Іллівна*, від *Микола* — *Миколайович, Миколаївна* і (рідше) — *Миколович, Миколівна*.

Форми по батькові від офіційних подвійних імен на зразок *Богдан-Юрій* утворюються звичайно від першого імені (Олексій *Богданович*, Ірина *Богданівна*), але за бажанням рідних під час реєстрації новонароджених може бути зареєстрована форма по батькові й від другого імені (Олексій *Юрійович*, Ірина *Юрійвна*). Зрідка трапляються давні записи, де форма по батькові складається з обох імен: Олексій *Богдан-Юрійович*, Ірина *Богдан-Юрійвна*. У цьому випадку перше ім'я не відмінюється (книжка Олексія *Богдан-Юрійовича*, стаття Ірини *Богдан-Юрійвни* тощо).

Форми по батькові відмінюються за такими зразками:

При чоловічих іменах

- Н. Іван Петрович (Васильович, Олексійович, Ілліч)
- Р. Івана Петровича (Васильовича, Олексійовича, Ілліча)
- Д. Іванові Петровичу (Васильовичу, Олексійовичу, Іллічу)
- Зн. Івана Петровича (Васильовича, Олексійовича, Ілліча)
- Ор. Іваном Петровичем (Васильовичем, Олексійовичем, Іллічем)
- М. при Іванові Петровичу (Васильовичу, Олексійовичу, Іллічу)
- Кл. Іване Петровичу (Васильовичу, Олексійовичу, Іллічу)

При жіночих іменах

- Н. Ганна Петрівна (Василівна, Олексіївна, Іллівна)
- Р. Ганни Петрівни (Василівни, Олексіївни, Іллівни)

- Д. Ганні Петрівні (Васи́лівні, Олексі́ївні, Іллі́вні)
 Зя. Ганну Петрівну (Васи́лівну, Олексі́ївну, Іллі́вну)
 Ор. Ганною Петрівною (Васи́лівною, Олексі́ївною, Іллі́вною)
 М. при Ганні Петрівні (Васи́лівні, Олексі́ївні, Іллі́вні)
 Кл. Ганно Петрівно (Васи́лівно, Олексі́йно, Іллі́вно)

Увага! Не можна писати й говорити *Ганни Петрівної* (“Контрольна робота *Ганни Петрівни* Шевчук”, а не: “Контрольна робота *Ганни Петрівної* Шевчук”), *Ганні Петрівній* (“Залишу доручення *Ганні Петрівні*”, а не: “Залишу доручення *Ганні Петрівній*”).

Слід пам'ятати також, що форми по батькові при чоловічих іменах завжди мають в орудному відмінку закінчення -ем (а не -ом): “Зустрівся з *Олексánдром Андрійовичем* і з *Сергієм Карповичем*”.

П р и м і т к а 1. У звертаннях, що складаються з двох власних назв — імені та по батькові, — обидва слова вживаються у кличному відмінку: *Сергію Петровичу, Назаре Андрійовичу* (не можна писати й говорити: *Назар Андрійович* або *Назар Андрійовичу* і т. ін.).

П р и м і т к а 2. Коли в тексті трапляються поряд загальна назва, прізвище, ім'я та по батькові чоловічого роду, слід уникати одноманітних відмінкових закінчень і вживати паралельно закінчення -ові, -еві (-єві) та -у, -ю: директорові *Тарáсу Самійловичу Бондарéнкові*; учителеві *Семену Яковичу Півторакóві* та под.

Правопис прізвищ

Способи творення українських прізвищ та особливості їх відмінювання

Українські прізвища відзначаються великою різноманітністю як щодо джерел виникнення, так і щодо граматичної будови.

Прізвища належать до розряду іменників, але за походженням, будовою та особливостями відмінювання їх ділять на дві групи: прізвища прикметникового типу та прізвища іменникового типу.

Прізвища прикметникового типу

До цієї групи належать:

1. Прізвища у формі повних прикметників і дієприкметників, що мають у називному відмінку **-ий (-ій)** у чоловічих прізвищах: *Бідний, Боровий, Швидкий, Городній, Ніжний, Плахотний, Бітий, Шитий, Мальований, Наливаний, Невінчаний, Писаний, Погорілий* та **-а, -я** — у жіночих: *Бідна, Борова, Швидка, Городня, Ніжня, Плахотня, Біта, Шита, Мальована, Наливана, Невінчана, Писана, Погоріла*.

Досить поширений різновид прізвищ цієї групи має суфікси **-ськ-, -цьк-, -зьк-**: *Білоцерківський (-ська), Волоцький (-ська), Горницький (-цька), Збанацький (-цька), Яворницький (-цька), Сиволозький (-зька)* та ін.

Ці прізвища відмінюються як прикметники твердої або м'якої групи¹:

ТВЕРДА ГРУПА

Чоловічі

Н. Гайовий
Р. Гайового

Швидкий Писаний
Швидкого Писаного

¹ Зразки відмінювання прізвищ тут і далі подаємо лише в однині.

Д.		Гайово́му	Швидко́му	Пи́саному
Зн.		Гайово́го	Швидко́го	Пи́саного
Ор.		Гайови́м	Швидки́м	Пи́саним
М.	при	Гайово́му	Швидко́му	Пи́саному
		Гайови́м	Швидки́м	Пи́сани́м

Н.		Лагоди́нський	Яворни́цький
Р.		Лагоди́нського	Яворни́цького
Д.		Лагоди́нському	Яворни́цькому
Зн.		Лагоди́нського	Яворни́цького
Ор.		Лагоди́нським	Яворни́цьким
М.	при	Лагоди́нському	Яворни́цькому
		Лагоди́нськи́м	Яворни́цьки́м

Н.		Водола́зький
Р.		Водола́зького
Д.		Водола́зькому
Зн.		Водола́зького
Ор.		Водола́зьким
М.	при	Водола́зькому
		Водола́зьки́м

Жіночі

Н.		Гайова́	Швидка́	Пи́сана
Р.		Гайово́ї	Швидко́ї	Пи́саної
Д.		Гайові́й	Швидкі́й	Пи́сані́й
Зн.		Гайову́	Швидку́	Пи́сану
Ор.		Гайово́ю	Швидко́ю	Пи́саною
М.	при	Гайові́й	Швидкі́й	Пи́сані́й

Н.		Лагоди́нська	Яворни́цька
Р.		Лагоди́нської	Яворни́цької
Д.		Лагоди́нській	Яворни́цькій
Зн.		Лагоди́нську	Яворни́цьку
Ор.		Лагоди́нською	Яворни́цькою
М.	при	Лагоди́нській	Яворни́цькій

Н.		Водола́зька
Р.		Водола́зької
Д.		Водола́зькій
Зн.		Водола́зьку
Ор.		Водола́зькою
М.	при	Водола́зькій

М'ЯКА ГРУПА

Чоловічі

Н.		Горóдній	Ни́жній
Р.		Городнього	Нижнього

Д.	Горóдньому	Ни́жньому
Зн.	Горóдного	Ни́жного
Ор.	Горóднім	Ни́жнім
М.	при Горóдньому	Ни́жньому
	Горóднім	Ни́жнім

Жіночі

Н.	Горóдня	Ни́жня
Р.	Горóдної	Ни́жньої
Д.	Горóдній	Ни́жній
Зн.	Горóдню	Ни́жню
Ор.	Горóдною	Ни́жньою
М.	при Горóдній	Ни́жній

2. Прізвища, що походять від нечленних (коротких) форм якісних та відносних прикметників (*Буй, Глух, Куц, Молод*), нечленних форм дієприкметників (*Бажан, Рубан, Припхан, Продан*).

Ці прізвища втратили граматичні ознаки прикметників (дієприкметників) і відмінюються як іменники твердої, м'якої або мішаної групи II відміни.

ТВЕРДА ГРУПА М'ЯКА ГРУПА

Н.	Молод	Глух	Буй
Р.	Молода	Глуха	Бую
Д.	Молодові	Глухові	Буві
	Молоду	Глуху	Бую
Зн.	Молода	Глуха	Бую
Ор.	Молодом	Глухом	Буюм
М.	при Молодові	Глухові	Буві
	Молоду	Глуху	Бую
	Молоді	Глусі	Буйі

Жіночі прізвища цього типу не відмінюються: *Марія Молод (Глух, Буй, Куц), Марії Молод (Глух, Буй, Куц), Марією Молод (Глух, Буй, Куц)* та ін.

3. Прізвища, що мають форму присвійних прикметників, виникли здебільшого як назви сина (дочки) від імені чи прізвиська батька або матері й утворилися за допомогою суфіксів *-ів (-їв), -ов, -ев (-єв), -ин (-їн)*: *Андрі́хів, Грі́цьків, Ку́ців, Кі́рчів, Лє́сів, Ста́сів, Яцкі́в, Гурє́їв, Зє́ров, Дю́мчин, Ільї́н*. Сюди ж належать прізвища на *-ишин (-їшин)*, утворені від назви матері на *-иха*: *Івані́шин* (син Іванихи), *Яремчі́шин* (син Яремчихи), *Яці́шин* (син Яцихи), *Дячі́шин* (син дячихи), *Андрі́йшин* (син Андріїхи) тощо.

Такі прізвища відмінюються за зразками:

Ч о л о в і ч і

Н.	Лесів	Андріїв	Зеров
Р.	Лесева	Андрієва	Зерова
Д.	Лесеву	Андрієву	Зерову
Зн.	Лесева	Андрієва	Зерова
Ор.	Лесевим	Андрієвим	Зеровим
М.	при Лесеву	Андрієву	Зерову
Н.	Григор'єв	Олексин	
Р.	Григор'єва	Олексина	
Д.	Григор'єву	Олексинові	
		Олексину	
Зн.	Григор'єва	Олексина	
Ор.	Григор'євим	Олексиним	
М.	при Григор'єву	Олексині	
		Олексинові	
		Олексину	
Н.	Гоїн	Степанишин	
Р.	Гоїна	Степанишина	
Д.	Гоїнові	Степанишинові	
	Гоїну	Степанишину	
Зн.	Гоїна	Степанишина	
Ор.	Гоїним	Степанишиним	
М.	при Гоїні	Степанишині	
	Гоїнові	Степанишинові	
	Гоїну	Степанишину	
Н.	Грицаїшин	Яремчішин	
Р.	Грицаїшина	Яремчішина	
Д.	Грицаїшинові	Яремчішинові	
	Грицаїшину	Яремчішину	
Зн.	Грицаїшина	Яремчішина	
Ор.	Грицаїшиним	Яремчішиним	
М.	при Грицаїшині	Яремчішині	
	Грицаїшинові	Яремчішинові	
	Грицаїшину	Яремчішину	

У прізвищах на -ів звук і чергується з о після твердих приголосних (*Степанів — Степанова*, бо *Степан*; *Якимів — Якимова*, бо *Яким*) і з е після м'яких та шиплячих приголосних, (*Іванців — Іванцева*, бо *Іванець*; *Лукашів — Лукашева*, бо *Лукаш*).

Ж і н о ч і

Н.	Лесева	Андрієва	Зерова
Р.	Лесеві	Андрієвої	Зерові
Д.	Лесевій	Андрієвій	Зеровій
Зн.	Лесеву	Андрієву	Зерову
Ор.	Лесевою	Андрієвою	Зеровою
М.	при Лесевій	Андрієвій	Зеровій

Н.	Григор'єва	Олеська
Р.	Григор'євої	Олеської
Д.	Григор'євій	Олеській
Зн.	Григор'єву	Олеському
Ор.	Григор'євою	Олеською
М.	при Григор'євій	Олеській
Н.	Гоїна	Степанішина
Р.	Гоїної	Степанішиної
Д.	Гоїній	Степанішиній
Зн.	Гоїну	Степанішину
Ор.	Гоїною	Степанішиною
М.	при Гоїній	Степанішиній
Н.	Грицаїшина	Яремчішина
Р.	Грицаїшиної	Яремчішиної
Д.	Грицаїшиній	Яремчішиній
Зн.	Грицаїшину	Яремчішину
Ор.	Грицаїшиною	Яремчішиною
М.	при Грицаїшиній	Яремчішиній

Увага! У деяких місцевостях України жіночі прізвища на *-ів* збігаються з чоловічими, як-от: *Оксана Михайлів, Любов Гриців, Тетяна Луців*. У таких випадках вони сприймаються як іменники і не відмінюються (*Оксани Михайлів, Оксани Михайлів, Таїси Гриців, Таїси Гриців, Тетяни Луців, Тетяни Луців*).

Слід підкреслити, що останнім часом у правило про відмінювання прізвищ на *-ів, -їв* внесено зміну. Ще донедавна відмінювання за типом *Федорів — Федорівка — Федоріву, Лесів — Лесівка — Лесіву* та ін. вважалося ненормативним. Але у зв'язку з тим, що правило про чергування і з о, е в непрямих відмінках таких прізвищ не знайшло одностайної підтримки в сучасній мовній практиці², найновіші правописні джерела рекомендують вважати нормативними обидва варіанти відмінювання — з чергуванням і без нього. Див., зокрема, зразки відмінювання, подані в довіднику “Культура української мови” за редакцією В. М. Русанівського (К., Либідь, 1990, с. 117 — 178) та в “Українському правописі” (1993, с. 106 — 107).

До іменникових, а не прикметникових прізвищ належать також прізвища з суфіксом *-ин*, що означали національну на-

² Це можна пояснити тим, що о, е, які з'являються в непрямих відмінках, ускладнюють виведення при потребі правильної форми називного відмінка. Так, наприклад, словосполучення типу “твори Федорова”, “присвоєно звання Федорову”, “зустріч із Федоровим” немовби провокують появу форми називного відмінка *Федоров*, що суперечить документальному українському прізвищу *Федорів*.

лежність: *Воло́шин, Грузи́н, Сербин, Ту́рчин*. Орудний відмінок однини в чоловічих прізвищах цього типу має закінчення -ом (а не -им): *Сергієм Воло́шином, Петро́м Сербино́м* та ін.

Жіночі прізвища цього типу, однозвучні з чоловічими, не відмінюються: *Ольга Грузи́н, Ольги Грузи́н, Ользі Грузи́н* і т. д.

Прізвища іменникового типу

До цієї групи належать:

1. Прізвища, утворені лексико-семантичним способом, тобто від імен та загальних назв без зміни їх форми: *Дорош, Севери́н, Жайворонок, Пацюк, Кали́на, Куліш, Пиріг, Кушні́р, Швайка, Сі́ша, Жи́ла, До́ля* та ін.

2. Прізвища, утворені морфологічним способом, зокрема за допомогою таких суфіксів: -ак (-як), -ань, -ар, -ач, -ег(а), -евич, -ейко, -енко, -ець, -ик, -ил(о), -ич, -ище, -к(о), -ник, -ович, -ок, -ук(-юк), -ун, -унь, -ура (-юра), -усь, -ух(-юх), -чак, -чук. Наприклад: *Лисак, Щербак, Подоляк, Брюхань, Довгань, Зубань, Губар, Бородач, Брова́ч, Здорове́га, Ваське́вич, Гальке́вич, Даниле́йко, Васи́ленко, Ковале́нко, Іване́ць, Умане́ць, Ковали́к, Бурчи́ло, Горпи́нич, Рудич, Павлі́ще, Сми́шко, Лінник, Скри́пник, Дани́лович, Бу́рячок, Пётру́к, Рома́нюк, Сердю́к, Моргу́н, Сви́стун, Шпо́ртун, Бра́тунь, Кошту́ра, Козю́ра, Бра́тусь, Ста́рух, Савча́к, Ільчу́к, Паламарчу́к* та ін.

Українські прізвища іменникового типу творяться також префіксальним (*Небрат, При́стінка*) та префіксально-суфіксальним способами (*Безпа́лько, Безру́чко, Вихопе́нь, Забу́жан, Загі́рняк, Переверту́н, Переде́рій, Посове́нь* та ін.).

Зрідка трапляються прізвища, що скам'яніли в певній граматичній формі, як-от: *Дави́да, Сви́рида* (родовий відмінок від імен *Дави́д, Сви́рид*), *Микове́ят, Про́цев'ят* (родовий відмінок множини іменників середнього роду з суфіксом -ат (-ят)).

Іноді прізвища виникають унаслідок опущення тих чи інших елементів. Наприклад, у віддієслівних утвореннях: ревіти — *Ре́ва*, рюмати — *Рю́ма*, шептати — *Ше́пта*, шпор-тати — *Шпо́рта* або відприкметникові: гнідий — *Гни́дь*, рудий — *Рудь* і под.

3. Прізвища, утворені синтаксично-морфологічним спосо-бом, тобто складанням основ різних частин мови: двох іменників (*Вовкотру́б*), прикметника та іменника (*Голобо-ро́дько, Довгоши́я, Рябоша́пка, Рябокля́ч, Суходу́б, Тонкошкі́ур*); іменника та дієслова (*Вовкода́в, Коро́їд*); дієслова та іменника (*Гризоду́б, Дері́земля, Ори́дорога, На́гнибі́да, Пали́вода*); прислівника та дієслова (*Дармогра́й, Легко-сту́п*); числівника та іменника (*Півтора́дні, Семиро́зум, Шесто́пал*) та ін.

Увага! Складні прізвища пишуться разом, у тому числі й ті, що утворилися від наказової форми дієслова та іменника (*Дериземля, Підкуймуха, Тягнирядно, а не Дері-Земля, Підкуй-Муха, Тягни-Рядно*) чи з цілих словосполучень: *Добрий-день, Панібудьласка, Отченаш, Нетахата* тощо.

Окремо (і кожне слово з великої літери) пишуться прізвиська, що складаються з кількох слів на зразок: *Іван Волове Око, Степан Тигряча Смерть*.

Усі прізвища іменникового типу (незалежно від способу творення), які закінчуються на -а(-я), відмінюються як іменники І відміни:

ТВЕРДА ГРУПА

Н.	Танцю́ра	Мажу́га	Заволо́ка
Р.	Танцю́ри	Мажу́ги	Заволо́ки
Д.	Танцю́рі	Мажу́зі	Заволо́ці
Зн.	Танцю́ру	Мажу́гу	Заволо́ку
Ор.	Танцю́рою	Мажу́гою	Заволо́кою
М.	при Танцю́рі	Мажу́зі	Заволо́ці

Н.	Масо́ха	Гречу́ха
Р.	Масо́хи	Гречу́хи
Д.	Масо́сі	Гречу́сі
Зн.	Масо́ху	Гречу́ху
Ор.	Масо́хою	Гречу́хою
М.	при Масо́сі	Гречу́сі

М'ЯКА ГРУПА

Н.	Головн́я	Гамалі́я
Р.	Головн́і	Гамалі́ї
Д.	Головн́і	Гамалі́ї
Зн.	Головн́ю	Гамалі́ю
Ор.	Головн́ею	Гамалі́єю
М.	при Головн́і	Гамалі́ї

Н.	Кияни́ця	Куче́ря
Р.	Кияни́ці	Куче́рі
Д.	Кияни́ці	Куче́рі
Зн.	Кияни́цю	Куче́рю
Ор.	Кияни́цею	Куче́рею
М.	при Кияни́ці	Куче́рі

МПШАНА ГРУПА

Н.	Ганжа́	Гарку́ша
Р.	Ганжі́	Гарку́ші
Д.	Ганжі́	Гарку́ші
Зн.	Ганжу́	Гарку́шу
Ор.	Ганжею́	Гарку́шею
М.	при Ганжі́	Гарку́ші

Н.	Саранча́	Гу́ща
Р.	Саранчі́	Гу́щі
Д.	Саранчі́	Гу́щі
Зн.	Саранчу́	Гу́щу
Ор.	Саранчею́	Гу́щею
М.	при Саранчі́	Гу́щі

Увага! Прізвища типу *Гайдученя, Зубеня, Сергієня*, що походять від слів IV відміни *гайдученя, зубеня, Сергієня*, разом із зміною наголосу втратили при відмінюванні суфікс -ат (-ят) і також відмінюються, як усі прізвища на -а(-я), за типом іменників I відміни: *Іва́н Зубе́ня — Іва́на Зубе́ні, Іва́нові (Іва́ну) Зубе́ні, Іва́на Зубе́ню, Іва́ном Зубе́нем, при Іва́нові (Іва́ні) Зубе́ні.*

Жіночі прізвища на -а(-я) відмінюються так, як і чоловічі: *Га́нна Танцю́ра (Масо́ха, Головня́, Кия́ниця та ін.), Га́нни Танцю́ри (Масо́хи, Головні́, Кия́ниці та ін.), Га́нні Танцю́рі (Масо́сі, Головні́, Кия́ниці та ін.).*

Увага! У чоловічих і жіночих прізвищах цього типу в давальному та місцевому відмінках однини приголосні г, к, х чергуються із з, ц, с: *Мажу́га — Мажу́зі, Заволо́ка — Заволо́ці, Гречу́ха — Гречу́сі* тощо.

П р и м і т к а. Українські чоловічі й жіночі прізвища на -а, -я в російській мові відмінюються як іменники відповідної групи I відміни: *Ива́н (О́льга) Шканды́ба, Ива́на (О́льги) Шканды́бы, Ива́ну (О́льге) Шканды́бе, с Ива́ном (О́льгой) Шканды́бой та ін.; Пе́тр (Наде́жда) Головня́, Петра́ (Наде́жды) Головні́, Петра́ (Наде́жде) Головні́, с Петро́м (Наде́ждой) Головні́й і т. д.; Васи́лий (А́нна) Гарку́ша, Васи́лия (А́нны) Гарку́ши, Васи́лю (А́нне) Гарку́ше, с Васи́лием (А́нной) Гарку́шей та ін.*³

Прізвища іменникового типу, що закінчуються на твердий чи м'який приголосний, на -й та -о (з попереднім твердим або м'яким приголосним), відмінюються як іменники відповідної групи II відміни:

ТВЕРДА ГРУПА

Н. Бабенко́	Покоти́ло
Р. Бабенка́	Покоти́ла
Д. Бабенко́ві	Покоти́лові
Бабенку́	Покоти́лу
Зн. Бабенка́	Покоти́ла

³ Випадки невідмінювання такого типу прізвищ (російською мовою), які подекуди трапляються, слід вважати відхиленням від норми.

Ор. М.	при	Бабе́нком Бабе́нкові Бабенку	Покоти́лом Покоти́лові Покотилу
Н. Р. Д.		Кривоні́с Кривоні́са Кривоні́сові Кривоні́су	Довже́нок Довже́нка Довже́нкові Довже́нку
Зн. Ор. М.	при	Кривоні́са Кривоні́сом Кривоні́сові Кривоні́су	Довже́нка Довже́нком Довже́нкові Довже́нку
Н. Р. Д.		Гуля́йві́тер Гуля́йві́тра Гуля́йві́трові Гуля́йві́тру	
Зн. Ор. М.	при	Гуля́йві́тра Гуля́йві́тром Гуля́йві́трові Гуля́йві́тру	
Н. Р. Д.		Конвіса́р Конвіса́ра Конвіса́рові Конвіса́ру	Со́кур Со́кура Со́курові Со́куру
Зн. Ор. М.	при	Конвіса́ра Конвіса́ром Конвіса́рові Конвіса́ру	Со́кура Со́куром Со́курові Со́куру

М'ЯКА ГРУПА

Н. Р. Д.		Лоба́нь Лобаня́ Лобане́ві Лобаню́	Брату́сь Братуся́ Братусе́ві Братусю́	Кре́котень Кре́котня Кре́котневі Кре́котню́
Зн. Ор. М.	при	Лобаня́ Лобане́м Лобане́ві Лобаню́	Братуся́ Братусе́м Братусе́ві Братусю́	Кре́котня Кре́котнем Кре́котневі Кре́котню́
Н. Р. Д.		Корні́єць Корні́йця Корні́йцеві Корні́йцю	Балабе́й Балабе́я Балабе́єві Балабею́	
Зн. Ор. М.	при	Корні́йця Корні́йцем Корні́йцеві Корні́йцю	Балабе́я Балабе́єм Балабе́єві Балабею́	

Н.		Бурля́й	Гуржі́й
Р.		Бурля́я	Гуржі́я
Д.		Бурля́єві	Гуржі́єві
		Бурля́ю	Гуржі́ю
Зн.		Бурля́я	Гуржі́я
Ор.		Бурля́єм	Гуржі́єм
М.	при	Бурля́єві	Гуржі́єві
		Бурля́ю	Гуржі́ю
Н.		Іва́н'ю	Бо́ндар
Р.		Іва́ня	Бо́ндаря
Д.		Іва́неві	Бо́ндаре́ві
		Іва́ню	Бо́ндарю
Зн.		Іва́ня	Бо́ндаря
Ор.		Іва́нем	Бо́ндарем
М.	при	Іва́неві	Бо́ндаре́ві
		Іва́ню	Бо́ндарю
		Іва́ні	

МІШАНА ГРУПА

Н.		Корж	Кайда́ш	Драч
Р.		Коржа́	Кайда́ша	Драча́
Д.		Корже́ві	Кайда́шеві	Драче́ві
		Корж́у	Кайда́шу	Драчу́
Зн.		Коржа́	Кайда́ша	Драча́
Ор.		Корже́м	Кайда́шем	Драче́м
М.	при	Корже́ві	Кайда́шеві	Драче́ві
		Корж́у	Кайда́шу	Драчу́
Н.		Леонто́вич	Куш	Скляр
Р.		Леонто́вича	Куша́	Скляра́
Д.		Леонто́вичеві	Куще́ві	Скляре́ві
		Леонто́вичу	Куш́у	Скляру́
Зн.		Леонто́вича	Куша́	Скляра́
Ор.		Леонто́вичем	Куше́м	Скляре́м
М.	при	Леонто́вичеві	Куще́ві	Скляре́ві
		Леонто́вичу	Куш́у	Скляру́

П р и м і т к а 1. Прізвища, що закінчуються на -р, належать до трьох груп: твердої, м'якої або мішаної. За типом твердої групи відмінюються всі прізвища на -р, крім тих, що мають у своєму складі -ар(-яр): *Віхор — Віхора..., Комар — Комара..., Кушнір — Кушніра..., Снігур — Снігура...* До м'якої групи належить частина прізвищ із суфіксом -ар: *Бондар — Бондаря..., Грабар — Грабаря..., Коцар — Коцаря..., Крамар — Крамаря..., Пушкар — Пушкаря..., Січка́р — Січка́ря..., Токар — Тока́ря..., Чубар — Чуба́ря...*; до мішаної групи — утворення з суфіксом -яр: *Дігтяр — Дігтя́ра..., Козяр — Козя́ра...*

Традиційно прізвища *Гончар* (хоч *гончар* — *гончаря*, *гончареві*...) і *Гайдар* відмінюються за типом твердої, а не м'якої групи.

П р и м і т к а 2. Чоловічі прізвища типу *Миков'ят*, *Процев'ят*, які походять від родового відмінка множини іменників середнього роду з суфіксом *-ат(-ят)*, відмінюються за типом II відміни, як і всі інші прізвища, що закінчуються на приголосний: *Миков'ят* — *Миков'ята*, *Миков'атові* (*Миков'яту*), *Миков'ятом*, при *Миков'атові* (*Миков'яту*).

За типом II відміни змінюються і чоловічі прізвища на зразок *Рись* — *Ріся*, *Рисеві* (*Рісю*), *Ріся*, *Рисем*, при *Рисеві* (*Рісю*); *Розкіш* — *Розкоша*, *Розкошеві* (*Розкошу*), *Розкошем*, при *Розкошеві* (*Розкошу*), хоч утворені вони від іменників жіночого роду III відміни, які відмінюються по-іншому: *риць* — *рісі*, *рісі*, *риць*, *ріссю*, на *рісі*.

Увага! При відмінюванні іменникових прізвищ типу іменників II відміни відбувається чергування:

а) голосні *о, е* чергуються в закритому складі з *і*: *Біловіл* — *Біловіла*, *Сивокінь* — *Сивоконя*, *Кіт* — *Котіа*, *Чіп* — *Чопіа*, *Корінь* — *Кореня*, *Перебийніс* — *Перебийноса* та ін.;

б) голосні *о, е* чергуються з нульовим звуком (випадають): *Гачок* — *Гачка*, *Довженок* — *Довженка*, *Жайворонок* — *Жайворонка*, *Задніпрянець* — *Задніпряця*, *Кривень* — *Кривня*, *Майстер* — *Майстра* та ін.

П р и м і т к а. У прізвищах *Жнець*, *Швець* при відмінюванні не відбувається перестановка голосного *е*: *Жнець* — *Жнеця*, *Швець* — *Швеця* (хоч *жнець* — *женця*, *шевець* — *шевеця*). Не спрощується також група приголосних у прізвищі *Чернець*: *Чернець* (хоч *чернець* — *ченця*).

На відміну від однозвучних загальних назв, що мають у родовому відмінку однини закінчення *-у(-ю)*, прізвища в цьому відмінку закінчуються на *-а(-я)*: *Вітер* — *Вітра*, *Сніг* — *Сніга*, *Град* — *Града*, *Мороз* — *Мороза*, *Холод* — *Холода*, *Гай* — *Гая*, *Галас* — *Галаса*, *Голод* — *Голода*, *Борщ* — *Борща*, *Квас* — *Кваса*, *Мед* — *Меда*.

Жіночі іменникові прізвища типу іменників II відміни не відмінюються: *Марія Бабенко* (*Петренко*, *Довженок*, *Сокур*, *Братусь*, *Корнієць*, *Бурлай*, *Бондар*, *Процев'ят*), *Марії Бабенко* (*Петренко*, *Довженок*, *Сокур*, *Братусь*, *Корнієць*, *Бурлай*, *Бондар*, *Процев'ят*), *Марією Бабенко* (*Петренко*, *Довженок*, *Процев'ят* та ін.).

П р и м і т к а 1. Чоловічі прізвища типу *Гомоляко* (від *Гомоляка*), *Задирако* (від *Задирака*), *Рево* (від *Рева*), *Скибо* (від *Скиба*), *Сороко* (від *Сорока*), *Шакало* (від *Шакал*), які іноді безпідставно вважають невідмінюваними, слід відмінювати за II відмінкою: *Іван Задирако* (*Рєво*, *Сороко*, *Шакало*), *Івана Задирака* (*Рєва*, *Сорока*, *Шакала*), *Івану Задиракові* (*Рєвові*, *Сорокові*, *Шакалові*) тощо.

Жіночі прізвища цього типу не відмінюються: *Марія Задирако (Рєво, Сорєко, Шакало), Марїї Задирако (Рєво, Сорєко, Шакало)* і т. д.

П р и м і т к а 2. Українські прізвища іменникового типу, що закінчуються на твердий або м'який приголосний, на -й та на -о (за винятком тих, що мають закінчення -ко), відмінюються в російській мові, як іменники відповідної групи II відміни: *Васи́лий Покоты́ло (Кривонос, Довженко́к, Конвиса́р, Со́кур, Лоба́н, Брату́сь, Кре́котень, Корни́ец, Балабе́й, Бурля́й, Гуржи́й, Ива́нко, Бо́ндарь, Корж, Кайда́ш, Драч, Леонтови́ч, Куц, Скля́р), Васи́лия Покоты́ла (Кривоноса, Довженка́, Конвиса́ра, Сокура, Лобаня́, Братуся́, Кре́котня, Корни́йца, Балабея́, Бурляя́, Гуржия́, Иваня́, Бондаря́, Коржа́, Кайдаша́, Драча́, Леонтовича́, Куца́, Скляра́)* та ін.

Жіночі прізвища цього типу в російській мові, як і в українській, не відмінюються.

П р и м і т к а 3. Українські чоловічі та жіночі прізвища на -ко в російській мові не відмінюються: *Андре́й (О́льга) Ткаче́нко, Андре́я (О́льги) Ткаче́нко, Андре́ю (О́льге) Ткаче́нко; Па́вел (Ма́рія) Кинько́, Па́вля (Ма́рії) Кинько́, Па́влу (Ма́рии) Кинько́* і т. д.

Випадки відмінювання цих прізвищ за типом II відміни (*Ткаче́нка, Ткаче́нку; Кинька́, Киньку́*) або I відміни (*у Ткаче́нки, с Ткаче́нкой*), які зрідка трапляються в художній літературі, слід вважати ненормативними.

П р и м і т к а 4. Кличний відмінок прізвищ має два нормативні варіанти: *Давиде́нко!, Макове́й!, Мажу́га! і Давиде́нку!, Макове́ю!, Мажу́го!*

У звертаннях, що складаються із загальної назви та чоловічого парізвища, закінчення кличного відмінка може мати не тільки загальна назва, а й прізвище: *па́не Сухомли́н і па́не Сухомли́не, дру́же Пилипе́нко і дру́же Пилипе́нку*. У звертаннях до жінки кличний відмінок має лише загальна назва, напр.: *доброді́йко Васи́ленко*.

Складені чоловічі та жіночі прізвища, що становлять поєднання двох самостійних прізвищ, відмінюються за правилами відмінювання кожної складової частини. Напр.: *Іва́н Чулю́к-Загра́й, Іва́на Чулю́ка-Загра́я, Іванові́ Чулю́ку-Загра́ю; О́льга Чулю́к-Загра́й, О́льги Чулю́к-Загра́й, О́льзі Чулю́к-Загра́й; Петро́ Ткаче́нко-Задні́провський, Петра́ Ткаче́нка-Задні́провського, Петра́ Ткаче́нкові-Задні́провсько́му; О́лена Ткаче́нко-Задні́провська, О́лені Ткаче́нко-Задні́провської, О́лені Ткаче́нко-Задні́провській* та ін.

Коли перша частина складеного чоловічого прізвища чи псевдоніма є короткою і сприймається не як самостійне прізвище, а як прикладка до другого компонента, то, як правило, відмінюється лише друга частина прізвища: *Кос-Анато́льський — Кос-Анато́льського; Май-Дні́прович — Май-*

Дніпро́вича, Цаль-Цалько́ — Цаль-Цалька́, Яр-Кра́вченко — Яр-Кра́вченка і под.

Лише поодинокі українські чоловічі прізвища належать до невідмінюваних, напр.: *Півтора́дні, Леле́*.

Принагідно нагадуємо, що до невідмінюваних в українській (як і в російській) мові належать також російські чоловічі і жіночі прізвища на *-их(-ьх)*, *-ово*, *-аго*; рос. *Игорь (Марія) Больших, Кудреватых, Савиных, Благово, Хитрово, Бураго, Веселаго, Живаго*; *Игоря (Марці) Больших, Кудреватых, Савиных, Благово, Хитрово, Бураго, Веселаго, Живаго* і т. д.; укр. *Ігор (Марія) Большіх, Кудреватих, Савіних, Благово, Хитрово, Бураго, Веселаго, Живаго*; *Ігоря (Марії) Большіх, Кудреватих, Савіних, Благово, Хитрово, Бураго, Весалаго, Живаго* тощо.

П р и м і т к а 1. Форми множини від прізвищ (вони вживаються найчастіше на позначення членів родини) утворюються за аналогією до форм множини загальних слів відповідної відміни: родина *Швидких, Яворницьких, Ніжніх, Глухів, Зерових, Бабенків, Грицайшиних, Леонтовичів, Кайдашів, Драчів* та ін. Не усталилося в мовній практиці вживання форм родового відмінка множини прізвищ I відміни на *-а, -я*: *Георгії* і *Платон Майбороди* — *Георгія* і *Платона Майбород* (і *Майбородів*), *Танцюра* — подружжя *Танцюр* (і *Танцюрів*) тощо.

П р и м і т к а 2. Псевдоніми жінок, що являють собою українські чоловічі імена та прізвища, відмінюються за зразком чоловічих імен і прізвищ: *Марко Вовчок*⁴ — *твори Марка Вовчка*, пам'ятник *Марку (Маркові) Вовчку*; *Грицько Григоренко*⁵ — *Грицька Григоренка, Грицьку (Грицькові) Григоренку* і под.

У російській мові останнім часом намітилася тенденція не відмінювати ці імена і прізвища: произведения *Марко Вовчок*, памятник *Марко Вовчок* і под.

Основні правила правопису українських прізвищ

Як відомо, ім'я — індивідуальна назва тієї чи іншої особи, її не обов'язково передавати своїм дітям. Чоловічі імена ще продовжують жити в наступному поколінні як форми по батькові. Прізвище — спадкове найменування, що переходить із покоління в покоління, є вирішальним при встановленні родинних зв'язків. Грамотне, з дотриманням

⁴ Марко Вовчок (1833 — 1907) — літературний псевдонім Вілнської Марії Олександрівни, по чоловікові — Маркович.

⁵ Грицько Григоренко (1867 — 1924) — літературний псевдонім Олександри Євгенівни Судовщикової-Косач.

літературних норм, реєстрування прізвищ має і соціальне, і культурно-естетичне значення.

Українські прізвища передаються на письмі за загальними нормами правопису українських слів. Проте у ряді випадків при оформленні документів роблять невиправданий відступ від правопису тих загальних слів, які лягли в основу прізвищ. Найчастіше заступається і на є у коренях (*Вёрний, Лёкар, Пехота, Побегайло, Погорелий, Подлесный, Подобед* замість *Вірний, Лікар, Піхота, Побіга́йло, Погорі́лий, Підлі́сний, Піддо́бід* тощо), и на і (*Дубі́на, Калі́та, Ма́лінка, На́ліва́йко, Півова́р, Семікі́з, Скіда́н* замість *Дуби́на, Кали́та, Мали́нка, Налива́йко, Пивова́р, Семикі́з, Скида́н* тощо), и на є (*Убийба́тько, Забейворота́* замість *Убийба́тько, Забийворота́* та под.).

Досить часто звичні для всіх слова з суфіксом -ик у ролі прізвищ безпідставно пом'якшуються: *Во́лик, До́нчик, Козі́к, Колесні́к, Косі́к, Ма́лік, Ні́жнік, Но́вік, Ополони́к, Поді́к, Руди́к, Руба́нік, Ситні́к, Ско́рік, Ста́днік* (треба *Во́лик, До́нчик, Козі́к, Колесни́к, Коси́к, Ма́лик, Ні́жнік, Но́вік, Ополони́к, Поди́к, Руди́к, Руба́нік, Ситни́к, Ско́рік, Ста́днік*).

Нормативна форма прізвищ на -иченко нерідко заступається написанням із кінцівкою -іченко: *Кали́ніче́нко, Миха́йліче́нко, Мірошні́че́нко, Павлі́че́нко, Різни́че́нко, Удові́че́нко* замість *Калини́че́нко, Михайли́че́нко, Мірошни́че́нко, Павличе́нко, Різниче́нко, Удовиче́нко* та ін.).

Грубим відступом від правил українського правопису є подвоєння приголосних у прізвищах типу *Комі́сса́р, Філі́пе́нко, Кири́лле́нко* (треба *Коміса́р, Філіпе́нко, Кирилéнко* тощо), а також пом'якшення р на зразок: *Зо́рька, Серьга́, Ку́харь, Ха́ркін, Ца́рьков, Чми́рь* (треба *Зо́рка, Серга́, Кухар, Ха́ркін, Царко́в, Чми́р*; виняток: *Го́рький*).

Відомо, що більшість українських прізвищ походить від особових імен. Здавалося б, — найпростіше, орієнтуючись на словники, довідники, зберігати звукову оболонку імені і в прізвищах. Але, на превеликий жаль, значні правописні відхилення допускаються саме в коренях відіменних прізвищ: *Кліме́нко* (треба *Климе́нко*, бо *Клим*); *Марі́нюк* (треба *Мироню́к*, бо *Марі́на*); *Міро́нченко* (треба *Миронче́нко*, бо *Мирон*); *Нечі́поренко*, *Нечепоре́нко* (треба *Ничипоре́нко*, бо *Ничи́пир*); *Они́щук, Оне́щук* (треба *Онищу́к*, бо *Они́сько*); *Сімо́ненко* (треба *Симоне́нко*, бо *Сімон*) та ін.

Спотворюються нерідко суфікси, що формують ті чи інші моделі відіменних українських прізвищ: *Іва́нішин, Яре́мишин* (замість *Івани́шин, Яреми́шин*, бо *Івани́ха, Яре́миха*); *Тимчи́шен, Якові́шен* (замість *Тимчи́шин, Якови́шин*); *Ві́вдіч, Мару́сич, Мелані́ч, Мотрі́ч* (замість *Ві́вдич, Мару́сич, Мелани́ч, Мотри́ч*) та ін.

Спинимось коротко на основних правилах правопису українських прізвищ:

1. Літеру и слід писати:

а) у коренях (здебільшого за етимологією слова, від якого походить прізвище): *Шиян* (шия), *Рибенко* (риба), *Кисіль* (кислий), *Глінський* (глина), *Калита* (калита), *Даніленко* (Данило), *Якіменко* (Яким) та ін.

У переважній більшості прізвищ и пишеться після к: *Кізя*, *Кікоть*, *Килімник*, *Кищук*, *Кишк*, *Кишко*, *Скіба*, *Скирда*;

б) у суфіксах: -ич (*Білич*, *Гірич*, *Грімич*, *Дімнич*, *Зінич*, *Маланич*, *Марич*, *Улянич*); -евич, -ович (*Базилевич*, *Буткевич*, *Зіневич*, *Ярошевич*, *Григорович*, *Старикович*, *Якубович*); -ик, -ик(а) (*Андрісик*, *Вусик*, *Дудик*, *Мудрик*, *Федоріка*) (у прізвищах, утворених від основи на -й, слід писати -ік: *Лоїк*, *Майк*); -ишин (*Гребінчийшин*, *Гринишин*, *Дмитрішин*, *Кирилішин*, *Степанишин*, *Шевчийшин*, *Федчийшин*, *Яремчийшин*); -ил(о) (*Ваціло*, *Забаріло*, *Покотіло*, *Шарпило*) (у прізвищах, утворених від основи на -й, слід писати -іло: *Броїло*); -ин(а) (*Гричина*, *Іваніна*, *Петріна*); -иц(я) (*Перепелиця*, *Туляниця*); -ичко (*Павлічко*); -исько (*Данисько*); -иш(е) (*Петріше*, *Павліше*); -иха (*Костіха*, *Павліха*); -инськ(ий), -ицьк(ий) (*Карпинський*, *Микулинський*, *Жилицький*, *Петрицький*);

в) у префіксі при-: *Приймак*, *Приліпко*, *Приструга*, *Пришва*, *Прищєпа*.

2. Літеру і слід писати:

а) у прізвищах, утворених від слів, де і чергується з о або е: *Ведмідь* (*Ведмедя*), *Грім* (*Грома*), *Ківш* (*Ковша*), *Леміш* (*Лемеша*);

б) у прізвищах, де українському і відповідає російське е (на місці давньоруського ѣ): *Білик*, *Недільський*, *Лісний*, *Різник*, *Сірий* тощо;

в) у суфіксі -ій: *Багрій*, *Журбій*, *Заморій*, *Пригодій*, *Яцій*;

г) у префіксі під-: *Підгайний*, *Піддубний*, *Підліпний*, *Підлісний*, *Підсұха*, *Підтіченко*.

3. Літерою ї слід передавати звукосполучення й + і на початку слова або складу: *Їжакевич*, *Зайка*, *Коройд*, *Грицайшин*, *Мануїльський*, *Троїцький*, *Гоїн*, *Роїк*.

4. Апостроф пишеться у прізвищах, як і в загальних назвах, перед йотованими буквами я, ю, є, ї:

а) після губних приголосних (*В'юник*, *Дем'яненко*, *Дерев'янка*, *Дуб'як*, *Жаб'юк*, *М'яло*, *П'явка*, *Солов'яненко*, *Стеф'юк*, *Хом'як*);

б) після твердого р: *Кир'ян*, *Мар'яненко*;

в) після к: *Лук'янець*, *Лук'яненко* та ін. (але за традицією — *Лукіянович*);

г) після префіксів: *З'явин*, *Під'яків*.

Апостроф не пишеться:

а) якщо перед губними приголосними є ще інший приголосний, крім р, який належить до кореня: *Довб'яга, Лихаяк, Ужв'юк*, але *Верб'аний, Карп'юк, Торб'як, Черв'яченко, Щерб'юк*;

б) якщо йотовані вказують на м'якість приголосного р: *Варюта, Жобор'юк, Р'юма, Вар'янський, Г'ирявець, Гм'іря, Рябокляч*.

5. М'який знак пишеться:

а) у кінці прізвищ, що мають м'який приголосний: *Гнідь, Рудь, Дузь, Кисіль, Білокінь, Скрипаль, Карналь, Пронь, Тронь, Гарась, Гресь, Микитась, Кикоть, Шуть, Коць, Луць, Проць*.

П р и м і т к а. Прізвища із кінцевим -ц, утворені від деяких вигуків і звуконаслідувальних слів, а також прізвища іншомовного походження пишуться здебільшого без м'якого знака: *Гоц* (гоцати), *Пац* (пацати), *Ганц, Фільц*, проте трапляються прізвища і типу *Гуць* (гущати), *Буць* (буцати);

б) у прізвищах із суфіксами: -єць (-єць) (*Богомалець, Лавринець, Матусець, Семенець, Швець, Якубець, Бабієць, Корнієць*); -иськ(о) (*Гнатисько, Ковалисько*); -ань (*Довгань, Липкань*); -ель (*Шепель, Чепель*); -єнь (*Вихопень, Крехотень, Кривень, Посовень*); -онь, -оньк(а), -оньк(о) (*Яронь, Галонька, Федоронько*); -ось, -оськ(о) (*Гаврось, Павлось, Тотосько*); -уль, -унь, -уньк(а), -уньк(о) (*Горбуль, Братунь, Парасунько, Старунько*); -усь, -уськ(о), -уськ(а) (*Бобрусь, Петрусь, Бакуськ(о), Любуська*); -еньк(ий) (*Біленький, Глухенький, Сивенький, Чорненький*); -ськ(ий), -цьк(ий), -зьк(ий) (*Гайворонський, Висоцький, Воронецький, Старицький, Водоласький*);

в) у середині прізвищ після пом'якшеного приголосного перед наступним твердим: *Бокітько, Гулько, Загорулько, Редька, Покидько, Прихидько, Шолудько, Шматько*;

г) після м'якого л перед наступним м'яким приголосним: *Гаврильців, Смольський, Шмигільський*;

д) після м'якого л перед звукосполученням й + а, що позначається літерою я: *Кальян, Тальянчук*.

М'який знак не пишеться:

а) у прізвищах, що закінчуються на р (*Бондар, Золотар, Кожухар, Лифар, Снар, Слюсар*), на губні й шиплячі приголосні (*Голуб, Бородач, Пєкач, Гладш, Марш, Тріш*);

б) між приголосним н і наступним шиплячим: *Батенчук* (від *батенько*), *Гринчійшин, Гринчук* (від *Гринько*), *Панчійшин* (від *Панько*) (у складних прізвищах у такій позиції м'який знак зберігається: *Покиньчереда*);

в) у прізвищі *Дяк* та похідних від нього: *Дяченко, Дячко, Дячийшин*.

6. Сполучення йо трапляється переважно в прізвищах, що походять від імен, які починаються складом йо: *Йова,*

Йовчук, Йордан, Йосипенко; во пишеться у тих випадках, коли м'який знак перед о означає м'якість попереднього приголосного: *Іваньо, Кузьо, Лемцо, Пальоха, Питльованний, Цьох, Шкрьоба*.

7. Подвоєні приголосні пишуться в українських прізвищах за загальними правилами правопису — при збігові однакових приголосних: а) префікса і кореня (*Беззубко, Піддубний*); б) кореня або основи на -н і суфікса -н(ий), -ник (*Долинний, Курінний, Письмений, Винник, Линник, Тютюнник* та ін.)⁶.

П р и м і т к а. В українських прізвищах, утворених від слів іншомовного походження, с не подвоюється: *Комісаренко*. Не подвоюється с також у російських прізвищах типу *Русов, Черкаський* тощо.

Основні правила відтворення українських прізвищ російською мовою

Система приголосних в українських прізвищах відтворюється російською мовою переважно без змін, більшої уваги потребує система голосних.

1. Українська літера е передається:

а) після приголосних російською літерою е (*Бегма, Веклич, Демчук, Жежель, Земляк, Кедун, Левада, Межак, Негода, Пенязь, Ревун, Сень, Тернюк, Федчук, Цекало, Шелест, Щербань*);

б) на початку слів (переважно в іншомовних прізвищах, що побутують в Україні), як-от: *Евєнчик, Ельгарт, Ертель*, — російською літерою з: *Эвєнчик, Эльгарт, Эртель*.

2. Українська літера є передається російською літерою е: *Евчук, Египко, Енацкий*.

3. Українська літера и передається:

а) російською літерою ы — переважно у прізвищах, утворених від спільнокорених із російськими слів, у яких по-російському пишеться ы (*Бык, Выдра, Дыба, Дынник, Зык, Лысюк, Мытник, Мышастый, Рыжун, Смык, Тыква*); у кінцевих елементах прізвищ: -ый (*Гречаний, Пшеничний*); -ыш (*Гаврыш, Кобыш, Худыш*); -ырь (*Бобырь, Болдырь, Гладырь*); -ыня (*Пузыня*); -ыга (*Малыга, Палыга, Петрыга*) та ін.;

б) російською літерою и — у прізвищах, утворених від спільнокорених із російськими слів, у яких по-російському пишеться и (*Бич, Биятенко, Винокур, Вишняк, Зименко, Зинченко, Литвин, Михальчук, Пилипань, Сидоряк, Сиروتенко*); у префіксі при- (*Привалко, Приліпко, Присяж-*

⁶ Написання українських прізвищ із подвоєнням приголосних типу *Кривілло, Лаппа, Салло, Саллогуб, Шеруділло* слід вважати відхиленням від правописних норм української мови.

нюк); у складних прізвищах із першою частиною, що закінчується на и (*Дериземля, Вертипорох, Тягирядно*); у кінцевих елементах прізвищ: -ик (*Бобрик, Гнати́к, Гончари́к, Караси́к, Мудри́к, Ткачи́к*); -вик (*Борови́к, Волови́к, Полєви́к, Сорокови́к*); -ник (*Будни́к, Гутни́к, Дудни́к, Кни́жник, Корабельни́к, Кабачни́к, Судни́к, Чередни́к*); -чик (*Богданчи́к, Зайчи́к, Пальчи́к, Во́льни́к, Соловейчи́к, Коновальчи́к, Сергєйчи́к*); -щик (*Ракови́щк*); -иц (*Коши́ц, Любоши́ц*); -ич (*Вири́ч, Гани́ч, Злоби́ч, Лыси́ч, Люби́ч, Смоли́ч, Степани́ч, Хими́ч, Хри́сти́ч, Яре́ми́ч, Яри́ни́ч*); -и́н(а) (*Гри́щина, Ива́нина, Петра́на, Ты́чина, Щерба́на*); -и́ц(а) (*Ивани́ца, Копи́ца, Лиси́ца*); -и́л(о), -и́лк(о) (*Бори́ло, Жури́ло, Решети́ло, Сини́ло, Шуми́ло, Ходи́лко, Ярми́лко*) та ін.

Слід зауважити, що в сучасній мовній практиці російських видань спостерігаємо тенденцію до послідовного збереження особливостей з в у ч а н н я українських прізвищ. Ось чому в ряді перерахованих вище типів прізвищ українське и передається також через ы: *Вышня́к, Пры́лыпко, Верты́порох, Гна́тык, Воловы́к, Гутны́к, Смо́лы, Яры́ныч, Шумы́ло* і под.

Після г, к, х і шиплячих українське и по-російському передається через и (*Гі́ря, Гиса́к, Кі́зя, Кі́коть, Скі́ба, Скирда́, Хилю́к, Хими́ч, Хитько́, Жирко́, Чижик, Шитько́, Шия́н, Щіго́ль, Щипе́ц*), зокрема у суфіксальних утвореннях типу *Гапчин, Ильчи́шин, Лещи́шин*.

У корені слів після ц українське и передається за правилами російського правопису через ы у прізвищах типу *Цыгане́нко* та через и, напр.: *Цибу́ля, Цибу́ленко, Цибу́лько, Цімбал, Цимбалю́к, Цирю́льник*, зокрема у суфіксальних утвореннях на зразок: *Яци́к, Яци́на, Яци́шин* тощо.

Українські прізвища з наголошеним закінченням типу *Бережний, Верховий, Кошовий, Луговий, Чепурний* передаються по-російському здебільшого із закінченням -ой: *Бережно́й, Верхово́й, Кошево́й, Лугово́й, Чепурно́й*. Проте за зразком уже традиційного написання прізвища відомого українського композитора *Степовий* зустрічаємо закінчення -ий і в інших подібних прізвищах: *Бережний, Вильховий, Лановий, Ямковий* тощо.

4. Українська літера і передається російською літерою и: *И́вченко, И́щук, Грим, Дидур, Копи́йко, Неді́лько, Пиддубный*, зокрема у прізвищах із закінченням -ий (*Баби́й, Багри́й, Гаси́й, Завали́й, Кози́й, Крути́й, Лупи́й, Мази́й, Плакси́й, Топчи́й, Шмати́й*). Так здебільшого відтворюється по-російському і в прізвищах, утворених від імен *Андрій, Корній, Мусій, Сергій* та под.: *Андрі́евский, Андри́йчук, Андри́ец, Корни́йчук, Корни́ец, Корни́енко, Матви́енко, Муси́енко, Муси́йчук, Серги́енко, Серги́йчук*.

П р и м і т к а 1. У прізвищах, утворених від слів типу *біда, білий, дід, олія, пасіка, сліпий, стріляти, хліб* та ін.

(тобто від тих, які мали ї), часто і за традицією передається російським е: *Гнібеда, Беднєнко, Беличенко, Лиходєд, Олєйник, Слепєц, Стрелєц, Твердохлеб* тощо. Нині все більше носіїв таких прізвищ віддають перевагу варіантові з и: *Биднєнко, Куйбуда, Билєнко, Билодид, Нимчук, Нимєнко, Олійник, Слипчук, Стрилєц, Твердохліб* і под.

П р и м і т к а 2. Українські прізвища на -івськ(ий) передаються російською мовою здебільшого через -овск(ий): укр. *Васильківський, Маньківський, Паньківський, Петраківський, Русанівський*; рос. *Васильковский, Маньковский, Панковский, Петраковский, Русановский*; рідше — через -евск(ий): укр. *Кардашівський, Ласкаржівський, Луцівський*; рос. *Кардашевский, Ласкаржевский, Луцевский* та -нвск(ий): укр. *Бандрівський*, рос. *Бандри́вский*; укр. *Яворівський*, рос. *Явори́вский*.

П р и м і т к а 3. Українські прізвища на -ів пишуться по-російському з -ив у всіх відмінках, напр.: *Лєсив* (*Лєсива, Лєсиву* та ін.).

5. Українська літера ї передається російською літерою и: укр. *Івженко, Іжакєвич, Броїло, Заїка, Лоїк, Рбік, Сіїк, Андрійшин, Мануїльський, Троїцький*; рос. *Ивженко, Ижакевич, Броило, Заика, Лоик, Рбик, Саик, Андри́йшин, Мануи́льский, Троицкий*.

П р и м і т к а. У складних прізвищах типу *Жабоїд, Короїд, Мухоїд* ї, відповідно до спільнокореневого російського слова “есть”, передається російським е: *Жабоед, Короєд, Мухоед*.

6. Апостроф передається через ь після префіксів (*Зъя́вин, Пидъя́ркив*), через ь у коренях слів (*Въя́ник, Деревъя́нко, Демя́нненко, Марья́ненко, Лукья́нєц*).

7. Сполучення йо передається через ио на початку слова (*Йова, Йовчук, Йосипєнко, Йордан*), через йо в середині слова під наголосом (*Майо́р*) і через е в середині слова в ненаголошеній позиції (*Гаєво́й*).

8. Сполучення ьо передається: у середині слова через ё (*Забрє́ха, Палє́ха, Цє́лтан, Шкрє́ба*); у кінці зберігається ьо (*Ваньо́, Коцьо́, Лємцьо́, Маньо́, Федьо́, Яньо́*).

9. Українські прізвища на -ця передаються російською мовою через -ца: *Кияні́ця — Кияні́ца, Лисі́ця — Лисі́ца, Туряні́ця — Туряні́ца*.

10. М'який знак у російському написанні зберігається майже у всіх випадках, перерахованих вище у пункті 5 розділу “Основні правила правопису українських прізвищ” (*Рудь, Коць, Кри́вень, Га́лонька, Гаврось, Горбу́ль, Брату́нь, Баку́сько, Гулько́, Гаври́лиць*).

З м'яким знаком пишуться також прізвища *Ге́тьман, Гетьма́нчук* та под., хоч загальне слово по-російському — *гетман*.

На відміну від українського написання м'який знак по-російському пишеться у прізвищах на **-ар, -ир** типу *Бондарь, Грабарь, Золотарь, Кобзарь, Бобырь, Болдырь, Козырь*, а у прізвищах з кінцевим губним типу *Голуб* паралельно вживаються *Голубь і Голуб*.

Увага! М'який знак не пишеться:

а) у прізвищах на **-ськ(ий), -цьк(ий)**: *Гайворонский, Дроздовский, Куликовський, Буркацкий, Воронежский, Гогоцкий, Старицкий*.

П р и м і т к а. Суфікс **-зьк(ий)** передається по-російському **-жск(ий)**: *Водолажский, Запорожский*;

б) у прізвищах на **-ець**: *Бабинец, Богомолец, Лавринец, Матусец*.

11. У префіксах, що закінчуються на **з**, перед глухими приголосними пишеться **с**: по-українському *Безкровний, Безпалько, Безсмертний, Розсоха*, по-російському *Бескровный, Беспалько, Бессмертный, Рассоха*. Слід зауважити, що намічається тенденція до збереження префіксів без, роз у російському написанні *Бескоровайный, Безперчий, Безпояско, Безсмертний, Розсоха, Розсошинский* і под.

12. Прізвища дієприкметникового походження на **-ний** по-російському пишуться з **-нный**: *Малёванный, Мурованный, Купленный*, але цілком закономірне й написання з одним **н**: *Малёванный, Годованный* та ін.

13. Українські звукосполучення **дж, дз** у російському написанні зберігаються: *Джеджула, Джулай, Джура, Дзеверин, Дзюбенко, Бёдзик, Рудзь*.

14. Літера **щ** передається російським **ш**: *Щербак, Щусь, Марущак, Онищук, Савощенко, Стельмащук*.

П р и м і т к а. Не рекомендується передавати українське **щ** російським **сч** відповідно до написання загальних назв: *Щасливець — Щасливец* (хоч по-російському *счастливец*).

15. Не рекомендується змінювати початкові літери українських прізвищ (зокрема тих, що походять від імен) відповідно до російських спільнокоренових слів: укр. *Оверченко* — рос. *Овёрченко* (не *Авёрченко*, хоч по-російському *Авёркий*); укр. *Олексюк* — рос. *Олексюк* (не *Алексюк*, хоч по-російському *Алексей*); укр. *Юхимець* — рос. *Юхимёц* (не *Ефимёц*, хоч по-російському *Ефимий*); укр. *Отаманюк* — рос. *Отаманюк* (не *Атаманюк*, хоч по-російському *атаман*); укр. *Залізняк* — рос. *Зализняк* (не *Железняк*, хоч по-російському *железо*); укр. *Яременко* — рос. *Яременко* (не *Ерёменко*, хоч по-російському *Еремей*) та ін.

Основні правила відтворення російських прізвищ українською мовою

Більшість російських прізвищ має закінчення **-ов** (**-ёв, -ев**): *Александров, Гречанинов, Головачёв, Клёев, Мальшев, Трутнев, Порфирьев*; **-ин** (**-ын**): *Бородин, Москвин*,

Попри́щин, Черни́цын; -ський (-ско́й), -цький (-цко́й): Песочі́нський, Ямско́й, Носови́цький, Трубе́цько́й; -их (-ых): Больши́х, Гне́дих, Кудре́вятих, Сави́них; -ово: Благо́во, Сухо́во, Хитро́во; -аго: Бура́го, Весела́го, Жива́го та ін.

Росі́йські прізви́ща передаються украї́нською мовою переважно за їх звучанням.

1. Росі́йське *е* передається через *е* в таких випадках:

а) у середині слів: *Весело́вський, Турге́нєв, Степа́нов;*

б) у ненаголошеному суфіксі *-ев* після шиплячих або ц: *Лу́жев, Гроше́в, Малише́в, Якуше́в, Брянце́в, Ряза́нцев;*

в) у префіксах *без-, пре-, пере-, через-, меж-* та ін.: *Безборо́дов, Безу́хов, Престаро́в, Перева́лов, Черезго́рів, Межря́дов;*

г) у заперечному префіксі *не:* *Незна́мов, Немі́ров, Непоча́тих, Непря́хін, Нешу́маєв.*

2. Росі́йське *є* передається через *є* в таких випадках:

а) на початку слова: *Євгра́фов, Євдо́кімов, Євте́хов, Єго́рчєв, Єгупо́в, Єжо́в, Єла́гін, Єлецьких, Ёльцев, Ёсе́нін, Ёфре́мов;*

б) у середині слова після голосного: *Воево́дін, Грибо́єдов, М'ясо́єдов, Троєку́ров;*

в) у суфіксі *-єв*, якщо йому не передують шиплячі або ц: *Берсе́нєв, Ворву́єв, Голубе́в, Горе́в, Гуля́єв, Івле́в, Каля́єв, Кня́зєв, Ла́зарєв, Полежа́єв, Арка́дьєв, Афана́сьєв, Ігна́тьєв, Кондра́тьєв, Маре́сьєв та ін.;*

г) у прізвищах на *-єв:* *Асе́єв, Букре́єв, Матве́єв, Риле́єв, Серге́єв, але Пле́щєєв;*

д) у середині слів, коли російському *е* основи відповідає *і* в українській мові (на місці колишнього *ѣ*): *Ве́тров (вітер), Зве́рев (звір), Лє́сков (ліс), Пе́шков (пішки), Поспе́лов (спілий), Ре́пін (ріпа), Сме́хов (сміх), Сле́пов (сліпий).*

3. Росі́йське *ё* передається:

а) звукосполученням *йо* на початку слова, у середині після голосних, а також після твердих приголосних, коли *ё* означає звукосполучення *й + о:* *Йолкі́н, Йо́нін, Йо́фін; Буга́йов, Майо́ров, Окайо́мов, Воробі́ов, Солові́ов;*

б) через *ьо* в середині слів після приголосних, коли *ё* означає сполучення м'якого приголосного з *о:* *Алфьо́ров, Верьо́кін, Дьо́мін, Журавлю́ов, Королю́ов, Найдю́онов, Огарю́ов, Панфю́ров, Пузирю́ов, Сьо́мін, Тьо́мін, Хмелью́ов.*

П р и м і т к а. Росі́йські прізви́ща *Арте́мов, Семёнов, Фе́доров* передаються як *Арте́мов, Семёнов, Фе́доров*, бо утворені від імен, спільних для української і російської мов;

в) через *о* під наголосом після шиплячих *ч, щ:* *Грачо́в, Лобачо́в, Щипачо́в, Щоткі́н.*

4. Росі́йське *э* передається через *е:* *Елья́шев, Ёткі́н, Ёпов, Естрі́н.*

5. Росі́йське *и* передається через *і:*

Російські прізвища із закінченням -ой передаються через -ой: *Полево́й, Седо́й, Толсто́й*.

9. Апостроф у російських прізвищах, що передаються українською мовою, пишеться після губних б, п, в, м, ф, задньоязикового к та після р перед я, ю, є, ї, при вимові й: *Аля́б'єв, Аре́ф'єв, Арте́м'єв, В'яземський, За́в'ялов, Лук'янов, Пі́р'єв, Пом'яло́вський, Проко́ф'єв, П'янов, Ю́р'єв*.

П р и м і т к а. Коли я, ю, є позначають голосні а, у, е після м'яких приголосних, апостроф перед ними не ставиться: *Ба́ков, Бя́лковський, Бя́льський, Ве́тров, Пясе́цький, Пету́хов, Рю́мін*.

Апостроф не ставиться після губних приголосних перед звукосполученням йо (рос. ё): *Воро́бийов, Мура́вийов, Со́ловйов*.

10. М'який знак у російських прізвищах пишеться після м'яких приголосних д, т, з, с, ц, л, н:

а) перед йотованими я, ю, є, ї: *Арка́д'єв, Ана́н'їн, Дя́конов, Лавре́нт'єв, Мартья́нов, Саве́льєв, Сала́сьєв, Стра́тьєв, Третьяко́в, Шере́м'єв*;

б) перед приголосними: *Во́льнов, Гу́ськов, Ко́льцов, Ко́ньков, Ку́зьмін, Ма́цьков*.

П р и м і т к а. Коли я, ю, є означають сполучення м'якого приголосного з а, у, е, то перед ними м'який знак не ставиться: *Дя́гілев, Дя́дін, Дю́ков, Зю́ганов, Зю́кін, За́брєв, Зя́тьков, Тя́пкін, Тюме́нєв, Тю́рін, Ця́вловський*.

* * *

Правила відтворення українською та російською мовами іншомовних імен та прізвищ, їх відмінювання висвітлені у правописних кодексах, у ряді довідкових видань, а також у спеціальних дослідженнях минулих десятиліть. У "Словнику-довіднику з правопису" С. І. Головащука, виданому в 1979 р. (К., Наук. думка, 1979), виділено розділ "Правопис слів іншомовного походження", де в п. 10 наведено найголовніші правила правопису іншомовних прізвищ; корисні поради подано і в підрозділі "Правопис складних слів". У "Довіднику з українського правопису" А. А. Бурячка, Л. С. Паламарчука, В. М. Русанівського, Н. І. Тоцької (розділ "Правопис власних назв") зведені відомості про фонетико-словотвірні правила правопису іншомовних імен, прізвищ і псевдонімів. Стисло викладено ці ж питання в "Довіднику коректора" М. Д. Феллера, І. С. Квітко, М. Г. Шевченко (К., Ред.-вид. відділ Кн. палати УРСР, 1972).

Складним випадкам відтворення іншомовних імен та прізвищ (слов'янських і неслов'янських), які або не було висвітлено в "Українському правописі" (1960), або потребують доповнення чи уточнення, присвятив працю "Запо-

зичені особові імена та прізвища” В. М. Русанівський. Розвідка завершується конкретними пропозиціями щодо вдосконалення існуючих правил (про дефіси у складних іменах і прізвищах, а також при артиклях і частках, про написання з малої літери службових частин мови — прийменників, сполучників, прийменників з артиклями в середині прізвищ та імен іншомовного походження, про особливості відтворення окремих звуків німецької, англійської і французької мов, довгих голосних у прізвищах та іменах, запозичених із фінської та естонської мов тощо). Ці розвідки сприяли поглибленню розділу “Правопис слів іншомовного походження” в “Українському правописі” (1993), де висвітлено і ряд питань з правопису власних назв.

У зв’язку із розширенням міжнародних зв’язків незалежної України особливої ваги набувають праці, присвячені відтворенню українських назв та реалій іншими мовами.

Саме ця актуальна проблематика розглядалася на міжнародній науковій конференції, що відбулася в Інституті української мови НАН України 7—8 грудня 1993 р. Доповіді та повідомлення, виголошені на конференції, опубліковані у збірнику “Відтворення українських власних назв (антропонімів і топонімів) іноземними мовами” (К., 1995).

Важливі для всіх східнослов’янських мов правописні питання знайшли відображення в довіднику Р. С. Гіляревського та Б. А. Старостіна “Иностранные имена и названия в русском тексте”. В ньому подано рекомендації щодо відтворення власних назв російською мовою із 18 європейських мов, наведено списки чоловічих і жіночих особових імен з їх російськими відповідниками.

Про правопис імен народів Російської Федерації інформує “Справочник имен народов РСФСР”, де матеріали розподілено за мовними групами. Кожному спискові передують історична довідка про походження імен, а також про їх правильне написання, вимову тощо.

У монографічному дослідженні Л. П. Калакуцької “Склонение фамилий и личных имен в русском литературном языке” (М., Наука, 1984) сконцентровано чимало рекомендацій щодо відмінювання не тільки російських, а й ряду іншомовних прізвищ. Актуальні проблеми унормування правопису іншомовних антропонімів висвітлені також у працях О. О. Реформатського, А. О. Білецького, О. В. Суперанської, В. Е. Сталтмане та ін. (див., зокрема, збірник “Орфография собственных имен”).

Додатки

Список літератури

Наукова, навчальна і науково-популярна література

- Ажнюк Б. М.** Українські власні назви (антропоніми й топоніми) в англійському написанні // Мовознавство. — 1993. — № 1. — С. 3 — 15.
- Антропонимика.** — М.: Наука, 1970. — 360 с.
- Баскаков Н. А.** Русские фамилии тюркского происхождения. — М.: Наука, 1979. — 279 с.
- Бевзенко С. П.** Із спостережень над старокиївською антропонімією. — В кн.: Давньоруська ономастична спадщина в східнослов'янських мовах. — К.: Наук. думка, 1986. — С. 20 — 25.
- Белей Л. Е.** Вариантность антропонимов на разных уровнях украинского языка: Автореф. дис. ... канд. филол. наук / Ужгор. ун-т. — Ужгород, 1986. — 23 с.
- Белей Л. О.** Літературно-художня антропонімія як джерело розвитку національного іменника українців // Мовознавство. — 1993. — № 3. — С. 35 — 40.
- Белей Л. О.** Офіційні і розмовні варіанти // Укр. мова і літ. в школі. — 1986. — № 6. — С. 63 — 64.
- Белецкий А. А.** Лексикология и теория языкознания: (Ономастика). — Киев: Изд-во Киев. ун-та, 1972. — 209 с.
- Бірыла М. В.** Беларуская антрапанімія. Уласная імёны, імёны-мянушкі, імёны па бацьку, прозвішчы. — Мінск: Навука і тэхніка, 1966. — 328 с.
- Бондалетов В. Д.** Русская ономастика: Учеб. пособие для студентов пед. ин-тов. — М.: Просвещение, 1983. — 224 с.
- Бурачок А. А., Паламарчук Л. С., Русанівський В. М., Тоцька Н. І.** Довідник з українського правопису. — 3-тє вид., випр. і доп. — К.: Рад. шк., 1984. — 280 с.
- Бучко А. Е.** Фамилии Бойковщины в период их становления и в наши дни: Автореф. дис. ... канд. филол. наук / Ужгор. ун-т. — Ужгород, 1986. — 20 с.
- Варченко І. О.** До основ наукового вивчення сучасних українських прізвищ. — В кн.: Редько Ю. К. Довідник українських прізвищ. — К.: Рад. школа, 1969. — С. 3 — 29.
- Введенская Л. А., Колесников Н. П.** От собственных имен к нарицательным: Кн. для учащихся ст. классов. — М.: Просвещение, 1981. — 144 с.

- Відтворення українських власних назв (антропонімів і топонімів) іноземними мовами: (міжнар. наук. конф., Київ, 7 — 8 грудня 1993 р.)* — К., 1995. — 175 с.
- Власні імена людей.* — В кн.: *Худаш М. Л.* Лексика українських ділових документів кінця XVI — початку XVII ст. — К.: Наук. думка, 1961. — С. 158 — 162.
- Востоочнославянская ономастика.* — М.: Наука, 1972. — 367 с.
- Востоочнославянская ономастика: Исслед. и материалы.* — М.: Наука, 1979. — 350 с.
- Гайдукевич Т.* Коли сформувались українські прізвища // *Жовтень.* — 1987. — № 6. — С. 92 — 95.
- Глинський І. В.* Твоє ім'я — твій друг. — К.: Веселка, 1985. — 238 с.
- Говори і ономастика Наддніпрянщини.* — Дніпропетровськ: Вид-во Дніпропетр. ун-ту, 1970. — 175 с.
- Гумецька Л. Л.* Нарис словотворчої системи української актової мови XIV — XV ст. — К.: Вид-во АН УРСР, 1958. — 298 с.
- Давньоруська ономастична спадщина в східнослов'янських мовах: Зб. наук. пр.* — К.: Наук. думка, 1986. — 162 с.
- Демчук М. О.* Слов'янські автохтонні власні імена в побуті українців XIV — XVII ст. — К.: Наук. думка, 1988. — 172 с.
- Железняк І. М.* До історії українських прізвищ // *Мовознавство.* — 1976. — № 5. — С. 68 — 75.
- Железняк І. М.* Етюд з української антропоніміки: Кармалюк // *Мовознавство.* — 1987. — № 5. — С. 66 — 69.
- Железняк І. М.* Очерк сербохорватского антропонимического словообразования: (Суффиксальная система сербохорв. антропонимии XII — XV вв.) — Киев: Наук. думка, 1969. — 122 с.
- Железняк І. М.* Українські прізвища на -ист (-а, -ий) // *Мовознавство.* — 1975. — № 2. — С. 44 — 54.
- Железняк І. М.* Слов'янські антропонімічні композити на -staj (-stoj) // *Мовознавство.* — 1994. — № 2. — С. 39 — 48.
- З історії власних імен.* — У кн.: *Культура української мови: Довідник.* — К.: Либідь, 1990. — С. 143 — 168.
- Зинин С. И.* Введение в русскую антропониимию: Пособие для студ.-заочников. — Ташкент: Изд-во Ташк. ун-та, 1972. — 277 с.
- Ивашко В. А.* Как выбирают имена. — Минск: Вышэйшая шк., 1980. — 174 с.
- Имя нарицательное и собственное.* — М.: Наука, 1978. — 207 с.
- Историческая ономастика.* — М.: Наука, 1977. — 308 с.
- Карпенко М. В.* Русская антропониимика: Конспект лекций спец-курса. — Одесса: Изд-во Одес. ун-та, 1970. — 42 с.
- Карпенко Ю. О.* Теоретичні засади розмежування власних і загальних назв // *Мовознавство.* — 1975. — № 4. — С. 46 — 50.
- Карпенко Ю. О.* Реєстр Війська Запорізького і проблема постановня українських прізвищ. — У кн.: *Питання історичної ономастики України.* — К.: Наук. думка, 1994. — С. 182 — 201.
- Керста Р. И.* Українська антропонімія XVI ст.: Чоловічі іменування. — К.: Наук. думка, 1984. — 152 с.
- Кирдан Б. П.* Антропоними в українських народних думках. — В кн.: *Антропониимика.* — М.: Наука, 1970. — С. 322 — 328.

- Кисим Е. Ю.* Именник украинского населения Одесщины со второй половины XIX по 80-е годы XX в.: Автореф. дис. ... канд. филол. наук / Ужгор. ун-т. — Ужгород, 1986. — 20 с.
- Ковалик І. І.* Словотвір особових імен в українській мові (здрібніло-пестливі утворення). — В кн.: Територіальні діалекти і власні назви. — К.: Наук. думка, 1965. — С. 216 — 225.
- Коваль А. П.* Життя і пригоди імен. — К.: Вища шк., 1988. — 240 с.
- Кракалія Л. В.* Антропонимия Советской Буковины: Автореф. дис. ... канд. филол. наук. — Черновцы, 1974. — 36 с.
- Кракалія Л. В.* Сучасний антропонімікон Буковини. — В кн.: Актуальні питання суспільних наук: Іст., філол. — Львів, 1974. — С. 84 — 87.
- Кракалія Л. В.* Про словник буковинської антропонімії. — В кн.: Питання сучасної ономастики. — К.: Наук. думка, 1976. — С. 179 — 183.
- Красовський Іван.* Прізвища галицьких лемків у XVIII ст.: За матеріалами Йосифінського поземельного кадастру 1787 — 1788 років. — Львів: Край, 1993. — 194 с.
- Критенко А. П.* До теорії власних назв. — У кн.: Ономастика. — К.: Наук. думка, 1966. — С. 16 — 28.
- Купцова Л. А.* О современном состоянии именника г. Одессы. — В кн.: Питання ономастики Південної України. — К.: Наук. думка, 1974. — С. 172 — 176.
- Личные имена в прошлом, настоящем, будущем: Пробл. антропонимики.* — М.: Наука, 1978. — 343 с.
- Масенко Л. Т.* Правопис українських прізвищ. — В кн.: Складні питання сучасного українського правопису. — К.: Наук. думка, 1980. — С. 153 — 187.
- Масенко Л. Т.* Українські імена і прізвища. — К.: Т-во “Знання” УРСР, 1990. — 48 с.
- Міщенко Н.* Ім'я — це скарб // Прапор комунізму. — 1986. — 16 лп.
- Могила А. П.* До правопису російських прізвищ // Укр. мова в шк. — 1954. — № 4. — С. 70 — 72.
- Недилько О. Д.* Антропонимия северной части Левобережной Украины: (вторая пол. XVII — первая пол. XVIII в.): Автореф. дис. ... канд. филол. наук. — Киев, 1969. — 16 с.
- Ніколаєнко З. Г.* Прізвища, утворені від власних особових імен: (На матеріалах Закарпаття). — В кн.: Територіальні діалекти і власні назви. — К.: Наук. думка, 1965. — С. 268 — 273.
- Никонов В. А.* Имя и общество. — М.: Наука, 1974. — 278 с.
- Німчук В. В.* Про графіку та правопис як елементи етнічної культури: історія г: (До 60-річчя “Українського правопису”) // Мовознавство, 1990. — № 6. — С. 3 — 10; 1991. — № 1. — С. 9 — 18, № 2. — С. 18 — 24, № 3. — С. 12 — 21.
- Німчук В. В.* Українська ономастична термінологія // Повідомл. Укр. ономаст. коміс. — К., 1966. — Вип. 1. — С. 24 — 43.
- Німчук В. В.* Українські прізвища з суфіксами (-)ук, -чук та етимологічно споріднені утворення. — У кн.: Українська діалектологія і ономастика. — К.: Наук. думка, 1964. — С. 194 — 210.

- Ономастика*. — М.: Наука, 1969. — 261 с.
- Ономастика*. Респ. міжвід. зб. — К.: Наук. думка, 1966. — 164 с.
- Ономастика и грамматика*. — М.: Наука, 1981. — 273 с.
- Ономастика и норма*. — М.: Наука, 1976. — 256 с.
- Орфография собственных имен*. — М.: Наука, 1965. — 147 с.
- Осташ Р.* Імена в козацьких реєстрах // *Жовтень*. — 1984. — № 4. — С. 105 — 107.
- Осташ Р. І.* Власні особові імена у функції прізвищевих назв. — У кн.: *Українська лексика в історичному та ареальному аспектах*. — К.: Наук. думка, 1990. — С. 155 — 163.
- Осташ Р. І.* Типи імен за походженням. — У кн.: *Міжетнічні зв'язки в українській антропонімії XVII ст.: (Реєстри всього Війська Запорізького 1649 р. і мовно-територіальні контакти)*. — К.: Наук. думка, 1989. — С. 118 — 124.
- Паламарчук Л. С.* Лексикографічна інтерпретація ономастичної лексики // *Мовознавство*. — 1984. — № 6. — С. 43 — 48.
- Паламарчук О. Л.* Відтворення деяких чеських антропонімів українською мовою: (на матеріалі художніх перекладів) // *Вісник Київського ун-ту: Літературознавство. Мовознавство*. — К., 1982. — Вип. 24. — С. 120 — 126.
- Паламарчук О. Л.* О передаче и склонении чешских адъективных мужских фамилий в русских и украинских переводах художественной литературы // *Ceskoslovenská rusistika*. — 1977. — XXII. — № 3. — С. 114 — 119.
- Паламарчук О. Л.* Теоретичні засади і практика відтворення множинних форм чеських антропонімів // *Вісник Київського ун-ту: Літературознавство. Мовознавство*. — 1988. — Вип. 30. — С. 115 — 120.
- Паламарчук О. Л.* Чеські прізвища та способи їх передачі: (на матеріалі української та російської перекладної художньої літератури) // *Мовознавство*. — 1978. — № 4. — С. 61 — 64.
- Перспективы развития славянской ономастики*. — М.: Наука, 1980. — 396 с.
- Питання історичної ономастики України*. — К.: Наук. думка, 1994. — 338 с.
- Питання ономастики*. — К.: Наук. думка, 1965. — 308 с.
- Питання ономастики Південної України: Доп. та повідомл. V Респ. міжвуз. ономаст. конф.* — К.: Наук. думка, 1974. — 188 с.
- Питання сучасної ономастики*. — К.: Наук. думка, 1976. — 244 с.
- Питання топоніміки та ономастики: Матеріали I Респ. наради з питань топоніміки та ономастики*. — К.: Вид-во АН УРСР, 1962. — 238 с.
- Півторак Г. П.* З історії власних імен людей: Андрій, Василь, Василина // *Культура мови*. — К., 1980. — Вип. 19. — С. 43 — 46.
- Півторак Г. П.* З історії власних імен людей: Харитон, Харитина, Флорентій, Фрол // *Культура слова*. — К., 1981. — Вип. 20. — С. 84 — 85.
- Півторак Г. П.* З історії власних імен людей: Зінов, Зіновій, Зіновія, Зінаїда // *Культура слова*. — К., 1981. — Вип. 21. — С. 72 — 73.

- Півторак Г. П.* Власні імена людей у Київській Русі // *Культура слова*. — К., 1982. — Вип. 23. — С. 69 — 72.
- Півторак Г. П.* З історії власних імен: Маріана, Маріанна, Оксана // *Культура слова*. — К., 1984. — Вип. 26. — С. 58 — 59.
- Півторак Г. П.* З історії власних імен людей: Віталій, Мирон, Світлана // *Культура слова*. — К., 1985. — Вип. 28. — С. 53 — 55.
- Півторак Г. П.* З історії власних імен: Валентин, Валентина, Валерій, Валеріан, Валерія // *Культура слова*. — К., 1985. — Вип. 29. — С. 48 — 50.
- Півторак Г. П.* З історії власних імен: Іван // *Культура слова*. — К., 1986. — Вип. 31. — С. 28 — 30.
- Півторак Г. П.* З історії власних імен: Григорій, Дмитро, Святослав, Лідія, Ніла, Юлія // *Укр. мова і літ. в школі*. — 1986. — № 10. — С. 64 — 65.
- Півторак Г. П.* З історії власних імен: Аліса, Альберт, Едгар, Едуард // *Культура слова*. — К., 1987. — Вип. 33. — С. 31 — 33.
- Півторак Г. П.* З історії власних імен: Калина, Килина (Кулина, Якилина), Катерина, Микола // *Культура слова*. — К., 1990. — Вип. 38. — С. 44 — 48.
- Півторак Г. П.* З історії власних імен: Варвара, Петро // *Культура слова*. — К., 1990. — Вип. 39. — С. 78 — 80.
- Повідомлення Української ономастичної комісії*. — К.: Наук. думка, 1966. — 1976. — Вип. 1—15.
- Полякова Е. Н.* Из истории русских имен и фамилий: Кн. для учащихся. — М.: Просвещение, 1975. — 160 с.
- Пономарів О.* Естетика імені // *Літературна Україна*. — 1987. — 6 серп.
- Редько Ю. К.* Сучасні українські прізвиська. — К.: Наук. думка, 1966. — 216 с.
- Русанівський В. М.* Запозичені особові імена та прізвиська. — В кн.: *Складні питання сучасного українського правопису*. — К.: Наук. думка, 1980. — С. 103 — 124.
- Сенив М. И.* Украинская антропонимия XIV — XVIII вв.: (Жен. именования): Автореф. дис. ... канд. филол. наук / Ужгор. ун-т. — Ужгород, 1986. — 16 с.
- Складні питання сучасного українського правопису*. — К.: Наук. думка, 1980. — 223 с.
- Стрижак О. С.* Українська радянська ономастика. — В кн.: *Розвиток мовознавства в УРСР, 1967 — 1977*. — К.: Наук. думка, 1980. — С. 127 — 136.
- Суперанская А. В.* Как вас зовут? Где вы живете? — М.: Наука, 1964. — 96 с.
- Суперанская А. В.* Общая теория имени собственного. — М.: Наука, 1973. — 366 с.
- Суперанская А. В.* Структура имени собственного: Фонология и морфология. — М.: Наука, 1969. — 208 с.
- Суперанская А. В.* Ударение в собственных именах в современном русском языке. — М.: Наука, 1969. — 360 с.

- Суперанская А. В., Суслова А. В.* Современные русские фамилии. — М.: Наука, 1981. — 176 с.
- Суслова А. В.* Как назвать тебя, малыш? : Памятка для молодых родителей. — Л., 1982. — 7 с.
- Суслова А. В., Суперанская А. В.* О русских именах. — Л.: Лениздат, 1978. — 214 с.
- Суслова А. В., Суперанская А. В.* О русских именах. — Изд. 2-е, испр. и доп. — Л.: Лениздат, 1991. — 220 с.
- Сухомлин І. Д.* Питання антропоніміки в українській мові: Навч. посібник. — Дніпропетровськ: Вид-во Дніпропетр. ун-ту, 1975. — 110 с.
- Татаренко Ю. П.* Даво ім'я людині... — К.: Т-во "Знання" УРСР, 1971. — 48 с.
- Територіальні діалекти і власні назви.* — К.: Наук. думка, 1965. — 287 с.
- Ткаченко О. Б.* Українські прізвиська з суфіксом -енко та споріднені утворення: (питання походження) // Слов'янське мовознавство. — 1958. — Вип. 2. — С. 38 — 53.
- Угрюмов А. А.* Русские имена. — 2-е изд., доп. и испр. — Вологда: Сев.-зап. кн. изд-во, 1970. — 112 с.
- Український правопис.* — 2-ге вид., випр. і доп. — К.: Вид-во АН УРСР, 1960. — 272 с.
- Український правопис.* — 4-те вид., випр. і доп. — К.: Наук. думка, 1993. — 240 с.
- Успенский Л.* Ты и твоё имя. Имя дома твоего. — Л.: Дет. лит., 1972. — 573 с.
- Федас Й. Ю.* Історія, культура, краса імен // Народна творчість та етнографія. — 1988. — № 2. — С. 77 — 79.
- Худаш М. Л.* З історії української антропонімії. — К.: Наук. думка, 1977. — 236 с.
- Цимбалюк Ю. В.* Із спостережень за розвитком власних імен Запорізької області. — В кн.: Питання ономастики Південної України. — К.: Наук. думка, 1974. — С. 168 — 170.
- Чучка П. П.* Антропонімія Закарпаття: (Вступ та імена): Конспект лекцій. — Ужгород: Вид-во Ужгор. ун-ту, 1970. — 103 с.
- Чучка П. П.* Патроніми та їх місце в лексичній системі мови // Мовознавство. — 1984. — № 6. — С. 49 — 56.
- Чучка П. П.* Розвиток імен і прізвищ. — У кн.: Історія української мови: Лексика і фразеологія. — К., 1983. — С. 592 — 620.
- Чучка П. П.* Словотвір українських андронімів. — У кн.: Питання словотвору. — К.: Вища шк., 1979. — С. 152 — 160.
- Чучка П. П.* Яким буде закарпатський словник прізвищ // Повідомл. Укр. ономаст. коміс. — К., 1970. — Вип. 8. — С. 15 — 25.
- Чучка П., Белей Л.* Як назвати первістка // Молодь України. — 1988. — 29 лип.
- Шоста республіканська ономастична конференція (4 — 6 грудня 1990 року): Тези доп. та повідомл.: [У 2 кн.].* — Одеса, 1990. — Кн. 1. Теоретична та історична ономастика. Літературна ономастика. — 184 с.; Кн. 2. Описова та прикладна ономастика. — 138 с.

- Щетинин Л. М. Имена и названия.* — Ростов н/Д: Изд-во Рост. ун-та, 1968. — 215 с.
- Щетинин Л. М. Слова. Имена. Вещи: Очерки об именах.* — Ростов н/Д: Изд-во Рост. ун-та, 1966. — 222 с.
- Етнографія імен.* — М.: Наука, 1971. — 263 с.
- Як писати прізвища?* — У кн.: Культура української мови: Довідник. — К.: Либідь, 1990. — С. 169 — 190.

Словники імен та прізвищ, довідники

- Белей Любомир. Ім'я для дитини в українській родині: Словник-довідник.* — Ужгород: Закарп. крайове т-во "Просвіта", 1993. — 117 с.
- Веселовский С. Б. Ономастикон: Древнерус. имена, прозвища и фамилии.* — М.: Наука, 1974. — 383 с.
- Гилzarevский Р. С., Старостин Б. А. Иностранные имена и названия в русском тексте: Справочник.* — 2-е изд., перераб. и доп. — М.: Междунар. отношения, 1978. — 240 с.
- Головащук С. І. Українське літературне слововживання: Словник-довідник.* — К.: Вища шк., 1995. — С. 306 — 318. (Правопис власних імен людей).
- Голоскевич Г. Правописний словник.* — Х., 1929. — 451 с.
- Грковий Речник личних имена код Срба.* — Београд: Вук Караџић, 1977. — 324 с.
- Еремия А., Косничану М. Личные имена: (Антропоним. справ.).* — 3-тє изд., испр. и доп. — Кишинев: Картя Молдовеняскэ, 1974. — 131 с.
- Етимологічний словник української мови: В 7 т.* — К.: Наук. думка, 1983. — Т. 1. — 632 с.; 1985. — Т. 2. — 671 с.; 1989. — Т. 3. — 550 с.
- Илчев С. П. Речник на личните и фамилни имена у Българите.* — София: Изд-во БАН, 1969. — 627 с.
- Крестные имена людей.* — В кн.: Словарь української мови: В 4-х т. / Упор. з дод. влас. матеріалу Б. Гринченко. — К., 1909. — Т. 4. — С. 548 — 563.
- Левченко С. П., Скрипник Л. Г., Дзятківська Н. П. Словник власних імен людей.* — 5-е вид., випр. і доп. — К.: Наук. думка, 1976. — 316 с.
- Никонов В. А. Из словаря русских фамилий // Рус. речь.* — 1976. — № 1. — С. 129 — 135. Продовження у цьому ж виданні 1977 — 1984 рр.
- Орфографічний словник української мови.* — К.: Довіра, 1994. — 864 с.
- Петровский Н. А. Словарь русских личных имен.* — 2-е изд., стереотип. — М.: Рус. яз., 1980. — 384 с.
- Редько Ю. К. Довідник українських прізвищ.* — К.: Рад. шк., 1969. — 256 с.
- Рыбакин А. И. Словарь английских личных имен.* — М.: Сов. энцикл., 1973. — 408 с.
- Скрипник Л. Г., Дзятківська Н. П. Власні імена людей: Словник-довідник.* — К.: Наук. думка, 1986. — 310 с.

- Справочник личных имен народов РСФСР.* — 2-е изд., перераб. и доп. — М.: Рус. яз., 1970. — 547 с.
- Справочник личных имен народов РСФСР.* — 3-е изд., испр. — М.: Рус. яз., 1987. — 656 с.
- Суднік М. Р.* Слоўнік асабовых ўласных імён. — Мінск.: Навука і тэхніка, 1965. — 112 с.
- Трійняк І.* Словник особових власних імен // Донбасс. — 1967. — № 3. — С. 135 — 141, № 4. — С. 124 — 129, № 5. — С. 132 — 133, № 6. — С. 151 — 152.
- Трубачев О. Н.* Из материалов для этимологического словаря фамилий России: (Рус. фамилии и фамилии, бытующие в России). — Вкн.: Этимология, 1966: Проблемы лингвогеографии и межъязыковых контактов. — М., 1968. — С. 3 — 53.
- Федосюк Ю. А.* Русские фамилии: Попул. этимол. слов. — М.: Дет. лит., 1972. — 223 с.
- Constantinescu N. A.* Dictionar onomastic romînesc. — Bucuresti: ARPR, 1963. — LXXVII. — 469 p.
- Dombai M. G.* Seregélyes Keresztnevei. — Budapest: Magyar Személ. adat., 1974. — 56 l.
- Drosdowski G.* Lexikon der Vornamen: Duden-Taschenbücher. — Mannheim; Zürich, 1968. — Bd. 4. — 240 S.
- Корецьку F.* Průvodce našimi jmény. — Praha: Academia, 1974. — 149 S.
- Paul K.* Das kleine Vornamenbuch. — Leipzig: VEB Bibliogr. Inst., 1972. — 172 S.

Зміст

ВСТУПНА ЧАСТИНА

- 5** *У світі власних імен людей*
- 7** *Вступ*
- 20** *Завдання та будова Словника-довідника*

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ

- 33** *Найпоширеніші імена,
їх походження та варіанти*
- 35** *Чоловічі імена*
- 115** *Жіночі імена*
- 193** *Показчик скорочених
та здрібніло-пестливих
варіантів імен*
- 193** *Чоловічі імена*
- 203** *Жіночі імена*

РОЗДІЛ ДРУГИЙ

- 219** *Українсько-російський
та російсько-український
словник імен*
- 221** *Українсько-російська частина*
- 221** *Чоловічі імена*
- 244** *Жіночі імена*
- 256** *Застарілі та рідковживані імена*
- 256** *Чоловічі імена*
- 262** *Жіночі імена*

264 *Русско-украинская часть*

264 *Мужские имена*

280 *Женские имена*

РОЗДІЛ ТРЕТІЙ

287 *Правописний довідник*

288 *Особливості правопису
власних імен*

299 *Правопис прізвищ*

РОЗДІЛ ЧЕТВЕРТИЙ

323 *Додатки*

Лариса Григорівна Скрипник
Ніна Пантелеймонівна Дзятківська

Власні імена людей

Словник-довідник

Художній редактор *Р. І. Калиш*
Технічний редактор *Т. С. Березяк*
Коректори *Л. Г. Бузіашвілі, А. І. Смолкіна*
Оператори *Л. І. Прокопчук,*
Т. А. Радкевич, Т. Н. Шевченко
Комп'ютерна верстка *Г. М. Ледяєвої*

Підп. до друку 8.12.2005. Формат 84×108/32.
Папір друк. № 1. Шк. гарн. Вис. друк.
Ум. друк. арк. 17,64. Ум. фарбо-відб. 17,64.
Обл.-вид. арк. 16,35. Тираж 5000. Зам. 5—963.

Видавництво “Наукова думка”.
Р.с. № 05417561 від 16.03.95
01601 Київ 1, вул. Терещенківська, 3.

ВАТ “Поліграфкнига”
03057, Київ-57, вул. Довженка, 3.